

FR. VARGAKAMILL OFEM SZERZETESK JÁSZBERÉNYBEN

FR. VARGA KAMILL OFM

SZERZETESK JÁSZBERÉNYBEN

2019

Fr. Varga Kamill OFM
Szerzetesek Jászberényben

FR. VARGA KAMILL OFM

SZERZETESEK JÁSZBERÉNYBEN

Jász Helytörténeti Kör
Jászapátiak Baráti Egyesülete
Jászberény, 2019

Szerző-szerkesztő:
Fr. Varga Kamill OFM

Fordítók:
Fr. Balázs Jeromos OFM (latin), Király Diana (angol)

A könyv megjelenését támogatták:
Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány –
– Fr. Dobszay Benedek dr. OFM, tartományfőnök,
Jászberény Város Önkormányzata – Dr. Szabó Tamás polgármester,
Jászok Egyesülete – Dr. Dobos László elnök, Budapest,
„A Jászságért” Alapítvány – Dr. Csányi Sándor a kuratórium elnöke, Budapest,
JNSZ Megyei Önkormányzat – Piroska Miklós elnök, JNSZ Megyei Közgyűlés elnöke,
Keresztény Értelmiségiek Szövetsége – Jászberény,
Jászberényi Jézus Neve Plébánia – Dr. Novák István plébános, főigazgató,
Szatmári Antalné – alpolgármester, Jászberény
és az előfizetők népes tábora.

Fotók:
Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány gyűjteménye
és a és a forrásjegyzékben felsoroltak.

Kiadó:
Jász Helytörténeti Kör
Jászapátiak Baráti Egyesülete

Felelős kiadó:
Dr. Farkas Kristóf Vince

©Varga Kamill OFM
©Jász Helytörténeti Kör
©Jászapátiak Baráti Egyesülete

ISBN 978-615-00-4182-7

TARTALOMJEGYZÉK

Ajánlás	7
Bevezető	9
FERENCESEK JÁSZBERÉNYBEN	11
A jászberényi ferencesek (OFM – Ordo Fratrum Minorum) letelepedése	11
Oktatás-nevelés a gimnáziumban	18
Ferencesek a Nagy Háborúban	21
A rendi reform: fekete barátok vagy „vörös barátok”	24
Szent Ferenc halálának 700. évfordulója	25
Porciunkula	26
Ferencesek a II. világháború idején	29
A plébánia megalapítása	31
A szerzetesrendek működési engedélyének megvonása, és a jászberényi internálótábor	33
A ferences rendház későbbi története, a szeretetszolgálat	36
A ferences rendház lakói	42
Ferencesek életrajzi lexikonja	76
 A SZATMÁRI IRGALMAS NŐVÉREK LETELEPEDÉSE	 202
Páli Szent Vince	202
Az irgalmas nővérek (CSCS/SZINT – Páli Szent Vincéről Nevezett Szatmári Irgalmas Nővérek) rendjének megalapítása és elterjedése	203
A nővérek jászberényi tevékenysége	203
Szatmári Irgalmas Nővérek életrajzi lexikonja	211
 A SZEGÉNYGONDOZÓ NŐVÉREK JÁSZBERÉNYBEN 1936–1950	 231
A szegénygondozó nővérek (SPS/CPSP – Ferences Szegénygondozó Nővérek) letelepedése és az Egri Norma hétköznapijai	231
A jászberényi rendház lakói	237
Ferences Szegénygondozó Nővérek életrajzi lexikonja	238

MÁS RENDEK JÁSZBERÉNYI SZÜLETÉSŰ SZERZETESEI	248
Piaristák (SP –régén Kegyes Tanítórend, ma Kegyes Iskolák Isten Anyjáról nevezett Szegény Szabályozott Papjainak Rendje)	248
Bencések (OSB – Ordo Sancti Benedicti)	252
Jezsuiták (SJ – Jézus Társasága)	253
FÜGGELÉK	255
P. Kiss László Szaléz	255
Kovács István P. Kristóf	314
Szómagyarázatok	334
IRODALOMJEGYZÉK	339
RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	344
KÉPEK FORRÁSJEGYZÉKE	345
SUMMARY	346
HELYNÉVMUTATÓ	349
NÉVMUTATÓ	354
ELŐFIZETŐK	365

AJÁNLÁS

Nagy örömmel fogadtam a felkérést e szép és igényes mű ajánlására vonatkozóan. Kétségtelen tény, hogy aki nem ismeri Jászberényt, az is hallott már a híres külről. De az is tény, hogy aki egy kicsit is utánanéz Jászberény történetének, az arra is rájön, hogy ferences szerzetesek és szerzetes nővérek nélkül nem lehet elmesélni a város történetét. A plébánia, ahol 2009. november 1-től plébánosként élek, egy igazi múzeum, egy élő múzeum a templommal együtt, ami ma is ontja magából a ferences szerzetesek itt létének napjait. Nemcsak az egykori cellákba való belépéskor kell meghajolni az embernek, hanem minden szerzetes és szerzetes nővér emléke előtt, akik itt éltek, dolgoztak, hiszen ennek hatására vált Jászberény egyre katolikusabbá.

Ez a könyv szépen ábrázolja azt a lelki munkát, amit az itt élők végeztek. Amikor ezt a könyvet olvassuk, akkor tanulunk belőle. A múlt elevenedik meg, a múlt lesz élő és ebből tanulhat az ember, alakíthatja az életét. Jászberény különlegessége, hogy ma is őrzi azok emlékét, akik elkötelezett hívó emberként, elkötelezett szerzetesként, szerzetesnővérként éltek és alkottak e városban. Ebben segít minden alkotás, minden mű, amit szép számmal olvashattunk az utóbbi időben. A kezünkben tartott könyv azért különleges, mert azokról szól, akikről egyébként sokszor nem veszünk tudomást: a hitükért egész életüket Istennek adó, szolgálatot választó emberekről. Az egyes fejezeteket olvasva mindig gondoljunk arra, hogy a nevek mögött emberek, emberi sorsok vannak. A történelem nagyon veszélyes századaiban élő emberek vállalták, hogy akár a törökökkel, akár a szovjetekkel, akár a hitetlenség más megnyilvánulásaival szembeszállnak, és úgy szolgálják Istent és embertársaikat, hogy megőrzik mindazt a hitet, amely életük értelmét adták.

Legyen hála és köszönet minden jó szándékú embernek, aki a könyv elkészítésében részt vett. Minden, amivel hozzájárulunk a világ értékeinek megőrzésében, az Isten előtt kedves. Aki munkájával, szellemi és fizikai segítségével teljesebbé tette e munka megjeleését, Isten dicsőségére tette azt. Az Olvasó pedig épüljön e könyv olvasása során. A nevek mellett két évszám, közte egy vízszintes vonal. Ez a vonal egy-egy életet jelent. Az egy-szeri és megismételhetetlen földi életet, amely hitünk szerint az örök életben folytatódik. Ezt mindannyian úgy éljük, ahogy az Isten tervében benne van, de a szabad akaratunk is meghatározza azt.

Akik e könyvben szerepelnek, a választásnál a jobbik részre tették voksukat. Ezt a jobbik részt vállalva élték át a megpróbáltatásokat, a szenvedéseket, az élet minden terhét. Ezt tartuk mi is szem előtt, akik olvassuk ezt a könyvet. A mi vízszintes vonalunk is két évszám közé van helyezve, és rajtunk múlik, hogy milyen tartalommal fog bírni a vízszintes vonalunk. Kívánom, hogy tegye teljesebbé életünket a jászberényi szerzetesek és hívó emberek sorsának olvasása, legyen mindannyiunk életében az a hatása, amellyel egy szebb és jobb életet élhetünk Jászberényben, Magyarországon, az egész világon és ennek következménye legyen a szentekkel együtt közös életünk boldogsága Isten országában.

Jászberény, 2018. május

Imádságos tisztelettel:
Dr. Novák István
a Jézus Neve plébánia plébánosa, főigazgató

BEVEZETŐ

2015-ben jelent meg a Cipruság- virágszál. Isten Országának munkásai Jászberényben címmel dr. Suba Györgyné Kocsis Julianna hiánypótló munkája. A mű kiadása kapcsán számos levélváltás történt, nemegyszer naponta többször is a különböző sematizmusbeli kifejezések helyes magyar leírása, fordítása, vagy akár egyéb latin szövegek értelmezése kapcsán. A munka elkészült, de csak a világi papság életútját mutatja be, holott a ferencesek, a szatmári irgalmas és a ferences szegénygondozó nővérek tevékenysége is meghatározó volt Jászberény város hitéletének gondozásában. A szerző jelezte, hogy ő a vidéki kutatásokat már nem tudja vállalni, ezért a könyv elkészítését sem.

Ekkor felajánlottam, hogy a második kötet, Szerzetesek Jászberényben munkáiból aktívabban kivenném a részemet. Akkortájt Budapesten laktam a Margit körúti kolostorban, így könnyen hozzáférhettem a Magyar Ferences Könyvtárban és Levéltárban a jászberényi rendházzal kapcsolatos anyagokhoz, sematizmusokhoz (névtárakhoz). Már ami megmaradt az évszázadok folyamán. Nem minden évben adtak ki sematizmust, néha csak tabulák álltak rendelkezésre. Talán nem mindenki előtt világos, hogy mi a különbség a kettő között. Amikor a rendtartomány vezetősége – a tartományfőnök, a tartományfőnök-helyettes és a tanácsadó testület (definitorium) – összegyűlik, hogy megvitassa a tartomány helyzetét (manapság május derekán, régen július végén vagy augusztus elején), akkor elkészítik a tabulát. A tabulából tudja meg mindenki, hogy abban az évben melyik rendházban, milyen beosztásban fog dolgozni. A sematizmus sokkal bővebb, mint a tabula. Benne megtalálható a rendtartomány rendházainak rövid története, a közösség tagjainak életrajzi adatai: a rendbelépés dátuma, a beöltözés dátuma. A XIX. század végén, 1890–1900 között egyáltalán nem találtam ilyen kiadványt, de később is csak hiányosan. Végül is az egri egyházmegyei sematizmusok kiegészítésével 1819-ig tudtam visszakövetni a rendház testvéreinek beosztását.

A tartományfőnöki irattárban megtaláltam a Kapisztrán Szent János Ferences Rendtartomány anyakönyveit, melyek tartalmazták a rendbe belépő testvérek adatait 1900-tól 2006-ig. Az elhunytak adatait tartalmazó nekrológiumokat pedig még ennél régebbi időkből is találtam.

Könnyen hozzáférhető volt a jászberényi rendház irattári anyaga, sajnos csak két-két doboznyi szálal anyag. Ezek esetében azonban hátráltató tényezőt jelentettek egyrészt hiányos latin nyelvi ismereteim, illetve a kézírások olvashatatlan mivolta.

A rendház historia domusai is nagy segítségemre voltak. Persze más alkalommal meg hátráltattak. A harmincas években olyan tintát használtak a könyv írásához, amely áttűtött a másik oldalra is, így több alkalommal úgy jártam, hogy bár érdekes témába kezdett bele a házfőnök, de a szöveg olvasása lehetetlen volt. Sajnos 1937-ben befejeződik az utolsó háztörténet, a következő kötet elveszett a történelem viharaiiban. Kiegészítésként elérhető volt azonban a plébánia felállításának idejéből a Historia Parochiae, valamint a hirdetőkönyv.

Számos értékes információt nyertem a városi és egyházmegyei hírlapokból. Sajnos nem elegendő mennyiségben álltak rendelkezésemre. A kutatás kimeríthetetlen tárháza volt az Országos Széchényi Könyvtár folyóirattára és az Egri Egyházmegyei Levéltár is.

Kedvesen fogadtak a Szatmári Irgalmas Nővérek és a Ferences Szegénygondozó Nővérek Esztergomban, akik rendelkezésemre bocsátották névtárukat a kutatáshoz. Itt is elmondható, hogy a történelem viharai elsodortak számos iratanyagot, levelezést, könyvet, kiadványt, sematizmust.

Segítséget kaptam a bencés, a piarista és a jezsuita rend könyvtárosaitól is, akik napra-készen átadták nekem a Jászberényre vonatkozó információikat.

A könyv függelékében található a két ferences vértanú, P. Kiss Szaléz és P. Kovács Kristóf kicsit hosszabb életrajza. Ezeket már korábban megírtam, ettől a könyvtől függetlenül, de eddig még nem kerültek kiadásra. A Szaléz atya életére, műveire vonatkozó és a róla szóló cikkekről készült három kötetes kézirat – mely 12 évig készült és több mint 400 oldalt tesz ki – megtalálható a Ferences Könyvtárban Budán.

A kiadvány öt év munkáját tartalmazza. Közben nem tűnt soknak, de így visszatekintve már elbizonytalanodom, hogy belevágnék-e még egyszer. Akik járatosak a könyvtári-levéltári munkákban, tudják, hogy az irattári anyagok átvizsgálása hosszú időt, nagy koncentrációt igényel, és néha semmi eredménnyel sem jár. Persze ha az ember talál egy elemet, ami rávilágít egy eddig nem értett dologra, ha felfedez egy hiányzó láncszemet, akkor az öröm kárpótol a sok fáradtságért. Persze vannak olyan dolgok, amit nem lehet elmagyarázni: vagy átéli valaki, vagy nem.

Ezúton is szeretném megköszönni mindazoknak, akik segítettek a mű megírásában tanácsaikkal, ötleteikkel, javító munkájukkal.

Hálás vagyok a kiadást felvállaló, Jász Helytörténeti Kör, Jászapátiak Baráti Egyesülete vezetőségének a jóindulatú hozzáállásáért. A támogatók és az előfizetők nagylelkű, önzetlen támogatása nélkül – minden fáradozásunk ellenére – most nem örülhetnénk a könyv megjelenésének. Isten bőséges áldása legyen a hála!

Szombathely, 2018. április 18.

fr. Varga Kamill OFM

FERENCESEK JÁSZBERÉNYBEN

A jászberényi ferencesek (OFM – Ordo Fratrum Minorum) letelepedése

A történészek között mindmáig vita tárgyát képezi a ferencesek magyarországi letelepedésének időpontja, amely a feltételezések szerint 1225 után történt, a legvalószínűbb, hogy 1229 tájékán.¹ Első közösségeik Esztergomban, Győrben, Pozsonyban jöttek létre, majd innen rajzottak ki más magyar városokba. 1232-ben a német provinciától függő úgynevezett őrséget alkottak, melynek élén az esztergomi rendház gvardiánja, az esztergomi őr állt. A harmincas évek végén már önálló rendtartománnyá alakultak Szűz Máriáról Nevezett Magyarországi Rendtartomány néven.² A XIII. században nagy lendülettel alapítottak újabb és újabb kolostorokat, összesen mintegy negyvenet.

Rendünk betelepülésével egy időre tehető a jászok és kunok betelepődése Magyarországra. 1237–1238-ban a mongol sereg mozgolódásának hírére Köten (Kötöny) 1239 húsvétján a Radnai-hágón át kunjaival és a hozzájuk csatlakozott jászokkal a Magyar Királyság területére költözött részben Moldvába, Jászvásárra és környékére, a Duna-Tisza közére, részben pedig a Jászságba. Ekkor mintegy 40 000 család érkezett az országba IV. Béla engedélyével.

A magyarok és a jász-kunok együttélése nem volt felhőtlen, bár a tatárjárást követően a Jászság jelentős része elnéptelenedett, a királyi birtokok közé beékelődött jászok-kunok igyekeztek megőrizni régi szokásaikat, vezetésüket. „Szerettek továbbra is barangolni, vándorolni, rabolni, pusztítani. Ezzel mind félelmetesebbé váltak a magyarokra. Törvényt, felsőbbiséget, női nemet nem tiszteltek.”³ A kunok és jászok megtérítésének feladatát – s ezzel mintegy elindítva betagozódásukat – először a domonkos szerzetesekre bízták, akik Magyar Pál vezetésével jelentős sikereket értek el a havasalföldi kunok között. Borics fejedelem Róbert esztergomi érsek kezéből vette fel a keresztséget, aki Milkóban püspökséget alapított számukra, melynek első püspöke Theodorik domonkos szerzetes lett.⁴ A hazai kunok és jászok között azonban a domonkosok nem tudtak ilyen sikereket elérni, ezért rövid időn belül a ferencesekre bízták az evangélium hirdetését. Hóman szerint a ferencesek 1229–1365 között jelentős eredményeket értek el: „A hithirdetésben itt is Szent Ferenc fiai jártak elől s az ő fáradhatatlan oktató munkájuknak, szociális és karitatív tevékenységüknek eredményeképpen 1365-ben teljes befejezéséhez jutott Kötöny népének katolizálása.”⁵

Ennek állomásai:

1. Fr. Willelmus Rubruk OFM⁶ – IX. Lajos (1226–1270) francia király követe⁷ – 1254-ben találkozott egy kun férfival: „Pünkösöd előestéjén bizonyos alánok keresetek fel minket,

¹ Vö. SZABÓ György Piusz OFM: Ferencrendiek a magyar történelemben, Budapest 1921. 61–62. o.; KARÁCSONYI János: Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig I. Budapest 1922. 13–14. o.

² Vö.: SZÁNTÓ Konrád: A Katolikus Egyház története I. Ecclesia, 1983. 406. o.

³ TAKÁCS Ince OFM: A magyar ferencesek térítették meg a kunokat-jászokat, In: TAKÁCS Ince: Assisi küldöttei, Összegyűjtött tanulmányok, Magyar Barát kiadás, Gyöngyös, 1945. 235. o.

⁴ Vö.: FERENT, Ioan: A kunok és püspökségük, Szent István Társulat, Budapest, 1981. 93–146. o.

⁵ HÓMAN Bálint: Magyar történet II. Budapest, 1936. 244. o.

⁶ Rubruk nevű flamand faluban született (Észak-Franciaország, Dunkerque-től délre), ferences rendbe lépett.

⁷ 1252. április 12-én indult Szartach mongol vezérhez, illetve az ő apjához, Batu kánhoz, valamint Möngke kánhoz. 1255. június 16-án érkezett vissza. Provinciálisa nem engedte Párizsba visszatérni, ezért hosszú írásban számol be a királynak útjáról. Az Itinerarium Willelmi de Rubruc a középkor egyik legkiválóbb útleírása.

kiket is itt jászoknak mondanak. Ezek görög szertartású keresztények, görög írást használnak, és görög papjaik vannak.”⁸ Továbbá: „Egy napon egy kun ember csatlakozott hozzánk, latin szavakkal köszöntve, mondván: »Salve domini!« Elcsodálkozva viszonoztam köszöntését, és megkérdeztem, ki tanította erre az üdvözlésre. Az mondotta, hogy Magyarországon a mi frátereink keresztelték meg, ők tanították meg rá.”⁹

2. IV. Béla 1261-ben Ottó páduai püspökhöz írt levélében arról értesíti a főpapot, hogy a kunok között dominikánus és másfajta szerzetesek is térítenek.¹⁰
3. III. Miklós pápa 1278. október 7-én kelt bullájában felszólítja Adorjánt, a magyar ferencesek tartományfőnökét, hogy az eddig is a kunok között szolgáló hithirdetők mellé újabbakat küldjön.¹¹ A ferencesek a Zagyva partján kis kápolnát építettek Szent László király tiszteletére.
4. IV. László király 1279. június 23-án kiad – Fülöp pápai követ nyomására – egy oklevelet, melyben kötelezi magát a keresztény hit megtartására, a kunok megtérítésére, illetve arra, hogy a kunok felhagynak a félnomád életmóddal, s beilleszkednek az európai feudális rendszerbe. 1279. augusztus 10-én pedig az egyházi, vallási ügyeiről is intézkedik.¹² A kun főemberek kötelezték magukat, hogy megkeresztelkednek, s az evangélium szerinti életvitelt követik, felhagynak a vándorlással, sátorozással, s letelepszének, tartózkodnak a gyilkosságoktól. Kun László pedig azt vállalta, hogy ezeket a határozatokat betartatja.¹³
5. 1323. március 8-án kapták meg a jászok kiváltságlevelüket Károly Róberttől, akik egy bizonyos Keverge fiainak hatalma alól kívántak kivonadni, tovább megkapták jogul, hogy jászkapitányt válasszanak (akit be kellett mutatni a királynak), és a király felé katonáskodással tartoztak. A szövegben felsorolt nevekből kitűnik, hogy a jászok vezetőinek jelentékeny része már meg volt keresztelve. Természetesen nemcsak az illető, hanem egész házanépe, családja, szolgálói. „Zokan fia Larzan, Furduh fia Iwachan, Keskene fia Jakab, Ambultan fia Chareth, Gubul fia Demeter, Geegzan fia István, Mokzun fia Pál, Chakan fia András, Zakaran és fia György, Keyan fia Demeter, Kurman fia István, Huz, Arpan, Zuagan fia András, Kalhen fia Zaduk, Magar fia György és Chamaz fia Péter jász híveink...”¹⁴
6. 1348-ban VI. Kelemen pápa – Nagy Lajos király kérésére – felszólítja Márton miniszter provinciálist, hogy küldjön újabb hittérítőket a kunok megszelídítésére.¹⁵
7. IX. Bonifác pápa 1399-ben „Dum Sancta Mater” kezdetű leiratával felruhazza a kóborló kunokat és jászokat vándorapostolként követő ferenceseket plébánosi

⁸ GYÖRFFY György: Julianus barát és a napkelet fölfedezése, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1986. 228. o.

⁹ Im.: 258. o.

¹⁰ A bulla szövege olvasható: FEHÉR Georgius: Codex Diplomaticus Hungariae ecclesiasticus et civilis, Budae, 1829. Tom. IV. Vol. III.31. o.

¹¹ Ex tuis et aliorum Fratrum tui Ordinis... bulla, Hivatkozik rá: SZÁNTÓ Konrád: A jászberényi ferences templom története, Ecclesia, 1974. 177. o.

¹² BLÉNESSY János Jászberény iskolázásának és közművelődésének története, Jász Múzeum, Jászberény, 1967. 7. o.

¹³ Vö.: GYÖRFFY István: A Jász-Kunok története, In: A kunok 700 éves betelepedésének emlékeztetőre rendezett Jász-Kun Kongresszus, Budapest, 1939. 21. o.

¹⁴ A jász kiváltságlevelét Károly Róberttől, 1223. március 8. In: Szülőföldünk a Jászság, Helytörténeti olvasókönyv, Jászberény, 2011. 67. o.

¹⁵ Quantum negotium fidei Catholicae... kezdetű bulla Hivatkozik rá: KÓSA Eugenius: Antiquarii S. P. N. Francisci Stictioris, 59–60. o.

jogokkal. Ha más plébánia területére érkeztek, akkor a helyi plébánosnak semmilyen joghatósága nem volt felettük.

8. A XV. század közepe táján Berénybe nagyobb kun csoport költözött be, ekkor Mátyás király felszólítja Igali Fábián tartományfőnököt, hogy keressék fel a ferencesek ezt a kun csoportot és kereszteljék meg. Fábián provinciális P. Zarnaszi Gergely vezetésével rövid idő alatt jelentős sikereket tud elérni. Ebben az időben vetődik fel, hogy Jászberényben templomot és állandó kolostort kellene építeni. Királyi támogatással ezt az 1460-as évek második felében sikerül is elkezdni.
9. Mátyás király és Igali Fábián tartományfőnök 1472-ben folyamodik IV. Sixtus pápához: „...a fentemlített filiszteusok a királyi Felséget alázattal kérték, hogy az egri egyházmegyéhez tartozó Berem városában egy templomot rendházszal... mind a fentnevezett testvérek, mind a rend más testvérei használatára és lakására építhessenek, és a király, amennyiben az ügyben illetékes volt, az engedélyt megadta.”¹⁶ „Magyarország királyai, főurai, főpapjai, lelkészei és szerzetesei egy századon át mind azon fáradoztak kérréssel, buzdítással, ígérgetéssel, példával, hogy e vitéz, de pogány szokásaihoz ragaszkodó és hibáiba gyakran visszaeső népet (kunokat), valamint [...] a Zagyva mentére betelepített jászokat (tudományos néven osszétéket) az üdvösség útjára térítsék.”¹⁷

Az itt élő ferencesek ígérgetéssel, szentségek kiszolgáltatásával, beteglátogatással, hitoktatással, egyesületvezetéssel és tanítással foglalkoztak.

A hit és kultúra terjesztésének fontos eszközei voltak a különböző közösségek, pl. III. Rend¹⁸, Kordás Társulat¹⁹, Credo Társulat, Szent Vendel vagy Vendeliánus Társulat,²⁰ kongregációk. Biztosan állíthatjuk, hogy 1546-ban működött deák céh a templomban. A céh pecsétjén Mária képe mellett következő felirat olvasható: „SIGILLUM CEHE LITERATORUM IASZBERENIENSIS IESUS MARIA.”

Valamikor a XV. vagy XVI. században a ferencesek maguk mellé vették a beginákat, vagyis Szent Ferenc harmadik rendjének apácáit.²¹ Rendházuk valószínűleg a Zagyva nagy

¹⁶ Hivatkozik rá: SZÁNTÓ Konrád: A jászberényi templom története, 1974. 16. o.

¹⁷ Dr. KARÁCSONYI János: A magyar nemzet részvétele a katolikus hit terjesztésében, In: Nemzetközi Miszsiós Kongresszus Budapest (1925. augusztus 19–22.), Budapest, 1925. 20. o.

¹⁸ „Szent Ferenc atyánk III. rendi regulája nyomában csodálatos franciskánus élet indult meg a világiak között, amely ténynek fontosságot az a körülmény ad, hogy az akkor fegyversértetű és egymással polgárháborúban keveredő városi lakók között ez a rend békés elemet alkotja.” TAKÁCS Ince: A magyarországi ferences harmadik rend történeti áttekintése, In: TAKÁCS Ince: Assisi küldöttei, Gyöngyös, 1945. 256. o. Blénessy megjegyzi róluk, hogy nemcsak a templomot és környékét gondozzák, hanem a betegeknek lelki, a szegényeknek testi szükségleteiről gondoskodnak. Buzgón gyakorolják a szeretet és az öntökéletesítés zajtalan munkáját. BLÉNESSY János: Jászberény történelmi emlékei, Jászberény, 1933. 14. o.

¹⁹ V. Sixtus pápa alapította ezt a társulatot, vagy testvérületet Szent Ferenc atyánk tiszteletére. Ezért Szent Ferenc társulatnak is, vagy egyszerűen csak testvérületnek is hívták. Kevesebb kötelezettségük volt a harmadrendiekhez viszonyítva, s e mellett mégis sok kegyelemben és búcsúban részesültek. Országunk területén 1630-ban alakították meg a főtársulatot Pozsonyban, VIII. Orbán pápa engedélyével. TAKÁCS Ince: A magyarországi ferences harmadik rend történeti áttekintése, In: TAKÁCS Ince: Assisi küldöttei, Gyöngyös, 1945. 259. o.

²⁰ „...a jászberényi Szent Vendel Társulat tagjai a Ferenc-rendi templomban a Szent Vendel-oltárt kezükben égő fáklyákkal körbe állva miséztek. A mise után a társulat zászlói alatt körmenettel kivonultak az akasztófa hídjánál lévő Vendel-szoborhoz, ahol imádkoztak, énekeltek és fohászkodtak állataik védelméért. Ezt követően a társulat pénztárosánál egy ízletes birkapörkölt várta a tagokat.” Szülőföldünk a Jászság, Jászberény, 2011. 244. o.

²¹ „Külföldi mintára nálunk is a világi terciárius nők, főleg hajadonok és özvegyek a franciskánus kolostorok közelében zárdában egyesültek és a ferencesek vezetése mellett fejtik ki az önmegszentelődés, a társadalmi

kanyarulatánál, a későbbi legényegylet háza helyén állhatott. Az apácák Magyarországon leányneveléssel foglalkoztak ebben az időben. Egy 1519-ben kelt oklevél arról tanúskodik, hogy Barinkai Dorottya nővér végrendeletében minden vagyonrészét a jászberényi ferences nővérekre hagyta. A levélből kitűnik, hogy ekkor már virágzó női közösség élt itt. Dr. Fodor Ferenc szerint ezek az apácák klarisszák lehettek.²² Ez azonban nem lehetséges, mert a klarisszák rendjébe lépve minden vagyonukról le kell mondaniuk, azt a rendre tehát nem hagyhatták!

A 15. századi jászberényi ferences templom

A ferences rendnek többféle irányzata alakult ki a századok folyamán: obszervánsok (szigorúbb ág), konventuálisok (enyhébb ág) a két legfőbb irányzat. (A többi ferences közösség Szent Ferenc életéből más és más momentumot emelt ki, és valósított meg életéből.) A jászberényi templom és kolostor 1492 körül kerülhetett át az obszerváns közösség birtokába. Az egyházi és világi előljáróság szívesebben támogatta a szigorúbb irányzat tagjait. „A pártolásnak egyik oka az volt, hogy a török ellen vívott élethalálharc közepette a mozgékony és buzgóságtól égő obszervánsok alkalmasabbnak bizonyultak a keresztes hadak toborzására és kiszolgálására, mint a kevésbé lelkes konventuálisok.”²³

A rendtartomány jelentős kolostorai közé számított a jászberényi, hiszen 1497-ben itt tartották a tartományi káptalant is, és úgy tervezték, hogy az 1541-es gyűlést is itt tartják majd. A kolostornak ebben az időben kb. 70 személy befogadására alkalmasnak kellett

vonatkozású (szegények ápolása, betegek gondozása, ápolása, kórházak vezetése, kézimunka) tevékenységüket. Nálunk begináknak vagy szesztráknak nevezeték őket... Lelki igényeik kielégítésére több középkori kódexünk szolgált (pl. Lázár Zelma-kódex, Székelyudvarhelyi-kódex;).” TAKÁCS Ince: A magyarországi ferences harmadik rend történeti áttekintése, In: Takács Ince: Assisi küldöttei, Gyöngyös, 1945. 258. o.

²² Vö.: Dr. FODOR Ferenc: A Jászágó életrajza, Budapest, Szent István Társulat kiadása, 1942. 429. o.

²³ SZÁNTÓ Konrád: A jászberényi ferences templom története, Ecclesia, 1974. 38. o.

lennie. (Sajnos az utóbbi káptalanra nem kerülhetett sor mivel az 1541-es tragikus események ezt lehetetlenné tették.)

A kolostor területén működtek egy iskolát is, mely város egyik szellemi központja lett, a ferenceseknek pedig jó lehetőséget biztosított a vallásos műveltség terjesztésére. 1546-ban „deák-céh” néven alapítottak egy közösséget is. Ez az egyesület Szűz Mária tiszteletére alakult. Imádságaikat a Mária-oltárnál végezték, oktatásban és továbbképzésben a kolostorban részesültek. A céh tagjai jól tudhattak latinul, és ha érdemes volt számukra közösséget alapítani, akkor számos taggal kellett rendelkezniük. Működésük vidékre is kiterjed, sőt a kecskeméti közösség is a jászberényi szerzetesek pártfogásával alakult meg. A céh pecsétjén Mária képe látható felirata pedig: „SIGILLUM CEHE LITERATORUM IASZBERENIENSIS IESUS MARIA”.²⁴

Szívesen jártak a városi lakosok a ferencesekhez szentmisére, náluk végezték szentgyónásukat, szívesen hívták az atyákat betegek meglátogatására, sokan járták ide gyermekeiket hittanórára.

Az 1526-os mohácsi csatavesztés után a várost gyakran meglátogatták portyázó török csapatok, ekkor feldúlták a házakat, több szerzetest megöltek, a templomot és a kolostort felgyújtották. 1531-re sikerült helyreállítani az épületet, s folytatódott a lelkipásztori szolgálat. 1541-ben Budát csellel elfoglalják a török csapatok, s így Jászberény határsávbba került, a város lakói állandó fenyegetettséget tapasztaltak. Ezen nem segített még az sem, hogy igyekeztek menleveleket kérni a kolostor számára.

1560. október 11-én Péter diák és Mátyus Ferenc vezetésével a protestánsok felgyújtották a kolostort, ekkor a templom nem rongálódott meg. A végső csapás a kolostori életre 1566-ban következett be, amikor is török katonaság megszállta a várost. A ferences templomot, a kolostort és környéküket erődítménnyé alakították át. A templom hajóját lóistállónak használták, a szentélyben imaházát alakították ki, a sekrestyében fürdőt, a rendházból pedig kaszárnyát létesítettek. A várat Dzsánfedának, azaz Lélekfeláldozónak nevezték. A ferencesek közül csak egy-egy fő lakott a város valamelyik polgáránál, ezek a testvérek ájtartak Kecskemétre, hogy ellássák az ott lakók lelkipásztori szolgálatát is. Az 1594-es hatvani várostrom kapcsán Jászberény városa is elpusztul, sőt 1617-ig teljesen lakatlan lesz. A XVII. század elején a törökök igyekeztek az elmenekült jászokat visszacsalogatni, de ők csak lassacskán szívárogtak vissza. A ferencesek is inkább csak Gyöngyösről jártak át, de biztatták a helybeliket, hogy állítsák helyre a megrongálódott plébániatemplomot. Ezt sikerült is megvalósítani, és 1649-ben Pozsegai Ibrissimovich Marinus – a ferencesből lett belgrádi püspök – bérmakörútján fel is szentelte: 1649. augusztus 14-én. Ebben a hónapban 5 napon keresztül bérmált: 14-én, 15-én, 16-án, 19-én és 30-án, összesen 593-an vették fel a szentséget. 1661-től már ismeretes P. Nagy Lukács neve, aki ez idő tájt Gyöngyösről látta el a plébánosi feladatokat. 1670-től került vissza a plébánia az egyházmegye világi papságának kezelésébe. 1690-es esztendő döntő jelentőségű a ferencesek életében, hiszen a város felszabadult a török rabiga alól.

A török kiűzését Habsburg önkényuralom követte: II. Lipót eladja a Jászságot. Az 1745-ös redemptióig folytatódik az áldatlan állapot, a jászok sanyargatása.

1694-ben véglegesen visszatérnek a ferencesek: P. Hetényi Albert és fr. Takács Lőrinc rendtagok érkeznek a városba. Sajnos a romokban heverő kolostorba nem tudnak menni, így egyelőre magánházaiknál húzzák meg magukat, s a kolostor romjai mellett építettek föl egy kis rezidenciát. Ideiglenesen rendbe hozták a Szent László tiszteletére emelt

²⁴ A jászberényi deákok céhének pecsétje – Jézus – Mária.

A kolostor épülete

ősi kápolnát is. Ezután láthattak hozzá a templom és kolostor renoválásához, ami hosszú-hosszú évtizedeket vett igénybe. Meg kell itt említeni Kovács György és Pernyész Gábor nevét, akiknek sokat köszönhet a rendi közösség az újjáépítés munkálatai során. A jászberényi közösség hivatalosan rezidencia volt, vagyis a gyöngyösi rendháztól függött. Az 1700. március 7-én Gyöngyösön tartott káptalanon alapítják meg hivatalosan a rendházat, s nevezik ki házfőnöknek P. Spányik Sándor atyát. A Rákóczi-szabadságharc idején a ferences templomban nem történnek felújítások, érdekes események. Mindenki a szabadságharc lázában ég. A rendtartomány tagjai közül többen tábori lelkészi szolgálatot vállalnak, követik a hadmozdulatokat. A jászok is nagy számban csatlakoznak Rákóczi csapataihoz, ettől remélve elvesztett jogaik visszaszerzését.

A harcok elültével folytatódik a templom restaurálása, felújítása, mely 1715-ig tart. 1723. augusztus 23-án kezdik el az új rendház építését az alapkövetéssel. Az ünnepséget Bereczky György prépost, egri kanonok, Jászberény plébánosa végezte. A terveket Carleone János egri építőmester készítette, aki korábban a templom tornyát is megtervezte. A kolostor egyes szárnyainak építése évtizedeket vett igénybe, nem is beszélve arról, hogy a közben természeti csapások által megrongálódott részeket mindig javítani kellett. Ez idő tájt készülhetett el a hajó északi oldalán az ötödik és hatodik támpillér között megnyitott kapu. Az évtizedek folyamán többször javították a templomot is, illetve adományozók jóvoltából újabb és újabb oltárokkal, szobrokkal látták el. A tetőzetet időnként cserélték, a síkmennyezetet csehsüveg-boltozattal látták el. Gondoskodtak orgonáról, karzatról, és harangok számát is gyarapították.

A közösségi élet is fejlődött ebben az időben, melyről a Historia Domus lapjai tájékoztatnak minket. Megemlítik, mikor, milyen szertartásokon vettek részt az 1701-ben alapított Szent Ferenc Társulat tagjai, külön kiemeli, hogy 1753-ban hordozható Mária-szobrot készíttettek, s azt a körmenetekeken mindig magukkal vitték. A közösséget egyébként kordásoknak vagy övhordóknak is nevezték, hiszen V. Sixtus pápa engedélyével kordát viseltek ruhájuk alatt, melyet a körmenetek alkalmával a felsőruha felett hordtak.

1750-ben alakult meg a III. rendi közösség, mely gyorsan gyarapodott. Tagjainak száma a XIX. század elejére elérte a 300 főt. 1860-ban alakult meg a Szent Vendel Társulat, mely a templomnak új oltárt adományozott, illetve az akasztófa hídjánál egy Szent Vendel-szobrot is emelt és gondozott. A társulat tagjai a környék juhászcsaládjai voltak. Szentmisét mondtak évente kétszer a templomban a társulat élő és elhunyt tagjaiért.

1766-tól 1802-ig tartott a templom barokk stílusú átépítése. A belső nagy fesztávolság csökkentése céljából új támpilléreket kapott. 1769-ben készült el a sekrestye, mely csatlakozik a szentélyzáró falhoz. Az év végére elkészültek az új, kényelmes templomi padok is. 1780 és 90 között a templomot új oltárokkal rendezték be, összesen 13 oltárt zsúfoltak be a templomba!

A kolostor épülete 1934-ben

A kolostorkertben 1935-ben

A kolostor épülete 1935-ben

A kolostor és a templom a 30-as években

Szobabelső 1934-ben

Oktatás-nevelés a gimnáziumban

Szántó Konrád OFM kutatásai alapján a ferencesek fennállásuk óta 45 gimnáziumban tanítottak Magyarországon.²⁵ Jászberényben 1779 és 1856 között foglalkozott a rend az ifjúság nevelésével, tanításával. A tankerületi felügyelő és a jászkapitány 1777-ben kezdi meg a tárgyalásokat a Jászapátiban működő gimnázium áthelyezéséről, amely 1779. szeptember 27-én valósult meg. Fontos volt, hogy jól tudjanak a tanárok latinul, hiszen ebben a korban a műveltség alapja a latin nyelv volt. Darvai Elek, Likler Modest és Némethi Tóbiás ferences testvérek vállalták a fiatalok oktatását. Az átvételkor – november 25-én – Modest testvér így nyilatkozott: *„A tudományok folytatása mindenkor nagy betsületben tartatott. Most a hármak kerültek legfőbb helyére helyeztetett, ígérjük, hogy felvállalt kötelességünknek végben vitelére éjjeli s a nappali fáradtságunkat örökös ajándékkal feloldozzuk.”*²⁶ Közel száz esztendeig oktattak a ferencesek a gimnáziumban, sőt 1822 és 1857 között teljesen rájuk hárult az oktatás-nevelés feladata. *„1822-ben a pénz romlása miatt az országos tanulmányi alap annyira összezsugorodott, hogy az állam nem tudta támogatni az iskolákat. Ezért Berényben is teljesen a városra hárult az iskola fenntartása. Mivel a város a világi tanerőket nem tudta volna kellő mértékben megfizetni, a ferencesek pedig a régebbi, kevesebbet érő fizetésért is hajlandók voltak folytatni az ifjúság nevelését, a város egyezséget kötött velük, amelynek értelmében a rend biztosítja az intézet számára a tanárokat.”*²⁷ Erről tájékoztat minket a városi tanács 1822. augusztus 19-én és 1823. december 20-án kelt jegyzőkönyvei. Ez utóbbi: *„A felséges reolitio a kir. gymnasium fundusát 8 tanító fizetésére elégtelennek tarja, ezért elrendeli, hogy a gymnasiumot adja át a város a főtisztelendő... Szent Ferenc szerzeteseinek.”*²⁸

Szeráfi kollégium

1868-ban található a sematizmusban az első klerikus gimnazisták, akik a novíciátus elvégzése után itt tanultak a jászberényi rendházban, illetve a városi gimnáziumban (5 fő, 6. osztályos). Egy évre rá már csak ketten vannak. 1870-ben 4 fő, 1871-ben 2 fő, azután ismét 2 fő. Majd ezek elmaradnak, más rendházakba kerülnek, vagy nem tüntették fel a sematizmusokban.

A XIII. Leó pápa-féle reformok hatására (1897. október 4: Felicitate quae bulla) 1900-ban újjáalakult a Kapisztrán Szent János Ferences Rendtartomány, s ezt követően átszervezték a növendékképzést is. Ez azt jelentette, hogy a 10–12 éves fiatalokat felvették a közösségbe és a rendház egyik szárnyában laktak, részt vettek bizonyos imádságokon, étkezéseken, ugyanakkor az állami gimnáziumba jártak tanulni. A gimnázium alsóbb osztályainak elvégzése után beöltöztek és megkezdték a novíciátus évét, és közben visszatérve a kollégiumokba befejezték a gimnázium felsőbb osztályait: belőlük lettek a „filozófusok”. Ez volt a rendszer Radnán, Szatmárnémetiben, Baján, Pécsen, Jászberényben és Egerben.

A jászberényi kollégium 1928 és 1938 között működött, s növendékei a főiskolán filozófiát tanuló klerikusokkal egy közösségben éltek, ugyanazon magiszter vezetése alatt.

²⁵ SZÁNTÓ Konrád: Ferences gimnáziumok Magyarországon, Vigilia, 1967. 305–308. o.

²⁶ BLÉNESSY János: Jászberény iskolázásának és közművelődésének története, Jász Múzeum, Jászberény, 1967. 14. o.

²⁷ SZÁNTÓ Konrád: A jászberényi ferences templom története, 1974. 102–103. o.

²⁸ BLÉNESSY János: Jászberény iskolázásának és közművelődésének története, Jász Múzeum, Jászberény, 1967. 24. o.

Tanulmányaikat a József Nádor Állami Gimnáziumban végezték. A gimnázium tanárai örömmel fogadták a növendékeket, hiszen szorgalmas diákok voltak, emelték az iskola színvonalát. „Évzáró a gimnáziumban. Ennyi meglepetésre még mi sem számítottunk. Reméltünk pár jutalmat, de ennyit azért nem. S némelyek jövőre még többet akarnak. Ezt tisztelettel meg is engedjük.”²⁹ „Tíz éves a jászberényi bölceleti Studium. 1928 nyarán határozták el P. Oslay Oswald, akkori tartományfőnök atya és P. Unghváry Antal, tanulmányi felügyelő, a külön filozófiai Studium létesítését. Az első tanév 1928 szeptemberében nyílt meg. Az 1935/36. tanévig bezárólag egy évfolyamos volt a Studium. Az 1936–37. tanévtől kezdve P. Hermann Hermenegild, jelenlegi tartományfőnök atyánk, a kedvező körülményekhez mérten, a római előírások szellemében, 2 évre terjesztette ki a bölcelet tanulását. – A bölceleti évfolyamokkal párhuzamosan az 1937–38. tanévig bezárólag a még nem érettségizett testvérek a helybeli József Nádor-reálgimnáziumban végezték a középiskola felsőbb osztályait és tették le az érettségit. A jelen tanévtől kezdve nincs gimnazista testvér, mert a Noviciátusba már érettségivel veszik fel a pályázókat. – A Studium első magisztere P. Karácsonyi Aladár volt (1928–1934), aki ügybuzgóságával és nagy áldozatokkal a zárda klerikátusi szárnyát barátságos, kellemes otthonná varázsolta. 1934 nyarán szentelték fel az új gyönyörű barokk oratóriumot, mely az Eucharisztia jelenlétével az ifjúság lelkiéletének erőforrásává és középpontjává lett. – A bölcelettanhallgató testvérek jelenleg 30-an vannak (17 elsőéves, 13 másodéves), köztük egy amerikai és egy zágrábi.”³⁰

Noviciátus

A rendi reform előtt a jászberényi rendház a szalvatoriánus rendtartományhoz tartozott. A sematizmusok tanúsága szerint laktak itt papságra készülő novíciusok: 1845-ben P. Padubai Ádám magiszter vezetésével hét testvér, 1847-ben P. Csoltisz Nárcisz vezetésével 6 növendék, 1851-ben 5 novícius, 1853-ban P. Jeszenszki Xavér vezetésével 5 novícius lakott ebben a rendházban. Ebben az időben csak ezek a sematizmusok maradtak fenn, vagy csak ennyi került nyomtatásra, elképzelhető azonban, hogy 1855-ig minden évben éltek itt novíciusok.

A jászberényi rendház rövid ideig noviciátusházként is működött. A pécsi, az egri és a szécsényi rendház volt hosszabb ideig noviciátusház a reform utáni Kapisztrán provinciában. A II. világháború idején azonban Szécsény városa és vele a kolostor is szinte romhalmazzá vált. A front ittléte alatt a novíciusok hazamentek a szüleikhez, s csak 1945 áprilisában térhettek vissza. Természetesen az őket fogadó körülmények katasztrofálisak voltak, s június 8-ig elhúzódott a felújítás. Azonban nem sokáig maradhettek itt, ugyanis 1950-ben újra el kellett hagyniuk a szécsényi rendházat. A novíciusok számára az állam a berényi rendházat jelölte ki tartózkodási helyül. Az 1949–50. év novíciusai ebben a rendházban tettek fogadalmat. A jászberényi rendház internáló táborként működött, ahová különböző szerzeteseket szállítottak június 10-étől kezdve. „Az utolsó kitelepítés július 31-ről augusztus 1-re virradó éjszaka zajlott le. Szécsényből ferenceseket hoztak: P. Kieffel Szilvér házfőnököt, P. Martinov Fortunát, P. Iglói Ignác hitoktatót, P. Szabó Lipót novíciusmagisztert, továbbá néhány fogadalmas testvért, 5 novíciust: Kádasi Lőrincet, Tölgyesi Menyhértet, Kalniács Andrást, Bicskei Aport és Posta Benjaint.”³¹

²⁹ Magyar Umbria, X. évfolyam, 1936. 3–4. 36. oldal Jászberényi Krónika: 1936. június 25.

³⁰ Magyar Umbria, XII. évf. 3. szám, 1938. 124. o.

³¹ BESENYI Vendel: Egyházi internálótábor 1950-ben Jászberényben, In: Jászsági Évkönyv 2002. http://epa.oszk.hu/02200/02295/00010/pdf/EPA-02295_Jaszsagi_Evkv_2002_Besenyi.pdf

Bölcsleltudományi főiskola

Az elmúlt században a főiskolai képzés négy éves volt, ebből egy év filozófia és három év teológia. A növendékek kezdetben a bajai rendházban tanultak (1900–1911), ezt követően a gyöngyösi rendházba került át a képzés. 1927-ben újabb változás történt. „*A rendtartományfőnök úr bejelentette a káptalani gyűlésen, hogy határozata értelmében, Berénybe helyezi át a filozófiát. A kolostor nyugati szárnyát át fogják alakítani és rendbe hozzák. A munkálatok már meg is kezdődtek. A kiadásokat a provincia fedezi.*”³² 1928 és 1941 között 168 növendék neve szerepel a tabulákban, igaz, az 1930-as, 1935-ös és 1939-es tabulák hiányoznak. Az első évben 14 növendékkal kezdett az iskola, a legmagasabb létszám 31 fő volt, 1937-ig még ezekhez hozzá kell adni a felsőbbéves, VII–VIII. osztályos gimnazistákat is.

Fontos esemény volt a ház és a főiskola életében, amikor az 1933 nyarán itthon tartózkodó Schrotty Pál definitor generális (a római általános előljáró tanácsadója) 3700 pengő támogatást biztosított, és már 1934-ben elkészülhetett a kápolna, melyet július 12-én dr. Ferenc Vilmos vajdahunyadi házfőnök szentelt fel. Az oltárképen a Szeptőlétlenül Fogantatott Mária látható, mellékalakként pedig Boldog Duns Scotus János ferences teológus.

Kiváló nevelők gondoskodtak a növendékek képzéséről: Luptovits Kolos, Karácsonyi Aladár, aki a leuveni egyetemen doktorált, dr. Galambos Imre, Szalay Szalvátor, illetve Kiss Szaléz, aki később életét áldozta hitéért.

Az iskola életének meghatározó eseményei voltak a Boldog Duns Scotus János Önképzőkör összejövetelei, ahol a fiatalok kutathattak, szabadon előadhattak, megoszthatták gondolataikat, persze ha vállalták a pozitív és negatív kritikákat. 1934-ben éppen Duns Scotus tiszteletére tartottak ünnepélyt a rendházban. Az ünnepély forgatókönyvét és előadásait a növendékek egyeztetették Kiss Szaléz magiszter atyával. Az előadók között szerepelt fr. László, fr. Menyhért, sőt maga a tartományfőnök, P. Herman Hermenegild is.³³ A Magyar Umbria megőrizte az 1935–36-os tanév eseményeit. „*Dolgoztunk mindnyájan. Legalább háromszor szerepelt mindenki, de volt olyan is, aki 10-szer, sőt többször is szerepelt... Díszgyűlést tartottunk hármat, melyek közül egy teljesen nyilvános volt. Rendes gyűlésünk volt 15... Ezeket elhangzott Beszéd: 36, Írásmű (költemény, novella, értekezés): 56, Szavalat 19, Zenemű, ének: 7, Összesen: 118.*”³⁴ 1935. november 25-én Kiss Szaléz irányításával nagyszabású, nyitott díszünnepséget tartottak Szent Katalin tiszteletére, melyet a krónikás így örökített meg: „*Ünnepségünkön megjelentek dr. Kele István preláthus-plébánossal az élen a város papjai, városunk polgári vezetői, a gimnázium és tanítóképző tanári testülete, valamint a két középiskola legfelső osztályának növendékei. A Jászhírlap így emlékezett meg az ünnepségről: A ferences szellemet, amelyet a fiatal franciskánusok élénk tártak, megszerettük és magunkévá tettük.*”³⁵ A növendékek jó fizikai erőnlétéről a ház körüli munkák révén gondoskodtak: a kert gondozásába is jelentősen besegítettek, az udvar parkosításának feladata is rájuk hárult. 1936-ban a krónikás megemlékezik arról, hogy új tornaszereket vásároltak. A sportolásra pedig világbajnokok biztatták őket: Pelle, Énekes, Kárpáti.

A diákok rendelkezésére állt a rendház nagykönyvtára, de külön tanulmányi könyvtárral is rendelkeztek, melyet Luptovits Kolos irányításával hozták létre 1935-ben. A könyvtárköltők

³² Magyar Ferences Levéltár. Historia Domus Jászberényiensis, 1927. július.

³³ Vö. Duns Scotus ünnepélye a ferences rendházban, In: Jász Hírlap 1934. november 17. 2. o.

³⁴ Magyar Umbria, X. (1936) 1–2, 98–99. o.

³⁵ Idézi: Dr. VÁNDOR P. Gottfrid OFM: A Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány kispapnevelésének története, Kézirat, Budapest, 1980. 87. o.

évente bekötötték az elhasználódott köteteket. (A gimnáziumban tanultak könyvkötészetet a diákok. Kovács Istvánt, a későbbi fr. Kristófot az iskola évkönyvében mindig megdicsérték a könyvkötészeti munkáiért.) Minden esztendőben nagy gondot fordítottak az állomány gyarapítására.

Terplán Zénó Ferences Szakiskola és Gimnázium

Az iskola 16 évvel ezelőtt, magánkezdemenyezésre indult. A ferences rend csak 2014-ben vette át. A kapcsolatfelvétel a barátok temploma melletti tornacsarnok megvételével kezdődött, majd a kezdeti ismeretségből jó kapcsolat alakult ki. A nevelőmunkába bekapcsolódott Stipitz Árpád testvér, aki az esztergomi Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium földrajz szakos tanára és a kollégium prefektusa. Havonta több alkalommal meglátogatja az iskolát.

Ferencesek a Nagy Háborúban

1914. június 28-án Sarajevóban Ferenc Ferdinánd trónörökös és felesége, Hohenberg Zsófia hercegnő életét merénylet oltotta ki. A közös minisztérium július 23-án, 18 órakor jegyzéket intézett Szerbiához. A válaszára és a teljesítésre 48 órát határoztak meg. Mivel a feltételeket nem teljesítették, a Monarchia megszakította a diplomáciai kapcsolatot Szerbiával, és mozgósítást rendelt el. *„A Jászság két szolgabírói hivatalába – Jászberény és Jászapáti – éjjel után érkezett meg az első hivatalos értesítés a mozgósítási parancs végrehajtására, berendelték a hivatali személyzetet, elkezdtek a munkát. Reggel 7–8 óra körül végeztek, s küldöncök útján kiküldték a községi elöljárók részére a szükséges rendelkezéseket.”*³⁶ A merénylet hírére nagy megdöbbenéssel vették tudomásul a Jászságban, a háborúra viszont lelkesen készültek. Szerbia megbüntetése sokak számára fontos volt. *„Láttuk, szemléltük azt a lelkesedést, mely a szíveket átjárja. Nincs most helye a kétségeskedésnek, aggodalmaskodásnak!... A búcsúzó férfi pedig ne gondoljon másra, csak a kötelességére, hogy megvédje a hazát.”*³⁷ A berényi laktanyában, ebben az időben a 29. honvéd gyalogezred III. zászlóalja tartózkodott. A békelétszámot rövid idő alatt töltötték fel hadilétszámmra (12 000 fő), augusztus 4-én pedig letették katonai esküjüket. A főtemplomban Erdős András plébános mutatott be szentmisét, nagy papi segédlettel.³⁸ A zászlóalj frontszolgálatot teljesített Szerbiában, Oroszországban, Bukovinában, Horvátországban és Szlavóniában 1918. október 30-ig. Az itthon maradottakra is nagy nyomást gyakorolt a háború. A családok apa vagy fiútestvér nélkül maradtak, nagy volt a munkaerőhiány, a városokban tábori kórházakat állítottak fel,³⁹ növekedtek az adók, hadikölcsön-kötvényeket is jelentős mennyiségben vásároltak, korlátozták a vasúthasználatot, nagy volt az élelmiszerhiány, több községben fertőző betegségek nehezítették az emberek életét.

A ferences rendház nagy háborús történetéhez alapvetően hozzátartozik, hogy kik laktak a házban, s milyen szolgálatot láttak el ebben az időben. 1913-ban a rendházban lakott Magócs Imre házfőnök, Németh Kelemen helyettes, Kecskés Donát hitszónok, Csóri Gábor hitszónok, Rigó Antal (betegállományban), Móri Fülöp sekrestyés-portás, Bakodi

³⁶ Szülőföldünk a Jászság, Jászberény, 2011. 161. o.

³⁷ Jász Ujság, Jászberény, 1914. augusztus 2. 1. o.

³⁸ Vö. Jászárokszállás és Vidéke 1914. augusztus 5. száma, Idézi: Szülőföldünk a Jászság, 162. o.

³⁹ Dr. Ördögh Oszkár önkéntes betegápolói tanfolyamot hirdetett. Jász Ujság, 1914. augusztus 23. 5. o.

András (a kolostor szolgálatában).⁴⁰ Az 1916-os Schematismus szerint már Kubusz Leontin a házfőnök, s ide kerül Pálik Arzén hitszónok, Palotás Modest (a ház szolgálatában). Nem lakik már a házban Németh Kelemen, Kecskés Donát, Bakodi András, Rigó Antal.⁴¹ Az 1917-es Tabula szerint nem történik változás.⁴² (Sajnos az 1914–15-ös sematismusok vagy hiányoznak, vagy nem is kerültek kiadásra.)

Hogy hogyan vélekedtek a ferences közösség tagjai a merényletről? Erről tájékoztat minket a háztörténet jegyzője: „*A délutáni 7 órai vonattal megérkezett Kecskemétről a fő-tisztelendő Tartományfőnök atya, Ungváry Antal... Ugyanezen alkalommal hozta... a megdöbbenő hírt, hogy a trónörökös és feleségét Szarajevóban meggyilkolták, mely az esti órákban a sürgönyök útján valóvá vált, beigazolódott. Isten óvja nagy csapástól mi magyar hazánkat – mondja egy régi egyházi énekünk. Aki hallotta, bizonyára nagy csapásra gondolt, amelyekkel a kifürkészhetetlen Gondviselés Árpád nemzetét sújtotta, s talán arra is gondolt, hogy ha még egynéhány csapás éri ezt az országot, elpusztul a magyar nép. A szívből fakadó gyász fohásza nem talált meghallgatásra, mert Istencsapásokat azért is mér reánk dacára annak, hogy elhárításukért mindenkor könyörögtünk és könyörgünk. Csapást csapásra küldött apáinkra a haragvó Úr és elviseltük őket, mert még ma is él nemzet e hazán, törve bár, de megszorodva, nyomva bár, de irtóztató erők szunnyadoznak a megkínzott testében, lelkében egyaránt.*”⁴³ A megdöbbenés óriási volt a testvérek között. Szomorúsággal fogadták a trónörökös meggyilkolásának hírért. A jegyző így folytatja a tudósítást, Gavrillo Princípről: „*Odaáll a nyílt utca során, a főhercegi pár robogó autója elé egy gimnazista suhanc, akinek talán még tegnap labdaütő volt a kezében, és oktan, éretlen föllobbanásában nagyobb iszonyatot cselekszik, nagyobbat lökve a világtörténelem kerekén, mint a pusztító hadseregek.*”

Ezután a templom tornyába kitették a gyászlobogót, mely július 4-ig maradt ott, s hirdette a nemzeti gyászt. Ezen a napon szentmisét mutattak be a templomban az elhunyt pár lelki üdvéért. Még ebben a hónapban bevonult katonának Kertész Károly kántor, s a helyére Szilárdy János nyugalmazott kántortanító került egy hónapra, majd Újházy Antal tanító vette át a helyét a háború teljes idejére.

Augusztus első vasárnapján ünnepli a ferences közösség a Porciunkula-búcsút, mely az Assisiben lévő Angyalos Boldogasszony kápolna ünnepe. Erre az ünnepre mindig nagy számban érkeznek zarándokok, elsősorban a Jászság különböző városaiból, falvaiból. Mivel azonban az általános mozgósítás erre az időre esett, így a búcsúra is alig-alig jöttek. Ráadásul a július hónap folyamán learatott gabonát is ekkor kellett csépelni, férfierő hiányában ez is hátrányt szenvedett.

1914. november 18-án a tartományfőnök utasítására a rendházak misealapítványainak tőkéjét hadikölcsönre kellett váltani. Így P. Leontin is befektetett a Jászsági Hitelintézet és Takaréktárnál kezelt 64 530 koronából és 29 fillérből 64 500 koronát. Ezt még később más értékpapírok vásárlása követte.⁴⁴

⁴⁰ Schematismus almae Provinciae Santi Joannis a Capistrano OFM S. P. Francisci in Hungaria ad annum Christi MCMXIII, Pécsset, 1913. 48. o.

⁴¹ Schematismus almae Provinciae Santi Joannis a Capistrano OFM S. P. Francisci in Hungaria ad annum Christi MCMXVI, Quinque-Ecclesiis, 1916. 57. o.

⁴² Tabula Congressus Definitorialis Provinciae Hungariae S. Joannis A Cap. Ord. Fr. M. Anno 1917. Szabadkae, 16. o.

⁴³ Historia Domus Jászberényiensis III, 1866–1937, 1914. június 28. 341. o.

⁴⁴ 5 db. 100 Korona névértékű, 4 db. 1000 Korona névértékű, 6 db 10 000 Korona névértékű: 64 500 Korona. Ezen felül a rendházban volt még egy 1000 Korona névértékű, mely Szakaly János ny. plébános hagyatéka, valamint két osztrák kötvény: Staatschuldverschreibung 8500 Korona értékben. Vö. Tamás Alajos miniszter

Ezt követően csendesen telnek a hétköznapiak, a szabadságra hazaérkező katonák beszámolóiról beszélgetnek, az újságok haditudósításait böngésszik, s imádkoznak a békéért. A búcsúkat, ünnepeket megtartják a templomban, zarándokok, gyónók általában kevesen vannak. 1915. augusztus 31-én azonban fölbolydul a ház. „*A mai napon eddig csendes kolostor falai, zajos, hangos beszédnek, zsvajnak lettek – hogy úgy mondjam – szem- és fültanúi. A helybeli összes iskolában ugyanis a szünidő kezdete óta részint a lábadozó, részint újonnan bevonuló katonák voltak elhelyezve, a szünidő végén, hogy a rendes tanítást az iskolákban megkezdhessék, ezeket ki kellett üríteni, s a katonaságot más helyen elhelyezni. Ezen ok miatt át kellett engednünk a kolostor helyiségeit a katonáknak. Kik pedig az alsó folyosót a belső lépcsőtől kezdve hombár felé a templom melletti résszel együtt, a felső folyosót pedig a sötét folyosó elejétől a kórus felé egész a torony aljáig átadták. Elhelyezték pedig a m. kir. 11. honvéd pótzászlóalj 260 emberét. Az említett alsó és felső folyosó telve, zsúfolva van szabadságosokkal. Megmaradt nekünk az ebédlő és a felső folyosó a toronytól kezdve a klozetig. Hogy meddig maradnak itt, nem tudhatni, valószínűleg a háború végéig.*”⁴⁵ A házfőnök erről szeptember elején levélben tájékoztatja a tartományfőnököket. Az elszállásolás tényét beletörődéssel nyugtázza, de megjegyzi, hogy nagy a zaj, a jövés-menés és a bűz.⁴⁶ „*Hát a jászberényi háznak még ily módon is ki kell vennie részét a háborúból. Szécsény felszabadult, Jászberényt meg lefoglalták. Elhiszem, hogy a legkevésbé sem kellemes az ilyen kaszárnys élet, mert láttam Szécsényben, hogy milyen. De azért lassan beleszoknak majd a zajba, és később már mindennapossá válik minden. Csak arra tessék vigyázni, hogy ne rongáljanak meg semmit, s ha ilyet észrevenne, jelentse egész bizalmasan az ügyeletes tisztnek, aki majd elejét veszi a dolognak.*”⁴⁷ Úgy látszik, hogy hasonló helyzetbe kerültek más rendházak is, mint a jászberényi. A levélből még kitűnik, hogy a szécsényi kolostorban történhetek bizonyos károsodások, rongálások, de azt az ügyeletes tiszték eligazították, elintézték a saját hatáskörükben.

1916. július 22-én ismét jelentős esemény történik a templomban, a minisztérium rendeletére – egyetértve az egyházmegyei hatósággal és a szerzetesrendek előjáróival – átengedik a templom harangjait hadicélokra. A harangok leszerelésének idejéről és módjáról rövid levelet őrzött meg a rendház irattára: „*Czímet tisztelettel értesítem, hogy a cs. és kir. Hadügyminisztérium 8/H.B. 3380. sz. leirata alapján az egyházukhoz tartozó és jegyzékben foglalt harangok levételét megkezdem és ezen munkálatok végzésével Bíró Pifkó jászberényi építőmestereket bíztam meg. Kérem ezúttal, hogy a később megállapítandó időben a harangok átvétele, illetve átadásánál a bizottsági jegyzőkönyv felvétele céljából megjelenni méltóztassék. Déri népf. Mrn. hgy.*”⁴⁸ A háztörténet jegyzője néhány gondolatban megemlékezik a harangokról, lejegyezve a fontosabb adataikat. A nagyobbik harangot 1726-ban készítette Honann Fredrich, és Szent Gergely tiszteletére volt szentelve (633 kg); a középsőt (81 kg) Johannes Kohl öntötte 1783-ban, a legkisebbet (80 kg) pedig Johannes Noipeckher 1700-ban. „*Az összes súlya kitesz éppen 800 794 kg-mot.*”⁴⁹ A házfőnök

provinciális levele P. Lombos László jászberényi házfőnöknek, Magyar Ferences Levéltár, A jászberényi rendház vegyes iratai, 1924. február 11. 65/1924.

⁴⁵ Historia Domus Jászberényiensis III, 1866–1937, 1915. augusztus 31, 348. o.

⁴⁶ Kubusz Leontin házfőnök levele Ungváry Antal miniszter provinciálisnak, Magyar Ferences Levéltár, Acta Provinciae 1915, 1915. szeptember 3. 1214/915sz.

⁴⁷ Ungváry Antal miniszter provinciális válaszelevele Gyöngyösről, Magyar Ferences Levéltár, Acta Provinciae 1915, 1915. szeptember 6. 1215/915. sz.

⁴⁸ A jászberényi ferences rendház vegyes iratai, Magyar Ferences Levéltár; Idézi a Historia Domus Jászberényiensis III, 1866–1937, 1914. június 28, 350. o.

⁴⁹ Historia Domus Jászberényiensis III, 1866–1937, 348. o;

erről levélben értesíti a provinciálist⁵⁰, aki erre belenyugvólag válaszol: „Szomorú szívvel értesültem, hogy a jászberényi templomunk harangjait elvitték. De mit csináljunk? A haza oltárára minden áldozatot meg kell hoznunk. Az átvételről szóló jegyzőkönyv másodpéldányát az Archivumban megőrzöm.”⁵¹

1916-ban már jelentkeztek az élelmiszerhiány első jelei. Az egyik rendtárs – Pálik Arzén – gyomorbetegsége miatt szomorúan jegyezte meg, hogy egy héten hét étkezésre volt bab: szárazbabfőzelék és zöldbaleves.⁵²

1918. június 14-én ismét elfoglalták a kolostort a 11. ezredhez tartozó katonák, tábori kórházat rendeztek be a kolostor folyosóin. Most azonban nem hoztak magukkal szalmazsákot sem, csak a pusztára földön feküdtek, vagy némi szétszórt szalmán. Szeptember 30-ig laktak a kolostorban, majd a kaszárnya melletti barakkokba kerültek át. „A jó Isten őrizzen meg minden kolostort a katonáktól. Amennyi piszkot, rongálást, csendháborítást vittek végbe, nem lehet leírni. De hála a jó Istennek, csakhogy elmentek!”⁵³ – írja a háztörténet jegyzője. Még egy érdekes esemény november 1-jéről: „Az egész város rémületben volt egész nap, mert az Ukrajnából hazatért katonáink az állomásnál egész nap gépfegyverekkel, kézigranátokkal lövöldöztek, kiraboltak egy vasúti bútorszállító kocsit, annak tartalmát: ruhaneműek, ágyneműek, befőttek, bor, lekvár stb. árulták potom áron. Sapkájukról letépték a rózsát, s a köztársaságot kiáltották ki. Ez folytatódott még másnap is. A vidéken, a szomszéd községekben ezen forradalom-féle még nagyobb mértékben dühöngött.”⁵⁴ November közepén német katonák tértek haza a keleti és a déli frontról, teljes menetfelszerelésben. Természetesen az átvonuló sereg nagy feltűnést és szomorúságot keltett. Ugyancsak ekkor érkezett haza a frontról Kertész Károly kántor is, aki újra elfoglalta állását a templomban.

Minden kor ferencesei igyekeztek jelenlétükkel, munkájukkal tanúságot tenni a megélt Szent Ferenc-i békéről, a ferences egyszerűségről s a Názáreti Jézus evangéliumi örömről.

A rendi reform: fekete barátok vagy „vörös barátok”

Szent Ferenc atyánk a ruházatunk színéről csak annyit ír a regulában, hogy az szegényes legyen. Általában a barna vagy galambszürke színű posztót készítettek vagy készíttettek. II. József uralkodásának idején az egyházmegyei papok reverendájához hasonló fekete színű habitust viseltek a testvérek. A XIX. századra jellemző volt, hogy a rendi szabályokhoz való ragaszkodás háttérbe szorult, ráadásul különböző irányzatok is alakultak a történelem folyamán, s így Leó pápának kellett „rendet tennie a barátok között”. 1897-ben adta ki Felicite quadam kezdetű bulláját, mely által egyesítette a ferencesek különböző irányzatait, illetve az eredeti szabályokhoz való visszatérést sürgette. Magyarországon a korábban megalakult ferences rendtartományokat is átrendezték. A következő

⁵⁰ Kubusz Leontin házfőnök levele Ungváry Antal miniszter provinciálisnak, Magyar Ferences Levéltár, Acta Provinciae 1916, 1916. augusztus 12. 1060/916 sz.

⁵¹ Ungváry Antal miniszter provinciális válaszevele Gyöngyösről, Magyar Ferences Levéltár, Acta Provinciae 1916, 1916. augusztus 14. 1061/1916 sz.

⁵² Kubusz Leontin házfőnök levele Ungváry Antal miniszter provinciálisnak, Magyar Ferences Levéltár, Acta Provinciae 1916, 1916. október 27. 1348/916.

⁵³ Historia Domus Jászberényiensis III, 1866–1937, 356. o.

⁵⁴ Uo.

rendtartományok működtek Magyarországon: a mariánus⁵⁵, a kapisztránus⁵⁶, a stefanita⁵⁷, a ladiszlaita⁵⁸ és a szalvatoriánus⁵⁹. A jászberényi rendház ekkor a szalvatoriánus rendtartománytól átkerült – több más rendházzal együtt – a kapisztránus rendtartományhoz. A rendi szabályokhoz való szigorúbb ragaszkodás külső jele volt, hogy az egyházmegyes reverendához jobban hasonlító fekete habitust barnára cserélték. A nép a barna habitusú barátokat vörös barátoknak nevezte. Ez a rendi reform hosszú éveket vett igénybe, s nem volt minden feszültségtől mentes. A berényi újság így tájékoztat minket a váltásról: „*Megérkeztek a szigorított barátok. A helybeli Ferencrendi házfőnök Kubusz Leontin Kecskemétre, Magócsi Imre Simontornyára helyeztetvén át, a ház vezetését a szigorítottak, közönségesen vörös barátok vették át. Házfőnök lett Lombos László, helyettese Keresztes Krescens és hitoktató Mészáros Albert. Mindhárom munkabíró fiatal emberek. Szeretettel üdvözljük új itthonukban s midőn működésükre Isten áldását kívánjuk, egyúttal kifejezzük azon reményünket, hogy megérkezésük Jászberényben a hitélet mélyítését fogja jelenteni.*”⁶⁰ Működésük fontos területének tekintették a Szent Ferenc által alapított világi közösség megalapítását is, és rajtuk keresztül előmozdítani a ferences lelkiség megújulását. Lombos László házfőnök 1923. december 8-án alapította meg a III. Rendet Jászberényben.⁶¹

Évről-évre emelkedett a közösség létszáma, időnként a Jász Hírlap is beszámol az új tagok fogadalmotételéről. Az 1926-os esztendőben, Szeplőtelen Fogantatás ünnepén pl. nyolcvan léptek be a közösségbe. 1927-ben már 150 tagja volt a közösségnek. 1927-ben már 297 fogadalmas taggal és 7 jelölttel rendelkeztek. A fejlődés és a lelki elmélyülés folytatódott a későbbiekben is. 1927-ben Pesti Józsefné Katona Rozália készítette el a közösség zászlaját, melyet Ungváry Antal áldott meg december 8-án. A rendi közösség kivette részét a ferencesek szegényeket segítő munkájából, amikor például megvendégelte és adományokkal látta el a rászoruló diákokat. „*A II., ill. a VIII. ker. áll. elemi népiskola szegény sorsú tanulói dec. 22-én műsoros, családi ünnepély keretében részesültek az irgalmas szívek adományaiban... A VIII. ker. iskola 45 tanulója összesen 204 P. értékű, a II. és III. ker. iskolának pedig 25 tanulója 175 P. értékű ajándékot kapott szükséges ruhaneműkben. Az ünnepélyen megjelent P. Szencsár Péter házfőnök is, és beszédet mondott.*”⁶²

Szent Ferenc halálának 700. évfordulója

Ezen kerek évforduló illő megünneplésére az egész rend, az egész rendtartomány igen alaposan felkészült. Különböző országos programok, konferenciák, szentmisék, szentségimádások, új könyvek kiadása, zárandoklatok által igyekeztek megemlékezni. Jászberényben triduummal, háromnapos lelkigyakorlattal készültek. Jászberénybe nagyszámú zárandoksegreg érkezett 1926. október 3-án a templomba (kb. 10 000 fő). A szónokok között hallhatták

⁵⁵ 1523-ig Provincia Hungariae: Magyar Rendtartomány, 1523 után: Provincia Sancta Mariae;

⁵⁶ 1757-ben alapították a Bosna-Arentina Provincia északi rendházaiból.

⁵⁷ Az 1523-ban megalakuló mariánus rendtartomány custodiájaként (örszág, mely egy rendtartománytól függ) alakult. 1640-ben VIII. Orbán pápa függetlenítette Szent István király védnöksége alatt.

⁵⁸ Szent László király pártfogása alatt alapított tartomány, mely ma Horvátország területén található Szent Cirill és Metód Rendtartomány néven.

⁵⁹ A Legszentebb Üdvözítőről (Salvator) Nevezett Rendtartomány.

⁶⁰ Megérkeztek a szigorított barátok, In: Jász Hírlap, 1923. augusztus 19. 3. o.

⁶¹ Vö. Szent Ferenc III. rendjének feltámadása, In: Jász Hírlap, 1923. december 15. 1. o.

⁶² Karácsonyi ünnepély Szt. Ferenc III. Rendjének otthonában, In: Jász Hírlap 1939. január 1. 3. o.

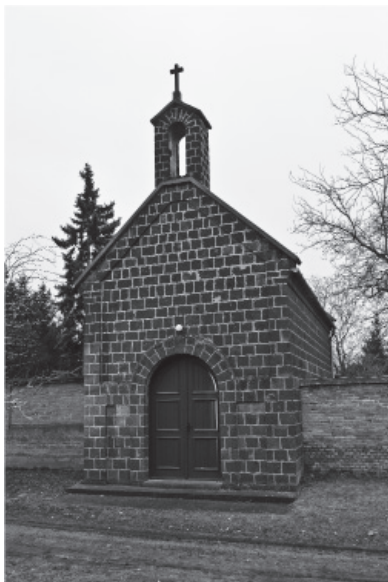
P. Réz Marián ferencest, Müller Jenőt, Szabó István fényszarusi káplánt, Schnitzler Károly alattyáni lelkészt. A körmenetet Magyar János jászjákóhalmi lelkész vezette, elől a katolikus iskolák növendékei, férfiak, különböző társulatok zászlóikkal, majd a papság következett, az Oltáriszentség után pedig a nők haladtak. A jászberényi hívőket dr. Friedvalszky Ferenc polgármester vezette. Az összes jelenlévő pap egész éjszaka gyóntatott. A nagymiséét Rigó Mátyás jásztelki plébános mondta, de misét mutatott be Székely Alajos hittanár, Magyar János, Kiss Balázs jászszentandrászi plébános is, a nagymise utáni körmenetet Müller Jenő pusztamonostori lelkész végezte. A zenei szolgálatot Kertész Károly kántor irányításával Rusz János és Várady Dezső a gimnáziumi énekkar segítségével szervezte meg.⁶³

Porciunkula

Szent Ferenc atyánk megtérése idején három kápolnát renovált, újítt meg: a San Damiano-kápolnát, a Szent Péter-kápolnát, és végül az Angyalos Boldogasszony-kápolnát. Ez utóbbi kis kápolna valamikor a bencések tulajdona volt. Ferenc atyánk előbb a püspöktől kért egy kis kápolnát közössége javára, de nem tudott adni. Ezután elment a Szent Rufin-székesegyház kanonokjaihoz, de ők sem tudtak rendelkezésére bocsátani egy kápolnát, végül felkereste a bencéseket. Így olvassuk Ferenc életrajzában:

„Elment hát a Subasio-hegyi bencés monostorba, és az apát előtt ugyanazt elmondta, amit a püspököknek és a kanonokoknak, azon felül azt is, hogyan válaszoltak neki azok. Az apát pedig együttérzéstől indítva tanácskozott ez ügyben testvéreivel, és mintegy az Úr akarata szerint Szent Ferencnek és testvéreinek átengedték a Sancta Maria de Portiuncula

*templomát mint legszegényebb templomukat. Szegényebb volt, mint bármely más templom Assisi városának környékén... Az apát így szólt hozzá: Testvér, kérésedet teljesítjük, de azt akarjuk, hogy ha majd az Úr megsokasítja rendeteket, ez a hely legyen mindnyájatok feje... S jöllehet az apát és a szerzetesek ingyen engedték át Szent Ferencnek és testvéreinek a templomot, minden fizetség és évi járadék nélkül, Szent Ferenc mégis, mint jó és tapasztalt mester, aki házáat biztos sziklára, vagy is rendjét a tökéletes szegénységre akarta építeni, a nagyobb alázat és szegénység jeléül évente küldött a szerzeteseknek egy kosár koncérnak nevezett apró halat.”*⁶⁴ Ez az esemény 1211-ben történt. Ezen a helyen hallotta meg Ferenc az evangéliumi szegénységre hívó evangéliumi szakaszt (Lk 9, 3–5), itt tartották már Ferenc életében is a püskösdi káptalanokat, itt öltöztette be Szent Klárát, 1216-ban III. Honoriusz pápától kérte és kapta meg a teljes búcsú kiváltságát, végül itt halt meg Ferenc.

Porciunkula kápolna

⁶³ Vö. Povorelló 700 éves megdicsőülése, In: Jász Hírlap, 1926. október 10. 2. o.

⁶⁴ Assisi Szent Ferenc Perugiai legendája, Helikon Kiadó, Budapest – Kern Nyomda, Békéscsaba. 1990, 37–38. o.

Ezen kis kápolna fölél V. Piusz pápa támogatásával, Vignola tervei szerint építettek egy nagyobb bazilikát.⁶⁵

Porciunkula a Jászságban

A XIII. században letelepedő ferences testvérek először egy kápolnát építettek Szent László király tiszteletére, és melléje kicsi kolostort. Később Igali Fábián tartományfőnök és Mátyás király egykori levele szerint felépítik a templomot és a nagyobb rendházat. 1928-ban kerül lebontásra a Szent László-kápolna, melynek használatát már II. József megtiltotta.

A jászok mindig is szívesen jártak a berényi barátokhoz búcsúba, sőt az elszármazott jászok is hazatértek erre az időre. A lajosmizseiek például 30–50 sátoros szekérrel érkeztek minden évben. A 105 éves korában elhunyt Takács Józsefné, született Pető Veronika így emlékezik vissza a zárandoklatokra 1955-ben: *„Kislány koromban tanyánk előtt az országu-ton jöttek a jászladányi, újszászi, alsószentgyörgyi és a szelei búcsúsok lobogók és kereszték alatt. Mentek Porciunkulára. Mi, gyerekek eléjük szaladtunk, hogy megcsókoljuk Jézuskát, és ivóvizet vigyünk a szomjazóknak. Édesanyám legszebb virágait tépte le, hogy a búcsúsok keresztjére és lobogóira köthesse. A búcsúsok visszafelé jövet nekünk, gyerekeknek adtak valamit a vízért.”* Barát Ferenc bácsi, aki 100. születésnapját 1958-ban a Barátok templomában a búcsún ünnepelte, így emlékezett vissza a régi búcsúkra: *„Minden nagyobb udvarban két-három búcsúskocsit szállásoltak be. A barátpást meg tele volt néppel, akik egész éjjel énekeltek.”*⁶⁶ Néha 30–50 ezer búcsús is összesereglett egy-egy ilyen alkalommal. Természetesen ilyenkor gyóntatókat kértek a szolnoki, kecskeméti, váci, szegedi, egri és gyöngyösi rendházakból. Ebből a szempontból legemlékezetesebb az 1950-es év lehetett, ahol az ide internált szerzetesek: ferencesek, domonkosok, premonstreiek, kapucinusok, kármeliták, jezsuiták, piaristák és lazaristák gyóntattak a rendház ablakaiban keresztül.

Minden esztendőben hívtak egy-egy misézőt, szónokot is. A háztörténetben ezeket mindig feljegyezték. A teljesség igénye nélkül álljon itt néhány név: 1742-ben Aranyos Zsigmond helybeli plébános misézett, Bognár István felsőszentgyörgyi plébános prédikált, erről a búcsúról megjegyzik, hogy a refektóriumban 70 fős vendégsereget láttak el, közöttük a jászkapitányt. 1776-ban Sipos Márton tartományfőnök misézett, és Matók József jászberényi születésű kassai ferences tanár prédikált, ekkor megtisztelte az ünnepet Dósa Gergely, a Jászság és Kunság főnótáriusa is. 1771-ben Nagy András ferences tartományfőnöki tanácsos (definitor) misézett, aki Kecskemétről érkezett egy fiatal atyával együtt. Az elmúlt század első felében megemlíthetjük még dr. Kele István prelátust,

Szántó Konrád

⁶⁵ Az alapkölétél 1569. március 25-én volt.

⁶⁶ UZDÓCZI ZADRAVECH István OFM: Porciunkula, Zsámbék, 1962. Kézirat, 117–118. o.

Oslyay Oszvald ferences tartományfőnököt, Réz Marián ferences szónokot, de akár Kiss Szaléz ferences magisztert is. Ifjúkoromból Faddy Ottmár ferences szónok képe, alakja van előttem, aki eléggé vehemensen hirdette az igét, azt gondoltam, hogy le fog dőlni a szószék. Tőle teljesen eltérő szónokok voltak Szántó Konrád atya vagy Hegedűs Kolos tartományfőnök. A búcsúk mindig kétnaposak voltak. A szombat esti szentmise, prédikáció után éjjel virrasztotunk a templomban, az első óra a fiataloké volt, majd jöttek a búcsús zárandokok csoportjai, híres búcsúvezetői.

A berényi Porciunkula kápolna építése

Kovács Kamill⁶⁷ helybeli származású ferences testvérnek az a gondolata támadt, hogy jó lenne építeni egy kis kápolnát, Porciunkula kápolnát. „Jászberényben a Boldogasszony éve emlékére meg óhajjták építeni az assisibeli Angyalos Boldogasszony kápolnájának hű mását. Külön figyelmet érdemel e nagyszerű terv, hogy édes hazánk minden búcsújáró helyéről visznek oda egy darab követ. Ezeket aztán beépítik az új, a Magyar Porciunkula falába. Az első követ fr: Kovács Kamill, a Kapisztrán Rendtartomány búcsúszerzője hozta a 800 éves jubileumát ünneplő Máriagyűdről, amelyet alapkőül használnak fel.”⁶⁸ Így emlékezik meg erről Kamill testvér: „A követ a Tenkes-hegyen a jubileumi kereszt közelében emeltem fel a talajból. Meglehetősen nehéz volt, valóban alapba való. Lehoztam a hegyről, és a szabadtéri oltár mellett helyeztem el... Felvittem a második emeleti szobámba, bő-

Kovács Kamill édesapjával
1929-ben

röndbe csomagoltam és az esti vonattal Pécsen át irány Budapestre. Mikor a vonat befutott a Déli pályaudvarra, a vámos emberek nyomban behajtottak a csomagvizsgáló irodába. Gondolták: zsírral, sonkával feketéző barátot fogtak. – Csomagot tessék feltenni az asztalra – vezényelt a fővámos, – és kinyitni. – Parancs, kérem – feleltem én. Mikor leoldom a szíjat és felnyitom a bőrröndöt, a vámosok meglátják a nagy követ. Erősen a szemembe néztek. Talán azt figyelték, nem zavaros-e a tekintetem. – Nincs semmi bajom, kérem – mondtam –, csak Angyalos Boldogasszonynak viszek a gyűditől egy kis emléket! Elmehet – mondja az ellenőr.”⁶⁹ Egy hűvösvölgyi zárandoklat alkalmával kihirdette a búcsúsoknak a kápolnaépítés ügyét, s kérte a zárandokokat, hogy hozzanak egy-egy darab követ a kápolna építéséhez. Három köves zárandoklatot is szervezett, az első alkalommal Budapest-Krisztinavárosból indulva.⁷⁰ 1949. június 19-én Dr. Szabó Imre

Kovács Kamill

⁶⁷ Kovács Vendel és Ács Erzsébet jászberény-portelki tanyasi gazdálkodók gyermekeként született, és Sándor névre keresztelték. 1925-ben jeles eredménnyel végzett cipészinaszként. 1928. augusztus 28-án öltözött be a ferences rendben, 1940. december 17-én tett örökfogadalmat.

⁶⁸ Magyar Kurír, 1948. április 28.

⁶⁹ Kamill testvér kalandozásai a XX. században, Szent István Társulat, Budapest, 1989. 110. o.

⁷⁰ Köveket hoztak a következő zárandokhelyekről: Andocs, Budapest-Krisztinaváros, Budapest-Mátyás-templom, Óbuda, Kövi Szűz Mária, Magyar Szentföld, Celldömölk, Csobánka, Mátraverebély-Szentkút, Eger,

krisztinavárosi plébános vezetésével indult a zarándoklat Jászberénybe. Természetesen sokan csatlakoztak a Keleti Pályaudvarról induló vonathoz. A második köves zarándoklat augusztus elsején történt, s nagy feltűnést keltett a városban, hiszen nagyra nőtt a zarándokcsapat, s az egész utcát elfoglalta, míg a vasútállomásra megérkezett a templomhoz.⁷¹ A harmadik köves zarándoklatot Tower Vilmos vezette.⁷²

Természetesen 1950-ben nem épülhetett tovább a kápolna, hiszen a szerzetesrendeket feloszlatták, az új szocialista diktatúrában nem nézték ezt jó szemmel. A helyzet kicsit javult, amikor a templom gondozását és a kápolna építését egyházmegyes papok vették át. 1955. augusztus 6-án dr. Lékó Béla c. kanonok, kerületi esperes megáldhatta az elkészült kápolnát. A kápolna oltárképén az angyal üdvözlő látható, melyet Kontuly Béla festőművész készített el. 1958-ban XII. Piusz pápa⁷³ ünnepélyes áldását küldte.

Ferencesek a II. világháború idején

Sajnos erre vonatkozó adatunk nagyon kevés van. 1939–1944 között csak a Jász Hírlap híradásaira támaszkodhatunk. A háztörténet, a Historia Domus 1937-ig van meg. A következő kötet: 1937–1950, sajnos elveszett. 1950-ben, a szerzetesrendek feloszlása után a rendház átkerült az állam tulajdonába, szóbeli beszámolók szerint a rendház könyvtárának jelentős részét kidobálták az udvarra, és hosszabb időn keresztül egy nejlonnal voltak letakarva a könyvek, majd elvitték őket a zúdába, mint a klerikális reakció értéktelen irodalmát. A plébániatörténetet 1944-től kezdik írni: Historia Parochiae. Ezek hát a korabeli forrásaink.

Miről tudósított a Jász Hírlap?

1939-ben megemlékezik arról, hogy a szerző budapesti ismerőseinek megmutatta Jászberény nevezetességeit, köztük a barátok templomát, de elszörnyülködve látták, hogy valamely hozzá nem értő személy a templom ékességét, vagyis a gyóntatófolyosón elhelyezkedő ajtófaragványt lefestette: „*Úgy álltam a folyosón, mint akit fejbe ütöttek. Nem tudtam megmutatni, amit legutoljára hagytam, a város legrégibb műemlékdarabját egy piktor bemeszelte nápolyi sárgával, érzéketlen agya ostoba lelkiismeretességével eltüntette a város olyan műemlékdarabját, amit a Műemlék Országos Bizottsága is nyilvántart és ahhoz az ő engedélye nélkül hozzá sem szabad nyúlni.*”⁷⁴

Máriapócs, Máriaremete, Solymár, Vasvár, Búcsúszentlászló, Bodajk, Szeged, Pálósszentkút, Márianosztra, Mária Könnye (Vodica-Baja), Máriabesnyő, Gyöngyös, Győr, Csatka, Péli-földszentkereszt, Szekszárd, Vác-Hétkápolna, Pilisszentkereszt, Sümeg, Makkosmária, Máriakéménd.

⁷¹ A következő helyekről hoztak köveket a zarándokok: Pécs-Havihegy, Hajós, Magyaregregy, Egerszalók, Budapest–Egyetemi templom, Budapest–Bazilika, Budapest–Szent Rita-kápolna, Budapest–Újlak, Budapest–Margit körüti ferences templom, Budapest–Rókus-kápolna, Budapest–Kármelita templom, Máriabesnyő, Esztergom, Székesfehérvár–Kaszap István sírja, Pannonhalma és Doroszló.

⁷² A következő helyekről érkeztek a kövek: Máriavölgy, Csíksomlyó, Assisi–Porciunkula, Róma–Santa Maria Maggiore, Fatima, Lourdes, Tre Fontane, Máriacell, Bélapátfalva, Rudnok, Lőrinczi, Máriaradna, Szárhegy. P. Fenyves Jeromos domonkos szerzetes Svájc minden zarándokhelyéről küldött egy-egy követ.

⁷³ Róma, 1876. március 2. – Castel Gandolfo, 1958. október 9.

⁷⁴ Komáromy József: Befestették a gyóntatófolyosót, In: Jász Hírlap, 1939. december 30. 2. o.; Balogh Géza az ipartestület nevében válaszolt a cikkekre, amire Komáromy József újabb feleletet adott. In: Jász Hírlap, 1940. január 6. 2. o.

12. kép. A ferences (barátok) temploma (2006)

1944-ben kultúrprogramot rendeztek „A világ magyarságáért” címmel. A bevezetőben P. Kámán Celerin köszöntötte a jelenlévőket, a leánykar elénekelt Tornyos György vezetésével az Ave Mariát, majd több bukovinai magyar dalt is, köszöntötte a jelenlévőket Németh Kálmán plébános, a bukovinai magyarok hazatelepítője, P. Kiss Szaléz beszédében az amerikai magyarok helyzetéről beszélt, az estet P. Schrotty Pál tartományfőnök szavai zárták be.⁷⁵

Beszámol még az újság egy gyöngyösi zárandoklatról a fájdalmas búcsúra⁷⁶, illetve egy évvel később szintén a gyöngyösi búcsúról esik szó, melyre nem mentek el! A távolmaradás oka a folytonos légiveszély, de nem okozott gondot: megtartották a „zárandoklatot” itthon.⁷⁷

Nézzük, mit is tartott fontosnak a háztörténet jegyzője 1944-től.

1944. november elején a temetőbe nem sok ember látogatott ki, és gyertyákat sem gyújtottak, 3-án már megszűnt a vasúti közlekedés, 5-étől pedig folyamatosan bombázták a várost. A rendház pincéjében 200 ember zsúfolódott össze. November 14-én vonult el a front, akkor volt a plébánia első esketése is: Polgár Miklós és Török Ilona jegyesek lettek összeadva. Másnapra az egész város szovjet kézbe került. Az ostrom idején az elhunytakat a házak udvarán földelték el, így papot sem hívtak hozzájuk. November 18-án a parancsnokság elrendelte, hogy minden templomban fél óráig zúgjanak a harangok!

December hónapban már rendszeren folynak a templomi szertartások, megkezdődnek a rórate szentmisék is, bár az emberek nem igen mernek az utcára kijönni. A karácsonyi éjféli

⁷⁵ P. Kéry Xav. Ferenc lett a jászberényi kolostor új főnöke, In: Jász Hírlap, 1941. július 5. 1. o.

⁷⁶ Terciárius nagygyűlés In: Jász Hírlap, 1941. július 26. 2. o.; A Portiunkula búcsú In: Jász Hírlap, 1941. augusztus 9. 2. o. Hasonló beszámolók még olvasható a búcsúról 1942. augusztus 8-án 2. o. és 1943. július 31-én, 1. o.

⁷⁷ Ferences atyáink lélekemelő ünnepségen hódoltak a „Világ magyarságáért” akció gondolatnak, In: Jász Hírlap, 1944. augusztus 26. 1. o.

⁷⁸ Zárandoklat a gyöngyösi barátok ősi kegyhelyére, In: Jász Hírlap, 1943. szeptember 4. 2. o.

⁷⁹ Ferences atyáink itthon tartják meg a gyöngyösi búcsú szertartásait, In: Jász Hírlap, 1944. szeptember 9. 1. o.

misét délután 3 órakor kellett megtartani, így az emberek zsúfolásig megtöltötték a templomot. Egy szomorú eset: „Egy 14 éves fiú a kultúrház előtt egyik fenyőfa csúcsát el akarta lopni. Fölmászott rá, de lezuhan. Utolsó kenetet feladtuk neki – másnapra meghalt.”⁸⁰

Január 5-én kezdődik meg a diákok tanítása, de az iskolák állapota, vagy talán tüzelőhiány miatt is, ez nem az iskolákban történik, hanem magánházaknál. Az emberek, a családok a diákok rendelkezésére bocsátották a lakásaik nélkülözhető részeit: ahány osztály, annyifelé van szétszórva a városban. A hitoktatók néha azt sem tudják, hogy hová menjenek tanítani, s oda érnek-e vajon a következő órára.

Sok családban a férfiak távol vannak, hollétükről nem kapnak semmiféle értesítést. A templomban nem győzik a családtagok hazatéréséért való imádságokat, Szent Antal-kilencedeket, Fogolykiváltó Boldogasszony-imádságokat.

Az éhező Budapest megsegítésére Nemzeti Segélyakció indult. Az egyik gyűjtőállomás a ferences rendház volt, a jegyző szerint „a hívek igen tekintélyes mennyiségben” hoztak össze élelemt. Ugyancsak segítettek a hadifogolykórházban lévő katonákat élelemmel, illetve a ferencesek részt vettek lelkigondozásukban is. Amikor Budapestről „kórházi apácák” érkeznek, a berényi lakosság akkor is kiveszi részét az adakozásból. Amikor virágvasárnapra megnyílik a fogolytábor, akkor onnan is sokan érkeznek a szentségek vételére a templomba. Húsvét tájékán is rendszeresen járnak be hozzájuk a ferencesek, templomi prédikációikban mindig felhívják a figyelmet, s kéri a segítséget részükre, akikről ennyit mindig megjegyeztek: „40 kilóra lefogyott, meglelt emberek!” Április 12-én, húsvétkor javult a helyzetük annyit, hogy egy görögkatolikus tábori lelkészt küldtek a gondozásukra. A plébániához tartozó szegényeket is igyekeztek támogatni különböző akciókkal, pl. 1945 karácsonyán beosztották őket a jobb módú családokhoz „karácsonyi étkezésre”, bár a nyomor miatt elharapózott a fosztogatás, ezért voltak, akik visszahúzódtak. Az ifjú párokat „babakelengye” akcióval igyekeztek segíteni, vagyis néhány hónapra bölcsőt, ruhát kölcsönöztek ki a plébániáról az újszülötteknek.

Az egész helyzetet jól jellemzi a nagycsütörtöki lamentáció, vagyis Jeremiás siralmainak éneklése – magyarul: „Ó, de aktuális szövegek!” – írja a jegyző.

Egy érdekes megjegyzés: „A hívek nagy tömege kísérte a szentségi Jézust úrnapi körmenetünkön. Hatóságok is képviseltették magukat. A kiküldött megfigyelő hamar eltávozott a szentbeszédről, mert ájtatosnak találta.”⁸¹

1945 novemberében már szabadon mehettek a temetőbe az emberek meglátogatni halottaik sírját, ekkor viszont sok panasz érkezik a plébániára a templomi tolvajok miatt. Lopják a keresztek, virágokat, és ami mozdítható. Szószéken kellett szóvá tenni.

A rendház irattárában található egy irat, mely 1941. március 13-án keletkezett, és két darab hadikölcsön-bejelentési jegyzéket tartalmaz. Tehát a ferences közösség ebből is kivette a részét.

A plébánia megalapítása

A plébánia egy adott, jól behatárolható területen élő katolikusok közössége, akik a saját plébániatemplomunkban járulnak szentségekhez, vesznek részt ünnepeken, rendezvényeken. Egy ilyen nagyvárosban, mint Jászberény, talán többször felvetődött, hogy két

⁸⁰ Historia Parochiae, 1944. karácsony.

⁸¹ Historia Parochiae, 1945. június.

plébániára is szükség lenne. A ferencesekhez amúgy is szívesen jártak búcsúra, szentmisére, sokan itt végezték rendszeres szentgyónásaikat is.

1926-ban Csordás István mozdonyvezető vetette fel újra ezt a kérdést, s igyekezett mennél több aláírást gyűjteni az ügy érdekében. A városi képviselőtestületi ülésen is tárgyalták a kérdést, de ebben az időben még nem volt lehetséges ennek kivitelezése. Kele István plébános is ellenezte a plébánialapítást. Később még újabb kísérletek történtek, de ezek sem vezettek eredményre. Végül Czapik Gyula érsek 1944 októberében hivatalosan is megalapította a Jézus Neve plébániát, a ferences templom kerületében, melynek első plébánosa P. Jenei Jenő lett. A háborús körülmények nehezítették a szükséges eszközök beszerzését, de szépen lassan minden feltétel teljesült. Csak egyetlen számadat: a ferenceseknél évente több mint 40 000 szentáldozás történt, míg a nagytemplomban 30 000-nél csak kicsivel több. A plébániához Jászberény I. kerülete tartozott, de rendszeresen mutattak be szentmiséket Hajtán, Homokon, a Szelei úton, Újerdőn, Tőtevényben, s időnként Gosztony Aladár birtokán álló kerekudvari kápolnájában is.

Néhány szokás, melyet a ferencesek honosítottak meg:

1. A betlehemi kisded szobrának és jászlának felállítására: Szent Ferenc 1223. december 25-én egy János nevű grecciói emberrel felállítja az első betlehemet. *„Ha azt akarod, hogy az Úr közelgő ünnepét Greccióban üljük meg, úgy siess, és szorgalmasan tégy meg mindent, amit mondok neked! Meg akarom ugyanis eleveníteni a betlehemi kisded emlékezetét, és tulajdon szememmel akarom szemlélni gyermeki korlátoltságának kényelmetlenségeit, látni akarom, hogyan helyzetetett a jászolba és hogyan feküdt az ökör és a szamár előtt a szénán.”*⁸² Szent Ferenc a legnagyobb ünnepnek tartotta a karácsonyt, melyen az Isten Fia emberré lett. Ez azután áthagyományozódott az egész rendre. P. Kiss István szentföldi zárandok 1771-ben a jászberényi barátok templomában a Jó Pásztor oltárára helyezte a Betlehemben, a Születés templomában megáldott Kisded Jézus szobrát és jászolatát. A ferencesek tevékenyen vettek részt a pásztorjáték, és betlehemezés népszokásának terjesztésében.
2. A különböző szentföldi templomok gondnokai a történelem folyamán – és mind a mai napig – a ferencesek. A középkorban szerkesztettek egy imádságot Jézus értünk vállalt szenvedésének átélmelkedése céljából, melyet keresztút néven ismerünk, s a világon mindenütt elterjedt imádság. Ugyancsak a P. Kiss István OFM⁸³ ajándékozta a berényi templomnak a szenvedő Krisztusnak azt a képét, melyet Jeruzsálemben a Szent Sír és Feltámadás bazilikájában áldottak meg. Ezt a képet sokáig a Szent Antal-oltáron őrizték.
3. Egy középkori tréfás legenda szerint amikor a katonák húsvétkor a megrémültek Jézus feltámadásának eseményén, akkor minél tovább titokban akarták tartani a hírt. A hajnalban odaérkező asszonyokat egy szikla mögül lelocsolták vízzel. Így haza kellett menniük átöltözködni. A legenda természetesen nem igaz, az viszont annál inkább, hogy a ferences templomok környékén a szigorú nagybőjt „feloldására” a barátok bevezették a locsolkodás vidám szokását.

A kultúra és hitterjesztés területén mindenképpen szeretnék részletesebben szólni Kiss Mátyás István ferences szerzetesről, aki ikertestvérével, Jánossal együtt Jászberényben

⁸² CELANÓI Tamás: Szent Ferenc első életrajza, Agapé Kiadó, Újvidék–Csíksomlyó–Szeged, 1993. 91. o.

⁸³ Született: Kiss Mátyás: 1733. november 18. Jászberény – +1798. szeptember 21. Jászberény, ferences szerzetes.

született 1733-ban. Az elemi iskolák elvégzése után a Pesti Piarista Gimnáziumban tanult. 1750-ben Mátyás elzarándokolt Rómába, majd ikertestvérével együtt belépett a ferences rendbe. Ekkor kapták az István és a László nevet. László engedélyt kapott a rendi előjáróktól, hogy hosszabb időn keresztül a Szentföldön szolgálhasson. István 1766-ban kapott engedélyt arra, hogy Jeruzsálembe zarándokoljon. Az úton latin nyelven írt egy diáriumot, naplót. Idehaza 1792–93-ban ezt a diáriumot a szentföldi helyek részletes leírásával lelki olvasmányáá szerkesztette. A „Jeruzsálemi utazás” az irodalomtudomány számára kiváló írásmű, elsősorban mivel szerzője ízes magyarsággal, ferences egyszerűséggel, népi humorral átszőve írta meg naplóját. Kiadására először 1958-ban Pásztor Lajos neves római irodalomtudós közreműködése révén került sor. A későbbi korok irodalmárai előtt azonban a Kiss István által szerkesztett kézirat eredetije ismeretlen helyen volt, s csak 1997-ben került elő a gyöngyösi befallazott könyvek között. A mű alapját képező eredeti feljegyzéseket viszont soha senki nem ismerhette meg. Csupán Páter István tájékoztat róla Jeruzsálemi utazásában, hogy létezik. Ez az írás 2014 januárjában került ismét a rend birtokába. Történt, hogy 1950-ben megvonták a szerzetesek működési engedélyét, s az egyes rendházak könyvtárait felszállították az Országos Széchényi Könyvtár központi raktárába, s az 1990-es évek derekáig egy pincében porladozott. Ezt követően valamikor a Debreceni Egyházmegyei Levéltárba került, ahonnan 2014-ben kaptuk vissza.⁸⁴ P. Kiss István munkáját Magyarországon, magyar nyelven 2018-ban adták ki.

A szerzetesrendek működési engedélyének megvonása, és a jászberényi internálótábor

A baloldal igyekezett a teljes hatalmat magához ragadni. 1945-től kezdődően az ő felügyeletük alatt volt a Belügyminisztérium valamint az államvédelmi szervek, melyek által minden olyan egyént likvidálni igyekeztek, aki esetleg potenciális ellenfél lehetett. Az egyházakat is igyekeztek megfélemlíteni, tagjaikat hamis, koholt vádak alapján elítélni, vagy csak eltenni láb alól. Minden felekezettel igyekeztek aláíratni egy úgynevezett egyezményt, melyben látszólag szavatolták a hit gyakorlását, gyakorlatilag azonban a totális ellenőrzés volt a céljuk. 1950-re érkezett el az idő, hogy a legnehezebb ellenféllel, a katolikus egyházzal is leszámoljanak. A Püspöki Kar azonban nem volt hajlandó a tárgyalásokra, ezért 1950. június 9-től augusztus végéig a határszélén lakó szerzeteseket internálták, különböző, az ország belső részeiben található kolostorokat kijelölve számukra. A jászberényi kolostorba érkezett 35 jezsuita, 2 piarista, továbbá nagykanizsai, kiskánizsai, segesdi, pécsi, salgótarjáni, szécsényi és nagyatádi ferencesek, 3 soproni domonkos, 11 kőszegi verbita,

Tóth Ottokár (4. számmal jelölt személy)

⁸⁴ Vö.: VARGA Kamill OFM: *Nem historikus, hanem peregrinus, utazó vagyok*, Kézirat, Budapest, 2014. (Magyar Ferences Könyvtár).

3 annunciáta nővér, 4 péliföldszentkereszti szalézi, 2 premontrei szerzetes, 4 szalvátor nővér, 2 békéscsabai kapucinus, 9 szobi és piliscsabai lazarista: így a rendház létszáma 100 fölé emelkedett. Ellátásukról Tóth Ottokár házfőnök csak a nagylelkű hívek élelmiszeradományai által tudott csak gondoskodni.

A szerzetesek beosztás szerint aludtak az ebédlőben, folyosón, szobákban, felhasználták a stúdiumtermet is. A helybeli atyák misézhettek a templomban, a többiek beosztás szerint használták a kápolnát, lelkigyakorlatot, továbbképzést tartottak egymásnak. A Porciunkula-búcsú idején a szerzetesek segítettek a gyóntatásban, méghozzá úgy, hogy a rendház belső udvarában az ablakokhoz ültek, s úgy hallgatták a bűnbánókat.

A Püspöki Kar végül 1950. augusztus 30-án aláírta a megegyezést, melynek következtében felszámolták az internálótáborot. Az Elnöki Tanács 34/1950. sz. 1950. szeptember 7-én kelt rendelete:

1. § „A Magyar Népköztársaság területén a szerzetesrendek működési engedélye ennek a törvényerejű rendeletnek hatálybalépésével megszűnik. Nem vonatkozik ez a rendelkezés a katolikus egyházi iskolákban a tanítás ellátására szükséges megfelelő számú férfi és női tanító rend működési engedélyére.

2. § Mindazok a szerzetesrendek, amelyek működési engedélyeinek hatálya az 1. §-ban megszűnik, kötelesek működésüket a Magyar Népköztársaság területén ennek a törvényerejű rendeletnek hatálybalépésekor megszüntetni.

3. § A belügyminiszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértésben állapítja meg azt, hogy az 1. § alapján mely tanító rendek folytathatják működésüket.

4. § Ez a törvényerejű rendelet a kihirdetése napján lép hatályba: végrehajtásáról a belügyminiszter és a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértésben gondoskodik, annak figyelembevételével, hogy a szerzetesrendek tagjai, amelyeknek a jelen rendelet értelmében működési engedélye megszűnik, három hónapon belül a volt rendházaikat elhagyják.”⁸⁵

Az egri érsek rendeletére a plébánia Jézus Neve Plébánia néven tovább működhetett. 1950 októbertől P. Zentai Károly volt gyöngyösi ferences került oda plébánosnak.

A rendház minden ingóságát lefoglalták, a könyvtári könyveket kidobálták az udvarra, jelentős részük megsemmisült. A párt szorítása egyre fokozódott: tiltották a körmeneteket, a hitoktatásról meggyőzéssel és erőszakos eszközökkel igyekeztek lebeszélni mindenkit. Nem engedélyezték a temetőkápolna ünnepének megtartását, lefalazták a kórusból a rendház kápolnájába vezető átjáró ajtót. Az elsőáldozók felkészítése a templomban történik, létszámuk erősen csökken. A Porciunkula ünnepét is igyekeztek ellehetetleníteni, a több száz fős szentkúti zárandoklatokra sem kerülhetett sor. 1953-ban Boros János személyében kerül először egyházmegyes plébános a templomba. Mind ő, mind későbbi utódai igyekeztek jó gazdáik lenni a templomnak. A szükséges javításokat, karbantartásokat elvégezték.

1974-ben a templom 500 éves lett. Eerre az eseményre a templom külső-belső renoválásával készültek. A felújítás alkalmával előkerült egy gótikus ablak: „...*kincset érő ablakot fedeztek fel most Jászberényben. A volt ferences templomról, amely az idén 500 éves, a most folyó restaurálás alkalmával leverték a vakolatot. A szentély falán egy befalazott csúcsíves ablak formája tűnt elő. Az ablak kibontott részét nem falaztattuk vissza, mert régen várt adatot kaptunk a templom kezdeti koráról. Okleveles adatok szerint a templom már 1472-ben készen volt... 1700 körül épült újjá barokk stílusban, akkor falazhatták be a most megtalált ablaknyílást, amely minden kétséget kizáróan igazolja, hogy a falak*

⁸⁵ A Kiss Károly és Szabó Piroska által jegyzett rendeletet idézi: Borsodi Csaba: A szerzetesrendek feloszlata, működési engedélyük megvonása 1950 nyarán, In: Magyar Egyháztörténeti Vázlatok 2001/1–4, 209. o.

is eredetiek.”⁸⁶ 1925-ben a gyóntatófolyosón megtaláltak egy gótikus ajtókeretet, ennek feltárására csak a mostani felújítási munkák alkalmával kerülhetett sor. Érdekesség, hogy a feltárást a Vegyesipari Szolgáltató Vállalat Asztalos János és Csonka János szocialista brigádja vállalta el társadalmi munkában.⁸⁷ „A feltárást és a helyreállítást az Országos Műemléki Felügyelőség részéről Détsy Mihály és Kozák Károly segítségével végeztük... Sajnos a munka közbejött akadályok miatt nagyon elhúzódott.”⁸⁸ A már meglévő két plébánia után 1947-ben megalapították Jászberényben a Szentkúti Szűz Mária Szent Neve Plébániát.

Még egy érdekességet előtárt a felújítás: „Az északi oldalon a hajó második és harmadik támpillére között előtűnt egy befalazott oldalbejárat. Faragott kőkerete nélkül kibontásra nem került sor. A kapu kávéi jól látszottak, de záróívét, sajnos nem lehetett megállapítani, mert a vakolatot itt csak kevésbé verték le, de a falazás is olyan összevisszaságot mutat, hogy pontos ívre következtetni nem lehet. Az ajtónyílás először szélesebb volt, majd keskenyebbre vették, végül az egészet befalazták. Minthogy a plébániának nem volt pénze a műemléki helyreállításra, az ajtót lefénypézés után bevakolták.”⁸⁹

A diktatúra szorítása nem engedett nagy mozgásteret, mégis 1974-ben a három berényi plébános, Dr. Tajti Lajos, Gulyás András és Bánki Vilmos lelkipásztori megbeszélésre jöttek össze a Jézus Neve Plébánián. Megegyeztek, hogy:

1. „Minden hónap elsőszombatján engesztelő istentiszteletet tartanak Fatima szellemében, felváltva a 3 plébánián. 1975. januárban a főplébánia kezdi.
2. Az évi egy napi szentségimádást, mint dr. Bánk érsek úr kijelölt mind a három plébánián megtartjuk, oda 1 órára híveinkkel elmegyünk...
3. Keresztelés előtt legalább 1 alkalomra az édesanyját, vagy apát is felhívjuk megbeszélésre.
4. Jegyesoktatást lehetőleg 4 héttel esküvő előtt kezdjük meg és lehetőleg minden héten... heti egy órában tartunk oktatást.
5. Plébániaközi bizottságot alakítunk...”⁹⁰

A templom 500 éves jubileumára 1972-ben került sor. Az ünnepséget a Porciunkula-búcsú idejére időzítették: „A jászberényi Jézus Neve templom... félezeresztendő jubileumáról emlékezett az idei Porciunkula-búcsún a Jászság katolikus népe. A kegyoltárhoz már a búcsú vigiliáján nagy számban érkeztek a zarándokcsoportok és egész éjszaka zengett énekük, zúgott imádságuk. A hívek Földes Menyhért plébános fáradozása nyomán hatalmas áldozatkészséggel tatarozták templomukat és korszerűsítették orgonáját. Az évfordulóra megújult templomot Mészáros Lajos főkapitány helynök áldotta meg főpapi mise keretében. Egyúttal háromszáz fiatalnak szolgáltatva ki a bérmlás szentségét.”⁹¹ A jubileumi esztendő bezárásaként került sor a rózsafüzéres búcsúra október 1-jén, amelyen az előesti misét Kiss Pál recski plébános, a vasárnapi nagymisé pedig Nagy József ny. megyeszékhelyi plébános mutatta be. A búcsút záró litániát Benke László jászárokszállási plébános vezette.⁹²

⁸⁶ SÁROS András: Kincset érő ablak, In: Szolnok Megyei Néplap, 1972. szeptember 3. 4. o.

⁸⁷ Brigád és gótika, In: Szolnok Megyei Néplap, 1975. május 23. 5. o.

⁸⁸ SÁROS András: A jászberényi ferences templom története, Keresztény Értelmiségiek Szövetségének Jászberényi Csoportja, 2004, 57. o.

⁸⁹ SÁROS András: Újabb adatok a jászberényi volt ferences templom történetéhez, In: Műemlékvédelem, XVI-II. évf. 1974. 2. sz. 88. o.

⁹⁰ In: Historia Parochiae O. F. M. in Jászberény ab anno 1444. 1974. december 18.

⁹¹ A jászok templomának jubileumi ünnepe, Új Ember, XXVIII. évf. 34. sz., 1972. augusztus 20.

⁹² Vö.: Jubileumi búcsú Jászberényben, Új Ember, 1972. október 15.

A ferences rendház későbbi története, a szeretetszolgálat

1950-ben 64 szerzetesrend szolgált Magyarország határain belül. A katolikus egyház fenntartott 3148 iskolát, és 436 405 tanulót tanított, ezen felül 38 árvaházat és gyermekotthont, illetve 52 idősek otthonát. A szerzetesek közül 29 foglalkozott betegápolással. Az egyházi iskolák államosításával, a szerzetesrendek működési engedélyének megvonásával

Dr. Szakos Gyula

5 volt rendházat jelölt ki: Bakonybél, Gyón és Jászberény a nővéreknek, illetve Jánoshida premonstrei rendháza a férfi szerzetesek számára (akik 1952-től a magas létszám miatt Pannonhalmára kerültek át). A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 1951. június 5-én létrehozta a Római Katolikus Egyházi Kegydíjasok és Betegek Szeretetszolgálatát (később Katolikus Szeretetszolgálat). 1952-ben Hejácén, 1959-ben pedig Piliscsabán nyílt szociális otthon a nővérek számára, 1953-ban Pécsen, 1954-ben Püspökszentlászlón, 1954-ben Verő-

Dr. Czapi Gyula

a szerzetesek jelentős része fedél nélkül, ellátás nélkül, fizetés és nyugdíj nélkül maradt. Darvas József miniszter egy levelében a kormány nevében vállalja ellátásukat: „A Kormány a munkaképtelen, rokkant és öreg szerzetesek rendelkezésére bocsát bizonyos számú eddigi rendházakat és gondoskodik ellátásukról.”⁹³ A vitás kérdések megtárgyalására, illetve a felmerülő kérdések megvitatására létrehoztak egy bizottságot, melynek tagjai voltak dr. Czapi Gyula egri érsek és dr. Hamvas Endre csanádi püspök, esztergomi apostoli kormányzó, az állam részéről pedig Olt Károly pénzügyminiszter, Jóború Magda államtitkár és Bognár József miniszter. Két albizottság is működött ennek keretein belül: egy pénzügyi és egy szociális. A szociális albizottságban helyet kapott Szabó Erna szatmári irgalmas nővér, Nagy Vencel bencés és Hagyó-Kovács Gyula ciszterci kormányzó; az állam részéről pedig Cséki Sándor, Simon Lajos és Veres József.

A szociális bizottság 440 beteg szerzetes részére 5 volt rendházat jelölt ki: Bakonybél, Gyón és Jászberény a nővéreknek, illetve Jánoshida premonstrei rendháza a férfi szerzetesek számára (akik 1952-től a magas létszám miatt Pannonhalmára kerültek át). A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 1951. június 5-én létrehozta a Római Katolikus Egyházi Kegydíjasok és Betegek Szeretetszolgálatát (később Katolikus Szeretetszolgálat). 1952-ben Hejácén, 1959-ben pedig Piliscsabán nyílt szociális otthon a nővérek számára, 1953-ban Pécsen, 1954-ben Püspökszentlászlón, 1954-ben Verőcsmaroson nyílt szociális otthon. 1953-ban átvette a székesfehérvári Országos Papi Otthont, 1954-ben a bagolyirtási Stella-üdülőt, majd a hévízi Szent József Otthont. Ezekben az otthonokban kb. 5-600 egyházi személyt gondoztak egy-egy évben. Mindegyikben van kápolna, saját lelkész. A napi-rend a kolostori élethez igazodott. Rendszeresen zsolozsmáztak, évente lelkigyakorlatot tartottak. Az intézményekbe a szeretetszolgálat központjában történt a jelentkezés. Az otthonok állami fenntartásúak voltak, felügyeletet a Szociális Intézetek

⁹³ A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa nevében a vallás és közoktatásügyi miniszter 1950. szeptember 1-jén kelt kísérő levele az augusztus 31-diki megállapodáshoz, In: Gergely Jenő: Az 1950-es egyezmény és a szerzetesrendek felszámolása Magyarországon, Vigilia Kiadó, Budapest, 1990, 328. o.

Központja látta el. 1980-ban a püspöki konferencia dr. Szakos Gyula székesfehérvári püspököt bízta meg a felügyelettel, aki Szörényi Gábor jezsuita nyugállományba vonulásával Virányi Ottó piaristát nevezte ki ügyvezető igazgatónak. 1991-ben a szeretetszolgálat visszakérte és megkapta valamennyi állami fenntartású, egyházi jellegű otthonának felügyeletét és üzemeltetési jogát.⁹⁴ Meg kell még említeni Zalán Katalin M. Luciána szatmári irgalmas nővér áldozatos tevékenységét a szolgálat munkájában, aki több évtizeden keresztül hozzájárult idős papok és szerzetesek gondozásához.

A rendház 1950. július 1-jén a Magyar Államkincstár birtokába került át.⁹⁵ Közel száz idős nővérnek adott biztos háttérrel öregkorára 1950. november 4-től, II. számú Állami Szociális Otthon néven. A nővérek nem viselhették a rendi ruhát, azt csak halálukkor, a koporsóba helyezéskor adták rájuk. Emlékszem az otthon bejáratában később elhelyezett üveges vitrinre, melyben 27 mindenféle – számomra ismeretlen – rendi ruhába öltöztetett baba volt kiállítva.

A jászberényi Városi Tanács nem sokat foglalkozott az intézménnyel. 1950 novemberében azonban kinevezte Gergely István gondnokot. A Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága „a Jászberényben megszervezett szociális otthon gondnokául kinevezi Gergely István Jászberény Marx tér 1. alatti lakost, 1950. október 8-i hatállyal és ugyanezen időponttól besorolja nevezettet az 59. kulcsszám fokozatába, tekintettel arra, hogy igen komoly és politikai jelentőségű feladatkört tölt be.”⁹⁶

Néhány változás történt az ingatlan tulajdonával, besorolásával kapcsolatban. 1961. január 5-től kezdve az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség megkeresése alapján a tulajdoni lapra rávezették a műemlékké nyilvánítást.⁹⁷ Bánki Vilmos plébános kérte, hogy néhány terület kerüljön át a plébánia hatáskörébe: „1. Kérem, hogy a Marx tér 3. sz. alatti plébánosi lakásnak arra a részére, amely a Magyar Állam tulajdonát képezi a használati jogot plébániánk (Jézus Neve plébánia) javára telekkönyvezni szíveskedjenek. ... 4. Kérem, hogy a Szociális Otthon területén lévő Porciunkula kápolna tulajdonjogát plébániánk javára telekkönyvezni szíveskedjenek.”⁹⁸ Továbbá kérte ezeket a jogokat a plébániai irodára, valamint a kolostorkert egyik sarkában található kertre is.

Sisa Menyhért, a Barátok temploma korábbi ministránsa, s már hosszú ideje kántora sokszor találkozott ezekkel a nővérekkel, többüket személyesen is ismerte. Így beszélt ró-

Virányi Ottó

⁹⁴ Forrás: www.szeretetszolgalat.hu/tortenetunk; A honlapon felhasználták Virányi Ottó: A Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat ötven éve, Budapest, Római Kat. Egyh. Szeretetszolgálat, 2000, [S.l.] című könyvét.

⁹⁵ A Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium 1950. június 27-én, 1215–121 J–I.1950 elnevezésű véghatározata alapján. Az ingatlan A. I.3–4 sorszáma alatt az újonnan nyitott 26 317. számon kelt bevezetésre: Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun Szolnok Megyei Levéltára (MNL-JNSzML), A rendház tulajdoni lapja.

⁹⁶ Jászberény Városi Tanács VB 116/1950. sz. 412. o. In: MNL-JNSzML Jászberényi VB határozatok.

⁹⁷ Az Orsz. Műemlékvédelmi Felügyelőség 12287/1960. sz. megkeresése alapján. MNL-JNSzML: a rendház tulajdoni lapja.

⁹⁸ Bánki Vilmos esperes-plébános 131/1975. sz. 1975. december 31-én kelt levele. MNL-JNSzML, a rendház tulajdoni lapjával egybefűzve.

luk: „Ők a saját rendi életüket próbálták megvalósítani. Napirend szerint végezték a zsolozsmát, a reggeli laudest, napközi imaórát, este a vecsernyét. Minden nap szentmisén vettek részt. Volt az otthonnak saját lelkésze, aki a kolostorban lakott... Napközben különböző elfoglaltságaik voltak: a konyhában segítettek az ebéd elkészítésénél, kertészkedtek, konyhakerti növényeket termesztettek. Sokak kézimunkáztak, híméztek, kötöttek, horgoltak, egyházi ruhákat javítottak. Közülük volt olyan is, aki a kórházban dolgozott ápolóként.”⁹⁹

Az otthonvezetőnek negyedévente jelentést kellett küldenie a lakókról. Ebben a jelentésben a létszámról kellett elsősorban számot adni, de fennmarad egy „takarmány és állatállomány” jelentőlapja is. Az iratban egy táblázat is helyet kapott, ezek szerint 53 sertése volt az intézménynek, ebből 5 hízó, 28 süldő és 2 koca. A kiküldött táblázat szerint a malacokon kívül a következő állatok lehettek még az intézményben: ló, csikó, öszvér, számár, tehén, üsző, egér, patkány, hörcsög, kan, nyúl és tengerimalac! Az év folyamán kiutalás alapján kaptak 16 q árpát, 18 q korpát, 2 q morzsolts és 13 q csöves tengerit.¹⁰⁰

1961 novemberében dr. Zana Mátyás megyei szoc. pol. csoportvezető, Varga Mihály megyei szociális előadó és Antal Józsefné megyei gazdasági főelőadó vizsgálatot tartottak a városi szociális otthonban. A jegyzőkönyvből a következőket tudjuk meg az intézményről: „A szociális otthon 120 férőhelyes, betegjellegű, egyházi feladatokat ellátó intézmény. A gondozottak létszáma 120 fő, az intézet folyó évi költségvetési irányzata 1 500 000 Ft, amelyből 50 000 Ft felújítás...az egy főre eső egy havi működési költség valamivel 1000 Ft alatt van. Az intézetnek az évi bevételi terve 550 000 Ft, amelyből november 15-ig 492 568 Ft teljesítést nyert, s így valószínűnek látszik az éves terv teljesítése. Az intézet személyzeti létszáma 21 fő, ebből 6 gondozónő valamennyi képesített. Az otthon épülete túlszűfolt, de mégis lakajos, otthonias, a feladatát be tudja tölteni.”¹⁰¹ Munkafegyelem területén mindent rendben találtak, de megjegyzik, hogy munkaértekezleteket igen ritkán tartanak. A gondozottak nyilvántartására, a gondozási díj beszedésére, az egészségügyi ellátás és az ételmezés területén apróbb hiányosságokat találtak. „Összefoglaló megállapítás: A szociális otthon működése példászerű. Az épület a zsúfoltság ellenére is rendeltetésének megfelelő. Felszerelésük jónak mondható. A rendelkezésükre álló költségvetési összeget a legjobban használják fel s e téren a többi intézetünk elé is példaként lehet állítani. A gondozottak ellátása, gondozása igen jó.”¹⁰² A hiányosságokról rendezéséről és egyéb intézkedésekről a városi főorvos egy évvel később írt jelentést.¹⁰³

1989. augusztus 30-án a Magyar Népköztársaság ET 1989/17. rendelete visszavonta a szerzetesrendek működési engedélyének megvonásáról szóló rendeletet (1950/34), és számos rend újra indulhatott. Az intézmény 1991. július 1-jén visszakerült a katolikus egyházhoz. 1990-ben sokat gondolkodhatott a tanács az átadás mikéntjén, hiszen az egyházi otthont 1977-ben összevonták a Hatvani úton álló városi szociális otthonnal, s az infrastruktúra jelentős része az egyházi otthonban volt. Pl. a városban élő 500 főnyi rászorulóknak is az egyházi otthonban főztek. A konyha mellett itt volt a mosoda is. Az egy-

⁹⁹ Buschman Éva: A Szent Klára Idősek Otthona, In: Jászági Évkönyv 2013, 253. o.

¹⁰⁰ Gergely Istvánné otthonvezető 1957. október 1-jén kelt jelentése a Városi Tanács Egészségügyi Bizottságának. MNL-JNSzML, a Városi Tanács jegyzőkönyvei.

¹⁰¹ Szolnokon, 1961. november 25-én kelt: Összefoglaló jelentés a jászberényi II. sz. szociális otthonban 1961. november 15-én tartott vizsgálatról, 1. o. MNL-JNSzML: a Jászberény Városi Tanács Egészségügyi Bizottságának iratai.

¹⁰² Uo. 4. o.

¹⁰³ Dr. Pap Mihály városi főorvos Jászberényben 1962. szeptember 29-én kelt levele Jászberény Városi Tanács VB. Egészségügyi osztályának 12.845/1962. eü. sz. MNL-JNSzML: a Jászberény Városi Tanács Egészségügyi Bizottságának iratai.

házi otthonban a nagyon szükséges állagmegóvácson kívül nem végeztek karbantartást az intézményben, a konyha, a mosókonyha siralmas állapotban volt, az alapvető higiénikus előírásoknak sem felelt meg.¹⁰⁴ Szatmári Antalné Veronka igazgatónő szorgalmának köszönhető, hogy az intézmény nem omlott össze sem fizikai értelemben, sem gazdasági szempontból. Az évek folyamán számtalan sikeres pályázatot beadva, Priscilla Celi szerzetesnő belga kapcsolatait felhasználva, valamint Jászberény és Vechta testvérvárosi kapcsolatának köszönhetően megújult a mosoda, a konyha, azután a lakoszobák is, felújították az ebédlőt, a tetőtérben új szállásokat alakítottak ki. Felügyeleti szerve a Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat lett. Gazdálkodását, költségvetését a felügyeleti szerv hagyta jóvá. Továbbra is kapott normatív állami támogatást, illetve a személyek is hozzájárultak a költségekhez. Az intézményt rendszeresen támogatták még: a groningeni KBO jótékony-sági szervezeten belül Vaszlowszky Károly Attila és Ria van de Weide aktivisták, Maria Weide-Dummer asszony, a Kamillianus Rend P. Anton Gots személyén keresztül, P. Leonhard Gregotsch, P. Alfred Pucher és dr. Angelo Brusco generális rendfőnök.

1993 nyarán francia cserkészekkel közösen pucoltuk a tőköt, amit aztán télire eltettünk. Egy nővér nagy izgalommal készült a cserkészekkel való találkozásra, heteken keresztül próbálta már régen nem használt francia nyelvtudását felfrissíteni. A fiatalok hoztak magukkal rengeteg festéket, amelyet különböző bútorok felújítására, újrafestésére használtunk fel.

1993-ban lett felújítva az új 300 adagos főzőkonyha, teljesen új berendezésekkel, felszereléssel. 1994-ben készült el az új mosoda, mely a régi, elavult felszerelésűt váltotta fel.

Az újjáalakuló rendekbe nagyon sok nővér visszatért, aki még érzett magában erőt az újraindulásra. Sok rend maga is alapított szociális otthont, a megerősödő rendekben pedig a fiatalok között is elégedéltek a még önmagukat valamelyest ellátni képes nővérek. Így az intézménybe egyre kevesebb nővér érkezett, s talán teljesen meg is szűnt az utánpótlás. 1993. január 1-jétől kezdve civil, vallásos nők is felvételt nyerhettek plébánosi ajánlással. A lakók létszámának alakulása 1991. január 1-től 1998. március 31-ig:¹⁰⁵

	nővér	civil
1993	97	3
1994	89	11
1995	63	37
1996	63	40
1997	59	41
1998	72	46

A tetőszerkezet annyira tönkrement, hogy szükségessé vált a fedélszék javítása, illetve cseréje, ekkor úgy döntöttek, hogy a tetőteret is beépítik, s ezzel bővítik az otthont, illetve az ellátási körülményeket javítják. A fejlesztéshez a Népjóléti Minisztérium pályázatából, illetve a Renovabis segélyszervezetétől nyertek támogatást 1998 őszén. „A jászberényi

¹⁰⁴ LUKÁCSI: Az egyház visszakéri tulajdonát: Szétválík a jászberényi szociális otthon, Új Néplap, 1990. december 15. 1 és 3. o. A Városi Szociális Otthon átalakításába 1991 év elején kezdtek, melynek keretében kialakítottak egy 300 adagos konyhát, nagy teljesítményű mosodát, mintegy 45 millió forintból. Vö.: Új Néplap, 1991. október 17.

¹⁰⁵ SZATMÁRI: A Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat jászberényi időskorúak otthonának kapacitásbővítése elsősorban az életminőség javítása, Szakdolgozat, 1998, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, 6. o.

Római Katolikus Szeretetszolgálat Otthonában idén tovább folytatódott a tetőszerkezet felújítása. Az ötvenmillió forintos beruházást a tervek szerint ez év végére fejezik be. Az első ütem munkálatainak befejezését követően – mikor is mintegy 24 millió forintos költséggel 100-ról 115 férőhelyre bővítették a szeretetotthont- ebben az évben tovább folytatták a munkákat. Az épület teljes tetőszerkezeti felújítása mellett – tudtuk meg Szatmári Antalné igazgatónőtől – újabb nyolc szobával, vagyis tizenhat férőhellyel bővül az otthon. Minden szobához tartozik egy-egy WC és zuhanyzó... Folyamatban van a betegszállító lift kivitelezése is, de kialakítanak egy nővérszobát, és egy nővérpultot is az elkövetkező néhány hét alatt.”¹⁰⁶ A későbbiekben újabb pályázatokat nyújtottak be Jászberény Önkormányzatához (1,8 millió Ft), valamint a Magyar Katolikus Püspöki Karhoz (5 millió Ft támogatás)¹⁰⁷, így a földszinten 47 beteget tudtak elhelyezni, egy 17 ágyas betegszobában, illetve 8, 6 és 5 ágyas szobákban. Az emeleten kaptak helyet a részben önálló lakók, összesen 53 fő, 2, 3, 4 és 5 ágyas szobákban. A tetőtérben 15 férőhelyet alakítottak ki 1, 2 vagy 3 ágyas szobákban, közös fürdővel és nagy társalgóval. Így az intézmény befogadó képessége 135 fő lett. „A beruházás eredeti tervét Laczkó József készítette, ezt Heinfort Márton (Tervező Beruházó Kft.) véglegesítette. A statikai tervet és szakvéleményt a Csörgő és Társa Műszaki Bt. készítette, míg a kivitelezést a Tóth Albert vezette Berénygép Kft. és alvállalkozói végezték. A tetőtérben kialakított szobák berendezésének egy része testvérvárosunkból, Vechtából érkezett.”¹⁰⁸ A munkák az év második felében felgyorsultak, hiszen sikeres pályázati elbírálás után Amerikából és Ausztriából is kaptak a felújításra pénzeket.¹⁰⁹

Az intézményben 44 fő dolgozott: az igazgatás, az egészségügy és az ételmezés területén, a technikai és a karbantartó munkakörben. „Az egészségügyi ellátás keretében biztosítjuk a rendszeres orvosi felügyeletet, a szakorvosi ellátást, ápolást, gyógyszer, gyógyászati-segédessz-köz-ellátást, prevenciót, rehabilitációt, személyi és környezeti higiéniát.”¹¹⁰

A munkatársak folytattak pszichés gondozást, az intézményben lelkipásztor is lakott, aki naponta szentmisét celebrált a kápolnában, felkereste az ágyhoz kötött betegeket. A szabadidő hasznos eltöltéséről foglalkoztató nővér gondoskodott. Az intézmény lelkészei mellett a Barátok temploma plébánosai, illetve a nagytemplom lelkipásztorai is segítettek az intézmény lakóinak lelkiéletét elsősorban szentmisék bemutatásával, gyóntatással, a betegek szentségének kiszolgáltatásával. Arra is emlékszem, hogy egy alkalommal P. Tokár János esztergomi rendtársam érkezett harmadmagával gyóntatni, misézni az otthonba.

Ekkorra az intézménynek 69 dolgozója teljesített szolgálatot, ebből az ápolók majdnem teljes létszámban szakirányú végzettséggel bírtak.

Szatmári Antalné 2002-es szakdolgozatának írása idején kérdőívvel térképezték fel az intézmény lakóinak véleményét. A kiértékelés után kiderült, hogy a lakók túlnyomó többsége elégedett volt helyzetével. „Intézményünkben a szeretetet, a nyugalmat, a lelkiismeretes ápolást, gondozást fontos tényezőnek tartják... A kiértékelés bizonyítja, hogy a mentálhigiénés ellátás nem megfelelő az intézményben. Elég sok azoknak a száma, akiknek soha nincs látogatója, illetve nincsenek kapcsolatai. A fizikai erő csökkenése,

¹⁰⁶ Tovább bővül a szeretetotthon, Új Néplap, 1998. november 2. 2. o.

¹⁰⁷ Vö.: SÁROSDY Judit: Megszentelt hajlék: Megújult a jászberényi katolikus szeretetotthon, Jászkun Krónika, 1998. január 26.

¹⁰⁸ Elkészült az I. ütem: Tizenöt új férőhely az egyházi otthonban, Jászkürt, 1998. január 31.

¹⁰⁹ Váratlan támogatás Jászberényben: Felgyorsulhat az újjáépítés, Jászkun Krónika, 1998. szeptember 4. 3. o.

¹¹⁰ SZATMÁRI Antalné: Időskori életútváltozás mentálhigiénés szempontból, Szakdolgozat, Semmelweis Egyetem Testneveléstudományi Kar Mentálhigiéné Tanszék, 2002, 12. o.

állandó orvosi ellátás szükségessége, egészségi állapot csökkenése, társas kapcsolat hiánya, a biztonságérzet megtartása érdekében kérték ebbe az egyházi intézménybe a felvételt, ahol hitük gyakori megélése segíti az öregség problémáival a megküzdést.”¹¹¹

Az otthonvezetőket és az igazgatókat 1950–1989 között a pártbizottság egyetértésével nevezték ki:

Otthonvezetők:

Gergely István 1950-ben három hónapig

Gergely Istvánné 1950–1969.

Fülöp Mártonné 1971–1977.

Igazgatók:

Petri András 1978–1983.

Szalóki Miklós 1984–1991.

Szatmári Antalné 1991–2005.

Kovacsics Zsuzsanna SSS (szociális testvér) 2005–2008.

Vargáné Deme Katalin 2008–

2007. augusztus 11-én az otthon felvette a Szent Klára nevet, így most már ez is emlékeztet a ferences jelenlétre. Egy 2000-es statisztika szerint a „*a jászberényi temetőben 693 szerzetesnővér nyugszik, más temetőbe 113 elhunytat szállítottak*”.¹¹²

Az otthon lelkészei:

P. Szabó Lajos Brúnó OFM 1950–1959.

P. Dr. Kalmár Vince Özséb OFM. 1959–1960.

Dr. Szabadka Zoltán Medárd OPraem. 1960–1961.

Szabó István Tihamér OCist. 1961.

Ambrus Pál SJ. 1961–1978.

Csörgi István SJ. 1978–1991.

Kovács Vencel 1991–1992.

Fazekas Béla OP. 1993.

Nagy Zoltán SJ. 1993–1994.

Rác Imre (Miskolcra) 1994. december 19-től két hónapig.

Nagy László 1995. január 16-tól március 1-ig.

Isky István 1995. március 3-tól április 17-ig.

Nagy Béla 1995. április 17-től április 26-ig.

Csizmáz István ny. ónodi plébános 1995. április 26-tól május 15-ig.

Barabás József (Csíkszereda) 1995. június 24-től 2 hónapig.

P. Fazekas Béla (Sopron) 1995. július 9-től két hónapig.

Nagy Béla (sz. 1917) 1999-ben.

Papik János György 2000. augusztus-1-től 2004.

Hidegkúti Sándor 2004–2008.

Ezután már önálló lelkésze nincs az otthonnak, a plébániák lelkészei felváltva látják el a szükséges feladatokat.

¹¹¹ Uo. 23. o.

¹¹² VIRÁNYI Ottó: A Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat ötven éve, Budapest, Római Kat. Egyh. Szeretetszolgálat, 2000. [S.l.] 51. o.

A ferences rendház lakói ¹¹³

1819

P. Nigrinyi Ödön tartományfőnök
 P. Szadniczky Domonkos házfőnök, gimnáziumi lelkész
 P. Új Ignác a novíciusok magisztere
 P. Mlinárik Ferenc a tartományfőnök titkára
 P. Horváth Szeráf házfőnökhelyettes és hitszónok
 P. Komáromy Leonárd hitszónok
 P. Árvay Rajmund hitszónok
 P. Jójárt Fidél hitszónok
 P. Zsivetzky Konrád
 P. Kasza Domonkos a rendház anyagi ügyeinek intézője
 fr. Gombóc Mihály novícius
 fr. Hoffbauer József novícius
 fr. Magyar Ferenc
 fr. Kertész Gerváz portás
 fr. Boros Tamás kapus
 fr. Hatser Ágoston
 fr. Lábady Károly szakács

1821

P. Nigrinyi Ödön tartományfőnök
 P. Takáts Elek házfőnök
 P. Mlinárik Ferenc tartományi titkár
 P. Demkó Máté házfőnökhelyettes
 P. Laposi Leonárd a novíciusok magisztere
 P. Komáromi Leonárd hitszónok
 P. Nagy Pancrácius hitszónok
 P. Máté Péter hitszónok
 P. Zsivetzky Konrád hitszónok
 P. Kasza Domonkos a rendház anyagi ügyeinek intézője
 P. Holli Pacifik a rendház anyagi ügyeinek intézője
 P. Temesváry Alajos gimnáziumi tanár, és gimnáziumi lelkész
 fr. Kertész Gerváz portás
 fr. Magyar Ferenc sekrestyés

1822

P. Demkó Máté házfőnök
 P. Garallya György házfőnökhelyettes
 P. Plinárik Ferenc a novíciusok magisztere
 P. Komáromi Leonárd hitszónok

¹¹³ Egri Főegyházmegyei Sematizmusok 1819–1933. Schematismus almae provinciae Sanctissimi Salvatoris in Hungaria Ordinis Minorum S. P. Francisci, strictioris observantiae ad annum Jesu Christi MD.CCC.XXXIII. Agriae, [S.d.] 1833–1890-ig megfelelő évfolyamok Forrás: <http://archivum.ferencesek.hu/index.php?modul=dokumentumok&ut=I.%20Enchiridion/02%20Irodalmi%20t%20E1j%E9koztat%F3&behiv=20%20Tabul%20E1k,%20rendi%20sematizmusok.htm>

P. Jójárt Fidél hitszónok
P. Zsivitzky Konrád tábori lelkész Itáliában
P. Kasza Domonkos a rendház anyagi ügyeinek intézője
P. Peltzman Márk gimnáziumi tanár
P. Kertész Kapisztrán gimnáziumi lelkivezető-spirituális
fr. Szamkó Mihály portás
fr. Krizsanovits Péter szakács

1823

P. Demkó Máté házfőnök
P. Hommonay Sámuel házfőnökhelyettes
P. Nagy Pancráciusz tábori főpap Galíciában
P. Mlinárik Ferenc a novíciusok magisztere
P. Komáromi Leonárd prédikátor
P. Jójárt Fidél hitszónok
P. Zsiviczky Konrád tábori lelkész Itáliában
P. Baligai Kázmér prédikátor
P. Pelczman Márk gimnáziumi tanár
P. Kasza Domonkos a rendház anyagi ügyeinek intézője
fr. Magyar Ferenc szabó
fr. Kertész Gerváz portás-kapus
fr. Krizsanovits Péter szakács

1826

P. Csikány Károly házfőnök
P. Ordinánsz Konstantin nyugalmazott tanácsos
P. Takács Elek házfőnökhelyettes, prédikátor
P. Nagy Pancráciusz tábori főpap Galíciában P. Mlinárik Ferenc a novíciusok magisztere
P. Komáromi Leonárd prédikátor
P. Czikkely Bonaventura hitszónok
P. Radits Ambrus gimnáziumi tanár és lelkész
P. Jéczy Anzelm sekrestyés és orgonista
P. Kengyera Alajos a rendház anyagi ügyeinek intézője

Novíciusok:

fr. Dubecz József
fr. Gyurkó Imre
fr. Hernitz Rajmund
fr. Györfy Ede
fr. Fejes Joachim
fr. Barkovits Henrik
fr. Tárai Medárd
fr. Bartsay Kálmány

Laikus testvérek:

fr. Pittner Rókus kertész és portás
fr. Kaufmann Bálint asztalos

fr. Pazár Fábán szabó
fr. Kratsanovits Péter szakács

1828

P. Bartos Zakariás házfőnök
P. Dudás Jakab házfőnökhelyettes és hitszónok
P. Velkei Tóbiás nyugalmazott tanár
P. Mlinarik Ferenc a novíciusok magisztere
P. Csima Ignác hitszónok
P. Vannai Urbán gimnáziumi tanár
P. Temesvári Alajos hitszónok
P. Ferenczi Gerhárd gimnáziumi tanár és lelkész
P. Fabri Lukács a rendház anyagi ügyeinek intézője

Papnak készülő novíciusok:

fr. Michalovits Tóbiás
fr. Kalmár Baltazár
fr. Dorotich Szilveszter
fr. Pardubai Ádám
fr. Czibulka Kristóf
fr. Kiss Malakiás
fr. Marko Dénes
fr. Petroczi Elek

Laikus testvérek:

fr. Jarina Elzeárus szakács
fr. Kaufmann Bálint asztalos
fr. Trentsényi Zakariás szabó

1829

P. Bartos Zakariás házfőnök
P. Magótsy László házfőnökhelyettes
P. Mlinarik Ferenc a novíciusok magisztere, orgonista
P. Jójárt Fidél hitszónok
P. Kletsanszki Modeszt tanár
P. Vannai Urbán tanár
P. Ferentzi Gerárd tanár
P. Gyenes Vince hitszónok
P. Kajlinger Sándor a rendház anyagi ügyeinek intézője

Klerikus novíciusok:

fr. Michalovits Tóbiás
fr. Kálmán Baltazár
fr. Bórórich Szilveszter
fr. Pardubaj Ádám
fr. Czibulka Kristóf
fr. Kiss Malakiás

Laikus testvérek:

- fr. Jarina Elzeáriusz szakács
- fr. Kaufman Bálint asztalos
- fr. Trentséni Zakariás szabó

1830

- P. Bartos Zakariás házfőnök
- P. Magótsy László házfőnökhelyettes
- P. Mlinárik Ferenc a novíciusok magisztere
- P. Jójárt Fidél hitszónok
- P. Kletsanszki Modeszt gimnáziumi tanár
- P. Vannai Urbán gimnáziumi tanár
- P. Ferentzi Gerhárd gimnáziumi tanár és lelkész
- P. Raichovits Leopold a rendház anyagi ügyeinek intézője
- P. Tabani Balázs gimnáziumi tanár
- P. Szamoletzi Vince

Klerikus novíciusok:

- fr. Sós Elizeus
- fr. Dobosi Malakiás
- fr. Alberti Pacifik
- fr. Detsi Medárd
- fr. Nyúl Volfgang
- fr. Molnár Mihály
- fr. Pestner Nepomuk
- fr. Ráza Adalbert

Laikus testvérek:

- fr. Jarina Elzarius szakács
- fr. Kaufman Valentin asztalos
- fr. Pertze Jakab szabó és novícius
- fr. Boehm Konrád szabó
- fr. Tóth László szakács

1831

- P. Dudáss Xavér Ferenc házfőnök, tartományfőnöki tanácsos
- P. Kasza Domonkos házfőnökhelyettes és hitszónok
- P. Mlinárik Ferenc a novíciusok magisztere és orgonista
- P. Magótsy László nyugalmazott hitszónok
- P. Jójárt Fidél nyugalmazott hitszónok
- P. Vannay Urábn gimnáziumi tanár
- P. Ferenczy Gerárd gimnáziumi tanár és lelkész
- P. Stephanovits Fidél hitszónok
- P. Fabanay Balázs gimnáziumi tanár
- P. Szabó Ödön gimnáziumi tanár
- P. Simonfalvay Garárd gimnáziumi tanár
- P. Pernetz Tádé lelkész
- P. Szamolétzy Venánc

Klerikus novíciusok:

- fr. Tarnótzky Pál
- fr. Bokor Gedeon
- fr. Rada Rókus
- fr. Tanos Gábrriel esetleg Gábor?
- fr. Klinner Appolinár
- fr. Szerenka Izsák

Laikus testvérek:

- fr. Kaufmann Bálint asztalos
- fr. Kratsánovits Péter szakács
- fr. Bálint Donulusz szakács

1833

- P. Dudás Xavér Ferenc házfőnök
- P. Vigh Martin, helyettes házfőnök
- P. Mlinárik Szeráfi Ferenc hitszónok, orgonista, könyvtáros
- P. Jójárt Fidél hitszónok, keresztút végzője
- P. Partli Pál lektor, hitszónok, orgonista
- P. Vannai Urbán hitszónok, gimnáziumi tanár, orgonista
- P. Ferentzi Gerárd, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Tego Izaiás hitszónok, paróchus
- P. Pernecz Tádé hitszónok, paróchus
- P. Szabó Edmund lektor, gimnáziumi tanár
- P. Fabanai Balázs lektor, gimnáziumi tanár
- P. Blahó Izsák hitszónok, paróchus
- fr. Kauffmann Valentin kapus
- fr. Kracsanovich Péter szakács, kertész
- fr. Trenchényi Zakariás sekrestyés
- fr. Zaimus Gergely a novíciátus szakácsa
- fr. Faber Damján a novíciátus gyógyszerésze

1835

- P. Dudás Xavér házfőnök, hitszónok, teológiai lektor, a háztörténet jegyzője
- P. Garallya Zefirin helyettes házfőnök, rendes és nagybőjti szónok
- P. Mlinárik Ferenc hitszónok
- P. Pelczman Márk hitszónok, gimnáziumi lelkivezető, nyugalmazott professzor
- P. Holí Pacifik orgonista, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Tottervaich Szeráf hitszónok, a keresztút végzője
- P. Haszár Norbert hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Gyurkó Imre gimnáziumi tanár
- P. Bátki Vilmos hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Barkovics Henrik lelkipásztor, a kolostor gazdasági ügyeinek intézője
- fr. Cseri Flórián kertész
- fr. Nagy Miklós kertész, sekrestyés, kapus, viator
- fr. Deics György alamizsnagyűjtő
- fr. Zaimusz György szakács
- fr. Markas Medárd szabó

1838

- P. Hulyák Ambrus házfőnök, teológiai tanár, a háztörténet jegyzője
- P. Nagy Szolán helyettes házfőnök, gyóntató, a laikus testvérek buzdítója
- P. Mlinarik Ferenc hitszónok, orgonista, a testvérek gyóntatója
- P. Jóljárth Fidél hitszónok
- P. Kasza Domonkos hitszónok, lekipásztor
- P. Davcsik Tamás lektor, hitszónok, lekipásztor
- P. Matusek Kajetan hitszónok, a keresztút végzője
- P. Szabó Ödön lektor, hitszónok, gimnáziumi lelkivezető
- P. Fabani Balázs lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Vékes Dávid hitszónok, a rendház gazdasági vezetője
- P. Sztrilits Elek egészségügyi
- fr. Vaisz Lőrinc kertész
- fr. Kalmanczi Félix kertész
- fr. Farkas Medárd sekrestyés
- fr. Mohos Ábrahám szakács, orgonista

1841

- P. Hulyák Ambrus házfőnök
- P. Tego Izajás rendes és nagybőjti hitszónok
- P. Mlinarik Ferenc hitszónok, orgonista, magiszter
- P. Kasza Domonkos hitszónok
- P. Kardos Mihály lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Szabó Ödön, lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkivezető
- P. Zvatkó Dániel hitszónok, jánoshidai káplán
- P. Vékes Dávid hitszónok, a keresztút végzője, lekipásztor, a rendház gazdasági vezetője
- P. Dobosi Malakiás hitszónok, lekipásztor
- P. Muharai Krizosztom hitszónok, lekipásztor
- P. László Donát
- P. Strilich Elek betegellátó
- fr. Nedich István
- fr. Jurich János
- fr. Bakovich Márk
- fr. Zajmus György, szakács, kertész, alamizsnagyűjtő
- fr. Farkas Medárd szabó, kapus, helyettes sekrestyés
- fr. Visnyovszki Márk, szabó

1843

- P. Károsi Simon házfőnök, nagybőjti hitszónok, teológiai lektor, a háztörténet jegyzője
- P. Tego Izajás, hitszónok, a laikus testvérek gyóntatója
- P. Mlinarik Ferenc nyugalmazott hitszónok, orgonista, a laikus testvérek gyóntatója
- P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, gyóntató
- P. Stephanovits Fidél nyugalmazott hitszónok, a keresztút végzője
- P. Kardos Mihály lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Szabó Ödön, lektor, hitszónok, a gimnáziumi tanár és lelkivezető, gyóntató
- P. Mórócz Zsigmond hitszónok, lekipásztor
- P. Alberti Pacifik hitszónok, lekipásztor, a rendház gazdasági vezetője
- P. László Donát tanár Perlaky Flóriánnál Pécskán

P. Strilies Elek betegellátó
 fr. Farkas Medárd szabó, helyettes sekrestyés
 fr. Glacz Viktor szabó

1845

P. Fóris Ferdinánd házfőnök, filozófiai lektor, a háztörténet jegyzője
 P. Medgyes Imre helyettes házfőnök, nagyböjti és rendes szónok, a laikus testvérek oktatója
 P. Mlinárik Ferenc nyugalmazott hitszónok, helyettes novíciushagiszter, énektanár, orgonista
 P. Pardubai Ádám hitszónok, rendkívüli novíciushagiszter
 P. Kasza Domonkos hitszónok, lekipásztor
 P. Stefanovits Fidél hitszónok, a keresztút végzője
 P. Gyurkó Imre hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Pap Melkizedek gimnáziumi tanár
 P. Toldi László hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Alberti Pacifik a jánoshidai plébánián
 P. Bokor Gedeon hitszónok, lekipásztor a rendház gazdasági vezetője
 P. László Donát Pécskán Perlaky Flóriánál
 P. Strilich Elek betegellátó

Klerikus novíciusok:

fr. Szerencsés Jenő
 fr. Braniczki Rókus
 fr. Melicher Polikárp
 fr. Vadász Róbert
 fr. Sziráki Medárd

Laikus testvérek

fr. Boros Tamás szabó, kapus, sekrestyés
 fr. Schramko Béla szakács
 fr. Farkas Medárd szabó, borospince kezelője
 fr. Gáspár Joachim szabó

1847

P. Ferenczi Gerhárd házfőnök, hitszónok, nyugalmazott gimnáziumi tanár, a háztörténet jegyzője
 P. Medgyes Imre nyugalmazott hitszónok, a laikus testvérek hagisztere
 P. Mlinarik Ferenc jubiláns örökfogadalmas, helyettes novíciushagiszter, orgonista
 P. Csoltisz Nárcisz hitszónok, a klerikus novíciusok hagisztere, énektanár, orgonista, hitszónok
 P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, a gyóntató
 P. Stephanovits Fidél nyugalmazott hitszónok, a testvérek gyóntatója
 P. Gyurkó Imre nagyböjti szónok, gimnáziumi tanár
 P. Toldi László hitszónok gimnáziumi tanár és lelkipásztor
 P. Remess Kázmér hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Bokor Gedeon lekipásztor, hitszónok
 P. László Donát tanár Pécskán Perlaky Flóriánál
 P. Sztrilics Elek betegellátó

Klerikus novíciusok:

- fr. Fridrik Izidor
- fr. Béniss Dezső
- fr. Erdőmegi Valentin
- fr. Lávor Melkizedek
- fr. Virág Rafael
- fr. Nikola Bernát

Laikus testvérek:

- fr. Boros Tamás szabó, kapus, sekrestyés
- fr. Schramkó Béla szakács
- fr. Farkas Medárd szabó, borospince kezelője

1851

- P. Ferenczi Gerhárd házfőnök, hitszónok, nyugalmazott gimnáziumi tanár, a háztörténet jegyzője
- P. Farkas Máté helyettes házfőnök, a laikus testvérek magisztere, orgonista, a testvérek gyóntatója
- P. Peltzmann Márk rendkívüli hitszónok, nyugalmazott gimnáziumi tanár, gyóntató
- P. Medgyes Imre nyugalmazott hitszónok, a keresztút végzője, gyóntató
- P. Zvaratko Dániel nyugalmazott hitszónok, jánoshidai lelkipásztor
- P. Lukács Zakariás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Sztrecsko Leonárd hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Toldi László lektor, nagybőjti hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkipásztor
- P. Muhorai Krizosztom hitszónok, lelkipásztor
- P. László Donát hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Bátki Vilmos
- fr. Farkas Medárd szabó, a borospince kezelője, helyettes sekrestyés
- fr. Vissnyovszky Márk, szabó, kertész

1853

- P. Toldi László házfőnök, lektor, nagybőjti hitszónok, gimnáziumi igazgató és tanár, a háztörténet jegyzője
- P. Jeszenszki Xavér hitszónok, teológiai lektor, a klerikus novíciusok magisztere, orgonista, gyóntató, könyvtáros
- P. Farkas Máté helyettes házfőnök, nyugalmazott hitszónok, a laikus testvérek magisztere, orgonista, a klerikusok énektanára, gyóntató
- P. Peltzmann Márk, hitszónok, latin tanár a gimnáziumban és a novíciátusban, helyettes magiszter, gyóntató
- P. Medgyes Imre, nyugalmazott hitszónok, a keresztút végzője, gyóntató
- P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, gyóntató
- P. Zvaratko Dániel nyugalmazott hitszónok a jánoshidai parókián
- P. Gressner Miklós lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Pardubai Ádám nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkipásztor, gyóntató
- P. Muhorai Krizosztom hitszónok, lelkipásztor
- P. László Donát pécskai káplán
- P. Kummer Ignác hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Bátki Vilmos hitszónok, lelkipásztor
- P. Pázsiczki Simeon lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár

Klerikus novíciusok:

- fr. Győri Jenő
- fr. Domokos Rafael
- fr. Kovács Valentin
- fr. Skrovankovits Elek
- fr. Vavro Ambrus

Laikus testvérek:

- P. Kracsonovics Péter kertész, alamizsnagyűjtő
- fr. Farkas Medárd szabó, a borospince kezelője, sekrestyés

1854

- P. Toldi László házfőnök, lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és igazgató, a háztörténet jegyzője
- P. Jeszenszki Xavér hitszónok teológiai lektor, jubiláns fogadalmas, a klerikus novíciusok magisztere, könyvtáros, gyóntató
- P. Farkas Máté helyettes házfőnök, nyugalmazott hitszónok, a laikus novíciusok magisztere, a klerikus novíciusok énektanára, orgonista, gyóntató
- P. Peltzmann Márk hitszónok, gimnáziumi és novíciátusi latintanár, és magiszter helyettes, gyóntató
- P. Medgyes Imre nyugalmazott hitszónok, gyóntató
- P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, gyóntató
- P. Zvaratko Dániel hitszónok, jánoshidai lelkipásztor
- P. Gressner Miklós lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Sztrecsko Leonárd hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. László Donát hitszónok, pécskai káplán
- P. Kummer Ignác hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Pázsiczki Simeon lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Karcsú Arzen lektor, nagybőjti szónok, gimnáziumi tanár

Klerikus novíciusok:

- fr. Rózsa Edvárd
- fr. Németh Kelemen
- fr. Nagy Ernő
- fr. Vida Bernardin
- fr. Magyar Gervásius

Laikus testvérek:

- fr. Kracsanovics Péter kertész, alamizsnagyűjtő
- fr. Farkas Medárd szabó, a borospince kezelője, sekrestyés

1855

- P. Toldi László lektor, hitszónok, gimnáziumi igazgató, a háztörténet jegyzője
- P. Jeszenszky Xavér hitszónok, teológiai lektor, a provinciális tanácsadója, nyugalmazott gimnáziumi igazgató, jubiláns örökfogadalmas, könyvtáros, gyóntató
- P. Medgyes Imre helyettes házfőnök, hitszónok, gyóntató, a laikus testvérek magisztere
- P. Kasza Domonkos hitszónok, gyóntató
- P. Farkas Máté hitszónok, gyóntató
- P. Gressner Miklós lektor, gimnáziumi tanár

P. Lukács Zakariás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Sztrecskó Leonárd lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Muhorai Krisztom hitszónok, lelkipásztor
P. László Donát priszkai káplán
P. Kummer Ignác hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkipavezető
P. Pázsiczki Simeon lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
fr. Tóth András kertész, alamizsnagyűjtő
fr. Farkas Medárd szabó, a borospince kezelője, kapus, sekrestyés

1856

P. Toldi László lektor, hitszónok, gimnáziumi igazgató, a háztörténet jegyzője
P. Jeszenszky Xavér hitszónok, teológiai lektor, a provinciális tanácsadója, nyugalma-
zott gimnáziumi igazgató, jubiláns örökfogadalmas, könyvtáros, gyóntató
P. Medgyes Imre helyettes házfőnök, hitszónok, gyóntató, a laikus testvérek magisztere
P. Kasza Domonkos hitszónok, gyóntató
P. Farkas Máté hitszónok, gyóntató
P. Gressner Miklós lektor, gimnáziumi tanár
P. Lukács Zakariás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Sztrecskó Leonárd lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. László Donát priszkai káplán
P. Kummer Ignác hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkipavezető
P. Bóta Bernard lektor hitszónok, gimnáziumi tanár
fr. Tóth András kertész, alamizsnagyűjtő
fr. Farkas Medárd szabó, a borospince kezelője, kapus, sekrestyés

1857

P. Szentesi György házfőnök, nagybőjti hitszónok, teológiai lektor, a háztörténet jegyzője
P. Jeszenszky Xavér hitszónok, teológiai lektor, a provinciális tanácsadója, nyugalma-
zott gimnáziumi igazgató, jubiláns fogadalmas, könyvtáros, gyóntató
P. Medgyes Imre helyettes házfőnök, hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató
P. Kasza Domonkos hitszónok, gyóntató
P. Lukács Zakariás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Sztrecskó Leonárd hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Toldi László lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és igazgató
P. László Donát pécskai káplán
P. Kummer Ignác hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkipavezető
P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Vágó Ferenc hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Gonda Ciprián
fr. Farkas Medárd szabó, a borospince kezelője, kapus, sekrestyés
fr. Visnyovszki Márk szabó, kertész, alamizsnagyűjtő

1858

P. Szegedi Klétusz házfőnök, hitszónok, teológiai lektor, könyvtáros, a háztörténet
jegyzője
P. Furdek Teodor helyettes házfőnök, hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató
P. Medgyes Imre hitszónok, gyóntató
P. Kasza Domonkos hitszónok, gyóntató

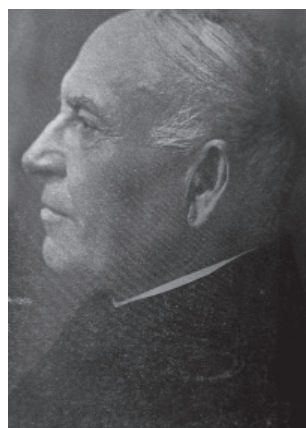
P. Lukács Zakariás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Toldi László lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. László Donát priszkai káplán
 P. Vágó Ferenc hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Gonda Ciprián
 fr. Farkas Medárd szabó, kapus, sekrestyés
 fr. Visnyovszki Márk szabó, kertész, alamizsnagyűjtő

1859

P. Szegedi Klétusz házfőnök, hitszónok, teológiai lektor, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
 P. Chilko Benjamin hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató
 P. Medgyes Imre hitszónok, gyóntató
 P. Kasza Domonkos hitszónok, gyóntató
 P. Lukács Zakariás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Toldi László lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. László Donát priszkai káplán
 P. Kovács Valentin lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Toldi András lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Gonda Ciprián
 fr. Farkas Medárd szabó, kapus, sekrestyés, alamizsnagyűjtő
 fr. Farkas Fülöp szabó

1860

P. Szegedi Klétusz nagybőjti hitszónok, teológiai lektor, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
 P. Huszár Norbert hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató
 P. Medgyes Imre hitszónok, gyóntató
 P. Kasza Domonkos hitszónok, gyóntató
 P. Szabó Ödön lektor, hitszónok, gyóntató
 P. Lukács Zakariás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Toldi László lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Donát László mezőhegyesi káplán
 P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Gonda Ciprián
 P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 fr. Farkas Medárd szabó, kapus, sekrestyés
 fr. Farkas Fülöp szabó

Németh Kelemen

1861

P. Szabó Ödön házfőnök, lektor, rendkívüli és nagybőjti hitszónok, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
 P. Huszár Norbert hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató
 P. Medgyes Imre, hitszónok, gyóntató
 P. Kasza Domonkos hitszónok, gyóntató
 P. Lukács Zakariás lektor, gimnáziumi tanár
 P. Sztrecskó Leonárd hitszónok

P. Toldi László lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkivezető
P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok gimnáziumi tanár
P. Gonda Ciprián
fr. Farkas Medárd szabó, kapus, sekrestyés
fr. Visnyovszki Márk szabó, kertész, alamizsnagyűjtő

1863

P. Szabó Ödön házfőnök, lektor, rendkívüli és nagybőjti hitszónok, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
P. Huszár Norbert hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató
P. Medgyes Imre, hitszónok, gyóntató
P. Kasza Domonkos hitszónok, gyóntató
P. Toldi László lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkivezető
P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok gimnáziumi tanár
P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Gonda Ciprián
fr. Farkas Medárd szabó, kapus, sekrestyés
fr. Visnyovszki Márk szabó, kertész, alamizsnagyűjtő

1864

P. Szabó Ödön házfőnök, lektor, rendkívüli hitszónok, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
P. Huszár Norbert nyugalmazott hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató
P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns örökfogadalmas, gyóntató
P. Toldi László lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkivezető
P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Sárgai Tamás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Gonda Ciprián
fr. Farkas Medárd szabó, kapus, sekrestyés, alamizsnagyűjtő
fr. Visnyovszki Márk szabó, kertész, alamizsnagyűjtő

1865

P. Szabó Ödön házfőnök, lektor, rendkívüli hitszónok, nyugalmazott tanár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
P. Huszár Norbert nyugalmazott hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató
P. Medgyes Imre hitszónok, jubiláns fogadalmas, gyóntató
P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns fogadalmas, gyóntató
P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Toldi Péter hitszónok, jánoshidai plébános
P. Sárgai Tamás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
P. Szöllősi Domonkos lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkivezető
fr. Farkas Medárd szabó, kapus, sekrestyés, alamizsnagyűjtő
fr. Visnyovszky Márk szabó, kertész, alamizsnagyűjtő
fr. Farkas Vendel szabó

1866

P. Szabó Ödön házfőnök, lektor, rendkívüli hitszónok, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
P. Baráth Lőrinc helyettes házfőnök, nyugalmazott hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató

P. Medgyes Imre nyugalmazott hitszónok, jubiláns fogadalmas, gyóntató
 P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns fogadalmas, gyóntató
 P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Toldi Péter hitszónok, lelkipásztor
 P. Sárgai Tamás lektor, hitszónok gimnáziumi tanár
 P. Medveczki Simon lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 fr. Visnyovszki Márk szabó, kapus, kertész, alamizsnagyűjtő
 fr. Farkas Vendel szabó, sekrestyész

1867

P. Szabó Ödön házfőnök, lektor, rendkívüli hitszónok, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
 P. Baráth Lőrinc helyettes házfőnök, nyugalmazott hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató
 P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns fogadalmas, gyóntató
 P. Bártfai Kálmán, lektor hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, klerikusmagiszter, gimnáziumi tanár

Klerikus gimnazisták:

fr. Pintér Kornél
 fr. Kuluncsics Jessze
 fr. Kovács Vendel
 fr. Valeczki Fülöp

Laikus testvérek:

fr. Visnyovszki Márk szabó, kapus, kertész, alamizsnagyűjtő
 fr. Semmer Demeter szabó

1868

P. Remess Kázmér házfőnök, nagybőjti hitszónok, teológiai tanár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
 P. Baráth Lőrinc helyettes házfőnök, nyugalmazott hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató
 P. Medgyes Imre nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató
 P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató
 P. Bártfai Kálmán lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Ivanics Juszti hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, a klerikusok magisztere, gimnáziumi tanár

Klerikus gimnazisták:

fr. Pintér Kornél
 fr. Kuluncsics Jessze
 fr. Kovács Vendel
 fr. Valeczki Fülöp
 fr. Domokos Pacifik

Ivanics János Juszti

Laikus testvérek:

fr. Tóth András kertész, alamizsnagyűjtő

fr. Farkas Vendel szabó, kapus

1869

P. Remess Kázmér házfőnök, nagybőjti hitszónok, teológiai tanár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője

P. Lukács Zakariás lektor, hitszónok, nyugalmazott tanár, a laikus testvérek magisztere, gyóntató

P. Medgyes Imre nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató

P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató

P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár

P. Ivanics Juszti hitszónok, gimnáziumi tanár

P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, a klerikusok magisztere, gimnáziumi tanár

P. Maldrik Ferdinánd lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár

Klerikus gimnazisták:

fr. Kuluncsics Jessze

fr. Domokos Pacifik

Laikus testvérek:

fr. Tóth András kertész, alamizsnagyűjtő

fr. Semmer Demeter szabó, kapus, sekrestyés

1870

P. Remess Kázmér házfőnök, hitszónok, teológiai tanár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője

P. Lukács Zakariás helyettes házfőnök, lektor, hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató

P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató

P. Bóta Bernárd lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár

P. Ivanics Juszti hitszónok gimnáziumi tanár és hittanár

P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, a klerikus növendékek magisztere, gimnáziumi tanár

P. Mátrai Rafael hitszónok

P. Kovács Ákos lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár

Klerikus gimnazisták:

fr. Kuluncsics Jessze

fr. Domokos Pacifik

fr. Katics György

fr. Burics Leonárd

Laikus testvérek:

fr. Tóth András kertész, alamizsnagyűjtő

fr. Semmer Demeter szabó, kapus, sekrestyés

1871

P. Remess Kázmér házfőnök, hitszónok, teológiai tanár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője

P. Lukács Zakariás helyettes házfőnök, lektor, hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató

P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató
 P. Bártfai Kálmán lektor, hitszónok, nyugalmazott tanár
 P. Bóta Bernárd lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Ivanics Juszti hitszónok gimnáziumi tanár és hittanár
 P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, a klerikus növendékek magisztere, gimnáziumi tanár
 P. Mátrai Rafael hitszónok, lelkipásztor
 P. Kovács Ákos lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár

Klerikus gimnazisták:

fr. Burics Leonárd
 fr. Keresztúri Balázs

Laikus testvérek:

fr. Tóth András kertész, alamizsnagyűjtő
 fr. Ganiczki Péter kapus, sekrestyés

1872

P. Pap Melkizedek házfőnök, hitszónok, gimnáziumi igazgató és tanár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
 P. Lukács Zakariás helyettes házfőnök, hitszónok, lektor, teológiai tanár, magiszter, gyóntató
 P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató
 P. Bártfai Kálmán lektor, hitszónok, nyugalmazott tanár
 P. Bóta Bernard lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár, gyóntató
 P. Ivanics Juszti hitszónok, gimnáziumi tanár és hittanár
 P. Kovács Ákos lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Győry Angelusz hitszónok

Klerikus gimnazisták:

fr. Novák Iréneusz
 fr. Szatmáry Gergely

Laikus testvérek:

fr. Tóth András kertész, alamizsnagyűjtő
 fr. Takács Urbán szabó, kapus, sekrestyés

1873

P. Kummer Ignác házfőnök, hitszónok, nyugalmazott tanár, a háztörténet jegyzője
 P. Sztipics Brúnó nyugalmazott hitszónok, magiszter, gyóntató
 P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató
 P. Bártfai Kálmán lektor, hitszónok, gimnáziumi igazgató
 P. Ivanics Juszti hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 P. Győri Angelusz hitszónok
 P. Lakonidesz Modeszt lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
 fr. Tóth András kertész, alamizsnagyűjtő
 fr. Takács Urbán szabó, kapus, sekrestyés

1874

- P. Kummer Ignác házfőnök, hitszónok, nyugalmazott tanár, a háztörténet jegyzője
- P. Sztipics Brúnó nyugalmazott hitszónok, gyóntató
- P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató
- P. Bártfai Kálmán lektor, hitszónok, gimnáziumi igazgató, könyvtáros
- P. Ivancsics Juszti helyettes házfőnök, hitszónok, magiszter
- P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Győri Angelusz hitszónok
- P. Lakonidesz Modeszt lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Bálint István hitszónok, gimnáziumi tanár
- fr. Kartali Flórián kertész, alamizsnagyűjtő
- fr. Takács Urbán szabó, kapus, sekrestyés

1875

- P. Kummer Ignác házfőnök, hitszónok, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Ivancsics Juszti helyettes házfőnök, hitszónok, magiszter
- P. Hegyi András rendkívüli hitszónok, teológiai lektor, gyóntató
- P. Sztipics Brúnó nyugalmazott hitszónok, gyóntató
- P. Kasza Domonkos nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató
- P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Lakonidesz Modeszt lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Bálint István hitszónok, gimnáziumi tanár
- fr. Farkas Pál kertész
- fr. Takács Urbán szabó, kapus, sekrestyés

1878

- P. Szomolányi Modeszt házfőnök, lektor, nagybőjti hitszónok, nyugalmazott tanár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Ivanics Juszti helyettes házfőnök, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, magiszter, gyóntató
- P. Hegyi András rendkívüli hitszónok, teológiai lektor, gyóntató
- P. Sztipics Brúnó nyugalmazott hitszónok
- P. Bóta Bernardin lektor, hitszónok, jánoshidai lelkész
- P. Németh Kelemen lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Sárgai Tamás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- fr. Majer Protáz kertész, sekrestyés
- fr. Palotás Ludovik kertész, alamizsnagyűjtő

1879

- P. Szomolányi József Modeszt házfőnök, lektor, hitszónok, nyugalmazott tanár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Ivanics János Juszti nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, magiszter, gyóntató
- P. Sztipics Vince Brúnó nyugalmazott hitszónok
- P. Németh János Kelemen lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Sárgai János Tamás lektor, nagybőjti hitszónok, gimnáziumi tanár, gyóntató
- fr. Majer Antal Protáz kertész, sekrestyés
- fr. Grürner István Fidél kertész, alamizsnagyűjtő

1880

- P. Szomolányi József Modeszt házfőnök, lektor, nagybőjti hitszónok, nyugalmazott tanár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Ivanics János Jusztin helyettes házfőnök, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, magiszter, gyóntató
- P. Sztipics Vince Brúnó nyugalmazott hitszónok
- P. Németh János Kelemen lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár
- P. Sárgai János Tamás lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár, gyóntató
- fr. Kulka János Nabor szabó, alamizsnagyűjtő
- fr. Farkas József Pál kertész, sekrestyés, alamizsnagyűjtő

1885

- P. Ozorovszki Mátyás Péter házfőnök, nyugalmazott hitszónok, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Csomor Sándor Antal helyettes házfőnök, nyugalmazott hitszónok, magiszter, gyóntató
- P. Ivanics János Jusztin nyugalmazott hitszónok gimnáziumi tanár, hitszónok
- P. Németh János Kelemen lektor, hitszónok, ipari iskolai igazgató, gimnáziumi tanár
- P. Dékány Menyhért Ince hitszónok, a III. Rend igazgatója, lelkipásztor
- fr. Hanuszik Alajos Timóteus kertész, kapus, sekrestyés, alamizsnagyűjtő

1886

- P. Ivanics János Jusztin házfőnök, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, a háztörténet jegyzője
- P. Dékány Menyhért Ice helyettes házfőnök, a III. Rend igazgatója, magiszter, könyvtáros, gyóntató
- P. Ozorovszki Mátyás Péter nyugalmazott hitszónok, papi jubiláns, gyóntató
- P. Csomor Sándor Antal nyugalmazott hitszónok, gyóntató
- P. Németh Kelemen lektor, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, gyóntató
- fr. Kucsa János Román szabó, alamizsnagyűjtő, sekrestyés
- fr. Fehér József András alamizsnagyűjtő

1887

- P. Ivanics János Jusztin házfőnök, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Skultéti István Pál nyugalmazott hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolákban, a III. Rend igazgatója, magiszter, gyóntató
- P. Ozorovszki Mátyás Péter nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató
- P. Csomor Sándor Antal nyugalmazott hitszónok, gyóntató
- P. Németh János Kelmen lektor, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, gyóntató
- P. Boskó Sándor Fauszt hitszónok, lelkipásztor
- fr. Ulrich András Neitusz szabó, kapus, alamizsnagyűjtő, sekrestyés
- fr. Szuhányi Ferenc Paszkál alamizsnagyűjtő

1888

- P. Ivanics János Jusztusz házfőnök, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár és hittanár, a vincés nővérek lelkipásztorja, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Skultéti István Pál lektor, nyugalmazott hitszónok, a III. Rend igazgatója, magiszter, gyóntató

P. Ozorovszki Mátyás Péter nyugalmazott hitszónok, papi jubiláns gyóntató
 P. Csomor Sándor Antal nyugalmazott hitszónok, gyóntató
 P. Varga Mihály Emil lektor, nagybőjti hitszónok, gimnáziumi igazgató, gyóntató
 P. Németh János Kelemen lektor, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, gyóntató
 P. Szabó Gergely Jácint hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolákban
 P. Boskó Sándor Fauszt hitszónok, a jászdózsai plébánián
 fr. Ulrich András Neitusz szabó, kapus, alamizsnagyűjtő, sekrestyés
 fr. Éliássy Béla Keresztelő János kertész, alamizsnagyűjtő

1889

P. Ivanics János Jusztin házfőnök, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár és hittanár, a vincés nővérek lelkivezetője, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
 P. Skultéti István Pál lektor, nyugalmazott hitszónok, a III. Rend igazgatója, magiszter, gyóntató
 P. Csomor Sándor Antal nyugalmazott hitszónok, gyóntató
 P. Németh János Kelemen lektor, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, gyóntató
 P. Derzsi Mihály Ádám hitszónok, lelkipásztor
 fr. Ulrich András Neitusz szabó, alamizsnagyűjtő, sekrestyés
 fr. Éliássy Béla Keresztelő János kertész, alamizsnagyűjtő

1890

P. Ivanics János Jusztin házfőnök, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, a vincés nővérek lelkivezetője, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
 P. Skultéti István Pál lektor, nyugalmazott hitszónok, a III. Rend igazgatója, magiszter, gyóntató
 P. Csomor Sándor Antal nyugalmazott hitszónok, jubiláns pap, gyóntató
 P. Ballai Károly Demeter nyugalmazott hitszónok, gyóntató
 P. Németh János Kelemen lektor, nyugalmazott hitszónok, gimnáziumi tanár, gyóntató
 P. Szabó Gergely Jácint hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolákban
 fr. Ulrich András Neitusz szabó, kapus, alamizsnagyűjtő, sekrestyés
 fr. Majoros Bertalan Ignác kertész, alamizsnagyűjtő

A rendi reformok következtében a rendház átkerült a Kapisztrán Szent János Rendtartományhoz¹¹⁴

1900

P. Kubusz Bonaventura filozófiai lektor, házfőnök, hitszónok, a Jézus Szíve Társulat igazgatója, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
 P. Konsch Ambrus helyettes házfőnök, a házitanács tagja, hitszónok, a laikus testvérek buzditója, a III. Rend igazgatója, a keresztút vezetője, penitentiárius
 P. Németh Kelemen teológia tanár, hitszónok, gimnáziumi tanár, a vincés nővérek gyóntatója, a házitanács tagja, penitentiárius
 P. Zsigmond Adolf hitszónok, penitentiárius
 P. Tóth Dezső teológiai lektor, hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolákban

¹¹⁴ *Schematismus Almae Provinciae S. Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. Francisci in Hungaria, megfelelő évfolyamok 1900–1948*
Tabula secundae intermediae Congregationis definitiorialis Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. N. Francisci in Hungaria, megfelelő évfolyamok 1905–1947.

fr. Rigó Antal kertész

fr. Zachar Vendel sekrestyés, kapus és alamizsnagyűjtő

1902

P. Kubusz Leontin házfőnök, hitszónok, a Jézus Szíve Társulat igazgatója, a háztörténet jegyzője, könyvtáros

P. Zsigmond Adolf, kiérdemesült hitszónok, helyettes házfőnök, a házitanács tagja, a laikus testvérek buzdítója, III. rendi vezető, keresztút vezetője, penitentiárius

P. Németh Kelemen tanár, hitszónok, gimnáziumi tanár, a vincés nővérek gyóntatója, a házitanács tagja

P. Tóth Dezső tanár, rendes és nagybőjti hitszónok, hittanár a tanyasi iskolákban

fr. Rigó Antal kertész

fr. Zachar Vendel sekrestyés, kertész, alamizsnagyűjtő

1904

P. Kubusz Leontin házfőnök, hitszónok, a Jézus Szíve Társulat igazgatója, a háztörténet jegyzője, könyvtáros

P. Németh Kelemen hitszónok, gimnáziumi tanár, jubiláns ferences, a vincés nővérek gyóntatója, a házitanács tagja

P. Tóth Dezső helyettes házfőnök, hitszónok, hittanár a tanyasi iskolákban, a laikus testvérek szónoka, a III. Rend vezetője, keresztút végzője, penitentiárius

P. Bálint Xavér hitszónok

fr. Rigó Antal kertész

fr. Sztanics Imre sekrestyés, kertész, alamizsnagyűjtő

1905

P. Kubusz Leontin házfőnök, hitszónok, a III. Rend igazgatója, a Jézus Szíve Társulat igazgatója, könyvtáros, a háztörténet jegyzője

P. Németh Kelemen teológiai lektor, gimnáziumi tanár, a vincés nővérek gyóntatója, a házitanács tagja, penitentiárius

P. Konsch Ambrus helyettes házfőnök, hitszónok, a házitanács tagja, a laikus testvérek buzdítója, a keresztút végzője, penitentiárius

P. Bálint Xavér hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolákban

P. Végh Anasztáz hitszónok

fr. Rigó Antal kertész

fr. Bognár János sekrestyés, kapus, kertész és alamizsnagyűjtő

1906

P. Kubusz Leontin, házfőnök, hitszónok, a hittanár a tanyasi iskolákban, III. rendi igazgató, Jézus Szíve Társulat igazgatója, könyvtáros, a háztörténet jegyzője

P. Németh Kelemen tanár, hitszónok, gimnáziumi tanár, a vincés nővérek gyóntatója, a házitanács tagja, penitentiárius

P. Konsch Ambrus helyettes házfőnök, hitszónok, a házitanács tagja, a laikus testvérek buzdítója, keresztút végzője, penitentiárius

fr. Rigó Antal kertész

Bognár János sekrestyés, kertész, alamizsnagyűjtő

1907

- P. Kubusz Leontin házfőnök, hitszónok, a III. Rend igazgatója, a Jézus Szíve Társulat igazgatója, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Németh Kelemen teológiai lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár, a vincés nővérek gyóntatója, a házitanács tagja, penitentiárius
- P. Konsch Abmrus, helyettes házfőnök, hitszónok, a házitanács tagja, penitentiárius
- P. Bálint Xavér hitszónok
- fr. Rigó Antal kertész
- fr. Bakodi András sekrestyés, kapus, alamizsnagyűjtő

1909

- P. Kubusz Leontin házfőnök, hitszónok, III. rendi igazgató, Jézus Szíve Társulat igazgatója, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Nagy Róbert hitszónok teológiai tanár, házfőnökhelyettes, a laikus testvérek buzdítója, penitentiárius
- P. Németh Kelemen gimnáziumi tanár, a vincés nővérek gyóntatója, a házitanács tagja, penitentiárius
- P. Bálint Xavér hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolákban
- fr. Rigó Antal kertész
- fr. Bakodi András sekrestyés, alamizsnagyűjtő

1913

- P. Magócsi Imre házfőnök, hitszónok, a III. rendi igazgató, a Jézus Szíve Társulat igazgatója, a háztörténet jegyzője, könyvtáros
- P. Német Kelemen, helyettes házfőnök, hitszónok, kiérdemesült gimnáziumi tanár, a vincés nővérek gyóntatója, a házitanács tagja, penitentiárius
- P. Kecskés Donát, hitszónok, a házitanács tagja, a laikus testvérek buzdítója, penitentiárius
- P. Csóri Gábor hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolákban, a keresztút végzője
- fr. Rigó Antal betegápolmányban
- fr. Móri Fülöp sekrestyés, alamizsnagyűjtő
- fr. Bakodi András tertiárius, a ház szolgálatában

1916

- P. Kubusz Leontin házfőnök, hitszónok iskolai hitoktató, III. Rend igazgatója, a Jézus Szíve Társulat vezetője, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Németh Kelemen helyettes házfőnök, hitszónok, a vincés nővérek gyóntatója, a házitanács tagja, penitentiárius
- P. Csóri Gábor hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolákban, a házitanács tagja, penitentiárius
- P. Pálk Arzén hitszónok, iskolai hitoktató, a keresztút végzője, a laikus testvérek buzdítója
- fr. Móri Fülöp sekrestyés, alamizsnagyűjtő, behívták katonának!
- fr. Palotás Modest a ház szolgálatában, alamizsnagyűjtő

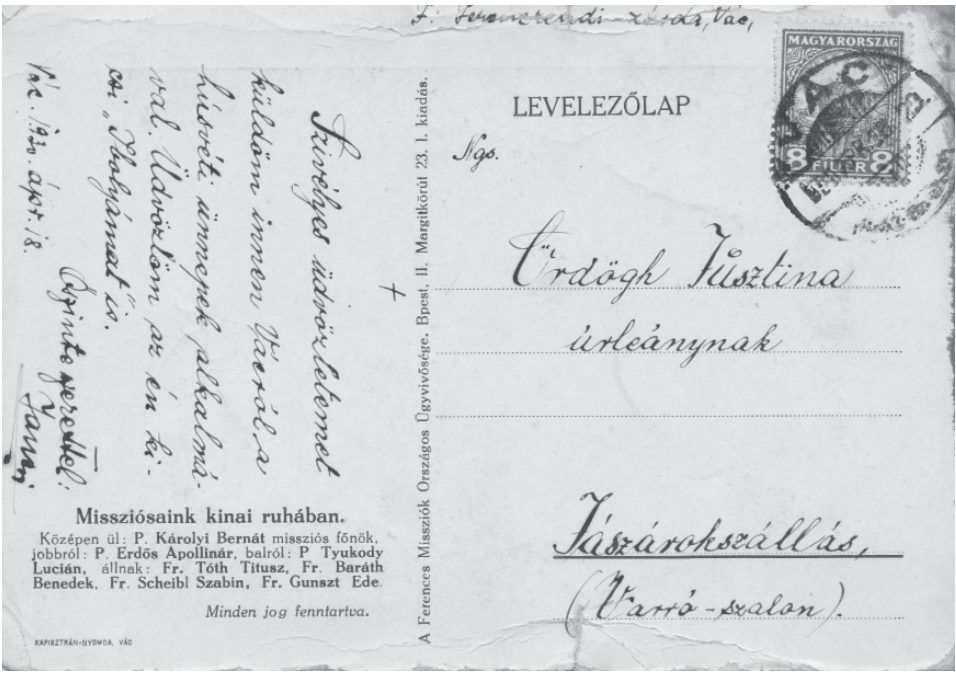
1925

- P. Lombos László házfőnök, hitszónok, a III. Rend igazgatója, a vincés nővérek gyóntatója, könyvtáros, a háztörténet jegyzője
- P. Károlyi Bernát helyettes házfőnök, hitszónok, iskolai hitoktató, a laikus testvérek buzdítója

Ferencesek kínai misszióban 1930-ban. Középen ül: P. missziós főnök Károlyi Bernát

A missziós képeslap hátoldala (Dr. Dobos László magán gyűjteménye)

P. Smóling Péter hitszónok, iskolai hitoktató
P. Halápi Félix hitszónok, iskolai hitoktató
P. Mészáros Albert hitszónok, iskolai hitoktató, a keresztút végzője, a házitanács tagja
fr. Palotás Modeszt a kolostor szolgálatában
fr. Fehér Damáz tertiárius, szakács, sekrestyés
fr. Veres Ferenc tertiárius, helyettes szakács

1927

P. Riba Hugó házfőnök, hitszónok, a Missziós Szövetség vezetője, a vincés nővérek gyóntatója, a háztörténet jegyzője
P. Mészáros Albert helyettes házfőnök, a házitanács tagja, hitszónok, hitoktató, a laikus testvérek buzdítója, könyvtáros, a III. Rend igazgatója
P. Smóling Péter hitszónok, hitoktató
P. Herr Leó hitszónok, hitoktató, a házitanács tagja
P. Réz Marián hitszónok, hitoktató
fr. Palotás Modeszt élrelmezésvezető
fr. Magyar Gentilis egyszerű fogadalmas, sekrestyés, alamizsnagyűjtő
fr. Fűtő Gergely szakács
fr. Major Urbán jelölt a rendház szolgálatában

1928

P. Riba Hugó házfőnök, hitszónok, a Missziós Szövetség vezetője, a vincés nővérek gyóntatója, a háztörténet jegyzője
P. Luptovits Kolos helyettes házfőnök, filozófiai lektor, a filozófiai ház helyettes rektora, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, a ház gazdasági vezetője
P. Smóling Péter hitszónok, hitoktató
P. Karácsonyi Aladár a klerikusok magisztere, a laikus testvérek buzdítója, hitszónok, a klerikusok gyóntatója, a házitanács tagja
P. Mészáros Keczely Albert hitszónok, hitoktató, a III. Rend igazgatója, a klerikusok gyóntatója, a házitanács tagja
P. Réz Marián hitszónok, hitoktató, a klerikusok gyóntatója, népmiszionárius
P. Szalay Szalvator a növendékek helyettes magisztere, a klerikusok gyóntatója, hitszónok, a növendékek énektanára, orgonista

Filozófiai hallgatók:

fr. Thun Albin, fr. Bakos Kalliszt, Csókási Katona Bertalan, fr. Sall Elek, Nyisztor Teodor, Szemmári Szergiusz, Bruck Agnellus, Dám Ince, Eller Engelbert, Kollár Kázmér, Gergely Gaudenc, fr. Gerencsér Tarziciusz, fr. Varga Vitál, fr. Návay Roger.

Laikus testvérek:

fr. Palotás Modest élrelmezésvezető
fr. Fűtő Gergely szakács
fr. Lukács Bonusz sekrestyés
fr. Scheibli Modeszt szakács
fr. Szabados Szeverusz cipész

A jászberényi klerikát az 1930-as évek elején

1929

- P. Riba Hugó házfőnök, hitszónok, a Missziós Szövetség vezetője, a vincés nővérek gyóntatója, a háztörténet jegyzője
- P. Luptovits Kolos helyettes házfőnök, filozófiai lektor, a filozófiai ház helyettes prefektusa, hitszónok a klerikusok gyóntatója, a házitanács tagja
- P. Smóling Péter hitszónok, hittanár
- P. Karácsonyi Aladár a növendékek magisztere, a laikus testvérek buzdítója, a klerikusok gyóntatója, a házitanács tagja, hitszónok
- P. Mészáros Keczely Albert hitszónok, hitoktató, a III. Rend igazgatója, a klerikusok gyóntatója, a házitanács tagja
- P. Galambos Imre filozófia tanár, hitszónok
- P. Szalay Szalvátor a növendékek helyettes magisztere, a klerikusok gyóntatója, hitszónok, a növendékek énektanára, orgonista

Filozófiai hallgatók:

fr. Sall Elek, fr. Nyisztor Teodor, fr. Bruck Agnellusz, fr. Dám Ince, fr. Eller Engelbert, fr. Kollár Kázmér, fr. Gergely Gaudenc, fr. Varga Vitál, fr. Náway Roger, fr. Eicher Efrém, fr. Séra Sulpicius, fr. Juhász Ágoston, fr. Pulusz Remig, fr. Tóth Benjámín, fr. Nagy Konstantin, fr. Tóth Odorik, fr. Saly Damascén, fr. Várady Béla, fr. Szabados Anzelm.

Laikus testvérek:

- fr. Palotás Modeszt élelmezésvezető
- fr. Fütő Gergely szakács
- fr. Palaczka Peregrin cipész
- fr. Klekner Placid szabó
- fr. Lukács Bónusz sekrestyés
- fr. Major Urbán helyettes szakács

1931

- P. Luptovits Kolos házfőnök, filozófiai lektor, rektor-helyettes, hitszónok, a háztörténet jegyzője, a Missziós Szövetség vezetője
- P. Feisz Angelusz helyettes házfőnök, hitszónok, hitoktató, a növendékek gyóntatója, a házitanács tagja, a Szent Antal Társulat vezetője
- P. Smóling Péter hitszónok, hitoktató
- P. Karácsonyi Aladár a klerikusok magisztere, filozófia tanár, a laikus testvérek buzdítója, hitszónok, a házitanács tagja
- P. Galambos Imre filozófia tanár, hitszónok,
- P. Vella Dezső hitszónok, hitoktató, a III. Rend igazgatója

Leskó Baltazár (Boldizsár)

Filozófiai hallgatók:

- fr. Pulisz Remig, fr. Tóth Benjamin, fr. Nagy Konstantin, fr. Tóth Odorik orgonista, fr. Saly Damaszkuszi János, fr. Várady Béla, fr. Buócz Kelemen.

Gimnazisták és jelöltek:

- fr. Horváth Asztrik, fr. Csizmadia Keresztély, fr. Kakas Hadrián, fr. Rezsnyák Ignác, fr. Tonigold Arnold, fr. Bíró Jusztn, fr. Farkas Jozafát, fr. Leskó Baltazár (Boldizsár), fr. Széplaki Tamás, fr. Faddy Ottmár, fr. Szádoczky Ildefonz, fr. Tóth Wolfgang, fr. Szinger Tóbiás, fr. Bergmann Béda, ? fr. Vargits Honor, fr. Czétényi Oszkár, fr. Krupa Rókus, fr. Kazy Libor, fr. Turtsányi Sebestyén, fr. Bede Coelestin, fr. Győri Jusztn, fr. Siposs Metód, fr. Tábori Flórián.

Laikus testvérek:

- fr. Palotás Modeszt élelmezésvezető
- fr. Antal Imre szabó, kapus
- fr. Fűtő Gergely szakács
- fr. Klekner Placid sekrestyés, szabó
- fr. Mizsey Emil cipész
- fr. Fekete Kasszián szabó

1932

- P. Luptovits Kolos házfőnök, filozófiai lektor, a növendékház helyettes prefektusa, hitszónok, a háztörténet jegyzője, a Missziós Szövetség vezetője
- P. Feisz Angelusz helyettes házfőnök, a provinciális tanácsadója, hitszónok, hitoktató, a klerikusok gyóntatója, a III. Rend igazgatója, a laikus testvérek buzdítója
- P. Smólig Péter hitszónok, hitoktató
- P. Karácsonyi Aladár a klerikusok magisztere, filozófiai lektor, hitszónok, a házitanács tagja
- P. Krupa Kolumbán hitszónok, hitoktató, a Szent Antal Társulat vezetője
- P. Sall Szilveszter hitoktató, doktorandusz

Bergmann Béda

A jászberényi klerikát 1935/1936. évben középen, P. Luptovits Kolos házfőnök

Filozófiai hallgatók:

fr. Csizmadia Keresztély, fr. Kakas Hadrián, fr. Rezsnyák Ignác, fr. Tonigold Arnold, fr. Farkas Jozafát, fr. Leskó Boldizsár, fr. Faddy Ottmár, fr. Turtsányi Sebestyén, fr. Németh Lúcius, fr. Németh Tertullián, fr. Szalóki Felicián, fr. Szabó Lipót, fr. Renák Fülöp.

Gimnazisták:

fr. Széplaky Tamás, fr. Szádoczky Ildefonz, fr. Tóth Ottokár, fr. Zachár Marcell, fr. Bede Celesztin, fr. Siposs Metód, fr. Bergmann Béda, fr. Bergits Honor, fr. Czétényi Oszkár, fr. Tábori Flórián, fr. Schnitzinger Amand, fr. Szinger Tóbiás, fr. Kiss Makár, fr. Ivánits Godfríd.

Laikus testvérek:

fr. Fűtő Gergely szakács
fr. Major Urbán helyettes szakács, alamizsnagyűjtő
fr. Fekete Kasszián cipész
fr. Szincsák Jusztus sekrestyés, szabó, alamizsnagyűjtő
fr. Szemerédy Dezső tertiárius, helyette szakács, a rendház szolgálatában
fr. Kováts Benno tertiárius, helyettes szakács, a rendház szolgálatában

1933

P. Luptovits Kolos házfőnök, filozófiai tanár, a növendékek helyettes vezetője, hitszónok, a háztörténet jegyzője, a missziós szövetség vezetője
P. Karácsonyi Aladár helyettes házfőnök, teológiai tanár, a növendékek magisztere, hitszónok, a házitanács tagja, a vincés nővérek gyóntatója
P. Smóling Petrus hitszónok, gyóntató
P. Galambos Imre, filozófiai tanár, hitszónok

P. Sall Szilveszter hitszónok

P. Krupa Kolumbán hitszónok, hittanár, Szent Antal Szövetség vezetője

P. Frech Ottó hitszónok, hitoktató, a házitanács tagja, a laikusok buzdítója, a III. Rend igazgatója

Növendékek:

fr. Csizmadia Keresztély, fr. Péterfai Hadrián, fr. Rezsnyák Ignác, fr. Tonigold Arnold, fr. Farkas Josafát, fr. Leskó Baltazár, fr. Faddy Ottmár, fr. Turtsányi Sebestyén, fr. Horváth Asztrik, fr. Németh Lúcius, fr. Szalóki Felicián, fr. Szabó Lipót, fr. Renák Fülöp.

Gimnazisták:

fr. Bede Cölesztin, fr. Szádoczky Ildefonz, fr. Tóth Ottokár, fr. Zachar Marcell, fr. Kisterenyeyi Béda, fr. Vértés Honor, fr. Czétényi Anscharus, fr. Krupa Rókus, fr. Sipos Metód, fr. Tábori Flórián, fr. Schnitzinger Amand, fr. Szinger Tóbiás, fr. Kis Makáriusz.

Laikus testvérek:

fr. Antal Imre a rendház szolgálatában
fr. Fűtő Gergely szakács
fr. Major Urbán helyettes szakács
fr. Szincsák Jusztsu egyszerű fogadalmas
fr. Fekete Kasszián tertiárius, sekrestyés, cipész

1934

P. Luptovits Kolos házfőnök, filozófiai lektor, a klerikusok helyettes prefektusa, hitszónok, a háztörténet jegyzője, könyvtáros, a III. Rend igazgatója, hitoktató
P. Galambos Imre helyettes házfőnök, filozófiai lektor, a növendékek helyettes magisztere, boldogházi hitszónok, énektanár
P. Smóling Péter hitoktató és hitszónok
P. Kiss Szaléz filozófiai lektor, a klerikusok magisztere, a házitanács tagja, hitszónok, a laikus testvérek buzdítója
P. Sall Szilveszter hitszónok, hitoktató, a Ferences Missziós Szövetség vezetője, a Szent Antal Szövetség vezetője
P. László Ákos filozófiai doktor és lektor, hitszónok
P. Dám Ince hitszónok, hitoktató, a Szívgyárda vezetője

Filozófiai hallgatók:

fr. Szinger Tóbiás, fr. Vállaji Ferenc, fr. Viszlói László, fr. Waldberg Virgil, fr. Horváth Heribert, fr. Takács Teodor, fr. Karlin Leontin, fr. Ádám Arkangyal, fr. Krempelmayer Protáz, fr. Frey Félix, fr. Auerweck Agapit, fr. Kis Kalazanci József, fr. Nagy Máriusz, fr. Réti Menyhért, fr. Trepák András, fr. Kovács Kristóf.

Gimnáziumi hallgatók:

fr. Kékesi Klárusz, fr. Szabó Szerén, fr. Gaál Gedeon, fr. Bánhegyi Flaviusz, fr. Wáyer Lukács, fr. Bálint Remig, fr. Gyárfás Guido, fr. Kiss Ludovik.

Laikus testvérek:

fr. Antal Imre szabó, kapus, alamizsnagyűjtő
fr. Fűtő Gergely szakács
fr. Veress Ferenc szakács, alamizsnagyűjtő
fr. Fekete Kasszián sekrestyés, szabó, alamizsnagyűjtő

1935

- P. Luptovits Kolos házfőnök, a filozófusnövendékek helyettes prefektusa, hitszónok, hitoktató, gyóntató, a háztörténet jegyzője, könyvtáros
- P. Szabó Brúnó helyettes házfőnök, hitszónok, hitoktató, a házitanács tagja, a klerikus növendékek gyóntatója
- P. Smóling Péter hitszónok, hitoktató
- P. Kiss Szaléz filozófiai lektor, a klerikus növendékek magisztere, a házitanács tagja, hitszónok, gyóntató, a laikus testvérek gyóntatója, a vincés nővérek és a növendékek gyóntatója
- P. Sall Szilveszter hitszónok, hitoktató, a III. Rend igazgatója, a Missziós Szövetség vezetője, a házitanács tagja, a növendékek gyóntatója
- P. László Ákos filozófiai diktör és lektor, a növendékek gyóntatója
- P. Eller Engelbert hitszónok, hitoktató, a Szívgyárda és a Szent Antal Szövetség vezetője

Filozófiai hallgatók:

- fr. Szendei Tóbiás, fr. Bodrogi Tamás, fr. Guba Genesiusz, fr. Hangya Henrik, fr. Guth Gilbert, fr. Villányi Kvirin, fr. Kékesi Klárusz, fr. Szabó Szerén, fr. Bálint Remig, fr. Bánhegyi Flaviusz, fr. Wayer Lukács, fr. Gaál Gedeon, fr. Gyárfás Guido.

Gimnazisták:

- fr. Pompár Primusz, fr. Füzér Julián, fr. Adonyi Bertrand, fr. Tamás Alajos, fr. Zachar Sergiusz, fr. Kiss Ludovik, fr. Mandl Maxim, fr. Faulhaber Fauszt, fr. Kállay Bonaventura, fr. Kiss Cecil, fr. Szita Gergely, fr. László Létusz, fr. Meresch Hugolin, fr. Horváth Honor, fr. Kovács Jusztin, fr. Fenyvesy Flontiusz.

Laikus testvérek:

- fr. Antal Imre szabó, kapus, alamizsnagyűjtő
- fr. Fűtő Gergely szakács, kertész
- fr. Veress Ferenc ételmezésvezető, helyettes szakács, alamizsnagyűjtő
- fr. Kovács Kamill sekrestyés, alamizsnagyűjtő, cipész
- fr. Nagy Petroniusz tertiárius, helyettes szakács, kertész
- fr. Bugyi Leovigild tertiárius, helyettes szakács, a rendház szolgálatában, kertész

1936

- P. Luptovits Kolos házfőnök, a növendékek helyettes prefektusa, hitszónok, hitoktató, gyóntató, a háztörténet jegyzője, könyvtáros

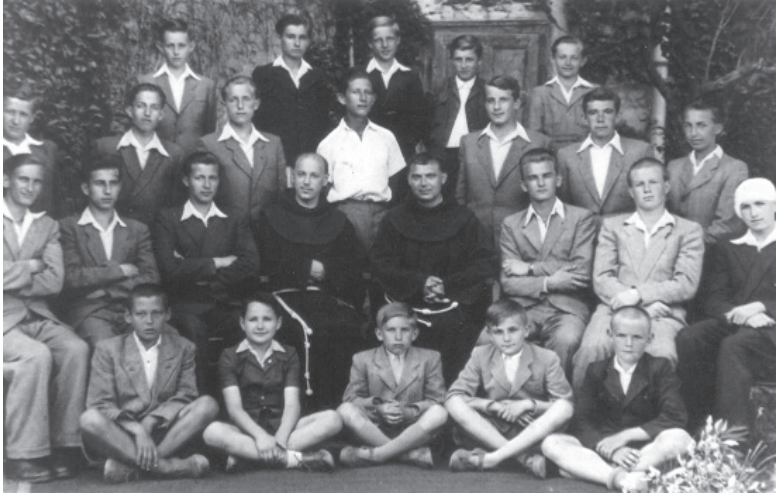
Kovács Kamill

1929-ben

1930 körül

1990-ben

A jászberényi ferences kollégium diákjai a rendház udvarán 1949-ben, a két szerzetes Sztankai Szilás és Mária földi Lukács, az ülősor közepén Bujdosó József, a kép tulajdonosa

- P. Szabó Brúnó helyettes házfőnök, hitszónok, hitoktató, a házitanács tagja, a növendékek gyóntatója
P. Smóling Remig hitszónok és hitoktató
P. Kiss Szaléz filozófiai lektor, a növendékek magisztere, a házitanács tagja, hitszónok a vincés nővérek és a növendékek gyóntatója
P. Sall Szilveszter hitszónok, a növendékek magisztere, hitoktató, a III. Rend igazgatója, a Missziós Szövetség vezetője, a növendékek gyóntatója
P. László Ákos filozófiai doktor és lektor, a klerikusok gyóntatója, a laikus testvérek buzdítója
P. Eller Engelbert hitszónok, hitoktató, a Szívárdia és a Szent Antal Szövetség vezetője

Filozófiai hallgatók:

fr. Pompár Primusz, fr. Füzér Julián, fr. Adonyi Bertrand, fr. Tamás Alajos, fr. Zachar Sergiusz, fr. Kiss Ludovik, fr. Mandl Maxim, fr. Riech Efrém, fr. Nebl Alipiusz, fr. Kálmán Celerin, fr. Sztankay Szilás.

Gimnazisták:

fr. Faulháber Fauszt, fr. Kállay Bonaventura, fr. Kiss Cecil, fr. Szita Gergely, fr. László Létusz, fr. Maresch Martialis, fr. Vállaji Hugolinus, fr. Horváth Honorát, fr. Kovács Jusztin, fr. Fenyvesy Florentiusz, fr. Kopasz Melchiadész, fe. Salló Sanctus, fr. Krizsán Celesztin, fr. Csertő Jakab, fr. Horváth Bonfiliusz, fr. Kilián Vendel, fr. László Generosz, fr. Susányi Simeon, fr. Verdung Nemesius, fr. Plasinka Máté, fr. Frajka Fülöp.

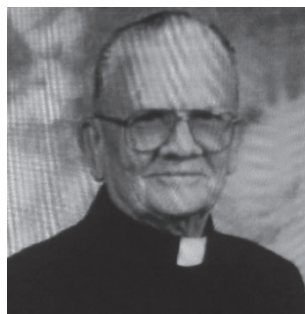
Laikus testvérek:

fr. Antal Imre szabó, kapus, alamizsnagyűjtő
fr. Fűtő Gergely szakács, kertész
fr. Veress Ferenc helyettes szakács, kertész, alamizsnagyűjtő
fr. Lukács Kálmán élelmészvezető, kertész, alamizsnagyűjtő
fr. Kovács Kamill tertiárius, cipész, a rendház szolgálatában
fr. Csonka Círyinusz tertiárius, szabó, sekrestyés, kertész, a rendház szolgálatában

fr. Gór Geminiánusz tertiárius, kertész
fr. Lazányi Jukundusz tertiárius, helyettes szakács
fr. Androkó Bonosus tertiárius, helyettes szakács

1937

- P. Szencsár Péter házfőnök, hitszónok, gyóntató, hitoktató, a háztörténet jegyzője, a III. Rend igazgatója, a Ferences Missziós Szövetség vezetője, nagybőjti szónok
- P. László Ákos helyettes házfőnök, filozófiai doktor és lektor, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, könyvtáros, a növendékek helyette prefektusa
- P. Smóling Péter nyugalmazott katekéta
- P. Sebestyén Sándor a növendékek magisztere, filozófiai lektor, énektanár, hitszónok, gyóntató, a laikus testvérek buzdítója, rendkívüli szolnoki gyóntató, a házitanács tagja
- P. Eller Engelbert hitszónok, hitoktató, gyóntató, a Szívőárda és a Szent Antal Szövetség igazgatója
- P. Váradi Béla filozófiai lektor, a növendékek helyettes magisztere, a Szegénygondozó Nővérek rendes gyóntatója
- P. Turtsányi Sebestyén hitszónok, gyóntató, hitoktató

Kilián Vendel

Filozófiai és teológiai növendékek:

fr. Pompár Primusz, fr. Füzér Julián, fr. Adonyi Bertrand, fr. Tamás Alajos, fr. Zachar Szergiusz, fr. Kiss Ludovik, fr. Mandl Maxim, fr. Nebl Alpiusz, fr. Kálmán Celerin, fr. Sztankay Szilás, fr. Timkó Metód (USA-ból), fr. Faulhaber Fauszt, fr. Kállay Bonaventura, fr. Kiss Cecil, fr. Szita Gergely, fr. László Létusz, fr. Maresch Martialis, fr. Vállaji Hugolin, fr. Horváth Honor, fr. Kovács Jusstusz, fr. Fenyvesy Florentiusz, fr. Schultcz János, fr. Egersze-gi Celián, fr. Trepák Szilviusz, fr. Csontos Anszgár, fr. Végh Arisztid, fr. Lukács Pelbárt, fr. Berki Rupert, fr. Tóth Tamás, fr. Weider Godfrid, fr. Czéna Krizogónusz.

Gimnazisták:

fr. Kopasz Melchiadész, fr. Salló Oliver, fr. Krizsán Celesztin, fr. Csértő Jakab, fr. Kilián Vendel, fr. László Generózusz, fe. Susányi Simeon, fr. Verdung Nemesiusz, fr. Plasinka Máté.

Laikus testvérek:

fr. Imre Antal szabó, kapus, alamizsnagyűjtő

fr. Fűtő Gergely szakács, kertész

fr. Lukács Kálmán élelmészvezető, kertész, alamizsnagyűjtő

fr. Mócsány Magnusz cipész, kertész

fr. Tomcsa Teodolusz kertész

fr. Andorkó Bonusus tertiárius, sekrestyész, a rendház szolgálatában

fr. Kovács Anatiliusz tertiárius, kertész

1938

- P. Szencsár Péter házfőnök, hitszónok, gyóntató, hitoktató, a háztörténet jegyzője, a III. Rend igazgatója, a Ferences Missziós Szövetség vezetője

Bajusz Béda

- P. László Ákos helyettes házfőnök, filozófiai doktor és lektor, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, könyvtáros, a növendékek helyettes prefektusa
- P. Smólig Péter nyugalmazott hitoktató
- P. Sebestyén Sándor a növendékek magisztere, filozófiai lektor, énektanár, hitszónok, gyóntatók, a laikus testvérek buzdítója, a házitanács tagja
- P. Eller Engelbert hitszónok, hitoktató, gyóntató, a Szív-gárda és a Szent Antal szövetség vezetője
- P. Váradi Béla filozófiai lektor, a növendékek helyettes magisztere, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja
- P. Turtsányi Sebestyén hitszónok, gyóntató, hitoktató, nagybőjti szónok
- P. Krupa Rókus hitszónok, gyóntatók, hitoktató

Berki Rupert

Filozófiai hallgatók:

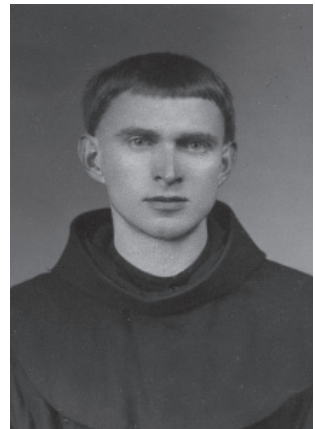
- fr. Faulháber Fauszt, fr. Kállay Bonaventura, fr. Kiss Cecil, fr. Szita Gergely, fr. László Létusz, fr. Horváth Honor, fr. Kovács Jusztusz, fr. Czérna Krizogónusz, fr. Weider Godfrid, fr. Berki Rupert, fr. Lukács Pelbárt, fr. Csontos Oszkár, fr. Schulz János, fr. Kopasz Melchiádesz, fr. Salló Oliver, fr. Krizsán Celesztin, fr. Csertő Jakab, fr. Kilián Vendel, fr. László Generosus, fr. Susányi Simeon, fr. Verdung Nemesius, fr. Plasinka Máté, fr. Iglói Ignác, fr. Kelő Konrád, fr. Mészáros Leontin, fr. Horváth Jusztusz, fr. Bajusz Béda, fr. Oláh Oktáv, fr. Gyulai Illés, fr. Buczkó Atanáz.

Laikus testvérek:

- fr. Antal Imre szabó, kapus, alamizsnagyűjtő
- fr. Fűtő Gergely szakács, kertész
- fr. Lukács Kálmán élelmézésvezető, kertész, alamizsnagyűjtő
- fr. Mócsány Magnusz cipész, kertész
- fr. Anderkó Bonesus sekrestyés, a rendház szolgálatában
- fr. Kovács Anatoliusz tertiárius, kertész
- fr. Zaprel Egyed tertiárius, kukta
- fr. Kovács Éliás tertiárius, cipész

1940

- P. Szencsár Péter házfőnök, hitszónok, a háztörténet jegyzője, a III. Rend igazgatója, a Ferences Missziók előljárója, a vincés nővérek gyóntatója, a laikus testvérek magisztere
- P. László Ákos helyettes házfőnök, filozófiai doktor, a vincés nővérek rendkívüli gyóntatója, a főiskola helyettes rektora, könyvtáros, a házitanács tagja
- P. Váradi Béla filozófiai lektor, a növendékek magisztere, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja
- P. Csizmadia Keresztély hitszónok, katekéta, a Szent Antal Társulat vezetője, a Szülők köre és a Mária Kongregáció vezetője, a házitanács tagja
- P. Tonigold Arnold hitszónok, gyóntató, hitoktató

Buczkó Atanáz

Csontos Oszkár

Susányi Simeon

Dr. Gyulai Illés

P. Krupa Rókus hitszónok, gyóntató, hitoktató, a Szívgárda vezetője

P. Németh Lúcius hitszónok, gyóntató, filozófiai lektor

Filozófiai hallgatók:

fr. Kopasz Melchiades, fr. Salló Oliver, fr. Csertő Jakab, fr. Kilián Vendel, fr. Susányi Simeon, fr. Verdung Nemesius, fr. Iglói Ignác, fr. Mészáros Leontin, fr. Bajús Bédá, fr. Oláh Oktáv, fr. Horvát Jusztusz, fr. Gyulai Illés, fr. Buczkó Atanáz, fr. Ónódy Albert, fr. Kubán Nesztor, fr. Tarcza Aurél, fr. Veres Verus, fr. Simon Platon, fr. Szentkúti Szeverin, fr. Marosszéki Márk, fr. Szívós Gerard, fr. Kiss Kornél, fr. Szántó Konrád.

Laikus testvérek:

fr. Antal Imre örökfogadalmas, sartor, kapus

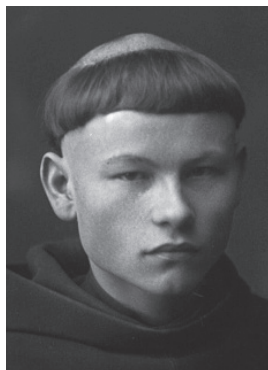
fr. Fütő Gergely szakács, sekrestyés

fr. Lukács Kelemen helyettes szakács

fr. Mócsány Magnusz sutor

fr. Rózsa Viktor helyettes szakács, katona

fr. Lukács (Telegd) Tigides tertiárius, a rendház szolgálatában

Merk Tibor

1941

P. Kéri Xavér Ferenc házfőnök, a III. Rend igazgatója, a laikus testvérek buzdítója
P. Tóth Ottokár helyettes házfőnök, a növendékek magisztere, a házitanács tagja
P. Merk Tibor hitszónok, gyóntató, a növendékek correpetitora, a házitanács tagja
P. Csizmadia Keresztély hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja
P. Sztankai Szilás hitszónok, gyóntató
fr. Antal Imre szabó, alamizsnagyűjtő
fr. Lukács Kálmán a rendház szolgálatában
fr. Rózsa Viktor sekrestyés
fr. Turul Teodard
fr. Zaprel Egyed tertiárius, katona

1942

P. Kéri Xavér Ferenc házfőnök, a III. Rend igazgatója
P. Tóth Ottokár hitszónok, gyóntató, magiszter, helyettes házfőnök, a házitanács tagja
P. Merk Tibor hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, külső szolgálatos
P. Csizmadia Keresztély hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, a laikus testvérek buzdítója, külső szolgálatos
P. Kis Ludovik hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos
P. Lukács Pelbárt hitszónok, gyóntató, helyettes magiszter a Szeráfi Kollégiumban, doktorátusra készül
fr. Antal Imre szabó, alamizsnagyűjtő
fr. Fricrich Vítusz szakács, kertész
fr. Rózsa Viktor sekrestyés
fr. Turul Teodardusz a rendház szolgálatában
fr. Varga Vázens helyettes szakács, kertész
fr. Rausch Rembert szabó a Szeráfi Kollégiumban
fr. Sándor Surán tertiárius, cipész
Kovács Ferenc jelölt
A Szeráfi Kollégium 65 növendéke, I–VIII. osztály

Jenei Jenő, Kiss Szaléz, Eördögh József, Mária földi Lukács, Kéri Xavér Ferenc

1944

P. Jenei Jenő házfőnök, a III. Rend igazgatója, a laikus testvérek buzdítója, hitszónok, gyóntató

P. Tóth Ottokár helyettes házfőnök, a Szeráfi Kollégium magisztere, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja

P. Merk Tibor hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, külső szolgálatos

P. Pásztor Elemér hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, külső szolgálatos

P. Kiss Ludovik hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos

P. Kámán Celerin hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos

fr. Antal Imre szabó, alamizsnagyűjtő

fr. Csantavéri Patriciusz a rendház szolgálatában

fr. Fekete Kasszián sekrestyés, szabó

fr. Unger Erasmusz helyettes szakács

fr. Ferkó Vítusz szakács, kertész

fr. Turul Teodardusz a Szeráfi Kollégium szolgálatában

fr. Sándor Suranusz tertiárius, szabó

A Szeráfi Kollégium 48 növendéke, I–VIII. osztály

Tóth Ottokár, a jászberényi rendház kertjében

1945

P. Jenei Jenő házfőnök, plébánoshelyettes, a III. Rend igazgatója, a laikus testvérek buzdítója, hitszónok, gyóntató

P. Tóth Ottokár házfőnökhelyettes, a Szeráfi Kollégium magisztere, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja

P. Dallos Dioméd hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos

P. Merk Tibor káplán, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, külső szolgálatos

P. Szita Gergely hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos, a házitanács tagja

P. Sztankai Szilás a Szeráfi Kollégium helyettes magisztere, hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos

P. Veres Géza hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos

fr. Fekete Kasszián sekrestyés, cipész

fr. Kuhajda Cyrusz a rendház szolgálatában

fr. Gubicza Tamás a rendház szolgálatában

fr. Turul Teodard szabó, a Szeráfi Kollégium szolgálatában

fr. Varga Válen szakszabó

fr. Oláh Celesztin helyettes szakács

fr. Szilvási Konstantin a rendház szolgálatában

A Szeráfi Kollégium 30 növendéke.

1946

P. Sztankai Szilás házfőnök, a háztörténet jegyzője, könyvtáros, gyóntató, hitszónok

P. Jenei Jenő a provinciális tanácsadója, a Szeráfi Kollégium igazgatója, helyettes plébános, a III. Rend igazgatója, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja

P. Dallos Dioméd hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, külső szolgálatos
P. Máriaföldi Lukács a Szeráfi Kollégium magisztere, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja
P. Szita Gergely hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, külső szolgálatos
P. Kámán Celerin hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos
P. Csertő Jakab hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos
P. Veres Géza hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos
fr. Kuhajda Cyrusz a rendház szolgálatában
fr. Gubica Tamás a rendház szolgálatában
fr. Turul Teodardusz a Szeráfi Kollégium szolgálatában
fr. Balogh Emánuel jelölt
A Szeráfi Kollégium 20 növendéke

1947

P. Sztankai Szilás házfőnök, a háztörténet jegyzője, könyvtáros, a laikus testvérek buz-
dítója, hitszónok, gyóntató
P. Jenei Jenő a provinciális tanácsadó, helyettes házfőnök, plébános, a III. Rend igazga-
tója, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja
P. Máriaföldi Lukács a Szeráfi Kollégium magisztere, hitszónok, gyóntató, a házitanács
tagja
P. Szita Gergely hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, külső szolgálatos
P. Csertő Jakab hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos
P. Veres Géza káplán, hitszónok, gyóntató, külső szolgálatos
fr. Kanizsai-Nagy Martin sekrestyés
fr. Kohajda Cyrusz a rendház szolgálatában
fr. Gáspár Vulmár a rendház szolgálatában
fr. Plank Protáz szakács
fr. László Benitusz szabó
fr. Borbély Bertinusz helyettes szakács
fr. Varga Vázens helyettes szakács
A Szeráfi Kollégium 30 növendéke (Név sze-
rint nem szerepelnek!)

1948

Sztankai Szilás házfőnök, a háztörténet írója,
könyvtáros, a Rózsafüzér Társulat igazga-
tója, hitoktató, hitszónok, gyóntató
P. Jenei Jenő a provinciális tanácsadója, he-
lyettes házfőnök, helyettes plébános,
a házitanács tagja, a III. Rend igazgatója,
hitszónok, gyóntató
P. Máriaföldi Lukács a növendékek magiszte-
re, a házitanács tagja, plébániai munkatárs,
hitszónok, gyóntató
Szita Gergely a házitanács tagja, hitszónok,
gyóntató,
P. Kámán Celerin a laikus testvérek buz-
dítója, hitoktató, hitszónok, gyóntató

Sztankai Szilás

P. Csertő Jakab hitoktató, népmissziós, hitszónok, gyóntató
 P. Veres Géza hitoktató, népmissziós, hitszónok, gyóntató
 fr. Kanizsai-Nagy Martin sekrestyés, janitor
 fr. Gerőcs Gáspár beteg gondozó
 fr. Kohajda Círusz a rendház szolgálatában
 fr. Gáspár Vulmár a rendház szolgálatában
 fr. Plánk Protáz szakács
 fr. László Benitus sartor, janitor, alamizsnagyűjtő
 fr. Borbély Bertinus helyettes szakács
 fr. Varga Válenz a rendház szolgálatában

Ferencesek életrajzi lexikonja

P. Kiss Mátyás István

1733. október 18-án, Jászberényben született. Szülei: Kiss Pál és Mészáros Anna. Iker-testvére Kiss János.

„Én méltatlan por és hamu, sőt férgeknek eledele, Pater Kiss István, magyar édes hazánkban nemes városában, Jász-Berénybe, Urunk 1733-dik esztendejében Mind Szent havának 18. napján jöttem e talárd világra, s egy fertály óra alatt egy anya kettősöket szült sok nyomorúságoknak megízlelésére.” Kiss István: Jeruzsálemi utazás, 1798.

1733. október 19-én keresztelték meg a Nagytemplomban.

1750-ben Rómába zárandokol.

1751-ig a pesti piaristáknál tanult, ekkor belép a ferences rendbe, Szécsényben novícius.

*„Visszajövet, ismét ugyan Pesten a tisztelendő ájtatos iskolákat tanító, jó szerzetes atyáknál folytattam tanulásomat. Elvégezvén az ékesszólásnak tanulását tizenhatsz esztendőskorunkba mindaketten testvéremmel együtt, egy akarattal és szent igyekezettel lévén, a szécsényi klostomba, az alázatos szerzetesben, melyet szerafikus nagy Szent Ferentz, a szegényeknek igaz patriárkája szerzett, bémenvén szerzetes köntösben öltöztettünk, hogy jövendőben a lelki nyereségnek Istennek keresztény híveknek szolgálhassunk.”*¹¹⁵

1752-ben Gyöngyösön növendék.

1757. április 9-én Vácott szenteli pappá Migazzi Kristóf.

1759-ben a rendház gazdasági ügyeinek intézője.

1761-ben Jászárokszálláson hitszónok.

1762-ben Gyöngyösön hitszónok, a Szent Antal Társulat igazgatója.

1763-ban Kecskeméten hitszónok, a III. rend igazgatója, a kápolna hitszónoka.

1766-ban jeruzsálemi zárandoklat: jeruzsálemi spirituális szolgálatban.

Többször kéri a rendi vezetőséget, hogy a Szentföldre zárandokolhasson, végül 1766-ban engedélyezik számára. Május 10-én indul el a kecskeméti kolostorból Jászberényen, Gyöngyösön, Galgócon, Pozsonyon, Bécsen, Trieszten keresztül Velencébe. Itt száll hajóra, s utazik Alexandriáig, Joppéig, s onnan tovább gyalog Jeruzsálemig. Felszerelést

¹¹⁵ KISS István: Jeruzsálemi utazás. In: KOVÁCS Sándor Iván: Magyar utazási irodalom a 15–18. században, Szépirodalmi Kiadó, Bp. 1990. 663. o. 665. sz. lábjegyzet: Pesten tisztelendő ájtatos iskolákat – pesti piarista gimnáziumban tanult. E tanítórendet Calasantzi Szent József (1556–1648) alapította 1621-ben. Elvégezvén ékesszólásnak tanulását – befejezte a gimnáziumot; a piarista gimnáziumok ugyanis ötosztályosak voltak; a negyedik-ötödikben poétikát és ékesszólást tanítottak. 906. o.

alig visz magával: zsolozsmáskönyv, imakönyv, 8 térkép, egy pár zsebkendő, „téntás kalamáris”, papír. Bár a papírról többször megjegyzi, hogy igen kevés. Utazása alatt naplót vezet latin nyelven. (Bár ilyen kevés holmit vitt magával, a Szentföldről nem érkezik haza üres kézzel. A jászberényi ferences templom Jó Pásztor oltárára 1771-ben elhelyezték a kisdéd Jézus viaszából készített szobrocskáját és jászolát.)

Zarándoklata végezetével ismét hajóra száll és visszautazik Velencébe, itt azonban nem Magyarország felé veszi az útirányt, hanem rendi engedély birtokában Rómába zarándokol, s csak ezen zarándoklat után tér haza.

1770-ben Szécsényben hitszónok.

1771-ben Kecskeméten hitszónok és iskolafelügyelő.

1774-ben Léván hitszónok.

1776-ban Füleken hitszónok.

1777-ben Egerben hitszónok.

1779-ben Szegeden hitszónok.

1781-ben Gyöngyösön hitszónok és a Szent Antal Társulat igazgatója.

1784-ben Szegeden házfőnök.

1787-ben talán Nagyszőlősen.

1792-ben Szegeden hitszónok.

1795-ben Kecskeméten hitszónok.

1796-ban Jászberényben hitszónok, a laikus testvérek magisztere.

1798. szeptember 21-én Jászberényben hunyt el.

Az itteni ferences templom kriptájába temették.

Jeruzsálemi utazás

Az irodalomtudomány előtt sokáig ismeretlen volt jeruzsálemi utazásának leírása. A gyöngyösi rendház könyvtára őrizte meg számunka magyar nyelven, melyet a rendtársak, könyvtárosok mindig gondosan őriztek. Első ismertetés róla 1913-ban jelenik meg. Az akkori könyvtáros, P. Plischka Norbert megmutatta a kéziratot Sebes Gyulának, aki 1913-ban mint remek felfedezést ismerteti a Földrajzi Közleményekben¹¹⁶ Második ismertetés a Ferences Közlönyben kerül megjelentetésre 1925-ben.¹¹⁷ 1942-ben hívják fel a munkára figyelmét a neves történésznek, Pásztor Lajosnak, aki tüzetesebb vizsgálatnak veti alá a könyvet, először csak egy tanulmányt jelentet meg róla, majd kiadja a teljes művet egy még részletesebb elemzéssel.¹¹⁸ Ez lett Kiss István könyvének első teljes kiadása, megírása után több évszázaddal. Ezt vették alapul a későbbi elemzők, recenzorok, irodalmárok.

*„Az 508 lapból álló, negyedréte alakú, bőrkötéses, szép, kódexírással, négy különböző betűtípussal nem is annyira írt, mint inkább rajzolt kézirat már külsejével is magára vonja a figyelmet. Az egyes lapok betűtükrét körülvevő keretek még változatosabbak, még többfélék, mint a betűtípusok.”*¹¹⁹ Az elején még díszesebbek a keretek (háromféle díszítéssel), majd a könyv végéig egyszerű vonalkeretbe foglalva.

¹¹⁶ SEBES Gyula: Szentföldi magyar utazás a XVIII. században, Földrajzi Közlemények, szerk: Bátty Zsigmond és Littke Aurél, Budapest, Kiadja a Magyar Földrajzi Társaság, 1913. 4. füzet 120–127. o.

¹¹⁷ Legrégibb magyar nyelvű szentföldi útleírás, Ferences Közlöny, 1925. augusztus, 318–320. o.

¹¹⁸ KISS István jeruzsálemi utazás, Irodalomtörténeti Közlemények, 1948. 2. füzet, 133–143. o.: ITK_EPA0001_1948_02_133_-143.pdf; P. KISS István Jeruzsálemi Utazás; A bevezetést és a jegyzeteket írta: Pásztor Lajos; Anonymus, Róma, 1958.

¹¹⁹ PÁSZTOR Lajos: Kiss István Jeruzsálemi utazása, Irodalomtörténeti közlemények, 1948/2. füzet, 133. o.

Ez a kötet azonban eltűnt, s már nem olvashatta Klaniczay Tibor neves irodalomtörténész sem, és senki sem azóta. A megoldást az 1997-es év hozta meg. Történt ugyanis, hogy a gyöngyösi kolostorban a negyvenes évek végén, még az 1950-es, a szerzetesrendek működési engedélyét megvonó rendelet előtt elrejtették a rendház értékesebb könyveit, értékeit, s mindennap használt teológiai könyveit. Ezt az akkori házfőnök irányította. A kevésbé értékesebb tárgyakat, könyveket a fiatalabb növendékek hordták a kolostor egyik már nem használt lépcsőházába, s egy másik alkalommal az értékesebbeket, már a növendékek nélkül. A máig élő szemtanúk csak arra emlékeztek, hogy valahova, a kolostor valamelyik pontjára hordták, s befalazták. A pontos hely már nem volt meg, illetve nem tudtak az értékesebb tárgyakról. Innen került hát elő Kiss István könyvének magyar nyelvű kézirata.

A magyar nyelvű kézirat – a benne olvasható utalások alapján – valószínű, hogy 1792–1795 tájékán keletkezhetett Szegeden.¹²⁰

Tartogat még meglepetéseket számunkra Kiss István műve! Ez pedig nem más, mint a kézirat latin eredetije. Kiss István munkáját latin nyelven írta ugyanis, s erről bizonyosságot is tesz a magyar szövegben.¹²¹ Tehát eredetileg latin nyelven írta, azt magyarra fordította vagy átírta, továbbá a latin nyelvűt kibocsátotta. Vajon mit jelenthet a *kibocsátottam* szó? Megírta, és kéziratban nyomtatásra előkészítette? A kéziratot nyomdai úton sokszorosították? De akkor hol van? A magyar irodalomtudományi írásokban ez a kiadás azonban nem jelenik meg sehol! Nem látta senki, nem hallott róla senki! 2014-ben került kalandos körülmények között újra a Magyar Ferences Könyvtár birtokába. Addig ugyanis a Debreceni Egyházmegyei Levéltárban őrizték. Oda valamikor 1991 után került, méghozzá az Országos Széchényi Könyvtár Hold utcai raktárából. Történt, hogy 1950-ben államosították a szerzetesrendek könyvtárait. Az ott lévő anyagokat, könyveket Budapestre szállították. 1991-ben el kellett adni a raktárat, igen ám, de előbb ki kellett üríteni őket. Felszólították a szerzetesrendeket, hogy vásárolják vissza az OSZK-tól a könyveiket, mert a raktározás 1950-től igen sokban került! Ami viszont megmaradt, azt igyekeztek szétosztani. Így került Kiss István utazásának latin nyelvű kézirata a Debreceni Egyházmegyei Levéltárba, ahol egyszer csak felfigyeltek rá, s visszaadták.

A kézirat címe: *Diarium Patris Stephani Kiss Ordinis Minori S. Patris Francisci Seraphici, Provinciae Hungariae Sentissimi Salvatoris, Sacerdotis Con. In Sacram Palaestinae Terram, Sancta que Civitatem Jerussalem proficiscentis ANNO CHRISTI 1766.* A könyvben egyetlen pecsét található: „Az Országos Könyvtári Központ debreceni raktárából Nem adható el!” Az utazása idején tehát latin nyelven vezetett egy útinaplót. Ez a napló előkerült, arról azonban nincs tudomásunk, hogy ezt nyomdai úton sokszorosították volna. A könyv egyébként 146 számozott oldalt tartalmaz, mindegyik oldal egyszerű keretbe foglalva. A könyvben egy illusztráció található: a címnegyed oldalán egy kereszt, a következő felirattal: *Dux viae meae Amor meus Crucifixus e.* E fellelt munka még szakszerű elemzésre vár.

¹²⁰ I. Ferenc koronázásának említése (1792-ben volt), Jakobinus klub említése (1792–94 között játszott fontos szerepet a francia forradalomban; a magyar jakobinusok működése-bukása 1794–95 tájékán volt. Augusztus 15-én Alexandriában hallgatott szentmiséről így ír: „...tele volt az Úr Istennek háza, minnyájan térdre állva imádkoztak, énekeltek, nem olyan kanászosan, mint itt, Alsó Magyarországon...” Szegeden 1795-ig tartózkodott.

¹²¹ „Ugyan ez a nyomós és hasznos ok indított arra, hogy a mit először deák nyelven írtam, utazásom felől kibocsátottam, azokat magyar haza nyelven is írásba foglaljam, hogy legalább a csendes balítélet nélkül olvasónak, vagy a könyvet olvasni hallgatóknak lelki javokra s hasznokra lehessenek és őket is a szent helyeknek távol való tiszteletére felébrezzhessem. Mi némelykor sokat használnak ilyen kicsin és együgyűen írott könyvek is az olvasóknak. És bár olyan heves buzgósággal olvastatnék minden jó könyv, a minémű sz. szándékból irattattak.” (481. l.) A könyv első oldalán még pontosabban fogalmaz: „Először deákul írva, most magyar haza nyelvre ugyan maga-álta fordítva, vajha halmos hasznokra...”

Újabb meglepetés ért cikkem összeállítását néhány hónappal. 2014 szeptemberében előkerült Szegeden Kiss István egy másik műve is, melyben miscimádságok, litániák, zsoltárok találhatók:

Minden napi
LELKI ELEDEL

Mely Készítetett a Krisztus Jézus piros Szent Vére öntésével nyert szelid Bárányoknak igaz Keresztény Katolikusoknak: Hogy Ez által megerősödvén az örök Életre bé-mehessenek Írásba adatott Nemzetes Posonyi Ignácz Úrnak, Szabad Királyi Szeged Városa Érdemes Fő-Polgárának.

Szerafikus Szent Ferentz Szorosabb Rend-tartásban levő Isten Igéit Hirdető P. Kiss István által Urunk 1787.¹²²

P. Kiss László

- 1733. október 18-án Jászberényben született. Szülei: Kiss Pál és Mészáros Anna. Iker-testvére Kiss Mátyás István.
- 1733. október 19-én keresztelték meg a jászberényi Nagyboldogasszony Főtemplomban.
- 1751-ig a pesti piaristáknál tanult, ekkor ikertestvérével együtt belépett a ferences rendbe, Szécsényben novícius.
- 1787 előtt több évig jeruzsálemi szolgálatban volt.
- 1806. október 4-én Jászberényben hunyt el.

Szlatiniai Ignác

- 1762. március 31-én Jászberényben hunyt el.

Sporer Elezeár

- 1765. augusztus 26-án Jászberényben hunyt el.

Tabodi Máté

- 1766. december 23-án Jászberényben hunyt el.

Roziman Konrád

- 1767. március 22-én Jászberényben hunyt el.

Jász-Berényi Gáspár

- 1768-ban a Salvatorianus Rendtartomány 57. tartományfőnöke.

Utasi Antal

- 1769. szeptember 3-án Jászberényben hunyt el.

fr. Verner Nepomuk

- 1772. augusztus 17-én Jászberényben hunyt el, novícius volt.

Kovácsi Bálint

- 1773. április 6-án Jászberényben hunyt el (novíciusmagiszter volt).

Ibler Osváld

- 1776. február 11-én Jászberényben hunyt el.

Kerekes Athanáz

- 1777. január 30-án Jászberényben hunyt el.

¹²² P. Kiss István: Jeruzsálemi utazás, Bp. Helikon, 1990. Békéscsaba. Kner. 144. o.

Miller Vencel

1778. december 23-án Jászberényben hunyt el.

Zrunek Romuáld

1780. december 1-jén Jászberényben hunyt el.

Gőcze Demeter

1782. november 20-án Jászberényben hunyt el.

Resch Mátyás

1783. augusztus 15-én Jászberényben hunyt el.

Ács Bonaventura

1784. december 22-én Jászberényben hunyt el.

Bodó Norbert

1786. május 7-én Jászberényben hunyt el.

Fentzl Rupert

1788. január 16-án Jászberényben hunyt el.

Veltpin Rókus

1790. május 7-én Jászberényben hunyt el.

Pintér Modeszt

1791. december 22-én Jászberényben hunyt el.

Ország István

1792. augusztus 20-án Jászberényben hunyt el.

Fogelsang András

1792. szeptember 25-én Jászberényben hunyt el.

Eckhard Márton

1794. március 18-án Jászberényben hunyt el.

Besze Vince

1794. október 7-én Jászberényben hunyt el.

Juhász Norbert

1795. szeptember 6-án Jászberényben hunyt el.

Kereskényi Joákim

1796. február 28-án Jászberényben hunyt el.

Nemes Simon

1799. július 11-én Jászberényben hunyt el.

Gyurkó Kornél

1797. november 1-jén Jászberényben hunyt el.

Riedl János

1800. január 9-én Jászberényben hunyt el.

Krajcsovics Ádám

1803. július 14-én Jászberényben hunyt el.

Szoporka György

1803. október 10-én Jászberényben hunyt el.

Bognár Tádé

1804. június 6-án Jászberényben hunyt el.

Noszkó Alajos

1807. január 10-én Jászberényben hunyt el.

Stajer János

1808. augusztus 11-én Jászberényben hunyt el.

Beőte Mihály

1808. március 25-én Jászberényben hunyt el.

Vavró István

1809. június 14-én Jászberényben hunyt el.

Lehoczky Lajos

1811. április 13-án Jászberényben hunyt el.

Orth Paskál

1811. október 8-án Jászberényben hunyt el.

fr. Kiss Malakiás

1829-ben Jászberényben novícius.

fr. Bórórich Szilveszter

1829-ben Jászberényben novícius.

fr. Boehm Konrád

1830-ban Jászberényben szabó.

fr. Tóth László

1830-ban Jászberényben szakács.

fr. Pertze Jakab

1830-ban Jászberényben novícius, szabó.

fr. Dietsi Medárd

1830-ban Jászberényben novícius.

P. Szamoletzi Vince

1830-ban Jászberényben van az Egri Egyházmegyei Sematizmus szerint, de a ferences sematizmusok nem ismerik!

fr. Sós Elizeus

1830-ban Jászberényben novícius.

fr. Tarnóczy Pál

1831-ben Jászberényben novícius.

P. Czikkely vagy Czikkel Bonaventura

1776. február 11-én Szentbenedeken született.

1798. április 21-én öltözött be.

1826-ban Jászberényben hitszónok.

1832-ben Szabadkán nyugalmazott hitszónok és a magyar keresztút végzője.

1849. március 30-án Vácott hunyt el.

fr. Kertész Gerváz

1777. november 30-án született.

1800. február 10-én öltözött be.

1819-ben Jászberényben portás.

1832-ben Szabadkán szabó, kertész és portás.

1833-ban Szécsényben kertész, portás és szabó.

1835-ben Kecskeméten szabó, kertész és sekrestyéhelyettes, majd pincemester is.

1848. július 2-án Kecskeméten hunyt el.

P. Mlinarik Szeráfi Ferenc

1780. szeptember 1-jén született.

1796. szeptember 20-án öltözött be.

1822-től Jászberényben a novíciusok magisztere, 1832-ben Jászberényben hitszónok, a növendékek énektanára, organista. 1833-ban a laikus testvérek magisztere és gyóntatója is.

1848. április 30-án Jászberényben hunyt el.

P. Csima Ignác

1782. október 7-én Gyöngyösön született.

1800. október 13-án öltözött be.

1828-ban Jászberényben hitszónok.

1832-ben Kaplonyban hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.

1835-ben Gyöngyösön hitszónok, a keresztút végzője és a laikus testvérek gyóntatója.

1838-ban Kecskeméten lektor, hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.

1843-ban Kaplonyban lektor, hitszónok, a magyar keresztút végzője és a laikus testvérek gyóntatója.

1854. január 18-án Kaplonyban hunyt el.

P. Csikány Károly

1783. február 17-én született.

1801. május 8-án öltözött be.

1826-ban Jászberényben házfőnök.

1828-ban már nincs Jászberényben.

1832-ben Kecskeméten házfőnök, nyugalmazott hitszónok, a háztörténet jegyzője, a filozófiai hallgatók igazgatója.

1835-ben Egerben nyugalmazott hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.

1838-ban Kaplonyban nyugalmazott hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.

1840. április 19-én Kaplonyban hunyt el.

P. Mlinarik Szeráfi Ferenc

1780. szeptember 1-jén született.

1796. szeptember 20-án öltözött be.

1819–1821-ben Jászberény a tartományfőnök titkára volt.

1832-ben Jászberényben hitszónok, a növendékek énektanára, organista. 1833-ban a laikus testvérek magisztere és gyóntatója is.

1848. április 30-án Jászberényben hunyt el.

P. Szadniczky Domonkos

1783. október 20-án Korponán született.
1800. szeptember 10-én öltözött be.
1819-ben Jászberényben házfőnök, gimnáziumi lelkész.
1832-ben Gyöngyösön a tartományfőnök titkára.
1835-ben Vácott házfőnök, a háztörténet jegyzője, a posztóüzem felügyelője.
1838-ban Egerben házfőnök, organista, a háztörténet jegyzője.
1843-ban Szécsényben a klerikus novíciusok magisztere, a magyar nyelv és az ének tanára, a laikus testvérek gyóntatója.
1847-ben Egerben házfőnök, könyvtáros, a háztörténet jegyzője.
1853. augusztus 26-án Egerben halt meg.

P. Bártfai Kálmán

- Lektor, professor
68 éves korában, Jászberényben hunyt el 1875. február 16-án.

fr. Pittner vagy Pitner Rókus

1785. július 7-én született. 1808. november 28-án öltözött be.
1826-ban Jászberényben kertész és portás.
1832-ben Kecskeméten portás, majd kertész is.
1838-ban Szabadkán kertész, majd alamizsnagyűjtő is, 1845-ben pincemester is.
1845. december 27-én Szabadkán hunyt el.

Horváth Szeráf

1785. október 27-én született Gyöngyösön.
1805. március 21-én öltözött be.
1819-ben Jászberényben házfőnökhelyettes és hitszónok.
1832-ben Szegeden hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
1833-ban Szabadkán nyugalmazott magyar hitszónok, organista és a laikus testvérek gyóntatója.
1835-ben Vácott találjuk.
1838-ban Gyöngyösön házfőnökhelyettes, kiérdemesült rendes és nagyböjti hitszónok, a laikus testvérek gyóntatója, organista.
1841-ben Kaplonyban organista, a laikus testvérek gyóntatója.
1843-ban Nagyszőlősen lakik és Nagydobosban káplán, 1845-ben a rendház előjárója, a háztörténet jegyzője és organista.
1850. április 8-án Kaplonyban hunyt el.

P. Máté Péter

1787. február 11-én született.
1810. december 3-án öltözött be.
1821-ben Jászberényben hitszónok.
1832-ben Rozsnyón házfőnök, hitszónok és a háztörténet jegyzője.
1838-ban Szolnokon házfőnök, nyugalmazott hitszónok, a háztörténet jegyzője, plébániai adminisztrátor.
1855. április 26-án Szécsényben hunyt el.

P. Kletsánszki vagy Klecsánszky Modeszt

- 1788. április 14-én Rajeczen született.
- 1807. április 21-én öltözött be.
- 1829-ben Jászberényben tanár.
- 1832-ben Rozsnyón hitszónok.
- 1835-ben Szegeden hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
- 1838-ban Kecskeméten gyóntató.
- 1841-ben Vácott nyugalmazott tanár és rendkívüli hitszónok.
- 1843. május 23-án Vácott hunyt el.

fr. Kaufmann Bálint

- 1788. május 3-án született.
- 1813. január 27-én öltözött be.
- 1828-tól Jászberényben asztalos és sekrestyés.
- 1835-ben Füleken asztalos, portás és sekrestyés.
- 1838-ban Kecskeméten asztalos, portás és sekrestyéhelyettes.
- 1843-ban Füleken asztalos, portás és sekrestyéhelyettes. 1845-től betegszobás.
- 1852. január 22-én Füleken hunyt el.

P. Nagy Szolán Ferenc

- 1788. szeptember 15-én Kókán született.

P. Bartos Zakariás

- 1788-ban született.
- 1804-ben öltözött be.
- 1828-ban Jászberényben házfőnök.
- 1832-ben Szolnokon házfőnökhelyettes, hitszónok, a laikus testvérek oktatója és gyóntatója.
- 1837. január 9-én Vácott halt meg.

P. Velkei Tóbiás

- 1788. október 4-én Jászberényben született.
- 1805. október 16-án öltözött be.
- 1828-ban Jászberényben.
- 1832-ben Szegeden hitszónok, teológiai lektor, az egyházjog tanára és organista.
- 1835-ben a magyar irodalom tanára, a novíciusok magisztere és énektanára, organista, könyvtáros és a laikus testvérek gyóntatója.
- 1838-ban Egerben rendkívüli hitszónok, teológiai lektor, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1841-ben Kecskeméten hitszónok, organista és könyvtáros.
- 1843. november 20-án Kecskeméten hunyt el.

P. Dudás Jakab

- 1789. január 9-én Gyöngyösorosziban született.
- 1808. április 28-án öltözött be.
- 1828-ban Jászberényben házfőnökhelyettes és hitszónok.
- 1832-ben Gyöngyösön hitszónok, Gyöngyöspüspöki lelkipásztora és a laikus testvérek gyóntatója, 1835-ben a kereszttút végzője, de lelkipásztor Gyöngyöspüspökiben.
- 1838-ban Egerben hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
- 1840. december 18-án Füzesabonyban halt meg.

P. Vannai Urbán

- 1793. április 26-án született.
- 1811. szeptember 12-én öltözött be.
- 1828-ban Jászberényben gimnáziumi tanár.
- 1832-ben Jászberényben hitszónok, orgonista és gimnáziumi tanár.
- 1835-ben Szolnokon gimnáziumi tanár, hitszónok és orgonista.
- 1839-ben Kecskeméten hitszónok, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója, orgonista.
- 1843-ban Szabadkán hitszónok, gimnáziumi tanár és orgonista.
- 1849. július 29-én Szolnokon hunyt el.

P. Radics Ambrus

- 1793-ban született.
- 1815-ben öltözött be.
- 1826-ban Jászberényben gimnáziumi tanár és iskolalelkész.
- 1832-ben Jászberényben hitszónok, a tanárjelöltek professzora, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1833-ban Egerben hitszónok, noszvaji lelkész.
- 1835. szeptember 25-én Fegyverneken hunyt el.

fr. Boross Tamás

- 1794. november 8-án Nógrádmegyerben született.
- 1819-ben Jászberényben kapus.
- 1826. december 29-én öltözött be.
- 1832-ben Vácott szabó és sekrestyés.
- 1833-ban portás és alamizsnagyűjtő is.
- 1841-ben Egerben szabó, kertész és alamizsnagyűjtő. 1843-ban portás is.
- 1845-ben Jászberényben szabó, portás és sekrestyés.
- 1851-ben Kecskeméten szabó, portás, kertész és sekrestyéhelyettes.
- 1858. szeptember 21-én Kecskeméten hunyt el.

fr. Pazár Fábán

- 1795. április 3-án Ostoroson született.
- 1815. január 9-én öltözött be.
- 1819. november 18-án tett örökfogadalmat.
- 1826-ban Jászberényben szabó.
- 1832-ben Gyöngyösön pék (kenyér vagy ostyasütő), később szabó is.
- 1860. április 2-án Gyöngyösön hunyt el.

fr. Karacsonovics, vagy Krazsanovics Péter

- Az egyházmegyei sematizmusban Kritsanovics Péter.
- 1796. március 12-én Körmenden született.
- 1819. március 12-én öltözött be.
- 1822. augusztus 19-én tett örökfogadalmat.
- 1822-ben Jászberényben szakács.
- 1826-ban Jászberényben szakács.
- 1833-ban Jászberényben kertész és szakács.
- 1835-ben Nagyszőlősen szakács és alamizsnagyűjtő.
- 1838-ban Egerben szakács és alamizsnagyűjtő.
- 1843-ban Füleken szakács és kertész.

1845-ben Szécsényben szakács és kertész.
 1847-ben Egerben szakács és kertész.
 1854-ben Jászberényben kertész és alamizsnagyűjtő.
 1855-ben Kaplonyban portás és sekrestyés.
 1867. május 15-én Kaplonyban hunyt el.

P. Ferenczi Gerhard

1797. március 2-án Gyöngyösön született.
 1813. október 8-án öltözött be.
 1828-ban Jászberényben gimnáziumi tanár és iskolalelkész.
 1832-ben Jászberényben hitszónok, gimnáziumi tanár és orgonista.
 1835-ben Gyöngyösön gimnáziumi tanár, hitszónok és orgonista.
 1838-tól már nem tanít, csak gimnáziumi hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
 1847-ben Jászberényben házfőnök, nyugalmazott gimnáziumi tanár, a háztörténet jegyzője.
 1852. augusztus 20-án Jászberényben hunyt el.

P. Új Ignác

1819-ben Jászberényben a novíciusok magisztere.
 1820. január 20-án Kecskeméten hunyt el.

P. Gyenes Vince

1798. május 24-én Kecskeméten született.
 1815. október 19-én öltözött be.
 1819. május 27-én tett örökfogadalmat.
 1822. július 20-án szentelték pappá.
 1829-ben Jászberényben hitszónok.
 1832-ben Szabadkán rendes és nagybőjti magyar hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
 1833-ban Kecskeméten házfőnökhelyettes, rendes és nagybőjti hitszónok, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója, orgonista.
 1835-ben Füleken házfőnökhelyettes, hitszónok, hitoktató, a laikus testvérek oktatója.
 1838-ban Szabadkán rendes és nagybőjti hitszónok, a kereszttút végzője és orgonista.
 1845-ben Füleken hitszónok, plébániai adminisztrátor, teológiai előadásokat tart és a háztörténet jegyzője.
 1847-ben Rozsnyón rendkívüli hitszónok, teológiai előadásokat tart, az egyház megújításának előmozdítója és a háztörténet jegyzője.
 1851-ben Vácott házfőnök, nagybőjti hitszónok, a háztörténet jegyzője, teológiai előadásokat tart.
 1853-ban Kecskeméten hitszónok, a kereszttút végzője és a laikus testvérek gyóntatója; 1856-ban házfőnök, nagybőjti hitszónok és a háztörténet jegyzője; 1854–1858-ig a teológiai főiskola igazgatóhelyettese; 1864–1866-ig a tartományfőnök tanácsadója, 1867-ben már csak hitszónok és jubiláns örökfogadalmas.
 1869. december 1-jén Kecskeméten hunyt el.

fr. Trentsényi Zakariás

1799. november 5-én Tápiógyörgyén született.
 1824. június 28-án öltözött be.
 1826. október 3-án tett örökfogadalmat.
 1828-ban Jászberényben szabó. 1833-ban sekrestyés.
 1835-ben Szolnokon szabó, portás és sekrestyés.

- 1845-ben Kaplonyban szabó, portás és sekrestyés.
- 1851-ben Szolnokon szabó, portás és sekrestyéhelyettes.
- 1856-ban Szabadkán szabó.
- 1879. május 13-án Szabadkán hunyt el.

P. Kengyera Alajos

- 1799. december 5-én Fehérpatakon született.
- 1817. október 16-án öltözött be.
- 1822. január 10-én tett örökfogadalmat.
- 1824. október 24-én szentelték pappá.
- 1826-ban Jászberényben a rendház anyagi ügyeinek intézője.
- 1832-ben Nagyszőlősen hitszónok, a laikus testvérek gyóntatója-hittanára és szertartásmester, 1833-ban már házfőnökhelyettes is.
- 1835-ben Szécsényben hitszónok és a keresztút végzője, 1838-ben lelkész volt „Busensis” nevű településen is.
- 1843-ban Vácott hitszónok, az ifjúság szónoka és lelkész, 1845-től lelkész is volt Boros-Berénke nevű településen.
- 1847-ben Szécsényben házfőnökhelyettes, a novíciusok segédmagisztere, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1853-ban Vácott lakik és Boros-Berénkén lelkipásztor.
- 1861-ben Füleken a keresztút végzője és a laikus testvérek gyóntatója, 1863-tól a laikus novíciusok magisztere és gyóntatója is.
- 1864-ben Szécsényben házfőnökhelyettes, a laikus novíciusok magisztere, a klerikus novíciusok segédmagisztere, és gyóntató.
- 1873. május 14-én Szécsényben hunyt el.

P. Fabri / Fábri / Fábry Lukács

- 1800. március 7-én Gyöngyösön született.
- 1819. október 18-án öltözött be.
- 1828-ban Jászberényben a rendház anyagi ügyeinek intézője.
- 1832-ben Egerben rendes és nagybőjti hitszónok.
- 1833-ban Erdőtelken lelkész.
- 1835-ben Szécsényben hitszónok és a kolostor anyagi ügyeinek intézője.
- 1838-ban Szegeden hitszónok és Csókán lelkipásztor.
- 1841-ben Kecskeméten hitszónok.
- 1843-ban Kaplonyban ifjúsági hitszónok és lelkész.
- 1845-ben Gyöngyösön hitszónok és Gyöngyöspüspöki filia lelkipásztora, 1851-ben a keresztút végzője is.
- 1854-ben Szolnokon hitszónok és iskolai hitoktató.
- 1854. április 3-án Szolnokon hunyt el.

P. Kajlinger vagy Kájlinger Sándor

- 1802. február 7-én Gyöngyösön született.
- 1820. október 30-án öltözött be.
- 1829-ben Jászberényben a rendház anyagi ügyeinek intézője.
- 1832-ben Füleken ideiglenes káplán
- 1833-tól Pásztón hitszónok, a rendház anyagi ügyeinek intézője, 1935-ben ifjúsági lelkipásztor, plébános, doktorátust szerzett egyházi és világi jogból.

1838-ban Szegeden a rendházba van beosztva, de ideiglenes kápláni feladatokat lát el Pádé településen.

1841-ben Egerben ifjúsági hitszónok, plébános és a rendház anyagi ügyeinek intézője.

1845-ben Gyöngyösön hitszónok és Erken káplán; 1847-ben plébános.

1851-ben Vácott ifjúsági hitszónok és plébános.

1858. január 4-én Vácott hunyt el.

P. Magócsi László

1829-ben Jászberényben házfőnökhelyettes.

1832-ben Jászberényben gyóntató.

1832. április 1-jén Jászberényben hunyt el.

fr. Tárai Kálmán

1826-ban Jászberényben novícius.

fr. Tárai Medárd

1826-ban Jászberényben novícius.

P. Barkovics Henrik

1804. június 22-én született.

1825. október 14-én öltözött be.

1826-ban Jászberényben novícius

1832-ben Szabadkán illyr hitszónok, a rendház anyagi ügyeinek intézője, lelkipásztor.

1835-ben Jászberényben lelkipásztor, a rendház gazdasági ügyeinek intézője.

1838-ban Szabadkán illyr szónok, lelkipásztor, a rendház gazdasági ügyeinek intézője.

1840. március 3-án Szabadkán hunyt el.

fr. Fejes Joachim

1826-ban Jászberényben novícius.

Később nem található a sematizmusban

fr. Hernitz Rajmund

1826-ban Jászberényben novícius.

P. Győrffy Ede

1807. augusztus 15-én Nemespátrón született.¹²³

1825. október 14-én öltözött be.

1826-ban Jászberényben novícius.

1832-ben Gyöngyösön.

1833-ban Szegeden hitszónok, filozófiai és teológiai lektor és könyvtáros.

1851-ben Szegeden házfőnök, hitszónok, matematika tanár, a filozófiai studium igazgatója, könyvtáros, a háztörténet jegyzője, előadásokat tartott a teológiai főiskolán.

1853. június 16-án Parádon hunyt el.

fr. Czibulka Kristóf

1807. március 1-jén Rajeczen született.

1827. július 7-én öltözött be.

1828-ban Jászberényben novícius.

1832. január 4-én tett örökfogadalmat.

---

¹²³ A sematizmusban megadják a falu nevét, illetve azt, hogy melyik megyében van. Edénél így szerepel: Ns. Pátró Sümegenis. Sümeg nem megye! Nemespátró település ráadásul Somogyban van.

1832-ben Szegeden III. éves teológus és szubdiakónus.
 1832. november 30-án szentelték pappá.
 1833-ban Egerben IV. éves teológus.
 1835-ben Szegeden ifjúsági hitszónok, lelkipásztor és a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1838-ban a kecskeméti kolostorhoz tartozik és Csongrádon gondnok.
 1858-ban Vácott hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója, 1859-ben házfőnökhelyettes, a keresztút végzője is.
 1861-ben Kecskeméten hitszónok és félegyházi gondnok.
 1867. július 26-án Félegyházán hunyt el (Kiskunfélegyháza?).

fr. Dubecz József

1826-ban Jászberényben novícius,

P. Gyurkó Pál Imre

1808. augusztus 12-én Füleken született.
 1825. augusztus 12-én öltözött be.
 1828-ban Jászberényben novícius.
 1829. szeptember 17-én tett örökfogadalmat.
 1831. november 9-én szentelték pappá.
 1831-ben Egerben teológiai hallgató.
 1833-ban Gyöngyösön lektor, Fehér László erdőtarcasai házában nevelő.
 1835-ben Jászberényben lektor és gimnáziumi tanár.
 1838-ban Szolnokon lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1843-ban hitszónok teológiai tanár, magiszter, könyvtáros.
 1845-ben Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1851-ben Szolnokon lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és a laikus testvérek gyóntatója.
 1853-ban a növendékek latintanára is.
 1855-ben Füleken házfőnök, hitszónok, gimnáziumi tanár, plébániai adminisztrátor, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
 1861-ben a tartományfőnök tanácsadója is.
 1870-ben Szécsényben házfőnök, lektor, plébániai adminisztrátor, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
 1878-tól a Jézus Szíve Társulat igazgatója, a vincés nővérek lelkivezetője is.
 1890. május 22-én Szécsényben hunyt el.

fr. Jarina Elezár

1828–1930-ig Jászberényben szakács.
 1832-ben Kaplonyban szakács.
 1833-ban Nagyszőlősen szakács és szabó, 1835-től szabó és kertész.
 1838-tól nem található a sematizmusokban.

P. Markó Dénes

1808. július 30-án Dömösön született.
 1827. október 13-án öltözött be.
 1828-ban Jászberényben novícius.
 1831. január 4-én tett örökfogadalmat.
 1832-ben Gyöngyösön III. éves teológus.
 1834. szeptember 17-én szentelték pappá.
 1835-ben Szolnokon gimnáziumi tanár.

- 1838-ban Szabadkán gimnáziumi tanár, 1851-ben már hitszónok és iskolalelkész is, előadott a teológus növendékeknek.
 1858-ban Vácott lektor, hitszónok, Izsákon misszióban.
 1861-ben Rozsnyón házfőnök, lektor, hitszónok, a keresztút végzője, a háztörténet jegyzője.
 1865-ben Szolnokon lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és igazgató.
 1870. április 27-én Szolnokon hunyt el.

P. Petróczi vagy Petróczy József Elek

1808. augusztus 30-án Gyöngyöshalászon született
 1827. október 13-án öltözött be.
 1828-ban Jászberényben novícius.
 1831. január 4-én tett örökfogadalmat.
 1832-ben Gyöngyösön II. éves teológus és szubdiakónus.
 1832. november 30-án szentelték pappá.
 1833-ban Egerben III. éves teológus és orgonista.
 1835-ben Nagyszőlősen hitszónok, orgonista.
 1838-ban Szécsényben hitszónok, orgonista, a novíciusok ének- és orgonatanára.
 1841-ben Nagyszőlősen hitszónok, nevelő és orgonista, 1845-től a laikus testvérek gyóntatója és tanára; 1854-ben Tiszaújlakon plébános, a fiatalok orgonatanára és hitszónok, 1859-ben Nagyszőlősen hitszónok, nevelő, orgonista, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója, majd 1861-től ismét plébános Tiszaújlakon, 1863-tól plébános Szinyérváralján, 1871-től Nagyszőlősen házfőnökhelyettes, hitszónok, a laikus testvérek gyóntatója és orgonista.
 1890-ben még Nagyszőlősen volt, 1890 után nem adtak ki sematizmust, majd pedig 1900-ban reformokat vezettek be a rendtartományokban, melyeknek határait átrendezték. További sorsa ismeretlen.

P. Pardubai vagy Pardukai Ádám

1808. november 6-án Várallyán született.
 1827. július 7-én öltözött be.
 1828-ban Jászberényben novícius.
 1831. január 4-én tett örökfogadalmat.
 1832. szeptember 17-én szentelték pappá.
 1831-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1838-ban Kaplonyban hitszónok és a keresztút végzője.
 1843-ban Szécsényben hitszónok és lekipásztor.
 1845-ben Jászberényben rendkívüli hitszónok, novíciusmagiszter, a laikus testvérek gyóntatója.
 1847-ben Szécsény hitszónok, novíciusmagiszter, énektanár, könyvtáros, orgonista és a laikus testvérek gyóntatója.
 1853-ban Jászberényben hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkivezető.
 1854-ben Kaplonyban házfőnök, hitszónok, lekipásztor, könyvtáros, a keresztút végzője és a háztörténet jegyzője.
 1872. március 19-én Kaplonyban hunyt el.

fr. Kalmár / Kálmár / Kálmán János Boldizsár

1809. május 10-én Szabadkán született.
 1827. május 5-én öltözött be.

- 1828-ban Jászberényben novícius.
- 1829-ben Jászberény novícius.
- 1830. június 3-án tett örökfogadalmat.
- 1832-ben Egerben III. éves teológus, diakónus.
- 1832. szeptember 16-án szentelték pappá.
- 1835-ben Szabadkán hitszónok, a magyar keresztút végzője és a rendház anyagi ügyeinek felelőse.
- 1838-ban Szegeden hitszónok, sekrestyés és a laikus testvérek gyóntatója.
- 1847-ben Gyöngyösön ifjúsági hitszónok, egyházi és világi jogból doktorált; plébános.
- 1851-ben Egerben hitszónok és a keresztút végzője.
- 1854-ben Szécsényben hitszónok, és lelkipásztor, 1855-ben Karancsságon plébános.
- 1856-ban Endrefalván plébános.
- 1860-ban Gyöngyösön hitszónok, hittanár és a laikus testvérek gyóntatója, 1861-ben a laikus novíciusok magisztere is, 1878-ban plébániai adminisztrátor is, később csak hitszónok és gyóntató.
- 1888. január 18-án Gyöngyösön hunyt el.

fr. Michalovits Tóbiás

- 1828-ban Jászberényben novícius.

Dorotich Szilveszter

- 1828-ban Jászberényben novícius.

Pestner vagy Pecsner Nepomuk

- 1810. március 3-án Rosenbergben született.
- 1829. október 21-én öltözött be.
- 1830-ban Jászberényben novícius.
- 1832-ben Kecskeméten filozófiai hallgató.
- 1833-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1833. április 13-án tett örökfogadalmat.
- 1833. szeptember 19-én szentelték pappá.
- 1838-ban Szécsényben hitszónok.
- 1841-ben Vácott ifjúsági hitszónok, plébános, a rendház anyagi ügyeinek intézője, egyházi és világi jogból is doktorátussal rendelkezik.
- 1845-ben Szegeden találjuk.
- 1847-ben Vácott él.
- 1851-ben Egerben hitszónok és plébános.
- 1853-ban Kaplonyban van.
- 1855-ben Füleken él betegállományban.
- 1876-tól nem szerepel a sematizmusban, de a nekrológiumban sem!

fr. Jéczy Anzelm

- 1826-ban Jászberényben sekrestyés.
- Neve csak az Egri Egyházmegyei Sematizmusban szerepel, de minden más ferences sematizmusból hiányzik!

P. Nigrinyi Ödön

- 1818–1821-ig a Szalvatoriánus Rendtartomány 105. tartományfőnöke.
- Tartományfőnöksége idején Jászberényben lakott.

P. Komáromi Lénárd

1819-ben Jászberényben hitszónok.

1826. augusztus 15-én Jászberényben hunyt el.

P. Takáts Elek

1821-ben Jászberényben házfőnök.

1827. szeptember 5-én Halászon hunyt el.

P. Hommonay Sámuel

1821-ben Jászberényben házfőnökhelyettes.

P. Baligai /Baligay Kázmér

1822-ben Jászberényben hitszónok.

1823. január 22-én Szécsényben hunyt el.

P. Nagy Pongrác

1821-ben Jászberényben hitszónok.

1827. július 29-én Leopoldiban halt meg.

P. Demkó Máté¹²⁴

1822–23-ban Jászberényben házfőnök.

1824. május 1-jén Kecskeméten hunyt el.

P. Garallya György

1822-ben Jászberényben házfőnökhelyettes.

1828. június 25-én Nagyszőlősen hunyt el.

P. Kertész Kapisztrán

1822-ben gimnáziumi lelkip vezető, iskolalelkész.

fr. Szamkó Mihály

1822-ben Jászberényben portás.

P. Temesváry Alajos

1821-ben Jászberényben gimnáziumi tanár és iskolalelkész.

1828. május 27-én Vácott hunyt el.

P. Árvay Rajmund

1819-ben Jászberényben hitszónok.

1825. március 22-én Derékegyházán hunyt el.

P. Zsivetzky Konrád

1819-ben Jászberényben él.

1821. május 3-án Rómában hunyt el.

fr. Gombócz Mihály

1819-ben Jászberényben novícius.

fr. Hoffbauer József

1819-ben Jászberényben novícius.

---

¹²⁴ A ferences nekrológiumban Demkó Mátyás néven szerepel!

fr. Magyar Ferenc

1819-ben Jászberényben novícius.

P. Laposi Leonárd

1821-ben Jászberényben a novíciusok magisztere.

fr. Lábody Károly

1819-ben Jászberényben szakács.

1832-ben Szabadkán szakács.

1835-ben Vácott szakács és kertész.

1836. október 6-án Jászberényben hunyt el.

P. Ordinánsz Konstantin

1826-ban Jászberényben nyugalmazott tanácsos.

1832-ben Szabadkán hitszónok, teológiai lektor.

1833-ban Kecskeméten hitszónok és orgonista.

1838. szeptember 11-én Kecskeméten hunyt el.

P. Takács Elek

1826-ban Jászberényben házfőnökhelyettes.

1827. szeptember 5-én Halászon hunyt el.

Berényi Simon

1836. szeptember 15-én Jászberényben született.

1852. augusztus 18-án öltözött be.

Kórós Béla

1824. április 5-én Jászberényben hunyt el.

Koncz Pál

1825. január 30-án Jászberényben hunyt el.

Sándor Joákim

1825. április 10-én Jászberényben hunyt el.

Komáromi Lénárd

1826. augusztus 15-én Jászberényben hunyt el.

fr. Lábody Károly

1832-ben Szabadkán szakács.

1835-ben Vácott szakács és kertész.

1836. október 6-án Jászberényben hunyt el.

Gedrák Remig

1832-ben Füleken házfőnök, nagybőjti hitszónok, teológiai lektor, plébániai adminisztrátor, a háztörténet jegyzője. 1835-ben provinciai titkár is.

Jászberényben hunyt el 1835. november 29-én.

fr. Stephanus Nedich

1841-ben Jászberényben „cserediák” a boszniai provinciából.

fr. Jonannes Jurich

1841-ben Jászberényben „cserediák” a boszniai provinciából.

fr. Marcus Bakovich

1841-ben Jászberényben „cserediák” a boszniai provinciából.

fr. Glacz Viktor

1843-ban Jászberényben szabó, új belépő.

1845-ben már nem szerepel neve a sematizmusban.

fr. Braniczki Rókus

1845-ben Jászberényben novícius.

1847-ben neve már nem szerepel a sematizmusban.

fr. Sziráki Medárd

1845-ben Jászberényben novícius.

1847-ben Szolnokon filozófiai hallgató.

1851-ben neve már nem szerepel a sematizmusban.

fr. Sütő Anasztáz

1845-ben Jászberényben novícius.

1847-ben neve már nem szerepel a sematizmusban.

fr. Melicher Polikárp

1845-ben Jászberényben novícius.

1847-ben neve már nem szerepel a sematizmusban.

fr. Fridrich Izidor

1847-ben Jászberényben novícius.

1851-ben neve már nem található a sematizmusban.

fr. Béniss Dezső

1847-ben Jászberényben novícius.

1851-ben neve már nem található a sematizmusban.

fr. Erdőmegi Valentin

1847-ben Jászberényben novícius.

1851-ben neve már nem található a sematizmusban.

fr. Lávó Melkizedek

1847-ben Jászberényben novícius.

1851-ben neve már nem található a sematizmusban.

fr. Virág Rafael

1847-ben Jászberényben novícius.

1851-ben neve már nem található a sematizmusban.

fr. Nikolka Bernát

1847-ben Jászberényben novícius.

1851-ben neve már nem található a sematizmusban.

fr. Rada Rókus

1832-ben Jászberényben tanári pályára készül.

1833-ban már neve nem található a sematizmusban.

P. Tanos Gábrriel

1832-ben Jászberényben tanári pályára készül.
1833-ban már neve nem található a sematizmusban.

fr. Faber Damján

1833-ban Jászberényben novícius és gyógyszerész.
1835-ben neve már nem található a sematizmusban.

fr. Cseri Flórián

1832-ben Kecskeméten kertész.
1833-ban Szegeden kertész és alamizsnagyűjtő.
1835-ben Jászberényben kertész.
1838-ban neve már nem található a sematizmusban.

fr. Deics, vagy Daitz György

1772. október 8-án Leleden született.
1816. november 18-án öltözött be.
1835-ben Jászberényben alamizsnagyűjtő.
1838-ban Rozsnyón alamizsnagyűjtő.
1845-ben Vácott portás és kertész.
1847-ben neve már nem található a sematizmusban.

P. Csoltisz vagy Csoltész vagy Soltész Nárcisz

1788. november 11-én Horton született.
1805. április 26-án öltözött be.
1810. augusztus 16-án tett örökfogadalmat.
1812. szeptember 24-én szentelték pappá.
1832-ben Gyöngyösön hitszónok, gimnáziumi tanár és a laikus testvérek gyóntatója.
1835-ben Kaplonyban házfőnök, plébániai adminisztrátor, a háztörténet jegyzője.
1845-ben Füleken hitszónok, organista és a laikus testvérek gyóntatója.
1847-ben Jászberényben hitszónok, a novíciusok magisztere és énektanára, organista,
a laikus testvérek gyóntatója.
1851-ben Kaplonyban hitszónok és organista.
1863. március 16-án Kaplonyban hunyt el.

P. Mlinárik Szeráfi Ferenc

1780. szeptember 1-jén született.
1796. szeptember 20-án öltözött be.
1832-ben Jászberényben hitszónok, a növendékek énektanára, organista. 1833-ban
a laikus testvérek magisztere és gyóntatója is.
1848. április 30-án Jászberényben hunyt el.

P. Vigh Márton

1781. március 6-án Egerben született.
1801. január 23-án öltözött be.
1802. augusztus 12-én tett örökfogadalmat.
1804. november 25-én szentelték pappá.
1833-ban Jászberényben házfőnökhelyettes, rendes és nagybőjti szónok, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója.
1835-ben Egerben hitszónok és noszvaji káplán.

1838-ban Kecskeméten nyugalmazott hitszónok, a kalocsai püspök spirituálisa.
 1847-ben Egerben hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója. 1858-ban a laikus novíciusok magisztere is.
 1863. július 26-án vagy 6-án Egerben hunyt el.

P. Ivanits Zsigmond

1783. június 23-án Jászberényben született.
 1803. május 20-án öltözött be.
 1832-ben Nagyszőlősen házfőnök, hitszónok, magiszter, a háztörténet jegyzője.
 1835-ben Egerben házfőnökhelyettes, hitszónok, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója.
 1838-ban Vácott házfőnök, a háztörténet jegyzője.
 1845-ben a laikus testvérek gyóntatója.
 1847-ben Szabadkán a laikus testvérek gyóntatója.
 1858. január 5-én Szabadkán hunyt el.

P. Hulyák Ambrus

1784. november 24-én Rajecen született.
 1803. december 9-én öltözött be.
 1832-ben Egerben házfőnök, hitszónok, teológiai lektor, a növendékház igazgatója, egyházjog tanár, a háztörténet jegyzője (emeritus tartományfőnöki tanácsadó).
 1838-ban Jászberényben házfőnök, teológiai tanár, a háztörténet jegyzője. 1841-ben ismét tartományfőnöki tanácsadó.
 1843-ban Szabadkán hitszónok, teológiai lektor, könyvtáros és a tartományfőnök tanácsadója.
 1851-ben Kecskeméten hitszónok, teológiai lektor, a tanulmányi ház igazgatója.
 1856. július 20-án Kecskeméten hunyt el.

fr. Kálmánczi Félix

1785. április 7-én Tornaúján született.
 1807. december 23-án öltözött be.
 1809. május 18-án tett örökfogadalmat.
 1832-ben Szécsényben szabó és sekrestyész.
 1833-ban Szabadkán szabó és kertész.
 1835-ben Kecskeméten szabó és portás.
 1838-ban Jászberényben kertész.
 1841-ben Füleken szabó, portás, kertész és sekrestyéhelyettes.
 1843-ban Kaplonyban szabó és kertész.
 1845-ben Füleken szabó, kertész és portás.
 1864. január 8-án Füleken hunyt el.

fr. Pittner Rókus

1785. július 7-én született.
 1808. november 28-án öltözött be.
 1826-ban Jászberényben kertész és portás.
 1832-ben Kecskeméten portás, majd kertész is.
 1838-ban Szabadkán kertész, majd alamizsnagyűjtő is, 1845-ben pincemester is.
 1845. december 27-én Szabadkán hunyt el.

fr. Vaisz vagy Vajsz vagy Weisz Lőrinc

- 1787. május 18-án Bélabányán született.
- 1810. november 15-én öltözött be.
- 1812. január 23-án tett örökfogadalmat.
- 1832-ben Szolnokon kertész.
- 1838-ban Jászberényben kertész és pincemester.
- 1841-ben Kecskeméten kertész.
- 1845-ben Rozsnyón kertész és portás.
- 1847-ben Vácott kertész és alamizsnagyűjtő.
- 1851-ben Kaplonyban kertész és kenyérsütő. 1863-ban sekrestyés is.
- 1871. július 7-én Kaplonyban hunyt el.

P. Jeszenszky Dudás Xavér Ferenc / Jeszenszki Ferenc Xavér

- 1787. augusztus 24-én Vácott született.
- 1803. szeptember 14-én öltözött be.
- 1808. augusztus 30-án tett örökfogadalmat.
- 1810. szeptember 9-én szentelték pappá.
- 1832-ben Jászberényben házfőnök, teológiai lektor, a háztörténet jegyzője, a tartományfőnök tanácsadója.
- 1839-ben Szolnokon hitszónok, a filozófiai tanulmányi ház igazgatója, a gimnázium és az iskola szervezője.
- 1843-ban Szolnokon teológiai lektor, a tartományfőnök tanácsadója, hitszónok, gimnáziumigazgató, organista, könyvtáros és censor.
- 1853-ban Jászberényben hitszónok, teológiai lektor, a klerikus novíciusok magisztere, könyvtáros, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1858-ban Kecskeméten hitszónok, teológiai lektor, a tartományfőnök tanácsadója, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1875. október 6-án hunyt el Kecskeméten, mint a rendtartomány neszтора, vagyis legidősebb tagja.

fr. Kaufmann Bálint

- 1788. május 3-án született.
- 1813. január 27-én öltözött be.
- 1832-ben Jászberényben asztalos és sekrestyés.
- 1835-ben Füleken asztalos, portás és sekrestyés.
- 1838-ban Kecskeméten asztalos, portás és sekrestyéhelyettes.
- 1843-ban Füleken asztalos, portás és sekrestyéhelyettes. 1845-től betegszobás.
- 1852. január 22-én Füleken hunyt el.

P. Nagy Szolán Ferenc

- 1788. szeptember 15-én Kókán született.
- 1816. november 4-én öltözött be.
- 1832-ben Vácott házfőnök, nagybőjti szónok és a háztörténet jegyzője.
- 1835-ben Kecskeméten házfőnökhelyettes, hitszónok, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója.
- 1838-ban Jászberényben házfőnökhelyettes, gyóntató, a laikus testvérek lelkipolitikus vezetője.
- 1841-ben Szegeden hitszónok, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója.

1847-ben Szabadkán a laikus testvérek gyóntatója.

1848. augusztus 18-án Szabadkán hunyt el.

P. Velkei Tóbiás

1788. október 4-én Jászberényben született.

1805. október 16-án öltözött be.

1832-ben Szegeden hitszónok, teológiai lektor, az egyházjog tanára és orgonista.

1835-ben a magyar irodalom tanára, a novíciusok magisztere és énektanára, orgonista, könyvtáros és a laikus testvérek gyóntatója.

1838-ban Egerben rendkívüli hitszónok, teológiai lektor, a laikus testvérek gyóntatója.

1841-ben Kecskeméten hitszónok, orgonista és könyvtáros.

1843. november 20-án Kecskeméten hunyt el.

P. Szamoléczy Venánc

1789. március 16-án Lucsnán született.

1808. október 13-án öltözött be.

1831-ben Jászberényben él.

1832-ben Szolnokon sekrestyés.

1833-ban Szolnokon: nincs beosztása.

1847. december 25-én Szolnokon hunyt el.

P. Parti Pál

1791. június 17-én Jászberényben született.

1807. november 28-án öltözött be.

1832-ben Kecskeméten házfőnökhelyettes, lektor, hitszónok, orgonista, a növendékek énektanára, a laikus testvérek gyóntatója.

1833-ban Jászberényben lektor, hitszónok, orgonista és a laikus testvérek gyóntatója.

1835-ben Kecskeméten házfőnök, lektor, rendkívüli hitszónok és a háztörténet jegyzője.

1845-ben Gyöngyösön a tartományfőnök titkára.

1847-ben Kecskeméten a növendékek énektanára és orgonista.

1857. február 14-én Kecskeméten hunyt el.

P. Peltzmann Márk

1791. július 11-én született Szakolcán.

1809. május 4-én öltözött be.

1833-ban Szabadkán hitszónok, gimnáziumi tanár.

1835-ben Jászberényben hitszónok, gimnáziumi lelkipásztor.

1838-ban hitszónok, a laikus testvérek gyóntatója.

1843-ban Nagyszőlősen házfőnök, hitszónok, a háztörténet jegyzője.

1845-ben Rozsnyón házfőnök, hitszónok, a háztörténet jegyzője.

1847-ben Füleken házfőnök, plébániai adminisztrátor, a háztörténet jegyzője.

1851-ben Jászberényben rendkívüli hitszónok, nyugalmazott gimnáziumi tanár, és a laikus testvérek gyóntatója.

1853-ban hitszónok, a gimnazisták és a novíciusok latintanára, helyettes magiszter, a laikus testvérek gyóntatója.

1855-ben Szolnokon hitszónok, a klerikusok latintanára, magisztere és buzdítója, a laikus testvérek gyóntatója.

1856. szeptember 12-én Szolnokon hunyt el.

P. Holi, vagy Holly Pacifik

- 1791. december 10-én Vágbesztercén született.
- 1811. szeptember 12-én öltözött be.
- 1812. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.
- 1816. szeptember 29-én szentelték pappá.
- 1832-ben Szabadkán hitszónok, gimnáziumi tanár, a laikus testvérek gyóntatója és organista.
- 1835-ben Jászberényben organista, hitszónok, gimnáziumi tanár és a laikus testvérek gyóntatója.
- 1838-ban Zsolnán hitszónok, gimnáziumi tanár és organista.
- 1841-ben Szolnokon hitszónok, a laikus testvérek gyóntatója és vezetője, organista.
- 1843-ben gimnáziumi tanár és lelkivezető is. 1847-ben a növendékek énektanára is.
- 1851-ben Kaplonyban hitszónok, organista, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
- 1860-ban Szabadkán hitszónok a növendékek latin- és énektanára, organista, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1864-ben Szolnokon hitszónok, a növendékek magisztere, énektanára, organista és a laikus testvérek gyóntatója.
- 1866-ban Kecskeméten hitszónok, organista, a növendékek énektanára, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1866. október 11-én Kecskeméten hunyt el.

fr. Schramko Béla

- 1791. december 10-én Szomolnokon született.
- 1819. május 22-én öltözött be.
- 1832-ben Gyöngyösön szakács.
- 1845-ben Jászberényben szakács.
- 1850. május 9-én Jászberényben hunyt el.

P. Medgyes Imre

- 1792. február 5-én született Kecskeméten.
- 1813. december 3-án öltözött be.
- 1814. március 18-án tett örökfogadalmat.
- 1816. szeptember 29-én szentelték pappá.
- 1833-ban Jászárokszálláson lekipásztor és hitszónok.
- 1845-ben Jászberényben rendes és nagybőjti hitszónok, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója.
- 1851-ben Jászberényben kiérdemesült hitszónok, a keresztút végzője, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1869. június 11-én Jászberényben hunyt el.

P. Kasza Domonkos

- 1792. augusztus 9-én Szécsényben született.
- 1811. október 2-án öltözött be.
- 1814. október 20-án tett örökfogadalmat.
- 1817. november 24-én szentelték pappá.
- 1833-ban Kecskeméten hitszónok és a csongrádi rendház anyagi ügyeinek intézője.
- 1838-ban Jászberényben hitszónok és ifjúsági nevelő, majd a laikus testvérek gyóntatója.
- 1876. július 8-án Jászberényben hunyt el.

P. Szrilics Elek

- 1792. december 15-én Szabadkán született.
- 1811. október 2-án öltözött be. Egerben tanult.
- 1838-ben Jászberényben betegszobás.
- 1849. április 21-én Jászberényben hunyt el.

P. Radics Ambrus

- 1793-ban született.
- 1815-ben öltözött be.
- 1832-ben Jászberényben hitszónok, a tanárjelöltek professzora, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1833-ban Egerben hitszónok, noszvaji lelkész.
- 1835. szeptember 25-én Fegyverneken hunyt el.

P. Vannai Urbán

- 1793. április 26-án született.
- 1811. szeptember 12-én öltözött be.
- 1832-ben Jászberényben hitszónok, organista és gimnáziumi tanár.
- 1835-ben Szolnokon gimnáziumi tanár, hitszónok és organista.
- 1839-ben Kecskeméten hitszónok, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója, organista.
- 1843-ban Szabadkán hitszónok, gimnáziumi tanár és organista.
- 1849. július 29-én Szolnokon hunyt el.

P. Garallya Zeferin

- 1794. március 18-án Trsztenában született.
- 1815. október 10-én öltözött be.
- 1835-ben Jászberényben házfőnökhelyettes, rendes és nagybőjti szónok.
- 1838-ban Egerben hitszónok, Jászapátiban intéző.
- 1841-ben Szabadkán hitszónok.
- 1843-ban Füleken hitszónok.
- 1845-ben Rozsnyón hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
- 1847-ben Füleken hitszónok és lekipásztor.
- 1850. szeptember 4-én Bujákon hunyt el.

P. Stefanovits vagy Stefanovics Fidél

- 1794. augusztus 10-én született Vácott.
- 1814. szeptember 22-én öltözött be.
- 1830-ban Jászberényben hitszónok.
- 1832-ben Jászberényben rendes és nagybőjti hitszónok.
- 1835-ben Kecskeméten hitszónok és a keresztút végzője.
- 1838-ban Füleken hitszónok és a keresztút végzője.
- 1843-ban Jászberényben hitszónok és a keresztút végzője.
- 1851-ben már nem szerepel a sematizmusban.

fr. Boross Tamás

- 1794. november 8-án Nógrádmegyeren született.
- 1826. december 29-én öltözött be.
- 1832-ben Vácott szabó és sekrestyés. 1833-ban portás és alamizsnagyűjtő is.
- 1841-ben Egerben szabó, kertész és alamizsnagyűjtő. 1843-ban portás is.

1845-ben Jászberényben szabó, portás és sekrestyés.
1851-ben Kecskeméten szabó, portás, kertész és sekrestyéhelyettes.
1858. szeptember 21-én Kecskeméten hunyt el.

P. Matusek Kajetán

1794. november 11-én Carponában született.
1813. október 15-én öltözött be.
1832-ben Szécsényben hitszónok és lelkipásztor.
1835-ben Szegeden hitszónok, hitoktató, a keresztút végzője és a laikus testvérek gyóntatója.
1838-ban Jászberényben hitszónok és a keresztút végzője.
1841-ben Gyöngyösön hitszónok és lelkipásztor Gyöngyöspüspökiben.
1845-ben Szécsényben hitszónok, a keresztút végzője és a laikus testvérek gyóntatója.
1849. április 2-án Szécsényben hunyt el.

fr. Nagy Miklós

1794. november 22-én született.
1824. december 6-án öltözött be.
1832-ben kertész.
1835-ben Jászberényben kertész, sekrestyés, kapus.
1838-ban Gyöngyösön kertész és pincemester.
1841-ben neve már nem szerepel a sematizmusban.

P. Davcsik vagy Davtsik Tamás

1795. április 12-én Oszadában született.
1823. november 12-én öltözött be.
1832-ben Rozsnyón lektor, szláv hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója. 1833-tól házfőnökhelyettes is.
1835-ben lektor, hitszónok és a szendrői körzet lelkipásztora.
1838-ban Jászberényben lektor, hitszónok és lelkipásztor Felsőszentgyörgyön.
1843-ban Nagyszőlősen lektor, hitszónok és lelkipásztor. 1845-ben nagydobosi lelkipásztor.
1847-ben Gyöngyösön lektor, hitszónok, hitoktató és a laikus testvérek gyóntatója.
1851-ben Egerben lektor, rendkívüli hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
1851. március 2-án Egerben hunyt el.

P. Tottervaich Szeráf

1795. november 7-én született.
1817. október 2-án öltözött be.
1832-ben Kaplonyban német hitszónok, a német keresztút végzője.
1835-ben Jászberényben hitszónok és a keresztút végzője.
1838-ban Szegeden hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
1841-ben Vácott hitszónok, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója.
1841-ben neve már nem szerepel a sematizmusban.

fr. Karcsonovics vagy Krazsanovics vagy Kracsánovics Péter

1796. március 12-én Körmenden született.
1819. március 12-én öltözött be.
1822. augusztus 19-én tett örökfogadalmat.

1833-ban Jászberényben kertész és szakács.
 1835-ben Nagyszőlősen szakács és alamizsnagyűjtő.
 1838-ban Egerben szakács és alamizsnagyűjtő.
 1843-ban Füleken szakács és kertész.
 1845-ben Szécsényben szakács és kertész.
 1847-ben Egerben szakács és kertész.
 1854-ben Jászberényben kertész és alamizsnagyűjtő.
 1855-ben Kaplonyban portás és sekrestyés.
 1867. május 15-én Kaplonyban hunyt el.

P. Ferenczi Gerhard

1797. március 2-án Gyöngyösön született.
 1813. október 8-án öltözött be.
 1832-ben Jászberényben hitszónok, gimnáziumi tanár és orgonista.
 1835-ben Gyöngyösön gimnáziumi tanár, hitszónok és orgonista. 1838-tól már nem tanít, csak gimnáziumi hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
 1847-ben Jászberényben házfőnök, nyugalmazott gimnáziumi tanár, a háztörténet jegyzője.
 1852. augusztus 20-án Jászberényben hunyt el.

fr. Trentsényi Zakariás

1799. november 5-én Tápiógyörgyén született.
 1824. június 28-án öltözött be.
 1826. október 3-án tett örökfogadalmat.
 1832-ben Jászberényben szabó. 1833-ban sekrestyés.
 1835-ben Szolnokon szabó, portás és sekrestyés.
 1845-ben Kaplonyban szabó, portás és sekrestyés.
 1851-ben Szolnokon szabó, portás és sekrestyéhelyettes.
 1856-ban Szabadkán szabó.
 1879. május 13-án Szabadkán hunyt el.

P. Huszár Norbert

1800. december 25-én született Vas-Alján
 1822. december 21-én öltözött be.
 1826. január 26-án tett örökfogadalmat.
 1826. szeptember 23-án szentelték pappá. Szentelése után gimnáziumi tanár volt Gyöngyösön.
 1835-ben Jászberényben gimnáziumi tanár.
 1838-ban Egerben lakik.
 1843-ban Szécsényben hitoktató és a keresztút végzője.
 1845-ben Szegeden ifjúsági nevelő.
 1853-ban Szabadkán magyar hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
 1855-ben Szegeden a polgári bíróság foglya.
 1860-ban Jászberényben házfőnökhelyettes, hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
 1865. március 31-én Jászberényben hunyt el.

P. Raichovits vagy Reikovich Leopold

1801. október 30-án Révfalván született.
 1821. október 10-én öltözött be.

- 1829-ben Jászberényben a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1832-ben Kaplonyban német ifjúsági szónok, plébános, és világi és egyházi doktrátussal rendelkezik.
 1838-ban Szécsényben hitszónok és a keresztút végzője.
 1841-ben Egerben hitszónok és a keresztút végzője.
 1845-ben Vácott hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
 1858-tól hiányzik a sematizmusokból.

P. Fóris vagy Foriss Ferdinánd

1802. január 22-én Abonyban született.
 1820. október 12-én öltözött be.
 1832-ben Szolnokon hitszónok, filozófiai lektor, könyvtáros, a növendékek magisztere és lelkivezetője.
 1845-ben Jászberényben házfőnök, filozófiai lektor, a háztörténet jegyzője.
 1847-ben Kecskeméten rendkívüli hitszónok, a teológiai tanulmányi ház igazgatója, a keresztút végzője, a háztörténet jegyzője.
 1853-ban Szécsényben hitszónok, a klerikus növendékek magisztere, könyvtáros és a laikus testvérek gyóntatója. 1855-ben magiszterhelyettes.
 1858. július 19-én Szécsényben hunyt el.

P. Károsi Simon

1802. április 6-án Vetulozban született.
 1820. október 21-én öltözött be.
 1823. október 30-án tett örökfogadalmat.
 1825. május 16-án szentelték pappá.
 1832-ben Gyöngyösön teológiai lektor: a bibliai nyelveket és morálist tanított, a növendékek lelkivezetője és könyvtáros.
 1843-ban Jászberényben nagybőjti szónok, a háztörténet jegyzője.
 1845-ben hitszónok, a növendékház és a gimnázium igazgatója, a háztörténet jegyzője.
 1847-től a tartományfőnök tanácsadója és tartományi cenzor is, de nem házfőnök.
 1848-ban tartományfőnök. 1853-ban Gyöngyösön házfőnök, teológiai lektor, tartományi levéltáros, a tartományfőnök tanácsadója és a háztörténet jegyzője. 1854-ben ismét tartományfőnök. 1858-ban Gyöngyösön házfőnök és tartományfőnökhelyettes. 1860-ban újra tartományfőnök. 1864-ben tartományfőnök-helyettes. 1868-ban Szentesi Gergely tartományfőnök halálával helyettesként átveszi a feladatkört.
 1877. április 30-án Gyöngyösön hunyt el.

P. Mórócz, Morocz, Morócz vagy Mórócz Zsigmond

1802. szeptember 12-én Pápán született.
 1824. szeptember 25-én öltözött be.
 1826. június 8-án tett örökfogadalmat.
 1826. augusztus 31-én szentelték pappá.
 1832-ben Füleken hitszónok, lelkipásztor, a rendház gazdasági ügyeinek intézője.
 1833-ban Vácott hitszónok, lelkipásztor. 1835-ben a keresztút végzője is.
 1838-ban Szegeden hitszónok, a keresztút végzője és a laikus testvérek gyóntatója.
 1843-ban Jászberényben hitszónok és lelkipásztor.
 1845-ben Szabadkán magyar hitszónok.
 1851-ben Gyöngyösön hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.

1853-ban Szolnokon hitszónok és lelkipásztor.
 1854-ben Szabadkán magyar hitszónok és lelkipásztor.
 1872. október 21-én Szabadkán hunyt el.

P. Pernecz vagy Pernész Tádé (egri sematizmusban is Pernecz)

1803. február 8-án Gyöngyösön született.
 1822. október 4-én öltözött be.
 1827. augusztus 2-án tett örökfogadalmat.
 1829. november 11-én szentelték pappá.
 1831-ben Jászberényben a rendház anyagi ügyeinek intézője, hitszónok és lelkipásztor.
 1832-ben Jászberényben a rendház anyagi ügyeinek intézője, hitszónok és lelkipásztor.
 1835-ben Vácott hitszónok, lelkipásztor és a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1838-ban Szegeden lelkipásztor és a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1841-ben Rozsnyón hitszónok, apátfalvi lelkipásztor, a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1845-ben Füleken hitszónok és lelkipásztor.
 1847-ben Gyöngyösön hitszónok és jászárokszállási lelkipásztor.
 1869. április 30-án Jászárokszálláson hunyt el.

P. Dobosi vagy Dobossy Malakiás

1803. október 18-án született.
 1829. április 25-én öltözött be.
 1830-ban Jászberényben novícius.
 1831-ben Szegeden teológiai hallgató.
 1833-ben Gyöngyösön hitszónok és apci lelkipásztor. 1838-ban mohorai lelkipásztor.
 1841-ben Jászberényben hitszónok és lelkipásztor és a rendház gazdasági ügyeinek intézője.
 1843-ban Nagyszőlősen hitszónok, lelkipásztor és a rendház gazdasági ügyeinek intézője. 1845-ben Munkácson káplán.
 1846. március 25-én Nagyszőlősen hunyt el.

P. Farkas Máté

1803. december 31-én Kiskunfélegyházán született.
 1822. szeptember 25-én öltözött be.
 1933-ban Egerben hitszónok, plébániai munkatárs, a rendház gazdasági ügyeinek intézője.
 1835-ben Szécsényben orgonista, és rimóczi lelkipásztor.
 1838-ban Kecskeméten él, és kijáró lelkipásztor Csányra.
 1843-ban Egerben hitszónok, orgonista, a fiatalok lelkipásztora és lelkipásztor.
 1851-ben Jászberényben házfőnökhelyettes, a laikus testvérek magisztere, orgonista, a testvérek gyóntatója. Később már csak kiérdemesült hitszónok.
 1855-ben december 11-én Kiskunfélegyházán halt meg.

P. Tegó Izaijás

1804. január 9-én Gyöngyösön született.
 1821. május 8-án öltözött be.
 1832-ben Kecskeméten hitszónok.
 1833-ban Jászberényben hitszónok, a rendház anyagi ügyeinek intézője, lelkipásztor.
 1835-ben Gyöngyösön hitszónok, hitoktató, a laikus testvérek gyóntatója.
 1838-ban Szolnokon nagybőjti szónok, a keresztút végzője, iskolai hitoktató, a laikus testvérek gyóntatója.

- 1841-ben Jászberényben házfőnökhelyettes, hitszónok, orgonista, a laikus testvérek gyóntatója.
 1845-ben Egerben házfőnökhelyettes, hitszónok, hitoktató, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója.
 1847-ben Vácott házfőnökhelyettes, hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
 1851-ben Rozsnyón házfőnök, hitszónok, a háztörténet jegyzője.
 1853-ban Szegeden hitszónok, hitoktató, a laikus testvérek gyóntatója.
 1858-ban Vácott házfőnök, hitszónok és a háztörténet jegyzője.
 1883. december 3-án Szegeden hunyt el.

P. Barkovics Henrik

1804. június 22-én született.
 1825. október 14-én öltözött be.
 1832-ben Szabadkán illyr hitszónok, a rendház anyagi ügyeinek intézője, lelkipásztor.
 1835-ben Jászberényben lelkipásztor, a rendház gazdasági ügyeinek intézője.
 1838-ban Szabadkán illyr szónok, lelkipásztor, a rendház gazdasági ügyeinek intézője.
 1840. március 3-án Szabadkán hunyt el.

P. Fabanai, Fabanay Balázs¹²⁵

1804. október 6-án Rajecen született.
 1822. október 29-én öltözött be.
 1830-ban Jászberényben gimnáziumi tanár.
 1832-ben Jászberényben lektor és gimnáziumi tanár.
 1835-ben Kecskeméten lektor, Szabó Péter jósai házában lelkész.
 1838-ban Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1843-ban Gyöngyösön lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1850-ben Rozsnyón házfőnök, lektor, rendkívüli hitszónok, a háztörténet jegyzője.
 1854-ben Szabadkán házfőnök, lektor, a háztörténet jegyzője, hitszónok.
 1856. szeptember 11-én Szabadkán hunyt el.

P. Simonfalvy Gerhárd

1805. március 8-án Szilason született.
 1822. október 31-én öltözött be.
 1830-ban Jászberényben gimnáziumi tanár.
 1832-ben Kecskeméten hitszónok, a filozófia és a teológia tanára.
 1833-ban Szolnokon gimnáziumi tanár.
 1835-ben Szabadkán gimnáziumi tanár, a német keresztút végzője.
 1843-ban Vácott lektor, hitszónok; káplán Komáromban, esetleg a komáromi kaszárnyában.
 1845-ben Trevisóban (Itália) katonalelkész.
 1851-ben már nem szerepel a sematizmusban, sem az élők, sem az elhunytak között!

P. Kardos Mihály

1805. november 17-én Gyöngyösön született.
 1821. november 23-án öltözött be.
 1832-ben Gyöngyösön lektor és gimnáziumi tanár. 1833-ban a laikus testvérek gyóntatója is.
 1841-ben Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.

¹²⁵ Az Egri Egyházmegyei Sematizmus szerint Tabanai Balázs!

- 1845-ben Egerben hitszónok teológiai tanár és könyvtáros.
 1847-ben Gyöngyösön lektor, hitszónok és tanár.
 1851-ben Kecskeméten hitszónok, teológiai tanár és könyvtáros. 1853-ban házfőnök, rendkívüli hitszónok, teológiai lektor és a háztörténet jegyzője.
 1856-ban Egerben házfőnök, lektor, hitszónok, teológiai tanár, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
 1857. november 29-én Egerben halt meg.

P. Furdek Tivadar

1806. január 27-én Trsztenában született.
 1824. november 24-én öltözött be.
 1829. március 12-én tett örökfogadalmat.
 1829. november 11-én szentelték pappá.
 1832-ben Szabadkán hitszónok, az ifjúság nevelője, a rendház anyagi ügyeinek intézője. 1835-ben házfőnök, hitszónok, gimnáziumi igazgató és a háztörténet jegyzője.
 1838-ban Nagyszőlősen hitszónok, az ifjúság nevelője és a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1843-ban Szabadkán hitszónok, az ifjúság nevelője, a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1847-ben Rozsnyón hitszónok és tanító.
 1851-ben Szolnokon hitszónok, gyóntató és tanár. 1853-ban még a forgácsfalvi plébánián is szolgált.
 1854-ben Füleken lakik, és a losonci elemi iskolában tanított.
 1858-ban Jászberényben házfőnökhelyettes, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
 1860-ban Szabadkán helyettes házfőnök, illyr hitszónok, a laikus testvérek gyóntatója és magisztere.
 1864. április 11-én Szabadkán hunyt el.

P. Szabó Ödön

1806. augusztus 1-jén Gyöngyösön született.
 1822. október 5-én öltözött be.
 1827. augusztus 2-án tett örökfogadalmat.
 1829. október 8-án szentelték pappá.
 1832-ben Jászberényben lektor és gimnáziumi tanár.
 1835-ben Gyöngyösön lektor, illetve prefektus Fehér László házában, Erdőtarcsán.
 1838-ban Jászberényben gimnáziumi tanár.
 1845-ben Szolnokon hitszónok, gimnáziumi tanár.
 1847-ben Gyöngyösön gimnáziumi tanár, lektor.
 1853-ban Szolnokon házfőnök, lektor, nagybőjti szónok, plébániai adminisztrátor, iskolaigazgató, a háztörténet jegyzője.
 1856-ban Egerben lektor és hitszónok.
 1857-ben Gyöngyösön lektor, hitszónok, ifjúsági nevelő.
 1858-ban Szécsényben házfőnökhelyettes, lektor, magiszter és gyóntató.
 1860-ban Jászberényben lektor, hitszónok és gyóntató. 1861-ben már házfőnök, lektor, rendkívüli és nagybőjti hitszónok, könyvtáros, a háztörténet jegyzője.
 1868-ban Vácott lektor és rendkívüli hitszónok. Majd a laikus testvérek gyóntatója.
 1870-ben Füleken lektor, rendkívüli hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
 1872-ben Szegeden hitszónok.
 1875 után neve nem szerepel a sematizmusokban.

P. Blachó Izsák

- 1807. március 17-én Szakolcán született.
- 1825. április 8-án öltözött be.
- 1831-ben Szegeden teológiai hallgató.
- 1829. április 9-én tett örökfogadalmat.
- 1830. augusztus 20-án szentelték pappá.
- 1833-ban Jászberényben hitszónok, a rendház anyagi ügyeinek intézője és lelkipásztor.
- 1835-ben Szécsényben lakik, és megyesi káplán.
- 1838-ban Szécsényben hitszónok, hitoktató, lelkipásztor és a rendház anyagi ügyeinek intézője.
- 1841-ban Rozsnyón házfőnökhelyettes, nagybőjti hitszónok, a laikus testvérek vezetője és gyóntatója. 1843-ban már nem házfőnökhelyettes. 1845-ben ismét házfőnökhelyettes és a keresztút végzője is. 1860-ban házfőnök, hitszónok, a keresztút végzője, könyvtáros és a háztörténet jegyzője is.
- 1861-ben Vácott házfőnökhelyettes, hitszónok, a laikus testvérek és novíciusok magisztere és gyóntatója.
- 1863. október 20-án Vácott hunyt el.

P. Vékes Dávid

- 1807. április 9-én Szegeden született.
- 1825. szeptember 13-án öltözött be.
- 1828-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1829. április 9-én tett örökfogadalmat.
- 1830. augusztus 20-án szentelték pappá.
- 1833-ban Kecskeméten, félegyházi gondnok.
- 1835-ben Szécsényben hitszónok, lelkipásztor, a rendház gazdasági ügyeinek intézője.
- 1838-ban Jászberényben hitszónok, a rendház gazdasági ügyeinek intézője, lelkipásztor és a keresztút végzője.
- 1843-ban Kecskeméten hitszónok és a keresztút végzője.
- 1845-ben Szolnokon hitszónok és tanyasi hitoktató.
- 1851-ben Kecskeméten hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
- 1854-ben Szegeden hitszónok, fogoly a polgári bíróságon, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója. 1855-ben hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója. 1864-ben hitszónok, bírósági lelkész a várban, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
- 1868. május 24-én Szegeden hunyt el.

P. Bártfai Kálmán

- 1807. november 2-án született Érsekújváron.
- 1825. október 9-én öltözött be.
- 1829. április 29-én tett örökfogadalmat. Teológiai tanulmányait Egerben végezte.
- 1830. augusztus 20-án szentelték pappá.
- 1833-ban Gyöngyösön lektor, gimnáziumi tanár és orgonista. 1838-ban Orczy Jánosnál házilelkész. 1843-ban Beniczky Ádámnál nevelő Cinkotán.
- 1853-ban Szabadkán lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1854-ben Pétervásárán Keglevich Gyulánál házilelkész. 1865-ben lektor, hitszónok, a Magyar Tudományos Társaság tagja. 1866-tól gimnáziumigazgató is.
- 1867-ben Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1869-ben Füleken hitszónok és gyóntató.

1871-ben Jászberényben hitszónok és gyóntató.

1875-ben Kaplonyban lektor és hitszónok.

1875. február 16-án Jászberényben hunyt el.

P. Pardubai vagy Pardukai Ádám

1808. november 6-án Várallyán született.

1827. július 7-én öltözött be.

1829-ben Jászberényben novícius.

1831. január 4-én tett örökfogadalmat.

1832. szeptember 17-én szentelték pappá.

1831-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.

1838-ban Kaplonyban hitszónok és a keresztút végzője.

1843-ban Szécsényben hitszónok és lelkipásztor.

1845-ben Jászberényben rendkívüli hitszónok, novíciusmagiszter, a laikus testvérek gyóntatója.

1847-ben Szécsényben hitszónok, novíciusmagiszter, énektanár, könyvtáros, orgonista és a laikus testvérek gyóntatója.

1853-ban Jászberényben hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkevezető.

1854-ben Kaplonyban házfőnök, hitszónok, lelkipásztor, könyvtáros, a keresztút végzője és a háztörténet jegyzője.

1872. március 19-én Kaplonyban hunyt el.

P. Zvaratko Dániel

1808. február 24-én Gyöngyösön született.

1823. november 3-án öltözött be.

1829. március 12-én tett örökfogadalmat.

1831. május 29-én szentelték pappá.

1833-ban Szolnokon népiskolai tanár és hitszónok.

1835-ben Gyöngyösön a fiatalok nevelője és lelkipásztor.

1841-ben Jászberényben hitszónok és Jánoshidán plébániai munkatárs.

1845-ben Szolnokon iskolai tanár és hitszónok.

1851-ben Jászberényben nyugalmazott hitszónok és jánoshidai lelkipásztor.

1855-ben Szolnokon hitszónok és vásárhelyi misszionárius, a laikus testvérek gyóntatója. 1858-tól kecskeméti és „Irsaensis” (talán Albertirsa?) misszionárius is.

1863-ban Szolnokon nagybőjti és rendes hitszónok, a laikus testvérek gyóntatója.

1865-től a házfőnök helyettese is.

1870-ben Szegeden hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.

1872. április 21-én halt meg Szegeden.

P. Chilko József Benjamin

1808. március 9-én Gyöngyösön született.

1825. szeptember 16-án öltözött be.

1829. április 29-én tett örökfogadalmat.

1832. augusztus 5-én szentelték pappá.

1835-ben a füleki rendházban lakik, de ellátja Szurdokpüspököt.

1838-ban Egerben hitszónok, az ifjúság nevelője, a rendház anyagi ügyeinek intézője.

1843-ban Füleken házfőnök, hitszónok, plébániai adminisztrátor, a háztörténet jegyzője.

1845-ben Szolnokon hitszónok és hitoktató.

1851-ben Egerben hitoktató, a laikusok magisztere és gyóntatója.
 1853-ban Szolnokon iskolai hitoktató és tanító.
 1855-ben Egerben házfőnökhelyettes, a laikusok gyóntatója.
 1856-ban Kecskeméten házfőnökhelyettes, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
 1859-ben Jászberényben hitszónok, a laikus testvérek magisztere, gyóntató.
 1861-ben Szegeden a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
 1863-ban Egerben helyettes házfőnök, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
 1870-ben Kecskeméten a keresztút végzője, laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
 1874-ben Egerben házfőnök, a háztörténet jegyzője és könyvtáros. 1878-ban hitszónok.
 1883. szeptember 2-án Egerben halt meg.

P. Gressner, Gresner vagy Greschner Miklós

1808. május 8-án született Gyöngyösön.
 1824. május 8-án öltözött be.
 1833-ban Szolnokon lektor, népiskolai tanár és gyóntató.
 1838-ban Szabadkán lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1853-ban Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1857-ben Szabadkán lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1857. május 15-én Szabadkán hunyt el.

fr. Farkas Medárd

1808. május 23-án született Kalyaván (Szepeskárolyfalva 1899-től).
 1837. november 24-én öltözött be.
 1838-ban Jászberényben sekrestyés, később szabó és alamizsnagyűjtő.
 1840. december 19-én tett örökfogadalmat.
 1865. július 21-én Jászberényben hunyt el.

P. Gyurkó Pál Imre

1808. augusztus 12-én Füleken született.
 1825. augusztus 12-én öltözött be.
 1829. szeptember 17-én tett örökfogadalmat.
 1831. november 9-én szentelték pappá.
 1831-ben Egerben teológiai hallgató.
 1833-ban Gyöngyösön lektor, Fehér László erdőtarcasai házában nevelő.
 1835-ben Jászberényben lektor és gimnáziumi tanár.
 1838-ban Szolnokon lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár. 1843-ban hitszónok teológiai tanár, magiszter, könyvtáros.
 1845-ben Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1851-ben Szolnokon lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és a laikus testvérek gyóntatója. 1853-ban a növendékek latintanára is.
 1855-ben Füleken házfőnök, hitszónok, gimnáziumi tanár, plébániai adminisztrátor, könyvtáros és a háztörténet jegyzője. 1861-ben a tartományfőnök tanácsadója is.
 1870-ben Szécsényben házfőnök, lektor, plébániai adminisztrátor, könyvtáros és a háztörténet jegyzője. 1878-tól a Jézus Szíve Társulat igazgatója, a vincés nővérek lelkipolitikusja is.
 1890. május 22-én Szécsényben hunyt el.

P. Lukács Zakariás

- 1809.március 26-án született Rovnában.
- 1812. október 30-án öltözött be.
- 1833-ban Maria-Teheresiopolitanusban volt gimnáziumi tanár.
- 1838-ban Gyöngyösön gimnáziumi tanár.
- 1843-ban Maria-Teheresiopolitanusban volt gimnáziumi tanár.
- 1845-ben Szolnokon hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1851-ben Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1853-ban Szabadkán lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1855-ben Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1863-ban Kecskeméten házfőnökhelyettes, lektor, hitszónok, a keresztút végzője, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
- 1869-ben Jászberényben házfőnökhelyettes, lektor, hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
- 1873. november 4-én Jászberényben hunyt el.

fr. Zajmusz vagy Zaimus György

- 1809. június 4-én Solnán született.
- 1832. április 24-én öltözött be.
- 1833-ban Jászberényben novícius és szakács.
- 1838-ban Egerben szakács.
- 1843-ban szakács és alamizsnagyűjtő.
- 1847-ben Füleken szakács, kertész, portás és sekrestyéhelyettes.
- 1851-ben Vácott szakács és sekrestyés. 1853-ban kertész és alamizsnagyűjtő is, de nem sekrestyés. Majd pincemester is. 1858-ban sekrestyés is.
- 1866. február 26-án Vácott hunyt el.

P. Bátki Vilmos

- 1809. szeptember 28-án Maria-Teheresiopolitanus-ban született.
- 1826. október 14-én öltözött be. Tanulmányait Egerben végezte.
- 1831. január 4-én tett örökfogadalmat.
- 1832. november 30-án szentelték pappá.
- 1835-ben Jászberényben hitszónok, lelkipásztor, a rendház anyagi ügyeinek intézője.
- 1838-ban Gyöngyösön hitszónok, az ifjúság nevelője, segédlelkész, a rendház anyagi ügyeinek intézője. 1843-tól a keresztút végzője és hitoktató is.
- 1845-ben Füleken hitszónok.
- 1851-ben Jászberényben találjuk.
- 1854-ben Szolnokon hitszónok, a keresztút végzője, az ifjúság nevelője.
- 1855-ben Kaplonyban hitszónok és segédlelkész.
- 1863. november 8-án Kaplonyban hunyt el.

P. Sztrecskó Leonárd

- 1810. május 13-án született Gyöngyösön.
- 1826. november 29-én öltözött be. Tanulmányait Gyöngyösön végezte.
- 1831. március 24-én tett örökfogadalmat.
- 1833. augusztus 18-án szentelték pappá.
- 1835-ben Gyöngyösön hitszónok, segédlelkész és gyóntató. Később Gyöngyöspüspöki lelkipásztora.

1843-ban Szolnokon gimnáziumi tanár és hitszónok.
 1845-ben Gyöngyösön hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1847-ben Szolnokon hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1851-ben Jászberényben hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1853-ban Kecskeméten hitszónok és a csányi filia lelkipásztora.
 1854-ben Jászberényben hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1858-ban Egerben hitszónok, a keresztút végzője és a laikus testvérek gyóntatója.
 1861-ben Jászberényben hitszónok.
 1863-ban Szolnokon hitszónok.
 1865-ben Kaplonyban nyugállományban.
 1868. március 10-én hunyt el Kaplonyban.

P. Muhorai vagy Muharai Krizosztom

1810. augusztus 14-én született Jászberényben.
 1828. október 22-én öltözött be. Tanulmányait Gyöngyösön végezte.
 1838-ban Egerben lakik, és a hevesi hívek lelkipásztora.
 1843-ban Gyöngyösön hitszónok, az ifjúság nevelője, segédlelkész, a rendház gazdasági ügyeinek intézője.
 1845-ben Szegeden hitszónok és kisteleki lelkipásztor.
 1847-ben Egerben lelkipásztor, hitszónok.
 1851-ben Jászberényben hitszónok, ifjúsági felelős, lelkipásztor.
 1857-ben Vácott találjuk. Neve mellé nem írnak beosztást. 1858-ban hitszónok, segédlelkész.
 1859-ben neve eltűnik a sematizmusokból.

P. Toldi (Toldy) László

1810. november 4-én Gyöngyösön született.
 1828. április 2-án öltözött be. Tanulmányait Gyöngyösön végezte.
 1831. december 8-án tett örökfogadalmat.
 1834. szeptember 17-én szentelték pappá.
 1838-ban Szabadkán gimnáziumi tanár.
 1843-ban Szolnokon lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1845-ben Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1853-ban házfőnök, gimnáziumi igazgató és tanár, a háztörténet jegyzője. 1857-ben már nem házfőnök, de marad a gimnáziumban.
 1865-ben Kecskeméten lektor, hitszónok, iskolai hittanár, a laikus testvérek gyóntatója.
 1873. május 31-én halt meg Kecskeméten.

P. Ozoróvszky Mátyás Péter

1811. február 12-én Jászberényben született.
 1828. október 20-án öltözött be.
 1832. április 19-én tett örökfogadalmat.
 1832-ben Gyöngyösön filozófiai és teológiai hallgató.
 1834. szeptember 24-én szentelték pappá.
 1838-ban Szécsényben hitszónok, lelkipásztor és a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1840-ben Szegeden hitszónok, lelkipásztor és a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1845-ben Kecskeméten hitszónok és csányi káplán.
 1847-ben Szegeden hitszónok és lelkipásztor.
 1851-ben Füleken hitszónok és lelkipásztor.

- 1853-ban Egerben hitszónok és az egerbaktai plébánia lelkipásztora.
 1855-ben Füleken hitszónok és a keresztút végzője.
 1860-ban Kecskeméten hitszónok és kiskunfélegyházi lelkipásztor, a rendház anyagi ügyeinek intézője. 1861-től elemi és középiskolai hittanár.
 1863-ban Gyöngyösön házfőnökhelyettes, hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
 1871-ben Füleken házfőnök, plébániai adminisztrátor, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
 1885-ben Jászberényben házfőnök, könyvtáros és a háztörténet jegyzője. 1886-tól már csak gyóntató.
 1888. március 8-án Jászberényben hunyt el.

P. Alberti Pacifik

- 1812-ben Tiszapüspökiben született.
 1829. szeptember 26-án öltözött be.
 1830-ban Jászberényben novícius.
 1832-ben Kecskeméten filozófiai hallgató.
 1833-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1841-ben Egerben hitszónok, lelkipásztor és a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1838-ban Egerben szolgál és polgári lelkipásztor.
 1843-ban Jászberényben hitszónok, lelkipásztor és a rendház gazdasági ügyeinek intézője.
 1845-ben jánoshidai káplán.
 1847-ben Gyöngyösön hitszónok, Fancsalban lelkipásztor.
 1859. június 1-jén Gyöngyösön hunyt el.

P. László Donát

1812. április 30-án született Pesten.
 1830. október 26-án öltözött be. Tanulmányait Szolnokon és Galgócon végezte.
 1838-ban Sztropkón találjuk, de Bánóczon lakik Lehóczky Menyhért házában, a család lelkésze.
 1843-ban Jászberénybe van beosztva, és Pécskán Perlaky Flórián gyermekeinek nevelője, lelkésze.
 1851-ben Jászberényben hitszónok, de egyben tábori lelkész is Itáliában, 1853-tól pedig „Piscariae”-ban. Valószínű, hogy a szabadságharc leverése után büntetésből besorozták tábori lelkésznek és a Habsburgok észak-olaszországi birtokaira vezényelték. 1860-tól mezőhegyesi tábori lelkész, szintén a berényi rendház tagjai között számon tartva.
 1861-től eltűnik a sematizmusokból!

fr. Tóth István András

1812. december 13-án született Petrovoszelben.
 1840. július 11-én öltözött be.
 1843-ban Gyöngyösön kertész, majd portás is.
 1844. július 27-én tett örökfogadalmat.
 1851-ben Füleken kertész, majd alamizsnagyűjtő is.
 1855-ben Jászberényben kertész és alamizsnagyűjtő.
 1857-ben Szolnokon portás, kertész, sekrestyés és alamizsnagyűjtő.

- 1866-ban Vácott kertész és alamizsnagyűjtő.
- 1868-ban Jászberényben kertész és alamizsnagyűjtő.
- 1874-ben Vácott kertész és alamizsnagyűjtő.
- 1878-ban Gyöngyösön kertész.
- 1885-ben Szabadkán kertész.
- 1888. március 31-én hunyt el Szabadkán.

P. Remess István Kázmér

- 1813. augusztus 18-án Vácott született.
- 1829. szeptember 30-án öltözött be.
- 1831-ben Kecskeméten filozófiai hallgató.
- 1833-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1834. szeptember 16-án tett örökfogadalmat.
- 1836. augusztus 28-án szentelték pappá.
- 1838-ban Szolnokon középiskolai tanár.
- 1845-ben Szabadkán gimnáziumi tanár.
- 1847-ben Jászberényben gimnáziumi tanár.
- 1851-ben Gyöngyösön tartományfőnöki titkár és gimnáziumi tanár.
- 1853-ban Szabadkán gimnáziumi tanár. 1858-tól nagybőjti magyar szónok is.
- 1861-ben Gyöngyösön tartományfőnöki titkár és gimnáziumi tanár. 1864-től már nem titkár.
- 1868-ban Jászberényben házfőnök, nagybőjti hitszónok, teológiai tanár, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
- 1872-ben Szegeden házfőnök, rendkívüli hitszónok és a háztörténet jegyzője. 1873-ban elemi iskolai tanár, és lelkipásztor a gyakorlati iskolában.
- 1874-ben Szabadkán házfőnökhelyettes, rendes és nagybőjti hitszónok, a laikus testvérek magisztere és lelkipásztor.
- 1878-ban Egerben házfőnökhelyettes, hitszónok, a laikus és klerikus növendékek magisztere.
- 1882. július 9-én Egerben hunyt el.

P. Bokor András Gedeon

- 1813. november 20-án Kalocsán született.
- 1830. október 13-án öltözött be.
- 1831-ben Jászberényben novícius.
- 1832-ben Szolnokon filozófiai hallgató.
- 1835-ben Galgócon teológiai hallgató.
- 1835. szeptember 22-én tett örökfogadalmat.
- 1837. december 24-én szentelték pappá.
- 1838-ban Szegeden hitszónok, lelkipásztor és a rendház gazdasági ügyeinek intézője.
- 1841-ben Gyöngyösön, Gyöngyöshalászon káplán.
- 1845-ben Jászberényben hitszónok, lelkipásztor és a rendház anyagi ügyeinek intézője.
- 1851-ben Szolnokon hitszónok és gimnáziumi tanár. 1853-ban hitszónok és lelkipásztor. 1856-ban középiskolai tanár. 1857-ben könyvtáros, a növendékek magisztere és latintanára. 1860-ban házfőnökhelyettes is. 1867-ben már nem helyettes.
- 1868-ban Szabadkán magyar hitszónok, a növendékek magisztere, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1871-ben Gyöngyösön a növendékek magisztere és a laikus testvérek gyóntatója.

1874-ben Szegeden helyettes házfőnök, a növendékek magisztere és gyóntatója.

1878-ban Kecskeméten hitszónok, a kecskeméti plébániákon missziós, „a Lajos gazdaságban gyógyulgat”.

1880-ban Vácott hitszónok, a növendékek magisztere és gyóntatója.

1881. november 15-én Szécsényben hunyt el.

Modorovszky Wolfgang

1814. március 27-én Jászberényben hunyt el.

P. Baráth Lőrinc

1814. május 5-én Tatán született.

1830. október 13-án öltözött be.

1835. szeptember 22-én tett örökfogadalmat.

1836. szeptember 16-án szentelték pappá.

1838-ban Gyöngyösön ifjúsági nevelő, a boconádi plébánia lelkésze.

1851-ben Gyöngyösön hitszónok és gimnáziumi tanár.

1853-ban Szegeden hitszónok, sekrestyés, a keresztút végzője és a laikus testvérek gyóntatója.

1854-ben Kecskeméten hitszónok és középiskolai hittanár, valamint a laikus testvérek gyóntatója.

1865-ben Vácott a laikus testvérek gyóntatója.

1866-ban Jászberényben házfőnökhelyettes, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója. 1867-től nagybőjti hitszónok is.

1869-ban Egerben házfőnökhelyettes, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.

1871-től elemi iskolai hitoktató.

1872-ben Vácott rendkívüli hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.

1873. február 6-án hunyt el Vácott.

fr. Molnár Mihály

1814. november 11-én született.

1829. október 21-én öltözött be.

1830-ban Jászberényben novícius.

1832-ben Szolnokon filozófiai hallgató.

1833-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.

1835-ben Szakolcán teológiai hallgató.

1838-ban Szabadkán gimnáziumi tanár.

1841-ben Gyöngyösön gimnáziumi tanár.

1845-ben Paviában (Itália) tábori lelkész.

P. Gonda Ciprián

1815. március 30-án született Gyöngyösön.

1831. október 13-án öltözött be.

1832-ben Szécsényben novícius volt.

1833-ban Szegeden filozófiai hallgató volt.

1835-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.

1837. március 23-án tett örökfogadalmat.

1838. augusztus 7-én szentelték pappá, gyöngyöshalászi segédlelkész lett, majd megbetegedett.

1857-ben Jászberényben élt, neve mellett beosztás nem szerepelt.

1863. április 3-án Jászberényben hunyt el.

P. Vissnyovszki vagy Visnyovszky, esetleg Krisnyovszki János Márk

1815. április 26-án született Korompán.

1840-ben került a Jászberényi rendházba, ahol szabó, kertész és portás.

1845. december 25-én tett örökfogadalmat.

1845-ben Szolnokon szabó és kertész.

1847-ben Nagyszőlősen szabó, kertész, portás, sekrestyés.

1851-ben Jászberényben szabó és kertész.

1853-ban Kaplonyban szabó, portás, kertész és sekrestyés.

1854-ben Szolnokon szabó, kertész és portás.

1857-ben Jászberényben szabó, kertész és portás, alamizsnagyűjtő.

1860-ban Kecskeméten szabó, portás és alamizsnagyűjtő.

1861-ben Jászberényben szabó, kertész és alamizsnagyűjtő.

1868-ban Vácott szabók, kertész és alamizsnagyűjtő.

1869-ben Maria Theresiopolitanus-ban szabó, kertész és alamizsnagyűjtő.

1870-ben Kaplonyban szabó, portás és sekrestyés.

1879-ben Nagyszőlősen szabó, portás és kertész.

1880-ban Vácott kertész és alamizsnagyűjtő.

1885-ben Füleken kertész és alamizsnagyűjtő.

1888-ban Kaplonyban kertész és portás.

1888. július 22-én hunyt el Kaplonyban.

fr. Mohos Ábrahám

1815. június 6-án született.

1838. augusztus 10-én öltözött be.

1838-ban Jászberényben szakács és orgonista.

1841-ben neve már nem található a sematizmusban.

P. Csomor Sándor Antal

1815. december 5-én Gyöngyösön született.

1833. augusztus 21-én öltözött be.

1835-ben Szolnokon filozófiai hallgató.

1837. március 23-án tett örökfogadalmat.

1838-ban Szakolcán teológiai növendék.

1839. április 2-án szentelték pappá.

1843-ban Szegeden hitszónok, lelkipásztor és a kolostor anyagi ügyeinek intézője.

1885-ben Jászberényben házfőnökhelyettes, magiszter és gyóntató.

1898. május 15-én Jászberényben hunyt el.

P. Szegedi Antal Klétusz

1816. április 13-án született Kecskeméten.

1832. október 9-én öltözött be.

1833-ban Szécsényben novícius volt.

1834-ben Szegeden filozófiai hallgató.

1836-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.

1837. november 16-án tett örökfogadalmat.

1839. november 21-én szentelték pappá. Gyöngyösön lektor és gimnáziumi tanár.

- 1845-ben Szolnokon lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1847-ben Kecskeméten nagybőjti szónok, egyházi és dogmatikai lektor, a növendékek lelkipálybírója, könyvtáros.
 1851-ben Egerben hitszónok, teológiai lektor, feldebrői segédlelkész.
 1854-ben Szécsényben hitszónok, teológiai lektor, latintanár, helyettes magiszter és a laikus testvérek gyóntatója, és később könyvtáros is. 1856-ban házfőnök és a háztörténet jegyzője is.
 1857-ben Jászberényben házfőnök, nagybőjti szónok, teológiai lektor és a háztörténet jegyzője.
 1861-ben Szegeden házfőnök, hitszónok, teológiai lektor és a háztörténet jegyzője.
 1864-ben Szabadkán hitszónok, magiszter, latintanár, dogmatika- és egyházjogtanár és gyóntató.
 1866-ban Kecskeméten hitszónok, teológiai tanár és gyóntató.
 1868-ban Nagyszőlősen házfőnök, hitszónok és a háztörténet jegyzője.
 1869-ben Kecskeméten házfőnökhelyettes, hitszónok és a laikus testvérek magisztere.
 1870-ben Egerben házfőnök, tartományi titkár, könyvtáros, a háztörténet jegyzője. 1873-tól a tartományfőnök tanácsadója is.
 1874-ben Szolnokon házfőnök, a tartományfőnök tanácsadója, a háztörténet jegyzője, könyvtáros.
 1878-ban Kecskeméten házfőnök, hitszónok, a tanulmányi ház vezetője.
 1885-ben Szolnokon hitszónok és gyóntató.
 1888-ban Kecskeméten hitszónok és gyóntató.
 1888. július 13-án Kecskeméten hunyt el.

Mogyoróffy Dániel

1816. július 7-én Jászberényben hunyt el.

P. Szentesi György

1816. augusztus 24-én született Vácott.
 1835. március 19-én öltözött be.
 1838-ban Galgócon volt teológiai hallgató.
 1839. március 21-én tett örökfogadalmat.
 1841. augusztus 15-én szentelték pappá.
 1843-ban Gyöngyösön hitszónok, segédlelkész, gyóntató.
 1847-ben Szegeden filozófiai lektor, hitszónok, a növendékek magisztere és könyvtáros.
 1851-ben Gyöngyösön teológiai tanár.
 1857-ben Jászberényben házfőnök, nagybőjti hitszónok, teológiai lektor, a háztörténet jegyzője, a keresztút végzője.
 1858-ban Szécsényben házfőnök, helyettes magiszter, latintanár, plébániai adminisztrátor, a háztörténet jegyzője, könyvtáros. 1864-től a tartományfőnök tanácsadója.
 1867-ban tartományfőnökké választják, Gyöngyösön lakik.
 1868. szeptember 24-én hunyt el Gyöngyösön.

fr. Kartali Flórián

1817. február 17-én született.
 1839. április 8-án öltözött be.

1843-ban Kecskeméten szabó, portás, kertész és helyettes sekrestyés.
 1845. november 21-én tett örökfogadalmat.
 1847-ben Szabadkán kertész és alamizsnagyűjtő.
 1855-ben Kecskeméten kertész és alamizsnagyűjtő.
 1861-ben Szegeden kertész és alamizsnagyűjtő.
 1865-ben Szolnokon kertész és alamizsnagyűjtő. 1866-ban portás és sekrestyés is.
 1872-ben Vácott portás és alamizsnagyűjtő.
 1874-ben Jászberényben kertész és alamizsnagyűjtő.
 1875-ben Egerben kertész és alamizsnagyűjtő.
 1877. június 5-én Kecskeméten hunyt el.

fr. Hák vagy Hán József

1819. november 20-án Jászberényben született.
 1842. január 31-én öltözött be.
 1845-ben Gyöngyösön kertész.
 1847-ben Kecskeméten kertész és alamizsnagyűjtő.
 1848-ban Szolnokon szakács, kertész.
 1851-ben neve nem található a sematizmusban.

fr. Takács Urbán

1820. február 3-án született.
 1842. március 25-én öltözött be.
 1843-ban Egerben szabó.
 1845-ben Gyöngyösön szabó.
 1845. november 21-én tett örökfogadalmat. 1847-től sekrestyés is. 1851-től a tartományfőnök szolgálatában állt.
 1868-ban Vácott sekrestyés, szabó és portás.
 1870-ben Egerben szabó, portás és sekrestyés.
 1872-ben Jászberényben szabó, kapus és sekrestyés.
 1877. május 3-án Kaplonyban hunyt el.

Pálinkás Péter

1821. május 3-án Jászberényben hunyt el.

P. Hegyi András

1822. május 5-én született.
 1840. szeptember 12-én öltözött be.
 1842-ben Gyöngyösön filozófiai hallgató.
 1844-ben Szolnokon teológiai hallgató.
 1844. június 27-én tett örökfogadalmat.
 1847. augusztus 6-án szentelték pappá.
 1851-ben Szolnokon hitszónok és tanár.
 1853-ban Szegeden hitszónok és tanár.
 1856-ban Kecskeméten teológiai és egyházjogi tanár, könyvtáros.
 1864-ben Nagyszőlősen házfőnök, hitszónok és a háztörténet jegyzője.
 1868-ban Egerben házfőnök, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
 1870-ben Vácott rendkívüli hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
 1875-ben Jászberényben rendkívüli hitszónok, teológiai lektor és gyóntató.
 1877. december 31-én Jászberényben hunyt el.

fr. Gáspár Joachim

- 1822. október 19-én Füleken született.
- 1844. február 12-én öltözött be.
- 1845-ben Jászberényben szabó, újonc.
- 1847-ben Egerben Szabó.
- 1851-ben neve nem található a sematizmusban.

P. Ballai Károly Demeter

- 1825. május 23-án született F.-Hricsóban.
- 1854. október 30-án öltözött be.
- 1855-ben Gyöngyösön novícius, majd teológiai hallgató.
- 1856. január 9-én tett örökfogadalmat.
- 1856. szeptember 20-án szentelték pappá.
- 1858-ban Szécsényben hitszónok és lelkipásztor.
- 1863-ban Gyöngyösön hitszónok, mátraverebélyi lelkipásztor.
- 1864-ben Szécsényben hitszónok és lelkipásztor.
- 1865-ben Gyöngyösön hitszónok, mátraverebélyi lelkipásztor.
- 1869-ben Szécsényben hitszónok, a keresztút végzője és lelkipásztor. 1878-ban káplán és a laikus novíciusok magisztere is. 1879-ben házfőnökhelyettes is.
- 1885-ben Füleken hitszónok, káplán és a laikus testvérek gyóntatója.
- 1886-ban Kaplonyban hitszónok, káplán és a laikus testvérek gyóntatója. 1889-ben házfőnökhelyettes is.
- 1890-ben Jászberényben hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
- Ezután neve már nem szerepel a sematizmusokban.

P. Sztipics Vince Brúnó

- 1825. szeptember 16-án született Szabadkán.
- 1843. augusztus 16-án öltözött be.
- 1844-ben Gyöngyösön filozófiai hallgató.
- 1849. június 26-án tett örökfogadalmat.
- 1849. december 7-én szentelték pappá.
- 1851-ben Szabadkán illyr hitszónok, a keresztút végzője és segédlelkész.
- 1865-ben Szolnokon találjuk.
- 1867-ben Füleken hitszónok és segédlelkész.
- 1868-ban Kecskeméten elemi iskolai és középiskolai hitoktató.
- 1869-ben Szegeden hitszónok.
- 1870-ben Kaplonyban hitszónok és segédlelkész.
- 1873-ban Jászberényben hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója, a keresztút végzője.
- 1885-ben Szabadkán illyr hitszónok.
- 1886. augusztus 25-én Szabadkán halt meg.

P. Vágó Pál Ferenc

- 1826. január 16-án született Újszászon.
- 1849. október 27-én öltözött be. Tanulmányait Szegeden és Gyöngyösön végezte.
- 1851. december 1-jén tett örökfogadalmat.
- 1853. augusztus 15-én szentelték pappá.
- 1854-ben Szabadkán lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.

1857-ben Jászberényben hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1860-ban Gyöngyösön hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1863-ban Szolnokon hitszónok és gimnáziumi tanár. 1867-től igazgató is. 1874-től már nem tanít, csak igazgató.
 1878-ban Gyöngyösön lektor, rendkívüli szónok és gimnáziumi igazgató.
 1902. július 2-án hunyt el Gyöngyösön.

P. Karcsú Antal Arzén

1827. május 9-én született Vásáru-ton (Pozsony).
 1845.szeptember 10-én öltözött be.
 1847-ben Szegeden filozófiai hallgató.
 1849. május 28-án tett örökfogadalmat.
 1850. október 17-én szentelték pappá.
 1851-ben Kecskeméten teológiai hallgató. 1853-ban Gyöngyösön lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1854-ben Jászberényben lektor, nagybőjti szónok és gimnáziumi tanár.
 1855-ben Szabadkán lektor, nagybőjti magyar szónok és gimnáziumi tanár.
 1858-ban Kecskeméten lektor, hitszónok, középiskolai és elemi iskolai hittanár.
 1860-ban Egerben lektor, hitszónok és ifjúsági nevelő a plébánián.
 1863-ban Gyöngyösön lektor, hitszónok és a csányi plébánián házitanító.
 1864-ben Vácott házfőnökhelyettes, lektor, hitszónok, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója, könyvtáros.
 1869-ben Szegeden hitszónok, dogmatikai és egyházjogi tanár, könyvtáros.
 1870-ben Vácott helyettes házfőnök, lektor, hitszónok, könyvtáros, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója. 1875-től házfőnök, teológiai tanár, klerikusmagiszter, az Oltáregyesület igazgatója, könyvtáros, a háztörténet jegyzője. 1878-tól a tartományfőnök tanácsadója. A III. Rend igazgatója.
 1888-tól már nem házfőnök.
 1889-től Szolnokon lektor, hitszónok, a tartományfőnök tanácsadója, gyóntató.
 1893. február 7-én Szolnokon hunyt el.

P. Pazsiczki János Simeon

1827. szeptember 12-én született Rajeczben.
 1844. szeptember 16-án öltözött be. Novícius Szécsényben volt. Tanulmányait Szolnokon végezte.
 1849. május 28-án tett örökfogadalmat.
 1850. október 17-én szentelték pappá.
 1851-ben Szabadkán gimnáziumi tanár.
 1853-ban Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1856-ban Szegeden hitszónok, matematikát, fizikát és történelmet tanít.
 1857-ben Gyöngyösön hitszónok és teológiai tanár. 1867-től házfőnök, könyvtáros és a háztörténet jegyzője is. 1870-ben megválasztják tartományfőnök-helyettesé is.
 1871-ben nem ő a házfőnök. 1872-től ismét házfőnök. 1873-tól tartományfőnökké választják. 1878-ban helyettes tartományfőnök, teológiai lektor, a generális kinevezett vizitátora. 1879-ben másodjára is tartományfőnök lesz. 1885-ben teológiai lektor.
 1889. április 14-én hunyt el Gyöngyösön.

fr. Szerencsés Jenő

1828. január 16-án Léván született.
1844. március 8-án öltözött be.
1845-ben Jászberényben novícius.
1847-ben Gyöngyösön teológiai hallgató és orgonista.
1851-ben neve már nem szerepel a sematizmusban.

fr. Vadász Róbert

1829. július 1-jén Hevesen született.
1844. szeptember 16-án öltözött be.
1846-ban Szolnokon filozófiai hallgató.
1851-ben neve már nem szerepel a sematizmusban.

fr. Rigó János Antal

1829. október 26-án született Jászberényben.
1848. szeptember 24-én öltözött be.
1851-ben Gyöngyösön szakács.
1853-ban Egerben szakács.
1854-ben Gyöngyösön kukta.
1854. augusztus 27-én tett örökfogadalmat.
1857-ben Egerben sekrestyés, majd kertész és kukta.
1880-ban Gyöngyösön kertész.
1902-ben Jászberényben kertész.
1914. április 30-án hunyt el Jászberényben.

fr. Hegyi Emmánuel

1830-ban Jászberényben született.
1845. szeptember 6-án öltözött be.
1847-ben Szegeden filozófiai hallgató.
1851-ben Kecskeméten teológiai hallgató és orgonista.
1853-ban neve nem található a sematizmusban.

fr. Nyúl Volfgang

1830. szeptember 17-én Jászberényben hunyt el, novícius volt.

fr. Bálint Donulusz

1831-ben Jászberényben szakács.

fr. Szerenka Izsák

1831-ben Jászberényben novícius.

fr. Klinner Apolinár

1831-ben Jászberényben novícius.

P. Tanos Gábrriel

1831-ben Jászberényben novícius.
1832-ben Jászberényben tanári pályára készül.
1833-ban már neve nem található a sematizmusban.

fr. Rada Rókus

1831-ben Jászberényben novícius.

1832-ben Jászberényben tanári pályára készül.
1833-ban már neve nem található a sematizmusban.

fr. Vass Fülöp

1831. július 20-án Jászberényben született.
1849. november 6-án öltözött be.
1853-ban Gyöngyösön alamizsnagyűjtő.
1854-ben Egerben alamizsnagyűjtő.
1855-ben neve nem található a sematizmusban.

P. Bóta Ferenc Bernardin

1831. december 7-én született Gyöngyösön.
1848. augusztus 10-én öltözött be. Filozófiai és teológiai tanulmányait Gyöngyösön végezte.
1854. március 19-én tett örökfogadalmat.
1855. szeptember 20-án szentelték pappá.
1856-ban Jászberényben lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár.
1858-ban Szécsényben hitszónok, rimóci lekipásztor.
1860-ban Jászberényben lektor, hitszónok, a keresztút végzője, gimnáziumi tanár.
1873-tól házfőnökhelyettes és magiszter is.
1874-től Egerben lektor, hitszónok, magiszter és gyóntató.
1875-ben Vácott lektor és hitszónok.
1878-ban Jászberényben lektor, hitszónok és jánoshidai lekipásztor.
1879-ben Gyöngyösön házfőnökhelyettes, lektor, hitszónok.
1880-ban Szolnokon lektor, hitszónok és gyóntató.
1888-ban Füleken lektor, hitszónok és gyóntató.
Ismeretlen időpontban Kaplonyba került.
1899. május 17-én Kaplonyban hunyt el.

P. Magócsi László

1832-ben Jászberényben gyóntató.
1832. április 1-jén Jászberényben hunyt el.

P. Ivanics János Jusztin

1832. március 3-án született Szabadkán.
1850. március 11-én öltözött be.
1851-ben Szegeden novícius, majd teológiai hallgató.
1853. március 19-én tett örökfogadalmat.
1854-ben Kecskeméten teológiai hallgató.
1855. szeptember 20-án szentelték pappá.
1856-ban Szolnokon középiskolai tanár, a keresztút végzője és középiskolai tanár, a le-
tartóztatottak lelkigondozója.
1860-ban Füleken hitszónok, hitoktató és elemi iskolai tanár.
1864-ben Kecskeméten hitszónok, elemi és középiskolai hittantanár.
1868-ban Jászberényben hitszónok és gimnáziumi tanár. 1874-ben házfőnökhelyettes
és magiszter. 1885-ben már nem házfőnökhelyettes. 1886-ban házfőnök, gimnáziumi tanár, nagybőjti hitszónok, a háztörténet jegyzője és könyvtáros. 1888-tól
a vincés nővérek lelkivezetője.
1899. május 10-én hunyt el Szabadkán.

fr. Kovács Imre Valentin

- 1832. október 25-én született Kecskeméten.
- 1852. szeptember 1-jén öltözött be.
- 1853-ban Jászberényben volt novícius.
- 1854-ben Szegeden filozófiai hallgató.
- 1855. szeptember 1-jén tett örökfogadalmat.
- 1855-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1856. szeptember 29-én szentelik pappá.
- 1859-ben Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1860-ban Szécsényben hitszónok, kisegítő a rimóczi plébánián, fiatalok nevelője.
- 1863-ban Kecskeméten hitszónok, ifjúsági nevelő, és kisegítő Alpáron. 1864-től középiskolai és általános iskolai hittanár is.
- 1867-ben Szolnokon hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1878-ban Szabadkán magyar hitszónok, filozófiai lektor, matematika- és fizikatanár, klerikusok magisztere, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1880-ban Szolnokon filozófiai lektor, hitszónok, segédlelkész.
- 1885-ben Nagyszőlősen házfőnök, hitszónok, a III. Rend igazgatója, könyvtáros és a háztörténet jegyzője, hittanár.
- 1886. szeptember 4-én hunyt el Nagyszőlősen.

fr. Szabó Ákos

- 1833. április 13-án született Jászberényben.
- 1850. augusztus 24-én öltözött be.
- 1852-ben Szegeden filozófiai hallgató.
- 1854-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1855-ben neve nem található a sematizmusban.

P. Toldi András

- 1834. október 14-én Gyöngyösön született.
- 1851. október 4-én öltözött be.
- 1853-ban Szolnokon latint tanult.
- 1854-ben Szegeden filozófiai hallgató.
- 1855-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1856. február 24-én tett örökfogadalmat.
- 1858. december 6-án szentelték pappá.
- 1859-ben Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1860-ban Szolnokon hitszónok, hitoktató és a növendékek énektanára.
- 1863-ban Szegeden hitszónok, a földéaki plébánia lelkésze.
- 1864-ben Egerben hitszónok.
- 1855-től neve nem szerepel a sematizmusokban.

P. Toldi Donát Péter

- 1834. október 4-én született Gyöngyösön.
- 1851. október 4-én öltözött be.
- 1853-ban Szolnokon latint tanult.
- 1854-ben Szegeden filozófiai hallgató.
- 1855-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1856. február 24-én tett örökfogadalmat.

1858. október 10-én szentelték pappá.

1861-ben Szolnokon a letartóztatottak lelkipánczója. 1863-tól cibakházi lelkipánczor is.

1865-ben Jászberényben hitszóncok, jáncoshidai lelkipánczor.

1867-ben Gyöngyösön hitszóncok, fāncsali lelkipánczor. 1871-től horti lelkipánczor.

1874-ben Kecskeméten hitszóncok, izsáki lelkipánczor.

1875-től házfőncokhelyettes, III. Rendi igazgató, gyóncatató és magiszter is.

1902-ben Kaplonyban helyettes házfőncok, III. Rendi igazgató és gyóncatató. Később a házitanács tagja.

1910. szeptember 25-én hunyt el Kaplonyban. (Māsok szerint október 25-én.)

P. Varga Mihály Emil

1834. augusztus 31-én született Jászberényben.

1888-ban Jászberényben lektor, nagybőjti szóncok, gimnáziumi igazgató és könyvtáros.

1889-ben Szolnokon lektor, hitszóncok, gimnáziumi igazgató és lelkipánczó, a laikus testvérek gyóncatatója.

Művei:

- Egyházi beszéd, melyet a váczi szent Ferenc rendi kolostor és egyház építése bevégzésének százados ünnepén 1860-dik évi május 13-án ugyanazon egyházban mondott Varga Emil, Pesten, Nyomatott Bucsánszky Alajosnál, 1860
- A Szent Ferenc rendiek vezetése alatt álló Szolnok-városi kath. Nagygyrnasium évi jelentése... tanévről/ közli Varga Emil, Bittermann Nyomda, 1877–1887.
- Tanügyi cikkekét jelentetett meg a Jász-Nagykū-Szolnok c. helyi lapban.
- Szolnoki értesítőben: Az ifjúság nevelése és tanítása eredményét mely fő tényezők eszközklik legbiztosabban? 1877.

Kéziratai:

- Szabályok, melyek szerint a növendékekben az engedelmisségre való készség megállapítható.
- Európa vízszintes és függőleges tagozatának tüzetes tárgyalása és példákkal megerősített befolyása a növény- és állatországra.

P. Domokos Elek Rafael

1834. november 23-án született Kecskeméten.

1852. augusztus 30-án öltözött be.

1853-ban Jászberényben novícius.

1854-ben Szegeden filozófiai hallgató.

1856. február 24-én tett örökfogadalmat.

1856-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.

1858. október 10-én szentelték pappá.

1860-ban Szegeden matematika-, fizika- és történelemtanár.

1868-ban Kecskeméten hitszóncok, morális- és pasztorálistanár, a növendékek nevelője.

1869-ben Szegeden hitszóncok, teológiai tanár.

1878-ban Szabadkán házfőncok, hitszóncok, teológiai lektor, a filozófiai főiskola igazgatója, tartományi titkár, könyvtáros, a Jézus Szíve Társulat vezetője, a háztörténet jegyzője.

1880-ban Szegeden házfőncok, plébániai adminisztrátor, könyvtáros, a háztörténet jegyzője.

1880. szeptember 8-án hunyt el Szegeden.

fr. Vavró Ambrus

1835. december 25-én született Gyöngyösön.
 1852. szeptember 21-én öltözött be.
 1853-ban Jászberényben novícius.
 1854-ben Szegeden filozófiai hallgató.
 1855-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1856-tól nem található a sematizmusokban.

fr. Farkas Fülöp

1836. szeptember 14-én született Bobán.
 1858. március 3-án öltözött be.
 1859-ben Jászberényben szabó.
 1861-ben Szolnokon szabó. 1863-ban kapus és sekrestyés is.
 1865-től neve nem szerepel a sematizmusokban.

P. Skrovánkovits Elek

1836. szeptember 28-án született Gyöngyösön.
 1852. augusztus 30-án öltözött be.
 1853-ban Jászberényben volt novícius.
 1854-ben Szolnokon tanult latint.
 1855-ben Szegeden filozófiai hallgató.
 1856. november 20-án tett örökfogadalmat.
 1857-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1861-ben Szolnokon hitszónok.
 1863-ban Egerben hitszónok, a keresztút végzője.
 1865-ben neve eltűnik a sematizmusokból.

fr. Győri Jenő

1838. január 11-én született Gyöngyösön.
 1852. augusztus 30-án öltözött be.
 1853-ban Jászberényben novícius volt.
 1854-ben Szolnokon latint tanult.
 1855-ben Szegeden filozófiai hallgató.
 1857-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1858-ban már nem található a sematizmusban.

P. Bálint Mihály Xavér

1840. február 3-án született Szabadkán.
 1858. augusztus 12-én öltözött be.
 1860-ban Szolnokon növendék.
 1861-ben Szegeden növendék.
 1863. szeptember 2-án tett örökfogadalmat.
 1865-ben Kecskeméten teológus növendék.
 1865. május 31-én szentelték pappá.
 1867-ben Szabadkán iskolai hitoktató a tanyákon, majd illyr gyóntató is.
 1904–1905 Jászberényben hitszónok.
 1911. július 29-én hunyt el Jászberényben.

P. Nagy József Róbert

- 1835. július 10-én született Vácott.
- 1854. december 7-én öltözött be, klerikus novícius volt Jászberényben.
- 1858. május 4-én tett örökfogadalmat.
- 1858. október 10-én szentelték pappá.
- 1912. május 24-én Jászberényben hunyt el.

fr. Magyar Gervásiusz

- 1837. március 3-án született Félegyházán.
- 1853. október 17-én öltözött be.
- 1854-ben Jászberényben novícius volt.
- 1855-ben Szabadkán latint tanult.
- 1856-tól hiányzik a sematizmusokból.

P. Mátrai Alajos Rafael

- 1838. március 12-én született Gyöngyösön.
- 1853. augusztus 29-én öltözött be.
- 1854-ben Szécsényben novícius.
- 1855-ben Szabadkán latint tanult.
- 1856-ban Szegeden filozófiai hallgató.
- 1858-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1859. augusztus 9-én tett örökfogadalmat.
- 1860-ban Kecskeméten teológiai hallgató.
- 1863. szeptember 2-án szentelték pappá.
- 1864-ben Füleken hitszónok, hittanár és elemi iskolai tanár.
- 1865-ben Szécsényben hitszónok és varbói lekipásztor.
- 1868-ban Szolnokon hitszónok és lekipásztor.
- 1869-ben Kecskeméten hitszónok és a csongrádi rendház anyagi ügyeinek kezelője.
- 1870-ben Jászberényben hitszónok.
- 1872-ben Gyöngyösön hitszónok és fanciesali lekipásztor.
- 1875-ben Egerben hitszónok, hittanár és a keresztút végzője. 1878-tól nagybőjti szónok is.
- 1885-ben Szolnokon segédlelkész, hitszónok és hittanár.
- 1886-ban Szécsényben hitszónok, segédlelkész és a laikus testvérek gyóntatója. 1887-től házfőnökhelyettes is.
- 1890-ben Vácott hitszónok és a laikus testvérek gyóntatója.
- 1901. március 20-án Terecskén hunyt el.

fr. Rózsa Edvard

- 1838. április 12-én született Szabadkán.
- 1853. augusztus 19-én öltözött be.
- 1854-ben Jászberényben novícius.
- 1855-ben Szolnokon latint tanult.
- 1855-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1856-ban Szegeden filozófiai hallgató.
- 1860-tól nem található a sematizmusokban.

P. Németh János Kelemen

- 1838. április 12-én született Csantavéren.
- 1853. augusztus 19-én öltözött be.

1859. április 28-án tett örökfogadalmat.

1861. augusztus 4-én szentelték pappá, Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.

1867-ben klerikusmagiszter is. 1885-ben a városi ipari iskola igazgatója is egy évre.

1886-tól nyugalmazott hitszónok és gyóntató. 1900-tól a vincés nővérek gyóntatója. 1916-ban vikárius, vagyis a házfőnökhelyettes.

1924. június 8-án halt meg Jászberényben mint a rendtartomány neszтора, vagyis legidősebb tagja.

fr. Vida Bernardin

1839. február 22-én született Kecskeméten.

1853. augusztus 29-én öltözött be.

1854-ben Jászberényben novícius volt.

1855-ben Maria-Teheresiopolisban latint tanult.

1857-ben Szegeden filozófiai hallgató.

1859-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.

1860. március 19-én tett örökfogadalmat.

1863-tól hiányzik a sematizmusokból.

fr. Nagy Ernő

1839. április 26-án született Alattyánon.

1853. augusztus 19-én öltözött be.

1854-ben Jászberényben novícius volt.

1855-ben Szolnokon latint tanult.

1856-ban Szabadkán latint tanult.

1857-ben Szegeden filozófiai hallgató.

1858-tól hiányzik a sematizmusokból.

P. Medveczki Simon

1839. augusztus 8-án született Gyöngyösön.

1858. augusztus 8-án öltözött be.

1860-ban Szegeden filozófiai hallgató.

1861. szeptember 2-án tett örökfogadalmat.

1863-ban Kecskeméten teológiai hallgató.

1863. szeptember 2-án szentelték pappá.

1865-ben Szolnokon lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.

1866-ban Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.

1868-ban Szolnokon lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.

1870-ben Gyöngyösön lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár. 1873-ban a tartományfőnök titkára is egyben.

1875-ben neve eltűnik a sematizmusból.

P. Szöllősi Domonkos

1840. március 26-án született.

1856. augusztus 11-én öltözött be.

1857-ben Szécsényben volt novícius.

1858-ban Szolnokon latint tanult.

1859-ben Szegeden volt filozófiai hallgató.

1861-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.

1861. június 6-án tett örökfogadalmat.
 1863. szeptember 2-án szentelték pappá.
 1865-ben Jászberényben lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkivezető.
 1866-ban Szolnokon lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1870-ben Egerben lektor, hitszónok, segédlelkész különböző egyházmegyei plébánián.
 1871-ben Kecskeméten hitoktató.
 1873-ban Gyöngyösön lektor, hitszónok, gimnáziumi tanár és lelkivezető.
 1873. augusztus 18-án hunyt el Gyöngyösön.

P. Szomolányi József Bertalan

1812. augusztus 13-án született Maronyoson.
 1828. szeptember 13-án öltözött be.
 1832-ben Gyöngyösön főiskolai hallgató.
 1833. augusztus 13-án tett örökfogadalmat.
 1835. szeptember 24-én szentelték pappá. 1838-ban lektor és gimnáziumi tanár.
 1843-ban Szolnokon hitszónok és gimnáziumi tanár. 1853-ban Szolnok-Abonyon lelkész.
 1854-ben Gyöngyösön gimnáziumi tanár. 1873-ban házfőnök és a háztörténet jegyzője.
 1878-ban Jászberényben házfőnök, lektor, nagybőjtői szónok, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
 1885-ben Szécsényben lektor, rendkívüli hitszónok, a novíciusok latintanára és a laikus testvérek gyóntatója.
 1886-ban Szegeden lektor, hitszónok, segédlelkész, a laikus és a klerikus testvérek gyóntatója. 1888-ban házfőnökhelyettes is.
 1889. március 9-én Szegeden hunyt el.

fr. Majer Antal Protáz

1814. augusztus 24-én született.
 1840. május 11-én öltözött be.
 1843-ban Gyöngyösön pincemester.
 1847. június 8-án tett örökfogadalmat. 1851-től a tartományfőnök szolgálatában is dolgozik. 1858-tól kertész is. 1863-tól kertész és pincemester.
 1878-ban Jászberényben kertész és sekrestyés.
 1885-ben Kaplonyban pincemester. 1888-tól sekrestyés.
 1889. augusztus 14-én Kaplonyban hunyt el.

P. Szabó Gergely Jácint

1850. március 11-én született Kecskeméten.
 1871. szeptember 30-án öltözött be.
 1872-ben Szécsényben novícius.
 1873-ban Egerben 8. osztályos gimnazista.
 1874-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1876. január 18-án tett örökfogadalmat.
 1877. július 2-án szentelték pappá. 1878-ban hitszónok és domoszlói lelkipásztor.
 1879-ben Füleken hitszónok, elemi iskolai tanár, a keresztút végzője.
 1880-ban Szolnokon hitszónok és gimnáziumi tanár.
 1885-ben Kecskeméten hitszónok, hitoktató és a keresztút végzője.
 1887-ben Gyöngyösön hitszónok, gimnáziumi tanár és hitoktató.
 1888-ban Jászberényben hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolában.

1902-ben hitszónok, házfőnök, a III. Rend igazgatója, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.

1920. március 8-án Nagyszőlősen hunyt el.

P. Varga Mihály Emil

1834. augusztus 31-én született Jászberényben.

1850. április 27-én öltözött be.

1851-ben Szegeden filozófiai hallgató.

1853-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.

1855. szeptember 4-én tett örökfogadalmat.

1857. március 6-án szentelték pappá.

1858-ban Szegeden hitszónok és tanár.

1860-ban Vácott lektor, nagybőjti hitszónok, a keresztút végzője, lelkipásztor.

1863-ban Gyöngyösön lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.

1878-ban Szolnokon lektor, gimnáziumi igazgató és könyvtáros. 1880-ban házfőnök-helyettes, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója is.

1879-ben Szolnokon lektor, hitszónok, gimnáziumi igazgató és könyvtáros. 1880-tól házfőnökhelyettes is.

1888-ban Jászberényben lektor, nagybőjti szónok, gimnáziumi igazgató és könyvtáros.

1889-ben Szolnokon lektor, hitszónok, gimnáziumi igazgató és lelkivezető, a laikus testvérek gyóntatója.

1895. június 23-án Szolnokon hunyt el.

Művei:

- Egyházi beszéd, melyet a váci szent ferenc rendi kolostor és egyház építése bevégzésének százados ünnepén 1860-dik évi május 13-án ugyanazon egyházban mondott Varga Emil, Pesten, Nyomatott Bucsánszky Alajosnál, 1860.
- A Szent Ferenc rendiek vezetése alatt álló Szolnok-városi kath. Nagygymnasium évi jelentése... tanévről/ közli Varga Emil, Bittermann Nyomda, 1877–1887.
- Tanügyi cikkekkel jelentetett meg a Jász-Nagykun-Szolnok c. helyi lapban
- Szolnoki értesítőben: Az ifjúság nevelése és tanítása eredményét mely fő tényezők eszközlik legbiztosabban? 1877.

Kéziratai:

- Szabályok, melyek szerint a növendékekben az engedelmisségre való készség megállapítható.
- Európa vízszintes és függőleges tagozatának tüzetes tárgyalása és példákkal megerősített befolyása a növény- és állatországra.

fr. Ulrich András Neitusz

1837. szeptember 3-án született Thurdossin.

1859. június 29-én öltözött be.

1860-ban Vácott szabó.

1861-ben Gyöngyösön novícius és szabó.

1863-ban Egerben szabó és sekrestyés.

1869-ben Kaplonyban szabó, portás és sekrestyés.

1870-ben Kecskeméten szabó, sekrestyés és kertész.

1870. január 20-án tett örökfogadalmat.

1878-ban Egerben szabó, kapus, sekrestyés.

1887-ben Jászberényben szabó, kapus, alamizsnagyűjtő és sekrestyés.

1902-ben Gyöngyösön szabó, kapus, sekrestyés.

1904-ben már nem szerepel a sematizmusban.

P. Skultéti István Pál

1838-ban január 18-án Gyöngyösön született.

1853. augusztus 29-én öltözött be.

1854-ben Szécsényben novícius.

1855-ben Szabadkán latint tanult.

1857-ben Szegeden filozófiai hallgató.

1859-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.

1859. április 28-án tett örökfogadalmat.

1861. augusztus 4-én szentelték pappá.

1863-ban Füleken lektor, hitoktató és lekipásztor Taron.

1864-ben Szolnokon lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.

1867-ben Vácott lektor, hitszónok és lekipásztor.

1868-ban Szécsényben lektor, hitszónok, a keresztút végzője és lekipásztor.

1869-ben Egerben lektor, hitszónok és lekipásztor.

1870-ben Szegeden lektor, hitszónok és lekipásztor. Majd a keresztút végzője is.

1878-tól segédlelkész is.

1880-ban Kecskeméten lektor, hitszónok, hitoktató és a keresztút végzője. 1884-től nagybőjti szónok is.

1887-ben Jászberényben házfőnökhelyettes, hitoktató a tanyasi iskolákban, a III. Rend igazgatója, magiszter és gyóntató.

1902-ben Vácott lektor és hitszónok. Majd a házitanács tagja is. 1906-ban házfőnök-helyettes is.

1915. november 17-én Vácott hunyt el.

fr. Kulka János Nabor

1840. szeptember 12-én Sidzinában (Galícia) született.

1866. szeptember 28-án öltözött be.

1880-ban Jászberényben szabó és alamizsnagyűjtő.

1885-től nem található a sematizmusokban.

P. Bognár János Márk

1840. december 10-én Jászberényben született.

1856. augusztus 11-én öltözött be.

1862. február 5-én tett örökfogadalmat.

1864. október 21-én szentelték pappá.

1866-ban Szegeden hitszónok és tanár. 1868-ban lektor, a növendékek magisztere és lelkivezetője.

1870-ben Gyöngyösön teológiai tanár, orgonista és énektanár. 1875-ben könyvtáros is.

1885-ben Gyöngyösön tartományfőnök. 1888-ban tartományfőnök-helyettes.

1889-ben Szegeden lakik, továbbra is helyettes.

1901. március 25-én Szegeden hunyt el.

fr. Hanuszik Alajos Timóteus

1842. szeptember 19-án született Chrizmén.

1876. július 16-án öltözött be.

1879-ben Trestenában kertész és alamizsnagyűjtő.
 1880-ban Füleken kertész és alamizsnagyűjtő.
 1885-ben Jászberényben kertész, kapus, sekrestyés és alamizsnagyűjtő.
 1886-ban Rozsnyón sekrestyés és alamizsnagyűjtő.
 1889-től nem található a sematizmusokban.

P. Zsigmond Sándor Adolf

1844. augusztus 5-én született Kecskeméten.
 1862. szeptember 21-én öltözött be.
 1868. május 14-én tett örökfogadalmat.
 1869. július 25-én szentelték pappá.
 1903. június 20-án Jászberényben hunyt el.

P. Maldrik Ferdinád

1845. március 10-én született.
 1860. augusztus 11-én öltözött be.
 1866. július 10-én tett örökfogadalmat.
 1868. augusztus 4-én szentelték pappá.
 1869-ben Jászberényben hitszónok, lektor és gimnáziumi tanár.
 1869. március 2-án hunyt el Jászberényben.

P. Magócsi János Imre

1845. március 15-én született Csécsén.
 1862. augusztus 12-én öltözött be.
 1869. február 23-án tett örökfogadalmat.
 1869. augusztus 29-én szentelték pappá.
 1913-tól Jászberényben házfőnök, hitszónok, a III. Rend és a Jézus Szíve Társulat igazgatója, a háztörténet jegyzője és könyvtáros.
 1925-ben Simontorányán hitszónok, a házitanács tagja és jubiláns.
 1931. március 20-án hunyt el Simontornán.

P. Győri vagy Győry Sándor Angelusz

1845. március 16-án született Jászsalsószentgyörgyön.
 1862. augusztus 19-én öltözött be.
 1863-ban Szécsényben novícius.
 1864-ben Szabadkán latint tanult.
 1865-ben Szegeden filozófiai hallgató.
 1867-ben Szegeden teológiai hallgató.
 1868. május 14-én tett örökfogadalmat.
 1869. augusztus 29-én szentelték pappá.
 1871-ben Vácott hitszónok és lelkipásztor.
 1872-ben Jászberényben hitszónok.
 1875-ben Kecskeméten hitszónok, hittanár és a keresztút végzője.
 1878-ban Gyöngyösön hitszónok és gimnáziumi tanár. 1879-től a tartományfőnök titkára is. 1880-ban házfőnök, rendkívüli hitszónok és a háztörténet jegyzője.
 1885-ben Kaplonyban házfőnökhelyettes, segédlelkész, a keresztút végzője, a laikus testvérek magisztere és gyóntatója.
 1890-ben neve eltűnik a sematizmusokból.

fr. Ganiczki Péter

- 1845. augusztus 15-én született.
- 1870. július 12-én öltözött be.
- 1871-ben Jászberényben kapus, sekrestyés.
- 1872-ben Szolnokon kertész és alamizsnagyűjtő.
- 1874-ben neve eltűnik a sematizmusokból.

P. Kovács Ákos

- 1845. november 10-én született.
- 1861. augusztus 21-én öltözött be.
- 1863-ban Szabadkán latint tanult.
- 1864-ben Szegeden filozófiai hallgató.
- 1866-ban Szolnokon teológiai hallgató.
- 1867. március 19-én tett örökfogadalmat.
- 1868. december 28-án szentelték pappá.
- 1869-ben Galgócon teológiai hallgató.
- 1870-ben Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1873-ban Füleken lektor, hitszónok és elemi iskolai tanár.
- 1875-ben Vácott lektor, hitszónok és újkécskei lelkipásztor.
- 1878-ban neve eltűnik a sematizmusokból.

fr. Kecskés Sándor Donát

- 1846. január 3-án született Gyöngyösön.
- 1863. szeptember 25-én öltözött be.
- 1870. július 27-én tett örökfogadalmat.
- 1914. október 13-án Jászberényben hunyt el.

fr. Semmer Károly Demeter

- 1846. január 6-án született Püspökatvanban.
- 1866. október 17-én öltözött be.
- 1867-ben Jászberényben szabó.
- 1868-ban Gyöngyösön novícius és szabó.
- 1869-ben Jászberényben szabó, portás és sekrestyés.
- 1871-ben Szegeden szabó és alamizsnagyűjtő.
- 1873-ban Szécsényben szabó, portás és alamizsnagyűjtő.
- 1878-ban Szolnokon szabó és alamizsnagyűjtő.
- 1880. augusztus 23-án tett örökfogadalmat.
- 1885-ben Szabadkán szabó és sekrestyés.
- 1902-ben Kaplonyban szabó, kapus, sekrestyés és orgonista.
- 1915. augusztus 12-én Kaplonyban hunyt el.

P. Laokonidesz János Modeszt

- 1846. október 10-én született Gyöngyösön.
- 1863. szeptember 19-én öltözött be.
- 1869. február 4-én tett örökfogadalmat.
- 1870. július 27-én szentelték pappá.
- 1873–75-ig Jászberényben lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1890-ben Gyöngyösön dolgozik mint lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1904. október 2-án hunyt el Gyöngyösön.

fr. Farkas Vendel

- 1847. október 6-án született.
- 1864. október 1-jén öltözött be Jászberényben.
- 1865-ben Jászberényben szabó. 1866-ban sekrestyés is.
- 1867-ben Gyöngyösön szabó.
- 1868-ban Jászberényben szabó és kapus.
- 1869-ben neve eltűnik a sematizmusokból.

P. Pintér Mihály Kornél

- 1848. május 9-én született Hosszúfaluban.
- 1865. augusztus 12-én öltözött be.
- 1867-ben Jászberényben 5. osztályos gimnazista.
- 1869-ben Kecskeméten 7. osztályos gimnazista.
- 1870. január 20-án tett örökfogadalmat.
- 1871-ben Gyöngyösön filozófiai hallgató.
- 1873-ban Szegeden teológiai hallgató.
- 1874. július 26-án szentelték pappá.
- 1874-ben Gyöngyösön gimnáziumi tanár. 1885-ben nagybőjti hitszónok is. 1887-ben a növendékek magisztere és a laikus testvérek gyóntatója is. 1902-ben Gyöngyösön házfőnök, lektor, hitszónok, gimnáziumi előljáró és a háztörténet jegyzője.
- 1913-ban gimnáziumi előljáró, a háztanács tagja és penitenciárius is.
- 1932. augusztus 9-én Gyöngyösön hunyt el.

fr. Kuluncsics János Jessze

- 1848. október 27-én született Szabadkán.
- 1865. augusztus 17-én öltözött be.
- 1866-ban Szécsényben novícius.
- 1867-ben Jászberényben 5. osztályos gimnazista növendék.
- 1870. március 30-án tett örökfogadalmat.
- 1871-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1873. november 27-én szentelték pappá.
- 1875-ben Szolnokon lektor, hitszónok és gimnáziumi tanár.
- 1878-ban Kecskeméten lektor, hitszónok, teológiai tanár és a laikus testvérek gyóntatója.
- 1879-ben Szabadkán nagybőjti magyar hitszónok és teológiai lektor. 1885-ben már illyr szónok is. 1889-ben a Jézus Szíve Társulat igazgatója is. 1902-ben házfőnök, a háztörténet jegyzője.
- 1903. április 17-én Szabadkán halt meg.

fr. Valeczki Fülöp

- 1849. február 11-én született.
- 1865. augusztus 12-én öltözött be.
- 1866-ban Szécsényben novícius.
- 1867-ben Jászberényben 5. osztályos gimnazista.
- 1869-től nem található a sematizmusokban.

fr. Kovács Vendel

- 1849. február 19-én született.
- 1865. augusztus 12-én öltözött be.
- 1866-ban Szécsényben novícius.

1867-ben Jászberényben 5. osztályos gimnazista.

1868. augusztus 21-én Jászberényben hunyt el.

fr. Domokos Pacifik

1849. november 1-jén született.

1866. augusztus 30-án öltözött be.

1867-ben Szécsényben novícius.

1868-ban Jászberényben 6. osztályos gimnazista.

1871-ben neve eltűnik a sematizmusból.

fr. Katics György

1849. december 7-én született.

1868. augusztus 13-án öltözött be.

1869-ben Szécsényben novícius.

1870-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista.

1871-ben már nem szerepel a sematizmusokban.

fr. Burics Lénárd

1850. április 20-án született.

1868. október 30-án öltözött be.

1869-ben Szécsényben novícius.

1870-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista.

1871. február 10-én Jászberényben hunyt el.

fr. Keresztúri Balázs

1852. április 16-án született.

1869. augusztus 17-én öltözött be.

1870-ben Szécsényben novícius.

1871-ben Jászberényben 6. osztályos gimnazista.

1872-ben filozófiai hallgató volt Kőrmöcbányán.

1873-ban neve eltűnik a sematizmusokból.

fr. Novák Iréneusz

1852. május 25-én született.

1870. szeptember 1-jén öltözött be.

1871-ben Szécsényben novícius.

1872-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista.

1873-ban már nem található a sematizmusban.

fr. Szatmáry Gergely

1852. augusztus 19-én született.

1871. április 1-jén öltözött be.

1872-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista.

1873-ban már nem található a sematizmusban.

P. Végh Antal Anasztáz

1853. április 17-én Tatán született.

1875. március 15-én öltözött be.

1879. október 14-én tett örökfogadalmat.

1879. november 4-én szentelték pappá.

fr. Farkas József Pál

- 1854. március 12-én született Sáron.
- 1874. április 25-én öltözött be.
- 1875-ben Jászberényben kertész.
- 1879-ben Gyöngyösön kertész és alamizsnagyűjtő.
- 1880-ban Jászberényben kertész, sekrestyés és alamizsnagyűjtő.
- 1881. december 11-én tett örökfogadalmat.
- 1885-ben Gyöngyösön kertész.
- 1902-ben Kecskeméten sekrestyés, kapus és alamizsnagyűjtő.
- 1906. január 10-én Kecskeméten hunyt el.

fr. Grünner István Fidél

- 1854. október 10-én született Illésházán.
- 1878. május 25-én öltözött be.
- 1879-ben Jászberényben kertész és alamizsnagyűjtő.
- 1880-ban Gyöngyösön alamizsnagyűjtő.
- 1885-ben Rozsnyón portás, sekrestyés és alamizsnagyűjtő.
- 1886-ban Füleken sekrestyés és alamizsnagyűjtő.
- 1887-től nem található a sematizmusokban.

fr. Palotás András Modeszt

- 1855. október 30-án született Boldván.
- 1888. november 15-én öltözött be.
- 1896. március 1-jén tett örökfogadalmat.
- 1902-ben Simontornyán sekrestyés, kapus és alamizsnagyűjtő.
- 1904-ben Szolnokon alamizsnagyűjtő.
- 1916-tól Jászberényben a ház szolgálatában dolgozik, illetve alamizsnagyűjtő.
- 1933-ban Mátraverebély-Szentkúton lakik, beosztása már nincs.
- 1938. március 22-én hunyt el Mátraverebély-Szentkúton.

fr. Palotás András Lajos

- 1855. október 30-án született.
- 1876. december 2-án öltözött be.
- 1878-ban Jászberényben kertész és alamizsnagyűjtő.
- 1879-ben Kaplonyban sekrestyés és kertész.
- 1880-tól nem szerepel a sematizmusokban.

P. Dékány Menyhért Ince

- 1856. augusztus 10-én született Kecskeméten.
- 1875. augusztus 16-án öltözött be.
- 1876-ban Szécsényben novícius.
- 1878-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1880. június 13-án tett örökfogadalmat.
- 1880. július 4-én szentelték pappá.
- 1885-ben Jászberényben hitszónok, a III. Rend igazgatója, lelkipásztor és a keresztút végzője. 1886-ban házfőnökhelyettes is.
- 1887-ben Vácott hitszónok és a keresztút végzője.
- 1888-ban Füleken hitszónok, segédlelkész és hitoktató.

1889-ben Gyöngyösön hitszónok és lelkipásztor. 1902-ben házfőnökhelyettes, a házi-tanács tagja, hitszónok, segédlelkész, iskolai hitoktató, a III. Rend igazgatója, a Rózsafüzér Társulat vezetője és gyóntató.

1910. május 22-én Gyöngyösön hunyt el.

fr. Bognár Mihály János

1856. szeptember 29-én Szőke-Dénesen született.

1899. június 26-án öltözött be.

1902-ben Gyöngyösön terciárius, alamizsnagyűjtő.

1904-ben Baján terciárisus, szakács, a kolostor szolgálatában dolgozik.

1905-ben Jászberényben sekrestyés, kapus, kertész és alamizsnagyűjtő.

1909-ben neve nem szerepel a sematizmusban.

P. Csóri András Gábor

1856. november 10-én született Gyöngyösön.

1873. augusztus 23-án öltözött be.

1878. január 12-én tett örökfogadalmat.

1880. július 4-én szentelték pappá.

1885-ben Kecskeméten hitszónok és hitoktató.

1886-ban Szolnokon hitszónok, segédlelkész és hitoktató.

1888-ban Gyöngyösön hitszónok, egyetemi hallgató Budapesten. 1902-ben hitszónok, segédlelkész, lelkipásztor Gyöngyöspüspökiben és a keresztút végzője.

1909-ben Jászberényben hitszónok és a keresztút végzője. 1913-tól hitoktató a tanyasi iskolákban, a házi-tanács tagja és gyóntató.

1917. november 12-én Jászberényben hunyt el.

P. Kubusz Imre Bonaventura

1858. november 10-én Vácott született.

1874. augusztus 18-án lépett be.

1880. június 13-án tett örökfogadalmat.

1882. július 13-án szentelték pappá.

1885-ben Szabadkán hitszónok, tanár, orgonista, a növendékek énektanára, a keresztút végzője, a laikus testvérek gyóntatója. 1890-ben könyvtáros is.

Elhunyt Jászberényben 1901. április 9-én.

fr. Bakodi József András

1859. március 13-án született Potyondon.

1901. március 28-án öltözött be.

1907–1912 között lakott Jászberényben mint sekrestyés, kertész és alamizsnagyűjtő.

1913-ban már nem volt ennyi feladata, csak annyi szerepel a tabulában, hogy „a ház szolgálatában”.

1916-ban neve nem szerepel a sematizmusban.

fr. Kucsa János Román

1860. szeptember 22-én Kosdon született.

1884. november 5-én öltözött be.

1886-ban Jászberényben szabó, alamizsnagyűjtő és sekrestyés.

1887-ben már nem található a sematizmusban.

P. Konsch József Ambrus

- 1861. május 29-én született Pekelniken.
- 1877. szeptember 10-én öltözött be.
- 1882. december 21-én tett örökfogadalmat.
- 1884. július 23-án szentelték pappá.
- 1887-ben Füleken hitszónok és iskolai tanár.
- 1902-ben Vácott házfőnök, hitszónok, a III. Rend igazgatója, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
- 1906-ban Jászberényben házfőnökhelyettes, hitszónok, a házitanács tagja, a laikus testvérek lelkivezetője, a keresztút végzője és penitenciárius.
- 1909-ben Gyöngyösön hitszónok, káplán, Gyöngyöspüspökiben lelkipásztor és a keresztút végzője.
- 1911. június 15-én halt meg Gyöngyösön.

P. Kubusz István Leontin

- 1861. december 18-án Vácott született.
- 1878. augusztus 5-én öltözött be.
- 1882. december 21-én tett örökfogadalmat.
- 1884. július 23-án szentelték pappá.
- 1885-ben Füleken hitszónok, elemi iskolai tanár és a keresztút végzője.
- 1886-ban Gyöngyösön hitszónok és lelkipásztor. 1887-ben Gyöngyöspüspökiben lelkipásztor, valamint elemi és középiskolai hittanár is.
- 1902-ben Jászberényben házfőnök, hitszónok, a Jézus Szíve Társulat igazgatója, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
- 1913-ban Egerben helyettes házfőnök, nagybőjti és rendes hitszónok, a Rózsafüzér Társulat igazgatója, a házitanács tagja, gyóntató.
- 1916-ban Jászberényben házfőnök, hitszónok, iskolai hitoktató, a III. Rend igazgatója, a Jézus Szíve Társulat vezetője, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
- 1925-ben Kecskeméten hitszónok, iskolai hitoktató és lelkivezető.
- 1931. november 6-án Kecskeméten hunyt el.

fr. Kiss Pál Borgia Ferenc

- 1863. június 24-én született Jászberényben.
- 1887. október 27-én öltözött be.
- 1896. szeptember 5-én tett örökfogadalmat.
- 1902-ben Füleken kertész, sekrestyés, kapus és alamizsnagyűjtő.
- 1933-ban Simontornyán betegszobás.
- 1940-ben Pécsen betegszobás.
- 1952. november 26-án hunyt el Pécsen.

P. Boskó Sándor Fausztin

- 1863. november 14-én Gyöngyösön született.
- 1878. július 16-án öltözött be.
- 1879-ban Szécsényben novícius.
- 1880-ban Szabadkán filozófiai hallgató.
- 1884-ben Kecskeméten teológiai hallgató.
- 1885. március 25-én tett örökfogadalmat.
- 1886. június 23-án szentelték pappá.

1887-ben Jászberényben hitszónok és lelkipásztor. 1888-ban a jászdózsai plébánia lelkésze. 1889-ben Vácott hitszónok, hitoktató az elemi iskolában, valamint a tanyákon.

1890-ben a keresztút végzője is.

1904-ben Szolnokon hitszónok, segédlelkész és hitoktató.

1913-ban Szegeden hitszónok, segédlelkész, hitoktató és a házitanács tagja.

1916-ban Szolnokon hitszónok, segédlelkész és hitoktató.

1917. március 1-jén Szolnokon hunyt el.

fr. Szuhányi Ferenc Paszkál

1864. november 24-én született Vörösváron.

1886. október 21-én öltözött be.

1887-ben Jászberényben alamizsnagyűjtő.

1888-ban már nem található a sematizmusban.

P. Nagypál József Klétusz

1866. április 1-jén született Jászberényben.

1882. augusztus 8-án öltözött be.

1888. január 16-án tett örökfogadalmat.

1889. június 30-án szentelték pappá.

1904-ben Szegeden plébániai adminisztrátor, hitszónok, a házitanács tagja, a III. Rend igazgatója, a Jézus Szíve Társulat és a Rózsafüzér Társulat vezetője, gyóntató.

1913. augusztus 31-én Marienbadban hunyt el, Oraviczán nyugszik.

P. Tóth Lajos Dezső

1866. szeptember 7-én Jászberényben született.

1882. augusztus 8-án lépett a rendbe és öltözött be.

1888. május 13-án tett örökfogadalmat.

1889. június 30-án szentelték pappá.

1890-ben Szolnokon lektor, hitszónok, segédlelkész és hitoktató.

1902-ben Jászberényben lektor, rendes és nagyböjti hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolában. 1904-ben helyettes házfőnök, a laikust testvérek lelkipásztorja, a III. Rend igazgatója, a keresztút végzője és gyóntató is.

1906-ban Szolnokon hitszónok, segédlelkész és hitoktató. 1913-ban helyettes házfőnök, hitszónok, plébániai munkatárs, iskolai hitoktató, a III. Rend igazgatója, a laikus testvérek buzdítója, a házitanács tagja, gyóntató.

1919. január 16-án Szolnokon hunyt el.

fr. Móri József Fülöp

1866. október 17-én Bicskén született.

1886. augusztus 23-án lépett be a rendbe.

1892. október 13-án tett örökfogadalmat.

1904-ben Mohácson sekrestyés, kapus és alamizsnagyűjtő.

1913-ban Jászberényben sekrestyés, alamizsnagyűjtő és kapus. 1916-ban behívták katonai szolgálatra.

1924. április 17-én halt meg Szegeden.

fr. Fehér József András

1867. február 22-én született Egerben.

1885. április 23-án öltözött be.

1886-ban Jászberényben alamizsnagyűjtő.
1887-ben már nem található a sematizmusban.

fr. Keller János Balázs

1868. február 2-án született Jászberényben.
1887. február 24-én öltözött be.
1888-ban Szolnokon alamizsnagyűjtő és kertész.
1890-ben Szolnokon novícius.
1902-ben nem található a sematizmusban.

P. Smóling Dezső Péter

1868. november 18-án született Gyöngyösön.
1883. augusztus 18-án öltözött be.
1891. május 10-én tett örökfogadalmat.
1892. június 23-án szentelték pappá.
1902-ben Szolnokon hitszónok, segédlelkész és hitoktató.
1906-ban Szegeden hitszónok, segédlelkész, hitoktató, a Szent Antal Szövetség igazgatója.
1909-ben Kecskeméten rendes és nagybőjti hitszónok, hittanár.
1913-ban Szolnokon hitszónok, segédlelkész, iskolai hitoktató, a házitanács tagja és gyóntató.
1925-ben Jászberényben hitszónok és iskolai hitoktató.
1940. február 21-én hunyt el Jászberényben.

fr. Farkas István Vince

1868. december 13-án született Jászberényben.
1886. július 12-én öltözött be.
1888-ban Gyöngyösön kukta és alamizsnagyűjtő.
1890-ben Szegeden alamizsnagyűjtő.
1902-ben nem található a sematizmusban.

fr. Simon István Máté

1869. augusztus 12-én született Jászberényben.
1886. július 24-én öltözött be.
1890-ben Egerben kertész, sekrestyés és alamizsnagyűjtő.
1902-ben neve nem szerepel a sematizmusban.

fr. Gregor Fridrich András

1869. augusztus 30-án született Jászberényben.
1886. december 7-én öltözött be.
1888-ban Gyöngyösön kertész és alamizsnagyűjtő.
1902-ben neve nem szerepel a sematizmusban.

P. Mezei vagy Mezey Lajos Linusz

1870. január 16-án született Gyöngyösön.
1885. augusztus 6-án öltözött be.
1893. május 14-én tett örökfogadalmat.
1893. június 29-én szentelték pappá.
1904-ben Egerben házfőnök, lektor, hitszónok, tanyasi iskolai hitoktató, a keresztút végzője, a Szent Antal Társulat vezetője, a háztörténet jegyzője és orgonista.

1913-ban Egerben házfőnök, hitszónok, hitoktató a tanyasi iskolákban, a laikus testvérek gyóntatója, a kereszttút végzője, a háztörténet jegyzője és orgonista.

1916-ban Szolnokon hitszónok, segédlelkész, hitoktató a „Konstantiniana” iskolában, a Rózsafüzér Társulat és a Szent Antal Társulat vezetője, a kereszttút végzője.

Az 1920-as években Jászberénybe kerül, ahol hitszónok és hitoktató.

1922. november 28-án Budapesten hunyt el.

fr. Majoros Ignác Bertalan

1872. október 7-én Egerben született.

1889. augusztus 29-én öltözött be.

1890-ben Jászberényben kertész és alamizsnagyűjtő.

Később neve nem szerepel a sematizmusban.

P. Szabó Lajos Brúnó

1877. augusztus 25-én született Karczfalván.

1901. június 27-én szentelték pappá.

1901-től szegedi börtönlelkész, majd amerikai magyar lelkész.

1919. május 15-én öltözött be.

1923. május 20-án tett örökfogadalmat.

1925-ben New Yorkban magyar lelkész.

1935-ben Jászberényben helyettes házfőnök, rendes és nagybőjti hitszónok, hitoktató, a házitanács tagja és a növendékek gyóntatója.

1940-ben Egerben házfőnökhelyettes, a házitanács tagja, hitszónok, a laikus testvérek magisztere.

1944-ben Rozsnyón házfőnök, a laikus testvérek lelkivezetője, a III. Rend igazgatója, hitszónok és gyóntató.

1948-ban Mátraverebély-Szentkúton a házitanács tagja, a rendház gondnoka, a laikus testvérek lelkivezetője, könyvtáros, hitszónok és gyóntató.

Jászberényben az idősebb nők otthonának lelkigondozója.

1966. június 26-án hunyt el Budapest-Pasaréten, Jászberényben nyugszik.

fr. Zachar András Vendel

1877. november 19-én született Nézsán.

1896. szeptember 19-én öltözött be.

Örökfogadalmat nem tett.

1896–1904-ig Jászberényben volt sekrestyés, kapus és alamizsnagyűjtő.

P. Pálik János Arzén

1876. január 9-én született Privigyén.

1890. augusztus 14-én öltözött be.

1897. január 19-én tett örökfogadalmat.

1899. január 14-én szentelték pappá.

1913-ban Szolnokon hitszónok, plébániai munkatárs, iskolai hitoktató, a kereszttút végzője.

1916-tól Jászberényben hitszónok, iskolai hitoktató, a kereszttút vezetője, a laikus testvérek lelkivezetője.

1925-ben neve nem található a sematizmusban.

P. Jójárt Fidél

- 1886. december 24-én Szegeden született.
- 1803. április 18-án öltözött be.
- 1832-ben Jászberényben házfőnökhelyettes, hitszónok, a laikus testvérek oktatója.
- 1835-ben Nagyszőlősen házfőnök, hitszónok és a háztörténet jegyzője.
- 1838-ban Jászberényben nagybőjti hitszónok.
- 1843-ban Szegeden hitszónok, a polgári bíróság lelkésze, a laikus testvérek gyóntatója.
- 1852. augusztus 25-én Szegeden hunyt el.

fr. Sztanics István Imre

- 1879. szeptember 23-án született Maria-Theresipolitanus-ban. 1897. október 18-án öltözött be.
- 1902–1904-ig Jászberényben sekrestyés, kertész, alamizsnagyűjtő.
- Az 1906-os sematizmusban neve nem szerepel, további sorsa ismeretlen.

fr. Kuhajda Vince Cirusz

- 1882. november 6-án született Kiskunfélegyházán.
- Szülei: Kuhajda Vince és Hideg Erzsébet.
- 1931. június 26-án lépett be a rendbe Pécsen.
- 1931. augusztus 29-én kezdi meg a novíciátust Szécsényben.
- 1932. augusztus 30-án tesz egyszerű fogadalmat Szécsényben.
- 1933-ban Kecskeméten ebédlős. 1935-től kertész is.
- 1935. szeptember 14-én tesz örökfogadalmat Kecskeméten.
- 1945-ben a jászberényi rendház szolgálatában dolgozik.
- 1952. július 17-én a Pannonhalmi Szociális Otthonba kerül. (A Magyar Katolikus Lexikon itt Kohajda néven említi!)
- 1954. december 23-án Pannonhalmán hunyt el.

P. Feisz István Angelusz

- 1886. március 20-án született Csáktornyan.
- 1901. szeptember 4-én lépett be a rendbe.
- 1902-től Baján teológiai hallgató.
- 1907-ben Dunaföldváron filozófiai lektor és iskolai hitoktató.
- 1907. június 25-én tett örökfogadalmat.
- 1908. szeptember 22-én szentelték pappá.
- 1909-ben Dunaföldváron filozófiai lektor, hitoktató, a laikus testvérek lelkipálybírója.
- 1913-ban Szécsényben hitszónok, káplán, hitoktató, a III. Rend igazgatója.
- 1916-ban Pécsen a klerikus novíciusok magisztere, hitszónok, Nagyárpádon hitoktató.
- 1925-ben Máriagyűdön házfőnök, plébános, hitszónok, a III. Rend, a Ferences Missziós Szövetség és a Rózsafüzér Társulat vezetője, könyvtáros és a háztörténet jegyzője.
- 1927-ben Siklóson házfőnök, plébános, hitszónok, gyóntató, a Mária Kongregáció, az Oltáregylet, a III. Rend vezetője, a háztörténet jegyzője.
- 1929-ben Simontornyan házfőnök, plébános, hitszónok, hitoktató, a III. Rend, az Oltáregylet, a Ferences Missziós Szövetség vezetője, a háztörténet jegyzője.
- 1931-ben Jászberényben helyettes házfőnök, a provinciális tanácsadója, hitszónok, hitoktató, a növendékek gyóntatója, a ház anyagi ügyeinek gondnoka, a házitanács tagja, a Szent Antal Társulat vezetője.
- 1933-ban Pécsen a provinciális tanácsadója, hitszónok, káplán és a házitanács tagja.

1934-ben Kecskeméten házfőnök, hitszónok, hitoktató, a háztörténet jegyzője, könyvtáros, a III. Rend igazgatója, a Szent Antal Társulat vezetője.

1939. április 10-én Budapesten hunyt el.

fr. Éliássy Béla Keresztelő János

1866. március 21-én született Bágyon.

1887. július 2-án öltözött be.

1888-ban Jászberényben kertész és alamizsnagyűjtő.

1890-ben neve nem található a sematizmusban.

P. Lombos József László

1887. április 3-án született Bács-Topolyán.

1903. április 3-án öltözött be.

1908. június 18-án tett örökfogadalmat.

1910. június 24-én szentelték pappá.

1910-ben Pécsen dolgozik mint hitszónok.

1912-ben Máriaradnán hitszónok, plébániai munkatárs, iskolai hitoktató.

1915-ben Budapesten nagybőjti és rendes magyar hitszónok, plébániai munkatárs, iskolai hitoktató, a Szent József Társaság vezetője és könyvtáros.

1917-ben Jeruzsálemben a Szent Szív Konvent misszionáriusa.

1918-ban Baján tábori lelkész.

1923–25-ben Jászberényben házfőnök, hitszónok, iskolai hitoktató, a vincés nővérek gyóntatója, könyvtáros, a háztörténet jegyzője.

1926–27-ben Szolnokon házfőnök, plébániai adminisztrátor, nagybőjti hitszónok, a Missziós Szövetség, a Katolikus Kör és a Katolikus Nőszövetség vezetője, a Szegények Otthona rendkívüli gyóntatója, a Katholikus Élet szerkesztője.

1928–1931-ig New Brunswick plébániáján előbb káplán, majd plébános.

1931 júliusában Kínába Jangkiba költözik nyelvet tanulni.

1933-ban Sinhwában (Hunan tartomány, Jungchowfu prefektúra) misszionárius.

1938. június 3-án apostoli prefektus Paokingban, beiktatására október 4-én került sor.

1948-ban hazalátogat, hogy támogatókat gyűjtsön a misszió javára, az ottani forradalom hatására nem engedik vissza. A budapesti rendházban lelkipásztorkodott, sokféle tartott missziós előadásokat. A rendház helyettes házfőnöke, a háztörténet jegyzője is volt.

1963. július 19-én hunyt el.

fr. vitéz Kanizsai-Nagy Sándor Márton

1888. szeptember 13-án született Kiskunfélegyházán.

Szülei: Kanizsai József és Nemcsók Ágnes.

1920. szeptember 17-én Budapesten öltözött be.

1923. október 12-én Szécsényben novícius.

1924. október 13-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1925-ben Budapesten sekrestyés és portás.

1927. október 15-én tett örökfogadalmat Budán.

1936-ban Pécsen sekrestyés és portás.

1947-ben Jászberényben sekrestyés és kapus.

1957. november 25-én Csongrádon halt meg rokonoknál.

P. Károlyi Ádám Bernát

1892. június 19-én született Almáskamaráson.
1907. szeptember 5-én öltözött be. A pécsi rendházban is lakott, a Szeráfi Kollégium növendéke volt.
1913. június 22-én tett örökfogadalmat.
1915. január 25-én szentelte pappá Szmracsányi Lajos egri érsek.
- 1915-ben Baján kollégiumi nevelő, hitszónok.
- 1917-ben Budapesten lelkipásztorkodik.
- 1918-ban Szécsényben táborigazgató.
- 1919-ben Szatmárnémetiben szolgál.
- 1921-ben Dunaföldváron.
- 1925-ben Jászberényben helyettes házfőnök, hitszónok, iskolai hitoktató, a laikus testvérek lelkivezetője.
- 1926-ban Kecskeméten hitszónok, hitoktató, a Missziós Szövetség és a Rózsafüzér Társulat vezetője, Méntelek lelkipásztora, a III. Rend igazgatója.
1929. szeptember 15-én indul kínai misszióba, szeptember 22-én a Margit körúti templomban kapják meg a missziós keresztet, Erdős Apolinárral és Tyukodi Luciánnal Sinesibe kerül. Állomáshelyei voltak Fukiacung, Lengsüitan és Tungnan, Sinhva.
1936. február 24-én az apostoli prefektus kinevezte vikárius delegátussá, vagyis a misszió általános helynöke lett. A misszióban Tya Lo-li-nek, azaz vígkedélyűnek hívták. Sajnos betegség miatt haza kellett térnie.
- 1938-ban Vácra kerül, ahol helyettes házfőnök, a Kapisztrán Nyomda igazgatója, a III. rendnek vezetője lesz.
- 1939-ben a pasaréti ház helyettes vezetője, az Isten Dalosai folyóirat szerkesztője, a rendtartományi missziós központ vezetője.
- 1941-ben Kecskeméten házfőnök, a III. Rend igazgatója, hitszónok és gyóntató. A nyilasok által üldözött embereket mentette: katonákat, zsidókat. A zsidó állampolgárokat hamis okmányokkal látta el, nem mondott fel a zsidó származású bérlőknek, bejárt a kecskeméti gettóba. A nyilasok eltávozása után, de az oroszok megérkezése előtt Bernát volt a város vezetője.
- 1946-ban demokráciaellenes izgatás vádjával 7 hónap börtönre ítélték, mivel szembe helyezkedett a szovjet szocialista propagandával. 1947. augusztus 31-én a Demokrata Néppárt színeiben, de lemondott.
- 1947-ben a pasaréti ház vezetője, missziós prokurátor, a III. Rend igazgatója, hitszónok, gyóntató.
1949. szeptember 28-án az AVH letartóztatja, 1950. december 29-én hazaárulás és kémkedés vádjával 15 év fegyházra ítélik.
1954. március 2-án halt vértanúhalált a budapesti rabkórházban. A 301-es parcellában volt a sírja, de mivel angolkórban szenvedett, csontjait a hetvenes években valamilyen egyetemnek adták szemléltetés céljára. Szentté avatása folyamatban van.

P. Herr József Leó

1893. január 13-án született Máslakon.
1907. szeptember 5-én öltözött be.
1914. május 21-én tett örökfogadalmat.
1915. június 14-én szentelték pappá.
- Először a Szatmárnémeti rendházban, a Szent István Provincia területén dolgozik.

- 1927-ben Jászberényben hitszónok, hitoktató és a házitanács tagja.
 1928-ban Dunaföldvárra kerül, ahol helyettes házfőnök, hitszónok, a rendház gazdasági vezetője, hitoktató, plébániai munkatárs és a házitanács tagja.
 1931-ben már Simontornyán találjuk, a helyettes vezető, hitszónok, a Missziós Szövetség vezetője, hitoktató, plébániai munkatárs, a házitanács tagja, a laikus testvérek lelkivezetője, a háztörténet jegyzője és könyvtáros.
 1933-ban a mohácsi rendházban lakik és hitszónok, plébániai munkatárs, hitoktató, a Missziós Szövetség vezetője és a III. Rend igazgatója.
 1935-ben Máriagyűdre kerül mint hitszónok, hitoktató, plébániai munkatárs, a Szent Antal Társaság vezetője, a laikus testvérek lelkivezetője, a Missziós Szövetség vezetője, a házitanács tagja.
 1940-ben Mohácson helyettes házfőnök, a házitanács tagja, hitszónok, káplán és könyvtáros.
 1950 után Budán volt házfőnök, könyvtáros.
 1960. február 3-án Budapesten hunyt el.

P. Riba Antal Hugó

1893. augusztus 23-án született Siklóson.
 1909. augusztus 29-én öltözött be.
 1914. szeptember 18-án tett örökfogadalmat.
 1916. január 6-án szentelték pappá.
 Szentelése után a gyöngyösi rendházban hitszónok, plébániai munkatárs, a gyöngyöspüöki templom lelkipásztora, iskolai hitoktató.
 1925-ben Jászberényben házfőnök, hitszónok, a Missziós Szövetség vezetője, a vincés nővérek gyóntatója és a háztörténet jegyzője.
 1931-ben a mátraverebély-szentkúti ház elöljárója, a Missziós Szövetség és a III. Rend igazgatója, a laikus testvérek lelkivezetője, a háztörténet jegyzője és könyvtáros.
 1935-ben Vácra kerül hitszónoknak, gyóntatónak, spirituálisnak, a házitanács tagja és cenzor. Vác-Hétkápolna első önálló lelkésze, történelmi érdeme volt a kegyhelyé történő kiépítésében és a történelmi adatok összeállításában.
 1952. április 12-én baleset következtében hunyt el.

P. Luptovits Béla Kolos

1894. április 10-én született Mezőhegyesen.
 1909. augusztus 29-én öltözött be.
 1915. április 11-én tett örökfogadalmat.
 1916. augusztus 36-án szentelték pappá.
 1925-ben a kaplonyi rendház vezetője (Szent István Provincia).
 1927-ben a szegedi rendházban hitszónok, plébániai munkatárs, hitoktató, a III. Rend igazgatója és a házitanács tagja.
 1928-ban Jászberényben helyettes házfőnök, filozófiai lektor, a tanulmányi ház helyettes prefektusa, hitszónok, a klerikusok gyóntatója, a ház gondnoka, és a házitanács tagja.
 1931-ben kinevezik házfőnöknek, a háztörténet jegyzőjének, a Missziós Szövetség vezetőjének is.
 1937-ben Gyöngyösön a tartományfőnök tanácsadója, helyettes házfőnök, plébániai adminisztrátor, hitszónok, gyóntató, rendkívüli egri gyóntató, a növendékek prefektusa, a ház anyagi ügyeinek kezelője és rendkívüli nagyböjti szónok.

- 1940-ben Nyíregyházán a ház helyettes vezetője, a provinciális tanácsadója, a házitanács tagja, népmissziós, a III. Rend régiós igazgatója, gyóntató, hitszónok.
- 1941-ben Szegeden házfőnök, hitszónok, gyóntató, a III. Rend igazgatója, a laikus testvérek lelkipásztora.
- 1944-ben Vácott lakik, megválasztják helyettes tartományfőnöknek, könyvtáros, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, a Kapisztrán Nyomda revizora.
- 1946-ban tartományfőnökké választják és a budai kolostorba költözik. Hivatalát 1958-ig tölti be.
1962. november 21-én hunyt el Esztergomban.

P. Karácsonyi Sándor Aladár

1897. február 4-én született Szabadkán.
1912. augusztus 31-én öltözött be. 1918. február 7-én tett örökfogadalmat.
1919. június 29-én szentelték pappá.
- 1925-ben Budán lakik mint a tartományfőnök titkára, hitszónok és iskolai hitoktató.
- 1927-ben Belgiumban tanul a lenovói egyetemen.
- 1928-ban Jászberénybe kerül, teológiából baccalaureatus végzettséggel bír, filozófiai lektor, a klerikus testvérek magisztere, gyóntatója, a laikus testvérek lelkipásztora, a házitanács tagja. 1933-tól helyettes házfőnök is, valamint a vincés nővérek gyóntatója.
- 1934-ben Gyöngyösön a tartományfőnök tanácsadója, helyettes házfőnök, a klerikus testvérek magisztere, hitszónok, a Mária Kongregáció vezetője, a házitanács tagja, a vincés nővérek rendkívüli gyóntatója, a házitanács tagja, a főiskola helyettes prefektusa.
- 1937-ben házfőnök, a klerikusok magisztere, a Mária Kongregáció vezetője, a háztörténet jegyzője.
- 1940-ben Nyíregyházán hitszónok, gyóntatók, népmissziós, a házitanács tagja, magiszter.
- 1941-ben Gyöngyösön házfőnök, plébániai adminisztrátor, magiszter.
- 1946-ban Szécsényben lakik, a tartományfőnök helyettese, novíciusmagiszter, a házitanács tagja.
- 1947-ben Gyöngyösön helyettes tartományfőnök, teológiai tanár, klerikusmagiszter, a házitanács tagja, hitszónok és gyóntató.
1970. november 23-án Esztergomban hunyt el.

P. Dallos János Dioméd

1897. november 24-én született Szécsényben.
- Szülei: Dallos György és Papp Terézia.
1913. szeptember 1-jén öltözött be Pécsen.
1914. szeptember 2-án tett egyszerű fogadalmat Pécsen.
- 1915-ben Szegeden növendék.
1919. október 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
1920. június 29-én szentelte pappá Szmrecsányi Lajos püspök Gyöngyösön.
- 1925-ben Siklóson hitszónok, káplán és vidéki lelkipásztor: Kistapolca, Nagyarsány.
- 1927-ben Szegeden hitszónok és káplán.
- 1928-ban Szolnokon hitszónok, káplán és hitoktató.
- 1929-ben Egerben hitszónok, hitoktató és gyóntató.
- 1931-ben Szigetváron hitszónok, hitoktató, a házitanács tagja, a Szent Antal Társulat vezetője.

1932-ben Simontornyán hitszónok, káplán és hitoktató.
 1933-ban Siklóson hitszónok, káplán, hitoktató és vidéki lelkipásztor: Gordisa, Matty, Kistapolca. 1934-ben hozzá tartozik még Nagytótfalu, Kisharsány és Siklósnagyfalu, valamint a Szívárdia is. 1937-től már nem jár ki vidékre, ő a házfőnökhelyettes, a Szent Antal Társulat vezetője, káplán, a Ferences Missziós Szövetség és a III. Rend irányítója, valamint a könyvtáros.
 1940-ben Pécsen hitszónok, magyar és illír gyóntató, valamint a nővérek gyóntatója.
 1941-től helyettes házfőnök.
 1944-ben Kecskeméten hitszónok és gyóntató.
 1945-ben Jászberényben hitszónok, gyóntató és vidéki lelkipásztor.
 1947-ben Egerben a háztanács tagja és gyóntató. 1948-tól betegágyában.
 1951. szeptember 13-án halt meg Egerben.

P. Keceli-Mészáros András Albert

1898. október 29-én született Tornyos-pusztán.
 1916. augusztus 28-án öltözött be.
 1921. április 1-jén tett örökfogadalmat.
 1922. október 15-én szentelték pappá.
 1925-ben Jászberényben hitszónok, iskolai hitoktató, a keresztyén vezetők és a háztanács tagja.
 1927-ben már helyettes házfőnök, a laikus testvérek lelkivezetője, könyvtáros és a III. Rend igazgatója. 1928-ban már rendes és nagybőjti szónok is.
 1930-ban Budapesten lakik, ahol rendes és nagybőjti hitszónok, hitoktató, plébániai munkatárs, a kollégisták.
 1933-ban az újonnan épült salgótarjáni házban találjuk mint helyettes vezetőt, hitszónokot, plébániai munkatársat, hitoktatót, a háztanács tagját és népmissziót.
 1937-ben Csongrádra kerül, ahol a ház vezetője, a plébánia adminisztrátora, hitszónok, gyóntató, a háztörténet jegyzője, könyvtáros, a III. Rend igazgatója, népmissziós, az Ágnes Kongregáció vezetője.
 1941-ben Nyíregyházán hitszónok, gyóntató, népmissziós, a háztanács tagja, később a III. Rend régiós vezetője. 1950-ben a szerzetesrendek működési engedélyének megvonása után kikerül a rendi keretből.
 1958. november 15-én a Pannonhalmi Szociális Otthonba került, ahol 1972. december 4-én hunyt el.

P. Halápi József Félix

1900. január 24-én született Péterrévén.
 1916. augusztus 28-án öltözött be.
 1921. december 18-án tett örökfogadalmat.
 1922. október 15-én szentelték pappá.
 1925-ben Jászberényben hitszónok és iskolai hitoktató volt.
 1927-ben Siklóson volt hitszónok, plébániai munkatárs, a városi iskolában hitoktató.
 Később Matty és Gordisa lelkipásztora és a Credo Egyesület igazgatója.
 1931-ben Szolnokon hitszónok, segédlelkész, hitoktató, a Szent Antal Szövetség igazgatója.
 1933-ban neve nem található a sematizmusban.

P. Réz József Marián

1901. január 19-én született Pécsen.
 1917. augusztus 28-án öltözött be.
 1922. június 29-én tett örökfogadalmat.
 1923. augusztus 15-én szentelték pappá.
 1927-ben Jászberényben volt hitszónok és hitoktató.
 1929-ben Pécsen találjuk, ahol népmissziós és lelkigyakorlat-vezető.
 1931-ben Egerben van, ahol helyettes házfőnök, népmissziós, a házitanács tagja és a Rózsafüzér Társulat vezetője.
 1932-ben Salgótarjánba helyezik – 1932-ben alapítottunk ott házat –, ahol a ház elöljárója, plébániai adminisztrátor, népmissziós, hitoktató, a III. Rend, a Rózsafüzér Társulat, valamint Credo Társulat igazgatója, a Ferences Missziós Szövetség vezetője, a laikus testvérek lelkivezetője és a háztörténet jegyzője. Később ő lesz a házfőnök, a plébániai adminisztrátor, gyóntató, népmissziós, a III. Rend igazgatója, a háztörténet jegyzője, rendkívüli szécsényi gyóntató, a Credo, a Rózsafüzér Társulat vezetője. 1940-ben megválasztják a tartományfőnök tanácsadójává, a Mária Kongregáció vezetőjévé, a Legényegylet igazgatójává és könyvtárossá. 1946-ban már Nyíregyházán házfőnök, a III. Rend provinciai vizitátora, helyi vezetője, népmissziós, hitszónok és gyóntató.
 A szerzetesrendek feloszlása után Budapestre kerül, a pasaréti és a budai rendházban tölt be különböző funkciókat.
 1968. január 13-án Budapesten hunyt el.

fr. Magyar István Gentilis

1900. augusztus 28-án született Újpesten.
 1922. december 28-án öltözött be.
 1929. november 3-án tett örökfogadalmat.
 1927-ben Jászberényben sekrestyés és alamizsnagyűjtő.
 1933-ban Vácott nyomdász.
 1935-ben Baján sekrestyés, és a rendház szolgálatában dolgozik.
 1937. július 1-jén hunyt el Budapesten.

P. László Miklós Ákos

1900. szeptember 11-én Budapesten született.
 1924. október 31-én öltözött be.
 1928. november 8-án tett örökfogadalmat.
 1929. április 7-én szentelték pappá.
 1929-ben Egerben népmissziós és a Szent Ferenc Otthon spirituális.
 1931-ben filozófiát tanul Rómában, a Szent Antal Egyetemen.
 1934-ben Jászberényben filozófiai doktor és lektor, valamint hitszónok, a növendékek gyóntatója. 1937-től helyettes házfőnök, gyóntató, könyvtáros és a főiskola helyettes prefektusa is.
 1941-től Gyöngyösön filozófiai és pszichológiai lektor, hitszónok és gyóntató.
 1950 után Esztergomban prefektus.
 1975. február 17-én hunyt el Esztergomban.

P. Galambos Mátyás Imre

1901. február 10-én született Budakeszin.
 1917. augusztus 28-án öltözött be.

1922. június 29-én tett örökfogadalmat.
 1923. augusztus 15-én szentelték pappá.
 1925-ben Belgiumban, Lowaniban tanul.
 1927-ben Budán hitszónok, gyóntató és egyetemista.
 1928-ban Kecskeméten van, baccalaureatussal rendelkezik, hitszónok, hitoktató, a Szent Antal Társulat igazgatója, „felkészül a további tudományos fokozat megszerzésére”.
 1929-ben Jászberényben filozófiai lektor, hitszónok. 1934-től helyettes házfőnök, a klerikusok segédmagisztere, énektanár, boldogházi hitszónok.
 1935-ben Szegeden hitszónok, könyvtáros, a házitanács tagja, „felkészül a doktorátusra”.
 1936-tól hitszónok, káplán, a házitanács tagja, könyvtáros, a Rózsafüzér Társulat igazgatója, a házi múzeum vezetője.
 1938-ban Kecskeméten hitszónok és könyvtáros.
 Az 1940-es Tabulában már nem szerepel.

fr. Fehér Péter Damáz

1902. január 27-én Nézsán született.
 Szülei: Fehér Mihály és Kucsera Mária.
 1922. november 11-én öltözött be Egerben.
 1925. augusztus 28-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1925-ben a Jászberényi rendház terciáriusa, szakácsa és sekrestyése.
 1927-ben Siklóson lakik egyszerű fogadalmasként, szakács, a kolostor szolgálatában tevékenykedik. 1931-től sekrestyés is, és hitoktat Egyházasharasztaban és Ófaluban.
 1940-től hitoktató még Kisharsányban, Gordisán, és ő lesz a rendház borásza is.
 1942-ben katonai szolgálatra hívják be.
 1944-ben Vácra kerül, a Magyar Barát szolgálatára.
 1960. október 15-én autóbalesetet szenved az esztergomi Szent Ferenc-szobor szállítása közben. (Ercsi határában volt a baleset, a dunapentelei kórházban halt meg.)
 Mindenki által szeretett testvérként élt! Esztergomban nyugszik.

fr. Kispál Vendel András

1902. február 14-én született Jászberény-Hajtán.
 Szülei: Kispál László és Sas Julianna.
 1926. december 8-án öltözött be Dunaföldváron.

P. Jenei János Jenő

1902. augusztus 6-án született Szegeden.
 Szülei: Jenei János és Kiss Terézia.
 1921. október 27-én öltözött be Egerben.
 1922. október 28-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1923-ban teológiai hallgató Gyöngyösön.
 1925. október 30-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1926. augusztus 15-én szentelte pappá Szmrecsányi Lajos érsek Egerben.
 1927-ben Szécsényben hitszónok, káplán, hitoktató. 1929-től házfőnökhelyettes, a III. Rend igazgatója, a Rózsafüzér Társulat vezetője, a rendház gondnoka. Továbbá a tartományfőnök bármikor felkérhette népmisszióra és lelkigyakorlat tartására. 1934-től házfőnök, plébános, a karitás vezetője, a Ferences Missziós Szövetség vezetője, a háztörténet jegyzője, a legkisebb cserkészek vezetője, hozzá tartozik a Legényegylet.

1940-ben Csongrádon hitszónok, káplán, iskolai hitoktató, a házitanács tagja, a Szívőárda vezetője, a laikus testvérek magisztere, a keresztút vezetője. 1941-től házfőnök, plébános, a III. Rend igazgatója, hitszónok, gyóntató és a laikus testvérek lelkivezetője.

1944-ben Jászberényben házfőnök, a III. Rend igazgatója, a laikus testvérek lelkivezetője, hitszónok és gyóntató. 1946-tól a tartományfőnök tanácsadója, a Szeráfi Kollégium igazgatója, káplán, a III. Rend igazgatója, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.

1950 után Pasaréten lelkipásztor, a 60-as években házfőnök és a háztörténet jegyzője.

1972. január 23-án halt meg Budapesten a Széher úti kórházban, február 4-én temették a Szeged-Belvárosi Temetőben.

Jenei János Jenő

fr. Lukács József Bónusz

1902. december 10-én született Újkécskén.

Szülei: Lukács Elek és Sánta Mária.

1926. augusztus 20-án öltözött be Jászberényben.

1928-ban Jászberényben sekrestyés.

1931-ben Egerben a kolostor szolgálatában van.

1932-ben Salgótarjánban sekrestyés, kapus és ebédlős.

1934. május 6-án tett örökfogadalmat.

1937-ben Szolnokon sekrestyés.

1940-ben Szolnokon kapus és sekrestyés.

1942-ben Szegeden sekrestyés.

1944–1948 között Szolnokon sekrestyés.

1949. november 1-jén Csongrádon kilépett.

P. Kéri István Xavér Ferenc

1902. december 13-án született Szegeden.

Középiskoláit a szegedi piaristáknál és a bajai cisztereknekél végezte.

1918. augusztus 31-én öltözött be. Máriaradnán és Gyöngyösön folytatott filozófiai, majd teológiai tanulmányokat.

1919. szeptember 1-jén tett egyszerű fogadalmat.

1923. december 31-én tett örökfogadalmat.

1925. április 19-én szentelte pappá Zadravec István ferences püspök.

1925-ben Baján hitszónok és iskolai hitoktató.

1927-ben Pécsen hitszónok, iskolai hitoktató, káplán, a növendékek gyóntatója, a keresztút végzője. Ezt követően Baján és Salgótarjánban házfőnök volt.

1927-ben Pécsen hitszónok, iskolai hitoktató, káplán, a növendékek gyóntatója, a keresztút végzője.

1931-ben Gyöngyösön hitszónok, káplán, hitoktató, a Rózsafüzér Társulat igazgatója és Gyöngyöspüspöki lelkipásztor.

1933-ban Pécsen hitszónok, káplán, hitoktató, a ház gondnoka, a házitanács tagja, a Szent Ferenc Cserkészcsapat lelkivezetője.

1935-ben Hatvanban helyettes házfőnök, hitszónok, gyóntató, hitoktató, a ház gondnoka, a Szent Ferenc Miseszövetség és a Szent Antal Társulat, valamint a Rózsafüzér

Kéri István Xavér

- Társulat vezetője, a laikus testvérek lelkivezetője. 1937-től házfőnök, hitoktató, a III. Rend igazgatója, a háztörténet jegyzője, könyvtáros és gyóntató. 1940-től az Eucharisztikus Nővérek vezetője is.
- 1941-ben Jászberényben házfőnök, a III. Rend igazgatója, a laikus testvérek lelkivezetője.
- 1944-ben Csongrádon házfőnök, plébános, a laikus testvérek lelkivezetője, a III. Rend igazgatója, hitszónok és gyóntató.
- 1945-ben Szegeden káplán, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja.
- 1946-ban Kecskeméten házfőnök, a laikus testvérek lelkivezetője, könyvtáros, a III. Rend igazgatója, hitszónok és gyóntató. 1948-tól a Jó Pásztor Nővérek és a Szent Ferenc Leányainak gyóntatója, hitszónok.
1979. január 3-án Kecskeméten hunyt el.

fr. Sebestyén Árpád József Sándor

1903. április 12-én született Csákiigorbón.
- Szülei: Sebestyén Árpád és Oroszlán Gizella.
1926. február 24-én öltözött be Szécsényben.
- 1927-ben Gyöngyösön növendék.
1930. március 11-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
1930. június 22-én szentelte pappá Egerben Szmrecsányi Lajos püspök.
- 1931-ben Szécsényben hitszónok, hitoktató, káplán, a novíciusok énektanára és a Rózsafüzér Társulat vezetője.
- 1932-ben Gyöngyösön hitszónok, káplán, hitoktató, lelkipásztor Gyöngyöspüspökiben, és a Rózsafüzér Társulat vezetője. 1933-ban a tartományfőnök titkára is. A Rendtartományi Közlöny szerkesztője.
- 1934-ben Budapesten a tartományfőnök titkára, hitszónok, a Magyar Szentföld házi-tanácsának tagja, továbbá vezeti a Ferences Missziós Szövetséget és a Kapisztrán Nyomdát.

1937-ben Jászberényben a növendékek magisztere, filozófiai lektor, énektanár, hitszónok, gyóntató, a laikus testvérek lelkip vezetője, Szolnokon rendkívüli gyóntató és a házitanács tagja.

1938-ban Gyöngyösön a teológiai növendékek magisztere.

1940-ben Kecskeméten a laikus testvérek magisztere, hitoktató, hitszónok, a nővérek gyóntatója és a Munkáskör vezetője. 1942-től helyettes házfőnök is.

1944-ben Egerben hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja. 1945-től házfőnökhelyettes, káplán, a rendház gondnoka is. 1947-től a háztörténet jegyzője is. 1948-ban a Rózsafüzér Társulat vezetője, gyóntató a cisztereknek, az orsolyita nővéreknek és népmissziós.

1950-ben a rendi kereten kívül kerül, és az egri Nagyboldogasszony templom lelkipásztora.

1959-ben a Nyíregyháza I. plébániára kerül, majd Pócspertribe.

1961-ben Horton szolgál.

1962-ben Kerecsendre kerül.

1969-ben Jászládányban szolgál.

1982. szeptember 23-án Pannonhalmára kerül a szociális otthonba.

1990. október 29-én hunyt el Pannonhalmán.

P. Szalay Sándor Szalvátor

1903. november 8-án született Budapesten (VI. Terézváros).

Szülei: Szalay Imre és Vigyikán Amália.

1917. augusztus 28-án öltözött be.

1924. december 11-én tett örökfogadalmat.

1925-ben a budai rendházban lakik és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem teológiai hallgatója.

1926. március 14-én szentelték pappá.

1928-ban Jászberényben teológiai és filozófiai tanár, a növendékek helyettes magisztere, a klerikusok gyóntatója, hitszónok, énektanár és organista.

1931-ben Gyöngyösön teológiai doktor és lektor, hitszónok, a Mária Tanoda hitoktatója, a házitanács tagja, a klerikusok gyóntatója.

1942-ben Hatvanban házfőnök, hitszónok, gyóntató, a III. Rend igazgatója.

1944-ben helyettes házfőnök, káplán, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja. 1945-ben a III. Rend igazgatója is, hittanár a gimnáziumban.

1946-ban Gyöngyösön teológiai tanár, hitszónok és gyóntató.

1950 után kántorként dolgozott.

1977. május 17-én került a Pannonhalmi Szociális Otthonba, 1987. május 14-én hunyt el Pannonhalmán.

P. Frech Ferenc Ottó

1904. május 11-én Budapesten született.

1924. augusztus 22-én öltözött be.

1928. szeptember 1-jén tett örökfogadalmat.

1928. december 2-án szentelték pappá.

1929-ben Baján hitszónok, káplán, hitoktató, a Szent Antal Társulat igazgatója.

1932-ben Salgótarjánban hitszónok, káplán, hitoktató, a házitanács tagja és a Szent Antal Társulat igazgatója.

1933-ban Jászberényben hitszónok, hitoktató, a házitanács tagja, a laikus testvérek lelkip vezetője, a III. Rend igazgatója.

1934-ben Egerben népmissziós.

1936-ban Kecskeméten hitszónok, gyóntató, hitoktató, népmissziós és a félégyházi apácák gyóntatója.

1940-ben Szolnokon helyettes házfőnök, a rendház gondnoka, káplán, hitszónok, a Mária Kongregáció, az Eucharisztikus Szövetség vezetője, a laikusok magisztere, könyvtáros és népmissziós.

1950-től egyházmegyei szolgálatban.

1967. december 15-én Csépán hunyt el.

P. Kiss László Szaléz

1904. július 27-én született Szegeden.

Szülei: Kiss Ernő és Halász Piroska.

1920. szeptember 24-én belépett a ferences rendbe, és az egri újoncházba került.

1920. október 3-án öltözött be.

1921. október 5-én a szécsényi rendházba került.

1922 szeptemberétől az egri ciszterciek gimnáziumában folytatta tanulmányait.

1924-től a jezsuiták pécsi Pius gimnáziumában tanult.

1925 szeptemberétől Gyöngyösön folytatta a teológiai tanulmányokat.

1927. június 23-án diakónussá, 1928. szeptember 2-án pappá szentelték.

1929-ben Pécsen a Szeráfi Kollégium prefektusa.

1934-ben a jászberényi filozófia tanszékvezetője.

1936 végén a salgótarjáni rendházba került.

1937 szeptemberétől az Egyesült Államokban misszionárius, a New Brunswick-i Szent László plébánia plébánosa, Detroitban a Katolikus Magyarok Vasárnapja társzerkesztője.

1942-ben hazatért, és a debreceni rendház vezetője.

1944-től Gyöngyösön magiszter.

1945. május 10-én megalapította a Keresztény Demokratikus Ifjúsági Munkaközösséget (KEDIM).

1946 április 28-án letartóztatták – Lukács Pelbárt ferencessel, valamint több gyöngyösi és hatvani fiatallal együtt, majd kényszervallatás után koncepciós perben (szeptember 10–14) halálra ítélték.

Valószínű 1946. december 10-én az ítéletet Sopronkőhidán végrehajtották. Nyughelye ismeretlen.

1993. május 25-én rehabilitálták.

Részletes életrajza a függelékben található.

P. Kiss Szaléz

fr. Erki Mihály Manszvét

1904. május 26-án született Jászberényben.

Szülei: Erki István és Csáky Terézia.

1927. december 31-én öltözött be Dunaföldváron.

1928. augusztus 25-én kezdi meg Pécsen a novíciátust.

1929. augusztus 26-án tett egyszerű fogadalmat Pécsen.

1929-ben Vácott nyomdász volt.

1932. augusztus 30-án tett örökfogadalmat Vácott.

1935-ben Dunaföldváron a kolostor szolgálatában dolgozott.

1941–1950-ig Vácott nyomdász.

1977. június 10-én a Pannonhalmi Szociális Otthonba került, 1982. január 2-án halt meg.

fr. Unger János Erasmus

1904. szeptember 7-én született Bakonyjácán.

Szülei: Unger József és Baner Terézia.

1932. április 9-én öltözött be Baján.

1933. augusztus 29-én kezdi meg a novíciátust Szécsényben.

1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1934-ben Gyöngyösön szabó, kapus és alamizsnagyűjtő.

1935-ben Szegeden szabó, sekrestyés és kapus.

1937. december 7-én tett örökfogadalmat Szegeden.

1940-ben Simontornyán szabó, kapus és sekrestyés.

1941-ben Szolnokon kukta.

1944-ben Jászberényben kukta.

1945-ben deportálják.

1946-ban nem szerepel a tabulában.

1948-ban Salgótarjánban sekrestyés.

1954. június 23-án történt vele valami a protocollum szerint, de ez a feljegyzés olvashatatlan.

fr. Fűtő János György

1904. december 29-én született Mezőkövesden.

Szülei: Fűtő János és Kaló Katalin.

1925. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.

1925-ben az egri rendházban lakik és helyettes szakács.

1927-ben Jászberényben szakács, később még kertész is.

1942-ben Hatvanban szakács és kertész.

1944-ben Salgótarjánban szakács.

1973. május 1-jén hunyt el Budapesten, mint a budai rendház szakácsa, Mezőkövesden temették el.

fr. Major János Urbán

1905. április 21-én született Dejtáron.

Szülei: Major Gábor és Hegedűs Erzsébet.

1927. április 16-án öltözött be a jászberényi rendházban.

1928-ban laikus novícius a szécsényi rendházban és szakács.

1929-ban egyszerű fogadalmasként kerül a jászberényi rendházba, ahol helyettes szakács. 1931-től alamizsnagyűjtő is.

1932. augusztus 30-án tett örökfogadalmat.

1935-ben Pécsen a kolostor szolgálatában van és alamizsnagyűjtő.

1938-ban Szigetváron szakács, orgonista és kertész.

1940-ben Nyíregyházán sekrestyés és orgonista.

1941-ben Dunaföldváron szakács.

1944-ben katonai szolgálton.

1945-ben deportálás alatt.

1946. június 17-én hivatalosan elhagyta a rendet.

fr. Palaczka Sándor Peregrin

1905. július 8-án született Baracskán.
Anyja keresztnéve Petronella.
1925. július 16-án öltözött be Gyöngyösön.
1926. augusztus 28-én lett novícius Szécsényben.
1927. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat.
1928-ban Pécssett cipész.
1929-ben Jászberényben cipész.
1931. április 19-én elhagyta a rendet.

fr. Horváth Sándor Heribert

1905. augusztus 14-én született Kecskeméten.
Szülei: Horváth Sándor és Kara Terézia.
1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
1935-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
1935-ben elhagyja a rendet.

P. Németh György Lúcius

1906. január 2-án született Polában (Istria, Olaszország).
Szülei: Németh Sándor és Mühlich Gizella.
1931. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
1932-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
1934-ben Gyöngyön teológiai hallgató.
1935. december 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
1937. január 10-én szentelte pappá Szmercsányi Lajos érsek Egerben.
1937-ben Berlinben magyar lekipásztor.
1938-ban Budapesten a tartományi titkár, iskolai hitoktató.
1940-ban Jászberényben hitszónok, gyóntató és filozófiai lektor.
1941-ben Budapesten helyettes házfőnök, a rendház gondnoka, a házitanács tagja, a laikus testvérek lelkivezetője és káplán.
1942-ben Gyöngyösön, hitszónok, gyóntató, egyházjogi doktor és lektor, a Ferences Kiadványok szerkesztője.
1944-ben Egerben helyettes házfőnök, a rendház gondnoka, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
1945-ben Mátraverebély-Szentkúton hitszónok, gyóntató és népmissziós.
1947-ben Gyöngyösön egyházjogi doktor és lektor, a laikus testvérek lelkivezetője, hitszónok és gyóntató. 1948-tól III. rendi igazgató is.
1967-ben New Brunswickban (New Jersey) káplán és a házitanács tagja.
1976-ban Felmingtonban (New Jersey) a Szent Magdaléna-plébánián dolgozik.
1977-ben DeWittben (Michigan) a filiák lekipásztora.
1979. június 19-én hunyt el Lensingben (Michigan).

P. Vella Zsigmond Dezső

1905. július 23-án született Óbecsén.
1921. szeptember 20-án öltözött be.

1923-tól Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1926. augusztus 13-án tett örökfogadalmat.
 1928. február 12-én szentelték pappá.
 1928-ban Egerben hitszónok és hitoktató.
 1929-ben Simontornyán hitszónok, káplán, hitoktató, a házitanács tagja és könyvtáros.
 1931-ben Jászberényben hitszónok, hitoktató és a III. Rend igazgatója.
 1933-ben Szegeden nagybőjti és rendes szónok, káplán, hitoktató, a Szent Antal Társulat és a Legényegylet vezetője.
 1936-ban Egerben hitszónok, gyónató, népmissziós, a házitanács tagja.
 1938-ban Budapest-Pasaréten hitszónok, hitoktató, gyónató, a házitanács tagja, a Zita Kör és a Ferences Missziós Szövetség vezetője.
 1940-ban Paokingban (Kína) misszionárius.
 1946-ban Carteretben plébános.
 1947-ben Roebingben (USA) népmissziós.
 További sorsa ismeretlen.

fr. Kleckner Béla Placid

1906. február 1-jén született Sajóvárkonyban.
 Szülei: Kleckner József és Koncz Anna.
 1925. október 25-én lépett be a rendbe Gyöngyösön.
 1927. augusztus 27-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1928-ban Gyöngyösön szabó.
 1929-ben Jászberényben szabó.
 1931. augusztus 2-án tett örökfogadalmat Jászberényben.
 1932-ben Szolnokon sekrestyés, szabó és kapus.
 1933-ben Dunaföldváron szabó, ebédlős és a kolostor szolgálatában dolgozik.
 1935-ben Pécsen szabó és kapus.
 1937-ben Szegeden szabó és kapus.
 1938-ban elhagyta a rendet.

fr. Fekete Ferenc Kasszián

1906. április 12-én született Nagyhalászon.
 1929. szeptember 12-én öltözött be Baján.
 1931. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1931-ben Jászberényben szabó.
 1934. szeptember 4-én tett örökfogadalmat Jászberényben.
 1935-ben Gyöngyösön cipész, alamizsnagyűjtő.
 1936-ban Pécsen cipész, alamizsnagyűjtő.
 1942-ben Bácsan találjuk.
 1944-ben Jászberényben sekrestyés és cipész.
 1946-ban Nyíregyházán cipész.
 1947. július 31-én elhagyja a rendet.

fr. Válik József Sebestyén

1906. július 8-án született Jászberényben.
 Szülei: Válik Mihály és Pernyész Ilona.
 1924. augusztus 22-én öltözött be Szécsényben.
 1925. augusztus 23-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1927-ben Gyöngyösön teológus növendék.
1928. augusztus 24-én elutasították a rendből.

P. Csókási Katona Bertalan

1906. augusztus 17-én született Kiskunhalason.
1926. szeptember 20-án öltözött be.
1928-ban Jászberényben filozófiai hallgató.
1930. október 4-én tett örökfogadalmat.
1932. június 19-én szentelték pappá.
1935-ben Szolnokon, hitszónok, káplán, hitoktató, a keresztút vezetője.
1937-ben Szigetváron hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, a laikus testvérek lelki-
vezetője, a Ferences Missziós Szövetség vezetője.
1941-ben Szolnokon hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja.
1944-ben Baján káplán, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
1945-ben Pécsen hitszónok és gyóntató.
1946-ban Dunaföldváron hitszónok, gyóntató, könyvtáros és a házitanács tagja.
1947-ben Mohácson helyettes házfőnök, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
1948-ban Mohácson helyettes házfőnök, a házitanács tagja, hitoktató, a Szív Társulat
vezetője, hitszónok és gyóntató.
1967. június 22-én a dunaújvárosi kórházban hunyt el.

fr. Szabados Imre Szevér

1906. augusztus 4-én született Budapesten.
Szülei: Szabados Károly és Palacka Mária.
1925. október 4-én öltözött be Gyöngyösön.
1927. augusztus 27-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
1928-ban Jászberényben cipész.
1931-ben Gyöngyösön cipész.
1933-ban Vácott nyomdász és cipész. 1937-től orgonista is.
1940-ben eltávozott a rendből.

fr. Mócsány Péter Magnusz

1906. december 25-én született Rimócon.
Szülei: Mócsány Péter és Kis Erzsébet.
1934. március 15-én öltözött be Pécsen.
1935. augusztus 29-én kezdte meg a novíciátust.
1936. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat.
1937-ben Jászberényben cipész és kertész.
1939. december 8-án tett örökfogadalmat Jászberényben.
1941-ben Gyöngyösön cipész.
1945-ben az oroszok deportálták.
1947-ben Gyöngyösön cipész.
1992. március 9-én halt meg Esztergomban.
1992. március 12-én temették az esztergomi templom kriptájába.

fr. Veres Károly Ferenc

1907. április 6-án született Nézsán.
Szülei: Veres András és Bandek Terézia.
1924-ben Jászberényben jelölt volt.

1926. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
 1927. augusztus 27-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1927-ben Vácott szakács.
 1931. április 5-én tett örökfogadalmat Vácott.
 1934-ben Jászberényben szakács és alamizsnagyűjtő.
 1937-ben Csongrádon szakács, kertész és alamizsnagyűjtő.
 1940-ben Füleken szakács és kertész.
 1941-ben Márigyűdön kertész.
 1942–1948-ig Szigetváron a kolostor szolgálatában.
 1967. november 15-én került a Pannonhalmi Szociális Otthonba.
 1974. március 6-án hunyt el Győrben.

P. Gergely Gyula Gaudenc

1907. április 16-án született Bethlehemben (Amerika).
 1927. szeptember 6-án öltözött be.
 1928–29-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1931. november 9-én tett örökfogadalmat.
 1934. június 12-én szentelik pappá.
 1934-ben Washingtonban folytatja tanulmányait.
 1935-ben New Brunswickban hitszónok, gyóntató, káplán, iskolai hittanár, a lányok kongregációja és az ifjúsági líceum igazgatója.
 1937-től plébános, hitszónok, hittanár, az Oltáregyesület vezetője is.
 1938-ban New Yorkban hitszónok, káplán, az ifjúsági kongregáció igazgatója.
 1940-ben Roebingben káplán és hitoktató.
 1941-ben New Brunswickban betegállományban.
 1947-ben Milwaukeeban káplán.
 1948-ban Roebingben káplán.

fr. Krupa Sándor Kolumbán

1907. július 20-án született Egerben.
 1923. szeptember 1-jén öltözött be.
 1928. szeptember 1-jén tett örökfogadalmat.
 1931. július 5-én szentelték pappá.
 1932-ben Jászberényben hitszónok, hitoktató, a Szent Antal Társulat vezetője.
 1934-ben Pécsen hitszónok, hitoktató, a Szent Antal Társulat, a Mária Kongregáció és a Szívárdá vezetője. 1935-ben nagybőjti szónok és a házitanács tagja is.
 1936-ban Pécsen hitszónok, gyóntató, hitoktató, a Szívárdá vezetője, nagybőjti szónok és a házitanács tagja.
 1938-ban Szécsényben hitszónok, káplán, hitoktató és a Cserkészcsapat vezetője.
 1940-ben Szolnokon hitszónok, káplán, iskolai hitoktató, a Szívárdá vezetője.
 1941-ben Budapesten hitszónok, gyóntató, a provinciális titkára és a házitanács tagja.
 1942-ben Debrecenben hitszónok és gyóntató. 1944-ben már a játszótér igazgatója is.
 1948-ban a Debrecen I. rendházban lakik, káplán, hitszónok, gyóntató, a játszótér vezetője, és vidéken lelkipásztor.
 1948–1954: koncepció perben börtönbüntetésre ítélik. Itt nyírókér-tbc daganatot kapott. Elbocsátották: „Menjen és kinn dögljön meg!”
 1954-ben az esztergomi ferences gimnázium pedellusa, fűtő, majd a budai plébánián kántor, irodista.

1965. május 18-án érkezett Amerikába. DeWitt-ben kertész, a ház gondnoka.

1988-ban Burton-ban (Michigan).

2002. június 22-én hunyt el Youngstownban.

Írásai:

- Cikkek az Amerikai Magyarok Vasárnapjában.
- Római Katolikus Hittan, 1936, Keszthely.
- Római Katolikus Katekizmus. Az elemi iskolák 5.o. számára.
- A sarló-kalapács bilincseiben, Youngstown, 1976, Katolikus Magyarok Vasárnapja.
- A sarló-kalapács áldozatai, DeWitt, 1979.
- A sarló-kalapács börtöneiben, DeWitt, 1978.
- A sarló-kalapácsos sárkány torkában, DeWitt, 1981.
- A sarló-kalapács börtönrácsok titkai, DeWitt, 1983.
- Isten a sarló-kalapács börtöneiben, DeWitt, 1986, Katolikus Magyarok Vasárnapja.

fr. Lazányi Imre Jukundián

1907. szeptember 3-án született Püspökladányban.

Szülei: Lazányi János és Szuromi Katalin.

1936. július 12-én öltözött be Pécsett.

1936-ban Jászberényben tertiárius és kukta.

1937-ben Szécsényben novícius és szakács.

1938. augusztus 27-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1938-ban Mohácson szakács.

1940-ben Dunaföldváron volt szakács és kertész.

1941. augusztus 27-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1941-ben Gyöngyösön szakács.

1942-ben Mátraverebély-Szentkúton szakács és kertész.

1944-ben Dunaföldvárott szakács és kertész.

1945-ben Pécsett szakács.

1946-ban Debrecen I. rendházban szakács.

1947-ben Debrecen II. rendházban sekrestyés és szakács.

1948-ban Mátraverebély-Szentkúton kukta és kertész.

1982. december 25-én Pécelen hunyt el.

Fr. Juhász István Ágoston

1907. szeptember 7-én született Budapesten.

1928. augusztus 28-án öltözött be.

1929-ben Jászberényben volt filozófiai hallgató.

1931-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.

1932. október 5-én tett örökfogadalmat.

1934-ben Máriagyűdön hitszónok, hitoktató, káplán, a Szent Antal Társulat igazgatója, és kijárt a környékbéli településekre.

1935-ben Mohácson hitszónok, hitoktató, káplán és a Szent Antal Társulat igazgatója.

1936-ban Baján hitszónok, gyóntató, hitoktató és káplán. 1937-ben a Szent Antal Társulat és Szent Klára Egyesület igazgatója, valamint a házitanács tagja.

1940-ben Szécsényben hitszónok, káplán, hitoktató, a Szívőárda, a Mária Kongregáció és a Rózsafüzér Társulat vezetője, valamint a házitanács tagja.

1941-ben Budapesten, a Magyar Szentföldön hitszónok és gyóntató.

1942-ben Siklóson hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1944-ben Csongrádon hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1946-ban Szigetváron könyvtáros, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1947-ben Baján káplán, hitszónok és gyóntató, majd átveszi a Szívgyárda vezetését.
 1963-ban Roeblyingben a házitanács tagja és káplán.
 1985. december 23-án Lansingben (Michigan, USA) hunyt el.

fr. Koháry Sándor Henrik

1907. október 29-én született Jászberényben.
 1926. augusztus 7-én belépett a Szűz Máriáról Nevezett Rendtartományba.
 További sorsa ismeretlen.

P. Szabados Imre Anzelm

1907. szeptember 18-án született Budapesten.
 1928. szeptember 21-én öltözött be.
 1929-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1931-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1932. október 5-én tett örökfogadalmat.
 1933. június 18-án szentelték pappá.
 1934-ben Budapest-Pasaréten hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, helyettes házfőnök és a Ferences Missziós Szövetség vezetője. 1935-től a Zita Kört is vezeti.
 1937-ben Budapest-Magyar Szentföldön hitszónok és gyóntató. 1940-től a szentföldi komisszárius helyettese.
 1946-tól Vácott a nyomda igazgatóhelyettese, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1948-ban Budapesten volt hitoktató, hitszónok és gyóntató.
 1950–1994-ig a váci ferences templom igazgatója.
 2000. október 14-én hunyt el Vácott.

fr. Varga János Vázens

1907. október 5-én született Pátróhán.
 Szülei: Varga Mihály és Gaal Franciska.
 1941. augusztus 9-én öltözött be Szécsényben.
 1942. augusztus 10-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1945. augusztus 15-én tett örökfogadalmat Jászberényben.
 1948-ban Mohácson volt szakács.
 1950-től Pasaréten volt szakács.
 1994. január 16-án hunyt el Budapest-Pasaréten.
 1994. január 21-én temették Budán.
 Egész életét az egyszerűség, a szolid tartózkodás jellemezte. Munkáját odaadóan, hozzáértéssel és hűséggel végezte. Amikor ereje megfogyatkozott, akkor sem tétlenkedett, az utolsó napig talált magának tennivalót a közösség javára. Az imádságban és a munkában való állhatatosságával, csöndes nyíltszívű jelenlétével, szerénységével a növendékek több nemzedékének szolgált példaképül.

P. Sall László Szilveszter

1907. december 7-én született Mezőlakon.
 1923. szeptember 1-jén öltözött be.
 1925-ben Pécssett gimnazista.
 1926-ban Gyöngyösön teológushallgató.

1928. december 8-án tett örökfogadalmat.
 1931. június 29-én szentelték pappá.
 1932-ben Jászberényben doktorandusz.
 1934-ban Pécsen hitszónok, hitoktató, a Szent Antal Társulat, a Szívgyárda és a Mária Kongregáció vezetője.
 1935-ben Jászberényben hitszónok, hitoktató, a III. Rend igazgatója, a Missziós Szövetség vezetője, a klerikusok gyóntatója és a házitanács tagja.
 1938-ban Budapesten hitszónok, a házitanács tagja, káplán, nagyböjti szónok és a Zita Kör vezetője. 1940-től a III. Rend igazgatója, hitoktató, az Eucharisztikus Lányszövetség és a Szívgyárda vezetője, a házitanács tagja.
 1941-ben Csongrádon helyettes házfőnök, hitszónok, gyóntató, a ház gondnoka, a házitanács tagja.
 1942-ben Hatvanban hitszónok, gyóntató, helyettes házfőnök, a házitanács tagja és a játszótér igazgatója.
 1944-ben Pécsen teológiai baccalaureatussal bír, hitszónok, gyóntató és a játszótér igazgatója.
 1950-től a Kassai Egyházmegyében plébános.
 1979. november 1-jén Ónodon hunyt el.

Fr. Eicher Béla Efrém

1908. január 8-án született Pécsen.
 1928. augusztus 28-án öltözött be.
 1929-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1931–1934-ig Gyöngyösön teológiai hallgató. Nem tett örökfogadalmat, a rendet elhagyta.

Fr. Szilvási József Konstantin / Szilárd

1908. március 6-án született Bélen.
 Szülei: Szilvási Antal és Volacsek Julianna.
 1944. május 28-án öltözött be Budapest-Magyar Szentföldön.
 1945-ben Jászberényben terciárius a rendház szolgálatában.
 1947. szeptember 30-án kezdte meg a novíciátust Szécsényben.
 1948. október 1-jén tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1950 után örökfogadalmat nem tehetett.
 1987. szeptember 12-én került a Pannonhalmi Szociális Otthonba.
 1995. szeptember 27-én Pannonhalmán halt meg.

fr. Séra Szulpiciusz

- 1929-ben filozófiai hallgató volt Jászberényben.
 Egyéb adat nem ismert.

fr. Scheibl Ferenc Modeszt

1908. április 18-án született Vállajon.
 1926. március 10-én öltözött be.
 1928-ban Jászberényben volt szakács.
 1929-ben Dunaföldváron szakács.
 1931-ben Szécsényben szakács.
 1931. szeptember 16-án tett örökfogadalmat.
 1932-ben Mátraverebély-Szentkúton szakács és kertész.

1934-ben Salgótarjánban szakács.
 1935-ben Hatvanban sekrestyés és kertész.
 1938-ban Szentkúton szakács.
 1942-ben Rozsnyón szakács.
 1944–1950-ig Máriagyűdön szakács.
 1961. január 1-jén hunyt el Budapesten, Vállajon nyugszik.

fr. Szokola Urbán Patricius = fr. Csantavéri Urbán Patricius

1908. május 9-én született Csantavéren (Bács).
 1926. május 25-én öltözött be Budapesten.
 1927. szeptember 13-án kezdte meg a novíciátust Pécsen.
 1928. szeptember 14-én tett egyszerű fogadalmat Pécsen.
 1932. április 6-án tett örökfogadalmat Szigetváron.
 1933-ban Baján szakács.
 1944-ben a jászberényi rendház szolgálatában dolgozik.
 1963. szeptember 22-én Salgótarjánban hunyt el.

Fr. Ivancsics László Gottfrid

1908. május 18-án született Budapesten.
 Szülei: Ivancsics Imre és Bognár Erzsébet.
 1931. október 3-án öltözött be Szécsényben.
 1932. október 4-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1932-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista.
 1933-ban elhagyta a rendet.

fr. Tomcsa Sándor Theodolusz

1908. június 23-án született Kérsejében.
 Szülei: Tomcsa József és Kovács Ida.
 1935. június 22-én öltözött be Szegeden.
 1936. augusztus 29-én Szécsényben kezdte meg a novíciátust.
 1937. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben. Jászberényben kertész.
 1938-ban Szegeden kertész.
 1941-ben Nyíregyházán kertész.
 1943-ban a házitánács nem támogatta az örökfogadalmát, elment a pálosokhoz, de ott nem vették föl.
 1944-ben Simontornyán szakács.
 1945-ben Budapest-Pasaréten terciárius.
 1946-ban Debrecen I. rendházban terciárius.
 Távozott 1946. október 8-án.

fr. Mizsey Árpád Emil

1908. október 12-én született Jászberényben.
 Szülei: Mizsey Elek és Szörös Amália.
 1928. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
 1929. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1930-ban Jászberényben cipész.
 1931-ben Jászberényben távozott a rendből.

fr. Bakos Kalliszt

1908. október 16-án született Káptalanfán.
 Szülei: Bakos Mihály és Kupovics Hermína.
 1926. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
 1927. augusztus 29-én tett örökfogadalmat Szécsényben.
 1928-ban filozófiai hallgató volt Jászberényben.
 1929-ben teológiai hallgató volt Gyöngyösön.
 1931. július 5-én Kriston Endre püspök úr szentelte diakónussá Gyöngyösön.
 1931. október 10-én elhunyt Gyöngyösön.

P. Szabó József Lipót

1909. március 29-én Kispesten.
 Szülei: Szabó János és Szabó Mária.
 1931. szeptember 24-én öltözött be Szécsényben.
 1932. szeptember 25-én tett egyszerű fogadalmat.
 1932-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1934-ben Gyöngyösi teológiai hallgató.
 1935. december 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1936. június 21-én szentelte pappá Szmrecsányi Lajos érsek Egerben.
 1937-ben Szécsényben hitszónok, gyóntató, segédlelkész, helyettes novíciusmagiszter.
 1940-ben Pécsen hitszónok, gyóntató, a Kollégium Szerafikum magisztere, a rendház gazdasági vezetője, az asztalosműhely igazgatója.
 1941-ben Budapesten hitszónok, gyóntató, segédlelkész. 1945-ben egyházjogi doktórattal rendelkezik, továbbá vezeti a III. Rendet.
 1946-ban Gyöngyösön házfőnök, a III. Rend igazgatója, hitszónok és gyóntató.
 1947-ben Szécsényben házfőnökhelyettes, a klerikus és a laikus novíciusok magisztere és a házitanács tagja.
 1950 után Esztergomban szolgált.
 1965-től a Budapesten a plébánia keresett gyóntatója, lelkipálybíró volt.
 1990. április 16-án hunyt el Budapesten, a budai templom kriptájában helyezték örök nyugalomra április 24-én.

P. Faddy Ágoston Othmár

1909. május 19-én született Jánoshalmán.
 Szülei: Faddy Mihály és Komáromy Terézia.

„Papám, Faddy Mihály, akkor 41 éves volt, mamám: Komáromi Teréz 39. Én voltam a 9. gyermek. Két testvérem Mátéka és Tiborka kiskorában meghalt. Utánuk négy lány született: Boriska, Margitka, Franciska és Klárka, majd 3 fiú: Mihály, János és én. Boriska nővérem kalocsai apáca lett, Mária Asztéria nevet kapta. Születésem körülményeit jó mamámtól tudtam meg, negyven éves koromban. Könnyes szemmel mesélte el, hogy amikor áldott állapotba került velem, megbetegedett. Ismerősök, rokonok rá akarták beszélni, hogy orvossal vetessen el, mert mi lesz az itt maradó árvákkal, ha meghal a szülésben. Lelki gyötrelmében elzarándokolt Máriagyűdre, és ott a Szűzanyának elmondta, hogy inkább meghal, de nem öl meg, hanem neki

Faddy Ágoston Othmár

ajándékoz. Mamám meggyógyult, 83 évet élt. Imádkozott, dolgozott és énekelt. Minden nap tiszta ingünk volt! Papám kiváló gazda és a legjobb apa volt! Ha valami rosszat tettünk, mikor elment mellettünk, nem simogatta meg a fejünket. Ez volt tőle a legnagyobb büntetés! Tőle sokat tanultam. Azt is megtanultam, hogy a »fél munka, nem munka«, meg azt is, hogy minden törekvésünk csak akkor lesz eredményes, ha tervszerűen, szakszerűen, szorgalmasan dolgozunk, és ha minden napot imádsággal kezdünk és imádsággal fejezünk be. Családunkban mindannyian szerettük egymást. Boldogok voltunk, ha együtt lehettünk. Nagyon remélem, hogy az égben is mindannyian együtt leszünk. A keresztségben Ágoston, Tibor nevet kaptam, otthon Gusztinak hívtak. Iskoláimat Jánoshalmán, Kispest-Wekerletelepen, Kalocsán, Jászberényben, Gyöngyösön, a debreceni egyetemen és Budapesten, a hittudományi főiskolán végeztem.” (P. Ottmár visszaemlékezése)

1929. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.

1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista. 1932-ben filozófiai hallgató.

1933-ben Gyöngyösön teológiai hallgató. Már ekkor kiemelkedett növendéktársai közül. Aktív tagja, sőt elnöke volt az önképzőkörnek.

1933. szeptember 9-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1936. június 21-én szentelte pappá Szmrecsányi Lajos érsek Egerben.

1937-ben Budapest-Pasaréten hitszónok, hitoktató, a házitanács tagja, a Ferences Missziós Szövetség és a Zita Kör vezetője, gyóntató és a laikus testvérek lelkivezetője.

1938-ban Budán hitszónok, káplán, hitoktató.

1940-ben Nyíregyházán hitszónok, gyóntató, népmissziós, a III. Rend regionális igazgatója.

A népmissziók voltak életének legkedvesebb feladatai. A szobájában haláláig megtalálható volt Magyarország térképe, melybe a missziós helyekre kis zászlócskákat tűzött. 1941-ben házfőnök lett. 1942-ben a gyerekeknek játszóteret épített, melynek ő volt a vezetője.

1944-ben a Debrecen I. rendházba kerül a vámospércsi útra, házfőnöknek, lelkipásztornak, III. Rendi igazgatónak, hitszónok és gyóntatónak. Elődjének, P. Kiss Szaléznak menekülnie kellett innen, hiszen a város parancsnoka (Beregfy Károly, az 1. hadsereg parancsnoka) többször beidézte, s nehezményezte zsidóbarát és Antant-ellenes beszédeit, cselekedeteit. Az ostrom idején kerékpárral járta az óvóhelyeket, ahol misézett, gyóntatott, de vitt mindig kenyeret és gyógyszert is. Nem egyszer előfordult, hogy az óvóhelyen rekedt emberek jószágait odahaza ellátta. 1946-ban letartóztatták, ekkor a város népe közben járt érdekében, még a zsidók is részt vettek a tárgyalása napján tartott tüntetésen. „A per során a legsúlyosabb vádpont az volt, hogy Faddy Ottmár 1946. október 9-én a Független Ifjúság rendezvényén beszédet mondott, amely során olyan kifejezéseket használt, amelyek alkalmasak a demokrácia elleni lázításra. Konkrétan az történt, hogy Faddy feltette a költői kérdést: »Van-e Magyarországon szólásszabadság?« Az FKGP ifjúsági tagozatának tagjai rávágták: »Nincs.« Erre a fiatalok nyelvén jól értő, harminchét éves szerzetes a következő fordulattal folytatta előadását: De van! Csak utána börtönbe csukják az embert. Az esetről Gelber Miklós rendőr alhadnagy készített jelentést.”¹²⁶

1949-ben Csongrádon házfőnök és lelkipásztor.

¹²⁶ FÁY Zoltán: Faddy Ottmár, In: Takács József: Katolikusok Debrecenben, 1715–2015. Debrecen, 2015.

1950-ben a rendek feloszlata után Szentendrén tanított 1954-ig.

1952. december 21-én (Sztálin születésnapján) prédikációját így kezdte: „Ez a legsötétebb nap”, ezért eltilták a misézéstől.

1954. július 13-án letartóztatták és életfogytiglanra ítélték. A börtönben vigasztalta, bátorította rabtársait.

„Életfogytiglanra ítélt rab is voltam, ebből 9 évet ültem, 1954-től 1963-ig több börtönben, köztük Budapesten a Gyűjtő Fogházban, Vácott és Márianosztrán. Budapesten egy olyan helyre is levittek, amelynek nem volt külső bejárata, egy garázsból volt a lejárata a föld alá, ahol beszélni sem volt szabad, még az örök is csak intettek!” (P. Ottmár visszaemlékezése.) „Azt mondták neki rendtársai, hogy milyen sok lelki vigaszt nyújthatott volna híveinek, ha ebben a kilenc évben lelkipásztorként dolgozhatott volna a kinti életben, ő ezt válaszolta: – Hát mit gondoltok, odabent a börtönben mit csináltam? Egyebet se, mint vigasztaltam és erősítettem rabtársaimat.”¹²⁷ Ő volt az egyetlen ferences, akit nem koncepció perben ítélték el, hanem valóságosan szervezkedett a rákosi diktatúra megdöntésére: árnyékkormányt szerveztek. Nem tudhaták, hogy csoportjukban ott volt a titkosrendőrség besúgója is.

1964-ben Pasarétre kap helyezést.

1968-ban Budára kerül.

Egy rendi legenda szerint felkereste az ÁEH-t, azzal a céllal, hogy ha nem kap prédikálási engedélyt, akkor visszamegy a börtönbe, hiszen érvényes életfogytiglani ítélete van. 1971-től a tabulákban neve mellett a népmissziós megjelölés is szerepel. A rendszerváltozás után szerepet vállalt Torgyán József mellett a Kisgazdapárban. Politikai tevékenységei miatt többször került nehéz helyzetbe. Megalakította a Szent Korona Társaságot, melynek célja, hogy a Szent Korona tant érvényesítse. „A világ jobbítására, az emberiség megmentésére vagy a magyarság felemelésére vonatkozó, nyilvános fórumokon hangoztatott, újságcikkekben és két könyvében kifejtett javaslatai már a kilencvenes évek elején is heves elutasítást eredményeztek a hazai baloldal publicistái részéről, s a támadások miatt rendi előljáróinak is magyarázkodnia kellett. Legnagyobb vihart 1995 novemberében mondott beszéde keltett, amikor a Független Kisgazdapárt nagygyűlésén félreérthető módon szólt a megjelentekhez. Ezt követő megnyilvánulásairól túlnyomóan már csak gúnyos lelkicsinyléssel, de nagy gyakorisággal tudósítottak a hazai hírközlő eszközök, s gyakran vált főszereplőjévé a bulvársajtónak is.

E méltatlanság sohasem bántotta. Szívesen tanított, prédikált, gyóntatott, ám legjobban a rendi közösségben érezte magát. Anekdotái, elbeszélései nyomán a testvérek körében megelevenedtek a háború előtti és alatti évek. Utolsó éveiben betegségeit, szenvedéseit példamutatóan viselte. A nehéz mozgás, a kiszolgáltatottság mindennapjainak részévé vált.”¹²⁸

2003. június 1-jén Budapesten hunyt el.

P. Dám Antal Ince

1909. július 31-én született Bosna-Brod-ban (Bosznia).

1927. augusztus 28-án öltözött be.

1928–1929-ben Jászberényben filozófiát tanult.

¹²⁷ HETÉNYI VARGA Károly: Szerzetesek a horogkereszt és a vörös csillag árnyékában I. Pro Domo, Pécs, 1999, 401.o.

¹²⁸ FÁY Zoltán: Faddy Ottmár, In: Takács József: Katolikusok Debrecenben, 1715–2015. Debrecen, 2015.

1931. szeptember 7-én tett örökfogadalmat.
 1933. október 15-én szentelték pappá.
 1934-ben Jászberényben hitszónok, hitoktató, a Szív Társulat vezetője.
 1940-ben Gyöngyösön egyházi és filozófiai doktor, teológiai lektor, rendes és nagybőjti szónok, a klerikusok gyóntatója és a laikus testvérek magisztere, a Magyar Barát és a Ferences Kiadványok szerkesztője, a III. Rend igazgatója.
 1946-tól a Magyar Szentföldön (Budapest) titkár, s továbbra is a „Ferences Kiadványok” szerkesztője.
 1947-től a budai kolostorban lakik titkárként, szerkesztőként. Tevékenykedik a Szent István Akadémián és az Aquinói Szent Tamás Társaságban.
 1950-ben menekülés közben a Jugoszláv rendőrség elfogta és internálta, ahonnan megszökött, és Rómába távozott.
 1955-ben Amerikában telepedett le.
 1963-ban New Yorkban a Szent Bonaventura Egyetemen filozófiát és egyházjogot adott elő.
 1967. június 20-án a trentoni (New Jersey, USA) kórházban hunyt el.

Dám Ince

fr. Gáspár István Vulmár

1909. augusztus 20-án született Miskolcon.
 Szülei: Gáspár István és Benyovszky Teréz.
 1931. február 2-án öltözött be Pécsen.
 1933. augusztus 29-én Szécsényben novícius.
 1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben, fogadalomtétel után a rendház szolgálatában dolgozik.
 1938-ban Kecskeméten ebédlős és kertész.
 1939. január 29-én tett örökfogadalmat Kecskeméten.
 1942-ben Vácott a rendház szolgálatában dolgozik, kukta.
 1945-ben Baján kukta.
 1947-ben Jászberényben a rendház szolgálatában dolgozik, asztalos.
 1989. április 16-án Miskolcon hunyt el.

fr. Bruck Angelusz

1909. november 27-én született Szépfülöpön (Bács).
 1927. augusztus 28-án öltözött be.
 1928–29-ben Jászberényben filozófiát tanult.
 1930-ban Gyöngyösre került teológiát tanulni.
 1931. szeptember 7-én tett örökfogadalmat. Szubdiakónussá szentelték.
 További sorsa ismeretlen.

P. Kollár Károly Kázmér

1909. november 18-án született Pécsen.
 Szülei: Kollár Károly és Burits Terézia.
 1927. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
 1928-ban Jászberényben filozófiai hallgató.

1930-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1931. szeptember 7-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1933. június 18-án szentelte pappá Szmrecsányi Lajos érsek Egerben.
 1934-ben Szolnokon hitszónok, iskolai hittanár és káplán.
 1936-ban Szigetváron helyettes házfőnök, hitszónok, hitoktató, a házitanács tagja, a Ferences Missziós Szövetség vezetője, a rendház gondnoka.
 1937-ben Szolnokon hitszónok, iskolai hitoktató, a Szent Antal Társulat vezetője és káplán. 1940-től a szakmunkásokkal is foglalkozik, valamint a cserkészcsapattal és a Mária Kongregáció tagjaival.
 1941-ben Baján helyettes házfőnök, a rendház anyagi ügyeinek intézője, a házitanács tagja, hitszónok, gyóntató és káplán.
 1944-ben Szolnokon helyettes házfőnök, a rendház anyagi ügyeinek intézője, káplán, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1969. december 4-én a Pannonhalmi Szociális Otthonba került.
 1976. december 27-én Pannonhalmán hunyt el.
 Kázmér atya volt a lelkipolitikus Sándor Istvánnak, aki később szalézi szerzetes és vértanú lett. Ifjú korában rendszeresen ministrált a templomban, részt vett lelkigyakorlatokon és egyéb plébániai programokon.

fr. Horváth József Asztrik

1909. december 9-én született Mersevátan.
 Szülei: Horváth József és Sulyok Terézia.
 1930. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.
 1931-ben Jászberényben gimnazista.
 1932-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1933-ban Rómába került a Szent Antal Egyetemre teológiai hallgatónak.
 1934. november 26-án tett örökfogadalmat Rómában.
 1936. július 19-én szentelte pappá Josef Palica püspök Rómában.
 1940-ben Gyöngyösön teológiai licenciátussal rendelkezik, lektor, hitszónok, a növendékek gyóntatója és helyettes magisztere.
 1941-ben Gyöngyösön teológiai doktor, a növendékek magisztere, a házitanács tagja, hitszónok és gyóntató.
 1944. június 9-én távozott a rendből.

P. Gerencsér István Tarzícus

1910. május 4-én született New Brunswickban.
 1927. szeptember 6-án öltözött be.
 1928-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1931. szeptember 7-én tett örökfogadalmat.
 1934. június 12-én szentelték pappá.
 1934-ben Washingtonban tanult. 1935-ben baccalaureatus fokozatot szerzett teológiából. 1936-ban licenciátussal rendelkezik.
 1937-ben New Yorkban hitszónok, káplán és az ifjúsági kongregáció igazgatója.
 1938-ban New Brunswickban hitszónok, hitoktató, az Oltáregyesület igazgatója, az iskola igazgatója és a leánykongregáció vezetője.
 1941-ben Roeblingben plébános.
 1946-ban házfőnök a tartományfőnök helyi megbízottjának tanácsadója, helyettese.
 További sorsa ismeretlen.

P. Tóth György Benjamin

- 1910. április 18-án született Törökszentmiklóson.
- 1928. augusztus 28-án öltözött be.
- 1929-ben Jászberényben filozófushallgató.
- 1931-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1932. október 5-én tett örökfogadalmat.
- 1935. június 23-án szentelik pappá.
- 1936-ban Salgótarjánban hitszónok, gyóntató, hitoktató és káplán.
- 1937-ben Szegeden hitszónok, káplán, hitoktató, Szent Kereszt Nővérek gyóntatója, a Szent Antal Társulat igazgatója, a Keresztút végzője, ellátja Szentmihálytelket, organista. 1940-ben vezeti még a Rózsafüzér Társulatot, a Legényegyletet, a Szív-gárdát, Kecskételepre jár misézni, és a Ferences Múzeum igazgatója.
- 1942-ben Szolnokon hitszónok, gyóntató, káplán és a házitanács tagja.
- 1944-ben Debrecen I.-ben helyettes házfőnök, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja és organista.
- 1945-ben Debrecen II.-ben helyettes házfőnök, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja és organista.
- 1946-ban Szegeden helyettes házfőnök, káplán, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja és organista.
- 1948. február 2-án a szegedi kórházban hunyt el.

P. Sall Kálmán Elek

- 1910. augusztus 8-án Nyúlfaluban született.
- 1925. augusztus 28-án öltözött be.
- 1928–29-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
- 1931. szeptember 7-én tett örökfogadalmat.
- 1933. június 18-án szentelték pappá.
- 1936-ban Pécsen hitszónok, gyóntató, káplán, hitoktató és a házitanács tagja.
- 1940-ban Baján betegállományban.
- 1941-ben Egerben betegállományban. 1942-től hitszónok, gyóntató, a diákok prefektusa, és rendszeresen kijárt vidéki templomokba misézni.
- 1947-ben Debrecen-Csapókertben volt káplán, hitoktató, hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, és kijárt a környékbeli tanyavilágba is.
- A felosztás után a budai kolostorban lakott, 1954-től a szentendrei gimnáziumban tanított hittant és francia nyelvet. A kilencvenes évek elején még nagy örömmel járt francia nyelvből fakultációkat, különórákat adni.
- 1999. május 12-én hunyt el Budapesten.

P. Nagy Gergely Konstantin

- 1910. augusztus 17-én született Kecskeméten.
- 1928. augusztus 28-án öltözött be.
- 1929-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
- 1932-ben Gyöngyösön teológushallgató.
- 1932. október 5-én tett örökfogadalmat.
- 1935. június 23-án szentelték pappá.
- 1936-ban Pécsen hitszónok, gyóntató, a Ferences Kollégium szolgálatában van és hitoktató.
- 1937-ben Budapesten hitszónok, gyóntató, káplán, hitoktató és a Zita Kör vezetője.

- 1938-ban Szolnokon hitszónok, a Constantinum Iskolában hitoktató, a Rózsafüzér Társulat vezetője.
 1940-ben Pécsen hitoktató, a Szívgyárda vezetője, előkészül a doktorátusra, valamint nagybőjtő és rendes hitszónok.
 1941-ben Szolnokon van, egyházi doktori hitoktató, iskolai hitoktató. 1942-től káplán is.
 1942-ben Kecskeméten hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1945-ben Budapesten hitszónok, gyóntató, katonai szolgálaton.
 1950-től Budapest-Pasaréten lakik, 1950–1955 között a szentendrei gimnázium igazgatója, majd a pasaréti lelkészsegén templomigazgató.
 1981. szeptember 26-án halt meg, az óbudai temetőben temették el. Később exhumálták, jelenleg a budai kriptában nyugszik.

fr. Beleznay János Bonifác

1910. szeptember 15-én született Jászberényben.
 Szülei: Beleznay János és Rigó Mária.
 1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1932-ben elhagyta a novíciátust.

P. Thun Ottó Gallus Albin

1910. október 16-án Járdánházán született.
 1926. augusztus 28-án öltözött be.
 1928-ban filozófiai hallgató volt Jászberényben.
 1931. november 9-én tett örökfogadalmat.
 1933. június 18-án szentelték pappá.
 1948-ban Sinhwában misszionárius (Hunan Provincia, Paoking tartomány, Kína).
 1950-ben kiutasították Kínából.
 1951-ben Amerikába érkezett.
 1958–1964-ig New Jerseyben a ferences kusstódia vezetője.
 1967-ban a Szent József Egyházközség plébánosa (Flint).
 1975-ben nyugdíjba vonult.
 1976. június 10-én New Yorkban hunyt el.

P. Váradi Gyula Béla

1910. november 25-én született Aszódon.
 1928. szeptember 5-én lépett be a rendbe.
 1929-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1932-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1932. szeptember 8-án tett örökfogadalmat.
 1935. június 20-án szentelték pappá.
 1936-ban Budapesten hitszónok, gyóntató, hitoktató és készül a doktorátusára.
 1937-ben Jászberényben filozófiai lektor, helyettes magiszter, hitszónok, gyóntató, a rendház anyagi ügyeinek gondnoka, a Szegénygondozó Nővérek gyóntatója és a házitanács tagja.
 1941-ben Egerben helyettes házfőnök, a tartományfőnök titkára, hitszónok, gyóntató és a „doktorátusára készül”.
 1942-ben Budapesten hitszónok, gyóntató, helyettes házfőnök, tartományi titkár és a házitanács tagja.
 1948-ban Budapesten tartományi titkár, a nővérek gyóntatója, hitszónok és gyóntató.

1958–1970 Budapesten tartományfőnök, 1960-tól a magyarországi provinciák rendkívüli elöljárója.

1999. február 14-én Pasaréten hunyt el, a budai kriptában nyugszik.

P. Varga Pál Vitál

1911. február 3-án született Dunakömlődön.

1927. szeptember 6-án öltözött be.

1928–29-ben Jászberényben filozófiai hallgató.

1932. február 17-én tett örökfogadalmat.

1934. június 17-én szentelték pappá.

1935-ben Baján hitszónok, káplán és hitoktató.

1936-ban Pécsen hitszónok, gyónató, káplán és a Rózsafüzér Társulat igazgatója, majd ellátja Nagyárpád egyházközséget, illetve a keresztút végzője is lesz.

1940-ben Máriagyűdön hitszónok, káplán, hitoktató a filiákban, vezetője a Rózsafüzér Társulatnak és a Szent Erzsébet Leányegyesületnek, valamint a Szívárdának.

1941-ben Szabadkára került.

1944-ben Máriagyűdön házfőnök, a III. Rend igazgatója, gyónató és hitszónok.

1946-ban Dunaföldvár házfőnök, helyettes plébános, a laikus testvérek lelkivezetője, a háztörténet jegyzője, hitszónok, gyónató.

1961–1965-ig Dunakömlődön szolgál, valamint Kisvaszar plébánosa.

1975. szeptember 29-én került Pannonhalmi Szociális Otthonba.

1982. január 14-én Pannonhalmán hunyt el.

P. Návay József Roger

1911. március 23-án született Szabadkán.

1927. szeptember 15-én öltözött be.

1928–1929-ben Jászberényben filozófiai hallgató.

1932. április 28-án tett örökfogadalmat.

1934. június 17-én szentelik pappá.

1935-ben Gyöngyösön hitszónok, gyónató, plébániai hitoktató a Mária-Tanodában és ellátja Gyöngyöspüspököt, később nagybőjti szónok és a Szent Antal Társulat vezetője.

1937-ben Hatvanban hitszónok, gyónató, hitoktató, a házitanács tagja, vezeti a Szent Antal Társulatot, a Rózsafüzér Társulatot, és a Ferences Missziós Szövetséget.

1940-ben Salgótarjánban hitszónok, gyónató, hitoktató, kijárt Salgóbanára, vezette a legényegyletet, a Szívárdát, a házitanács tagja, a rendház anyagi ügyeinek kezelője és a laikus testvérek magisztere.

1941-ben Simontornyán káplán, hitszónok és gyónató, majd 1942-ben helyettes házfőnök is.

1948-ban Szolnokon káplán, hitoktató, a Mária Kongregáció vezetője, hitszónok és gyónató.

További sorsa ismeretlen.

fr. Leskó György Boldizsár

1911. szeptember 24-én született Verestoronyban.

Szülei: Leskó György és Szatmári Margit.

1929. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.

1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
1931-ben Jászberényben gimnazista. 1932-ben filozófiai hallgató.
1934. április 6-án elhagyta a rendet.

fr. Németh György Tertullián

1911. április 19-én született Szabadkán.
Szülei: Németh Ferenc és Pertich Adelheid.
1931. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
1932. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat.
1932-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
1933-ban Budapesten növendék, de tanulmányait abbahagyja.
1934-ben Hatvanban sekrestyés és kapus.
Távozott a rendből.

fr. Rezsnyák /Lőrinc Lajos (Fülöp) Ignác

1911. április 24-én született Diósvizslón.
Szülei: Rezsnyák Kálmán és Lengyel Mária
1929. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
1930-ban Jászberényben 7. osztályos gimnazista.
1932-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
1933-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
1934-ben elhagyja a gyöngyösi rendházat.

P. Eller György Engelbert

1911. május 17-én Pécsen született.
1927. augusztus 28-án öltözött be.
1928-ban Jászberényben filozófiát tanult.
1930-ban Gyöngyösre került, és teológiát tanult.
1932. június 23-án tett örökfogadalmat.
1935–1938-ig Jászberényben hitszónok, hitoktató, gyóntató, a Szív Társulat és a Szent Antal Társulat vezetője.
Az 1940-es Schematismusban már nem szerepel, az elhunytak között sem említik.
További sorsa ismeretlen.

fr. Kakas / Péterfai István Hadrián / Andrián

1911. augusztus 3-án született Péterfán.
Szülei: Kakas István és Miszlei Anna.
1929. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista, 1932-ben filozófiai hallgató.
1933. szeptember 9-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
1936 novemberében elhagyta a rendet.

fr. Szincsik István Jusztus

1911. augusztus 11-én született Adán.
1930. július 5-én öltözött be Budapesten.
1932. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1932-ben Jászberényben sekrestyés, szabó, alamizsnagyűjtő és ebédlős. 1933-tól már nem ő a sekrestyés.

1934-ben Hatvanban sekrestyés, kapus és szabó.

1935-ben Pécsen szabó és kapus. 1936-tól katonai szolgálaton.

1938 februárjában elhagyta a kolostort.

fr. Bona Mihály Ivó

1911. szeptember 2-án született Jászberényben.

Szülei Barna István és Baráth Rozália.

1929. február 20-án öltözött be Gyöngyösön.

1929. augusztus 28-án kezdi meg a novíciátust Szécsényben.

1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1931-ben Egerben sekrestyés és kapus. 1933-tól kertész is.

1934-ben a rendház házitanácsának szavazásán nem kap elég fehér babot, ezért el kell hagynia a rendet.

fr. Szádoczky / Szentirmai Károly Ildefonz

1911. szeptember 28-án született Nézsán.

Szülei: Szádoczky József és Dudás Anna.

1930. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.

1931. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista. 1933-ban filozófushallgató.

1934-ben Szentirmai néven szerepel a gyöngyösi rendházban, mint teológushallgató.

1934. szeptember 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1936. szeptember 10-én felmentette a Szentszék.

fr. Vass Ferenc Viktor

1911. szeptember 30-án született Budapesten.

Szülei: Vass Imre cipész és Lutissan Mária (Jászberény).

1948. december 24-én öltözött be Pécsen.

1949. augusztus 2-án kezdte meg a novíciátust Jászberényben.

1950. augusztus 3-án tett egyszerű fogadalmat Jászberényben.

1986. június 17-én került a Pannonhalmi Szociális Otthonba. 1989. szeptember 13-án hunyt el.

P. Szalóki / Szalóky Gyula Felicián

1911. október 20-án született Jászberényben.

Szülei: Szalóki Gyula és Valneti Ilona.

1931. augusztus 29. öltözött be Szécsényben.

1932. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1933-ban Jászberényben filozófiai hallgató.

1934-ben teológiai hallgató Gyöngyösön.

1935. december 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1936. június 21-én szentelte pappá Szmrecsányi Lajos érsek Egerben.

1937-ben Gyöngyösön hitszónok, káplán, a Mária-tanoda hitoktatója, Gyöngyöspüspöki lelkipásztora és a Szent Antal Társulat vezetője. 1940-ben a Cserkészcsapat és a Falusi Leánykör vezetője is.

1941-ben Szécsényben hitszónok, gyóntató és káplán, majd a leventék vezetője.

1944-ben Újvidéken hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1945-ben Máriagyűdön hitszónok, gyóntató, betegállományban.
 1946-tól nem szerepel a tabulákban.

fr. Széplaki Lajos Tamás

1911. december 14-én született Szabadkán.
 Szülei: Széplaki István és Ágó Mária.
 1929. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
 1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista. 1932-ben filozófiai hallgató.
 1933-ban-ban a szolnoki rendházból távozott.

P. Tonigold János Arnold

1911. december 17-én született Budapesten.
 Szülei: Tonigold István és Güll Katalin.
 1929. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
 1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista, 1932-ben filozófiai hallgató.
 1933-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1933. augusztus 30-án tett örökfogadalmat Jászberényben.
 1938. június 28-án szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1940-ban Jászberényben hitszónok, gyóntató és hitoktató.
 1940 szeptemberében elhagyta a rendházat.

fr. Bergmann / Kisterenyi Lajos Béda

1912. március 1-jén született Kisterenyén.
 Szülei: Bergmann Lajos és Kiszely Anna.
 1930. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.
 1931. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista.
 1933-ban felveszi a Kisterenyi nevet, ekkor már filozófiai hallgató.
 1934-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1934. szeptember 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1936-ban Mátraházán van a szanatóriumban.
 1937. március 7-én meghalt.

fr. Sinka László Nazáriusz

1912. március 10-én született Jászberényben.
 Szülei: Sinka László és Hudra Mária.
 1932. augusztus 21-én öltözött be Jászberényben.
 1932. augusztus 29-én kezdte meg a novíciátust Szécsényben.
 1933-ban eltávozott.

P. Zachár / Zentai Károly Marcell

1912. május 10-én született Nézván.
 Szülei: Zachár József és Bugyi Terézia.
 1930. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.
 1931. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1932-ben Jászberényben filozófiai hallgató.

1933-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1934. szeptember 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1935-ben Zentaira változtatja nevét.
 1937. június 27-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1938-ban Rómában tanul a Szent Antal Egyetemen, 1940-ben licenciátussal rendelkezik.
 1941-ben Gyöngyösön teológiai doktor és lektor, hitszónok és gyóntató, 1942-től Gyöngyöspüspökiben is lelkipásztorkodik.
 1945-től Budapesten hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1946-ban Hatvanban házfőnök, a laikus testvérek lelkivezetője, könyvtáros, a háztörténet jegyzője, a III. Rend igazgatója, hitszónok és gyóntató.
 1988. augusztus 19-én Miskolcon hunyt el.

P. Takács József Tivadar

1912. március 26-án született Kisvárdán.
 Szülei: Takács József és Sivák Julianna.
 1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat.
 1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1935-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1938. június 6-án szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1940-ben Szécsényben hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1941-ben Vácott hitszónok gyóntató.
 1942-ben Kecskeméten hitszónok és gyóntató.
 1944-ben Pécsen hitszónok és gyóntató. 1948 a szemináriumban is gyóntat.
 1974. június 27-én Budapesten a Szécher úti kórházban halt meg.

P. Krupa Bernát Rókus

1912. április 3-án született Egerben.
 Szülei: Krupa Antal és Szeredi Terézia.
 1930. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.
 1931. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista. 1933-ban filozófiai hallgató.
 1934-ben Gyöngyösön teológus növendék.
 1934. szeptember 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1937. június 27-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1938-ban Jászberényben hitszónok, hitoktató és gyóntató. 1940-től a Szívgyárda vezetője is.
 1941-ben Szigetváron helyettes házfőnök, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1944-ben Salgótarjánban helyettes házfőnök, a rendház gondnoka, káplán, hitszónok és gyóntató.
 1948-ban Salgótarjánban a házitanács tagja, hitoktató, hitszónok és gyóntató.
 1950 után az Egri Egyházmegyében szolgált. Adminisztrátor volt Ragályban, Karancslapujtőn, Serényfalun és Cereden plébános. Káplán volt Putnokon, Abádszalókon.
 1974. december 22-én a Pannonhalmi Szociális Otthonba került.
 1994. január 11-én hunyt el Pannonhalmán, ugyanott temették el január 19-én.

P. Wayer / Máriaföldi Péter Lukács

1912. május 23-án született Mokrinban.
 1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 Szülei: Wayer Péter és Vongyel (Kácsi) Mária. A Máriaföldi nevet később vette fel!
 1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1933-ban Jászberényben 7. osztályos gimnazista, majd filozófiai hallgató.
 1936-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1940. június 16-án szentelte pappá Kriston Endre püspök Egerben.
 1946-ban Jászberényben a Szeráfi Kollégium magisztere, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja, segédlelkész.
 1967-ben Tripoly-ban (Libia, Afrika) misszionárius.

P. Máriaföldi Lukács

fr. Friedrich József Vitusz

1912. június 26-án Brassóban született.
 1936. január 12-én öltözött be.
 1936-ban Hatvanban terciáriusként kukta és kertész.
 1937-ben Szécsényben novícius és szakács.
 1937. augusztus 26-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1938-ban Hatvanban szakács.
 1942-ben Jászberényben szakács és kertész.
 Neve és adatai nem szerepelnek a tartományi protocullumban, 1943-tól pedig a sematizmusokban sem!

P. Turtsányi Ede Sebestyén

1912. július 25-én született Budapesten. Szülei: Turtsányi Ede és Magyarevits Terézia.
 1929. szeptember 1-jén öltözött be Szécsényben.
 1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista. 1932-ben filozófushallgató.
 1933-ban Gyöngyösön teológushallgató.
 1933. szeptember 9-én tette le örökfogadalmát Gyöngyösön.
 1937. június 20-án szentelte pappá Szmrecsányi Lajos Egerben.
 1937-ben Jászberényben hitszónok, gyóntató, hitoktató és nagybőjti szónok.
 1940-ben Kassán hitszónok, gyóntató és hitoktató, majd a játszóter vezetője is lesz.
 1942. november 6-án halt meg Budapesten, Óbudán temették.

fr. Ferkó (Friedrich) József Vitusz

1912. július 26-án született Brassóban.
 Szülei: Friedrich József és Kondor Anna.
 1936. január 12-én öltözött be Hatvanban.
 1937. augusztus 26-án kezdi meg a novíciátust Szécsényben.
 1938. augusztus 27-én tesz egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1938-ban Hatvanban szakács.

1941. szeptember 8-án tesz örökfogadalmat Hatvanban.

1942-ben Jászberényben szakács és kertész.

1944-ben már Ferkó néven szerepel a tabulában.

1945-ben deportálják.

1946-ban Gyöngyösön szakács.

1948-ban neve nem található a sematizmusban.

P. Sípós Géza Metód

1912. augusztus 5-én született Kisberezsnán.

Szülei: Sípós Ferenc és Beszterczey Margit.

1930. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.

1931. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista. 1933-ban filozófiai hallgató.

1934-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.

1935. december 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1938. június 26-án szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.

1938-ban Pécsen hitszónok, gyóntató, hitoktató, a Szívigárda vezető, nagyböjti szónok.

1948-ban Kecskeméten hitoktató, a Mária Kongregáció vezetője, hitszónok és gyóntató.

1965. július 7-én került a Pannonhalmi Szociális Otthonba, ahol július 26-án hunyt el, ugyanott temették.

fr. Lukács (Telegd) Tiglides

1912. szeptember 4-én született Polgáron.

Szülei: Lukács Gábor és Szabó Erzsébet.

1939. szeptember 10-én öltözött be Jászberényben.

1940-ben Jászberényben terciárius a rendház szolgálatában.

1944-ben katonai szolgálton.

1945-ben Dunaföldváron a rendház szolgálatában.

1946-ban elhagyta a rendet.

fr. Bede Béla Cölesztin

1912. szeptember 28-án született Budapesten.

Szülei: Bede Béla és Gyarmathy Ilona.

1931. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.

1932. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1934. szeptember 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1931-ben 7. osztályos gimnazista Jászberényben.

1933-ban filozófiai hallgató.

1934-ben teológiai hallgató Gyöngyösön.

1935-ben távozik a rendből.

Bede Béla Cölesztin

fr. Nagy Imre Petroniusz

1912. október 4-én született Kecskeméten.

Szülei: Nagy József és Kovács Mária.

1934. október 3-án lépett be a rendbe Jászberényben.

1935-ben Jászberényben kukta és kertész.

1936. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1936-ban Szécsényben kukta és kertész.

1937-ben Vácott nyomdász.
 1938-ban Csongrádon a kolostor szolgálatában dolgozik. 1940-ben sekrestyés és ebédlős.
 1941. július 1-jén tesz örökfogadalmat Csongrádon.
 1946-ban Pécsen a kolostor szolgálatában él.
 1948-ban Máriagyűdön a rendház szolgálatában él.
 1986. augusztus 27-én Budapesten hunyt el, a farkasréti temetőben temették.

P. Szinger / Szendei József Tóbiás / Tamás

1912. október 23-án született Dúzon.
 Szülei: Szinger Mihály és Stier Katalin.
 1930. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.
 1932-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista. 1934-ben filozófiai hallgató.
 1931. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1934-ben felveszi a Szendei nevet.
 1934. szeptember 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1936-ban Egerben teológiai hallgató és betegállományban van.
 1938-ban Gyöngyösön teológushallgató.
 1941-től Tamás néven szerepel, mint gyöngyösi teológushallgató.
 1942. június 21-én szentelte pappá Zadravecz István ferences püspök Gyöngyösön.
 1942-ben Máriagyűdön hitszónok és gyóntató. 1944-ben gyóntató és betegállományban.
 1946-ban hitszónok, gyóntató, a rendház anyagi ügyeinek kezelője és könyvtáros is.
 1950 után kereten kívül volt.
 1958. február 4-én hunyt el Diósberényben.

fr. Kövér Sándor Ignác

1912. november 30-án született Jászberényben.
 Szülei: Kövér Sándor és Szórád Mária.
 1936. szeptember 22-én öltözött be Szécsényben.
 1937-ben elbocsátották a rendből.

fr. Bíró Dezső Jusztin

1912. december 1-jén született Szolnokon.
 Szülei: Bíró István és Tassi Ilona.
 1929. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
 1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1931-ben Jászberényben hetedik osztályos gimnazista.
 1932-ben elhagyja a rendházat.

fr. Kovács István Benno

1913. január 26-án született Jászberényben. Szülei: Kovács János és Oláh Mária.
 1932. július 7-én öltözött be Jászberényben.
 1934. augusztus 29-én Szécsényben tett egyszerű fogadalmat.
 1935-ben Gyöngyösön találjuk a kolostor szolgálatában.
 1938. szeptember 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1944-ben katonai szolgálton. További sorsa ismeretlen.

P. Sztankay István Szilás

1913. február 17-én született Jánoshalmán.
 Szülei: Sztankó István és Kindla Julianna.

Sztankay István Szilás és Kovacsics Vince

1935. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.

1936. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1936-ban Jászberényben filozófiai hallgató.

1938-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.

1940. augusztus 30-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1941. június 15-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Egerben.

1941-ben Jászberényben hitszónok és gyóntató.

1942-ben Füleken hitszónok, gyóntató és a játszótér igazgatója.

1945-ben Jászberényben a növendékek helyettes magisztere, a Szeráfi Kollégium gyóntatója, és kijár a filiákba. 1946-tól házfőnök, a háztörténet jegyzője, könyvtáros, hitszónok és gyóntató.

1949-ben Szeged-Alsóvároson lelkipásztor.

A szerzetesrendek feloszlata után egyházmegyes lelkipásztor.

1951. november 28-án Csengelére kerül.

1991-ben Szeged-Alsóvároson plébános.

1994. november 23-án halt meg Szeged-Alsóvároson.

1994. november 28-án temették Jánoshalmán.

fr. Ádám József Arkangyal

1913. március 3-án született Újkécskén.

Szülei: Ádám Gábor és Kis Margit.

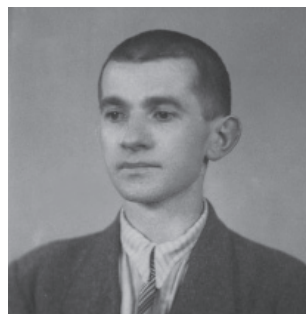
1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.

1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.

1935-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.

1936. október 25-én elhagyta a rendet.

Ádám József Arkangyal

P. Vargits / Vértes Béla Honor

1913. március 28-án született Baján.

Szülei: Vargits Antal és Matkovits Mária.

A baja-alsóvárosi elemi iskola elvégzése után (ahol ferencesek is tanítottak) a III. Béla Ciszterci Reálgimnáziumban tanult 1924–1930 között

1930. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.

1930. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista.

1932-ben jászberényi filozófiai hallgató. Nevét Vértesre változtatja.

1934-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.

1934. szeptember 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1937-ben a zágrábi teológián tanul, főleg horvát nyelvet.

1937. június 27-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön. Újmiséjét Baján, a Páduai Szent Antal-templomban tartotta 1937. július 4-én. Rukavina József bunyevác szentbeszédet, P. Karácsonyi Aladár ferences pedig magyar szentbeszédet mondott, kézvezetője P. Unyi Bernardin mohácsi házfőnök volt.

1938-ban Siklóson hitszónok, hitoktató, segédlelkész, a házitanács tagja, a Mária Kongregáció és a Szívárdia vezetője, Nagyarsányban, Oldon és Egyházasharasziban lelkipásztor. 1940-től Szentmártonba is kijárt. 1940-től a polgári iskolában történelmet is tanított.

1942-ben Csongrádon hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.

1944. február 1-től szeptember 25-ig Újvidéken hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja és katonai szolgálatos, a Délvidéki Közművelődési Szövetség magyar szórványgondozó lelkésze.

1944. szeptember 25: „Mohácsra küldtek az ottani sokac-nyelvű, akkor katonáskodó páter helyettesítésére. Így az ostromot ott éltem át s közben kisegítő hitoktató voltam. Budapest ostroma után nyertem beosztást – helyettesítéseim tárgyalanná válása után – Budapestre, ahol a II., Mártírok útja ... 23 sz. alatti Ferences Plébániánkon, mint ki-nevezett fővárosi hitoktató működtem 1946. júl. 31-ig. Ekkor neveztek ki bajai házfőnök-plébánossá.”¹²⁹ Plébánossága idején kórust alapított, segítette a szegényeket, sok környékbeli pap kérte lelkiezésre, igyekezett a templomot megújítani: villamosítást továbbfejlesztette, Kontuly Béla festőművésszel új freskókat készíttetett.

1945-ben Budapesten hitszónok és gyóntató.

1946-ban Baján házfőnök, lelkipásztor, hitszónok és gyóntató.

1950. június 10-én az államvédelmi rendőség belügyminiszteri rendeletre rendőrségi teherautón a bajai ferenceseket Debrecenbe internálják. 1950. november 30-án az érsek felmentette a plébánia vezetése alól, ekkor Mohácsra került segédlelkésznek.

1953-ban Szilágyon szolgált, de szervezkedés vádjával elfogták, és Csolnokra került a bányába kényszermunkára.

1956-ban perújrafelvételt kezdeményezett, és szabadon engedték. Ismét Mohácsra került, majd innen Szajkra. Azonban a határsávban nem maradhatott, ezért 1962-ben Hévízre került plébánosnak. A kórház bővítése miatt templomát elvették, ezért 1977-ben új templomot épített.

1979. június 24-én hunyt el Hévízen misézés közben.

¹²⁹ FÁBIÁN Borbála: Az utolsó bajai házfőnök: Vértes Honor: In: Magyar Egyháztörténeti Vázlatok, 2010, 1–2. 69.o. P. Honor önéletrajza megtalálható: Kalocsai Érseki Levéltár I. 1.b Baja – Szent Antal 1946–2006.

P. Farkas Imre Jozafát

1913. május 3-án Budapesten született.
 Szülei: Farkas József és Szilágyi Terézia.
 1929. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
 1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista.
 1932-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1933-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1934. június 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1937. június 27-én Kriston Endre püspök szentelte pappá Gyöngyösön.
 1937-ben Csongrádon segédlelkész.
 1938-ban Simontornyán hitszónok, gyóntató, káplán, hitoktató, a Ferences Missziós Szövetség vezetője, vidéki lelképásztor, a házitanács tagja, a laikus testvérek lelki-vezetője.
 1940-ben Baján hitszónok, káplán, hitoktató, a Szívárdia vezetője.
 1941-ben Dunaföldváron hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1942-ben Hatvanban hitszónok és gyóntató. 1944-től helyettes házfőnök is. 1945-től házfőnök és a III. Rend igazgatója.
 1946. május 9-én a Kiss Szaléz-féle koncepció per kapcsán letartóztatják, kihallgatják. Végül úgy döntenek, hogy elég lesz rendtársát, Lukács Pelbártot belekeverni az ügybe, őt elengedik. 1946 őszén Budapesten, a vidéki főkapitányság börtönében raboskodott. Egy cellában raboskodott Kudriczky altábornaggyal, Béldy Levente főparancsnokkal, illetve Kovács József veszprémi egyházmegyei pappal.
 1948-ban Kecskeméten hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja. 1948-tól a Szívárdia és Mária Kongregáció vezetője is.
 1949-ben Debrecenbe kerül.
 1961. március 31-én hunyt el.
 1961. április 7-én Óbudán temették el.

fr. Krepelmayer György Protáz

1913. április 4-én született Vattán.
 Szülei: Krepelmayer István és Lipták Julianna.
 1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1935 őszén elhagyta a rendet.

fr. Juhász János Jób

1913. május 17-én született Pátrohán.
 Szülei: Juhász József és Tenki Terézia.
 1939. március 12-én öltözött be Pécsen.
 1939. szeptember 11-én kezdi meg a novíciátust Szécsényben.
 1940. szeptember 12-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1941-ben Szegeden szakács.
 1943. október 4-én tett örökfogadalmat Szegeden.
 1944-ben katonai szolgálaton.
 1945-ben Vácott szakács.
 A felosztatás után Jászberényben volt sekrestyés.

1990. március 5-én került a Pannonhalmi Szociális Otthonba, Győrben, 1990. július 21-én hunyt el.
 1991. július 31-én tartották érte a gyászmisét, majd utána jászberényi ferences templom kriptájába helyezték örök nyugalomra.

P. Frey / Lugosi Lőrinc Félix

1913. május 18-án született Kecskeméten. Szülei: Frey Lőrinc és Kelemen Mária.
 1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1935-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1935-ben nevét Lugosira változtatja.
 1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1939. június 18-án szenteli pappá Kriston Endre püspök Egerben.
 1940-ben Gyöngyösön hitszónok és gyóntató.
 1944-ben Szolnokon hitszónok és gyóntató.
 1944-ben átvesszi a Székesfehérvári Egyházmegye.
 1944-ben Csepel II. káplán.
 1945-ben Kőszárhegyen adminisztrátor.
 1955-ben Felcsúton adminisztrátor.
 1957-ben Kőszárhegyen adminisztrátor.
 1959-ben Szigetcsépen adminisztrátor.
 1959-ben Pilisszentkereszten plébános.
 1977-től nyugállományban.
 2005. május 5-én hunyt el Pilisvörösváron, Pilisszentkereszten temették el.

P. Csizmadia József Keresztély

1913. május 31-én született Drégelypalánkon.
 Szülei: Csizmadia József és Csajka Mária.
 1929. augusztus 28-án öltözött be Szécsényben.
 1930. augusztus 29-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1931-ben gimnazista Jászberényben, 1932-ben filozófiai hallgató.
 1934. június 30-án tett örökfogadalmat Jászberényben.
 1934-ben Budapesten a Pázmány Péter Egyetem hallgatója.
 1935-ben teológiai hallgató Gyöngyösön.
 1937. június 27-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1938-ban Baján hitoktató, nagybőjti hitszónok, káplán és a házitanács tagja.
 1939-ben Jászberényben hitszónok, hitoktató, a Szent Antal Társulat vezetője, a Szülők Köre és a Mária Kongregáció vezetője, a házitanács tagja. 1942-től kijárt filiába misézni.
 1942-ben Csongrádon káplán.
 1943-ban Simontornyán káplán.
 1944-ben Szolnokon káplán, hitszónok és gyóntató, később a Mária Kongregáció és a Szívgyárda vezetője.

Csizmadia József Keresztély

1950-től Szeged-Alsóvároson segédlelkész.
 1959–1960-ban Zákányszéken szolgál.
 1960-tól Eleken szolgál.
 1969-től Makón szolgál.
 1971-től Eleken szolgál
 1980-ban püspöki tanácsosi kitüntetést kap.
 A rendszerváltozás után visszatért a rendbe, szolgált Mátraverebély-Szentkúton is.
 2004. október 8-án halt meg Esztergomban.

P. Villi / Villányi Béla Quirin

1913. július 4-én született Nagymajtényben.
 Szülei: Villi Vendel és Láng Magdolna.
 1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1935-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1939. szeptember 10-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1940-ben Szegeden hitszónok és gyóntató, majd segédlelkész. 1944-től a rendház anyagi ügyeinek intézője is. 1945-ben deportálják.
 1948-ban Budapesten a házitanács tagja, káplán, irodavezető, hitszónok és gyóntató.
 1950-től nem lehetett tovább a rend tagja, az Esztergomi Egyházmegye vette át, világi papi ruhában kellett járnia – bár szolgálati beosztása nem változott.
 2004. január 22-én hunyt el Budapesten, az országúti templom kriptájába temették.

fr. Renák György Fülöp

1913. augusztus 6-án született Pusztagyendán.
 Szülei: Renák Imre és Hevesi Jolán.
 1931. szeptember 24-én öltözött be Szécsényben.
 1932. szeptember 25-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1932-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1933-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1935 augusztusában elhagyta a rendet.

P. Auerweck / Tolnai István Agapit

1913. szeptember 1-jén született Bátaszéken.
 Szülei: Auerweck Ádám és Werner Erzsébet.
 1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1935-ben Gyöngyösön teológiai hallgató, nevét Tolnaira változtatja.
 1938. június 29-én szenteli pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1940-ben Budapesten hitszónok, gyóntató és irodavezető.
 1941-ben Pécsen hitszónok, gyóntató és a laikus testvérek lelkivezetője. 1942-től irodavezető, segédlelkész, a rendház gazdasági ügyeinek intézője, a kollégium prefektusa.
 1948-ban Szegeden segédlelkész, hitoktató, irodavezető, a Rózsafüzér Társulat vezetője, vidéki lelkipásztor, és a Cserkészcsapat vezetője.
 1968. január 21-én Bátaszéken hunyt el.

fr. Goór Pál Geminiánusz

1913. október 4-én született Tarnamérán.
 Szülei: Goór János és Nyitrai Eszter.
 1935. október 13-án lépett be a rendbe Szegeden.
 1937-ben Jászberényben terciáriusz, kertész.
 1938. augusztus 27-én öltözött be Szécsényben.
 1939. augusztus 28-án tette le első fogadalmát Szécsényben.
 1940-ben Máriagyűdön kukta és a kolostor szolgálatában él.
 1941-ben Siklóson kukta.
 1942-ben Nyíregyházán szakács és kertész.
 1943-ban Budapest-Pasaréten szakács.
 1943. november 7-én tett örökfogadalmat Pasaréten.
 1946-ban Egerben szakács.
 1987. október 7-én halt meg Heves községben.

P. Kiss István Kalazanti József

1913. október 12-én született Szegeden.
 Szülei: Kiss Mihály és Juhász Ilona.
 1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1935-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1938. április 19-én Berlauban tett örökfogadalmat.
 1939. január 8-án szentelték pappá Wratislawiaeben.
 1940-ben Gyöngyösön hitszónok és gyóntató.
 1941-ben Csongrádon hitszónok és gyóntató.
 1942-ben Simontornyan hitszónok és gyóntató, majd segédlelkész és könyvtáros is.
 Később hitoktató Vámszőlőhegyen, a Leánykör és a „Szabadművelődés” vezetője.
 1972. május 6-án hunyt el, Szeged-Alsóvároson temették el.

P. Czapanszky / Bánhegyi Ödön Flavius

1913. október 12-én született Újpesten.
 Szülei: Czapianszky Edmund és Csigaváry Julianna.
 1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1933-ban Jászberényben 7. osztályos gimnazista, majd filozófiai hallgató.
 1933-ban nevét Bánhegyire változtatja.
 1937-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1940. június 16-án szentelte pappá Kriston Endre püspök Egerben.
 1940-ben Szolnokon hitszónok és gyóntató.
 1941-ben hitszónok, gyóntató és népmiszionárius, 1944-től a játszótér vezetője is.
 1945-ben Szolnokon hitszónok és gyóntató.
 1947-ben Csongrádon hitszónok, gyóntató, segédlelkész és népmiszionárius.
 1948-ban Kecskeméten hitszónok, gyóntató és népmiszionárius.
 1980. október 26-án hunyt el.

P. Guba Béla Genesiusz / Imre

1913. október 13-án született Jászárokszálláson.
 Szülei: Guba Bálint és Antal Julianna.
 1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben. 1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat.
 1933-ban Pécsen gimnazista.
 1935-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1936-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1939. április 20-án örökfogadalmat tett Gyöngyösön, nevét Imrére változtatja.
 1940. június 23-án szentelte pappá Kriston Endre püspök Egerben.
 1940-ben Kassán hitszónok és gyóntató.
 1941-ben Szegeden hitszónok, gyóntató és segédlelkész, majd a Szent Antal Társulat vezetője is.
 1944-ben Csongrádon hisztónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1946-ban Szegeden könyvtáros, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja, majd iroda-vezető és a rendház gazdasági ügyeinek intézője. 1948-ban házfőnökhelyettes és a Szívgyárda vezetője is.
 1975. június 21-én hunyt el Miskolcon.

P. Nagy Zoltán Máriusz

1913. október 28-án született Nyírvasváriban.
 Szülei: Nagy B. József és Léman Ottilia.
 1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1934. augusztus 30-án tett örökfogadalmat Szécsényben.
 1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1935-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1938. június 29-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1940-ben Szécsényben hitszónok és gyóntató.
 1941-ben Budapesten hitszónok, gyóntató és segédlelkész.
 1944-ben távozott a rendből.
 1966 márciusában hunyt el.

Fr. Gubicza Ferenc Nereusz / Tamás

1913. október 31-én született Tatárszentgyörgyön.
 Szülei: Gubicza István és Sztakó Mária.
 1932. június 11-én öltözött be Siklóson.
 1933. augusztus 29-én kezdi meg a novíciátust Szécsényben.
 1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1934-ben Kecskeméten a kolostor szolgálatában él. 1935-től sekrestyés is.
 1936-ban Szécsényben sekrestyés.
 1937. október 4-én tett örökfogadalmat Mátraverebély-Szentkúton.
 1940-ben a tartományfőnök nevét Nereuszról Tamásra változtatja.
 1945-ben Jászberényben a kolostor szolgálatában él.
 1947-ben Szegeden sekrestyés.
 1983. november 9-én hunyt el Bécson.

P. Tábori László Flórián

1914. január 4-én született Jászszentandráson.
 Szülei: Tábori Béla és Bernát Rózsa.
 1930. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.
 1931. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista volt, 1933-ban filozófiai hallgató.
 1934-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1935. december 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1937. június 27-én szenteli pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1941-ben Csongrádon hitszónok, gyóntató, segédlelkész és a házitanács tagja. 1942-től helyettes házfőnök, a rendház anyagi ügyeinek intézője.
 1945. november 27-én hunyt el Szegeden, Csongrádon temették.

P. Schnitzinger / Áldási József Amand

1914. március 6-án született Székesfehérváron.
 Szülei: Schnitzinger László és Reinhardt Anna.
 1931. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1932. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1932-ben Jászberényben 8. osztályos gimnazista, majd filozófiai hallgató.
 1934-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1934-ben neve már Áldási.
 1935. december 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1937-ben Bécsben tanul.
 1937. július 11-én szentelte pappá Theodorus Innitzer Bécsben.
 1938-ban Budapesten lakik és tanul.
 1940-ben Szegeden hitszónok és gyóntató.
 1941-ben Szécsényben házfőnök, hitszónok és gyóntató. 1945-től III. Rendi igazgató és segédlelkész is.
 1950 után Esztergomban volt házfőnök, később kollégiumi rektor.
 1983-tól Budapesten lakott, a budai plébánia keresett gyóntatója volt.
 1990. április 3-án hunyt el Budapesten, április 9-én az Országúti Plébániatemplom kriptájában temették el.

P. Krékity / Kékesi István Klárusz

1914. április 18-án született Bácsbokodon.
 Szülei: Krékity Ignác és Mozsár Julianna.
 1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1933-ban Jászberényben gimnáziumi hallgató, majd filozófiai hallgató, nevét Kékesi-re változtatja.
 1935-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1938. szeptember 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1940. június 16-án szentelte pappá Kriston Endre püspök Egerben.
 1941-ben Hatvanban hitszónok és gyóntató.
 1942-ben Csongrádon hitszónok és gyóntató.
 1944-ben katonai szolgálatra hívták be.
 1945. szeptember 5-én elhagyta a rendet.

fr. Suller / Bodrogi József Szabin / Tamás

1914. április 27-én született Rakamazon.

Szülei: Suller Konrád és Suller Katalin.

1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.

1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat.

1933-ban Pécsen 7. osztályos gimnazista.

1934-ben a Sullert Bodrogira változtatja, a Szabint pedig Tamásra.

1935-ben Jászberényben filozófiai hallgató.

1935. november 28-án távozik a rendből.

fr. Győri István Jusztin

1914. május 11-én született Egerben.

Szülei: Győri János és Husz Mária.

1930. szeptember 2-án öltözött be Szécsényben.

1931. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista. Még ebben az évben távozott a rendből.

P. Kámán Emil Celerin

1914. június 29-én született Zalabesnyőn.

Szülei: Kámán Zsigmond és Kelemen Terézia.

1935. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.

1936. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1940. december 20-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1941. június 15-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Egerben.

1950 után szolgált Máriakéménden, Püspöklakon, Regölyön, Aparhanton, Iményen, Dávod-Püspökpusztán.

1994-ben visszatért a rend keretei közé és Szegeden lett lelkipásztor. Nagyon szerette a méheket. Volt is neki legalább 10 méhcsaládja, melyeket magával hozott Dávodról, s a szegedi klerikusokként szívesen dolgoztunk vele a méhészetben. Természetesen pergetni a vizsgaidőszak kellős közepén kellett mindig. Még 1996-ban történt, hogy a méhésztestvérek kiszedegették a kaptárakból a kereteket, de fedelezni és pergetni már nem volt idejük. A vizsgákban elfáradva nem tudtam aludni éjjel, s reggelre mind kipergettem. Másnap reggel körbe-körbe rohangált a kolostorban, s mindenkinek elűjságolta.

2008. június 23-án hunyt el Esztergomban.

2008. július 1-jén temették Szeged-Alsóvároson.

Lévén fiatalkorában maga is öklölvívó, szerette és önmagára vonatkoztatta a szent apostolnak ezt a hasonlatát: „Úgy öklözzök, mint aki nem levegőt ütlegel.” (1Kor 9,26) (A berényi növendékeket is tanította bokszolni.) Önmagán győzedelmeskedő, megküzdött engedelmességben élt. Mindenki által szeretett és kedvelt gyónató volt.

P. Celerin találkozása Radnóti Miklós költővel Kerekudvaron: „Úgy van előttem ennek a magas, kissé szomorú, de nyílt tekintetű fiatalembernek az alakja, mintha ma találkoztunk volna. 1944 nyarán a jászberényi ferences kolostorból a filiára, Kerekudvarra jártam ki misézni. A miséken feltűnt, kimagaslott a fekete kendős, hajlott-görnyedt nénikék, s a hátul csaknem szunyókáló paraszt bácsik közül az ő egyenes, csupa figyelem alakja. Mint a falusi templomokban általában, a férfiak akkoriban a miséken nem áldoztak, sajnos így volt ez Kerekudvaron is. Ezt törte

meg ez a fiatalember, aki senkire se tekintettel, sehová sem tekintgetve, észre se véve, hogy mindenki őt bámulja-méretegeti, állt be a fejkendős nénik sorába a szentáldozáskor. Ekkor látták meg rajta a világító sárga karszalagot, s a munkaszolgálatosok öltözékét. Ennek a fiatalembernek a szentáldozása egy szent áldozása volt. A szentmise után odajött hozzám, és bemutatkozott: Radnóti Miklós magyar költő vagyok.”

P. Guth / Nagymányoki Péter Gilbert

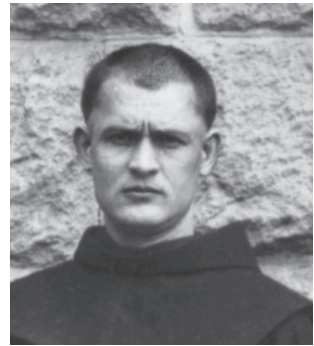
1914. augusztus 1-jén született Nagymányokon.
Szülei Gut Péter és Fogl Anna.
1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
1934-ben Pécsen gimnazista.
1935-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
1940. június 16-án szentelte pappá Kriston Endre püspök Egerben.
1942-ben nevét Nagymányokira változtatta.
1988. október 5-én Nagymányokon hunyt el.

fr. Kiss Lajos Makár

1914. augusztus 12-én született Péterrévén.
Szülei: Kiss Mihály József és Majsai Mária.
1931. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
1932. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
1932-ben Jászberényben gimnáziumi hallgató.
1934-ben távozik a rendből.

fr. Bugyi István Leovigild

1914. augusztus 27-én született Jászdózsán.
Szülei: Bugyi Emmánuel és Bendó Mária.
1934. október 3-án Jászberényben öltözött be.
1936. augusztus 29-én lett novícius.
1937. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
1940-ben Salgótarjánban kertész.
1941. június 22-én tett örökfogadalmat.
1944-ben Nyíregyházán a rendház szolgálatában dolgozik.
1945-ben Baján a rendház szolgálatában dolgozik.
1946-ban Szegeden a rendház szolgálatában dolgozik.
1947-ben Siklóson volt sekrestyés.
1966. október 15-én került a Pannonhalmi Szociális Otthonba.
1994. július 2-án Pannonhalmán hunyt el, július 5-én temették.

Bugyi István Leovigild

P. vitéz Szabó Antal Szerén

1914. augusztus 29-én született Madarason.
Szülei: Szabó Antal és Rasztik Terézia.
1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.

1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1934-ben Jászberényben gimnáziumi tanuló, majd filozófiai hallgató.
 1936-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1939. szeptember 10-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1940-ben Salgótarjánban hitszónok és gyóntató.
 1941-ben Budapesten hitszónok, gyóntató és segédlelkész. 1947-től az Agrártudományi Egyetem lelkésze. Majd hadifogságban találjuk.
 1950 után teológiai doktor, római, brüsszeli, barcelonai magyar lelkész, ezután az amerikai kusztódia tagja és vezetője.
 1989. december 12-én Winnipegben hunyt el (Kanada), Roeblyingben temették el december 18-án.

fr. Czétényi János Oszkár

1914. szeptember 6-án született Jászládányban.
 Szülei: Czétényi János és Csécsi Barbara.
 1930. szeptember 30-án öltözött be Szécsényben.
 1930. szeptember 3-án tett egyszerű fogadalmat.
 1931-ben Jászberényben 7. osztályos gimnazista.
 1933-ban filozófiai hallgató.
 1934-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1935 szeptemberében távozott a rendből.

Czétényi János Oszkár

P. Kovács István Kristóf

1914. december 16-án született Jászberényben.
 Szülei: Kovács István és Bóta Marcella.
 1933-ban a József Nádor Gimnáziumban érettségizett.
 1933. augusztus 29-én beöltözött Szécsényben.
 1934. augusztus 30-án tett egyszerűfogadalmat Szécsényben.
 1937. szeptember 8-án tette le ünnepélyes fogadalmát Gyöngyösön.
 1938. június 29-én szentelték pappá, és 1939-ben fejezte be teológiai tanulmányait.
 1939-ben Rózsnayon hitszónok, káplán, discretus és a testvérek oktatója.
 1940-ben Pécsen, majd Rozsnyón hitszónok, gyóntató és hitoktató.
 1941-ben Kassán (Kovács-u. 56.) hitszónok, gyóntató és discretus. Ugyanott 1942-ben a tabula már hit-tantanárnak is jelzi.
 1943-ban Debrecenben (Vámospércsi u. 8.) hitszónok és gyóntató.
 1944-ben Pécsre helyezték, de megkéri a provinciálist, hogy P. Verdung Gellért helyett ő mehessen Újvidékre hitszónoknak és gyóntatónak.
 1944. november 2-án Indijában (Bácska, Jugoszlávia) erőszakos halállal hunyt el.
 Részletes életrajz a függelékben található.

Kovács István Kristóf

P. Réti László Menyhért

- 1914. október 11-én született Tornán.
- Szülei: Réti József és Takács Mária.
- 1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
- 1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat.
- 1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
- 1935-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1937. október 2-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
- 1939. június 18-án szentelte pappá Kriston Endre püspök.
- 1940-ben Jászberényben filozófiai lektor, hitszónok és gyóntató.
- 1941-ben Gyöngyösön teológiai doktor és lektor, hitszónok és gyóntató.
- 1942-ben Baján hitszónok, gyóntató és segédlelkész.
- 1943. február 27-én elhagyta a rendet.

fr. Lukács Ferdinánd Ferenc Kálmán

- 1914. október 15-én született Dejtáron.
- 1932. június 23-án öltözött be Szécsényben.
- 1934. augusztus 29-én kezdte meg a novíciátot.
- 1935. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat.
- 1935-ben Jászberényben sekrestyés és alamizsnagyűjtő. 1936-ban kertész és ebédlős is.
- 1939. február 2-án tett örökfogadalmat Jászberényben.
- 1942-ben Rozsnyón sekrestyés és kertész.
- 1944. december 22-én hunyt el Plotey-ben (Szlovákia), a háborúban.

Szörös / Szendei János Teodorik

- 1914. november 5-én született Jászberényben.
- Szülei: Szörös János és Sárközi Julianna.
- 1933. augusztus 13-án öltözött be Szegeden.
- 1935. augusztus 29-én kezd meg a novíciátust Szécsényben.
- 1936. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
- 1936-ban Vácott a rendház szolgálatában dolgozik.
- 1937-ben Egerben szakács.
- 1938-ban Salgótarjánban betegállományban.
- 1939. december 8-án tett örökfogadalmat Mátraverebély-Szentkúton.
- 1940-ben Mátraverebély-Szentkúton a ház szolgálatában találjuk.
- 1941-ben nevét Szendeire változtatta.
- 1963-ban Roeblingben (New Jersey) találjuk.
- 1967-ben DeWittben (Michigan) találjuk.
- 1980. december 3-án DeWittben hunyt el.

P. Trepák / Tátrai József András / Gyula

- 1914. november 7-én született Kerekegyházán.
- 1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
- 1934. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
- 1934-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
- 1935-ben nevét Tátraira változtatja. Gyöngyösön teológiai hallgató.
- 1936-ban az András nevet Gyulára változtatja.
- 1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1938. június 29-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1940-ben Pécsen hitszónok és gyóntató, majd segédlelkész, a rendház gazdasági ügyeinek intézője.
 1942-ben Budapesten hitszónok, gyóntató, irodavezető, a rendház gazdasági ügyeinek intézője. 1943/44-ben Az Egység Útja c. ferences tudományos folyóirat munkatársa. 1944-ben egyházi jogi doktorátust szerez, és egyben a plébánia segédlelkésze is, valamint a rendtartomány nyomtatványainak lektora.
 1946-ban Gyöngyösön filozófiai és egyházi jogi lektor, hitszónok és gyóntató.
 1947-ben Salgótarjánban házfőnök, segédlelkész, a háztörténet jegyzője, könyvtáros, a III. Rend igazgatója, hitszónok és gyóntató, később az Oltáregyesület és Mária Kongregáció vezetője is.
 1961–1975. Budapest-Rózsadombi ferences templom lelkésze.
 1969-től Mindszenty József bíboros gyóntatója.
 1975. szeptember 20-án halt meg Budapesten a Szent Ferenc Kórházban, Farkasréten temette el Pálos István püspök nagy papi segédlettel október 6-án.

fr. Taska István Mátyás

1916. augusztus 9-én született Jászberényben.
 1932. augusztus 26-án öltözött be a Szűz Máriáról Nevezett Rendtartományban.
 1933. augusztus 27-én tett egyszerű fogadalmat.
 1935-ben VI. osztályos gimnazista Pápán.
 1938-ban I. éves teológiai hallgató Szombathelyen.
 1940-ben neve nem található a sematizmusban.

P. Hangya Martin Henrik

1924. november 15-én született Bácsbokodon.
 Szülei: Hangya István és Horváth Terézia.
 1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat.
 1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1935-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1936-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1939. szeptember 10-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.
 1941-ben Szegeden hitszónok, gyóntató és segédlelkész, majd a Pázmányon filozófiát is hallgat. 1945-től filozófiai doktor és iskolai hitoktató is.
 1948-tól Budapesten iskolai hittanár, népmisziós.
 1948. december 24-én elhagyta a rendet.

fr. Kovács Vilmos Anatoliusz

1914. november 29-én született Jánoshalmán.
 Szülei: Kovács Vince és Fenyvesi Adél.
 1930. június 29-én öltözött be Pécsen.
 1932. augusztus 29-én kezdte meg a novíciátust Szécsényben.
 1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1934-ben Gyöngyösön kukta és alamizsnagyűjtő.
 1935-ben Egerben szakács.
 1936-ban Hatvanban szakács és kertész.

1937-ben Jászberényben terciárius és kertész.

1937-ben elhagyta a rendet.

P. Gyárfás József Guidó / Győző / Viktor

1915. február 26-án született Füleksávolgyban.

Szülei: Gyuris József és Mlinárik Rozália.

1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.

1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1933-ban Jászberényben 7. osztályos gimnazista, majd filozófiai hallgató.

1936-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.

1939. április 20-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1940. június 23-án szentelte pappá Kriston Endre püspök Egerben.

1940-ben Budapest-Magyar Szentföldön hitszónok és gyóntató.

1941-ben Gyöngyösön hitszónok, gyóntató, segédlelkész, a házitanács tagja, a rendház anyagi ügyeinek intézője.

1942-ben Salgótarjánban hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.

1944-ben Szolnokon hitszónok és gyóntató.

1945-ben Dunaföldváron hitszónok és gyóntató.

1946-ban Kecskeméten hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.

1947-ben Szegeden hitszónok és gyóntató. Majd fogságban van.

Egy 1948-as, a híres népszónok Réz Marián vezetésével megtartott ferences népmiszió leírása a nagykátai plébánia Historia Domusában ma is élő példája annak, hogy mit jelenthetnek Szent Ferenc evangéliumi küldetésének örökösei az embereknek:

„Január 3-án ... ólmos eső járta. Dél felé érkezett Réz Marián, Keceli Mészáros Albert, és Gyárfás Viktor ferencrendi szerzetes. A ... tükörsima jeges úton lassan és nehezen jutottunk a plébániára. Igen féltünk, hogy emiatt rosszul indul a misszió. Este 6 órakor kísértük át az atyákat a templomba – hála Istennek a templom tele volt. Áadtam nekik stólat, üdvözöltem őket, és Réz Marián örömmel kezdte meg 303. misszióját. A híveket kimondhatatlan öröm töltötte el, másnap vasárnap volt, jöhettek a Bpestre járó munkások is. Réz Marián folytatta a missziót, és a férfiakat teljesen megnyerte. ... Öröm volt látni, amikor munkásaink a vonatról egyenesen csomagjaikkal, olajos, zsíros munkaruhájukban iparkodtak a templomba. A templom annyira megtelt, hogy a szentélyben, oratóriumban, sekrestyében is nem maradt egy talpalatnyi hely sem. Az esti szt. beszédeken kb. 4.500 lélek lehetett jelen. ... Azt beszélték a faluban, hogy az egész misszió alatt csak annyi időt töltöttek otthon, amíg hamarosan főztek és gyorsan ettek, mert a többi időt a templomban töltötték. És a jó Isten kegyelmével csakugyan így is volt. Tanyákról igen sokan jöttek be naponként kétszer is ugyanazok is ... Erekközben 100 gyónó és 100 áldozó volt, Erdőszőlőben 610 gyónó és 900 áldozó. Végző eredménye a szent misszióknak összesen: 7.000 gyónó (ezekből tanuló kb. 1.000) és 11.500 áldozó. ... 830 apró gyermeket hoztak

Mészáros Albert

*a templomba, hogy áldásukban részesüljenek. ... 11-én vasárnap este feledhetetlen gyertyás körmenettel, amelyen kb. 6-7.000-en vettek részt a szomszéd falvakból is zárultak be a kegyelem nagy napjai. Marián atya külön jelentette a missziót, amelyet 303 missziója közül az egyik legeredményesebb missziójának tartott, és jelentésére Püspök Urunkat is igen nagy öröm fogta el.*¹³⁰

1950 után a váci fegyházban raboskodott. Az iskolák államosítása elleni beszédéért ítelték el.

1977. június 14-én hunyt el hosszú szenvedés után Budapesten, június 22-én temették a Farkasréti temetőben, 2000 után exhumálták és az országúti ferences templom kriptájában helyezték el.

P. Gál / Gaál? László Gedeon

1915. január 9-én született Tószegen.

Szülei: Gál János és Kácsor Franciska.

1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.

1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1933-ban Jászberényben 7. osztályos gimnazista, majd filozófiai hallgató.

1936-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.

1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1939. szeptember 10-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Gyöngyösön.

1940-ben Jászberényben hitszónok és gyóntató.

1941-ben Budapesten egyetemi hallgató, hitszónok és gyóntató.

1942-ben Rómában a Szent Antal Egyetem hallgatója. 1946-ban filozófiai doktor.

1947-ben Flintben (Michigan, USA) népmissziós.

1948-ban Firenze-Quaracchiban a ferences teológiai központban dolgozik.

1962-ben New Yorkban, a Szent Bonaventura Egyetemen tanár, majd a flinti Szent József-templom plébánosa.

1988-ban hunyt el.

Művei:

- Milánói Jakab: A szeretet zsarátnoka, ford.: Gál Gedeon, Budapest, 1941.
- Szent Bonaventura: Beszélgetések lelkemmel, ford.: Gál Gedeon, Budapest, 1941. Kapisztrán Nyomda, Vác.
- Scriptum in librum primum sententiarum ordinatio: dictinctiones 2–3, 1970.
- A Guillelmi de Militana, Quaestiones de sacramenti című kiadvány munkatársa.
- A Matthei ab Aquasparta Sermones című kiadvány munkatársa.
- A Franciscan Studies című kiadvány szerkesztője.

P. Pásztor Benedek Velimír (Elemér?)

1915. április 6-án született Pereden (Pozsony).

1931. augusztus 24-én öltözött be.

1938. június 29-én tett örökfogadalmat.

1940. március 12-én szentelték pappá.

1940-ben Kassán gyóntató, hitoktató, magyar és szlovák szónok.

1944-ben Jászberényben hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja és vidéki lelkipásztor.

1945-ben Füleken házfőnök, plébános, hitszónok és gyóntató.

¹³⁰ Idézi a Ferences Világi Rend Szent Maximilan M. Kolbe Régiójának Hírlevele, 2012. 9. szám, december, 6. o.

1946 után a füleki rendházban maradt, további sorsa ismeretlen.

Neve és adatai nem szerepelnek a tartományi protocollumban, a sematizmusokban
1940-ben jelenik meg, 1946 után már nem szerepel.

fr. Csonka Imre Kürinusz

1915. május 18-án született Szeged-Alsóvároson.

Szülei: Csonka Ferenc és Király Ilona.

1935. november 5-én lépett be a rendbe Simontornyán.

1936-ban Jászberényben terciárius, szabó, sekrestyés és kertész.

1937-ben elhagyta a rendet.

fr. Turul József Tardos

1915. május 30-án született Gödreszentmártonban.

1939. október 16-án tett öltözött be.

1940-ben Szécsényben laikus novícius.

1940. október 17-én tett egyszerű fogadalmat.

1941-ben Jászberényben a rendház szolgálatában élt.

1944-től a Szeráfi Kollégium szolgálatában dolgozott.

1943. október 18-án tett örökfogadalmat.

1947-től Gyöngyösön szabó és később kapus is.

1954. december 3-án elhagyta a rendet.

P. Bálint Antal Remig

1915. szeptember 10-én született Baján. Szülei: Bálint Ferenc és Petrovác Terézia.

1932. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.

1933. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1933-ban Jászberényben 7. osztályos gimnazista, majd filozófiai hallgató.

1936-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.

1937. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1938-ban Zágrábban teológiai hallgató.

1938. június 25-én szentelte pappá Franciscus Salis-Ervis püspök Zágrábban.

1940-ban Mohácson hitszónok és gyónató, majd segédlelkész is. 1944-ben katonai szolgálatra viszik. Onnan visszatérve segédlelkész és a rendház anyagi ügyeinek intézője.

1950 után a bajai Szent Antal-plébánia káplánja.

1956. március 12-től Vaskúton káplán.

1956. szeptember 1-től újra Baján káplán.

1978-től nyugállományban a kalocsai Papi Otthonban élt.

1981. január 14-én Baján hunyt el, ugyanott temették.

P. Tamás Gergely Alajos

1915. szeptember 18-án Öregcsertőn született.

1927/28. Jézus Társaság Kalocsai Érseki Gimnáziuma I. osztály.

1928–1933. Pécs: Collegium Seraphicum, gimnázium II-V. osztálya.

1933. augusztus 29. Szécsény: beöltözés a novíciátusban.

1934. augusztus 30. egyszerű fogadalom.

1934/35. Pécs: Collegium Seraphicum, a gimnázium VII. osztálya.

1935/36. Jászberény: József Nádor Gimnázium VIII. osztálya, érettségi vizsgák:

1936. június 4.

1936–38. Jászberény: főiskolán filozófiai hallgató.

1938. július 3. Gyöngyös: teológiai hallgató.
 1940. augusztus 30. Gyöngyösön örökfogadalmat tesz.
 1941/42. Gyöngyös: hitszónok, gyóntató, a növendékek énektanára.
 1944. Budapest: Zeneakadémiai hallgató, Zeneakadémiai hallgató, kórusvezető, organista.
 1967. augusztus 29-én halt meg.

Tamás Gergely Alajos

Tamás Gergely 1915. szeptember 18-án született Öregcsertőn, Bács-Kiskun megyében. Szüleinek, Tamás Mihálynak (+1941.03.10) és Molnár Erzsébetnek, négy gyermeke született: Ferenc, +Gergely, Mihály és Gergely. Miután Gergely nevű bátyja meghalt, így ő ismét a Gergely nevet kapta. Nagybátyja, Tamás Alajos (1858–1932) a provincia híres reformátora, a XIII. Leó-féle reform bevezetője, provinciális volt. Az ifjú Gergely elemi tanulmányait odahaza Öregcsertőn végezte. Gimnáziumba Kalocsára iratkozott be a jezsuitákhoz.¹³¹ Itt azonban csak egy évet tanult az 1927–28-as tanévben. Talán nagybátyjának hatására beköltözött a pécsi Collegium Seraphicumba, s ebben a városban folytatta gimnáziumi tanulmányait. Sovány, erős gyerek volt, haja fekete, bőre olajbarna. Társaival barátságos volt, szívesen szórakoztatta őket történetekkel. Híres volt utánzókéességéről. Öltözködésében szerette az egyedit, mindig bársonynadrágban járt, mert az jobban bírja gyűrődést, kevésbé koptatják a padok. Vasalt-patkolt bakancsot hordott. Nem törődött vele, ha valaki nemtetszését fejezte ki öltözködése miatt. 1933-ban jelentkezik a ferences rendbe, a szécsényi rendházba augusztus 25-én érkezik meg. Novíciusként az Alajos nevet kapja. Beöltözése 1933. augusztus 29-én volt. Egyszerű fogadalmat 1934. augusztus 30-án tett. A novíciátus elvégzése után visszakerül Pécsre, ahol folytatja a gimnázium VII. osztályát. 1935-ben a József Nádor Reálgimnázium VIII. osztályos tanulója lesz Jászberényben, és 1936-ban tesz érettségi vizsgát. (Alajos előhírnök volt, mert 1936. július 21-én az egész pécsi gimnazista közösség átköltözik a kibővített jászberényi klerikátba.) „Június 4. Az érettségi vizsgálatok befejeződtek. Az eredmény nagy igyekezetet árul el. Nem csoda tehát, hogy mindjárt eldicsekedtünk vele. Mindig tudtuk mi, hogy a jász föld tele van erővel, de igazán csak most láttuk, hogy hogyan kell felszívni.”¹³² Ezután folytatja tanulmányait a jászberényi főiskolán, tagja lesz a Boldog Duns Scotus Önképzőkörnek, a Magyar Umbria berényi krónikása lesz, gyakorta fellépnek az énekkarral. 1936-ban 15 rendes gyűlésük volt, és három ünnepélyes-nyilvános, melyeken elhangzott 36 beszéd, 56 írásmű (költemény, novella, értekezés), 19 szavalt, 7 zenemű és ének, összesen 118. Legalább 3-szor mindenki szerepelt, de volt, aki 10-nél többször is.¹³³

Ezen felül a különböző rendi összejöveteleken, nyilvános előadásokon, önképzőköri esteken egyéb énekeket, darabokat is előadott a növendékek közössége. Ezekből néhány: 1937. március 27–28–29.: Beretvás Hugó: C-dúr mise; 1937. augusztus 22. P. Bello Leonardus generális köszöntése (műsoros ünnepély, melynek zenei részét Alajos állította össze); 1938. április 10–16 Gloriosa Passio; április 13. Mozart: Ave verum és Ave Maria; Jó Atyánkért esdeklünk: kétszólamú kar.

¹³¹ Jézus Társaság Kalocsai Érseki Főgimnáziuma 1853–1948; Szent István Gimnázium.

¹³² Fr. Alajos: Jászberényi Krónika, Magyar Umbria, 1936/3–4, 34. o.

¹³³ Magyar Umbria 1936/1–2. 97. o.

1938. július 23-ig marad itt, majd a gyöngyösi rendházba kerül a főiskola felsőbb éveire. Elbeszélést ír a Magyar Umbria számára Vince gólyája címmel. 1940. augusztus 30-án tesz örökfogadalmat 11 társával: Róbert, Lajos, Mihály, Cecil, Gergely, Vid, Alpár, Rupert, Szilas, Gottfrid és Szilvánusz testvérrel. 1941. március 7-én Egerben Kriston Endre püspök feladja az exorcista és az akolitus rendeket. 1941. május 4-én az alszerpapság ordinációját kapja meg Róbert, Lajos, Alpár, Szilas és Celerin testvérekkel. 1941. június 15-én szentelik pappá. A gyöngyösi rendházban marad, mint a plébánia hitszónoka, gyóntatója, folytatja zenei tanulmányait, növendéktársainak éneket tanít.

Néhány érdekesség a gyöngyösi növendékek zenei életéből: 1941. március 10.: Szege-di: Kegyelmes az Isten; Petőfi–Halmos: Talpra magyar, Kodály–Kerényi: Népdalfeldolgozások; április 6.: Ravanello: Responsoriumok, Palestrina–Nonini: Motetták; december 8.: Hazafias Máriaének; fr. Alajos: Népballadánk lelke – értekezés és a Kis Kórus közreműködésével előadás; Brams: Keringő, Hubay: Csárdajelenet – zongorán Alajos kísért. 1941. október 31.: Palestrina: Krisztus Király köszöntője, Halmos négyszólamú Jubilate Zsoltára, Therminon-fr. Pelbárt: Scotiae Filii – háromszólamú himnusz, Schubert: Ständchen, Beethoven: Trója, Kozáky: O Pater, Dux tuorum. A klerikátban működött egy Kis Kórus és egy zenekar: 6 hegedű, egy-egy: furulya, fuvola, klarinét, brácsa, cselló, nagybőgő, zongora, vagy harmónium. A szentmiséken, zsolozsmákon az egész rendház énekelt.

A klerikusi évek után Budapestre kerül, ahol a budai rendház tagja lesz: hitszónok, kántor és gyóntató a plébánián, de egyben egyetemi hallgató is a Zeneakadémián. Így ír Isten Szolgája Kriszten Rafael házfőnök-plébános: „*P. Tamás Alajost Gyöngyösről idehelyezte a P. Provinciális. A zeneművészeti főiskolára fog járni, hogy rendkívüli zenei tehetségét kifejlessze.*”¹³⁴ 1944/45-ben részt vesz a plébániai karításmunkában, nem egyszer élete kockáztatásával látogatja a betegeket. A front elvonulása után felkeresik a Ferences Lánykar tagjai, hogy vállalja el a kórus vezetését. A továbbiakban Erzsébet Kórus néven működnek tovább, majd amikor megalapítja a Kapisztrán Kórust, akkor azzal együtt lépnek fel, végül a két kórus egyesül. Később megalapítja a Kapisztrán Szimfonikus Zenekart, majd a Kapisztrán gyermekkart, a Kapisztrán Gyermeckenekar megalapítása várat magára, mert 1951. május 24-én, a Rajk-per kapcsán letartóztatják Csontos Oszkár ferencessel együtt. Az Andrássy út 60-ban tartják fogva és kínozzák, majd ítélet nélkül Kistarcsára internálják. 1951. december 21-én szabadul, mert fogva tartói attól félnek, hogy kezeik között hal bele a kínzásokba, az embertelen életbe. Szabadulása után második este együtt szorongtunk vele szobájában. Gyöngye volt. Szinte még ülésben is támogatni kellett. De beszélt. Mintha nekünk sírból kiáltaná fel Kistarcsa pokoli szenvedéseit. Mi meg hallgattuk szájig nyújtott füllel, mintha haldokló apánk utolsó vallomását figyelnék. Féltünk, nehogy egy hang, egy betű, egy szó elvesse. Egyszer kimerültségtől megállt. Maga is révülten nézte szokatlan magasra emelkedő és mélyre süllyedő nagyon beteg, csak csont mellét. Néma csendet Ferencünk törte meg:

„*Mond csak, Alajos, az infernóban nem irtál zenét? Vagy a pokolban nincs zeneszerzés, versírás?*

Hirtelen felemelte fejét, mintha mély álomból ébredt volna. De szemében már jól ismert tűz lobogott és a zeneszerző varázsa izzott.

-De igen! Nem is egyet! Ferikém, tűzzel is lehet kottákat rajzolni, meg vérrel, s nemcsak tintával! A szenvedés nagy zeneszerző... Ferikém, hozd a furulyádat! György, te meg a hegedűdet!

-Egyik éjjeli kihallgatáskor ezt dörögték a fülembé hóhéraim: Minden ellenállás hiábavaló! Maestro, győztünk! Felettetek, meg az egész világ felett is! Te ezt nem akarod

¹³⁴ Buda: Historia Domus VI., 1925–1961, 1942. augusztus 30.

megérteni? Te, aki volt haza fia vagy, volt rend tagja, és hamarosan egy volt egyház elfeleddet gyermeke?! ... Nos, erről írj egy négytételes rekviemet. Érted, rekviemet, mely egyben az Isten halálát is siratja Jeremiás siralmával...”¹³⁵

„Nem volt papos egyházi, gyűlölte a formaságokat, nem ismerte a rutinizott pátosz hangját. Csendes, de mindig meggyőző volt a hangja. Mindenki csodálta higgadt józanágát.”¹³⁶ Kedvessége, humora a papi szolgálatban is jelen volt. Hallgatói rendkívül öszszeszedett beszédekre emlékeznek. Gondos készülés jellemezte. Igazi ferences pap volt. A magát Isten tenyerén tudó ember mélységes szeretetet és nyugalma sugárzott belőle.

„Templomunk civilben működő karnagyát kinevezte a püspöki kar a Bp. Központi Sze-minárium és Hittudományi Akadémia énektanárává és az Egyetemi Templom karnagyává.”¹³⁷ „Alighogy megérkeztünk a Központiba, alighogy letettük a kofferünket, máris szól-tak, hogy menni kell énekpróbára.”¹³⁸

1964-ben hat hétre Amerikába utazott, hogy műveit ott rendezhesse, esetleg kiadják nyomtatásban. Itt átdolgozta angolra a Nándorfehérvár 1456 c. darabját is. Augusztus kö-zepén érkezik haza, melyről a háztörténet így tájékoztat: „P. Tamás Alajos zeneszerezőnk hazaérkezett Amerikából. Motorhiba miatt majdnem repülőgép-szerencsétlenség érte, de sikerült leszállniok, miután visszatértek kiindulási pontjukba, New Yorkba. Brüsszelbe így 3 órai késéssel érkeztek.”¹³⁹

1967. augusztus 29-én halt meg, kb. két évi súlyos betegeskedés után tüdő- és gégerák-ban. Emlékét azóta is szeretettel őrzik tanítványai, kollégái, munkatársai. „Temetése való-ban megmutatta, mennyire szerették és milyen nagy zeneművész és alkotó volt. Valóságos diadalmenetként hatott. Művészi nagyságán kívül dr. Szabó Imre, a temetést végző püspök-től kezdve mindenki kiemelte derűs kedélyét, igazi kedvességét és szentpáli eszményekből táplálkozó szeretetét, de kedves humorát is, amely haláláig jellemezte még súlyos szenvedésében is csillogott.”¹⁴⁰ Szeptember 18-án az Actio Catholica Ének- és Zenekara – mely-nek szintén karnagya volt – megemlékező rekviemet énekelt emlékére. 1989. szeptember 26-án földi maradványait behozták a budai templom kriptájába.

fr. Szemerédy István Diogenész

1915. október 15-én született Nagykőrösön.

1932. február 2-án öltözött be Pécsett.

1932-ben Jászberényben kukta és a rendház szolgálatában lát el más szolgálatokat.

1933-ban Jászberényben elhagyja a kolostort.

P. Csertő Antal Jakab

1916. január 22-én született Kecskeméten.

Szülei: Csertő Lajos és Almási Mária.

1935. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben, amellyel a kapisztránus rendtartomány tagja lett.

1936. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

¹³⁵ BÖSZE Ádám (szerk): P. Tamás Alajos emlékkönyv, /S.I./ /É.n./ 113–114.o. A levél teljes szövege: KRUPA Sándor: Sarló – kalapács áldozatai, DeWitt, Michigan, 1979, 234–238. o. Az eredeti kotta másolatával.

¹³⁶ KRUPA Sándor: A sarló-kalapács bilincseiben, Katolikus Magyarok Vasárnapja, Youngston, 1976, 223. o.

¹³⁷ Buda: Historia Domus VI., 1925–1961, 1959. március 2.

¹³⁸ Dr. Beer Miklós váci püspök visszaemlékezése a 2015. október 25-én tartott Tamás Alajos-emlékmisén.

¹³⁹ Buda: Historia Domus VII., 1962–1993, 1964. augusztus 22.

¹⁴⁰ Buda: Historia Domus VII., 1962–1993, 1967. szeptember.

1937-ben Jászberényben a gimnázium VII. osztályában tanul, az érettségi vizsga után a két éves filozófiai kurzust is itt végzi.
 1941-ben Gyöngyösön teológiai hallgató
 1941. május 3-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1943. június 13-án szentelte pappá Gyöngyösön Zadravecz István.
 1944-ben Salgótarjánban káplán, hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1946-ban Jászberényben hitszónok, gyóntató, és vidéki lelkipásztor, 1948-tól népmisz-
 zsiós is.
 1950 és 1963 között az Esztergomi Ferences Gimnázium prefektusa volt. Diákjai sze-
 rint ő volt maga a megalkuvás nem tűrő határozottság és szigor. Rövid időt szolgált
 Budapesten és Marcaliban.
 1965-ben Kehidán plébános.
 1966. december 1-jén a Veszprémi Egyházmegyéből átkerül a Szombathelyi Egyház-
 megyébe. 1966-ban Kemenhőgyészen plébánoshelyettes.
 1977-től Szombathely-Szentkirályon plébános.
 1990. december 26-án halt meg Székesfehérváron.
 1991. január 7-én temették Székesfehérváron a Szentháromság temető papi kertjében.
 A temetési szertartást P. Hegedűs Kolos tartományfőnök végezte.
Társszerzője volt a Portiunkula c. kiadványnak, Magyar Barát Kiadása, Budapest, 1948.

P. Lukács László Pelbárt

1916. február 18-án született Valpon.
 Szülei Lukács István és Novák Erzsébet.
 Szülei korán meghaltak, s a budai ferences kolostorba került, itt ismerkedett meg a ferences lelkeséggel.
 Már ebben az időben bekapcsolódott a sajtóapostolkodásban, cikkeket, verseket írt, könyveket fordított.
 1936. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.
 1937. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1937-ben Jászberényben filozófiai hallgató.
 1940-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1941. május 3-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1942. június 21-én szentelte pappá Gyöngyösön Zadravecz István ferences püspök.
 1942-ben Jászberényben hitszónok, gyóntató, a házitanács tagja, a laikus testvérek lel-
 kivezetője, vidéken lelkipásztor.
 1944-ben Egerben hitszónok és gyóntató. Ebben az esztendőben jelent meg az Ember a far-
 kasok között: Páter Linusz, a szeretet apostola c. könyve, mely egy pármái ferences
 szerzetes életét mutatja be. Az ő összeállításában jelenik meg a Keresztény Kína véres
 napjai c. kiadvány is a Ferences világmissziók könyvsorozat 33. darabjaként. Olaszból
 fordítja le még ebben az évben P. Leontin Modela, a rabszolgalány c. könyvét.
 1945-ben Hatvanban hitszónok, gyóntató és a házitanács tagja.
 1946 májusában letartóztatják, kényszervallatás alá vetik. A cellatársai maguk között
 észrevesznek egy besúgót, akinek elhatározzák kivégzését. Pelbárt lebeszéli őket
 erről. Később átadják a szovjeteknek. Kiss Szaléz-féle gyöngyösi szervezkedés

Lukács László Pelbárt

kapcsán elítélik 10 évre, melyet a Gulágon kell letöltenie. Itt gyomorbetegsége súlyosbodik. A táborban fakitermeléssel, farönkök kiásásával, fűrészeléssel, illetve vagonokra pakolásukkal foglalkoznak.

1948. április 18-án embertelen kínok között gégerákban hunyt el a finn-karéliai fogolytáborban.

1993. május 25-én a szovjet hatóság rehabilitálta.

Szentté avatása folyamatban van.

P. Kiss János Lajos

1917. február 20-án született Mezőkövesden.

Szülei: Kiss János és Kovács Barbara.

1933. augusztus 29-én öltözött be Szécsényben.

1934-ben Jászberényben VII. osztályos gimnazista, 1936-tól filozófushallgató.

1938-ban Gyöngyösön teológiai hallgató.

1940. augusztus 30-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.

1941. június 15-én szentelte pappá Kriston Endre püspök Egerben.

1941-ben Füleken káplán, hitszónok és gyóntató.

1942-ben Jászberényben hitszónok, gyóntató és vidékre kijáró lelkipásztor.

1945-ben Csongrádon káplán, hitszónok és gyóntató.

1947-ben Szolnokon hitszónok és gyóntató. 1948-tól a Mária Kongregáció és a Szív-gárda vezetője.

1950 után a Váci Egyházmegyében szolgál.

1994-ben az esztergomi rendházba költözik.

2001. július 20-án halt meg Esztergomban.

fr. Plánk János Protáz

1917. február 21-én született Vállajon.

Szülei: Plánk József és Keller Mária.

1935. június 22-én öltözött be Szegeden.

1936. augusztus 29-én kezdi meg a novíciátust Szécsényben.

1937. augusztus 30-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1937-ben Szegeden kukta.

1938-ban Szécsényben kukta.

1940-ben Rozsnyón szakács.

1940. október 6-án tett örökfogadalmat Rozsnyón.

1941-ben Kassán szakács.

1945-ben Szécsényben szakács.

1947-ben Jászberényben szakács.

1965. február 23-án hunyt el Vállajon.

fr. Andorkó Albert Bonozusz

1917. május 27-én született Fiumében.

Szülei: Andorkó Albert és Friedl Izabella.

1936. július 12-én öltözött be Pécsen.

1936-ban Jászberényben terciárius és kukta.

1939-ben július 27-én Jászberényben elhagyta a rendet, novícius sem volt.

fr. Rausch Ferenc Rembert

1917. augusztus 6-án született Kácsfaluban.
 Szülei: Rausch János és Hoffman Helma.
 1940. október 4-én öltözött be Pécsen.
 1941. augusztus 9-én lett novícius Szécsényben.
 1942. augusztus 10-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1942-ben Jászberényben szabó volt a Szeráfi Kollégium szolgálatában.
 1943. július 1-jén elment Jászberényből.

fr. Rózsa István Viktor

1917. augusztus 15-én született Szegeden.
 Szülei: Rózsa István és Császár-Pulyi Julianna.
 1935. december 29-én öltözött be Egerben.
 1938. augusztus 27-én kezdte meg a novíciátust Szécsényben.
 1939. augusztus 28-én tett egyszerű fogadalmat.
 1940-ben Jászberényben kukta. 1941-től sekrestyés is.
 Katonai szolgálatra hívták be, onnan nem tért vissza.

fr. Zaprel Kálmán Egyed

1919. május 2-án született Markazon.
 Szülei: Zaprel János és Zaja Mária.
 1938. január 21-én öltözött be Jászberényben, ahol kukta.
 1940-ben katonai szolgálton van, ahonnan nem tért haza.

P. Simon János Platon, később a Platont törölték és Antal lett

1919. február 21-én Cereden született.
 Szülei: Simán István és Pál Rozália.
 1938. augusztus 27-én lépett be a rendbe, Szécsényben volt novícius.
 1939. augusztus 28-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1939-ben Jászberényben filozófushallgató.
 1941-ben Gyöngyösön teológiai hallgató.
 1942. október 4-én tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1944. május 7-én szentelte pappá Zadravec István püspök Gyöngyösön.
 1950-ben el kellett hagynia a rendet, további sorsa ismeretlen.

fr. László János Benitusz

1919. augusztus 16-án született Boldogon.
 Szülei: László János és Gyurovics Anna.
 1938. október 4-én öltözött be Gyöngyösön.
 1943. augusztus 25-én kezdi meg a novíciátust Szécsényben.
 1944. augusztus 26-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.
 1947. szeptember 8-án tett örökfogadalmat Gyöngyösön.
 1948-ban Jászberényben szabó, kapus és alamizsnagyűjtő.
 1968. január 26-án a Pannonhalmi Szociális Otthonba kerül.
 1971. augusztus 29-én hunyt el Pannonhalmán. Augusztus 31-én temették el.

fr. Szívós Mihály Szirén, később neve Gerárdra változott.

1920. március 9-én született Jászberényben.
 Szülei: Szívós Péter János és Juhász-Nyitó Erzsébet.

1938. augusztus 27-én öltözött be Szécsényben.

1939. augusztus 28-án tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1939–1940-ben Jászberényben filozófushallgató, majd elhagyta a rendet.

fr. Tölgyesi Ferenc Menyhért

1921. október 21-én született Szekszárdon.

Szülei: Takler József és Tóth Anna.

1949. augusztus 27-én öltözött be Szécsényben.

1950. július 31-én kitelepítették Szécsényből, és Jászberénybe internálták.

1950. szeptember 26-án tett egyszerű fogadalmat Jászberényben.

Nem tett örökfogadalmat.

fr. Bicskei Tibor Aport

1922. február 27-én született Budapesten.

Szülei: Bicskei Lajos és Tóth Mária.

1949. augusztus 27-én öltözött be Szécsényben.

1950. július 31-én kitelepítették Szécsényből, és Jászberénybe internálták.

1950. szeptember 26-án tett egyszerű fogadalmat Jászberényben.

Távozott a rendből.

fr. Pásztor Ferenc András

1922. november 14-én született.

1948. december 24-én öltözött be Salgótarjánban.

1949. augusztus 2-án kezdte meg a novíciátust Jászberényben.

1950. augusztus 3-án tett egyszerű fogadalmat Jászberényben.

fr. Oláh József Celesztin

1923. április 1-jén született Szécsényben.

1943. február 28-én öltözött be Budán.

1944-ben Debrecenben szakács.

1945-ben Jászberényben terciárius, kukta.

1946. szeptember 8-án kezd meg a novíciátust Szécsényben.

1947. szeptember 9-én tett egyszerű fogadalmat.

1947-ben Hatvanban szakács.

Örökfogadalmat nem tett, 1957-ben Szécsényben megházasodott.

fr. Borbély István Bertinus

1923. július 3-án született Szegeden.

Szülei: Borbély József és Ördögh Anna.

1940. október 4-én öltözött be Pécsen.

1944. augusztus 2-án kezd meg a novíciátust Szécsényben.

1946. szeptember 25-én tett egyszerű fogadalmat Szécsényben.

1947-ben Jászberényben kukta.

1949. október 4-én tett örökfogadalmat Jászberényben.

1981. március 1-jén hunyt el Mórahalmon.

fr. Kalinács András Márk

1925. szeptember 25-én született Kassán.

Szülei: Kalinács Imre és Balázs Katalin.

1949. augusztus 27-én öltözött be Szécsényben.

1950. július 31-én kitelepítették Szécsényből, és Jászberénybe internálták.

1950. szeptember 26-án tett egyszerű fogadalmat Jászberényben.

Nem tett örökfogadalmat.

Rigó János András

1926. június 18-án született Jászberényben.

Szülei: Rigó János és Kongorác Mária.

1944. augusztus 2-án öltözött be Szécsényben.

1946. január 26-án tett egyszerű fogadalmat.

1950-ben el kellett hagynia rendet, nemzetközi hírű dietetikus lett.

fr. Balogh Sándor Emmánuel

1927. június 17-én született Csongrádon.

Szülei: Balogh Sándor és Bozsik Erzsébet.

1945. március 7-én öltözött be Csongrádon.

1946-ban Jászberényben jelölt volt.

1947. március 8-án Hatvanba ment, s elhagyta a rendet.

fr. Kádasi István Lőrinc

1927. augusztus 3-án született Csécsen, vagy Bodolón.

Szülei: Kolvek Gyula és Tóth Katalin.

1949. augusztus 27-én öltözött be Szécsényben.

1950. július 31-én kitelepítették Szécsényből, és Jászberénybe internálták.

1950. szeptember 26-án tett egyszerű fogadalmat Jászberényben.

*„Hajnalban megálltak a kocsik, a jászberényi barátok udvarán voltunk. Itt voltunk addig, míg az állam az egyházzal nem egyezett meg. Közben az egyszerű fogadalmat letettük Jászberényben. Közben még Jászberényben vakbélgyulladásom lett, kórházba vittek rendőri felügyelettel. Műtét után visszakerültem a kolostorba. Ott éjszakánként népszámlálás történt az ebédlőben.”*¹⁴¹1950 után váci egyházmegyes papként szolgált.

1958. június 15-én szentelték Vácott.

1958-ban Tápiógyörgyén hitoktató.

1959-ben Albertirsán káplán.

1960-ban Jászkarajenőn hitoktató.

1963-ban Hatvan-Belvárosban hitoktató.

1964-ben a csongrádi Szent József-plébánián.

1966-ban Budapest-Újpest főplébánián káplán.

1974-ben lelkész Budapest-Rákospalota-Kertvárosban, 1979–2005 között plébános.

2005-től nyugállományban.

1979-ben helyettes esperes, 1984-ben tb. kanonok, 1986–1993-ig esperes, 1999-től pápai káplán. 2006-ban a Magyar Köztársaság Érdemkereszt arany fokozatát kapta meg.

P. Posta István Benjamin

1929. szeptember 22-én született Debrecenben.

1949. augusztus 27-én öltözött be Szécsényben.

1950. július 31-én kitelepítették Szécsényből, és Jászberénybe internálták.

¹⁴¹ Kádasi István Budapest, 1997. december 3-án kelt levele. GALCSIK Zsolt: Szerzetesrendek feloszlása Nógrád megyében. In: <http://vigilia.hu/regihonlap/2000/6/gal0006.html>

1950. szeptember 26-án tett egyszerű fogadalmat Jászberényben.
 1953. augusztus 2-án tett örökfogadalmat Esztergomban.
 1955. június 12-én szentelte pappá Hamvas Endre segédpüspök Esztergomban.
 Prefektusként dolgozott a gimnáziumban.
 1962-ben Budára került provinciai titkárnak.
 A hetvenes években Mátraházán volt lelkész.
 1990-ben Gyöngyösön házfőnök lett.
 1997-ben Brüsszelben magyar lelkész volt.
 Visszatérve a budai kolostorban lakott.
 Minden munkaterülete mellett szívesen foglalkozott a rendházak könyvtáraival, számos könyvben összegyűjtötte, kutatta, rendszerezte a ferences lelkiiség hatására létrejött műalkotásokat és írásos emlékeket.
 2014. május 17-én hunyt el Esztergomban.
 2014. május 27-én a Margit körüti templom kriptájában helyezték örök nyugalomra.

P. Dr. Frajka Félix János

Született: 1930. március 9-én Jászberény Boldogháza nevű határszélén (ma Jászboldogháza önálló település).

Szülei: Frajka István és Nagy Anna.

1953. augusztus 23-án szentelték pappá.

1948-ban lépett a rendbe.

1949. augusztus 23-án egyszerű fogadalmat tett.

1952. december 24-én örökfogadalmat tett. 1956-ban sikerrel védte meg doktori értekezését, így teológiai doktor lett. 1961-ben matematika-fizika szakos tanári diplomát szerzett.

1961–1976. Esztergomban a ferences gimnázium tanára. (1971-ben vikárius, tanár. 1972-ben vikárius, tanár, rektor.)

1976–1991. Budai Ferences Rendházban igazgatóhelyettes, Szentendrén tanár, Rózsadombon lelkipásztor.

1991–1994. Rózsadombon (Tövis u. 1.) templomigazgató; 1993-ben újra indította az Orsolyarendi Szent Angéla általános iskolát, majd gimnáziummá fejlesztette.

1994–2003. Rózsadombon preases, templomigazgató, a Szent Angéla Iskola igazgatója.

2002–2010. Rózsadombon preases, templomigazgató.

2010–2014. Rózsadombon templomigazgató.

2014-től Pásáréten lelkipásztor.

P. Dr. Frajka Félix János

fr. Nagy János Lajos

1962. augusztus 13-án született Jászberényben.

Szülei: Nagy János és Nagy Mária.

1985. szeptember 7-én öltözött be Esztergomban.

1986. szeptember 6-án tett egyszerű fogadalmat.

1991. szeptember 1-jén Esztergomból eltávozott.

P. Varga József Kamill

Született: Budapesten 1974. július 24-én.

Szülei: Varga József és Bata Julianna.

1993. augusztus 05. Budán jelölt.

1994. augusztus 08. Szécsényben novícius, könyvtáros.

1995. szeptember 3-án. Szécsényben egyszerű fogadalmat tett.

1995. szeptember 04. Szegeden főiskolai hallgató, könyvtáros.

1997. augusztus 05. Pásáréten főiskolai hallgató, könyvtáros.

1999. szeptember 19-én. Pásáréten örökfogadalmat tett.

2000. január 22-én. Pásáréten diakónussá szentelték.

2000. június 24.-én. Pásáréten szentelték pappá.

2000. augusztus 01. Gyöngyösön káplán, könyvtáros.

2003. augusztus 03. Gyöngyösön vikárius, ökonómus, káplán.

2006. augusztus 20. Zalaegerszegen ökonómus, káplán, könyvtáros.

2007. július 22. Pásáréten káplán, könyvtáros.

2007. szeptember 02. Szegeden ökonómus, káplán, könyvtáros.

2008. augusztus 25. Szegeden vikárius, plébános, könyvtáros.

2011. augusztus 07. Szécsényben plébános, könyvtáros.

2013. augusztus 04. Budán káplán, könyvtáros.

2014. augusztus 01. Budán káplán, Szent Angéla Iskola hittanára, segédlelkész.

2016. augusztus 08. Zalaegerszegen, káplán, könyvtáros.

2017. augusztus 13. Szombathelyen, káplán, könyvtáros, kollégiumi lelkész.

P. Varga József Kamill

A SZATMÁRI IRGALMAS NŐVÉREK LETELEPEDÉSE, ÉLETÜK JÁSZBERÉNYBEN 1886–1948

Páli Szent Vince

Vincent de Paul 1581. április 24-én született Ranquine-ben (Franciaország), szülei Jean de Paul és Bertrand de Moras voltak. 1596-ban a daxi ferences kollégiumba megy tanulni, majd Toulouse-ban tanul tovább; 1600. szeptember 23-án Francois de Coudeille, Périgueux püspöke pappá szenteli. 1604. október 12-én teológiából baccalaureatust szerez. Bár plébániára szeretett volna kerülni, de ez sokáig nem volt számára lehetséges, ezért volt nevelőintézeti lelkész, valamint Marseille-ben is tartózkodott. Innen hazatéréseben azonban török kalózok fogták el, és Tuniszban eladták rabszolgának. Három gazdája is volt, míg végül a harmadikat visszatérítette a keresztény hitre, s együtt megszöktek, 1607-ben térhetett haza. 1608-tól Párizsban találjuk, 1610-ben IV. Henrik feleségének, Valois Margitnak lett udvari papja, s nemsokára megkapja a saintes-i egyházmegyében a Saint-Léonard-de-Chaumes ciszterci apátságot. Itt 1612-ig szolgált, amikor is május hónapban Párizs közelében Clichy plébániájára került. Itt remek plébánosnak bizonyult, apostoli buzgósággal vetette bele magát a munkába. Ebben az időben nevelősködött Philippe-Emmanuel de Gondi grófnál is. Megalapítja első szeretettársulatát, mellyel több szegény családot támogatnak. 1617-től kezdődően Gondi gróf birtokán kezdi látogatni a szegény jobbágyokat, nekik missziót tartva. Hamarosan csatlakoznak hozzá más papok is, akik 1732-től a Szent Lázár-perjelségben alakítottak közösséget, ettől kezdve hívják őket „lazaristáknak” (hivatalos nevük: Congregatio Missionis). Párizs érseke 1626. április 24-én hagyta jóvá papi közösségüket. Vince életében 25 rendházat alapított, 227 misszionáriust vett fel a közösségbe. (Magyar földre a török kiűzése után jöttek a lengyel csapatokkal, első házukat Nagyszombatban alapították.)

Velük szorosan együttműködve alakítják meg a Szeretet Leányai Társulatát (irgalmas nővérek, vincések), melynek első vezetője Marillac Lujza, másik híres tagja Labouré Szent Katalin.

Vince életében alapított árvaházakat, 14 szemináriumot, megreformálta a papképzést. *„Nevéhez fűződnek a híressé vált keddi konferenciák, kisszemináriumok létrehozása, a janzenizmus elleni küzdelem, a prédikációk reformja... Rendkívüli energiával harcolt a gályarabok életkörülményeinek jobbításáért, az Afrikába hurcolt keresztény foglyok kiszabadításáért.”*¹⁴²

1660. szeptember 27-én halt meg, 1737. június 16-án XII. Kelemen pápa a szenté avatta, XIII. Leó pápa 1885-ben a szeretetművek egyetemes védőszentjévé nyilvánította.

¹⁴² Vince, Páli Szent, In: Puskely Mária: Keresztény szerzetesség, Történelmi Kalauz II. L-Zs, Bencés Kiadó, Budapest 1995. 1078. o.

Az irgalmas nővérek (CSCS/SZINT – Páli Szent Vincéről Nevezett Szatmári Irgalmas Nővérek) rendjének megalapítása és elterjedése

„Az Irgalmas nővérek zárdája a betegszoba, kápolnája a plébániatemplom, klauzúrája a város utcái.” – írja Vince a nővérekről gondolkodva.¹⁴³ Az életszabály sajátos célként fogalmazza meg a következőket: „a felebarát javára az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek gyakorlása, missziós területen is, a mi Urunk Jézus Krisztus példáját követve, aki minden szeretetnek forrása és példaképe.”¹⁴⁴

1630-ban Szent Vince Marillac Lujzára bízott négy fiatal falusi lányt, akik a szegények szolgálatára vállalkoztak. Ebből alakult ki a későbbi társulat, melyet Jean-Francois de Gondi párizsi érsek 1646. november 20-án hagyott jóvá. A szentszéki jóváhagyás 1668. július 8-án kelt, mely kongregációnak nyilvánította a közösséget. 1660-ban már 51, 1700-ban pedig 300 házuk volt, melyekben 1000 nővér dolgozott. Missziót alapítottak Konstantinápolyban, Mexikóban, Kínában, majd rövid időn belül jelen voltak minden kontinensen. Ápoltak sebesült katonákat, foglalkoztak árvákkal, szegényekkel. Magyar földre 1852-ben érkeztek, Széchenyi Franciska grófnő Pinkafőn alapított nekik házat.

A gumpendorf-i rendházban (Bécs) közösségben kiképzett három irgalmas nővért hozott haza Szatmárba Hám János püspök, belőlük alapított egy új vincés közösséget Szent Vince pártfogása alatt. „Céljuk a nőnevelés, az irgalmasság testi és lelki cselekedetei, a szegények és betegek szolgálata.”¹⁴⁵ A nővérek szolgálatot vállaltak iskolákban, árvaházakban, kórházakban, kollégiumokban, idősök napközijében, hitoktattak, részt vállaltak az egyházközségek életében, börtönökben, leánynevelő intézetekben, aggok házában, de akár magánházakban, háztartást vezettek fiúnevelő intézetekben, szemináriumokban, küldetést fogadtak el a Kapisztrán Szent János Ferences Rendtartomány által vezetett Kínai misszióban is. Központi házuk Szatmárnémetiben volt, majd Esztergomban is nyitottak anyaházat 1919 után. A magyar tartományban 1950-ben 600 nővér dolgozott, s 23 intézményt tartott fenn.

A nővérek jászberényi tevékenysége

A Hám János püspök által alapított szatmári anyaházból rajzottak ki a nővérek újabb alapításokat létrehozva: Nagyvárad, Ungvár, Munkács, Bártfa, Győrsziget, Füles, Máramarossziget, Esztergom, Székesfehérvár, Rozsnyó, Magyaróvár, Kolozsvár, Sárospatak, Sátoraljaújhely, Miskolc és Jászberény. A Leánynevelő Intézet létrehozásának gondolata kisapponyi Bartakovics Béla egri érsek¹⁴⁶ nevéhez fűződik, aki „igazán fejedelmi ajándékot hagyományozott erre a nemes célra.”¹⁴⁷ Kisapponyi Bartakovics Béla érsek végrendeletéből: „17. Ami ezen tett alapítványokon és fizetéseken felül marad vagyonomból, azt az egri egyházi

¹⁴³ Páli Szent Vince, In: Manns, Peter (szerk.): Testvéreink a szentek, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977. 387. o.

¹⁴⁴ A Páli Szent Vincéről nevezett Irgalmas Nővérek Szerzetestársulatának, „a Keresztény Szeretet Leányainak” szabályai, Szent László R.T. Könyvnyomdája, Oradea, 1938. 3. o.

¹⁴⁵ Szatmári Irgalmas Nővérek, In: PUSKELY Mária: Keresztény szerzetesség, Történelmi Kalauz II. L-Zs, Bencés Kiadó, Budapest, 1995. 956. o.

¹⁴⁶ 1792–1873; Tanulmányait a bécsi Pázmáneumban elvégezve 1815. április 15-én szentelték pappá. 1850-től egri érsek.

¹⁴⁷ Bellus M. Marietta (szerk.): A Szatmári Irgalmas Nővérek vezetése alatt álló Jászberényi Érseki Róm. Kat. Leánynevelő Intézet Évkönyve az 1940–41. iskolaévről, Jászberény, 1941. Kovács-Nyomda, 6. o.

A jászberényi zárda épülete

megyében hagyom... Minthogy pedig igen kívánatos, hogy az egri egyházi megyében is, különösen népesebb városokban nőneveldek állittassanak, melyek mint Gyöngyösön úgynevezett Paulai Vincze nénikékre bízandók volnának e czélnak lassan lassan elérésére hagyom negyvenezenezerről szóló általános Állami adósság kötvényeket- Staatsschuld Verschreibung – melynek csak kamatai egyedül nénikék feltartására fordíthatók; mi iránt a Graczi Elöljárósággal értekezni kell.”¹⁴⁸ Az iskola helyén korábban a Fehértó iskola állott, előtte pedig a Fehértóról nevezett vendéglő. Az alapításig évek teltek el, s az események így zajlottak:

Bartakovics Béla érsek az alábbi levélben hozta tudomására a városi képviselő testületnek szándékát: „Hazánkban a nőnemnek neveltetése, különösen az alföldi magyar vidéken, eddig nem épen nagy gonddal ápolgatott. Midőn az egri érseki széket elfoglaltam, nem utolsó gondom volt, amennyire körülményeim engedték, e hiányt kipótolni. Minthogy pedig a Jász kerület egyházi megyém híveinek egyik kitünőbb részét képezi, eltökéllettem Isten engedelmevel, Jászberényben, mint a Jászság fővárosában, kisdédóvodával egybekapcsolt nőneveldeket felállítani.”¹⁴⁹ 1872-ben Bartakovics érsek Töröcsik József alesperest utasította, hogy vegye meg a „katona kapitányi lakházat”, melyre 7002 Ft-ot biztosított. Ez az épület azonban kiesinek bizonyult, így 1872. augusztus 14-én tartott városi képviselői gyűlésre felterjesztik, hogy ha a város elcserelné az épületet, akkor ott az érsek tanodát rendezne be. Ezt a város köszönettel elfogadja. Az érsek elhatározza az óvodával egybekötött leánynevelő intézet felállítását, a cserét Töröcsik esperes bonyolítja le. 1873. május 21-én az Töröcsik József szerződést köt az építésszel a kapitányház átalakítására, május 28-án az érsek is elfogadja, s aláírja a 9795 forint 83 kr-ról szóló költségvetést. Június 17-én terjeszti be a város a csereszerződést. A szerződés három fontos pontja így hangzik:

¹⁴⁸ Egri Érseki Levéltár: A Jászberényi Parókia iratai 1881–1886. Bartakovics Érsek végrendeletéből. A 17. pont másolata.

¹⁴⁹ Egri Érseki Levéltár: A Jászberényi Parókia iratai 1881–1886., 1183/1872. 1872. augusztus 17.

„1. Jászberény közönsége átadja az Egri Érseki Egyházmegyének cserébe a Fehértó épületet és beltelket az érsekség tulajdonát képező kiskapitányi lakért.

2. Az Egri Érseki Egyházmegye a kiskapitányi lakhelyen kötelezi magát az építési terv és költségvetés alapján 9795 frt.-ért egy négyosztályos főelemi fiúiskola felépítésére folyó év októberéig, és azt a város rendelkezésére bocsájtani.

3. Jászberény város a felkért fehértói épületet és telket nőnevelde és kisdédóvoda helyéül adja át, így az Egri Érseki Egyházmegye kötelezi magát ezen funkciók céljára minél előbb berendezni az épületet.”¹⁵⁰

1874. november 9-én a csereszerződés jóváhagyásra került. 1875. november 6-án a „fehértó épületek és telek” tulajdonjoga az érsekséghez került. 1875. október 5-én Tvik-Nagy Etel kérelmére az épület egyik helyisége át lett adva óvodai célokra. Az intézet vezetője özv. Likh Adolfné lett. 1878. február 1-jén a fehértó telkén lévő kert is az elemi népiskolához került kertészet és gazdaságtan oktatás céljára.¹⁵¹ Zsendrin Imre prépost-kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő az érsek megbízásából tárgyalta a város vezetőivel, s az érseket levélben tájékoztatta a tárgyalások eredményéről: „A jászberényi róm. kath. Népiskolákat f. hó 5. és 6-án meglátogatván a felállítandó nőnevelő intézet érdemében beszéltem a város polgármesterével és a képviselő-testület több előkelő tagjával. Örömmel vették a hírt, hogy Nagyméltóságod a nőnevelő intézet felállítását elhatározni méltóztatott, és biztosítottak, hogy a képviselő testület készséggel hozzá fog járulni a nemes cél előmozdításához. Jelesen:

a., a vasúton szállítandó anyagokat az állomástól az építkezés helyére ingyen befuvarozzák, és az ily anyagokért követvám czímen a város által szedett díjat elengedik.

b., a központi leányiskolában jelenleg alkalmazott három tanítónő helyett azok nyugálományba lépése esetére, a központi leányiskolában működő három irgalmasnővér részére egyenkint 300, összesen évi 900 frtot a város pénztárából megajánlani fognak.

c., megígérték, hogy kérelmezni fogják a m. kir. államvasutak igazgatóságánál miszerint az e célra szükséges vasútszállítási díját leszállítsa.”¹⁵²

Az iskola építését dr. Samassa József egri érsek rendelte el. Koncz Menyhért apátplébános 1885. május 31-én helyezte el az épület alapkövét. Pucher József budapesti építész vezette az építkezést, mely 1885. október végén fejeződött be.¹⁵³ (Pucher építész rendszeresen megjelent az építkezésen, s a Főegyházmegyei Hatósághoz jelentéseket küldött az építkezés állásáról. Ezek megmaradtak az Érseki Levéltárban.) Az év nyarán még beszereztek egy 40 kg-os és alján 42 cm átmérőjű harangot Walser Ferencz budapesti harangöntőtől. Az iskola falára felkerült a következő szöveg: Róm. Kath. Leánynevelő és Kisdédóvó Intézet.¹⁵⁴

Udvardy M. Dominika

¹⁵⁰ Egri Érseki Levéltár: A Jászberényi Parókia iratai, 1872-ben.

¹⁵¹ Egri Érseki Levéltár: A Jászberényi Parókia iratai 1881–1886. A jászberényi kisdédóvóval összekötött leánynevelő intézet felállítása iránt 1872 óta tett intézkedések c. szám nélküli irat adatai.

¹⁵² Zsendrin Imre prépost-kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő Egerben, 1885. március 10-én kelt levele Dr. Samassa József érseknek. Érseki Levéltár: A Jászberényi Parókia iratai 1881–1886.

¹⁵³ Pucher József 1885. október 31-én kelt és Jászberénybe címzett levele. Érseki Levéltár: A Jászberényi Parókia iratai 1881–1886. Az átvételre egyébként december 11/12-én került sor egy Kovács nevű kir. főmérnök által.

¹⁵⁴ Koncz Menyhért lelkész 1885. augusztus 4-én kelt levele Samassa József érseknek. Érseki Levéltár: A Jászberényi Parókia iratai 1881–1886. (A tintával írt levélre később ceruzával illesztették be: „és Kisdédóvó”. Vajon Koncz Menyhért, vagy az Érsek úr bejegyzése?)

A költségvetés szerint, mely a terveket is tartalmazza, 75 ezer Ft-ba kerül az épület, 10 000 Ft kell az egyéb berendezésekre. Egyébként a Bartakovics hagyatékából 40 ezer forintot kaptak, Samassa érsek pedig 45 ezer forintot tett hozzá.

Már korábban megérkeztek a nővérek, mégpedig augusztus 24-én, Udvardy M. Dominika nővér vezetésével. Az intézet ünnepélyes megáldására szeptember 1-jén került sor, mely egy óvodából, kétosztályú elemi iskolából és négyosztályú felsőbb iskolából állott. Az óvodába fiúk is, lányok is jártak, míg a felsőbb éveken csak leányokat tanítottak. 1901-ben a felsőbb leányiskola polgári iskolává alakult.

Az Érseki Levéltárban fennmaradt egy irat: „*A jászberényi zárda és a róm. kath. Leánynevelő és kisdédóvointézet Leltára 1887*”, melyet 1887. január 25-én vett fel Koncz Menyhért plébános és Udvary Dominica főnöknő, majd néhány tartozékkal még február 10-én kiegészítettek. Ezen irat tartalmazza az épület külső-belső leírását, a szobák, tantermek, óvoda stb. elhelyezkedését. Az intézetet alaposan átgondolták, s ami meglepő a belső berendezésről pontos részletességgel gondoskodtak. Több irat található pl. a padok méretére vonatkozólag. Az iskola szertárai igényesen fel lettek szerelve.

1912-ben a 25 éves jubileumon van 6 osztályú polgári iskola, 4 osztályú párhuzamos elemi iskola (externát), óvoda és internátus, melyben 14-en laktak. 1933-ban korszerűsítik az iskolát, ekkor új épületszárny épül tornateremmel, tanteremmel és hálósobával. Az építési költségeket 2/3-ad részben a Vall. És Köznevelési Minisztérium vállalta, az 1/3-ot pedig a város (26 000–13 000).

„*Teljes mértékben méltányolom az intézet vezetőségének ezt a törekvését és az építési költségekhez hajlandó is vagyok az Országos Polgári Iskolai Építési alap terhére 1/3-ad, az Országos Testnevelési Alap terhére szintén 1/3-ad, összesen tehát az építési költségek 2/3-ával felérő összegű, de legfeljebb 26.000 pengőnyi építési államsegély engedélyezésével hozzájárulni – de csakis abban az esetben, ha a város közönsége, szabályszerűen jóváhagyott határozatban az építkezéshez szüksége 1943 kat. hrsz. 164 négyszögöl területű telek megszerzését, továbbá az építési költségeknek az államsegélyen felüli részt is magára vállalja.*”¹⁵⁵ Az új épületszárny alapkövetelére 1933. július 9-én került sor.

Az intézetben működött: népiskola, ahol a beiratkoznak csak csekély évi díjat kellett fizetniük; a felsőbb leányiskola, „*melyben a társadalmi állás a nő jövődő hivatásának szemmel tartása mellett, szükséges ismeretek és a női műveltség képezetnek.*”¹⁵⁶

Sajnos a fejlődés nem tarthatott sokáig. Sok nehézséget jelentett mind a nővérek, mind az iskola életében a II. világháború. Még nagyobb csapás volt 1948. június 16-án az országgyűlés által elfogadott az iskolák államosításáról szóló törvény. Voltak nővérek, akik levette rendi ruhájukat tanítónőként állami iskolában folytatták munkájukat, többen magánháznaknál kaptak szállást. A rendházba még augusztus hónap folyamán átköltözött a fiúiskola. Az iskola neve is többször változott: Lehel Vezér Téri Iskola, majd Sztálin Téri Általános Fiúiskola, Jászberényi Fiúiskola, Dr. Gyetvai János Általános Iskola. 1957-ben ének-zene tagozatos iskolaként működött az intézmény. 1976-tól testnevelés tagozatos intézmény is lett az iskola. Nagy hangsúlyt fektettek a futball, a torna, röplabda és az atlétika oktatására.

1991. június 1-jétől az iskola fenntartója a Nagyboldogasszony Főplébánia lett, az ez-

¹⁵⁵ Egri Érseki Levéltár 3581/1931; Idézi: Finta Judit: Zárdától a Katolikus Általános Iskoláig, Szakdolgozat, 1993. 44. o.

¹⁵⁶ A jászberényi Irgalmas Nővérek vezetése alatt álló Érseki Nőnevelő Intézet Értesítője az 1887/88. iskolai évről, Budapest, Nyomatott „Szent István” kath. Műintézet könyvnyomdájában, 1888. 8. o.

zel kapcsolatos megállapodást a város önkormányzata nevében dr. Magyar Levente polgármester, illetve Farkas Máttyás apát-plébános írt alá.

Azt mondják, „*minden szentnek maga felé hajlik a keze.*”. Szeretnék megemlékezni arról, hogy a nagytemplom káplánjai mellett, akik rendszeresen hitoktattak az intézményben, a ferencesek is segítették a nővéreket – a sematizmusok tanúsága szerint –, elvállalva lelkigondozásukat, gyóntatásukat:

1925-ben P. Lombos László házfőnök

1927-ben P. Riba Hugó házfőnök

1933-ban P. Karácsonyi Aladár házfőnökhelyettes

1934-ben P. Kiss Szaléz magiszter

1937-ben P. Szencsár Péter házfőnök

A negyvenes években P. Váradi Béla magiszter.

A Zárda főnöknői voltak:

1886–1916. Udvardy Mária Dominica

1916–1923. Ócskay Mária Fausztina

1923–1926. Sztrahovszky Mária Ignatia

1926–1928. Bedross Mária Gaudentia

1928–1934. Virág Mária Rosina

1934–1938. Erdélyi Mária Estella

1938–1941. Bellus Mária Marietta

1941–1946. Karádi Mária Doloris

1946–1947. Lakos Mária Marillac

1947–1948. Borz Mária Lerina

Az iskola egyházi igazgatói voltak:

1886–1907. Koncz Menyhért plébános, majd egri kanonokká nevezték ki, de az iskola alapító-igazgatói tisztjét 1921-ben bekövetkezett haláláig töltötte be.

1921–1926. Erdős András plébános

1926–1948. dr. Kele István plébános

Koncz Menyhért

Dr. Kele István

A növendéklétszám alakulása:

1887-ben 385 növendékkel kezdtek, melyből 50 fő volt óvodás. Az óvoda koedukált volt, míg a felsőbb években csak lányokat tanítottak. Az iskola néhány statisztikai adata az 1935-ös évkönyv szerint¹⁵⁷

A későbbiekben hiányoznak az összesítések, de mindig 200 fő körül mozgott az iskola létszáma.

	Nyilvános tanulók I-IV.	Magántanulók I-IV.
1920/21	195	
1921/22	204	
1922/23	196	
1923/24	196	2
1924/25	230	23
1925/26	211	22
1926/27	177	9
1927/28	163	14
1928/29	186	6
1929/30	175	6
1930/31	189	9
1931/32	193	11
1932/33	206	5
1933/34	231	11
1934/35	231	11

Az intézet szabályaiból:

1. A tanítási nap szentmisével kezdődött.
2. Az ünnepekre elvégezték szentgyónásukat, húsvét előtt lelkigyakorlatot tartottak, részt vettek a plébánia nyilvános körmenetein.
3. Az év végi vizsgán a plébános elnökölt, melyen a szülők is részt vehettek.
4. Mindenki tanult hittant.
5. A kertben gondoskodtak megfelelő testmozgásról.
6. Az intézményben egyenruhát viseltek, melybe a kapott számot és a monogramot bele kellett hímezni.
7. A diákok összes holmijáról jegyzéket készítettek.
8. Tanítottak nem kötelező tárgyakat is némi térítés ellenében: zongora, rajz, francia, tánc, torna, szabás-varrás.
9. A nyári szünet két hónapig tartott, melyet az intézetben is el lehetett tölteni.

Az iskola tanulóinak vallási megoszlásáról elmondható, hogy a tanulók túlnyomó többségben katolikusok tanultak. Az egyes években 10 körül volt a protestáns hallgatók száma, ugyanennyi lehetett az izraelita, a görög katolikusok száma pedig 0–3 között változott.

¹⁵⁷ A Szatmári Irgalmas Nővérek vezetése alatt álló jászberényi Róm. Kat. Érseki Leánynevelő Intézet Értesítője az 1934–35. iskolai évről, Jászberény, 1935, Kovács Vendel Könyvnyomdája. *(Az Országos Széchényi Könyvtárban nem található 1898 és 1934 között megjelent évkönyv, a nővérek könyvtárát pedig tönkretették a feloszlás idején.)*

Származási hely tekintetében elmondható, hogy a növendékek túlnyomó többsége helybéli volt, 1934-ben így oszlottak meg a nem helybeli tanulók: Alattján 1, Jászdózsa 3, Jászfelsőszentgyörgy 2, Jászfényszaru 3, Jászfákóhalma 9, Martfűpuszta 1, Pórtelek 2, Pusztamizse 1, Pusztamonostor 3, Szolnok 1, Tizsakürt 1, Tizsasüly 1, Újszász 2, Jánoshida 1. Más megyéből: 25; Békés 1, Borsod 2, Budapest 4, Heves 3, Nógrád 4, Pest 11.¹⁵⁸

Az évkönyvek említenek 1 szlovákul, 2 oroszul és 1 románul is tudó diákokat.

Egyesületi élet az intézményben:

1. Az iskolában működött a Szívgyárda, háromhetenkénti gyűlésekkel. Céljuk: apostolkodás, szeretetben gyökerező, gyakorlatias vallásosság. A különböző ünnepekre mesejátékkal készültek, karácsonyra ruhaneműket és szeretetcsomagokat osztottak ki a rászorulóknak, terjesztették A Szív újságát, egyházi naptárakat.
2. Kis Kongreganisták: III–IV. osztályos tanulók voltak, terjesztették a Mária-tiszteletet, segítették a szegényeket, támogatták az erdélyiek megsegítését.
3. Az Árpád-házi Boldog Margitról nevezett önképzőkör bekapcsolódott az Erdélyt támogató mozgalomba, igyekeztek Isten szeretetében elmélyülni, a hazafias érzések mélyítésén fáradoztak, rendeztek szavaló és helyesírási versenyt is.
4. A Vöröskereszt Egyesület 50 fölötti taglétszámmal működött, gyakorolták az elsősegélynyújtást, pályázatot hirdettek a tuberkulózis legyőzése címmel.
5. Gimnasztika, ritmikus és atlétikai gyakorlatra is járhattak a leányok, részt vettek az ügyességi próbák versenyén.
6. Működött egy Jászberényi Róm. Kat. Polgári Leányiskola Sportköre csoport is, mely tagja volt az országos hálózatnak. Foglalkozásaikon játék, torna, atlétika, korcsolya, úszás szerepelt.

Első osztályos tanulók 1925-ben, tanítónő, Keresztes Lucia

¹⁵⁸ A Sztármári Irgalmas Nővérek vezetése alatt álló jászberényi Róm. Kat. Érseki Leánynevelő Intézet Értesítője az 1935–36. iskolai évről, Jászberény 1936, Pesti Nyomda, Könyvkiadóvállalat

Végzős osztály 1933-ban, kedvesnővérek: 2. Golgovszky Inviolata, 3. Klesnyák M. Anzelma, 4. Krizsmanek Virgília, 5. Kovács Paulina, 6. Weisz Kornélia

Ötvenes találkozó 1930-ban, osztályfőnök, Klesnyák M. Anzelma, a hitoktató, Angyal Géza káplán

Az iskola rendelkezett tanári és diákkönyvtárakkal, melyeket évente fejlesztettek, új könyvekkel és folyóiratokkal látták el. Segélyező könyvtár is működött azoknak, akik nem tudták megvásárolni az egyes tankönyveket. A különböző szaktantárgyak rendelkeztek szertárakkal, melyeket szintén évente felújítottak, fejlesztettek.

A szülők foglalkozás szerinti megoszlása 1934/35 tanévben: birtokos 27, őstermelő 11, gazdasági tisztviselő 7, kisiparos 82, kereskedő 24, közlekedési tisztviselő 12, köztisztviselő 4, értelmiségi 22, hivatalnok 5, katona 22, nyugdíjas 19, házi cseléd 2, ismeretlen 6. Az évkönyvekből kiderül, hogy az iskola folyamatosan fejlődött az évtizedek folyamán, a kor igényeinek, illetve a megszülető állami előírásoknak igyekezett megfelelni. A még élő növendékek nagy örömmel emlékeznek vissza a nővérekre, az intézeti életre, a tanulásra, az ott töltött évekre, hiszen növekedtek korban, bölcsességben Isten és az emberek előtt.

Szatmári Irgalmas Nővérek életrajzi lexikonja¹⁵⁹

Czapp Erzsébet Corona

1856. november 16-án Győr-Szabadhegyen született.
Szülei: Czapp István és Kovács Éva.
1872. október 7-én Szatmáron lépett be.
1876. július 23-án Szatmáron öltözött be.
1878. július 21-én tett fogadalmat.
1893–1897. Jászberényben élt.
1946. április 2-án Sárospatakon halt meg.

Kotán Mária Lucella

1857. szeptember 11-én született Jászberényben.
Szülei: Kotán Mihály és Koválik Johanna.
1887. augusztus 30-án lépett be Szatmáron.
1888. augusztus 12-én öltözött be Szatmáron.
1890. július 20-án tett örökfogadalmat Szatmáron.
1945. március 6-án Jászberényben hunyt el végelgyengülésben.

Weinberger / Földesi Sarolta Siegfrieda

1860. augusztus 15-én Szatmáron született.
Szülei: Weinberger Emanuel és Feldmann Franciska.
1884. december 19-én keresztelték meg.
1885. január 31-én Szatmáron lépett be.
1885. szeptember 20-án Szatmáron öltözött be.
1888. augusztus 12-én Szatmáron tett fogadalmat.
1928–1930. Jászberényben szolgált.
1935. június 20-án Esztergomban hunyt el.

Czironyi Mária Tiburtia

1862. május 14-én Bakbányán született.
Szülei: Czironyi Maximilán és Muzsik Mária.
1885. október 16-án Szatmáron lépett be.
1886. július 25-én Szatmáron öltözött be.
1889. augusztus 11-én Szatmáron tett fogadalmat.
1892-ben Jászberényben élt.
1949. május 14-én Szatmáron hunyt el.

Hauer Irene Hermine

1862. május 18-án Esztergomban született.
Szülei: Hauer Mihály és Taxner Teréz.
1879. október 16-án Szatmáron lépett be.
1880. március 29-én Szatmáron öltözött be.
1882. július 23-án Szatmáron tett fogadalmat.
1901–1918. Jászberényben szolgált.
1941. február 4-én Esztergomban hunyt el.

¹⁵⁹ Forrás: A Magyar Vicariatushoz tartozó szatmári Irgalmas nővérek anyakönyvi másolata.

Kresnyák Josefa Anselma

1865. október 11-én Enyiczken született.
Szülei: Kresnyák József és Berczik Zsuzsanna.
1882. szeptember 9-én Szatmáron lépett be.
1884. július 20-án Szatmáron öltözött be.
1886. július 25-én Szatmáron tett fogadalmat.
1915–1930. Jászberényben szolgált.
1945. január 10-én Esztergomban hunyt el.

Kresnyák M. Anselma

Borsody Scholastika Elisabeth (Erzsébet)

1866. február 10-én Olsi-ban született.
Szülei: Borsody Péter és Pámer Erzsébet.
1882. augusztus 15-én Szatmáron lépett be.
1883. július 22-én Szatmáron öltözött be.
1888. július 12-én Szatmáron tett fogadalmat.
1910–1911-ben Jászberényben szolgált.
1951. január 14-én Esztergomban hunyt el.

Duchon Mária Antonia

1866. szeptember 3-án Pozsonyban született.
Szülei: Duchon Károly és Karácsonyi Mária.
1886. augusztus 24-én Szatmáron lépett be.
1887. július 24-én Szatmáron öltözött be.
1889. augusztus 11-én tett fogadalmat.
1896-tól Jászberényben szolgált.
1944. augusztus 23-án Jászberényben hunyt el.

Lechner Mária Anatholia

1866. november 29-én Várpalotán született.
Szülei: Lechner József és Benedek Mária.
1893. augusztus 17-én Szatmáron lépett be.
1894. július 22-én Szatmáron öltözött be.
1896. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1923–1934. Jászberényben szolgált.
1945. augusztus 9-én Esztergomban hunyt el.

Olesz Mária Theresia

1867. június 6-án Szegváron született.
Szülei: Olesz Ferenc és Kopper Barbara.
1886. szeptember 18-án Szatmáron lépett be.
1888. augusztus 12-én Szatmáron öltözött be.
1890. július 20-án Szatmáron tett fogadalmat.
1893–1923. között Jászberényben szolgált.
1946. december 29-én Szatmáron hunyt el.

Beszenszky Johanna Beata

1868. január 13-án Laposbányán született.
Szülei: Beszenszky Dániel és Szont Johanna.
1884. december 6-án Szatmáron lépett be.

1888. augusztus 12-én Szatmáron öltözött be.
1890. július 20-án Szatmáron tett fogadalmat.
1933–1934 között Jászberényben szolgált.
1946. december 14-én Esztergomban hunyt el.

Koskó Erzsébet Cherubina

1869. május 15-én Léván született.
Szülei: Koskó János és Bella Franciska.
1885. szeptember 7-én Szatmáron lépett be.
1889. augusztus 11-én Szatmáron öltözött be.
1892. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1897–1911 között Jászberényben szolgált.
1932. január 30-án Pozsonyban hunyt el.

Virág Heléna Rosina

1869. augusztus 25-én Székelyudvarhelyen született.
Szülei: Virág József és Pinton Hermenegilda.
1885. július 8-án Szatmáron lépett be.
1889. augusztus 11-én Szatmáron öltözött be.
1891. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1898–1934 között Jászberényben szolgált, 1928–1934 között előjáró.
1943. október 21-én Esztergomban hunyt el.

Téka Ilona Aquilina

1870. március 25-én Fehérgyarmaton született.
Szülei: Téka János és Korliszki Mária.
1887. augusztus 27-én Szatmáron lépett be.
1891. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1893. július 16-án Szatmáron tett fogadalmat.
1926–1933 között Jászberényben szolgált.
1938. december 2-án Esztergomban hunyt el.

Schneider Szidónia Gráta

1870. szeptember 27-én Szepes-Remetén született.
Szülei: Schneider Mátyás és Majlink Eleonora.
1896. február 25-én Szatmáron lépett be.
1896. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1898. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1930-ban Jászberényben szolgált.
1954. június 4-én Jászberényben hunyt el.

Pataki Veronika Eudoxia

1873. február 1-jén született Jászberényben.
Szülei: Pataki János és Baráth Mária.
1892. augusztus 27-én lépett be a rendben Szatmáron.
1893. július 16-án öltözött be Szatmáron.
1895. július 19-én tett örökfogadalmat Szatmáron.
1944. november 29-én Rozsnyón hunyt el.

Koscs Ernestina Severina

1874. szeptember 18-án Kassán született.
Szülei: Koscs János és Natreba Mária.
1892. szeptember 5-én Szatmáron lépett be.
1893. július 16-án Szatmáron öltözött be.
1896. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1926–1930 között Jászberényben szolgált.
1948. március 8-án Gyórszentmártonban hunyt el.

Plattner Viktória Tobia

1874. november 28-án Esztergomban született.
Szülei: Plattner Ferenc és Lang Karolin.
1891. augusztus 28-án Szatmáron lépett be.
1893. július 16-án Szatmáron öltözött be.
1896. július 19-én tett fogadalmat.
1923–1934 között Jászberényben szolgált.
1948. április 6-án Esztergomban hunyt el.

Zimmermann Vilma Lidvina

1875. március 2-án Dóczi-Fürészen született.
Szülei: Zimmermann József és Zimmermann Mária.
1900. szeptember 4-én Szatmáron lépett be.
1901. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1903. július 18-án Szatmáron tett fogadalmat.
1952-ben Jászberényben halt meg.

Stupiczky (Kereszti?) Ilona Raineria

1876. január 26-án Bátorkesziben született.
Szülei: Stupiczky Gyula és Dobai Katalin.
1892. augusztus 27-én Szatmáron lépett be.
1893. december 8-án Szatmáron öltözött be.
1896. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1929–1933 között Jászberényben szolgált.
1951. május 6-án hunyt el.

Köpping (Kadosa) Margit Mercedes

1876. május 10-én Dióskálban született.
Szülei: Köpping Adolf és Stettner Viola.
1897. augusztus 29-én Szatmáron lépett be.
1898. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1900. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1926–1932 között Jászberényben szolgált.
1958. július 1-jén Jászberényben hunyt el.

Erdélyi Margit Eusztella

1877. február 9-én Szatmáron született.
Szülei: Erdélyi Imre és Novák Matild.
1901. augusztus 28-án Szatmáron lépett be.
1901. november 24-én Szatmáron öltözött be.

1904. április 3-án Szatmáron tett fogadalmat.

1937-ben Jászberényben előjáró volt.

1971. szeptember 17-én Verőcén hunyt el.

Schweighart Ida Marina

1877. április 28-án Székesfehérváron született.

Szülei: Schweighardt Mátyás és Szabó Anna.

1893. július 6-án Szatmáron lépett be.

1895. július 19-én Szatmáron öltözött be.

1897. július 17-én Szatmáron tett fogadalmat.

1937-ben Jászberényben szolgált.

1947. január 12-én Rozsnyón hunyt el.

Molnár Mária Damascena

1877. szeptember 6-án Selmeczbányán született.

Szülei: Molnár Ferenc és Fegyveres Mária.

1893. szeptember 1-jén Szatmáron lépett be.

1894. július 22-én Szatmáron öltözött be.

1897. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

1929–1930 között Jászberényben szolgált.

1963. október 21-én Verőcén hunyt el.

Heffenfelder (Hajdú) Anna Edilia

1878. július 22-én Máramarosszigeten született.

Szülei: Heffenfelder János és Zellinger Johanna.

1901. július 19-én Szatmáron lépett be.

1902. március 31-én Szatmáron öltözött be.

1904. július 19-én tett fogadalmat.

1938-ban Jászberényben szolgált.

1946. december 27-én Esztergomban hunyt el.

Vargha Paulina Ambrosia

1879. június 25-én Oroszlámosban született.

Szülei: Vargha Ágoston és Székessy Paulina.

1898. október 9-án Szatmáron lépett be.

1899. július 19-én Szatmáron öltözött be.

1901. november 24-én Szatmáron tett fogadalmat.

1904–1914 között Jászberényben szolgált.

1985. március 10-én Hejcéen hunyt el.

Stanek Erzsébet Fortunáta

1879. december 12-én Győrben született.

Szülei: Stanek István és Lukárdy Erzsé.

1897. március 19-én Szatmáron lépett be.

1898. július 19-én Szatmáron öltözött be.

1900. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

1923–1925 között Jászberényben szolgált.

1952. november 12-én Esztergomban hunyt el.

Bognár Mária Remédia

1880. március 1-jén Jászberényben született.
Szülei: Bognár Antal és Király Angyél.
1905. augusztus 17-én lépett be Szatmáron.
1906. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1908. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1946. július 18-án Esztergomban hunyt el.

Terebessy Róza Floriberta

1880. március 19-én Szerednyén született.
Szülei: Terebessy József és Tóth Erzsébet.
1896. augusztus 26-án Szatmáron lépett be.
1898. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1900. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1926-ban és 1938-ban Jászberényben szolgált.
1963. augusztus 12-én Jászberényben hunyt el.

Pásztai Erzsébet Hildelitha

1880. november 5-én Jászberényben született.
Szülei: Pásztai Ferenc és Lintermayer Róza.
1901. december 8-án lépett be Szatmáron.
1902. július 19-én öltözött be Szatmáron.
1904. július 19-én tett fogadalmat Szatmáron.
1934. november 6-án Jászberényben halt meg.

Gólya Róza Ernesztina

1881. május 30-án Nagy-Bányán született.
Szülei: Gólya András és Szelezsán Mária.
1898. július 30-án Szatmáron lépett be.
1901. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1903. július 18-án Szatmáron tett fogadalmat.
1930–1934 között Jászberényben szolgált.
1959. február 20-án Hejcéen hunyt el.

Szlivka Vilma Agnella

1882. január 31-én Léván született.
Szülei: Szlivka József és Koszorin Mária.
1897. augusztus 24-én Szatmáron lépett be.
1900. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1902. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1902–1918 között Jászberényben szolgált.
1967. november 19-én Esztergomban hunyt el.

Máté Etel Cella

1882. augusztus 5-én Kászon-Feltízen született.
Szülei: Máté Lajos és Bálint Karolin.
1898. január 14-én Szatmáron lépett be.
1900. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1902. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

1928–1933 között Jászberényben szolgált.

1960. április 3-án Jászberényben hunyt el.

Simon Margit Renilda

1882. augusztus 31-én Jászberényben született.

Szülei: Simon Mihály és Fecske Veronka.

1899. augusztus 29-én lépett be Szatmáron.

1901. július 19-én öltözött be Szatmáron.

1903. július 18-án tett Szatmáron.

1966. augusztus 28-án Jászberényben hunyt el.

Zsámber (Karádi) Etel Doloris

1883. január 13-án Tiszaújlakon született.

Szülei: Zsámber János és Szilvássy Teréz.

1898. július 30-án Szatmáron lépett be.

1901. július 19-én Szatmáron öltözött be.

1903. július 18-án Szatmáron tett fogadalmat.

1941–1946 között Jászberényben előjáró.

1972. december 3-án Jászberényben hunyt el.

Korány Gabriella M. Kotszka

1884-ben Jászóújfaluban született.

1907 nyarán lépett be Szatmáron.

1908. december 8-án Szatmáron öltözött be.

1910. december 8-án Szatmáron tett fogadalmat.

1951. augusztus 2-án Jászberényben hunyt el.

Zambelly Malvin Bernadette

1884. december 7-én Németszentmihályon született.

Szülei: Zambelly Antal és Nedomanszky Róza.

1903. szeptember 7-én Szatmáron lépett be.

1904. július 19-én Szatmáron öltözött be.

1906. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

1938-ban Jászberényben szolgált.

1951. július 11-én Esztergomban hunyt el.

Baumgartner Mária Fidélia

1886. augusztus 4-én Fényen született.

Szülei: Baumgartner János és Hochdorfer Anna.

1903. november 4-én Szatmáron lépett be.

1904. július 19-én Szatmáron öltözött be.

1906. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

1927-ben és 1937-ben Jászberényben szolgált.

1945-ben Szatmáron szolgált.

1978. március 28-án hunyt el.

Zsendör Kispál Mária

1887. június 4-én született Jászberényben.

Szülei: Zsendör Kispál János és Nagy Mária.

1906. január 27-én Szatmáron lépett be.

1907. júliusában Szatmáron öltözött be.
1909. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1974. március 13-án Jászberényben hunyt el.

Vass Erzsébet M. Melítia

1888. szeptember 28-án Jászberényben született.
Szülei: Vass János és Kátai Veronika.
1911. augusztus 23-án Szatmáron lépett be.
1913. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1915. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1965. június 4-én Jászberényben halt meg.

Hölkisy Mária M. Angéla

1889. szeptember 6-án született Sziptón.
Szülei: Hölkisy Károly és Kassai Antonin.
1908. augusztus 23-án Szatmáron lépett be.
1911. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1913. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1969. február 24-én Jászberényben hunyt el.

Radlinszki Olga Claveria

1890. november 29-én Szatmár-Németiben született.
Szülei: Ralinszky József és Werneck Josefa.
1911. december 7-én Szatmáron lépett be.
1912. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1914. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1927–1929 között Jászberényben szolgált.
1932. november 17-én Esztergomban hunyt el.

Stibló (Szentirmai) Margit Hedvigis

1891. december 30-án Hont-Németiben született.
Szülei: Stibló István és Raák Franciska.
1912. augusztus 28-án Szatmáron lépett be.
1915. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1917. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1932-ben Jászberényben szolgált.
1941. november 24-én Esztergomban hunyt el.

Magyari Heléna Amabilis

1892. február 25-én Erzsébetvárosban született.
Szülei: Magyari Dénes és Roscht Mária.
1910. január 14-én Szatmáron lépett be.
1912. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1914. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1923–1925 között Jászberényben szolgált.
1986. december 8-án Hejcéen hunyt el.

Hegedűs Erzsébet Maristella

1892. június 1-jén Győrszentmártonban született.
Szülei: Hegedűs István és Mészáros Erzsébet.

1908. július 17-én Szatmáron lépett be.
 1911. július 19-én Szatmáron öltözött be.
 1913. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
 1923–1924. Jászberényben szolgált.
 1958. november 22-én Győrben hunyt el.

Mellen Erzsébet Solana

1893. január 30-án Bessenyőn született.
 Szülei: Mellen Márton és Simon Borbála.
 1908. augusztus 24-én Szatmáron lépett be.
 1911. július 11-én Szatmáron öltözött be.
 1913. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
 1924–1925 között Jászberényben szolgált.
 1933. február 11-én Esztergomban hunyt el.

Bellus Ilona Marietta

1893. május 4-én Esztergomban született.
 Szülei: Bellus Gyula és Printz Anna.
 1908. augusztus 24-én Szatmáron lépett be.
 1911. július 19-én Szatmáron öltözött be.
 1913. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
 1940-ben Jászberényben előljáró.
 1950. február 25-én Esztergomban hunyt el.

Borz Margit Lerina

1893. május 18-án Esztergomban született.
 Szülei: Borz József és Scheicher Erzsébet.
 1907- szeptember 28-án Szatmáron lépett be.
 1910. július 19-én Szatmáron öltözött be.
 1912. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
 1947–1948 között Jászberényben előljáró.
 1971. július 30-án Jászberényben hunyt el.

Csepela Katalin M. Loyola

1893. augusztus 13-án született Selmecebányán.
 Szülei: Csepela György és Hummel Marina.
 1905. augusztus 18-án Szatmáron lépett be.
 1907. július 19-én Szatmáron öltözött be.
 1910. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
 1971. szeptember 6-án Jászberényben halt meg.

Golgovszky Emma Inviolata

1894. október 31-én Szakácsiban született.
 Szülei: Golgovszky Román és Bámli Erzsébet.
 1909. augusztus 29-én Szatmáron lépett be.
 1912. július 19-én Szatmáron öltözött be.
 1914. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
 1923–1933 között Jászberényben szolgált.
 1933. október 4-én kínai misszióba ment.
 1936. március 28-án Paokingban hunyt el.

Golgovszky Emma Inviolata

Balta Lujza M. Lidoca

1895. június 4-én Szombathelyen született.
Szülei: Balta József és Liptay Gizella.
1925. november 19-én Esztergomban született.
1926. július 6-án Esztergomban öltözött be.
1927. július 7-én Esztergomban tett fogadalmat.
1979. augusztus 4-én Jászberényben hunyt el.

Imre Borbála M. Franciska

1896. november 6-án született Bikalikk-bányatelepen.
Szülei: Imre Antal és Csomán Borbála.
1925. augusztus 18-án Esztergomban lépett be.
1926. július 6-án Esztergomban öltözött be.
1929. július 19-én Esztergomban tett fogadalmat.
1985. december 16-án Jászberényben hunyt el.

Horváth Julianna Joachima

1897. január 4-én Esztergomban született.
Szülei: Horváth Ferenc és Gábrriel Rozália.
1912. augusztus 27-én Szatmáron lépett be.
1917. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1918. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1926–1932 között Jászberényben szolgált.
1944. július 23-án Székesfehérváron hunyt el.

Kamarás Róza Emmanuela

1897. február 15-én Budapesten született.
Szülei: Kamarás Ferenc és Hegedűs Mária.
1921. április 23-án Esztergomban lépett be.
1921. augusztus 28-án Esztergomban öltözött be.
1922. november 26-án Esztergomban tett fogadalmat.
1929–1930 között Jászberényben szolgált.
1974. április 5-én Vácott hunyt el.

Dán Mária Fidentia

1897. március 3-án Fényen született.
Szülei: Dán István és Mechrli Magdolna.
1912. augusztus 28-án Szatmáron lépett be.
1917. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1918. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1923–1934 között Jászberényben szolgált.
1977. február 7-én Verőcén hunyt el.

Faludy Margit Adorjána

1897. március 31-én Nagykárolyban született.
Szülei: Faludy György és Herman Mária.
1915. szeptember 15-én Szatmáron lépett be.
1919. augusztus 15-én Szatmáron öltözött be.
1920. augusztus 15-én Szatmáron tett fogadalmat.

1938-ban Jászberényben szolgált.
1945. április 30-án Rozsnyón hunyt el.

Keresztes Mária Lucia

1897. augusztus 6-án Esztergomban született.
Szülei: Keresztes János és Huszár Teréz.
1912. augusztus 27-én Szatmáron lépett be.
1917. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1918. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1923-tól Jászberényben szolgált.
1959. október 31-én Jászberényben hunyt el,
Esztergomban temették.

Keresztes Mária Lucia

Krizsmanek Mária Virgilia

1897. augusztus 19-én Léván született.
Szülei: Krizsmanek Károly és Mracsnya Mária.
1912. augusztus 29-én Szatmáron lépett be.
1917. július 19-én Szatmáron öltözött be.
1918. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.
1932–1938 között Jászberényben szolgált.
1964. augusztus 10-én Hejcéen hunyt el.

Krizsmanek Mária Virgilia

Juhász Gregus Terézia Bonifácia

1898. szeptember 25-én Mélykúton született.
Szülei: Juhász Gregus János és Fülöp Terézia.
1925. szeptember 23-án Budapesten lépett be.
1926. július 6-án Esztergomban öltözött be.
1928. július 14-én Esztergomban tett fogadalmat.
1982. október 19-én Jászberényben hunyt el.

Szurák Mária Malvin Cecília

1899. április 24-én Istvánhután született.
Szülei: Surák József és Reindl Margit.
1923. január 10-én Esztergomban lépett be.
1926. július 6-án Esztergomban öltözött be.
1927. július 7-én Esztergomban tett fogadalmat.
1937-től Jászberényben szolgált.
1939-ben Szlovákiába távozott.
1962. április 27-én Lipován hunyt el.

Szabó Teréz Evelin

1899. november 15-én Jászberényben született.
Szülei: Szabó János és Hulin Teréz.
1918. szeptember 5-én Szatmár-Németiben lépett be.
1921. augusztus 28-án Esztergomban öltözött be.
1922. augusztus 31-én Esztergomban tett fogadalmat.
1918. november 28-án a forradalom miatt hazament.
1920. augusztus 28-án tért vissza.
1937-től Jászberényben szolgált.
1939. augusztus 7-én Jászberényből távozott.

Juhász-Nyitó Margit M. Alfonsa

1900. július 1-jén Jászberényben született.
Szülei: Juhász-Nyitó János és Selyem Margit.
1916. szeptember 1-jén Szatmár-Németiben lépett be.
1918. november 28-án a forradalom miatt hazament.
1920. augusztus 28-án Esztergomba tért vissza.
1921. augusztus 28-án Esztergomban öltözött be.
1922. augusztus 31-én tett fogadalmat.
1971. szeptember 6-án Jászberényben hunyt el.

Wágner (Vencsellői) Erzsébet Hedvig

1901. május 28-án Vencsellőn született.
Szülei: Wágner István és Iváner Erzsébet.
1918. június 15-én Jászberényben lépett be.
1920. július 6-án Esztergomban öltözött be.
1922. augusztus 31-én Esztergomban tett fogadalmat.
1978. július 28-án Püspökszentlászlón hunyt el.

Szívós Rozália M. Klemensa

1902. január 2-án Jászberényben született.
Szülei: Szívós Péter és Juhász-Nyitó Erzsébet.
1924. augusztus 29-én Esztergomban lépett be.
1928. július 14-én Esztergomban öltözött be.
1930. július 22-én Esztergomban tett fogadalmat.
1954. december 28-án Jászberényben hunyt el.

Bernát Katalin Emerána

1902. március 18-án Csurgón született.
Szülei: Bernát György és Hajder Anna.
1926. november 22-én Csurgón lépett be.
1927. július 7-én Esztergomban öltözött be.
1929. július 19-én Esztergomban tett fogadalmat.
1931–1935 között Jászberényben szolgált.
1935. január 8-án elhagyta a rendet.

Farkas Erzsébet M. Paula

1903. július 9-én Jászárokszálláson született.
Szülei: Farkas Sándor és Csuka Viktória.
1924. december 16-án Esztergomban lépett be.
1925. július 22-én Esztergomban öltözött be.
1928. augusztus 5-én Esztergomban tett fogadalmat.
1967. december 22-én Jászberényben hunyt el.

Mikola Margit Romula

1903. augusztus 15-én Csobádon született.
Szülő: Mikola Margit.
1922. február 3-án Esztergomban lépett be.
1923-ban Jászberényben találjuk.
1923. július 19-én Esztergomban öltözött be.

1926. július 24-én Esztergomban tett fogadalmat.
1939. május 19-én Budapest-Kereskedelmi Kórházból eltávozott.

Bódis Terézia M. Tekla

1903. október 9-én Jászárokszálláson született.
Szülei: Bódis Balázs és Majos Franciska.
1924. szeptember 2-án Esztergomban lépett be.
1925. július 28-án Esztergomban öltözött be.
1928. július 14-én Esztergomban tett fogadalmat.
1989. október 24-én Jászberényben halt meg.

Filip Mária M. Villanova

1904. február 7-én Harasztiban született.
Szülei: Filip István és Cseri Veronika.
1926. november 26-án Esztergomban lépett be.
1927. július 7-én Esztergomban öltözött be.
1929. július 19-én Esztergomban tett fogadalmat.
1988. október 13-án Jászberényben hunyt el.

Boros Erzsébet M. Ermelinda

1904. február 14-én Jászberényben született.
Szülei: Boros József és Csontos Teréz.
1926. október 11-én Esztergomban lépett be.
1927. július 7-én Esztergomban öltözött be.
1929. július 19-én Esztergomban tett fogadalmat.
1957. november 8-án Jászberényben hunyt el.

Markó Jolán Leonilla

1904. szeptember 19-én Kisigmádon született.
Szülei: Markó Károly és Talabér Ágnes.
1922. december 25-én Győrszigeten lépett be.
1925. július 22-én Esztergomban öltözött be.
1926. július 24-én Esztergomban tett fogadalmat.
1934-től Jászberényben szolgált.
1961. december 19-én Győrben hunyt el.

Kovács Róza Paulina

1905. december 25-én Székesfehérváron született.
Szülei: Kovács János és Bajza Irén.
1925. augusztus 5-én Esztergomban lépett be.
1926. július 6-án Esztergomban öltözött be.
1928. augusztus 5-én Esztergomban tett fogadalmat.
1931–1939 között Jászberényben szolgált.
1961. április 8-án Hejccén hunyt el.

Bakki Anna M. Fides

1906. február 4-én Jászberényben született.
Szülei: Bakki János és Keller Mária.
1926. november 30-án Esztergomban lépett be.
1927. július 7-én Esztergomban öltözött be.

Kovács Róza Paulina

1930. július 22-én Esztergomban tett fogadalmat.

1991. november 1-jén Verőcén hunyt el.

Beleznay Julianna M. Arnolda

1906. február 15-én Jászberényben született.

Szülei: Beleznay József és Nagypál Amália.

1925. szeptember 7-én Esztergomban lépett be.

1929. július 19-én Esztergomban öltözött be.

1931. július 26-án Esztergomban tett fogadalmat.

1983. július 29-én Vácott hunyt el.

Kis Erzsébet M. Anasztázia

1906. június 23-án Jászberényben született.

Szülei: Kis Ferenc és Csák Amália.

1927. augusztus 31-én Esztergomban lépett be.

1929. július 19-én Esztergomban öltözött be.

1931. július 26-án Esztergomban tett fogadalmat.

1987. május 2-án Jászberényben hunyt el.

Pitner Iona M. Aloysia

1906. október 19-én Jászárokszálláson született.

Szülei: Pitter Ignác és Csuka Anna.

1923. szeptember 8-án Esztergomban lépett be.

1927. július 7-én Esztergomban öltözött be.

1930. december 8-án Esztergomban tett fogadalmat.

2007. április 29-én Jászberényben hunyt el.

Illés Margit M. Pulchéria

1907. szeptember 1-jén Szentmártonkátán született.

Szülei: Illés István és Bakinszki Margit.

1926. október 27-én Esztergomban lépett be.

1927. július 7-én Esztergomban öltözött be.

1929. július 19-én Esztergomban tett fogadalmat.

1979. augusztus 27-én Jászberényben hunyt el.

Dudás Jolán Tharsitia

1907. szeptember 13-án Csobádon született.

Szülei: Dudás István és Járás Mária.

1925. január 11-én Miskolcon lépett be.

1931. július 26-án Esztergomban öltözött be.

1932. július 30-án tett fogadalmat.

1938-ban Jászberényben szolgált.

1995. december 2-án Csobádon hunyt el.

Beleznay Gizella M. Dominika

1907. november 1-jén Jászberényben született.

Szülei: Beleznay József iparos és Nagypál Amália¹⁶⁰

1925. szeptember 7-én Esztergomban lépett be.

---

¹⁶⁰ Születési anyakönyv Jászberény, XX. kötet 150. o. 945. sz.

1929. július 19-én Esztergomban öltözött be.
1931. július 26-án Esztergomban tett fogadalmat.
1985. március 12-én Esztergomban hunyt el.

Pákozdy Erzsébet Juventia

1908. január 9-én Gecsehelyen született.
Szülei: Pákozdy István és Gyergyák Róza.
1925. december 2-án Esztergomban lépett be.
1929. július 19-én Esztergomban öltözött be.
1931. július 26-án Esztergomban tett fogadalmat.
1931–1934. Jászberényben szolgált.
1936. november 30-án Kínába ment.
1991. július 29-én Formosán hunyt el.

Szabó Mária M. Loctona

1908. október 18-án Jászberényben született.
Szülei: Szabó András és Hudra Erzsébet.
1925. július 20-án Esztergomban lépett be.
1926. július 6-án Esztergomban öltözött be.
1929. július 19-én Esztergomban tett fogadalmat.
1985-ben Verőcemaroson hunyt el.

Kiss Margit Veronika

1908. október 30-án Újszászon született.
Szülei: Kiss Gábor és Bakó Apollónia.
1925. március 21-én Jászberényben lépett be.
1926. július 6-án Esztergomban öltözött be.
1929. július 10-én Esztergomban tett fogadalmat.
1938-ban Jászberényben szolgált.
1963. május 17-én Esztergomban hunyt el.

Balog Erzsébet Assiola

1909. január 13-án Rákóczi falván született.
Szülei: Balog József és Sós Erzsébet.
1927. szeptember 10-én Esztergomban lépett be.
1931. július 26-án Esztergomban öltözött be.
1933. augusztus 3-án Esztergomban tett fogadalmat.
1937-től Jászberényben szolgált.
1982. január 21-én Verőcemaroson hunyt el.

Samm Margit M. Genovéva

1909. február 28-án Farádon született.
Szülei: Samm Antal és Szabó Mária.
1933. május 8-án Esztergomban lépett be.
1934. július 22-én öltözött be.
1936. augusztus 10-én tett fogadalmat.
1998. december 14-én Jászberényben hunyt el.

Orosz Mária Gonsága

1909. július 30-án Jászdózsán született.
Szülei: Orosz János és Guba Marcella.
1923. szeptember 8-án Esztergomban lépett be.
1927. július 7-én Esztergomban öltözött be.
1930. július 22-én Esztergomban tett fogadalmat.
1933-ban Jászberényben szolgált.
1936. június 8-án Budapesten hunyt el.

Görög Erzsébet Valentina

1909. szeptember 20-án Sátoraljaújhelyen született.
Szülei: Görög Ferenc és Kovács Etelka.
1926. szeptember 7-én Esztergomban lépett be.
1927. július 7-én Esztergomban öltözött be.
1930. július 22-én tett fogadalmat.
1932–1939 között biztosan Jászberényben szolgált.
1954-ben kilépett.

Sándor Mária M. Imelda

1909. december 21-én Tornyosnémetiben született.
Szülei: Sándor János és Német Anna.
1925. október 1-jén Sátoraljaújhelyen lépett be.
1927. július 7-én Esztergomban öltözött be.
1930. július 22-én Esztergomban tett fogadalmat.
1972. december 2-án Jászberényben hunyt el.

Baráth Mária M. Michaela

1910. július 18-én Jászberényben született.
Szülei: Baráth Kálmán és Várkonyi Terézia.
1926. szeptember 9-én Esztergomban lépett be.
1927. július 7-én Esztergomban öltözött be.
1930. július 22-én Esztergomban tett fogadalmat.
1988. március 31-én Bakonybélben hunyt el.

Gubisi Mária Jolandis

1910. szeptember 5-én Csongrádon született.
Szülei: Gubisi Imre és Paróczai Veronika.
1926. szeptember 3-án Esztergomban lépett be.
1931. július 26-án Esztergomban öltözött be.
1933. augusztus 3-án Esztergomban tett fogadalmat.
1937-től Jászberényben szolgált.
1942. június 1-jén Jászberényből kilépett.
1992. augusztus 1-jén tért vissza.
2008. március 7-én Esztergomban hunyt el.

Cziráki Magdolna Felicissima

1911. január 28-án Gyomán született.
Szülei: Cziráki Sándor és Szalai Karolin.
1927. szeptember 10-én Esztergomban lépett be.

1931. július 26-án Esztergomban öltözött be.
 1933. augusztus 3-án Esztergomban tett fogadalmat.
 1933-ban és 1938-ban Jászberényben szolgált.
 1995. február 8-án Budapesten hunyt el.

Gréty Erzsébet Scolastica

1911. január 31-én Tokajban született.
 Szülei: Gréty István és Veskő-Baskó Mária.
 1927. január 3-án Esztergomban lépett be.
 1931. július 26-án Esztergomban öltözött be.
 1933. augusztus 3-án Esztergomban tett fogadalmat.
 1933–1934 között Jászberényben szolgált.
 1995. november 29-én Pannonhalmán hunyt el.

Lékó Ilona Hedda

1911. október 13-án Jászfákóhalmán született.
 Szülei: Lékó András és Bollók Eszter.
 1928. szeptember 4-én Esztergomban lépett be.
 1930. július 22-én Esztergomban öltözött be.
 1933. augusztus 3-án tett fogadalmat.
 1995. augusztus 18-án Jászberényben hunyt el.

Weisz (Vágvölgyi) Viktória Kornélia

1911. december 3-án Romuliban született.
 Szülei: Weisz Jakab és Kieľtyka Felícia.
 1925. január 11-én Miskolcon lépett be.
 1929. július 19-én Esztergomban öltözött be.
 1931-ben Jászberényben szolgált.
 1932. július 30-án Esztergomban tett fogadalmat.
 1948-ban kilépett.

Weisz Viktória Kornélia

Oláh Margit M. Stefánia

1912. június 9-én Jászberényben született.
 Szülei: Oláh Mihály és Mizsei Erzsébet.
 1926. szeptember 9-én Esztergomban lépett be.
 1928. július 14-én Esztergomban öltözött be.
 1932. július 30-án Esztergomban tett fogadalmat.
 1994. május 6-án Jászberényben hunyt el.

Mathovics Ágnes M. Margit

1912. október 5-én Markotabödgén született.
 Szülei: Mathovics Illés és Szigethi Ágnes.
 1932. június 1-jén Esztergomban lépett be.
 1934. július 22-én Esztergomban öltözött be.
 1936. augusztus 10-én Esztergomban tett fogadalmat.
 1998. április 10-én Jászberényben hunyt el.

Tóth Julianna M. Clarentia

1912. december 25-én Csongrádon született.
 Szülei: Tóth Kálmán és Gálfi Mária.

1928. szeptember 6-án Esztergomban lépett be.
1933. július 8-án öltözött be.
1934. július 22-én Esztergomban tett fogadalmat.
1994. szeptember 9-én Jászberényben hunyt el.

Király Mária M. Modesta

1913. január 1-jén Szegeden született.
Szülei: Király Antal és Werner Vilma.
1932. november 26-án Esztergomban lépett be.
1934. július 22-én Esztergomban öltözött be.
1936. augusztus 10-én Esztergomban tett fogadalmat.
1994. április 28-án Jászberényben hunyt el.

Szívós Julianna Alfréda

1913. január 24-én Jászberényben született.
Szülei: Szívós Péter és Juhász-Nyitó Erzsébet.
1928. szeptember 4-én Esztergomban lépett be.
1931. július 26-án Esztergomban öltözött be.
1933. augusztus 3-án Esztergomban tett fogadalmat.
1939. augusztus 29-én kilépett.

Horváth Lidvina M. Viktória

1913. április 7-én Fülesen született.
Szülei: Horváth Simon és Leopold Franciska.
1928. szeptember 4-én Esztergomban lépett be.
1933. július 8-án Esztergomban tett fogadalmat.
1934. július 22-én Esztergomban tett fogadalmat.
1963. november 21-én Jászberényben hunyt el.

Urbán Anna M. Marciána

1913. április 9-én Jászszentandrásán született.
Szülei: Urbán József és Lehota Mária.
1934. szeptember 5-én Esztergomban lépett be.
1936. július 19-én Esztergomban öltözött be.
1939. július 19-én Esztergomban tett fogadalmat.
1989. november 10-én Jászberényben hunyt el.

Gonda Róza M. Hildegard

1913. november 10-én Lőcsén született.
Szülei: Gonda István és Gergely Józsa.
1928. október 4-én Székesfehérváron lépett be.
1931. július 26-án Esztergomban öltözött be.
1933. augusztus 3-án Esztergomban tett fogadalmat.
1973. június 24-én Jászberényben hunyt el.

Hegedűs Gizella M. Cassia

1920. március 21-én Jászberényben született.
Szülei: Hegedűs Sándor és Schandl Anna.
1935. szeptember 5-én Esztergomban lépett be.
1940. július 10-én Esztergomban öltözött be.

1942. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

2000. szeptember 15-én Verőcén hunyt el.

Ziska Aranka M. Rudolfina (M. Klára)

1920. május 23-án Jászberényben született.

Szülei: Ziska Zoltán és Ruzsinszky Etelka.

1938. augusztus 22-én Esztergomban lépett be.

1939. július 19-én Esztergomban öltözött be.

1941. július 19-én Esztergomban tett fogadalmat.

1982. május 24-én Szatmáron tett örökfogadalmat.

2014. október 11-én Esztergomban hunyt el, Székesfehérváron a Barátok templomába temették el.

Tassy Borbála M. Luciosa

1920. szeptember 14-én Szajolban született.

Szülei: Tassy Balázs MÁV-munkás és Török Borbála.

1936. szeptember 7-én Esztergomban lépett be.

1941. július 19-én Esztergomban öltözött be.

1943. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

1973. október 15-én Jászberényben hunyt el.

Bódi Teréz M. Clementina

1920. október 27-én Jászárokszálláson született.

Szülei: Bódi Alajos és Guba Viktória.

1939. április 1-jén Esztergomban lépett be.

1941. július 19-én Esztergomban öltözött be.

1942. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

1998. július 21-én Jászberényben hunyt el.

Bús Erzsébet M. Cehiana

1921. szeptember 28-án Jászberényben született.

Szülei: Bús István és Harmath Mária.

1936. szeptember 7-én Esztergomban lépett be.

1941. július 19-én Esztergomban öltözött be.

1942. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

2000. augusztus 1-jén Esztergomban hunyt el.

Csillik Erzsébet M. Hermína

1921. október 20-án Jászberényben született.

Szülei: Csillik Sándor szabó és Besenyi Erzsébet.

1937. augusztus 28-án Esztergomban lépett be.

1942. július 19-én Szatmáron öltözött be.

1944. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

1981. december 23-án Székesfehérváron hunyt el.

Tassi Katalin M. Flóra

1922. november 11-én Szajolban született.

Szülei: Tassi Balázs és Török Borbála (Tápiógyörgye).

1939. szeptember 16-án Esztergomban lépett be.

1944. július 19-én Szatmáron öltözött be.

1947. július 19-én Esztergomban tette le fogadalmát.

2011. december 19-án Jászberényben hunyt el.

Éhmann Erzsébet M. Eustólia

1922. november 22-én Budafokon született.

Szülei: Éhmann Ferenc asztalos és Reichard Erzsébet.

1943. szeptember 5-én Szatmáron lépett be.

1945. augusztus 15-én Szatmáron öltözött be.

1947. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

1964. február 20-án Jászberényben hunyt el.

Szabó Fekete M. Rozália

1923. április 25-én Jászberényben született.

Szülei: Szabó-Fekete Dezső és Soós Mária.

1937. szeptember 2-án Esztergomban lépett be.

1943. július 19-én Szatmáron öltözött be.

1945. október 28-án Szatmáron tett fogadalmat.

1998. szeptember 26-án Jászberényben hunyt el.

Szabó Margit M. Hieronyma

1923. május 10-én Jászládányon született.

Szülei: Szabó István földműves és Tóth Margit.

1939. augusztus 19-én Esztergomban lépett be.

1943. július 19-én Szatmáron öltözött be.

1945. július 19-én Szatmáron tett fogadalmat.

1951. március 29-én Jászberényben hunyt el.

Csillik Rozi M. Salviana

1924. június 15-én Jászberényben született.

Szülei: Csillik László és Tóth Rozália.

1940. május 1-jén Jászberényben lépett be.

1945. augusztus 15-én Esztergomban öltözött be.

1956-ban Jászberényben, a szociális otthonban tette le fogadalmát.

1983. szeptember 27-én Pannonhalmán tette le örökfogadalmát.

2003. augusztus 18-án a váci kórházban hunyt el.

Gulyás Mária M. Michelina

1925. április 11-én Jászberényben született.

Szülei: Gulyás Antal és Baranyi Amália.

1944. június 1-jén lépett be Szatmáron.

1946. július 21-én öltözött be Szatmáron.

1948. július 19-én tett fogadalmat Szatmáron.

2000. november 1-jén Esztergomban jelentkezett.

2002. január 2-án tett örökfogadalmat.

2007. február 15-én Jászberényben hunyt el.

A SZEGÉNYGONDOZÓ NŐVÉREK JÁSZBERÉNYBEN 1936–1950

A szegénygondozó nővérek (SPS/CPSP – Ferences Szegénygondozó Nővérek) letelepedése és az Egri Norma hétköznapijai

P. Oswald Egerben volt házfőnök a húszas években. Itt a koldusok annyira ellehetetlenítették a város mindennapi életét, hogy mindenkiben megfogalmazódott: valamit tenni kell! A kérdés hosszas tanulmányozása és megimádkozása után P. Oslay Oswald OFM 1927. augusztus 19-én felkereste az egri érseket az Egri Norma gondolatával, aki áldását adva rá, támogatásáról biztosította.

1927 őszén az egri ferences templomban tartott konferenciabeszéd-sorozatot a szegényügynek szentelte. November 22-én a szegénység okait vizsgálta, s megállapítása szerint az alamizsnálkodás jelenlegi formájában nem oldja meg a szegények kérdését, sőt a rászorulóknak száma nemhogy csökkenne, még növekszik is. Ezért a város vezetőivel együtt egy szegényügyi alapot kívánnak létrehozni, amelybe ki-kik lehetősége szerint fizetne be. A ferences világiak közül hatan életüket áldozzák ezen kérdés megoldásának, s elkötelezik magukat a szegényügy mellett. Nevük: Szegénygondozó Ferences Testvérek.¹⁶¹ Ezzel egy időben a koldulást a városban megtiltják, s ezt a hatóságok szigorúan ellenőrzik is.

A gyűjtés 1928. január 1-jén indult. Eger utcáiról egyszerre eltűnt a koldulás. 1930. szeptember 14-én a Norma jelöltjei az Egri Érsek kezéből magukra öltötték szerzetesnői ruhájukat, és elkezdtek az új szerzetesi Társulatban a legelső novíciátust. 1931. szeptember 15-én húsz nővér egyszerű fogadalmat tett, s megkapta diszpozícióját. A következő évben már 22 új novícia kezdte meg szerzetesi életét, új házak alakultak Gyöngyösön, Szolnokon, Baján, Ludányban pedig megnyílt a második novíciátus. A harmadik novíciátusra 32 jelölt érkezett 1932-ben.¹⁶² Jászberényben az Egri Norma bevezetésének lelkes támogatója volt P. Oswald tanítványa, P. Kiss Szaléz, aki 1934-ben került magiszternek a rendházba.

1936 augusztusában részt vett a jászberényi városi tanács ülésén, amely az Egri Norma bevezetése ügyében folytatott megbeszélést. Az ülésen a témához maga is hozzászólt, s mindenki támogatását kérte. „*Kun Lajos portelki igazgató-tanító és Pócz Benedek csíkos körű elnök aggályait P. Kiss Szaléz oszlatta el, aki határozott felszólalásában történelmi percek nevezte az értekezlet összeülését s kiemelte, hogy a redemptio óta ez a legnagyobb dolog a város érdekében, mert mindkettőnél a jászok élni akarásukat bizonyították be.*

¹⁶¹ Szmrecsányi Lajos egri érsek 1850/1930. sz. latin nyelvű Rómába küldött felterjesztése alapján, melyre a választ Rómából, a Szerzetesi Kongregáció titkárságától 1930. február 27-i dátummal 8201/28.sz. érkezett meg.

¹⁶² 1928.01.02 és 1931.12.31 között befolyt: 200 691,60 Pengő, gondozott 938 egyént. Baján megalakult 1929.07.21-én, befolyt összeg: 52 614, 62 Pengő, gondozott 343 egyént. Esztergomban: 1929. 09. 01-én alakult, befolyt összeg: 16 474,82 Pengő, gondozott 357 egyént. Kecskeméten: 1929.november 1-jén, befolyt 139 574,53 Pengő, 1256 személyt gondozott. Hatvan: 1929.12.01-én, befolyt 40 876,72 Pengő, gondozott 946 egyént. Szolnok: 1930.02.15, befolyt: 89 930,72 Pengő, gondozott: 1628 egyént. Gyöngyös: 1930.03.01. befolyt: 24 678,85 Pengő, gondozott: 658 egyént. Sátoraljaújhely: 1930.12.01-én, befolyt 61 527,83 Pengő, gondozott: 1417 egyént. In: Petro Kálmán: Az Egri Norma, Tanulmány 1927–1932, Eger 1932; 82. o.; 30. o. sköv.

*Ellenezte a szükséges összegnek adóztatás, kényszer útján való megszerzését, mert hiszi, hogy a város közönsége önkéntes adakozás útján is össze fogja adni a szükséges összeget, s ezáltal – ha nem is száz százalékban – eredményesen fog működni az egri norma nálunk is megvalósulni.*¹⁶³

Kele István apátplébános és Friedvalszky Ferenc polgármester közösen fogalmaznak meg ez ügyben egy levelet az érseknek:

„A magyar királyi belügyminiszter úr 172000/1936 sz. rendeletével a szegénykérdésnek az Egeri Norma szerint való megoldását tette kötelezővé. Jászberény megyei város képviselő testülete már előzőleg 260 kgy. 12124/1935 ki.sz. határozatával a szegényügyet az Egeri Norma szerint a Ferences Szegénygondozó Nővérek bevonásával kívánta megoldani, miért is a város képviselő-testületének 252 kgy 10025 ki 1936 sz. határozata alapján azon kéréssel fordulunk Nagyméltóságodhoz: kegyeskedjék Jászberény m. város szegényeinek gondozására két Ferences Szegénygondozó nővért f. évi szeptember 5-re küldeni, kiknek ellátásáról a város gondoskodik, míg lakásuk céljára főtisztelendő P. Oslay Oswald szent ferencrendi atya által személyesen megtekintett és általa megfelelőnek talált, jelenleg „Bódi Ilona gyermekotthon” nevet viselő I. Nádor-u 10. sz. alatti lakóházat engedi át.

Egyúttal tisztelettel jelentjük, hogy egy jószívű adakozó a lakás berendezésére 500 P-öt adományozott s így a Nővéreknek egy jó helyen lévő a nemes célnak megfelelő, berendezett lakás áll rendelkezésükre.

*Megemlíteni kívánjuk végül azt, hogy a Szegénygondozó Nővérek tevékenysége a külső szegénygondozásra terjedne ki, míg a szegényházi szegények gondozása egyenlőre az eddigi formában maradna...*¹⁶⁴

P. Oslay Oswald tartományi igazgató az új letelepedés miatt a nyári helyezések módosítására kényszerült, ezért az érseknek olyan levelet küldött, hogy Salgótarjánba került két nővér: Fazekas Mária Lukrécia (házfőnök) és Bíró Mária Andrea munkatársnak Jászberénybe kerülhessen. Ugyanebben a levélben engedélyt kért állandó kápolna felállítására, melyben az Oltáriszentséget állandóan őriznék és hetenként szentmisét mutathatnak be a ferences atyák.¹⁶⁵

A Jász Hírlap így számol be a nővérek érkezéséről:

*„Kisboldogasszony ünnepén ezrek váraoztak feszült figyelemmel a ferencrendiek hatalmas templomában. A ferences kispapok sorfalai között megérkezett a három szerzetesnő, akiket P. Kiss Szaléz, a szegényügy fáradhatatlan apostola kísért. Dr. Kele István pápai prelátus, apátplébános, dr. Friedvalszky Ferenc kormányfőtanácsos, polgármester, Mosó Dezső h. polgármester, szociális tanácsnok és P. Luptovits Kolos ferencrendi házfőnök várták a nővéreket.*¹⁶⁶

A letelepedés után berendezték a rendházat is. A kápolnát a Szent Kereszt tiszteletére szentelték fel. Megkezdték a külső szegénygondozást, illetve a szegények listáját összeállítani. 1937-ben már 230 személyt gondoztak, 142 közsegélyezetttnél végeztek ezen felül környezettanulmányozást, valamint támogattak 472 ínséges családot. Fazekas Mária Lukrécia nővér lett az előljáró, a nyílt szegénygondozás vezetője, a kápolnás, a háztörténetíró; Bíró Mária Andrea nővér lett a helyettese, egyben külső szegénygondozó, intézte a környezettanulmányokat, valamint ő a ház gondnoka is. Itt lakott még Bujdosó Gizella kedves

¹⁶³ Jász Hírlap 18. évf. 35. 1936.08.29. 2. o.

¹⁶⁴ Jászberény, 1936. augusztus hó 7. Egeri Érseki Levéltár, a Szegénygondozó Nővérek iratai.

¹⁶⁵ P. Oslay Oswald 1062. sz. 1936. augusztus 22-én kelt levele Szmracsányi Lajos érseknek; Egeri Érseki Levéltár, a Szegénygondozó Nővérek iratai.

¹⁶⁶ Megérkeztek a szegénygondozó nővérek, In: Jász Hírlap, 1936. szeptember 12. 1. o.

nővér, aki külső gondozó és háztartásvezető is egyben. Rövidesen ideköltözött Magyar Adalbertina jászberényi születésű jelölt.

Sajnos a nővéreknek átadott házban nem maradhattak sokáig, hiszen Kele István plébános már rövid idő múlva levelet küld az érseknek, hogy a Bódi-féle házat az eredeti rendeltetésnek kell visszaadni, hiszen a jötevő gyermekotthon céljaira ajánlotta fel. „*A belügyminisztérium sürgeti a várost, hogy a szóban forgó házat tulajdonképpeni rendeltetésének adja át. A Bódi-féle házból tehát ki kell költözniük a szegénygondozó nővéreknek. A város egy sokkal nagyobb, több férőhellyel és tágasabb telekkel bíró házba költözteti át őket véglegesen.*”¹⁶⁷ Az új házat a levél biztonságos és klauzúrával ellátott épületként írja le, amely rendelkezik konyhával és éléskamrával. Engedélyt kér Kele István egy félig nyilvános kápolna felszerelésére és megáldására. Ebbe a kápolnába misézési engedélyt kér, illetve az oltáriszentség őrzését is lehetővé kívánja tenni. A levél nem említi, hogy a ház a Hentes utca 11-ben található, az csak egy 1939-ben kelt kimutatásból ismeretes.¹⁶⁸

A városban a szegényalap javára folytatott munkáról és gyűjtésekről negyedéves beszámolót közöl a helyi hírlap. Az írás szerint október 1-jén 73 önkéntes adománygyűjtő indult el a városban, hogy házról háza járva szedjék össze a szükséges pénzösszeget. Így a város által adott 1500 pengő mellé 9361,66 pengőt adtak össze a berényiek, ezen felül több mint száz mázsa búzát és majdnem 50 mázsa rozsot. Összesen 3570 adakozó támogatta a szegényügyet. A kiadások így alakultak: 6370 pengőt költöttek tüzelőre, ruhát és élelmiszert vásároltak, valamint készpénzzel is támogattak embereket. Továbbá lakbértámogatást is adtak. A pénzből 181 családot, illetve velük együtt 289 személyt támogattak. A cikk így fejeződik be: „*Ezek volnának az elmúlt három hónapra vonatkozó adatok. Természetes az, hogy az átmenetnek is voltak zökkenői, azonban türelmes és megértő szeretettel sikerült azokat elhárítani. Eddigi eredménye az intézményes szegénygondozásnak az, hogy a templomkapujából egészen, az utcákról pedig legnagyobb részben eltűntek a koldusok. Ha azonban mégis látunk koldusokat, azok csak kis százalékban kerülnek ki a közsegélyezettek közül, azoknak legnagyobb része munkaképes cigányasszony és munkabíró inségesek, kiknek gondozása nem tartozik a szegényügyi hivatal hatáskörébe. A tavaszi munka bejötte után gondoskodni fogunk, hogy ezek is eltűnjenek Jászberény utcáiról.*”¹⁶⁹

A következő negyedévben már 5700 pengőre csökkent a bevétel. A szegényügy előrehaladását hátráltatta az a tény, hogy P. Kiss Szalézt elhelyezték a városból, és igazi támogatója nem akadt az ügynek. Továbbá az emberek egy része újra kezdett adakozni a koldusoknak, visszaállítva ezzel a régi beidegződést.¹⁷⁰

Friedvalszky Ferenc polgármester a képviselőtestület felhatalmazása értelmében szerkeszti meg a nővérek letelepedéséről és munkakörükről szóló szerződést, melyből kitűnik, hogy városi nyílt szegénygondozást bízzák a nővérekre. A város 80 pengő havi támogatást is biztosít a nővérek ellátására, valamint rendelkezésükre bocsát egy Nádor utca 10. szám alatti házat, melyet az örökül hagyó eredetileg gyermekotthon céljaira ajánlott fel.

¹⁶⁷ Dr. Kele István plébános 1443.sz. 1938. október 4-én kelt levele a Főegyházmegyei Hatóságnak. Egri Érseki Levéltár, a Szegénygondozó Nővérek iratai.

¹⁶⁸ Melléklet a 366/1939. sz. levélhez. A kimutatás 34 rendházat sorol fel.

¹⁶⁹ A jászberényi szegénygondozás első negyedéről itt a jelentés! In: Jász Hírlap, 1937. február 20. 2. o.

¹⁷⁰ Vö. A szegényügy állása Jászberényben, In: Jász Hírlap, 1937. június 12. 2. o.

SZERZŐDÉS

„mely egyrésről Jászberény megyei város polgármestere mint a város Szegénygondozó bizottságának elnöke, másrésről Pater Oslay Oswald mint a Ferences Mária Gondozó Nővérek rendtartományi igazgatója között a következő feltételekkel jött létre:

1. Jászberény megyei város polgármestere 172.000/1936 B.M. számú rendeletének eleget tévén, Jászberény m. város nyílt szegénygondozását a ferences Mária gondozó nővérekre bízta és pedig szám szerint kettő Mária nővérré, akik 1936. szeptember hó. 5.-dikétől a város nyílt szegénygondozásának vezetését átveszik.
2. A Mária Szegénygondozó nővérek kötelesek a város nyílt szegénygondozását szakszerűen vezetni: környezettanulmányozást lefolytatni, erről írásban és előszóval a városi szegényügyi bizottságot lekiismeretesen informálni; a városi elosztóbizottság által megállapított külső gondozottakat a megállapítás mérve alapján állandó segélyben részesíteni, a hivatalosan felvett szegényeket odaadón gondozni, lakásukat tisztán tartani, testi-lelki épségükről gondoskodni, betegségükben ápolni, lelki vigasztalásukról törődni és végre tisztességes eltemetetésükről gondoskodni s ahogy csak lehetséges, a temetőben sírjaikat virágdíszben tartani.
3. Jászberény m. város a ferences szegénygondozó nővérek által nyújtott szociális előnnyel szemben kötelezi magát, hogy két Mária nővér részére lakásul a »Bódi Ilona gyermekotthon« nevet viselő lakóházat engedi át, amelyet jótékony adományból berendez, a szerzetesnőkhöz illő módon és személyenként és havonként ellátatásukra 80., azaz Nyolcvan pengőt biztosít.
4. A Ferences Mária gondozó nővérek rendtartományi igazgatója pedig kötelezi magát, hogy úgy elméleti mint gyakorlati téren képzett munkaerőket küld a város nyílt szegénygondozására. Az esetleg meg nem felelő nővért pedig a város polgármesterének óhajára disponálásra az egyházi Főhatóságnak felterjeszti, mert a disponálások Főhatósági jögon történnek.
5. E szerződés az Egyházi-joghatóság részéről jogerőre csak akkor lép, ha a ferences Mária gondozó nővérek egyházi főhatósága, dr. Szmrecsányi Lajos egri érsekfőpásztor Öexcelenciája a szerződést a maga részéről is jóváhagyta.
6. A szerződő felek félévi időtartammal egymásnak kölcsönösen felmondhatnak, amely felmondási idő letelte után ezen szerződés hatályát veszti. Ezt azonban a rendtartományi igazgató csak az egyházi Főhatóság előzetes tudtával és beleegyezésével teheti.

*Jelen szerződés felolvasás és megértelmezés után kölcsönösen jóváhagyva aláíratott.*¹⁷¹

A szerződést aláírja Mária Franciska anya a nővérek tartományfőnöke: Ludány, 1940. február 8-án; valamint jóváhagyja Szmrecsányi Lajos érsek: Eger, 1940. február 10-én.

A felmerülő sok munka, illetve a nővérek állhatatos munkájának köszönhetően rövidesen a város úgy határoz, hogy újabb nővért kell szerződtetni, ezért Friedvalszky polgármester ilyen újabb levelet küld az érseknek, s kéri a harmadik nővér kijelölését.¹⁷² Mária Franciska anya Ludányból kéri az érseket, hogy 1940 januárjában disponálja Veszprémből Zupancsics M. Medarda nővért Jászberénybe.¹⁷³

¹⁷¹ 1939. december 2. Egri Érseki Levéltár, a Szegénygondozó Nővérek iratai.

¹⁷² Jászberény m. város képviselőtestülete 194 kgy. 1939. sz. határozatával, 1279ki.1939. sz. levél Szmrecsányi Lajos érseknek, Egri Érseki Levéltár, a Szegénygondozó Nővérek iratai.

¹⁷³ Mária Franciska 991/1939.sz. levele Szmrecsányi Lajos érseknek. Egri Érseki Levéltár, a Szegénygondozó Nővérek iratai.

Dr. Czigány Mihály szegényügyi hivatal vezetője 1940. szeptember 27-én tartott bizottsági ülésén beszámolt arról, hogy az elmúlt időszakban több mint 12 000 pengőt gyűjtöttek össze a bizottság 80 hölgytagjai, ehhez a hivataloktól 4000 pengőt szedtek össze, valamint a város 12 000 pengővel támogatta a bizottság munkáját. A pénzt lakbérre, ellátási díjra, ruházatra, tűzifára, élelmiszerre, tisztálkodási eszközökre költötték. A nővérek nyáron 250 személyt, a téli hónapokban pedig 300 szegényt gondoztak. *„Végül a szegénygondozó nővérek munkásságát méltatta. Hogy az intézményes szegénygondozásnál mit jelentenek a szegénygondozó nővérek – csak az tudja, aki a szegényüggyel foglalkozik. Nélkülük a szegénygondozás egyszerű közigazgatási aktussá válna. A hatóság előteremtené a fedezetet, a szegényeknek eljuttatná azt és többet nem tudna adni. A nővérek ezen felül elviszik a szegényekhez azt, ami már nekik nagyon hiányzik. Elviszik egyikhez az anyagi szeretetet, másikkal pedig a jó gyermeki gondoskodást, de odaadják ezen felül az egész életüket. ... Mi csodálattal tekintünk a szegénygondozó nővérekre és az ő példájuk kell, hogy lelkesítse azokat, akik a szegényüggyel foglalkoznak, egyúttal köszönöm azt a jóságos szeretetet, amivel napról napra felemelik az elesett embertársainkat.”*¹⁷⁴

A nővérek rendszeresen vezetett kiadási és bevételi napló szerint havonta 160 pengő bevételük volt (három Nővérré) ez évente 1920 pengőt tesz ki. Ez később emelkedett 285 pengőig. Ez körülbelül fedezte a kiadásukat.¹⁷⁵

Visszonyítási alapnak elfogadható József Attila Születésnapomra című versének részlete: „s még havi kétszáz sose telt”. Attilának egymagára 200 pengő lett volna szükséges, s a nővéreknél három-négy személyre volt 160 pengő: ebből látható, hogy a kor viszonyaihoz képest szerény körülmények között éltek a nővérek.

A nővérek részt vettek a városi kulturális életben is. Mint arról a Jász Hírlap beszámol: 1940. december 1-jén a Katolikus Legényegyletben a Szent Ágnes Kongregáció tagjaival előadták Mentés Mihály Asszisi kis virága c. színművét, mely Szent Klára életét mutatta be. Az előadásnak nagy sikere volt.¹⁷⁶

Újabb kápolnaszentelésre került sor a háború után a nővérek házában: „*Dr. Kele István prelátus áldotta meg a Szegénygondozó nővérek kápolnáját – új oltárt, oltárképet s berendezést – amit a háború által elpusztított régi helyébe állítottak.*”¹⁷⁷

1948. december 14-én a híveknek a ferences plébánián zacskókat osztottak ki, hogy élelemmel megtöltve hozzák vissza a szegények karácsonyi segélyezésére. December 23-án a nővérek 150 segélycsomagot osztottak szét.

A nővérek félig nyilvános kápolnájában őrizték az Oltáriszentséget, illetve a megyésfőpásztor engedélyezte a rendszeres szentmiséket is, továbbá gondoskodni kellett a nővérek lelkivezetéséről, gyóntatásáról.

1936-ban rendkívüli gyóntatónak és misézőnek P. Luptovits Kolos jászberényi házfőnököt, állandó, vagyis rendes lelkésznek pedig P. Kiss Szaléz magisztert kérték fel.

1937-ben P. Váradi Béla ferences lektort nevezte ki az érsek rendes gyóntatónak, rendkívüli gyóntatónak pedig P. Szencsár Pétert (P. Kolos Gyöngyösre, Kiss Szaléz Salgótarjánba került, majd pedig az amerikai misszióba költözött.)

1941-ben Lékó Béla érseki tanácsos, jákóhalmi plébános lett kinevezve.

1944-ben Sivák István, Jászberény-főplébániai káplán kapott megbízást.

¹⁷⁴ Közel 37 000 pengőt juttatott a jászberényi szegényügyi hivatal az elmúlt évben a segélyezetteknek, In: Jász Hírlap, 1940. október 12. 1–2. o.

¹⁷⁵ 1936–1941; Egri Érseki Levéltár, a Szegénygondozó Nővérek iratai.

¹⁷⁶ Toborzó: Kitérően sikerült Asszisi kis virágának előadása a Kat. Legényegyletben, in Jász Hírlap, 1940. 12. 2. o.

¹⁷⁷ Historia Parochiae OFM in Jászberény ab anno 1944; 1946. június 5.

A Ferences Szegénygondozó Nővérek rendháza Jászberényben

1945-ben Farkas István hitoktató kapott megbízást a nővérek lelkipozására.

1948-ban újabb három évre kapott megbízást erre a szolgálatra, de sajnos már csak rövid ideig lehetett lelkivezető a nővéreknél.

Tóth Ilona Aquinata szegénygondozónővér rendi ruhában

Mária Franciska anyja 1949-ben szomorú levelet küld a Főhatóságra, melyben tájékoztatást ad arról, hogy a városi hatóság a nővéreket elbocsátotta. Két nővér kiküldését kérte Jászfelsőszentgyörgy plébánosa egyházközségi és karitatív munkára. A nővérek egyébként templomtakarítási, gondozási munkát végeztek ezután Jászberényben. A levélből az is kitűnik, hogy ekkor már a Városi Szeretetházi Otthonban is dolgoztak.¹⁷⁸

Erről a plébániatörténetben találtam egy igen rövid bejegyzést, mely szerint 1948. október 17-én szeretetházat avattak a szomszédban, a város vezetői az egyháziak meghívását nem tartották fontosnak. „*Plébános eszméje volt a ház megvétele. Ferences gondozó nővérek gondozására vannak bízva a szegények ez idő szerint: 23.*”¹⁷⁹

Ugyancsak a plébániatörténetben olvasható egy rövid bejegyzés 1949 áprilisában, mely szerint a város elbocsátotta a nővéreket a szeretetházból, és eltiltotta őket a külső gondozástól.

Mária Franciska anyja utolsó levelében engedélyt kért a jász származású László Erzsébet Mária Eszter nővér örökfogadalmához, aki ez idő szerint Jákóhalmán tartózkodott.¹⁸⁰

¹⁷⁸ Mária Franciska anyja 368 sz. 1949. május 20-án Ludányhalásziiban kelt levele az Érsek atyának. Egri Érseki Levéltár, a Szegénygondozó Nővérek Iratai.

¹⁷⁹ Historiae Parochiae OFM in. Jászberény ab anno 1948.

¹⁸⁰ Mária Franciska 1950. július 27-én, Budapesten kelt levele az Érsek atyának. Egri Érseki Levéltár, a Szegénygondozó Nővérek Iratai. Mária Franciska anyag 202. sz

A jászberényi rendház lakói¹⁸¹

1936–1939

Fazekas Anna M. Lukrécia előljáró, a nyílt szegénygondozás vezetője és külső szegénygondozó; ínségakció-környezettanulmányozó, kápolnás, háztörténetíró, gépíró.

Bíró Ilona M. Andrea előljáró helyettes, külső szegénygondozó, ínségesek és közsegélyezettek környezet tanulmányozója, asszisztens, gondnok

1940–1941

Fazekas Anna M. Lukrécia előljáró, a nyílt szegénygondozás vezetője és külső szegénygondozó; ínségakció-környezettanulmányozó, kápolnás, háztörténetíró, gépíró.

Bíró Ilona M. Andrea előljáró-helyettes, külső szegénygondozó, ínségesek és közsegélyezettek környezettanulmányozója, asszisztens, gondnok

Vajda Ilona M. Klára

Zuppancsics Etel M. Medárda

1942–1943

Havasi Róza M. Kamilla előljáró

Bíró Ilona M. Andrea előljáró helyettes, külső szegénygondozó, ínségesek és közsegélyezettek környezettanulmányozója, asszisztens, gondnok

Kis Irén M. Borgia

1944

Havasi Róza M. Kamilla előljáró

Kis Irén M. Borgia

1945

Havasi Róza M. Kamilla előljáró

Kis Irén M. Borgia

Mülleck Franciska M. Julianna

1946

Chilkó Julianna M. Zsuzsanna előljáró

Mülleck Franciska M. Julianna

1947–1948

Babos Rozália M. Benigna előljáró

Bíró Ilona M. Andrea

1949

Majlik Erzsébet M. Desidéria előljáró

Babos Rozália M. Benigna

Lőcsei Piroska M. Hugolina

1950

Hevér Julianna M. Angéla

Ritter Erzsébet M. Karola

¹⁸¹ A fejezet a Szegénygondozó Nővérek Anyakönyve, a Fogadalmak Könyve, az Esztergomi Anyaház irat anyaga, Hajós M. Ágnes nővér jegyzetei, valamint az Egri Érseki Levéltár nővérekre vonatkozó iratai alapján készült.

Lőcsei Piroska M. Hugolina
Kovács Aranka M. Hedvig
Pusztai Erzsébet M. Krizanta

Ferences Szegénygondozó Nővérek életrajzi lexikonja¹⁸²

Havasi Róza M. Kamilla

1896. augusztus 8-án született Budapesten.
Szülei: Havasi József (hentes, mészáros) és Horváth Júlia.
Foglalkozása: hivatalnoknő.
1929. október 9-én lépett be a rendbe.
1930. szeptember 14-én öltözött be.
1931. szeptember 15-én tett egyszerű fogadalmat.
1931-ben Ludányban volt.
1932-ben Egerben előljáró.
1938-ban Veszprémben előljáró.
1942-ben Jászberényben előljáró.
1943. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.
1946-ban Kisvárdára kerül.
1947-ben Budafokon előljáró.
1994. január 1-jén Jászberényben hunyt el.

Mülleck Franciska M. Julianna

1898. március 3-án Eleken született.
Szülei: Mülleck Jakab (földműves) és Klemm Teréz.
Végzettsége: 4 polgári.
1933. május 21-én lépett be a rendbe.
1933. szeptember 14-én öltözött be.
1934. szeptember 15-én tett egyszerű fogadalmat.
1936-ban Újpesten szolgált.
1940-ban Makón dolgozott.
1943. október 4-én tett örökfogadalmat.
1945–1946-ban Jászberényben szolgált.
1948-ban Egerben a szeretetházban dolgozott, de átkerült Salgótarjánba.
1949–1950-ben Mohácson szolgált.
1979. március 17-én Jászberényben hunyt el.

Babos Rozália M. Benigna

1899. február 23-án született Alsóbagodon.
Szülei: Babos Mihály (földműves) és Kozma Borbála.
Végzettsége: 4 polgári.
1933. május 21-én lépett be a rendbe.
1933. szeptember 14-én öltözött be.
1934. szeptember 15-én tett egyszerű fogadalmat.

---

¹⁸² A fejezet Hajós M. Ágnes nővér jegyzetei alapján készült.

1934-ben Kispesten dolgozott.
1937-ben Sátoraljaújhelyen előjáró.
1939-ben Kispesten előjáró.
1944. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.
1944-ben Ludányban szolgált.
1945-ben Pestszentlőrincen előjáró.
1947-ben Jászberényben előjáró, 1949-ben még itt maradt, de nem ő az előjáró.
1950-ben Kiskunfélegyházán szolgált.
1979. március 17-én hunyt el.

Ritter Erzsébet M. Karola

1903. szeptember 14-én Nagybányán született.
Szülei: Ritter Mihály (cipész) és Zamuka Vilma.
Végzettsége: 4 elemi, jó eredménnyel.
1939. november 1-jén lépett be a rendbe.
1940. május 1-jén öltözött be.
1941-ben tett egyszerű fogadalmat.
1950-ben Jászberényben szolgált.
1996. október 21-én temették Szécsényben.

Vajda Ilona M. Klára

1903. október 23-án Kecskeméten született.
Szülei: Vajda István (városi altiszt) és Máté Ilona.
Foglalkozása: hivatalnoknő. Végzettsége: kereskedelmi érettségi, jó eredménnyel.
1930. január 3-án lépett be a rendbe.
1930. szeptember 14-én öltözött be.
1931. szeptember 15-én tett egyszerű fogadalmat.
1931-ben Baján szolgált.
1933-ban Kiskunfélegyházán előjáró.
1937-ben Győrben előjáró.
1939-ben Balassagyarmaton dolgozott.
1940-ben Jászberénybe került.
1942-ben Sátoraljaújhelyen és Diósgyőrben szolgált.
Nem tett örökfogadalmat.
1943. június 4-én kilépett, fogadalmi alól a rozsnyói püspökség 2421/1943 sz. alatt felmentette.

Hevér Julianna M. Angéla

1906. január 24-én Topolyán született.
Szülei: Hevér Albert (vasutas Gyöngyösön) és Kislinder Adél.
Végzettsége: 4 középiskola, elégséges eredménnyel.
1931. január 10-én lépett be a rendbe.
1931. október 3-án öltözött be.
1932. október 4-én tett egyszerű fogadalmat.
1932-ben Szolnokon szolgált.
1934-ben Szombathelyre került.
1940-ben Győrben élt.
1943. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.

1944-ben Szombathelyen szolgált.

1950-ben Jászberényben dolgozott.

1999. október 21-én Szécsényben hunyt el, Jászberényben temették el.

Fazekas Anna M. Lukrécia

1906. szeptember 23-án született Pécsen.

Szülei: Fazekas Károly (fodrász) és Szerdahelyi Mária.

Végzettsége: 4 polgári, jó eredménnyel.

1932. november 1-jén Pécsen jelölt.

1935. július 13-án beöltözött.

1936-ban Jászberényben előjáró, nyílt szegénygondozás vezető és külső szegénygondozó; inségakció környezettanulmányozója, kápolnás, háztörténetíró, gépíró.

1942-ben Veszprémben szolgált.

1946. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.

1948-ban Balassagyarmatra került.

2008. szeptember 19-én Esztergomban hunyt el, Szécsényben temették.

Bujdosó Borbála M. Bernadett

1906. december 22-én született Jászberényben.

Szülei: Bujdosó László (földműves) és Kis Piroska.

Foglalkozása háztartásbeli volt. Az ismétlő iskolát kitűnő eredménnyel végezte el.

1930. július 29-én lépett be a rendbe.

1931. október 3-án öltözött be.

1932. október 4-én tett egyszerű fogadalmat.

1932-ben Szombathelyre került.

1941-ben Budafokra került.

1943. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.

1943-ban Szombathelyen szolgált.

1944-ben rövid időt Újpesten töltött.

1949-ben Pesterzsébetre került.

1994. március 31-én Jászberényben hunyt el.

Lőcsei Piroska M. Hugolina

1908. február 1-jén született Kiskunfélegyházán.

Szülei: Lőcsei Antal (tanító) és Lőcsei Terézia.

Végzettsége: okleveles tanítónő.

1938. június 24-én lépett be a rendbe.

1938. október 3-án öltözött be.

1939. október 4-én tett egyszerű fogadalmat.

1939-ben Diósgyőrben dolgozott.

1944-ben Sátoraljaújhelyre került.

1945-ben Szombathelyen élt.

1948. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.

1949-ben Jászberényben szolgált.

1996. július 14-én Kiskunfélegyházán hunyt el.

Chilkó Julianna M. Zsuzsanna

1910. március 18-án Budapesten született.

Szülei: Chilkó Géza (gyöngyösi városi altiszt) és Behő Júlia.

Végzettsége: 4 polgári, jó eredménnyel.
1936. augusztus 5-én lépett be a rendbe.
1937. február 25-én öltözött be.
1938. február 28-án tett egyszerű fogadalmat.
1938-ban Szécsényben előljáró.
1943-ban Kiskunkfélegyházán előljáró.
1946-ban Jászberényben előljáró.
1947. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.
1947-ben Pestszentlőrincen előljáró.
1993. március 14-én Gyöngyösön hunyt el.

Kovács Aranka M. Hedvig

1911. március 12-én Sárrétudvariban született.
Szülei: Kovács Ferenc (kereskedő) és Zagyva Zsófia.
Végzettsége: 6 elemi, jó eredménnyel.
1942. szeptember 24-én lépett be.
1944 júniusában elbocsátják a rendből, de újra felvételét kérte.
1946. október 3-án öltözött be.
1948-ban Győrben szolgált.
1949–1950-ben Jászberényben élt.
1995. december 14-én Nagyvenyimben hunyt el.

Magyar Anna M. Adalbertina

1911. június 4-én született Jászberényben.
Szülei: Magyar János (kisbirtokos) és Fózer Mária.
Végzettsége: 4 elemi iskola és 3 gazdasági ismétlő.
1936. október 1-jén Jászberényben jelölt.
1937. november 19-én öltözött be. A ludányi járásban dolgozott.
1938. november 20-án tett egyszerű fogadalmat.
1938-ban Ludányban belső gondozó.
1941-ben Szolnokra kerül.
1944-ben Budapesten találjuk.
1947-ben Ludányban, majd Pesterzsébeten.
A háború után nem tért vissza, elbocsátva 1948. október 4-én.

Majlik Erzsébet M. Desidéria

1912. szeptember 28-án született Salgótarjánban.
Szülei: Majlik Pál (szabó) és Milán Vilma.
Végzettsége: 4 polgári, jó eredménnyel.
1932. március 28-án lépett be a rendbe.
1932. október 15-én öltözött be.
1933. október 16-án tett egyszerű fogadalmat.
1934-ben Szombathelyen szolgált.
1937-ben Szécsényben előljáró.
1938-ban Esztergomban dolgozott.
1940-ben a ludányi járásban szolgál és előljáró. 1945-ben már nem előljáró.
1944. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.

1949-ben Jászberényben szolgált.

1995. május 15-én Salgótarjánban hunyt el.

Palócz Anna M. Valéria

1914. augusztus 9-én született Jászberényben.

Szülei: Palócz József (földműves) és Kovács Mária.

3 gazdasági iskolát végzett, jeles eredménnyel.

1934. december 10-én lépett be a rendbe.

1935. július 13-án öltözött be.

1936. július 14-én tett egyszerű fogadalmat.

1936-ban Veszprémben rövid időt tölt, majd Győrbe került.

1943-ban Pesterzsébeten, Kiskunfélegyházán, majd Ludányban szolgált.

1946. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.

1992. március 4-én Bécsben hunyt el.

Bíró Ilona M. Andrea

1912. február 21-én Hatvanban született.

Szülei: Bíró Márton (vasutas) és Pócsai Rozália.

Végzettsége: 3 gazdasági ismétlő, jó eredménnyel.

1934. november 29-én lépett be.

1935. július 13-án beöltözött.

1936. július 14-én tett egyszerű fogadalmat.

1936-ban Jászberényben előjáró-helyettes, külső szegénygondozó, ínségesek és a közsegélyezettek környezettanulmányozója, asszisztens, gondnok.

1944-ben Szolnokon, majd Újpesten szolgált.

1946. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.

1946-ban Újpesten, Kispesten, majd Budafokon szolgált.

1947-ben Jászberényben szolgált.

1949-ben Szekszárdra került.

1974. december 15-én hunyt el Budapesten.

Kis Irén M. Borgia

1913. január 4-én Csapon született.

Szülei: Kiss György (csendőrőrmester) és Bakos Irma.

Végzettsége: 4 polgári iskola, jó eredménnyel.

1934. október 20-én lépett be a rendbe.

1935. július 13-án öltözött be.

1936. július 14-én tett egyszerű fogadalmat.

1936-ban Egerben, majd Kecskeméten szolgált.

1937-ben Győrben dolgozott.

1938-ban Újpestre került.

1940-ben Jászberényben dolgozott.

1945. május 2-án tett örökfogadalmat.

1945. augusztus 29-én hunyt el.

Bujdosó Irén M. Gizella

1913. október 24-én Jászberényben született.

Szülei: Bujdosó László (földműves) és Kis Piroska Teréz.

Végzettsége: 6 elemi és 2 ismétlő.

1950. január 1-jén lépett be, jelölt volt.
 1990. július 7-én beöltözött és tett örökfogadalmat.
 1996. szeptember 5-én Pécsen hunyt el.
 1996. szeptember 12-én Jászberényben temették.

Bujdosó Júlia Mária Gorgónia

1917. július 4-én Jászberényben született.
 Szülei: Bujdosó László (földműves) és Kispiroska Terézia.
 Végzettsége: 2 polgári iskola, jeles eredménnyel.
 1936. május 6-án lépett be a rendbe.
 1937. február 25-én öltözött be.
 1938. február 28-án tett egyszerű fogadalmat.
 1938-ban Kecskeméten szolgált.
 1940-ben Diósgyőrbe került.
 1943-ban Sátoraljaújhelyen szolgált.
 1947. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.
 1949–1950-ben Makón szolgált.
 Fogadalmi alól püspöki felmentést kapott.
 1998. szeptember 30-án Nagyvenyimben halt meg.

Pintér Margit M. Digna

1919. április 1-jén Jászberényben született.
 Szülei: Pintér József (földműves) és Nagy Amália.
 Végzettsége: 3 gazdasági ismétlő iskola, kitűnő eredménnyel.
 1936. május 31-én lépett be a rendbe.
 1937. február 25-én öltözött be.
 1938. február 28-án tett egyszerű fogadalmat.
 1939. március 1-jén küldték el a rendből.

Zuppancsics Etel M. Medárda

1919. április 9-én született Pécsen.
 Szülei: Zuppancsics ???¹⁸³ felvigyázó és Édenhoffer Mária.
 Végzettsége 3 ipariskola: női szabó, jeles eredménnyel.
 1937. május 1-jén Kispesten jelölt volt.
 1937. november 19-én öltözött be.
 1938. november 20-án tett egyszerű fogadalmat.
 1938-ban Veszprémben belső gondozó, illetve új letelepedés esetén tartalék.
 1940. január 1-től Jászberényben szolgált.
 1940. július 14-én fogadalma lejártával kilépett a rendből.

Mátyás Izabella M. Beatrix

1919. április 11-én született Petőmihályfán.
 Szülei: Mátyás József (kisbirtokos) és Dormán Mária.
 1939. november 27-én lépett be.
 1940. október 4-én öltözött be. Nem tett örökfogadalmat.
 1991. december 28-án Jászberényben hunyt el.

¹⁸³ A nővérek anyakönyvében Zuppancsics Etel szerepel, de ez biztos elírás!

Bujdosó M. Joachina

1919. október 15-én született Jászberényben.
Szülei: Bujdosó László (földműves) és Kis P. Teréz.
Végzettsége: 3 gazdasági ismétlő iskola, kitűnő eredménnyel.
1937. szeptember 29. Szombathelyen jelölt.
1938. október 3-án öltözött be.
1939. október 4-én tett egyszerű fogadalmat.
1939-ben Győrben belső gondozó.
1942-ben Rákospalotán dolgozott.
1946-ban Sashalomra, majd Egerbe került.
1948. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.
1949-ben Diósgyőrben szolgált.
1950-ben Kecskemétre kerül.
2010. január 9-én Jászberényben hunyt el.

Litkei Erzsébet M. Kassziána

1920. május 28-án Jászberényben született.
Szülei: Litkei István (gimnáziumi altiszt) és Dudás Anna.
1936. augusztus 10-én lépett be a rendbe.
1937. február 25-én öltözött be.
1938. február 28-án tett egyszerű fogadalmat.
1938-ban Szombathelyen szolgált.
1939-ben Győrben dolgozott.
1942-ben Szombathelyre került.
1945-ben Győrben szolgált.
1947-ben Kispesten dolgozott.
1947. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.
1948-ban Újpestre helyezték.
1994. március 25-én Jászberényben hunyt el.

*Litkei család, ülő sorban balról jobbra: Anna, édesanyjuk, Dudás Anna, Mária.
Álló sorban: Sándor, József, Erzsébet Kassziána (szerzetesnővér), János, Antal
(lelkész), Ferenc (lelkész)*

Fehér Erzsébet M. Fábiána

1920. november 25-én született Hatvanban.
Szülei: Fehér József (betonműkésztő) és Pap Mária.
Végzettsége: 3 gazdasági ismétlő iskola, jeles eredménnyel.
1936. július 26-án lépett be a rendbe.
1937. február 25-én öltözött be.
1938. február 28-án tett egyszerű fogadalmat.
1938-ban Budapesten, majd Egerben szolgált.
1947-ben Egerben az Almagyar utcába került.
1947. szeptember 12-én tett örökfogadalmat.
1989. február 21-én Jászberényben halt meg.

Kovács Amál Ignácia

1921. június 15-én Jászberényben született.
Szülei: Kovács János (napszámos) és Sági Mária.
Végzettsége: 6 elemi, 2 gazdasági ismétlő, kitűnő eredménnyel.
1937. május 10-én Makón jelölt.
1937. november 19-én öltözött be.
1938. március 16-án kilépett, egyszerű fogadalmat nem tett.

Kisnémet Ilona M. Judit

1921. augusztus 26-án született Jászberényben.
Szülei: Kisnémet Demeter (földműves) és Lakatos Ágnes.
Végzettsége 6 elemi, 3 általános ismétlő iskola, kitűnő eredménnyel.
1938. november 29-én lépett be.
1939. február 2. Rákospalotán jelölt.
1939. október 3-án öltözött be.
1940. október 4-én tett egyszerű fogadalmat.
1940-ben Ludányban dolgozott.
1941-ben Sátoraljaújhelyen szolgált.
1943-ban Diósgyőrbe került.
1946-ban Budafokon, majd Kiszpesten szolgált.
1948-ban Gyulán a járási szanatóriumban dolgozott.
1949-ben Újpestre került.
1949. november 18-án tett örökfogadalmat súlyos betegségben.
1953. november 5-én hunyt el.

Dudás Erzsébet M. Kléta

1922. november 13-án Jászberényben született.
Szülei: Dudás István (gazdálkodó) és Tiszai Rozália.
Végzettsége: 3 gazdasági iskola, kitűnő eredménnyel.
1943. július 1-jén léptett be a rendbe.
1944. május 1-jén öltözött be.
1946. május 2-án tett egyszerű fogadalmat.
Ludányban, majd Budapest-Zugligeten szolgált 1950-ig.
2009. december 4-én Szécsényben hunyt el.

Matics Terézia Urbána

1922. november 18-án született Magyarpolányban.
Szülei: Matics Vendel (vendéglős) és György Anna.
Végzettsége női ipariskola, jó eredménnyel.
1938. július 1-jén lépett be: Jászberényben jelölt.
1939. május 1-jén öltözött be.
1940. május 2-án tett egyszerű fogadalmat.
1940-ben Budafokon szolgált.
1943-ban Vácra került.
Innen átkerült Szombathelyre.
1945. június 1-jén kilépett.

Bujdosó Ilona M. Krisztina

1923. augusztus 1-jén Jászberényben született.
Szülei: Bujdosó László (földműves) és Kis Piroska.
Végzettsége: 3 gazdasági iskola, jó eredménnyel.
1944. október 3-án lépett be a rendbe.
1946. május 2-án tett egyszerű fogadalmat.
Élete utolsó éveiben a jászberényi Egyházi Otthonban lakott.
2018. január 4-én Szécsényben hunyt el, a szegénygondozó nővérek Betánia Otthonában.
Jászberényben, a Szent Imre-temetőben, a családi sírkertben nyugszik.

László Erzsébet M. Eszter

1924. november 16-án született Jászfákóhalmán.
Szülei: László Sándor (földesgazda) és Sas Margit.
Végzettsége: 6 elemi, 1 gazdasági iskola, kitűnő eredménnyel.
1939. március 2-án lépett be.
1940. május 1-jén öltözött be Ludányban.
1940. október 4-én tett egyszerű fogadalmat.
1941-ben Kiszpesten külső gondozó.
1942-ben Veszprémben szolgált.
1946-ban Diósgyőrbe került.
1950-ben Jászberényben a világi szociális otthon vezető főnővére.
1950. május 25-én titokban tette le örökfogadalmát.
1991-ben újra felölthette a rendi ruhát, és a szécsényi közösség alapító tagja, előljárója lett.
2000-ben az idősek és betegek iránti odaadó szolgálatát Nógrád Megye Közgyűlése Salkaházi Sára-díjjal jutalmazta.
2015. május 26-án hunyt el Szécsényben. Engesztelő szentmise lelki üdvéért 2015. június 3-án volt a szécsényi ferences templomban, majd a városi temetőben temették el.

Pusztai Erzsébet M. Krizanta

1925. február 29-én Ludányban született.
Szülei: Pusztai József (földműves) és Kurucz Margit.
Végzettsége: 6 elemi, elégséges eredménnyel.
1947. október 30-án lépett be a rendbe.
1948. május 1-jén öltözött be.
1949. október 4-én tett egyszerű fogadalmat.

1949-ben Ludányban szolgált.
1950-ben Jászberényben élt.
1982. július 21-én Budapest-Rákoskeresztúron hunyt el.

Palócz Erzsébet M. Fidélia

1925. november 23-án született Jászberényben.
Szülei: Palócz János (temetőcsősz) és Kovács Mária.
Végzettsége VII. elemi iskola és I. továbbképző munkaiskola.
1941. július 25-én Győrben jelölt volt.
1942. május 1-jén öltözött be.
1942. december 30-án elbocsátva a novíciátusból.

Tóth Ilona M. Aquináta

1926. augusztus 22-én született Jászberényben.
Szülei: Tóth József (földműves) és Járomi Erzsébet.
Végzettsége VI. elemi és III. gazdasági iskola, kitűnő eredménnyel.
1941. szeptember 1-jén Gyulán jelölt volt.
1942. május 1-jén tett öltözött be.
1943-ban Szécsényben dolgozott.
1945-ben Veszprémben, majd Gyulán szolgált.
1949-ben Egerben az Almagyar utcában szolgált.
1949. szeptember 19-én tett örökfogadalmat.
2014. február 24-én Jászberényben hunyt el.

Tóth Ilona M. Aquinata

Bakos Ilona Gonzága

1927. február 27-én született Jászberényben.
Szülei: Bakos Sándor (földműves) és Muhari Viktória.
Végzettsége: V. elemi iskola, jeles eredménnyel.
1936. november 6-án lépett be, Szécsényben volt jelölt.
1938-ban Szombathelyen belső gondozó.
1942. május 1-jén öltözött be.
1942. december 1-jén elbocsátva a novíciátusból.

MÁS RENDEK JÁSZBERÉNYI SZÜLETÉSŰ SZERZETESEI

Piaristák (SP –régen Kegyes Tanítórend, ma Kegyes Iskolák Isten Anyjáról nevezett Szegény Szabályozott Papjainak Rendje)

P. Balla János

- 1794. augusztus 18-án Jászberényben született.
- 1813. október 31-én Kecskeméten lépett be a rendbe.
- 1813–1815. novícius.
- 1815-től grammatikai osztályban tanított.

P. Deák András Menyhért

- 1702. november 24-én Jászberényben született.
- 1721-ben lépett be a rendbe.
- 1723–1725. Debrecenben magiszter
- 1725/26-ban Kecskeméten magiszter és hittanár.
- 1727/28-ban Szegeden filozófiai tanulmányokat folytat.
- 1729–1731 között Nyitrán teológiát tanul, magiszter a nemesi konviktusban és hitszónok.
- 1732-ben Szegeden retorika és poétika tanár, a növendékek lelkipásztorja.
- 1732. augusztus 18-án Szegeden hunyt el.

P. Franyó János Rajmund

- 1700. január 24-én Jászberényben született.
- 1720. október 3-án lépett be a rendbe.
- 1723-ban Vácott magiszter.
- 1724-ben Kecskeméten magiszter és hittanár.
- 1725-ben Vácott magiszter, a grammatikai osztály tanára és hittanár.
- 1726/27-ben Veszprémben hittanár és a grammatikai osztály tanára, filozófiai tanulmányokat folytat.
- 1729-ben Vácott teológiát tanul.
- 1730/31-ben Szegeden retorika- és poétikatanár, teológiát tanul.
- 1732/36-ban Tokajban hitszónok.
- 1737/38-ban Kecskeméten hitszónok.
- 1739-ben Veszprémben hitszónok.
- 1740-ben Vácott és Pesten dolgozik, hitszónok.
- 1742-ben Hévízen segédlelkész.
- 1743-ban hitszónok.
- 1744-ben Debrecenben hitszónok.
- 1745/46-ban Veszprémben hitszónok.
- 1747/1751-ben Szegeden hitszónok és segédlelkész.
- 1752–1754-ben Máramaroszigeten hitszónok.
- 1755-ben a magyaróvári (Mosonmagyaróvár) kolostorban él, Kilitiben (Dunakiliti) segédlelkész.
- 1756-ban Tokajban és Tarcalon lelkész.
- 1757-ben Kecskeméten hitszónok.
- 1758/59-ben Szent Annán hitszónok.

1760–1762. Kecskeméten hitszónok.
 1763-ban Szent Annán hitszónok.
 1764–1767. Szegeden rendkívüli hitszónok.
 1766/1767-ben Szegeden helyettes igazgató és hitszónok
 1769–1782. Kecskeméten spirituális
 Jászkapitány is volt? 1782. június 24-én Kecskeméten hunyt el.

P. Hájoss István (Hájos, Hajós, Hájás) Gáspár

1724. május 1-jén született Jászberényben.
 1743. október 21-én Nagykárolyban lépett be a rendbe.
 1744. december 8-án tett örökfogadalmat.
 1745–1947 között Nyitrán magiszter.
 1748/49-ben Vácott az alsóbb iskolában tanít és hittanár.
 1750-ben Kecskeméten filozófiai tanulmányokat folytat.
 1751-ben Nagykárolyban filozófiát tanul.
 1752/1753-ban Debrecenben teológiát tanul.
 1753. május 3-án szentelték pappá.
 1754–1756-ban Tokajban minden osztályban tanít és hitoktat.
 1757-ben Debrecenben a grammatikai osztályban tanít.
 1758-ban Szegeden hitszónok és hittanár.
 1759-ben Szegeden segédlelkész.
 1760/61-ben Szent Annán a grammatikai osztályban tanít.
 1762/1763-ban Nagykárolyban a grammatikai osztályban tanít.
 1764/1765-ben Kecskeméten az alsóbb osztályban tanít, illetve a grammatikai osztályban.
 1766-ban Tokajban a grammatikai osztályban tanít.
 1767-ben Szent Annán prefektus.
 1768-ban Nagykárolyban a poetikai osztályban tanít.
 1769-ben Szegeden a poetikai osztályban tanít.
 1770–1779. Kecskeméten „a történeti munkáján dolgozik”.
 1780–1782. Kecskeméten igazgatóhelyettes.
 1783–1784. Kecskeméten a közösségben dolgozik
 1785-ben Szegeden a közösségben dolgozik.

P. Kiss Mihály Adrián

1726. október 7-én Jászberényben született.
 1745. október 7-én Nagykárolyban lépett be a rendbe.
 1747. október 8-án tett örökfogadalmat Kecskeméten.
 1748-ban Nyitrán tanár.
 1749/1750-ben Pesten filozófiai hallgató.
 1751–1753-ban Mosonmagyaróváron tanár és hittanár.
 1754. május 12-én tett szentelték pappá.
 1754/1755-ben Debrecenben teológiai hallgató.
 1757/1758-ban Medgyesen a poetikai osztály magisztere.
 1759/1760-ban Nyitrán hittanár és helyettes vezető.
 1761/1762-ben Medgyesen helyettes előjáró és magiszter.
 1763/1764-ben Kecskeméten fizikatanár.
 1765-ben Privigyén helyettes novícius–magiszter.
 1766-ban Nagykárolyban filozófiatanár.

1767–1769. Szencen helyettes igazgató és tanár.
 1770–1772. Szencen igazgató.
 1773–1775. Vespémben igazgató.
 1775. októbertől Privigyén helyettes novíciusmagiszter.
 1779–1782. Vácott a Teresianumban igazgatóhelyettes.
 1783–1801. Veszprémben igazgatóhelyettes.
 1801. február 17-én Vespémben hunyt el.

P. Podhradczy (Podraczki, Podragy) György Mihály

1737. június 4-én Jászberényben született.
 1755. október 15-én Privigyén öltözött be.
 1757. október 18-án tett örökfogadalmat.
 1762. május 29-én szentelték pappá.
 1758-ban Rosenbergben tanár.
 1759/1760-ig Nyitrán filozófiai hallgató.
 1761–1763. Nyitrán teológiai hallgató..
 1764/1765-ig Pesten tanár
 1766/1767-ig Tatán tanár.
 1768-ban Pesten tanít.
 1769-ben a Niczky-családnál nevelő.
 1770–1776-ban Nyitrán teológiai tanár.
 1777–1782-ben Vácott igazgató.
 1783–1785-ben Breznóban igazgató és tanár.
 1786–1787-ben Breznóban tanár.
 1787–1788-ben Schemniciben helyettes igazgató.
 1789-ben Breznóban igazgató.
 1790–1799. Podoliniben igazgató.
 1800–1802. Breznóban igazgató és templomigazgató.
 1803-ban Tanán gimnáziumigazgató.
 1804–1805-ben Podoliniben iskolalelkész.
 1806–1807-ben Cibiniben helyettes igazgató.
 1808-ban Breznóban igazgatóhelyettes.
 1808. április 18-én Breznóban hunyt el.

P. Hegyi Pál Emmánuel

1830. január 25-én Jászberényben született.
 1852. október 7-én Vácott öltözött be.
 1854/1855-ben Nagykárolyban vallás-, görög-, magyar- és matematikatanár.
 1856-ban Kecskeméten latin-görög, történelem-, gregoriántanár.
 1856. szeptember 8-án Kecskeméten tett örökfogadalmat.
 1858-ban Máramaroszigeten latin-, magyar-, történelem- és gregoriántanár.
 1859-ben Kolozsváron görög tanár.
 1860-ban Nagykanizsán görög-, magyar-, latin-, történelem- és gregoriántanár.
 1861-ben Léván görög-, latin-, német-, történelem- és gregoriántanár.
 1862/1863-ban Debrecenben matematika-, fizika-, történelem- és latintanár.
 1864-ben Sátoraljaújhelyen a 2. osztályban tanít.
 1865-ben Besztercén találjuk.
 1870. június 23-án elhagyta a rendet és kálvinista lett.

P. Laky (Leták) Mátyás

1844. február 21-én Léván született.
 1858. szeptember 22-én lépett be Vácott.
 1860–1862. Kecskeméten gimnáziumi tanulmányokat folytat.
 1863/1864-ben Privigyén tanár és káplán.
 1865-ben Kolozsváron latin-, magyar-, földrajz- és történelemtanár.
 1866-ban Nyitrán magyar-, gregoriánének- és történelemtanár.
 1867-ben Rózenbergen (Rózsahegyen) német-, történelem-, földrajz-, matematika- és fizikatanár és teológiai tanulmányokat folytat.
 1868. június 29-én tett örökfogadalmat.
 1868-ban Veszprémben magyar-, történelem-, földrajz- és matematikatanár.
 1869–1872. Kanizsán történelem-, földrajz-, matematika-, magyar-, fizika-, latin- és görög-tanár.
 1873–1874. Nagykárolyban igazgatóhelyettes, földrajzot és történelmet tanít.
 1874-ben elhagyta a rendet, és elfogadta a jászberényi gimnázium igazgatói hivatalát.

P. Hudra János

1846. május 28-án Jászberényben született.
 1864. augusztus 31-én lépett be a rendbe Vácott.
 1866-ban Kecskeméten gimnáziumi tanulmányokat folytat.
 1867/68-ban Nagykárolyban történelemet, gregorián éneket, matematikát és filozófiát tanít.
 1869-ben a Szent Gergely Egyetemen teológiát tanul.
 1870-ben Nyitrán teológiát tanul.
 1870. április 14-én tett örökfogadalmat.
 1870. augusztus 29-én szentelték pappá.
 1871–1873. Léván magyar-, latin-, német-, gregoriánének-, történelem- és szépírástanár.
 1874–1878. Nyitrán magyar-, latin-, német-, történelem-, gregoriánének- és szépírástanár.
 1879–1888. Temesváron gimnáziumi tanár.
 1889–1991. Sátoraljaújhelyen gimnáziumi tanár.
 1892–1894. Kolozsváron gimnáziumi tanár.
 1895–1898. Temesváron igazgatóhelyettes és gimnáziumi tanár.
 1898. február 16-án (egyes források szerint február 17-én) Temesváron hunyt el.

P. Gulyás István

1914. július 16-án Jászberényben született.
 1929. augusztus 27-én öltözött be Vácott.
 1930. augusztus 28-án tett egyszerű fogadalmat.
 1930–1933-ban Kecskeméten gimnáziumi tanuló.
 1934–1939-ben Budapesten teológushallgató, magyar-latin szakos hallgató.
 1936. szeptember 8-án tett örökfogadalmat.
 1939. június 18-án szentelték pappá. 1939. március 24-én doktorált filozófiából.
 1939–1942. Debrecenben gimnáziumi tanár.
 1943–1947. Kecskeméten gimnáziumi tanár.
 1947–1948. Budapesten gimnáziumi tanár.
 1948–1949. Budapest-Vizafogón segédlelkész.
 1949–1951. Egerben a kisszeminárium tanára és prefektusa.
 1951–1975. Kecskeméten a diákotthonban nevelőtanár (közben volt házfőnök, diákotthoni igazgató).

1975–1976. Budapesten gimnáziumi tanár.
 1976–1980. Kecskeméten gimnáziumi tanár.
 1980-tól Kecskeméten nyugállományban, kisegítő
 lelkész.
 2002. július 16-án Kecskeméten hunyt el.

P. Tuba Iván

1944. augusztus 2-án Jászberényben született.
 1962. augusztus 27-én öltözött be Budapesten.
 1963. augusztus 28-án tett örökfogadalmat.
 1969. május 17-én szentelték pappá.
 1969-ben teológiai doktorátust szerzett, 2004-től habilitált egyetemi tanár.
 1963/64–1965/66. Budapest teológushallgató a Kalazantinumban.
 1966/67–1968/69. Budapest teológushallgató a Hittudományi Akadémián.
 1969/70–1981/88. Kecskemét gimnáziumi hittanár, gimnáziumi irodai kisegítő és az externisták felügyelője (1969/70–1979/80), a rendi hivatások felelőse (1975/76–1987/88), házfőnök-helyettes és kollégiumi vezető (1980/81–1981/82), házfőnök (1982/83–1987/88).
 1988/89–2005/06. Budapest teológiai tanár a Kalazantinumban (1999/2000-ig), a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Erkölcssteológia Tanszékének vezetője (2000/01–2002/03), majd a Morálteológiai és Szociológiai Tanszék vezetője (2003/04-től), az Etika Posztgraduális Szak vezetője (2003/04-től), a Veszprémi Hittudományi Főiskola Erkölcssteológia Tanszékének vezetője (2001/02-től), gimnáziumi tanár, a novíciusok promagisztere (1988/89–1989/90), a Mikszáth Kálmán téri kápolna igazgatója (1999/2000–2002/03).
 2009. február 2-án Budapesten hunyt el.

Gulyás István

Bencések (OSB – Ordo Sancti Benedicti)

Horváth Péter¹⁸⁴

1747. augusztus 6-án született Jászberényben.
 1774. november 27-én tett fogadalmat.
 1778. május 6-án szentelték pappá.
 1778–84. Komáromban gimnáziumi tanár.
 A feloszlítás után Busán lelkész (Nógrád m.).
 1802-ben gimnáziumi tanár
 1803-ban házgondnok.
 1807-ben rendházi lelkiatya.
 1810-ben Győrben házfőnök és gimnáziumi igazgató.
 1811. november 18-án Győrött hunyt el.
 Műve: Eucharisticon, quod honoribus Josephi Vilt episcopi Jaurinensis quinquagenarii sacerdotis urbe laetante caelo favente pie cantabat... in regio archigymnasio Jaurinensi die 14. Julii. (1811.) Jaurini.

¹⁸⁴ BERKÓ Pál és LEGÁNYI Norbert: A Pannonhalmi Szent Benedek-Rend névtára, 1802–1986.

Koszka Gergely Endre

- 1773. október 31-én Jászberényben született.
- 1802. október 31-én öltözött be.
- 1803. október 31-én tett fogadalmat.
- 1807. augusztus 28-án szentelték pappá.
- 1807-ben Nagyszombatban gimnáziumi tanár.
- 1808-ban Győrben házgondnok.
- 1809. december 25-én Pannonhalmán hunyt el.

Jezsuiták (SJ – Jézus Társasága)**P. Baranyi Pál¹⁸⁵**

- 1657. január 25-én Jászberényben született.
- 1674. október 27-én Trencsénben találjuk.
- Papszentelésére 1689-ben Grazban kerül sor.
- 1692. február 2-án tesz örökfogadalmat Nagyszombatban.
- 1719. december 8-án Nagyszombatban hunyt el.

A középiskolát Gyöngyösön, az újoncidőt 1675–76-ban Trencsénben, a tanárképzőt Leobenben végezte. A bölcseletet Grazban tanulta 1678–80 között. Utána az erdélyi misszióba került, és Kolozsváron tanított. A teológia elvégzésére újra Grazba helyezték (1685–88). Ott szentelték pappá 1688-ban. A harmadik próbációban Judenburgban volt. 1690–92 között Gyulafehérváron volt házfőnök és hitszónok. 1703–09 között Pesten prédikált, 1706-tól házfőnök is volt. 1710-től haláláig Nagyszombatban volt keresett hitszónok, szeminárium i igazgató és lelkipásztor. Erdélyi működése alatt megtanult románul, hogy minél hatásosabban tudjon dolgozni az ortodoxok Rómával való egyesítésén. Ezirányú működésében követte a Firenzei Zsinat és a Hitterjesztés Kongregáció irányelveit. Lipót császár azt tartotta, hogy az egyesüléssel nemcsak a hitbeli, hanem a társadalmi egyenlőség is együtt jár ugyanazokkal a jogokkal és kötelességekkel. Baranyai a kilencvenes években folytatta tárgyalásait Teofilus gyulafehérvári ortodox püspökkel, majd annak halála után utódával, Atanáziosz Anghellel. A bécsi udvarnak azonban nehézségei voltak az utóbbival, melyeket Baranyinak sikerült eloszlatnia. Az egyesülés 1698-ban jött létre. Ettől kezdve Baranyi 1702-ig az egyesült püspök teológusa volt. Utolsó erdélyi évében kiadott egy katekizmust a román hívek számára anyanyelvükön. Életének utolsó évtizedében sikerült megszereznie a szemedrai püspök, Jani Ferenc alapítványát az egyesült erdélyi görög egyházmegye szemináriuma létrehozására a papság nevelésére.

Munkái: *Viaticum spirituale*. Kolozsvár, 1695; *Compendium Biblicum*. Kolozsvár, 1695; *Lelki paradicsom*. Székelyudvarhely, 1700; *Catechismus Valachus*. Gyulafehérvár, 1702; *Az életnek és halálnak képe*. 2 k. Nagyszombat, 1712–9; *A' szentek laistroma*. Eger, 1771. Ir: MKL I. 607; Nilles 188–92; *Nom*. I. 60; P. 234; Petrik 1712–1860/I; P. Magyar 768; RMK II. 1795, 2103; So I. 877–9; St 21; Szi I. 559–60; Némethy L.: *Baranyi Pál pesti plébános élete*. Religio 2. (1887) 273–7; *Baranyi*

¹⁸⁵ LUKÁCS László: Catalogus Generális, In: www.jezsuita.hu/nevtar

Pál (1657–1719). KJKT 62–3; Velics III. 8–11; Lupás J.: *Az erdélyi görög-keleti egyház és vallási unió a XVIII. század folyamán.* Bp., 1904. 13–27; Erdő P.: *Baranyi Pál jezsuita.* ProvH 111. (2009. november–december) 57.

P. Berényi János

1668. február 18-án Jászberényben született.
 1688. október 17-én Pozsonyban jelentkezik a rendbe.
 1689-ben Pozsonyban novícius.
 1791-től grammatikai, majd filozófiai tanulmányokat folytat.
 1694-ban Nagyszombatban találjuk, mint filozófiai hallgatót.
 1797-ben Gyöngyösön él.
 1699-ben Bécsben teológiai hallgató.
 1701-ben Patakon hitszónok és gyóntató.
 1703-ban Szatmáron hitszónok hitoktató.
 1709-ben Kassán filozófiai és etikatanár.

P. Jászberényi János

1676. június 21-én Jászberényben született.
 1694-ben Nagyszombatban találjuk.
 1695-ban Nagyszombatban novícius.
 1697-ben Bécsben tanul.
 1698-ben Nagyszombatban filozófiai hallgató.
 1701-ben Egerben tanul
 1704-ben Bécsben teológiai hallgató.
 1709-ben Pozsonyban él.

Legeza Mihály¹⁸⁶

1906. augusztus 4-én Jászberényben született.
 1926. szeptember 6-án Érden lépett be.
 Papszentelésére 1937-ben Szegeden került sor.
 1942. február 2-án Kassán tett örökfogadalmat.
 1949. október 9-én Gries am Brennerben hunyt el.

A kétéves próbaidő után Kalocsán fejezte be a gimnáziumot, és érettségizett 1930-ban. A következő évben a budapesti Manrézában retorikát végzett. 1932/33-ban Szegeden tanult bölcseletet. A következő évben az újoncházban latint tanított. A teológiai tanulmányokat Innsbruckban kezdte, de egy év után Szegeden folytatta. 1937-ben szentelték pappá. 1939-ben ugyanott végezte a harmadik próbaévet. 1940/41-ben bölcseletből elvégezte a kétéves doktorátust a római Gergely Egyetemen. 1942-ben kezdte tanári működését Kassán, és folytatta a háború után Szegeden. Amikor 1949-ben a tanuló rendtagok Nyugatra szöktek, követnie kellett őket, akik akkor már az északolasz Chieriben voltak. Magyarországról sikeresen Ausztriába szökött. Azonban nem tudta kivárni az olasz beutazási engedélyt, és a Brenner-hágónál egy jezsuita testvérrel együtt éjszaka akart átmenni a határon, de egy szakadékbá esett, és meghalt.

Művei: A világmiszió hősei. (Kiadó.) Bp., 1934; *A transzcendens okság elmélete.* Bp., 1944.

¹⁸⁶ LUKÁCS László: Catalogus Generális, In: www.jezsuita.hu/nevtar

FÜGGELÉK

P. Kiss László Szaléz

Kiss László 1904. július 27-én született Szegeden egy tízgyermekes család hetedik gyermekeként. Apja Kiss Ernő cipésmester, anyja Halász Piroska volt.¹⁸⁷ Először Szeged-Alsóvároson laktak, majd az Őz utcában vásároltak házat. Apja cipésmesterségével olyan nagy tekintélyt szerzett, hogy házasságkötésük után hamarosan a belvárosba költözhettek. Laci sokszor látogatta a nagyszülőket, így útja gyakran elvezetett a Havas Boldogasszony temploma mellett.

Boldog gyermekévei nem tarthattak sokáig. Mikor 1914. június 28-án a szerb Gavriilo Princip lövése kioltotta Ferenc Ferdinánd trónörökös és felesége életét, hamarosan kitűnik: nem egyéni bosszúról, hanem összeesküvésről, évtizedek óta készülő leszámolásról van szó: kitört az I. világháború. 1914. július 26-án, Szent Anna napján kezdődött a mozgósítás: 27-én, Laci tizedik születésnapján indultak az első katonavonatok Szerbiába elfojtani az összeesküvés tűzfészket. Az édesapát és több testvérét is elvitték katonának. Az első télen édesapja megsebesül a harctéren. Hazakerül, itthon megfelelő kórházi ápolásban részesül, de életét nem tudják megmenteni. December 17-én meghal. Három testvére a fronton hal hősi halált. Egy tanító és felesége vette pártfogásba Lászlót és testvéreit. Jó tanuló volt, tandíjmentességet élvezett. Hogy családját segítse, dolgozott: tanította osztálytársait, újságot hordott ki. Az elemi iskola elvégzése után állami polgári iskolába iratkozott be, ahol jó tanulmányi eredménye miatt itt is tandíjmentességet élvezett. Szüksége is volt erre, hiszen a háború elvitte a cipésműhelyt, majd az ingóságokat kellett élelemre cserélni. A tanulás és a munka próbára tette testi és lelki erejét, a szomszédok gyakran mondták: „Jó, hogy a Laci hóna alatt mindig könyveket visz, így a szél nem sodorhatja el olyan könnyen.”

Az akkori rendház vezetői és tagjai, különösen Zadravec István házfőnök és Unyi Atanáz lelkipásztor gondját viselte az özvegyeknek, árváknak. Rendszeresen jártak koldulni a tanyákra: élelmet, ruhaneműt, tüzelőt. Az így összegyűjtött adományokat az iskolások hordák ki a rászorulóknak. László is részt vett ebben a munkában, időnként tudott haza is vinni ezekből az adományokból. Általuk ismerkedett meg a ferences élettel. 1920. augusztus 24-én örömmel vett részt azon a szentmisén,

Kiss Szaléz lakószobája

¹⁸⁷ KISS Ernő: 1866. 1914. 12. 07; Halász Piroska: 1879. 01. 04; Gyermek: András: 1892. 01. 01; Ernő: 1893. 08. 26; Ferenc: 1894. 02. 12–1916. 12. 12; Irma: 1897. 04. 15–1913. 09. 21; Imre: 1900. 01. 26–1935. 04. 28; Károly: 1903. 06. 30–1926. 02. 04; László: 1904. 07. 27; Rózsa: 1905. 12. 07; István: 1908. 09; Béla: 1912. 09. 21; In: Jegyzőkönyvecske lelkiismeretvizsgálatra, Szécsény 1921. „Ahol nincs gyermek – olvassuk Szaléz atya feljegyzéseiben –, ott nincs igazi családi boldogság. Homály, bánat, köd üli meg a lelket: miért éljek, miért küzdjek? Ahol egy van, rengeteg az aggodás, a félelem: jaj, ha meghal. De ahol 3–4–6–12 van: ott van pezsgő, eleven élet. A baj, gond mellett is sok az öröm.” In: Király Kelemen: P. Kiss Szaléz OFM élete és vértanúsága 1969. I. Kézirat, é. n. s. l. 4. o.

amelyen Csernoch János esztergomi hercegprímás püspökké szentelte István atyát, s megkapta kinevezését a tábori püspökségre. Majd a Belvárosi Plébánián tartott lelkigyakorlaton hallott a papi hivatásról, lelkiiségről. Ez annyira nagy hatással volt rá, hogy elhatározta: ő is papi pályára lép. Édesanyja engedélyével 1920. szeptember 24-én költözött be az egri ferences rendházba.¹⁸⁸ Ebben az időben P. Priester Ágoston volt az egri házfőnök, a novíciusok magisztere a csendes, jó szerzetes, de régóta beteges Feisz Angelus. Szaléz gyóntatója P. Zuber Zefirin lett. Szeptember 29-én kezdi meg beöltöztési lelkigyakorlatát. Október 3-án öltözött be, védőszentjéül Szalézi Szent Ferencet kapta.¹⁸⁹ Így ír a lelkigyakorlat és a beöltöztetés után: „*Ha ezt az életet igazán a maga valójában éljük át, a több öröm, béke, boldogság árad szét lelkünkben. Több ez, mint amennyi örömet a világ adhat. Óh, mily boldog velem mindaz, aki megértette Isten hívó szavát és saját és mások lelki üdvére az igazi, szerzetesi életre adja magát. Ha erre gondolok, érzem, hogy szívem tüze ég, a lelkem Istent dicséri: pacsirta gyanánt száll-száll az ég felé, hogy lássa Őt, aki erre az életre hívta.*” Újoncévének jelmondatát Szent Ágostontól választotta: „*Rombold le, amit Isten nélkül építettél.*” Ebben az időben a ciszterek gimnáziumában tanult. A bérmlás szentségében 1921. szeptember 21-én Szmrecsányi Lajos érsek által részesült. Az érsek nem a bazilikában a többi bérmlalkozóval együtt szolgáltatta ki neki a szentséget, hanem a házi kápolnájában. Már az arra való készület ideje alatt írta: „*A bérmlás által óriási akadály hárul el utamról, mely a vértanúság felé vezet.*” Mikor leírta az úrnapi körmenetet, hozzátette: „*Kértem az én Jézusomat, hogy áldjon meg és küldjön egy égi sugárt, amelynek világánál elérjem azt, amit szívembe vésett, vagyis, hogy hithirdető legyek és véremmel pecsételjem meg szent hitünket.*”¹⁹⁰ Az addig átélt szenvedések ellenére vidám lelkületű és kedves maradt, bár komolyabb volt társainál. Ugyanerről emlékezett meg bérmlalkozása alkalmával. Gyóntatója, P. Zefirin hatására kialakult benne a szabályok merev betartásának következetessége. Egy kicsit önteltté és különcé is vált. Másokat kritizált, magát másoknál jobbnak tartotta, ezért társai „*szentfazéknak*” gúnyolták. Ájtatossági gyakorlatait megsokszorozta, mintha a mennyiségi kényszer üzte volna.¹⁹¹ A novíciusok fogadalma előtt érkeznek már a következő év újoncai. Egy ilyen „*új testvér*” írta Szalézlól a következő vonást: „*A szerzetesi élet kezdetén, mikor a rendbe lépő ifjak izgatottak, valóságos áldás volt számunkra Szaléz testvér. Ő volt hozzánk a legközvetlenebb s legkészségesebb minden ügyünkben. Mindig bizalommal fordultunk hozzá, és ő mindig odaadó szeretettel volt segítségünkre.*” Farsangkor valamelyik novícius egy krampuszt ragasztott egy seprűnyélre, s azzal „*riogatta*” társait. Kezdetben ezen Szaléz felháborodott, de később megenyhülve ő is beállt a tréfálkozók közé.

Részt vett a Fiókbarát című lap kiadásában, amelyet a rendház és a növendékház jótévedőinek juttattak el. Különösen azokat a munkákat végezte szívesen, melyeket más nem szeretett: gépelés, csomagolás.

A szécsényi rendházba került 1921. október 5-én. A csendes, békés újoncév után Szaléz és társai megkezdték gimnazista éveiket. A rendtartomány vezetői arra a következtetésre jutottak, hogy a gimnazisták számára a legideálisabb kolostor a szécsényi. Itt rendi páterek oktatták a felső gimnáziumi osztályok fontosabb tantárgyait és a bölcsélet egyes részeit.

¹⁸⁸ Ebben az időben érettségivel még nem rendelkezett. A rendtartomány gimnazistáinak a közössége Pécssett volt, de 1918 novemberében szerb katonák vették birtokba a baranyai megyeszékhelyet.

¹⁸⁹ Szalézi Szent Ferenc (Szalézi Ferenc Bonaventura): Sales kastélya, 1567. 08. 21. – Lyon, 1622. 12. 28., egyháztanító, 1602. 12. 08-tól genfi (Annecy) püspök.

¹⁹⁰ Jegyzőkönyvecske lelkiismeretvizsgálatra, Eger, 1921. A Gyöngyösi Ferences Rendház kiállításán.

¹⁹¹ In: Király Kelemen: Akitől szebbé lesz a világ; P. Kiss Szaléz OFM élete és vértanúsága I. Kézirat, 1969. é. n. s. l. 10. o.

(A múltban Máriaradnán és Dunaföldváron voltak a provincia stúdiuházai. A következő káptalanon ugyan Szécsényt tették novíciusházzá, de abban is döntöttek, hogy a provincia megszűnteti a gimnazista stúdiumot, a volt novíciusok nyilvános gimnáziumokba fognak járni és leteszik a hivatalos érettségit.) Szaléznak és társainak jutott osztályrészül a szécsényi esztendő többlete. Pótolnia kellett a latin hiányosságokat is, hiszen a polgári iskolában nem tanították a latin nyelvet. Az október hónap azonban azzal is eltelt, hogy a kommunista forradalom és a vörös terror nyomait eltüntették a kolostorban. Időnként nagyobb sétát tettek Pöstýnpusztá, s az Ipoly irányába. Egy fürdés alkalmával mondta Szaléz: Ez az országhatár? Mi lett Szent István, Szent László, Nagy Lajos országából?!

Az év decemberében meghal édesanyja. A temetésre természetesen hazalátogat. Igyekszik testvéreit vigasztalni. „*Emberileg mérlegettem a csapást és megoldási lehetőséget. Mit tudnék tenni, ha otthon maradok? Négy polgári végzettséggel legfeljebb inas munkát vagy kézimunkát végezhetnék, de ezzel nem tudnám testvérkéimet táplálni, ruházni. Főzni sem tudok, idős asszonyt sem tudnék fizetni, aki a főzést vállalja. Megtaláltam az egyedüli helyes és kielégítő megoldást: a testvéreimről való gondoskodást és nevelésüket átvették rokonaink és ismerőseink. Ha otthon maradok, hamarosan összeroppanok, de testvéreimen nem tudnék segíteni.*”¹⁹²

Szécsényből ezután visszakerül az egri házba, s folytatja tanulmányait a ciszterek gimnáziumában. Aktívan bekapcsolódik a rendház, a közösség életébe. Részt vett a Fiókbarát c. lap kiadásában, sokszorosításában, terjesztésében. Diáktársaival megrendezik a Betlehemi bakter című népies színdarabot. Az iskolaév végén Szaléz hittanból, magyar irodalomból első volt, filozófiából közepes eredménnyel végzett, számtanból, fizikából – melyeket a papi élethez nem tartott szükségesnek – az utolsók között szerepelt.

Endrefalván volt olyan különös esete, melyről maga emlékezett meg később Amerikában az arrochari nővéreknek tartott lelkigyakorlata alkalmával. Tizenhét tojással a kosarában nyitott be egy bányászcsaládhoz. Mikor Szaléz beköszöntött, s kérését alázatosan előadta, a hitét vesztett, vallástalan bányász felugrott, és Szaléz arcába köpött. Szaléz ijedségében elejtette a kosarat s a tojások mind összetörték. „*A bányász rám nézett – írta le az esetet ő maga – én könnyes szemmel, de valami nagy boldogsággal töröltem le a köpést, majd mosoly ült arcomra. – Ő nézett, nézett, majd lassan szólt: Megbocsájt nekem? Keserű ember vagyok. Sztrájkoló bányász.*” Azután Szaléz vette át a szót, megemlékezhetett gondokkal küzdött szüleiről, az egyház szociális törekvéseiről, a munkások jogairól, az evangéliumi emberszeretetről. A bányász egészen megváltozott, feleségére ráparancsolt: „*A házban szedj össze minden tojást, a szomszédoktól vegyél annyit, hogy a 17 helyett annak duplája, 34 kerüljön a kosárba.*”¹⁹³

Itt marad 1924-ig, amikor is Pécsre kerül, s a jezsuiták Pius gimnáziumában tanul. A világi tárgyakat nem nagyon szerette, mondván: úgysem lesz rájuk szüksége. Nem egyszer előfordult, hogy intőt vagy rovót kapott. Oszvald atya, a házfőnök megérteti vele: bizonyos tárgyakra valóban nem lesz talán szüksége sohasem, de az összeszedettség, koncentrálás, odafigyelés, fegyelmezettség, mely a tárgyak tanulásához szükséges, még jól jöhet később. Itt is volt Szaléznak különleges esete, melyet Damján, a közkedvelt „tót bácsi” írt meg. – „*Magyar irodalmi kérdésről kellett dolgozatot írunk, »A reneszánsz hatás« címen. Szaléz, aki az elmúlt esztendőben sokat olvasott a magyar ferencesekről, köztük Temesvári Pelbártról, szónoki túlzással és vakmerőséggel minden romlást, bűnt a latin és görög klasszikusok rovására írt. A tanár ebben célzást látott a görög nyelv oktatására, amit elmondott*

¹⁹² KIRÁLY 11. o.

¹⁹³ KIRÁLY 16. o.

*a görög nyelv tanárának, aki az esetet személyes sértésnek vette. A szerzetestanár az ügyből nem csinált nagy esetet, nem adott magaviseletből intést, azonban megleckéztette Szalézt. Majdnem minden órán felszólította s valahányszor nem felelt tökéletesen, gúnyosan meg-megcsipkedte »a kis baráturat«.*¹⁹⁴

A VII. osztály elvégzése után érettségi nélkül ment Szaléz Damján testvérrel Gyöngyösre. Évközben a teológiai tárgyakat tanulták, nyáron pedig letették az érettségi vizsgát. Az érettség után 1925. július 28-án Gyöngyösön teszi le örökfogadalmát, egy nappal 21. születésnapja után, majd folytatja teológiai tanulmányait. A kötelezőn felül is igyekszik tanulni, képezni, művelni önmagát.¹⁹⁵ *„Mi, fiatalabbak a bölcseletet szerettük. Ő a teológiát. Bölcseleti kétegyekkel és érvekkel sarokba szorítottuk, hivatalból mindent megtámadtunk, ő pedig, mint az orthodoxia képviselője, mindent megvédett velünk, eretnekekkel szemben. Egyébként ő maga is szívvel-lélekkel »forradalmár« volt, mert látta, hogy az élet, a modern világ túlhalad rajtunk, és ezért több újítást, új és több lendületet szeretett volna. Jó értelmű forradalmi lelkeségében – szent reformátor volt – azt szerette volna, hogy rendje minden rendek krémje, színe-java legyen, minden rend előtt első helyen álljon. Szent Ferenc atyánkat minden idők népszerű szentjének tartotta. Nagyon szerette szentjeinket, rendi nagyjainkat. Scotista (Boldog Duns Scotus, a nagy középkori ferences teológus követője – szerk.) volt ízig-vérig. Ha ő ilyen kérdést megfogott, beszélt róla, írt róla. Fanatikusan hitte, hogy rendünknek különös hivatása, rendeltetése van ebben a zűrzavaros világban. Rendeltetése a menny, rendeltetése a föld felé. Azért tanult éjjel-nappal, mert tudta, hogy a tudás hatalom, erő, s neki erre a hatalomra, erőre szüksége van. Hallatlan szorgalommal dolgozott. Hatalmas akarással igyekezett legyűrni testi-lelki nehézségeit, korlátait, örökké mutakozó fejfájását. A dolgokat egyébként nem annyira értelemmel, mint szívvel, intuícióval fogta föl és rögtön egyénivé tette azáltal, hogy tűzhányó lelkébe dobta és ott formálta, alakította. Ez volt gyöngéje és ez volt ereje. A vele való vitatkozásban mi mindig ésszel dolgoztunk, ő pedig szívének tüzével perzselt vissza. Nem értette, hogyan láthatjuk a dolgokat másként, mint ő. Született szónok volt, de nehézkesen írt. Pedig ezt a fegyvert is szerette volna káprázatosan forgatni, hiszen nagyon előrelátott és kiszámított céljai voltak, amelyekre előre készült, amikor másoknak még játékon járt az esze. Sokat, nagyon sokat olvasott és jegyzetelt. Megragadott minden alkalmat, hogy írjon.”*

Külsőleg, belsőleg rendszerető volt. Szobájában minden úgy volt elhelyezve, mint a kiskertben: ragyogón s tiszta rendben. Habitusa, kordája, rózsafüzére mindig a legszabályosabban állt, sohasem lomposan.¹⁹⁶ A közös játékokban esetlen volt, csak a közösség iránti kötelességérzetből játszott. 1927-ben indították útjára a „Magyar Umbriát”. A gépelés, előállítás, szállítás, postázás nagyobb részét ő végezte. *„Ha tizenhat esztendő szerzeteséletem útján visszafelé megyek, feltartóztat az az élménysokadalom, mely az 1927-es esztendő első hónapjaiban az ősi gyöngyösi konvent teológus ifjúságát lázba hozta. Nap mint nap gyűléseztek a barát-fiókák. Ugyan mi volt a téma? Hát, hogy mennyire megváltozott a világ, s hogy mennyire mást vár lelki vezéreiktől. Ezért a tanulás, a tudás, a lélekszeretés stb. kevés, valami újszerű lélekmentés kell! Eszmezavarban ég a világ, - akkor hát eszmetisztítás a fő!*

¹⁹⁴ KIRÁLY 19. o.

¹⁹⁵ Az önképzőkör jegyzőkönyvei szerint már októberben előadást tartott a Szent Ferenc és Duns Scotus jellemrajzáról, 1926. október 26-án: Istenem és mindenem címmel, 1927. márciusában A művészi szakértő címmel tart előadást. Szeptember 30-án Ünnepi beszéd, novemberben A mi kincseink ugyancsak előadást tart. A szerzetes boldogsága című előadásában a szabályokat túlságosan szigorúan értelmezte. Ezért nagy vihart kavart. Egészségi állapota minden tanév vége felé leromlott, így a nyári szüneteket többször a jászberényi rendházban töltötte, hogy megerősödjön.

¹⁹⁶ Fr. Krupa Kolumbán visszaemlékezései alapján.

*Az új fegyver a sajtó!... Legyen hát a múlté az édes, mosolyfakasztó, de egészen szűkkörű Fiókbarát, és jöjjön a modern s mégis ősi szellemű, az igazságot tügyesen életre váltani képes formakészség, jöjjön az assisi-i Patriarcha magyaros szelleme, jöjjön a Magyar Umbria.*¹⁹⁷

A papság felé vezető úton felvette a kisebb papi rendeket: 1926. április 23-án a tonzúrát, április 24-én akolitus, exorcista, lektor, officiáns, április 25-én Dezső és Damján testvérekkel együtt szubdiakónussá szentelte Kriston püspök. 1927. június 2-án szentelték diakónussá Egerben, az érseki kápolnában, majd 1928. szeptember 2-án pappá a rend egri Immaculata templomában. Újmiséjét Szegeden, szeptember 8-án mondta. Abban az időben szokásban volt, hogy a papszentelés nem a tanulmányok befejeztével volt, hanem a tanulmányok vége felé. Így a szentelés után még folytatta tanulmányait. Október hónapban pajzsmirigyproblémákkal küzdött, illetve addigra túl is hajtotta magát, ezért pihennie kellett. Karácsonyra megerősödött, januárban letette a vizsgákat. 1929 februárjában korábbi házfőnöke, P. Oszvald provinciális tartotta a ház lelkigyakorlatát. A lelkigyakorlat végén Szalézt Budapestre küldte felülvizsgálatra, ahol általános gyengeséget, ideggyengeséget, szívelégtelenséget állapítottak meg. Szeretett volna Kínába menni, de betegsége miatt természetesen nem engedték el. Ezt írja lelki naplójába: „Nyavalyás vagyok, hogyan mehetnék misszióba!”

Első állomáshelye Pécs lesz (1929. július 23-án foglalja el), ahol nevelőként dolgozik a kisgimnazisták között. A tartományfőnök: P. Oslay Oszvald ezzel küldi el: „Nézzé – mondotta a csodálkozó Szaléznak –, magával nehéz kijönni: tehát törpüljön el a rekreáció alatt. Legyen vig kedélyű, legyen kedves. Azután dolgozzon az ifjúságért és szeresse nagyon a gyóntatószéket és szószéket.” Itteni munkájáról lelkesen meséltek volt tanítványai. Igyekezett közösséget szervezni belőlük, naponta elmélkedéseket tartott nekik. A Kultuszminisztérium segítségével mindenféle sportszert vásárolt a fiatalok számára. Abban az időben még ritkaság volt, de rádiót is szerzett a fiatalok számára. Ezen hallgatták Bangha Béla, Tóth Tihamér beszédeit, de nem ritkán a Fradi-mecceket is. Új egyenruhát csináltatott a fiataloknak, amely a kor igényeihez jobban alkalmazkodott, modernebb szabású volt. A világgazdasági válság idején több család nehéz helyzetbe került, volt, akinek a családja nem tudta tovább fizetni a kollégiumi, tanítási költségeket. Erről semmit nem szólt a fiataloknak. A szükséges pénzt előteremtette. Galicz Tőhötöm szülei házáat elárverezték, de az élet ment tovább, semmiben nem szenvedett hiányt. Karácsonyra csokoládét kapott és egy utalványt: „Utalvány a Jézuskához egy öltözet ruhára”. Rendszeresen vitte őket kirándulni, táborozni a Mecsekbe; sok új folyóiratot szerzett be, fejlesztette a könyvtárat.¹⁹⁸ A fiatalok elhanyagolt szobáit felújította, új bútorzatot vásárolt. Saját kápolnát rendezett be a kollégisták használatára, melyben az Oltáriszentséget is őrizték. Fokozta a rózsafüzérgyártást, melynek bevételeit szintén a fiatalok szükségleteire fordította. Vásárolt egy sokszorosítógépet. Beindította a Szeráfi újságot, melyet a kollégisták írtak. Ezt elküldte a rendházakba, illetve azoknak, akik adományokkal támogatták a fiatalok tanulmányait. Az első időkben elmélkedései tudományosak, magasröptűek voltak. Nem mindig értették a fiatalok. Gyakran a kelleténél jobban bírálta a hibákat. A rendtársaknak, illetve P. Oslay Oszvald tartományfőnöknek kellett közbe lépnie, hogy változtasson stílusán, szigorán.

Emellett aktívan bekapcsolódott a plébániai életbe. Zarándoklatokat szervezett Máriagyúdre, lelkigyakorlatokat tartott más egyházközségekben, vagy közösségeknek.¹⁹⁹

¹⁹⁷ In: Magyar Umbria, 1936. 1–2. szám, 10–11. o.

¹⁹⁸ Galicz Tőhötöm és Füzér Julián ferencesek szóbeli visszaemlékezése alapján.

¹⁹⁹ Pl. Dombóvár, 1933. XII. 5–8.; Csongrád, 1933. 12. 17–19; Felsőnyék, 1934.–01. 04–07; Pécs, 1934. 02. 08–10; Felsőnyék: 1934. márc. 22–23.; Női Lelkigyakorlatos Otthon Pécs. 1934. június 4–8.; Ezen lelkigyakorlatok vázlatai megmaradtak. P. Kelemen még látta őket!

Többször hívták a bányászok is maguk közé. Őt csak így nevezték: „a mi Szaléz atyánk”. A plébániához 14 000 lélek tartozott. A rendtagok naponta több órát gyöntattak. Magas óraszámban tanítottak hittant. Szívesen járt a betegekhez, a kórházba, bár az egyik alkalommal, mikor a műtőben kellett ellátnia valakit, elájult. Vasárnaponként gyakorta prédikált, többször kérték fel sorozatbeszédnek tartására is. Előszeretettel hívták meg a város középiskolaiba, gimnáziumba, polgári iskolába lelkigyakorlatok tartására. Gyakran vállalt a környékbeli plébániákon is többnapos missziót.

Jászberényben

Pécsi állomáshelyén nem maradhatott sokáig. A rendtartomány vezetése úgy döntött, hogy a gyöngyösi teológiai főiskola mellett Jászberényben alapít egy filozófiai tagozatot. P. Kiss Szalézt kérték fel, hogy magánúton készüljön föl a vizsgákra, szerezzen megfelelő teológiai fokozatot, és vállalja el a filozófia tanszék vezetését. „1934. július 2-3-án a római Athenaeum Antonium által részemre előírt anyagból, a nevezett ferences egyetem rendi tanárai előtt, az univerzális filozófiából levizsgáztam, s a rendi jog értelmében Lector Provinciális lettem.”²⁰⁰ A közvetkező időben bölcselet történet, szociológiát és erkölcstörténetet adott elő. Nem volt szobatudós, elítélte korának eszmeáramlatait: a nemzetiszocializmus rosenbergi világnézetét, de még inkább a kommunizmus keresztényellenességét. A plébániai életben is igyekszik részt venni. Lelkigyakorlatokat tart a környékbeli plébániákon, előadásokat szervez, bekapcsolódik a jászberényi elit életébe. Az előadóesteket a templom mögött álló kultúrházban tartották. Ide elhívott országosan ismert személyeket, köztük barátait is.²⁰¹ Az 1936-os olimpia győztesei közül is többeket megnyert élménybeszámolóra. Más plébániákon is tartott lelkigyakorlatokat, illetve más közösségeket is igyekezett Jézushoz vezetni.²⁰²

II. Jászberényi Katolikus Hét az Actio Catholica²⁰³ keretében

A Katolikus Hetet dr. Kele István apát-plébános védnöksége alatt, Ivánfi János reálgimnáziumi tanár szervezte meg 1935. április 8–13. között. A rendezvénysorozat alkalmával előadások hangzottak el az Actio Catholica jelen helyzetéről, természetről, katolicizmusról, politikai kérdésekről, családvédelemről. „P. Szaléz a szülői hivatás etikájáról beszélt igen szellemesen és mélyrehatóan. Rámutatott arra, hogy a gyermek nevelése a legnagyobb erkölcsi felelősséget jelenti a szülő számára. A válságok és rekordok korát éljük, és az erkölcsi válság éppen a családot kezdte ki a legjobban. Önző a nő, önző a férfi, és mindkettő önzésének

²⁰⁰ Gépelt kézirat egy el nem készült amerikai magyar lexikonnak, New Brunswick, 1941, Magyar Ferences Könyvtár; Lector Provinciális: nem doktori fokozat, nem licenciátus, de a rendi teológián taníthatott.

²⁰¹ Így 1934. december 9-én: Fekete Pál-Tobler János országgyűlési képviselő és P. Szaléz előadása a „Quadragesimo Anno” pápai enciklikáról; 1935. február 22-én gróf Széchényi György tartott előadást államtudományi kérdésekről; február 24-én dr. Riesz Ferenc, az OTI főtisztviselője szociológia témakörben tartott előadást; április 13. dr. Mihelics Vid szociológus: A társadalomtudomány alapvető kérdései; November 3–10. szociális előadások...; November 25.: Díszünnepély Szent Katalin és Duns Scotus tiszteletére.

²⁰² Jászberényi két női kongregáció lelkigyakorlat 1935. II. 26. – III. 2.; Jászberényi gimnázium 1935. IV.; Miskolci gimnázium 1935. IV. 10–18. VII–VIII. o. 139 fű; Szécsény, 1935. márc. 6–13.; Debrecen 1935. július 2–7. Notre Dame-ról nevezett szegény iskolánövénkek.

²⁰³ Az Actio Catholica a katolikus világiak egyházért végzett munkáját fogja egybe. Alapelveit XI. Piusz pápa fektette le 1922-ben az Ubi arcani Deo kezdetű enciklikában. Magyarországon 1925-ben szerveződött meg, országos elnöksége 1932. november 12-én állt fel, első országos elnöke Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás lett. A szervezet országos igazgatója Mihalovics Zsigmond volt. A szervezet országos elnöksége 1945. augusztus 9-én Új Ember címmel katolikus hetilapot indított, amely kezdetben huszonöt ezer példányban jelent meg.

szomorú áldozata a magára hagyott, »neveletlen« gyermek, akinek – a szülők rekordra menő válsái és hűtlenkedései között – bőséges alkalmat van arra, hogy korán megismerkedjék az élet szennyos oldalával. Nagyon sokszor a cselédek és pesztonkák gondjára maradt, épp azokban az időkben, melyeknek testi-lelki válságai az egész életére döntő hatással vannak.”²⁰⁴

Az Katolikus Hét előadásain kívül más alkalmakat is felhasznált arra, hogy az Actio Catholica ügyét fellendítse, előadásokat tartson az egyház, a pápák aktuális tanításáról. Ezeket az összejöveteleket Katolikus Kultúrest néven illette. Az egyik ilyen est folyamán beszélt XI. Piusz *Quadragesimo anno* pápai leveléről, szót emelt az újpogányság, a marxizmus ellen. Az összejövetelet színvonalas kultúrműsor is kísérte: a Tanítóképző énekkara Szent Ferenc oratóriumából adott elő részleteket.

1936-ban az Emericana házavató ünnepségén vett részt, ahol őt is beválasztották a vezető testületbe.²⁰⁵

Tevékeny részt vállalt az egész Jászságot érintő porciunkulai nagygyűlésen, s maga is tart előadást: „*A III-ik Rend mások üdvöztetésének szolgálatában*” címmel.

Augusztus végén részt vesz a városi tanács ülésén, amely az Egri Norma (lásd később) bevezetése ügyében folytatott megbeszélést. Az üléshez maga is hozzászólt, s mindenki támogatását kérte.²⁰⁶

Korunk Szava és „A katolikus Jászberény”

Különbféle országos, katolikus és helyi lapok kérték fel cikkeket, tanulmányok írására.²⁰⁷ Állandó kapcsolatot tartott a Korunk Szava katolikus orgánум munkatársaival. A főiskolára járatta az újságot, növendékeivel részletesen megbeszélték, elemezték az

²⁰⁴ Jász Hírlap, 1935. április 13. (17. évf. 16. sz., 3. o.)

²⁰⁵ Foederatio Americana: (lat. „Imrés Szövetség”), *Emericana Nagyrendje, 1921–1946. júl.*: A katolikus magyar egyetemi és főiskolai hallgatók szövetsége. – 1921: Bitter Illés OCist alapította Schwartz Elemér OCist segítségével. Célja a magyar egyetemek egykori és jelenlegi, katolikus korporációinak egységes irányítása, a tagok gyakorlati katolicizmusra nevelése, képviselete, anyagi és erkölcsi támogatása. Az Imrés Szövetség nem politizált, de tagjaitól megkövetelte, hogy politikai tevékenységük ne ellenkezzen az Egyház tanításával, az alkotmány törvényeivel és szellemével. Tagjaitól bátor hitvallást és a párbaj elvetését kívánta. Vezető szerve a *protektorátus*. *Főprotektora* a mindenkori primás. Évente 1500 nagygyűlést tartottak. 1942: 74 korporáció működött (Budapesten 24, Egerben 3, Pécsen 5, Kecskeméten, Keszthelyen, Miskolcon, Magyaróváron, Rákospalotán, Sopronban, Szegeden, Újpesten, Vácott 3–3, Baján, Balassagyarmaton, Beregszászon, Budafokon, Cegléden, Csepelen, Diósgyőrön, Gyöngyösön, Győrben, Huszton, Kassán, Kiskunhalason, Kispesten. Munkács, Nagyvárados, Pestszenterzsébeten, Pestszentlőrincen, Rákoshelyen, Rákospalotán, Székesfehérváron, Szentesen, Szentgotthárdon, Zalaegerszegen, Besztercén, Debrecenben, Érsekújváron, Kolozsváron. Komáromban, Losoncon, Rimaszombatban, Rozsnyón, Salgótarjánban, Szatmárnémetiben. 1939: 17 000 tagja volt. - Folyóirata az Emericana füzetsorozata a Bibliotheca Emericana 1946. VII: Rajk László belügymin. rendeletileg főszerkesztette. In: *Magyar Katolikus Lexikon*: <http://lexikon.katolikus.hu/F/Foederatio/F/Emericana.html>

²⁰⁶ „Kun Lajos pórtelki igazgató-tanító és Póc Benedek csikosi köri elnök aggályait P. Kiss Szaléz oszlatta el, aki hatásos felszólalásában történelmi percnak nevezte az értekezlet összeülését s kiemelte, hogy a redemptió óta ez a legnagyobb dolog a város érdekében, mert mindkettőnél a jászok élni akarását bizonyították be. Ellenezte a szükséges összegnek adóztatást, kényszer útján való megszerzését, mert hiszi, hogy a város közönsége önkéntes adakozás útján is össze fogja adni a szükséges összeget, s ezáltal – ha nem is száz százalékban – eredményesen fog az egri norma nálunk is megvalósulni.” In: Jász Hírlap, 1936. augusztus 29. (18. évf. 35. sz.), 2. o.

²⁰⁷ Esendő testben égi szellem, In: Katolikus Élet, Szolnok, 1936. február hó, 2. szám, 18–19. o.; Kalazantinus Tudósítóban, Budapest: Új Világ felé 1936. május hó, V. évf. 5. szám, 72. o.; Egy a szükséges, 1936. június, V. évf. 4. sz. 85. o.; A legnehezebb művészet, 1936. július, V. évf. 7. szám. 100–101. o.; Szeressünk, 1936. augusztus hó, V. évf. 8. szám, 116–117. o.; A szeretet bölcsessége, 1936. szeptember, V. évf. 9. szám. 135. o.; Az örök szeretet, 1936. november, V. évfolyam 11. szám, 172–173. o.; Emlékezés, Magyar Umbria, 1936. 1–2. szám, 10–11. o.; Nyilatkozat, Jász Hírlap, 1936. november 21. 18. évf. 47. sz. 4. o.;

ott megjelent cikkeket. Maga is közölt cikkeket az újságban.²⁰⁸ Éppen A katolikus Jászberény című cikke volt az, ami életének későbbi alakulására nagy hatással volt. A cikk vallási, szociális, gazdasági és kulturális szempontból igyekszik vizsgálni a város, illetve a hozzátartozó külterületek embereinek életét. Nem titkolja el a nehézségeket, de a pozitívumokat sem. Igyekszik hiteles képet adni. Jobbító szándékkal közölte a cikket. A végén így ír: *„Sokat lehetne, talán kellene is még írunk, mégis a népszámláló biztos soraival zárjuk írásunkat, kihangsúlyozva vele a helyzetet és a jobbulás lehetőségét adottságaink alapján: Sok a beteg, helyenként csak az erkölcsi fogyatékoság is. Nagy és sötét a nyomor. Sok mindent meg kellene látni és sok mindent meg kellene javítani. De még mindig több a jó ember, a tiszta család és a tiszta szoba, mint ezeknek az ellenkezője.”*²⁰⁹

Rövid időn belül válasz érkezik a cikkre a Jász Hírlap hasábjain. A szerző „Toborzó” néven nevezi magát, a cikkből kiderül, hogy ő a Jász Múzeum igazgatója²¹⁰. Így ír: A Korunk Szava legutóbbi számában katolikus Jászberény cím alatt „P. Kiss Szaléz OFM határozottan ügyes, a viszonyokat alaposan ismerő cikket írt, mely mindannak megvalósítását sürgeti, amelyet az ő ideális lelke a vallás és haza érdekében szükségesnek vélt. Ha következtetéseit mindenben helyesnek ismerem is el, nem fogja tőlem rossz néven venni a tudományos Páter, ha vele szemben egyszerűen az evangélium szavaira hivatkozom - »Vigyázzatok, nehogy a konkollyal együtt a tiszta búzát is kitepjétek!«”²¹¹ Azután igyekszik felhívni a figyelmet a meglévő pozitívumokra, különös tekintettel a világi papság áldozatos tevékenységére. „Idéz” Szaléz cikkéből olyan mondatokat, amelyek nincsenek is benne.

Ugyanezen számban Bakkay János hasonló bírálatot fogalmaz meg.²¹² A pozitívumokat nem említi, viszont kifogásolja, hogy Szaléz által leírt rossz tulajdonságokat, hibákat nem fejt ki részletesen, a jelzőket nem magyarázza meg. Egy héttel később újabb reagálás jelenik meg az újságban. Ez pozitívnak értékeli Szaléz cikkét, védelmébe veszi azt. „...*Alulírottak olvastuk ezen eredeti tanulmányt, de nemcsak azt olvastuk ki belőle, amit a nyílt levél írója és ennek alapján megállapíthatjuk, hogy általában véve az a jászberényiekre nézve semmiféle bántót, de legfőképp – és ezen van a hangsúly – igaztalant nem tartalmaz. Amit ő a jászok hibájáról mond, az sem kizárólag jászberényi specialitás, hanem ezeket el lehetne mondani sok más város és község népéről is. De nemcsak a hibákat sorolja fel, hanem ír ennek a népnek értékes tulajdonságairól is. ...Főtisztelendő Páter ezen tanulmányával javítani akart, jó szándék vezette, márpedig a javítás első feltétele a bajok megállapítása, ami – elhiszük – lehet egyeseknek kellemetlen. Aki a Pátért ismeri, tudja, hogy csak jót akarhatott. P. Kiss Szaléznek Jászberény város vallási, szociális és társadalmi életében kifejtett agilis, hasznos és eredményes működéséért inkább köszönet és támogatás jár, mint támadás.*”²¹³

²⁰⁸ Öt szent betű: 1933. 02. 15. 53. o.; Isteni Szikra: 1933. 04. 15. 133. o.; Patrona Hungariae: 1933. 05. 01; A Mária tisztelet szociális jelentősége: 1933. 05. 15. 165–166. o.; Élmi Krisztust, megdicsőíteni életével az evangéliumot, 1933. április 15. 134–135. o.; Katolicizmus és nemzedékgondolat: 1935. 06. 15. 198. o.; Kihez, hová, merre? 1935. 10. 15. 350. o.; A katolikus Jászberény: 1936. 11. 01, 409–410. o.; Egy kép a magyar élet mélységeiből, 1946 07. 01. 270. o.

²⁰⁹ Korunk Szava: VI. évf. 21. szám, 1936. november 1. 409–410. o.

²¹⁰ Réz Kálmán (1869–1946) római katolikus lelkész (1921–1946 között Jászberényben káplán).

²¹¹ Egy cikk vízhangja, néhány szerény észrevétel, In: Jász Hírlap, 1936. november 14. (18. évf. 46.szám) 5. o.

²¹² Nyílt levél P. Kiss Szalézhez: Jász Hírlap, 1936. november 14. (18. évf. 46. szám) 5. o.

²¹³ Az igazság érdekében: Dr. Erdős István, dr. Czigány Mihály, dr. Vágó János, dr. Csák János, dr. Zámory Pál, dr. Gerendásy János, Simon András, Suba Lajos, Bercsényi Bertalan, dr. Koncsek László, Fuchs Ernő, Eigen József, Koncsek János, Csordás István, Tukora B. János, Basska Károly, Balla Pál, Kiss Sándor. In: Jász Hírlap, 1936. november 21. (18. évf. 47. sz.), 5. o.

Az eredeti cikk a Korunk Szavában jelent meg. A vihar a Jász Hírlapban zajlott, ide érkezett a három válasz. A helyi újságot olvasók zöme nem olvasta a Korunk Szavában megjelent cikket. Kicsit Szent Pál apostolra emlékeztet az ügymenet. Pál apostol válaszai-ból ismerjük az egyes egyházközségek hibáit, örömeit.

P. Hermann Hermenegild tartományfőnök többször járt Jászberényben, beszélt Szaléz atyával, a rendház tagjaival, dr. Kele István apát úrral. A tárgyalásokról jegyzetek nem maradtak fenn. Az eredményt ismerjük. A cikk megjelenése után szűk egy hónappal Szaléz a salgótarjáni rendházba kerül.

A rendház történetében ezt olvassuk: „November hónapnak – ha mégoly szomorú hónap is – voltak vigasztaló és fölemelő eseményei. Ilyen a Szent Erzsébet ünnepe előtt tartott Triduum, melyet P. Szaléz Magister rátermettséggel és megfelelő hatásos eredménnyel is tartott meg. — Másik, hogy elkészült az oratórium kifestése. Az újonnan kifestett oratóriumot főtisztelendő P. Provinciális ünnepélyes keretek közt áldotta meg Szent Katalin ünnepén. — Megvolt azonban e hónapnak a vigasztalan és leverő eseménye is. P. Szaléz, Magiszter cikket írt a »Korunk Szavá«-ban Jászberény múltjának és jelenének erkölcsi és vallásos képéről. Ebben a cikkben elfelejtett kellőképpen megemlékezni az itteni világi pap-ság működéséről. Ezért a prelátus-plébános Urunk, Dr. Kele István, igen méltatlankodó és harcias levélben kereste meg a Házfőnök Atyát. Házfőnök Atya illő tapintattal elhárította a méltatlankodás jogosultságát és biztosította prelátus Urat a Rendház minden tagja részéről megnyilvánuló nagyrabecsüléséről. Öneki azonban úgy látszik nem ez kellett. Szokása szerint rögtön rohant a főtisztelendő P. Provinciálishoz, és ott folytatta az ügyet. Neki P. Szaléz fővétele, dispositiója kellett. Szent Katalin ünnepén a növendékek P. Szaléz Magiszter rendezésében ünnepélyt adtak a Kultúrházban. Erre az ünnepre Prelátus Úr nem jött el. P. Szaléz is igen vehemens beszédet tartott, az elvek melletti vértanúságig kész kitartásról. A Főtisztelendő P. Provinciális ezt látni valóan lehangolta. Bántotta az is, hogy P. Szaléz a cikkel kapcsolatos írását mindenáron folytatni akarta. És említette P. Provinciális azt is, hogy az egri aulában is rosszállólag nyilatkoztak. Végeredményben azonban mégis azzal a megjegyzéssel távozott főtisztelendő P. Provinciális, hogy igyekszik mindent eligazítani. Ennek dacára e hó 27-én P. Szaléz dispositiót kapott Salgótarjában, ahol P. Vilmos súlyos betegen feküdt. Azt hiszem, hogy ez utóbbi jelentéktelen körülmény döntötte el a dispositio vagy nem dispositio sorsát. Hogy az igazi ok mi volt, azt nehezebb megtalálni, mint azt, hogy mi robbantotta ki valójában az 1914-es világháborút. Nagy zökkenőt okozott e magisteri dispositio magától értetődően a Klerikátban is, ahol igen sok rajongója és tisztelője volt P. Szaléz Magiszternek. Nagyon nehéz volt a fölkavarodott kedélyeket megnyugtani és az izgalmakat megfelelően lecsendesíteni. Isten segítségével mégis sikerült ez is. Átmenetileg P. Ákos lett a magiszteri teendők végzésével megbízva. Lektorai teendőkben pedig P. Béla pótolja Szalézt.”²¹⁴

Az áthelyezés megtörténte után még a városi képviselők jelentős csoportja levelet írt a tartományfőnöknek, mely Szaléz Jászberényért végzett munkáját dicsérte, a cikkével egyetértett, s kérte visszahelyezését a rendházba.²¹⁵

²¹⁴ Historia Domus Jasbereniensis, 1936. november (Magyar Ferences Könyvtár és Levéltár).

²¹⁵ Csordás István, és más városi képviselők levele a tartományfőnökségnek, érkezett: 1937. 01. 14, MFKL: 37/1937.

A salgótarjáni rendházban

Szaléz 1936. november 30-án délelőtt érkezett meg a rendházba. A rendi életben egy hónap telik el addig, amíg az ember elkezd a beilleszkedést egy adott rendház életébe, a plébániai életben egy- másfél év szükséges ehhez. Szaléz bő egy hónapot tartózkodott ebben a rendházban. Ennyi idő talán elég volt arra, hogy bekapcsolódjon a rendház életébe, megismerje az ottani testvéreket. Megkapta szolgálatait, miséket, gyóntatási időket, közösségek vezetését. Igyekezett megismerni P. Vilmos addigi feladatkörét. December 3-án az Oltáregylet havi gyűlése volt, melyet Szaléz tartott meg. 7-én Ceredre ment, hogy ott 8-án az évi szentségimádás alkalmával szentmisét és szentbeszédet tartson. Karácsony előtt a plébániai hívek gyóntatása mellett a környékbeli falvakban is gyóntatott. Az ünnep másnapján, december 26-án kezdődött Szaléz atya háromnapos missziója a bányatelepeken: Ötszázhután, Fiskálishután és Hasznoshután. Január 7-én megkezdődtek a házszentelések, melyekből ő is jelentősen kivette a részét. 9-én az esti „Frontharcos” előadáson P. Szaléz képviselte a rendházat.

„01.16. P. Kiss Szalézt körünkből eldisponálta a P. Provinciális. Felajánlotta neki az amerikai missziót, amit elfogadott, és hamarosan megy New Yorkba. Tisztelői és barátai szűkkörű vacsora keretében búcsúztak tőle. Itt volt Királyfalvi Kraft Aladár bányatitkár, dr. Vilman Gyula v. tisztí főorvos, dr. Figy Béla városi jegyző, Körmöczy György iskolai igazgató és Koltai Imre tisztviselő.”²¹⁶ 17-én a reggeli vonattal utazott Budapestre.

Magyar ferencesek Amerikában

A húszas években Kovács Kálmán Mckeesport-i plébános rendszeresen támogatta a Kapisztrán Szent János Rendtartományt adományokkal, sőt biztatta Tamás Alajos tartományfőnököt, küldjön ki embereket hosszabb-rövidebb misszióra az amerikai magyarokhoz. P. Peéri Bonaventura 1922 szeptemberében érkezett New Yorkba, ahol P. Mathis Faust, a Holy Name Provincia tartományfőnöke fogadta, akit a rend római generálisa jelölt ki támogatóul. Még ugyanebben a hónapban Hayes bíboros megbízta Peérit, hogy vegye át – a magyar rendtartomány definitóriumának jóváhagyásával – a New York városban lévő Szent István király plébániát. 1923-ban P. Dr. Kalmár Özséb is amerikai dispoziációt kapott, akire a trentoni püspök New Brunswick magyar plébániáját bízta (1924–1928).²¹⁷ New York és New Brunswick után 1929-ben átvesszük a plébániát

²¹⁶ Historia Domus Salgotarianiensis 234–242. o.

²¹⁷ „Hitközségünknel a következők voltak helyettes lelkészek: Rev. Jászai Benvenut, Father Kalmár Özséb hazatérésétől Rev. Lombos László megérkezéséig. Rev. Szabó Brúnó, Father Lombos Lászlónak Kinába történt utazásától Rev. Raffinszky Romuláld ideérkezéséig. Rev. Gerfely Gaudence pedig Father Hajós Márk cartereti kinevezésétől Rev. Kiss Szaléz hivatalának átvételéig. Segédlelkészeink nevei a következők: Father Blihar Barnabás, Rev. Lombos László mellett. Father Szabó Brúnó hazatérésétől, a rendfőnöki munka mellett, Rev. Medvedzky Medárd volt szíves Father Hajós plébános segítségére lenni. Father Gerfely Gaudence, Rev. Hajós és Rev. Kiss mellett működött. Végül Father Gerencsér Tarziciusz, vársunk szülöttje, 1938 januárja óta segédlelkészkedik hitközségünknel.” In: KISS Szaléz OFM: A new brunswicki Szent László Róm. Kath. Hitközség 35 éves a Szent László Iskola 25 éves Jubileumi Emlékkönyve; Souvenir Book, 1939. New Brunswick; New Yorkban: P. Szabó Brúnó 1927-ben, Jászai Benvenut 1928-ban, 1930-tól P. Medveczky Medárd lesz a kommisszárius, Kovacs Vince 1931-től; Balogh Benignusz szakács, Tóth Gábor növendék. Hajós Márk hitszónok, 1934-ben, P. Raffinszky Romuláld plébános, Bihari Barnabás káplán 1933-ban, P. Fehér Péter káplán, fr. Veres Vazul szakács 1937-nen. Fr. Kiss Ábel szakács, 1939-ben Köröstyös Krizosztom.

Woodbridge-ben.²¹⁸ Ugyancsak 1929-ben komisszariátussá alakul a testvérek közössége. A továbbiakban nem függenek a Holy Name Provinciától, hanem a Kapisztrán Rendtartomány tartományfőnökétől, a komisszárius provinciális P. Peéri Bonaventura lesz. Maga mellé két konzulánst is kap: P. Hugolint és P. Benvenutot, akikkel negyedévente tanácskoznia kellett, és a tanácskozások jegyzőkönyveit Budapestre kellett küldeni.²¹⁹ 1931-ben alapítottuk az arrochari plébániát, 1933-ban a roebingit (P. Peéri) és az alphait (P. Jászai), 1939-ben a carteretit (P. Hajós). Néhány növendéket Magyarországra küldtek a magyar nyelv teljes elsajátítására²²⁰, magyar növendékeket pedig Amerikába küldenek az angol nyelv és kultúra megismerésére.²²¹ Rendtartományunk tagjai mellett a Mariánus Rendtartomány és a Szent István Király Rendtartomány tagjai is vállaltak szolgálatot Amerikában. A stefaniták 1922-ben vették át a clevelandi plébániát, ahol az első ferences P. Bíró Lőrinc volt, 1924-ben Barbetonban is szolgálnak, továbbá 1927-től Noll Fortban Wayne-ben, South Bendben, 1930-tól Portage-ben, 1931-től Youngstownban, 1932-től Firefield, 1935-től Farrel. A Mariánus Rendtartomány tagjai 1927-től vállalnak missziókat: Clevelandben, később Kanadában: Montrealban, Wellandben, emellett sokfelé kiségitenek más plébániákon.

Szaléz atya működése

1937 januárjában vonattal utazott Franciaországba, majd La Havre kikötőjében szállt hajóra. A Sematizmus szerint Szaléz New Brunswickba kerül mint hitszónok, népmiszter, a Jézus Legszentebb Neve egyesület és a Mothers Club vezetője. Tehát nem plébániát kap, nem lelkigyakorlatos házat vezet, hanem szinte állandóan úton van. Lelkigyakorlatokat tart a különböző magyar nyelvű közösségeknek: plébániákon, lelkigyakorlatos házakban, nővérközösségek rendházaiban. Az elhelyezést elfogadta, de lelkében szomorúság és fájdalom volt. Otthon szeretett volna maradni. Ezt írja:

*„Megvagyok. Jól érzem magam, honvágy sem kínoz, s mégis idegennek, otthonatlannak érzem magam. Kevés itt a lélek, kevés a szellem. Sodródok én is egy rohanó életáramlással, amely nem akarom, hogy nekem kedves legyen, mert rabságba ejti az embert. Nyolc napja, hogy hol itt, hol ott beszélek emberekkel, magyarokkal, egyházzal. Mindnek csak itt és így jó. A beszédeket a legegyszerűbb nívón kell mondanom. Tetszik nekik, s mégis hidegen, belső változás nélkül hagyja őket. Nincsen ezeknek katolikus, krisztusi élményük, s így vallási életük, – sok szép vonás ellenére is – szellem nélküli, még a magyar ferencesek munkaterein is.”*²²²

Amikor azonban lelkigyakorlatot tart, ezekből semmi sem érződik. Teszi a dolgát.

Néhány gondolatot szeretnék idézni lelkigyakorlataiból. Király Kelemen atya még olvasta lelkigyakorlatainak vázlatait.

„Én népemért, kilencszáz éves katolicizmusunkért élek. Én a Szent István-i lelkiesség felszítására jöttem Amerikába, igaz magyar szeretettel. Olyan telis-tele van a lelkem – szól South Norwalk-i misszióján, – hogy itt messze Szent László országától 25 évvel ezelőtt

²¹⁸ P. Feisz Hugolin plébános, hitszónok, tanító.

²¹⁹ Rendtartományi Közlöny, 1929. január-február, 1–2. szám, 83–84. o.

²²⁰ Pl. Gerencsér Tarzicius, aki 1910. május 4-én született New Brunswickban, 1923-ban költözik Budára, 1934-ben szentelik pappá Washingtonban, és New Yorkban kezdi meg szolgálatát.

²²¹ P. Gergely Gaudenc IV. éves teológus Washingtonba, Bódi Kapisztrán II. éves filozófus Castkillbe. 1948-ban fr. Pompár Primus Theutopolisban, fr. Szegedy Ferenc Troyban.

²²² P. Király Kelemennek Berlinbe írt levél 1936. február 18-án, In: KIRÁLY 55. o.

magyar pap, magyar hívek ilyen csodaszép Szent László-templomot építettek, huszonöt éven át szépitették, fejlesztették. Hála érte Istennek és az élő alapítóknak, jótévőknek. Ti legyetek egyházunk hű védői, templomunk rajongói, lelketek megszentelői Istenben. Öröm, büszkeség ebben a köcsodában Jézust imádni: a ti örök büszkeségetek lesz ez a csodaszép istenháza – mondotta a toledói katolikus magyaroknak. – Pár ezer magyar mire képes Krisztussal, papjával való összefogásban.”

„Mit jelent ma magyarnak lenni? – kérdezte a New Brunswick-i beszédében, 1937-ben. – A pánszlávizmus és pángermanizmus kettős malomköve között őrlődni. Második generáció, ismerd, szeresd a magyart.” Trentonban mondotta 1937 márciusában: „Igazi vértanúszellem a magyarságé. Borzalmas jövő előrevetett árnyéka – a náciizmus, a kommunizmus. Európát, a kereszténységet hazánknak kell ismét megsegítenie.” „Legyetek máriás magyarok – hirdette a Carey-Ohio kegyhelyén összesereglett magyar búcsúsoknak. – Mily öröm titeket itt látni Máriánál. Forrjatok össze az otthoni búcsús-máriás magyarokkal, és 1938-ban jöjjetek az Ostyához (a Budapesti Eucharisztikus Kongresszusra), Máriához, Szent Istvánhoz. Jók legyetek, értetek megkönyörül az Úr otthoni véreinken.”

„Meghitt beszédes némaság: Istenközelség. Milyen jó tisztának lenni! Hála az első gyónástól-áldozástól nyert számtalan kegyelmekért. Elismerni, hogy Ő az erőm, igaz boldogságom és végtelenre szomjas lelkem betöltője. Fogom őt, és el nem ereszttem. Szívesen velem marad, mert gyönyörűsége az embernek fiaival lenni. Legyünk Istennek és embernek boldog fiai.” (New York)

„Főnséges volt az őskeresztény szokás, hogy a család egy tagja hazahozhatta az Oltáriszentséget a család többi tagjainak, sőt egy hétig őrizhette, hogy családtagot elfogatása alkalmával megáldoztathassa. Édes jó apák, anyák, lányok, fiúk, kérlek titeket, valósítsátok meg ezt ilyenképpen: vasárnap áldozatok és büntelen hordozzátok Jézust és szenteljétek meg mindent.” (South Norwalk)

„Az Eucharisztianál nincsen nagyobb, mert Krisztus szeretetének csodás bemutatkozása. Több Betlehemnél, mert naponta milliók számára születik. Több Názáretnél: itt jobban nevel szegény, néma alázatos életével. Több a hároméves nyilvános életénél, mert ott körül járt, itt szüntelen teszi: Jöjjetek! Több a kálváriánál, mert annak gyümölcsét, a szentmisét megsokszorozza. Mindennél több: maga az élő szeretet. Gyermekek, szerelmesek, szülők, politikusok, népevezérek: ide, az Oltáriszentséghez. Itt tanuljatok szeretve élni, éltetni.” (Allentown)²²³

²²³ Roebing: 1937. 02. 22–25.; Alpha: 1937.II. 28–III. 07; New Brunswick: 1937. III. 7–III. 14; New York: 1937. III. 14–21; Bridgeport: 1937. 03. 28–04. 01, egy-egy hét férfiának-nőknek; Bridgeport – Fairfield: 1937. IV. 1–4.; Bridgeport: 1937. IV. 4–18.; South Norwalk: 1937. V. 16–23.; Allentown. Szentségimádás: 1937. V. 27–30.; South Norwalk: Szentségimádás: 1937. V. 31–VI. 1.; New Brunswick: Görög Katolikus templom: 1937. 06. 10–12. Arrochar Nővéreknek: 1937. VI. 20. Arrochar Jelöltek: 1937. VI. 23.; New York Nővérek: 1937. VI. 23.; South Norwalk: 1937. VI. 27.; Szent László templom; Arrochar: Lelkigyakorlat az Isteni Szeretet Leányainak: 1937. VI. 27–VII. 6. Arrochar 1937. VII. 7.; 10; 14; New York-i Nővérek: 1937. VII. 17–23.; Arrochar, 1937. 07. 24–25. New York-Szent Anna: 1937. 07. 25–26; New Yorki Nővérek: 1937. 07.30; Arrochar, 1937. 08. 01. Pünkösöd utáni XI. vasárnap; Toledo, 1937. 08. 08. Pünkösöd utáni XII. vasárnap. Cary, 1937. VIII. 15. Magyar búcsúsokhoz, magyar zarándoklat vezetése; Bridgeport. VIII. 21–22. Sz. István, gyóntatás és mise; New Yorki Nővérek: 1937. 08. 27; Arrochar, nővérek: beöltöztetés és fogadalom VIII. 26–29. Trenton: 1937. VI. 4.; Arrochar: jelölteknek; New York-i nővérek: 1937. VI. 11.; Arochar: Kápolna: 1937. VI. 13.. Arochar: jelölteknek: 1937. VI. 16.; New York-i Nővérek: 1937. VI. 18.; New Brunswick diákmise, majd nagymise; délután a bridgeporti Oltáregylet: lelkigyakorlat: 1937. 09. 12; New Brunswick diákmise, majd nagymise; délután: Passic: Szt. István Iskola szentelése; este Fairfield-ben templomi prédikáció: 1937. 09. 19.; New Brunswick: iskolásokhoz; Mothers Club: Bingo est: 1937. IX. 21.. Mária Congregatio: 1937. IX. 23.; Egyházközségi gyűlés: 1937. IX. 24.; Carteret, 1937. XI. 28–XII.05; New Brunswick: 40 órás szentségimádás: 1937. XII. 5.; South River 8 napos misszió; South Norwalk 8 napos misszió: 1938. III. 10.

Plébános New-Brunswickban

1938 szeptemberétől plébános is, bár ezt a feladatkört sem szerette volna. A provinciális ígéretének megfelelően arra számított, hogy szeptembertől hazamehet, hiszen csak egy missziós körutat vállalt el. A másik ok pedig az volt, hogy nem igazán szeretett világi és jogi ügyek intézésével foglalkozni. Igazán a tanítást, a lelkigyakorlatokat, a növendékek nevelését szerette, azonban mégis elvállalta a plébánia vezetését. Azonban még nem tudott angolul. A lelkigyakorlatok között buszon utazva folyamatosan tanult, el is beszélgetett az emberekkel angolul, de prédikációt, lelkigyakorlatot nem tartott. Fájjalta azt, hogy e hiányossága miatt nem tud szólni a harmadik generációs magyarokhoz, fiatalokhoz. Medveczky Medárdtól azt kérte, hogy kaphasson egy angolul jól tudó pátert is.²²⁴

A világválság előtt Kalmár Özséb atya nagyobbította az iskolát, felújította a templomot. Jelentős adósság maradt utána.²²⁵ A városban élő magyarok is alig kaptak munkát, így kénytelenek voltak vidékre, farmerokhoz elszegődni munkára. Az adósság és kamatai nemhogy apadtak, de még növekedtek is.

Szeptember 24-én az egyházközség rendezvényt tartott, melyen Szaléz megtartotta „székfoglaló” beszédét.

1. Ebben bizalmat kért az egyházközség tagjaitól mind önmaga, mind az egész közösség számára,
2. mindannyian akarjunk Jézus misztikus teste, élő teste lenni,
3. legyünk sokan a litániákon: fiatalok és idősek, fiúk és férfiak is,
4. az egyleteken belül ne legyen széthúzás, az egyletek ne harcoljanak egymás ellen,
5. az egyházközségnek rendezett anyagi bázisra van szüksége: november 13–21. között nagybázárt kell tartani,
6. az egyletek rendszeresen tartsanak jótékonyági előadásokat, bálokat, vacsorákat, melyeknek bevételéből lehetne csökkenteni az adósságot,
7. október hónap folyamán családlátogatások,
8. szeressük egyházközségünk minden megmozdulását,
9. komoly nevelő szellemre van szükség a Divini magistri pápai enciklika szellemében,
10. kifogások vannak az iskola ellen is: erős „*Mothers Club*”-ra van szükség.²²⁶

New York: magyar ünnepség: 1938. III. 18; Morthamptoni Missió: 1938. III. 20. – III. 27.; Passaic-i Missió: 1938. IV. 3–10.; New Brunswick, 40. órai Szentségimádás: 1938. V. 29–30.; New Brunswick, Szent Antal kilenced: 1938. VI. 5–13.; Arrachi nővéreknek 8 napos lelkigyakorlat: Franciska anya élete és jelleme: 1941. 06. 25–07. 03; 1941. Június-július a passic-i plébánost helyettesítette (3 hét). A beszédvázlatokat P. Kelemen még olvasta, ezek gépelte változata megtalálható a Magyar Ferences Könyvtár és Levéltárban (MFKL).

²²⁴ „Nem hiszem – írta – hogy lenne Amerikában még egy magyar pap, aki nehezebben foglalta el a részére kijelölt helyet, mint én. Se testem, se lelkem nem kívánta, nem akarta a kitüntetést. A szerzetes azonban szerzetes, s ha nehéz is az Úr igája, magára vette Szent Cirenei Simon duzzogásával, de viselte.” In: KIRÁLY 73. o. Kelemen atya szerint ezt az 1939-es évkönyvben írta le, de ott nem találtam.

²²⁵ Hitközségünk adóssága:

New Bruns. savings Inst. Bank 4%-ra, Mortgage	43 000.00
Trentoni Egyházmegye 4%-ra,	20 000.00
M. Mars Rózsa 2%-ra,	7 000.00
Sas Antal és neje 2,5 %-ra,	1 000.00
Egy Hitközségi Tag 2,5 %-ra,	1 000.00
	<u>\$ 72 000.00</u>

In: A New Brunswick-i Szent László Hitközség 1939. Évkönyve

²²⁶ KIRÁLY 75. o.

A következő év elején elkezdí a Szent Antal-imádságokat, melyben szentbeszédet is mond. Ezeket a beszédeket megjelenteti az Amerikai Magyarok Vasárnapjában. Rendszeres imaélet folyik a Rózsafüzér Társulatban, a Mária Kongregációban, Jézus Legszentebb Nevének Társulatában gyűjtötte össze a vallásos férfiakat, az ifjúság számára megalapította a Szent Imre Klubot.

Az 1938-as esztendő nagy jelentőségű volt a magyar egyház életében, hiszen Budapesten rendezték meg az Eucharisztikus Világkongresszust. Haza nem tudott jönni, bár buzdított mindenkit a hazalátogatásra. Májusban vacsorát rendezett káplánja, Tarzícusz tiszteletére, s itt búcsúztatta el a Magyarországra induló híveit, akiket Takács József egyháztanácsos vezetett. Az otthon maradtoknak megszervezte a párhuzamos ünnepet. Meghívót küldött minden magyar plébániára, a helybeli lapokban meghirdette az ünnepet, a templomi értesítőben így toborozta híveit: *„Mindenki, akiben csak szikrája pislog a magyar tűznek, vérnek, velünk lesz a riverside-i parkban. Kilenc órakor ünnepélyesen indul el az autósor, meg kell mutatni az idejövő híveknek, hogy milyen nagy, élő hit hatja át a brunswicki magyar katolikusokat.”* Pápai színekkel díszítette fel az autókat. Egész Brunswick láthatta a magyar ünneplést, ugyanis megnyerte a helyi hatóságot arra, hogy a városban kerülő utakat tehessenek. A hídon mentek át a Raritan folyó másik partján fekvő parkba. Itt Szaléz atya hatalmas oltárt állított föl. Az autók ezrei hozták az ünnepésre jövő nyolcezer magyart. Az óriási park kicsinek bizonyult.

Szaléz atya a jubileumi évkönyvében maga is említette: a New Jersey-i magyarságnak ilyeneredményes nagyszabású ünnepemég nem volt. Gondoskodott megfelelő mennyiségű ételről, italról, s a kapott százalékából 1800 dollár tiszta jövedelme volt az egyházközségnek, ami a depresszió idején rendkívüli eredmény volt.

Megújulást hozott a Szent László Iskola életében is: *„Rátaláltunk magunkra. Amit mások álmodni sem mertek, mi elértük: 3.600 dolláros költséggel megújítottuk a Szent László iskolát, rendbe hoztuk, nagyobbítottuk a játszóteret és új hintákkal láttuk el: 8.000 dolláros költséggel rendbe hoztuk, átalakítottuk az apácázárdát. Mindez a depresszió idején olyan teljesítmény, amiért elég hála sohasem szállhat minden javunk Atyjához, Jézus Krisztushoz, de amiért elég elismerést alig kaphatnak híveink.”*²²⁷

A sok munka azonban megerőltető volt számára. Augusztus 28–29-én lelkigyakorlatot tartott az archoz nővéreknek, akiknek ekkor volt a fogadalomtételük is. Ekkor már beteg volt. A fogadalmak letétele után betegszállítón vitték egy New York-i kórházba: fogai begennyesedtek. Amikor megműtötték, rövid időre jobban lett, de rövidesen a füle gyulladt be, és a látása is gyöngült. Majd kiújult mandulabetegsége, melyet a pécsi tartózkodása idején kellett volna kezeltenie, de sok elfoglaltságára hivatkozva halogatott. Egyik levelében így ír az esztendőről:

*„Agyfárasztás kell azt belátni – írta –, hogy egy emberről nem lehet tíz bőrt lehúzni? Fél év alatt 370 beszédet mondtam, ennyiről vázlatot is készítettem, 40 cikket írtam, füloperációm és mandulaoperációm volt, három gennyes fogamat kihúzták. Éjfélkor fekszem, 5.30-kor kelek, s mindezt február óta megállás nélkül. Orvosom 8–10 napi pihenőt parancsol, de nem lehet, »mert nincs ember«.” (Amikor Szaléz atya jelen sorait írta, a brunswicki plébánián már 200 családot meglátogatott.)*²²⁸

1939-ben volt a plébánia 35 éves jubileuma, egyben Szaléz atya 35. születésnapja. A következő kedves szavakkal indította el e kettős jubileumot:

²²⁷ KIRÁLY 77. o.

²²⁸ KIRÁLY 71. o.

„Az életfakasztó Isten 1904-ben két olyan életet állított a létébe, amelyeknek évtizedek után találkozniuk kellett, hogy Isten akarata szerinti küldetésüknek megfeleljenek. A szőke Tisza partján született az egyik, a Raritan partján pedig a Szent László egyházközség... Mindketten csak azért értünk el annyi eredményt, mert mertünk és tudtunk egészen katolikusok lenni... Szemem előtt lebeg a közeli és távoli jövő. Jubileumi évünkben még jobban el akarom mélyíteni a tiszta magyar szellemet... Megerősödünk még jobban abban az ezeréves keresztény magyarságban, amely egyedül mentheti meg édes ó és új hazánkat ezekben a súlyos időkben. Hazafiságunk nem lesz »Heje-huja«, »Üsd-vágd, nem apád«, hanem alkotó tettekben gyümölcsöző szeretet.” Október 29-én a Riverside parkban felállított tábori oltárnál volt az ünnepi szentmise. Ugyanezen a napon 16 órakor adták át a teljesen felújított zárdát a nővéreknek. (Bár Szaléz eredetileg egy teljesen modern, az igényeknek megfelelő új zárdát szeretett volna építtetni, de ebben P. Medárd megakadályozta.) Az ünnepségen részt vett Linzbótz György magyar konzul is, aki egy címeres, Szent László-szászlót adományozott az iskolának és a nővéreknek.

Az egyházközséget programjaival, szentbeszédeivel, közösségek megszervezésével, állandó tanításaival, tanúságtételeivel lelkiileg fölemelte. Naponta 40–50-en járultak szentáldozáshoz, vasárnaponként félezen. Ez akkoriban jelentős eredmény volt!

Május 14-én ünnepelték az iskolát vezető Isteni Szeretet Leányai letelepedésének 25 éves jubileumát. Az esztendő fontos eseménye volt az iskola alapításának évfordulója: „... a hiánytalan gondosságnak volt ezüstös napja augusztus 6-ika, amikor a Riverside Parkban felcsendült a Te Deum köiskolánk 25 esztendő múltjának határkövénel. Ezer és ezer ifjú s ma már szülő, állta körül ezt az amerikai-magyar határkövet és köszönte meg a gondviselésnek, hogy ő is ennek az Alma Maternek, ennek a magyar apácák édesanyás-meleg kultúr-féjszékének lehetett egyik fiókája. Csupa szív, csupa boldogság volt ez a nap! Egykor huncut-hancúrozó gyerkőcök, mint meglett emberek, rajongták körül Kedves Tanító Sistereiket... Mennyi csillogás szorult össze szemben és szívben! Az ünnepi lelkület nem akadályozott bennünket nagy munkánkban, a Sisterház korszerű, maradandó renoválásában.”²²⁹

Az 1940-es esztendő már a búcsúzás jegyében telt: október 18-án P. Medárd Schrotty Pál megbízásából a következő levelet írja Szalézna:

„P. Pál rehabilitálni akarja azokat, akik a nem rosszindulatú, de beteg lelkű P. Hermenegildtől szenvedtek. Ön a brunswicki népet néhány hét vagy egy-két hónap alatt, mondjuk újévre, elő tudná készíteni – ha ugyan akarja – a következő változásokra. Azt ők úgyis tudják, hogy ide Önt csak misszionáriusnak küldték ki s csak a körülmények kényszerítő hatása folytán vállalta a plébánosságot egy időre, míg más megoldást nem lehet találni.”²³⁰

Elhárult hát minden akadály Szaléz hazatérése elől. Ő az első pillanattól azt hirdette, hogy rövid időre jött Amerikába, nem kíván itt berendezkedni hosszú időre. Szíve hazavágyik. S nyilván látta azt is, hogy az ország nagy veszedelemben van. A németbarátságnak, illetve a keletről támadó nézeteknek nem lesz jó vége. Tudta, hogy nem tudja egymaga ezt a kért pusztító áradatot megállítani, de legalább itthon akart lenni, s együtt szenvedni. P. Medárd az amerikai magyar ferencesek vezetője nem szívesen engedte el. Látta, hogy rövid öt éves kint léte alatt mennyi jót tett. Hogyan tette rendbe a plébániát, hogyan épített közösséget, milyen nagy vehemenciával vetette bele magát az iskolaépítésbe, felújításba. Bár sok hibája volt Szalézna, egészségi problémái is voltak, de sokkal több jót tett, sokkal

²²⁹ A New Brunswick-i Szent László Hitközség 1939. Évkönyve.

²³⁰ KIRÁLY 79. o.

több volt a serpenyő pozitív oldalán. Az öt év alatt folyamatosan biztatta az angol nyelv tanulására, a kint maradásra. Ezekben a napokban a hajóút veszedelmeit ecsetelte Szaléznek. Bár Amerika nem állt még közvetlen háborúban, nem taposták idegen katonák országát, de azért a hajóút nem volt veszélytelen.

Szaléz levélben búcsúzott el a plébániai híveitől:

Kedves Testvéreim!

Ti is, én is mélyen átérezzük a Szentírás igazát: »kifürkészhetetlenek az Isten útjai«. Utamat kedves körötökből másfelé vezérli. Fáj, hogy távozásommal szomorúságot okozok Néktek. De nem válunk el örökre. Még ezen a földön is, de az égi hazában biztosan találkozunk! Érzem, és biztosan tudom, hogy nagyon szeretettek, ha keménykező és nem könnyen engedő lelkipásztorotok voltam is. De keménységem és személyválogatást nem ismerő határozottságom mellett volt meleg szívem és minden jóért és szépért lelkesülő és lelkesítő szellemem. Bármilyen legyen elém, mindig lelkesültem és lelkesítettem. A jóban nem törtem meg soha. Hogyan sikerült mindez nekem? Elárulom titkát: két eszménykép lebegett szüntelenül szemem előtt: a jó Szeneczey és a drágalelkű Bende Szaniszló egyénisége. Az ő mezsgyéjükre léptem naponkint s azon haladtam előre. Velük tanácskoztam, velük imádkoztam Értetek. Rengeteg jót köszönhetek nekik, áldom is, őrzöm is kedves emléküket. De igen hálás vagyok a jó Istennek és Néktek is, a ti jószágotokért, példás és fogyhatatlan támogatástokért. Nélkületek adományaitok és fáradhatatlan támogatásaitok nélkül semmire sem jutottam volna. Áldjon meg érte mind a két kezével az áldások Istene, Jézus Krisztus. Nagy hálával tartozom rendemnek és rendtársaimnak. Nagyon sokféleképpen voltak segítségemre, hogy terveim megvalósuljanak. Köszönöm egyházközségünk volt és jelenlegi tisztviselőinek, valamint egyleteink hűséges és igaz tagjainak sok-sok munkáját. Nem hiába dolgoztunk. Az Ég és mi magunk is örvendezünk összmunkánk ízes gyümölcsein. Legyetek jók valamennyien továbbra is! Sőt még jobbak. Isten akarja, és én is ezért imádkozom. Szeressétek új lelkipásztorotokat. Egy szívvel és egy lélekkel támogassátok őt nehéz munkájában. Ez az igazi katolikusok legszentebb kötelessége és egyben legszebb ékessége! Vigyázzon Rátok és reám is, közös védőszentünk Szent László király. Isten Veletek. Őszinte szeretettel Fr. Kiss Szaléz OFM.²³¹

Még vállalt kötelezettségeit megtartotta: nyolcnapos missziót South Riverben, még ugyanaznap este kezdődött a következő lelkigyakorlata South Norwalkban, s még néhány más plébánián. Följegyzéseiben megemlítette, hogy az ünnepélyen jelen voltak az albán, örmény, osztrák, kínai, dán, finn, francia, lengyel, litván, norvég, ukrainai menekültek és egyesületeik küldöttei, akik fel is szólaltak. Jegyzeteiben ezt olvassuk: „*Borzalmas való! Igaz lenne, hogy az élet, a történelem, harcok, kudarcok sorozata s a győzelmek csak rövid pihenők? – Én nem hiszem ezt. Hiszen az ember az élet birtokosa, tehát rajta áll, hogy királya is legyen. Akiben van isteni hit és isteni elszántság, annak számára nincsen lehetetlen. Lenyűgöző erő száll meg bennünket, ha az élet nyomorékainak titáni harcát s harcuk eredményeit csak futólagosan is szemügyre vesszük.*”

Beszédében megemlékezett Homéroszról, Miltonról, Kantról, Beethovenről, Zichy Gézáról, Koch Róbert tüdőorvosról, az akarat megannyi hőseiről, és az Újszövetség nagyjairól, az egyház szentjeiről. Majd áttért a magyarok helyzetére:

„*Milyen a mai amerikai magyarok képe? A hatalmas és gazdag világ borzalmas betegsége sorvaszt bennünket is, amit Prohászka zsenijével eszményivésznek és akaratsorvadásnak mondhatnék. Innen a baj, a rossz idő, alkalom. De mi ezt a borzalmas luxust nem engedhetjük meg magunknak. Nekünk újjá kell születnünk a szívünkben s aranyszívűekké,*

²³¹ KIRÁLY 81–82. o.

aranyemberekké kell nemesülnünk. Hogyan? Nem pillanatnyi felbuzdulással, hanem az izzó élmény velőig ható öntudatával kell vallanom: Mindent megtehetek az által, aki engem megerősít. Isten és én: az élet győzelme vagyunk. Mindent felégetek magam mögött, az ekeszarváról nem nézek vissza."²³²

Ezután Medárd atya megkérte, hogy helyettesítse Arrocharon néhány hétre, míg ő távol lesz. Azonban Romuald atya, a roebingi plébános hirtelen elhagyta a rendet. Medárd atya igyekezett Szaléz lelkére beszélni, hogy „ideiglenesen” vállalja el a plébániát, hiszen ilyen nagy bajban nem hagyhatja őt magára, s most otthonról ilyen gyorsan nem is kapna senki segítséget. Még azt is megígérte, hogy a Szent Név Provinciából angolul tudó pátert fog kérni kíséretnek. Szaléz nagy nehezen ígent mondott, s nekilátott, hogy ebben a kényes helyzetben áthidalja a problémát, enyhítse a feszültséget, a botrányt. Közben még tartott egy nyolcnapos lelkigyakorlatot az arrochari nővéreknek, valamint helyettesítette a passaici plébánost is.

A sajtóapostol

Kinn tartózkodása elején P. Bíró Benedek (Medárd atyával teljes egyetértésben) felkérte, hogy segítsen be az Amerikai Magyarok Vasárnapja c. lap kiadásába, vállalja el a társ-szerkesztői hivatalt, illetve időnként tartson sajtónapokat, lelkigyakorlatait kapcsolja össze a sajtóapostolkodással. (A hetilapot Böhm Károly atya alapította. Az ő munkáját folytatta Rickert Ernő loraini [Ohio] plébános. Bár jó író volt, de nem tudott megküzdeni a hétköznapi nehézségeivel, más konkurens újságokkal. Az újság adóssága folyamatosan nőtt. Bíró Benedek atya, az erdélyi ferencesek vezetője meg akarta menteni a lapot, és megvásárolta adósságaival együtt. Ide nyerte hát meg Szaléz atyát.) Ezt a munkát nagy örömmel vállalta el. Már korábban olvashattuk, hogy Egerben részt vett a Fiókbarát szerkesztésében, 1927-ben gyöngyösi klerikusként aktív szerepet vállalt a Magyar Umbria kiadásában. Később is mindig fontos eszköznek tartotta a sajtót az örömhír hirdetésére. Rendszeres kapcsolatot tartott fenn olyan vezető személyiségekkel, akik meghatározói voltak a magyar katolikus sajtónak.

Nagy lendülettel fogott hozzá ehhez a munkához is. Először kisebb cikkeket küldött el a szerkesztőségbe P. Tarziciusznak, később azonban két hét kivételével minden héten egészen hazautazásáig ő írta a vezércikkeket.²³³ Ezzel egy időben más katolikus magyar sajtóorgánumban is jelentek meg cikkei, bár nem ilyen gyakorisággal.²³⁴ Rendszeres

²³² KIRÁLY 84. o.

²³³ 1941-09-19: Kicsoda olyan, mint az Isten? 1941-10-03: Olvasós Boldogasszony népe; 1941-10-10: Magyarok Nagyasszonya; 1941-10-17: Jézus Szíve szolgálatában; 1941-10-24: Krisztus a Mindenség Királya; 1941-11-01: Istennek Minden Szentjei; 1941-11-07: Díszes és jeltelen sírok hívogatnak; 1941-11-14: Krisztus titokzatos teste; 1941-11-21: Sajtó és lelkiség; 1941-11-28: Kimúlást vagy életet akarunk? 1941-12-05: A cselekvő magyar Advent; 1941-12-12: Az Egyház és a papság jelentősége; 1941-12-19: Jézust váró lelkiség; 1941-12-19: A magyar betű karácsony; 1941-12-25: Köszönjük Jézus, - búcsúzzunk Tőled; 1942-01-02: Építő magyarok; 1942-01-09: Erős családokat; 1942.01.16. ???Legjobb közbenjárónk; 1942-02-06: Gondolatok egy sír mellől; 1942-02-13: katolikus ifjúság rögzös útján; 1942-02-20: Lelket a nagyböjtbe; 1942-02-27: A nagy miért; 1942-03-06: A titkos bűn; 1942-03-13: A kincses bűnbánat; 1942-03-20: A győzelmes élet. 1942-03-27: A nagy utak Krisztusa és én; 1942-04-03: Az én húsvétem; 1942-04-10: A hit csodája. 1942-04-17. Krisztus a világ reménye; 1942-04-27: A hódító szeretet; 1942-05-01: Az élet asszonya; 1942-05-08: Az édesanyánk Anyja; 1942-05-15: Mária az ég királynője. 1942-05-22: Keresztények segítsége; 1942-05-29: Magyarok reménysége; 1942-06-05: A szeretet hatalma.

²³⁴ Amerikai Magyar Népszava: Gondolatok a hazáról; Hol vagy, István király?; Szent István király élete és méltatása; *Katolikus Élet*: Róma lelke; Mi bajunk?; Magyar est; Vissza Istenhez; Eszményképeink; Magyar Est New Brunswickon 3 cikk. *Jó Pásztor havilap*: A mennyországos ember; Egyéb: Férfiak a gátra; Anyák napja;

időközönként tartott sajtónapokat is, melyeken felhívta a magyarok figyelmét, hogy elsősorban magyar újságokat, magyar és katolikus kiadványokat olvassanak. Ezen sajtónapok alkalmával tartott még egyéb beszédeket, szentmiséket, búcsúkat az adott egyházközösségben.²³⁵

„Mi apostolai, evangélistái vagyunk az ezeréves magyar és nemzeti életünknek. A keresztény népek véres öldöklése a pogányság egyenes diadala, ez a borzalom, az iszonyat győzelme. Ki segít? Csak Isten, csak a szeretetteljes családi és napi élet. De ezt nem bírja egymaga munkálni a templom, az iskola is kevés: kell katolikus sajtó. Ez élet, ez remény, ez erő, ez jövő: mert szeretetet hirdet Isten és a lelkek, családok és nemzetek iránt. Újságunk evangéliumi, magyar és amerikai. Jelenünk bizonytalan: csak Isten a bizonyosság. Őreá építjük véreink, családjaink és hazánk jövője biztonságát. A magyar sikoltás a velőig hat. Ti nem halljátok? Erre visszhang: lapunk a Vasárnap. A magyarságért: jöhet a gyors cselekvés ideje. A Vasárnap biztos kalauz, bátor harcos, győzni kész erő. Jézus gyógyereje a sajtóban: eligazít a haza állapotáról, igaz híreket tudunk meg, a Vasárnap az igazat terjeszti.”

Egy eset, melyet Szaléz közölt is az újságban:

Késő este gyöntattam – írja Szaléz atya – egy munkás két órán át várt rám. „*Father – mondotta –, áldja meg az Isten. Nemcsak én kívánom ezt magának, hanem sokan, akik velem dolgoznak. Régóta figyeljük magukat, meg az újságjukat. Eleinte ellenségesen, később érdeklődéssel és a végén megszerettük annak minden sorát, hírét. Miért? – Father, legyen türelmes, mindjárt bevégezem. Azért, mert nem uszított népek ellen, nem tanított meg imádni embereket és nemzeteket, hanem ránevelt bennünket arra, hogy szeressük igazán és becsületesen a mieinket: Amerikát és Magyarországot. Harmincnyolc év után gyöntam és áldoztam először. Boldog vagyok, hogy itt voltam a misszió. Engem a Vasárnap térített vissza Istenhez.*”²³⁶

A pennsylvaniai Allentownban kapta meg Medárd atya sürgönyét: „*Ha akar, a magyar követség hajójával hazamehet.*”

Szaléz atya búcsúztatása

„Szellemi csapás nehezedett reánk, amerikai katolikus a magyarokra. Itt hagyott bennünket Father Kiss Szaléz. Testben megtörve ült egy svéd hajóra, amely visszaviszi Magyarországra. Csak öt rövid évet töltött közöttünk. És mégis több nyomot hagyott a lelkek tízezeire, mint papjaink bármelyike. Úgy tűnt fel közöttünk, mint egy világító üstökös. Utánozhatatlanul értett a magyar szó ragyogtatásához. Olyan kis termetű volt, hogy szinte alig látszott ki a földből. Az ember azt hitte volna, hogy hálni jár belé a lélek. De amint a missziós beszédeiben megszólalt szívbemarkoló csengő hangja, feleszmélt reá öreg és fiatal, a jámbor lelkű, meg a csökönyös és csak akkor sajnálkoztak, amikor már kimondotta az áment. Nem szószátyárkodott. Mindig volt valami mondanivalója. És mindenkor a leggyönyörűbb köntösbe tudta öltöztetni a kétezer éves igazságot, akár a szószéken prédikált, akár a fehér asztalnál szónokolt, akár gyűléseken buzdított. Ame-

Katolikus magyar férfiak apostolsága; Őszintén a jobb jövőért 5 rész; Eleven élet; Több lélek, több élet; Hol vagy István Király?; Kötelességünk a történelmi Magyarország iránt. Igazi magyar karácsonyt; A boldogság aranyútja; Papi Egység; Az amerikai katolicizmus: tanulmány; Szent Antal naptár: A nagy csoda; Az egyház-községi élet: tanulmány 8 oldal; Egyéb cikkei jelentek meg a Bridgepod és Toledo c. újságokban.

²³⁵ 08. 31 Fairfield; 09. 07 Bridgeport; 09. 21 Bridgeport; 09. 21 South Norwalk; 09. 28 NY; 10. 01 Passaic; 10.21 Carteret; 10. 19 Perthaboy; 10. 26 Trenton; 11. 01 New Brunswick; 1942 Detroit.

²³⁶ KIRÁLY 89. o.

rikát mindegyre jobban csodálta és becsülte. E hatalmas ország lelki nagyságát még bizalmas beszélgetések közt sem engedte megbántani. Nem az ő hibája volt, hogy az új haza nyelvének teljes elsajátításához sose adott neki alkalmat a szent hivatás: a magyarok lelkeinek mentése. Megmondottam neki egyszer, hogy legalább ez esztendőn át olyan távoli helyre parancsolnám, ha tőlem függne, ahol még álmodni se tudjon magyarul. Az volt a vágyam, hogy Amerika nyelvén beszélő és érző ifjúságunk is élvezze a nagylelkű missziósnak istenadta kincseit. Fájdalom még pihenés cégére alatt sem akarták jó népünket megfosztani Father Kiss Szaléz prédikálásának bűvölő varázsától az őt szerető paptársak. Testi gyöngeséggel nem törődve, már sajtó útján is megkezdte a legnemesebb munkát, a hitterjesztést. Amerre csak megfordult, más vallású magyar paptársai is megkedvelték aranyos emberszeretete miatt. Ne engedje Isten, hogy igazam legyen, amikor attól félek, hogy szenvedni ment az agyonzaklatott Óhazába. De bármit is hoz a jövő, egyet senki sem vehet elő tőlünk: a szeretettől átítatott becsülést, meg a meleg hálát a kistermetű, de óriás lelkű Father Kiss Szaléz ferences missziós iránt.”²³⁷

„Kedves Miksh Mama és Mrs. Mary Stétz! Az élet rohan, de Isten öröklik felettünk. Amikor már nagyon beborul felettünk, Ő teremt új fényt nekünk, így tett velem is. Vasárnap még Allentownban beszéltem, estére Bridgeportban voltam, éjjel pakoltam, hétfőn már New Yorkban voltam, kedden nem jöhettem már ki E. I-ről (Ellis Island) és szerdán indultunk. Utunk szép volt, mindenünkről gondoskodtak. Hiszem, hogy szépen érek haza. Lelkem és szívem a régi. Őrizzék meg emlékemet, amint én is a magukét. Igaz szeretettel Fr. Szaléz OFM”²³⁸

A hazatérésről így számolt be: Miért kellett hazajönnie atyának? – kérdezzük.

„Csak rövid ideig lehettem volna magyar, fel kellett volna vennem az amerikai állampolgárságot. Így inkább a hazatérésre gondoltam. A Drottinghelm nevű svéd gőzösön, a diplomatahajón jöttem haza. Tíz magyaron kívül 800 német, 125 olasz, 6 bolgár és 5 román jött haza a hajón.”

Nem volt izgalmas a hajón?

„Minden este nyugodtan tértünk aludni. Amint szürkülni kezdett az összes lámpákat meggyújtották és hatalmas fényszórók vakító fehérbe öltöztették a hajót. A távirázkók állandóan dolgoztak, távol tartottak minden hadihajót a hajótól, amelynek állandóan jeleztek irányát. Így történt aztán, hogy utunk alatt egyetlen hajót sem láttunk. Békés és nyugodt volt az út...”

A kilencnapos hajóút után még sokáig a portugál fővárosban, Lisszabonban időztek a diplomáciai hajó utasai s onnan érkezett haza június 24-én Szaléz atya.²³⁹

Újból Debrecenben

„Szent Ferenc fiai még e hónapban immár harmadszor telepednek le Tiszántúl fővárosában, Debrecenben. Igen jelentős eseménye ez a háborútól és a tengernyi bajtól megpróbált magyarságnak. Ünnepe a magyar katolicizmusnak. Talán nem túlozzuk a dolgot, ha jobb jövőnk egyik hajnalcsillagának tekintjük ezt a letelepedést. Vajon miért? Egyszerűen azért, mert a történelem tanúsága szerint minden debreceni letelepedésünket egy-egy békésebb kor, építőbb

²³⁷ Csernischky István atya beszéde 1942. 06. 12-én. In: KIRÁLY 104. o.

²³⁸ 1942. július 10-én a hajóról írt nekik; In: MFKL.

²³⁹ Ebben az ősi magyar városban, nekünk, magyar barátoknak feladataink vannak In: Debreczen, 1942. VII. 28. 4. o.

szellem jellemzi. Háborús időben telepedtek le őseink, a béke munkásai és letéteményesei."²⁴⁰

A trianoni békeszerződés eredményeképp Magyarországot, így a magyar egyházmegyét is feldarabolták. Debrecen városa és vonzáskörzete a Nagyváradai Egyházmegyéhez tartozott. A püspöki központtal nagyon nehéz volt tartani a kapcsolatot. Debreceni adminisztrátorrá Lindenberger Jánost nevezték ki 1919-ben; később dr. Bánáss László apostoli vikárius volt, aki „helyettesítette” a nagyváradai püspököt. Ebben az időben a városban egyetlen plébánia volt. Igaz, hogy a katolikusok kisebbségben voltak, de túl kevés volt a lelképásztorok száma, ráadásul nagy térség, sok ember tartozott ide. Lindenberger János elhatározta, hogy Nyilastelepen és Csapókerten templomot építtet és oda a ferenceseket hívja, a felállítandó Szent László-plébániára pedig a domonkosokat.

A területek nagyságára és lelképásztori ellátatlanságára illusztrációképpen álljon itt két korabeli cikk az Új Emberből és a Kis Újságból:

„Ilyen hatalmas területű plébánia szinte alig van Magyarországon. Szinte hihetetlen, de így igaz: területén a homokos debreceni tanyavilágon keresztül 25 percig robog a gyorsvonat. Kínai arányok! ...Had' villantsak fel egyetlenegy képet. Az egyik ferences atya mesélte el... Megérkezésük után nem is a legtávolibb tanyáról beállított hozzá egy 19 éves leány. Mert meghallotta, hogy idevetődtek a barátok.

– Katolikus vagyok tiszteletes úr, keresztelő miatt jöttem.

Szent Ferenc fia rámosolygott a leányra és megkérdi, hol a kisbaba.

– Hát én lennék – válaszolja a jól megtermett lány. – Körösztljön meg plébános úr, mert nemsokára férjhez megyek.”²⁴¹

Amikor a török elől menekülő falvak lakossága Debrecenbe költözött, a város egycsapásra a világ legnagyobb városává lett, területére nézve. Az övé a széles Hortobágy, határa négy megyét érint: Bihar, Szabolcs, Borsod és Zemplén megyét.

Biztosan hatással van ez a nagy terület a város mai fejlődésére is, mert eltérően más városoktól, itt emeletes ház alig épül, a főutcán kívül jóformán nem is épül, de annál erőteljesebben duzzadnak a kertvárosok. ...Ezek fejlődése olyan veszedelmes iramot vett nemrég, hogy az akkori polgármester, Vásáry István tervezetet dolgozott ki a kertek elsorvasztására. Nem győzte ugyanis a város őket közművekkel ellátni: ma sincs vízvezetékük és szenny-csatornájuk, sem villamosvasútjuk.

Létfogósultságukat azonban el kellett fogadni. A lakosság igényli. Ezért duzzad az élettől a város körül ma is több ilyen kertváros. Némelyik a török világ előtt önálló falu volt, pl. Boldogfalva. A többiek: Nyilaskert, Epreskert, Tégláskert, Homokkert, Csapókert, Vénkert, Libakert, Kerekestelep, Wolaškatelep s a legszegényebb: a Téglavető... Közülük a legfejlődőképesebbet, a Nyilastelepet kerestem fel. Ez a legkulturáltabb telep. Lakói nagy része MÁV műhelytelepének munkása. Életük három pont körül folyik le: a református, a katolikus templom és a műhely. A SOROMPÓN TÚL ez az egyetlen telep, ahová autóbusz jár. A vámospércsi műúton gördülünk ki a városból. A vasúti sorompó után egyforma házak mellett suhanunk el. Ez a MÁV-kolónia régebbi része. Az újabb kissé odébb, modernebb, jobb, kaszárnyásabb. Kétezernyolcszáz férfi dolgozik a műhelyben. Nagy része családos, legtöbben itt laknak. Nem is jut mindenkinek állami lakás, a jobb módúak saját házában, a többiek bérletben laknak. Leginkább kertes házak sorakoznak egymás mellett, néhány gyümölcsfával.

²⁴⁰ Kiss Szaléz: Újból Debrecenben: Magyar Barát: Ferences Közlöny: 1942. szeptember 15. XXII. évf. 9. sz. 135–136. o.

²⁴¹ Kolozs Pál: Plébánia, amelynek területén 25 percig robog a gyorsvonat; Új Ember, 1948. április 25. 5. o.

...TEMPLOM SZÁRNYASKERÉKKEL

Alig néhány lépésnyire áll a katolikus templom. Az ország egyik legérdekesebb katolikus temploma. A MÁV adta hozzá a telket, az építési anyagok nagy részét. Homlokzatát azért a MÁV szárnyaskereke díszíti. Tudomásom szerint az egyetlen templom az országban ezzel a dísszel.

Plébánosa Kiss Szaléz ferencrendi szerzetes. A rendház a templommal szemben áll. Tejcsarnoknak épült, de gazdája nem tudta befejezni, s mire kész lett, rendházzá változott. Megvette az egyház s az fejezte be. Sem kívülről, sem belülről nem lehetne megállapítani, ha nem mesélné el a mosolygó páter: Hozzám tartozik két telep – mondja – a Nyilastelep és a Csapókert, valamint tizennégy tanyai csoport lakossága, mintegy hat-hétezer lélek. Munkám javát a szegénygondozás köti le. Ezeknek egy része sokat költöző, munkáját sokat változtató szegény, másik része a nagyerdei vákánccsok (erdei munkások) csoportja.”²⁴²

Sok nézeteltérés volt a református testvérekkel. Több alkalommal számoltak be a ferences testvérek, hogy utcán leköpködték őket. A későbbiekben történt Kovács Kristóf testvérrel, hogy egy piacra menő asszony megszólította:

-Minek jöttek maguk ide? Vegyék tudomásul, mi nem szeretjük magukat!

-Vegyék tudomásul, hogy mi szeretjük magukat, azért jöttünk ide!

Több hozzászólása nem volt az asszonynak.

Amikor Kulunbán atya a tanyákat járta, egyszer előfordult, hogy meglátta őt egy gyerek, és mindent otthagya hanyatt-homlok rohant:

-Jöjjenek csak ki, kísértet járja az erdőt!

Egy másik történet: „Mivel engem is beosztottak tanyai iskolákba hitoktatónak, egyszer szakadó esőben mentem kerékpárral. Erős szembeszél fújt, teljesen átázva nagyon nehezen tudtam a szélben előre jutni, szinte megfogta a szél a kerékpárt. Amikor már hazafelé jöttem, a hitoktatásból egy civis paraszt (Így hívták a jómódú parasztokat, akiknek volt mikor 4 lova is volt az üres szekér elé fogva) jött befelé a városba. Mellém érve rám ordít: „»Mi az csuhas, nehéz az út? Nem árt, ha ti is dolgoztok, naplopók«, majd a lovak közé csapott és jól az arcomba is vágott az ostorral, úgy, hogy vagy 3 napig is látszott az ostorcsapás helye az arcomon. Mi tagadás, rosszul esett a dolog. Úgy elgondolkoztam fázottan ebben a komisz szélben hajtani a kerékpárt, mikor a fáradtságtól az ember majd összeesik, és ezt kapja meg!”²⁴³

A rendalapítás és a plébánia elfoglalása

1942. július 1-jén ülésezett a Szent Anna-plébánia képviselőtestülete.²⁴⁴ Ezen az ülésen elbúcsúztatták dr. Lindenberger János prépost-plébánost, aki 24 éven át volt az egyházközség vezetője. Köszöntötték az új plébánosokat: dr. Bánáss Lászlót, akire a püspök a Szent Anna-plébániát bízta és Kiss Szalézt. Felolvasták dr. Scheffler János szatmári püspök, nagyváradai egyházmegyei apostoli adminisztrátor iratát a debreceni egyházközség három

²⁴² Bottyán János: Erőteljes fejlődésben a Debrecen övező kertes telepek, In: Kis Újság, 1944. február 10, 4. o.

²⁴³ Fr. Talpay Firmusz OFM: A Ferencesek élete és pasztorációs munkája 1942 letelepedéstől a magyar kormánytól történő feloszlásig, kézirat, Budapest, é. n.; 7. o.

²⁴⁴ Vö: A katolikus egyházközségi képviselő-testület elbúcsúzott dr. Lindenberger Jánostól, In: Debrecen, 1942. VII. 2-4. o.

részre osztásáról. A püspöki leirat rendelkezik a debreceni préposti uradalom három részre osztásáról is.²⁴⁵

1942. október 2-án történt a domonkos és ferences plébánia elfoglalása, a plébánosok beiktatása. A pályaudvaron Dr. Bánáss László esperes és Wolfinau József világi elnök köszöntötték a megérkező ferences és domonkos atyákat. Bánáss László prépost 9 órakor ünnepélyes szentmisét celebrált a Szent Anna-templomban. Ezt követően Kopasz Árpád, a Theresianum igazgatója felolvasta az új plébániák felállításáról szóló püspöki dekrétumot, majd az új plébánosok letették a plébánosi esküt. A délután folyamán a nyilastelepi Szent István-plébánián Pálmay József káplán – a telepi hívek addigi vezetője – fogadta a bevonuló ferenceseket Schrotty Pál tartományfőnökkel és Szaléz plébánossal. A köszöntések után Szaléz emelkedett szólasra: „Minden törekvésünk oda fog irányulni, hogy a Szent István-plébánia egy nagycsaládot alkotó hívei szeretetben összeforrjanak, hogy életerős és mindent elbíró legyen ez a plébánia. Mindezt most ősi magyar jellegünk koronázza meg. Ez az ország Isten után a legszebb nekünk. Ma első üdvözlőnk az orosz frontról egy magyar honvéd őrmestertől kaptuk. A lelkiünk kinn van a magyar honvédekkel...”²⁴⁶ A templomi fogadtatás után a katolikus elemi iskola udvarán gyűltek össze az emberek, ahol Schleisz Pál köszöntötte a jelenlévőket, elbúcsúztatta Pálmai József káplánt. Az Egyetértés Dalárda mellett, vonósnyegyes is játszott, valamint szavalatot hallhattak a vendégek. Az est agapéval zárult.

Hétköznapi élet a rendházakban és a plébánián

Debrecen I. Nyilastelep: Vámospércsi u. 8.²⁴⁷

A ház első lakói:

P. Kiss Szaléz házfőnök, hitoktató, missziós

P. Krupa Kolumbán tanyákon szervező hitoktató, játszóter felelős, hitoktató, missziós

P. Kovács Kristóf, hitoktató, missziós

fr. Vajas Vivald szakács, kertész, missziós

A csapókerti ház megalakulásával még újabbak:

P. Tóth Benjámin, vikárius, hitoktató, missziós

fr. Tisza Nétusz sekrestyés, missziós, 2 hónap múlva áthelyezve

fr. Talpay Firmusz sekrestyés, missziós, kisegítő hitoktató, ministráns szervező

Debrecen II. Csapókerti Rendház²⁴⁸

A ház lakói:

P. Sebestyén Szaniszló házfőnök, hitoktató, missziós,

P. Tarcza Aurél missziós, hitoktató

P. Sall Elek hitoktató, missziós

P. Csontos Oszkár házfőnök, hitoktató, missziós

P. Tóth Benjamin helyettes házfőnök, hitoktató, missziós

²⁴⁵ A birtok Furta község határában található, összesen 2825 katasztrális hold. Jövedelmének felét a Szent Anna-plébánia kapja 25–25%-át pedig a ferences és domonkos plébániák. A Szent Anna-plébániához 12 ezer hívő, a Szent István- és Szent László-plébániához pedig 6–8000 hívő kerül majd.

²⁴⁶ Domonkos és ferencendi plébánosok beiktatása Debrecenben, In: Debrecen, 1942. X. 13. o.

²⁴⁷ Az első időszakban a Száraz Ferenc utca 10. szám alatt volt a kolostorunk, mely a templomtól messze, nehezen megközelíthető helyen állott. Az adásvételi szerződést Szaléz atya 38. születésnapján írta alá 1942. július 27-én. Itt szűk 10 hónapot élt a közösség. Erdős Imréné Lohn Franciska a rendre hagyta házáat, melyet 40 ezer pengőért sikerült értékesíteni. Ez szolgáltatta a pénzügyi alapot a házvásárláshoz.

²⁴⁸ 1943. október 31-én, dr. Bánáss László prépost áldotta meg az új rezidenciát.

fr. Vajas Vivald szakács, kertész, missziós
A Jézus Szíve templom, a Szent István-plébánia filiája.

A plébániához tartozott tizennégy tanyai csoport.²⁴⁹ Sokan élnek szegénysorban-nyomorban. Egy év alatt 18 000 pengő segélyt, támogatást osztottak ki, részben a főplébánia, részben a rend, a budai rendház támogatásával, több színvonalas kultúrestet is tartottak, melynek összebevétele 4000 pengő volt.

Az ifjúság megszólítása

Fontosnak tartották az ifjúság megszólítását. Krupa Kolumbán vezetésével játszótérteret építettek a vámospércsi utcai katolikus iskola udvarán, kb. félholdnyi területen. Később a MÁV-tól kaptak egy másfél holdas területet, – és 20 ezer pengő segélyt – s ott alakították ki a végleges játszótérteret. „Tizennyolc függőhinta, három libikóka, egy fogóhinta, hét asztalitenisz-pálya, függőkugli, kosárlabdapálya, a kicsinyek számára valami székjáték, hangszórón felerősített muzsika, színpad várja a közönséget... futballpálya, fürdőmedence-park várja frissülni vágyókat.”²⁵⁰ A gyermekek ide járhattak játszani, csak az volt a feltétel, hogy vasárnapi misén, vagy a reformátusoknak istentiszteleten kellett részt venni. Hétköznap délután 4-kor nyitott, vasárnap pedig 1 órakor. Rendszeresen vitték a gyerekeket kirándulni a környékre, a Nagyerdőbe. Ilyenkor mindig a testvérek gondoskodtak élelmészről.

A különböző tanyaközpontokba kerékpárral kellett kijárni, 15–20 kilométereket utazni, néha sárosan, porosan érkeztek meg egy-egy helyre. A gyerekeket össze kellett gyűjteni a különböző tanyákról. Gyakran úgy kellett összekönyörögni a gyerekeket, hogy engedjék már el őket hittanra. Jó eredmény volt az elején, ha már 10 hittanost össze tudtak gyűjteni. Három tanerővel hozták létre a Nyilastelepi Római Katolikus Elemi Iskolát. Az igazgató Sleisz Pál, Bátorfi és Szamor tanítókkal. Azután az iskolát többször kellett bővíteni, mert olyan nagy sikere volt, hogy egyre többen jelentkeztek, még reformátusok is. A két tantermet térelválasztóval egybe lehetett nyitni. Hétvégén Kolumbán atya itt tartotta a mozielőadásokat. Budapestről, a filmkölcsonzóból hozattak filmeket. Sok vallásos témájú filmet vetítettek, de nagy sikere volt a Zuru-Huru filmeknek is.

Szaléz atya szívesen foglalkozott a fiatalsággal, főleg a középiskolásokkal, vagy a már érettségizettekkel, dolgozókkal. Rendszeresen szervezett nekik előadásokat, beszélgetéseket, imádságokat. Gyakran a városból is érkeztek a telepre fiatalok, hogy őt hallgassák. „Ferencs Ifjúságnak” nevezte őket. Szerinte ezt a korosztályt a legfontosabb nevelni, hiszen belőlük lesznek a családanyák, családapák, felnőtt keresztények, egyházközségi tagok, egyháztanácstagok.

Kolumbán atya névnapjára tangóharmonikát kapott ajándékba. Így megnyílt a lehetőség, hogy vasárnap esténként táncmulatságot tartsanak. Több alkalommal előfordult, hogy Szaléz atya volt a tánc irányítója, vezetője, vagy betanítója.²⁵¹

²⁴⁹ Nagycsere, Haláp, Vámospércs, Állóhegy, Diószegi út, Jancsika, Hármashatárhegy, Létai út, Lukaháza, Mézeshegy, Pipóhegy, Szata, Wolofka telep. Nagyobb tanyaközpontokban, az iskolákban minden vasárnap volt szentmise. Vámospércsen volt kis kápolna is haranggal. Dombos tanya, Beton tanya, Apafa, Hajdúsámszon, de ezt később elcsatolták.

²⁵⁰ Gyermekmosoly országa, In: Magyar Barát: Ferencs Közlöny: 1944. aug. 15. XXIV. évf. 8. szám, 116–117. o.; hat fényképpel (Aláírásként csak ennyi áll: -i-).

²⁵¹ A Szent István-plébánia híveinek szóbeli beszámolója szerint: 2010. október 5-én.

Kolumbán atya a nyár folyamán feltérképezte a tanyai iskolákat: melyik úton hova, melyik iskolához lehet kijutni. Beosztották, hogy melyik vasárnap melyik iskolában legyen mise, mikor ki, hova megy hittant tanítani. Természetesen a legtöbb ember református volt. Nem egy helyen a negyvenfős tantermű iskolában négy római és két görögkatolikus volt. Szaléz hitoktatói munkát vállalt a Svetits Leánygimnáziumban. P. Kristóf és P. Benjamin Nyilastelepen, P. Elek Csapókertben.

Felnőttek

„Mindkét templomunkban kialakult már az istentiszteleti rend, mégpedig ferences jelleggel. Szépen fejlődik Szent Antal tisztelete, a nagybőjtben a keresztiúti ájtatosság és a nagybőjti szentbeszéd megthonosítása. Minden ájtatosságunknál arra törekszünk, hogy az egész templom imádkozzék. Nagyon szépen végzik híveink minden szentmise alkalmával a megtanult közös imákat. A nagyhéten az egész templom közösen éneklí a Jeremiás-siralmakat.”²⁵² Rövid időn belül elindította az Oltáregyletet, valamint a ferences III. Rendet. A férfiak a Szent István Körben gyűltek össze minden csütörtökön. A katolikus iskola egyik termét kapták meg használatra.

A katolikus-református egység szolgálatában

Ez egy igen kényes kérdés volt, abban az időben és ott különösen. Nagyon sok volt a vegyes házasság, sok esetben rendezetlen házasságok. Az emberek rendszeresen eljártak katolikus templomba, szentáldozáshoz járultak, majd elmentek a református templomba, ott pedig úrvacsorát vettek, mondván, egy Istent imádunk. A Ferences Ifjúság közösségében is, valamint a kicsik között is sok volt a református. Nagyon nehéz volt az emberekkel a helyes magatartást, a katolikus tanítást elfogadtatni. Szaléz atyának különös tehetsége volt a kultúrestek szervezésében. Az első ilyen alkalom vízkereszt ünnepét követően volt. Erre az alkalomra meghívta a katolikus méltóságokat, a prépost-plébánost, a református lelkeszt, a MÁV igazgatóját és az egyházközség tagjait. A Ferences Ifjúság készült színdarabbal, több kisebb játékkal, az Egyetértés szalonzenekara is fellépett operett darabokkal, erre az estre egy vonósnégyest is sikerült meghívni. A program fénypontja Szaléz atya ünnepi beszéde volt, majd egy háromfelvonásos színdarabbal készültek a lányok.²⁵³

A Kapisztrán Szent Jánosról Nevezett Ferences Tartományfőnökség új lapot adott ki: Az Egység Útja: Havi folyóirat a katolikus és protestáns hívek közeledésének előmozdítására. Ez 1943. január 15-én történt. Szerkesztője Király Kelemen ferences atya volt. Az újságban Szaléz is több alkalommal jelentetett meg cikket.²⁵⁴

Baráti beszélgetések

Debreceni plébánossága alatt is hívták lelkigyakorlatok, missziók tartására.²⁵⁵ Beszédeiben politikai témákat is tárgyalt. Figyelmeztette az embereket mind a szocializmus, mind

²⁵² P. Kiss Szaléz: Provinciánk életéből: In: Rendtartományi Közlöny, 1941. 1. szám 13–14. o.

²⁵³ Debrecen, 1942.

²⁵⁴ A magyar lelkiegységről, 1943. május, 149. o.; A világ magyarságáért, 1944. szeptember 266. o. Vö. még: Az egység felé: Magyar Barát, 1944. július, 104. o.

²⁵⁵ Szolnoki rendház tagjainak: 1943. VI. 21–26.; Gyöngyösi Fájdalmas Triduum és búcsú, 1943. 09. 16–19.

a nemzetiszocializmus embertelen voltára. Támogatta, mentette a zsidókat, ezért Beregy²⁵⁶ legalább három alkalommal behívatta „baráti beszélgetésre”, és „zsidóbérencnek” nevezte. Nem sokon múlt, hogy Dachauba kerüljön.

Búcsúzás a Nyilasteleptől és Faddy Ottmár plébános beiktatása

1944. július 9-én, vasárnap zajlott le a két esemény. 9 órakor mutatta be Szaléz atya utolsó debreceni szentmiséjét, s mondta el búcsúzó beszédét. „*Megköszönte a hívek támogatását, imáját és szeretetét. Annak az örömének adott kifejezést, hogy akármilyen nagy is lesz a debreceni Szent István-plébánia, tudja, hogy Szent Pál szavai szerint ő szülte Krisztusnak.*”²⁵⁷ Dr. Bánáss László esperes 18 órakor mutatott be szentmisét, s megköszönte Szaléz atya munkáját. Egyben bemutatta Faddy Othmárt, az új plébánost, aki letette plébánosi esküjét.

Ismét Gyöngyösön

Szaléz atya Debrecenben zsidókat mentett.²⁵⁸ Ezt a munkáját azonban nem nézte mindeki jó szemmel, ezért fel is jelentették Beregy Károlynál, aki közölte vele, hogy amennyiben tovább folytatja tevékenységét, sőt tovább folytatja a németellenes koalíció melletti propagandát, akkor kénytelen lesz letartóztatni. Másodszori beidézése alkalmával felszólította, hogy hagyja el Debrecen.

Mivel ugyanebben az időben a gyöngyösi rendházból kilépett a magiszter, így Schrotty Pál provinciális Gyöngyösre helyezte Szalézt, aki így átvethette a magiszteri szolgálatot. 1944. június 23-át írtunk ekkor.²⁵⁹ Ősszel a szokásos rendben megkezdődött a tanítás a teológián ez azonban nem tarthatott sokáig. Október 8-án a front a Tiszáig húzódott. A nővendékeket más rendházakba küldték. Október 5-től november 7-ig a Nemzetközi Vöröskereszt lefoglalta a rendházat kórházi célokra. November közepén a németek feladták a várost. A rendház pincéjében ekkor 300 ember zsúfolódott össze: férfiak, nők, gyerekek. 18-án a város már orosz kézen volt. Az oroszok hamar felfedezték a farkasmályi pincéket, illetve a házak pincéjében a bort. Így napról napra részeg katonák járták a várost: fosztogattak, raboltak, gyilkoltak, gyermeklányokat, asszonyokat, nagymamákat erőszakoltak meg, majd sokakat közülük meg is öltek, hogy „tanú ne legyen”. Ezzel egy időben kirabolták

²⁵⁶ Beregy Károly (szül. *Berger Károly*, Cservenska, 1888. február 12. – Budapest, 1946. március 12.) sváb származású magyar vezérezredes, honvédelmi miniszter, a vezérkar főnöke, a honvédség parancsnoka. 1912-ben hadnaggyá avatták, harcolt az az első világháborúban, ahol súlyosan megsebesült. 1919-ben már százados volt a Vörös Hadseregben. 1939–1941 között a Hadiakadémia parancsnoka volt. 1941-től a VI. hadtest, 1943-tól a 3. hadsereg, 1944-től az 1. hadsereg parancsnoka, melynek élén 1944 áprilisában súlyos vereséget szenvedett az előretörő oroszoktól. Kezdetől fogva szimpatizált a Nyilaskeresztes Párttal. Miután a 1944. március 19-én a németek megszállták Magyarországot, Szálasi megkereste, és felkérte, hogy segítsen a hatalom átvételében, amennyiben Horthy megpróbálna kiugrani a háborúból.

²⁵⁷ P. Kiss Szaléz búcsúztatása Nyilastelepen In: Debreczeni Újság – Hajdúföld, 1944. július 11. kedd; 5. o.

²⁵⁸ Király Kelemen Szaléztól tudta meg ezen zsidók neveit: Bügler, Forbát, Fürst, Körösi, Kovács, Unger. Arra nézve, hogy hogyan mentette meg őket, nincsen semmilyen adat.

²⁵⁹ „1944. június 23-tól Gyöngyösön vagyok. Hirtelen kellett idejönnöm, a szerencsétlen P. Asztrik apostolozási útja után. Tudja, én mindig úgy vagyok: ha nincs ló, a számár is jó. Bizonyos szempontból Debrecenből való elhelyezésem azért volt jó, mert ott már nagyon meleg volt számomra a helyzet: tengelyellenesnek hirdettek, s kétszer vittek a legfőbb katonai parancsnokságra „meghitt” beszélgetésre. A vége kis híján Dachau lett, mert akkor a debreceni parancsnok Beregy volt, aki később Szálasi hadügyminisztere lett.” Penignus testvérnek írt levél, P. Király Kelemen hagyatékából.

a rendházat, majd a kolostorban katonai kórházat hoztak létre. Hosszú könyörgés után a ferenceseknek átengedték a nyugati szárnyat. A front elvonulása után hetekig kellett dolgozni, hogy a kolostor újra lakható legyen. Röviddel ezután újra indult a tanítás is. Szaléz a tanítás mellett részt vett a plébánia, a város életében is. Prédikációinak nagy híre volt. A hívek sokszor a templomba sem fértek be. Szívesen hívták a környékbeli városokba, falvakba plébániákra szónoknak. Szuggesztív hatású szónok volt. Újjászervezte a már addig is működő közösségeket: KALOT, Cserkészek, Leánykör, Mária Társulat.²⁶⁰

1945-ben hívta létre a KEDIM-et, a Keresztény Demokratikus Ifjúsági Munkaközösséget, amelynek alakuló ülése 1945. április 23-án 17 órakor volt a Kultúrház tanácstermében. Ezt a szervezetet Szaléz egy ifjúsági csúcsszervnek szánta: összefogni a katolikus ifjúságot, a cserkészeket, a leánykört, a Mária Társulatot, a Független Ifjúságot, a Polgári Demokrata Párt Ifjúsági Szervezetét. Az alapszabály szerint a közösség az Actio Catholica szellemében működik, szorosan vett területe az Alsóvárosi Ferences Plébánia, de területét szeretné az egész városra kiterjeszteni. Ezért szükséges a Felsővárosi Plébánia hozzájárulása is.

A munkaközösség célja:

A plébánia, illetve a város területén működő összes ifjúsági egyesületek és szervezetek egységes irányítása legfőbb céljaink elérése végett. Ezek céljaink:

1. Egészséges test.
2. Tiszta erkölcs
3. Keresztény élet.
4. Magyar boldogság.

Négyes célunkat a következő alapelvek szerint kívánjuk elérni:

1. Keresztények vagyunk és akarunk lenni.
2. Igényünk a legteljesebb demokrácia.
3. Életet alakító ifjúsági elhivatottságunkat nyíltan megvalljuk.
4. Egységesen, munkaközösségekben dolgozunk és alkotunk.²⁶¹

A célok megvalósítását szolgálták a Katolikus Kultúrház, az Ifjúsági Kaszinó, a heti ismeretterjesztő előadások²⁶², havonta díszelőadások²⁶³, melyeket az egyes tagtestületek rendeztek. A közösségben alakult egy zenekar is, mely alapot szolgáltatott egy tánctanfolyam indítására. Időnként szerveztek közös kirándulásokat a Mátrába, a kultúrházban volt ping-pongasztal is. Más sporttevékenységgel a közösség nem foglalkozott, de tagjaik a városi sportrendezvényekbe bekapcsolódtak. Szerveztek vándorvasárnapokat, amelyek azt a célt szolgálták, hogy az egyes tagszervezeteket jobban megismerjék, tagjaikkal kötetlenebb

²⁶⁰ Gyöngyös, Kalász-vezetők lelkigyakorlata: 1945. 07. 20–22.; Fr. Kóczán Attila lelkigyakorlata: 1945. 08. 8–13.; Rev. Nagy János papi lelkigyakorlat: 1945. 08. 16–18.; Gyöngyös: 1945. 10. 3–6.; Nagyfüged, Kalász lelkigyakorlat: 1945. 12. 4–8.; Visznek: Kalot lelkigyakorlat és tanfolyam: 1945. 12. 19–22.; Gyöngyös: KEDIM világnézetű kurzusa: 1946. 01. 05–06. 01. 09; Adácsi Ifjúsági Napok: 1946. 01. 17–21.; Gyöngyös: Leányok lelkigyakorlata: 1946. 03. 6–10.; Zaránk: Kismiszió: 1946. III. 10–14. o.

²⁶¹ Részlet a KEDIM alapszabályából, melyet július elsején jóváhagyott a Felsővárosi és az Alsóvárosi Plébánia is.

²⁶² Kiss Szaléz: A KEDIM céljai, 1945. április 23. és május 5; P. Lukács Pelbárt: A kereszténység lényegéről, 1945. május 13.; Hontert Rezső középiskolai tanár: A kereszténység és az ifjúság, 1945. május 20. Benei Sándorné: A szeretet lényege, 1945. május 26.; Szalai Lajos elektromérnök: A gazdasági élet.; 1945. június 3.; Bán Imre gimn. tanár: A magyar férfiideál, 1945. június 17.; Dr. Porgesz Elemér: Az élet titka, 1945. július 20; fr. dr. László Ákos: Az emberi test és lélek.; dr. Porgesz Elemérné: Az élet elindul, 1945. július 29.

²⁶³ 1945. május 20–21: Cserkészek díszelőadása a sebesült katonák javára; 1945. május 27: Leánykör előadása Anyák és Lányok Napjával kapcsolatban, Mária Társulat színdarabjával; 1945. június 10: KALOT rendezésében Apák és Fiúk Napjának megünneplése.

viszonyt tudjanak kialakítani. Elhatározták, hogy kultúrprogram keretében megünneplik az édesanyák és nagylányok, az édesapák és nagyfiúk napját, valamint a magyar szabadság és Szent István király ünnepét. 1945. május 13-án száz kötettel megalapítják a közösség könyvtárát. A KEDIM megalakulásától kezdve útjában volt a Kommunista Párt Ifjúsági szervezetének, a MADISZ-nak. Úgy gondolták, hogy az ifjúsági csúcyszervet a MADISZ képviselné, illetve a Kommunista Párt irányítaná. Bóhm Sándor és felesége DISZ vezetők ki is fejezték nemtetszésüket, és hangsúlyozták, hogy a páter, illetve a KEDIM megosztja a város ifjúságát. (Többen át is mentek a MADISZ-ból a KEDIM-be, mivel sem az ott halott ideológia, sem a programok nem kötötték le.) Ettől kezdve a városi rendőrség politikai osztálya figyelte Szaléz, illetve a KEDIM tevékenységét. Több alkalommal behívták tevékenységük miatt, illetve a páter prédikációi miatt. Így a KEDIM nem mint városi csúcsszerv jött létre, hanem mint az Alsóvárosi Plébánia négy politikamentes közösségének összefogó szerve. A vezetők és tagság közös munkájának köszönhetően hamarosan pezsgő élet indult meg. A létszám folyamatosan gyarapodott. Először csak néhányan voltak, a négy közösség vezetői, majd május 6-án már 150-en, május 13-án 200-an, május 20-án 300-an, május 26-án 320-an. A fiatalok azért is szerettek ide járni, mert más szervezetekkel ellentétben nem kellett belépni, tagsági igazolványt váltani, tagdíjat befizetni csak az alapszabályt és a házirendet kellett betartani. (Egy gyöngyösi gimnazista felvételét kérte, mire Szaléz csak ennyit válaszolt: „Fiam, örülök, hogy te is eljöttél közénk. Arra kérlek, viselkedj úgy, mint egy keresztény gimnazistának viselkednie kell.” S ezzel már belépése meg is történt.)

„Az idetartozás oázis volt. A régi iskolánkba, a Koháry István Gimnázium épületébe akkor már nem járhattunk, a polgári leányiskolába kellett járnunk nekünk, felsősöknek minden délután. Mindig más-más osztályban volt a tanítás, állandó helyünk nem volt. Új, eddig még soha nem látott emberek tanítottak. Olyan dolgokat kellett tudni, ami az eddig tanultakkal ellentétben voltak. Dicsőíteni kellett a hős szovjet katonákat, akiről a saját örök nyomot hagyó emlékeink jutottak eszünkbe. Oroszul kellett tanulni német helyett, a történelmet egészen másképp kellett tudni, mint ahogy addig tanultuk. Éreztem ebben a gátlástalan hazugságot. Undorral jártam iskolába. A KEDIM jelentett nyugodtságot. Itt egymás közt voltunk. Ismertük egymást, megvoltak a barátaink, új barátokat szereztünk.”²⁶⁴ Mindennap lehetett sakkozni, biliárdozni, pingpongozni, tánctanfolyamra járni, előadásokra járni, könyvtárat használni. A háború utáni nehéz gazdasági helyzetben még lapot is tudtak indítani Fiala Magyarok: Ifjúsági, irodalmi és tudományos szemle címmel, mely 12 oldalon jelent meg, színvonalas cikkekkkel. Az újság mottója: „Szébbet, többet, magyarabbat!” Bár a jelmondat alatt a következő idézet olvasható: „Európa felett ezentúl a népek szabadságának és a nemzetek közötti békének nagyszerű zászlaja fog lengeni.” (Sztálin)²⁶⁵ A közösség költségeit adományokból fedezte, elsősorban New Brunswick-i híveitől kapott összegeket, vagy gyöngyösi polgároktól kapott pénzt fordította erre.²⁶⁶

²⁶⁴ KOVÁTS Zoltán: A vörös fogaskerekűek között 15 évesen, Kézirat 9. o.

²⁶⁵ Fiala Magyarok, 1945. június, I. évfolyam 2. szám

²⁶⁶ P. Szaléz levele Benignus testvérnek New Brunswick-ba, 1946. 04. 18: „Nekem is van itt hatalmas ifjúsági szervezetem. KEDIM, Keresztény Demokratikus Ifjúsági Munkaközösség. Főképpen középiskolás fiúk-lányok és akik a középiskolai érettségi után tovább nem mennek. Nagy jó munkáfiúk, kapás fiatalság van velünk. Természetesen a mi felszerelésünk az amerikai ifjúság dolgaihoz képest semmi. Nagyon szegények vagyunk, de azért lassan alakul és szépül mindenünk. Minden vasárnap van közös kultúrprogramunk, amelyen 300–400, néha 500–600 fiú és lány vesz részt. Olyan vitaestjeink vannak, hogy csak úgy porzanak bele a falak. Készül és alakul az új magyar demokrácia. Kérek részükre imát.”

Az ország újabb választásokra készült. A pártok mindenütt kampányoltak, sorra tartották nagygyűléseiket. A Független Kisgazdapárt is többször tartott Heves megyében kampány összejövetelt. Ezeken megjelentek a párt prominens személyiségei, így Nagy Ferenc későbbi miniszterelnök is. Ezeken a rendezvényeken Kiss Szaléz rendszeresen felszólalt. 1945. július 8-án Visznen tartott beszéde miatt fel is jelentették demokráciaellenes kijelentései miatt Egerben a Népügyészségen. Július 21-én hallgatták ki Szalézt, de ekkor még el tudta oszlatni a vádakát.²⁶⁷

Nemzetgyűlési választások 1945. november 4-én

A választásokat elsöprő többséggel nyerte a Független Kisgazdapárt. A hevesi régió legnagyobb városaiban 56%-nál jobb eredményt ért el, míg az MKP sehol sem kapott többet 13%-nál. Gyöngyösön még jobb lett az eredmény. Az FkgP 59,1 %-ot ért el, míg a kommunisták csak 12,9 %-ot. Ehhez az eredményhez hozzájárult Kiss Szaléz is beszédeivel, agitációjával.

Gyöngyösi és Gyöngyös környéki események

Rendőrbiztosságok megtámadása²⁶⁸

1. 1945. november 2-án 21 óra körül több felfegyverzett álarcos megtámadta a nagyrédei rendőrbiztosságot, és az ott tartózkodó három rendőrt lefegyverezte. A rendőröket levetkőztették, fegyvereiket elvitték.
2. 1945. december 14-én 21 óra körül több felfegyverzett álarcos megtámadta a gyöngyössolymosi rendőrbiztosságot. A bent lévőket lefegyverezték, levetkőztették és a fegyverekkel együtt távoztak.
3. 1945. március 25-én a gyöngyöstarjáni téglagyár közelében Ludányi József rendőrt egy álarcos és egy álarc nélküli fegyveres megtámadta, fegyverét elvették.²⁶⁹
4. 1945. december 25-én a gyöngyösoroszi rendőrbiztosság megtámadására került sor. A rendőrök felkészülve várták a támadókat, akik rövid, de eredményes tűzharc után meghátráltak.²⁷⁰
5. Ha két különböző esetről van szó, akkor a helyes dátum december 25. Az akcióra vonatkozóan nemcsak a rendőrség anyaga ellentmondásos, hanem az azokban szereplő vallomások is. Ezért érdemben figyelembe vehetőnek csak az első két akció tekinthető. Ezt alátámasztják a tanúk, tehát a nagyrédei és a gyöngyösoroszi eset a fenti időben valóban megtörtént. A főbb cselekmények szintén megegyeznek a valóságban történetekkel. Az azonban, hogy a rendőröket összeverték, és hogy a támadók fennen hangoztatták fasiszta beállítottságukat, már a rendőrség által kiszínezett történethez tartozott.

²⁶⁷ BM. OI. V-71909. 7. o.

²⁶⁸ Az esetek leírását és a tanulságokat Patócs Róberttől vettem: Páter Kiss Szaléz élete és az 1946-os gyöngyösi koncepció per, Debrecen, 1997. A dolgozatban oldalszám nem található!

²⁶⁹ A Gyöngyösi Rendőrkapitányság 1946. április 28-i jelentése szerint.

²⁷⁰ A Magyar Államrendőrség Vidéki Főkapitányságának I. sz. sajtótájékoztatója szerint. Kelt, Budapest, 1946. 05. 02.

A Szaléz ügyében kialakult másik szál az orosz katonák halálesete.

Jelentés²⁷¹

A Vörös Hadsereg katonáinak magyarok által történt meggyilkolásáról és megsebesítéséről Gyöngyösön.

1. 1945. szeptember 26-án Gyöngyös város szélén, közel a vasútállomáshoz, egy meggyilkolt orosz katonának, Fjedor Konsztantinovics CHORJKOV-nak a holttestét fedezték fel.
2. 1945. szeptember 30-án 22 óra 30 perckor a gyöngyösi Katolikus Legényegylet környékén Jevgenij Boriszovics MUCHIN-t, a Vörös Hadsereg hadnagyát a vállán megsebesítették. A nyomozás során megállapították, hogy MUCHIN a Katolikus Legényegylet táncmulatságán volt. 22 óra 30 perckor MUCHIN a Legényegyletből kiment az utcára és a Legényegylettől 50 méternyire találkozott egy polgári ruhás egyénnel, aki, miután MUCHIN-nal dulakodott, rálőtt és a vállán megsebesítette. A tettes elrejtőzött.
3. 1945. szeptember 30-án éjjel, Gyöngyös utcáján három ismeretlen magyar pisztollyal súlyosan megsebesítette a hasán Szegat Sakirovics SZALICHBAJEV-et, a Vörös Hadsereg főhadnagyát.
4. 1946. január 2-án 2 órakor a gyöngyösi Deák Ferenc utcai lakásának kapujában két pisztolylövessel halálosan megsebesítették Sztjepan Pjetrovics GLADKOV-ot, a Vörös Hadsereg hadnagyát. GLADKOV, midőn még eszméletén volt, elmondta, hogy a lakásához érve találkozott három magyarral, akik őt megsebesítették.
5. 1946. január 10-én 21 óra 15 perckor Gyöngyös város szélén két utca kereszteződésében a hasán megsebesítették Vaszilij Ivanovics KRASZIKOV-ot, a Vörös Hadsereg egyik alakulatának gépkocsivezetőjét. Sebesülése után KRASZIKOV jelentette, hogy az utcán menve találkozott három polgári ruhás magyarral, akik háromszor utána lőttek, amelyek közül egy megsebesítette őt.

Azonban a magyar és a szovjet jelentések között több időpontbeli ellentmondás található.

1. 1945. szeptember 4-én a Bethlen Gábor utcában agyonlőttek egy szovjet tisztet.
2. 1945. szeptember 5-én a Vak Bottyán utcában agyonlőttek egy szovjet főhadnagyot.
3. 1946. január 3-án a Deák Ferenc utcában megöltek egy szovjet tisztet.
4. 1946. január 10-én újabb merényletre került sor a Jászkuert utcában.
5. 1946. április 16-án Salánk (Ukrajna, Kárpátalja) község mellett tizenhat lövéssel meggyilkoltak egy szovjet katonát.

Az újságokban a következő eseteket rótták a gyanúsítottak terhére:

1. 1945. szeptember 4-én Gyöngyösön, a Bethlen utcában agyonlőttek egy szovjet tisztet.
2. 1945. szeptember 5-én egy szovjet főhadnagyot lőttek agyon három lövéssel a Vak Bottyán utcában.
3. 1945. november 2-án öt „állig felfegyverzett álarcos bandita megostromolta a nagyrédei rendőrbiztosságot. Géppisztolyaikkal egy szobába terelték a rendőrbiztosság beosztottjait, összeszedték fegyvereiket és megfosztották őket értéktárgyuktól.

²⁷¹ Szuprun szovjet alezredes 1946. május 22-én kelt jelentése. Oroszból fordította Szekeres Andor r. ny. alhadnagy. In: Vizsgálati dosszié Péter Kiss Szaléz ügyében. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára V-113398.

*Ezután a kommunista pártigazolványukat szedték el a rendőrtisztviselőktől, felfeszítették az íróasztalokat és szekrényeket és magukkal vitték a hivatalos pecsétüket. Közben a szobába lépett a MADISZ titkára, őt is kifosztották.*²⁷²

4. 1945. december 14-én támadást hajtottak végre a gyöngyössolymosi rendőrbiztosság ellen.
5. 1945. december 25-én a gyöngyösoroszi rendőrbiztosságot szemelték ki támadásra, „ekkor azonban márriadókészenlétben volt az egész megye rendőrsége. A rendőrbiztosság is felkészülve várta a támadást. ... A negyedórás tűzharcból a rendőrök kerültek ki győztesen. Az éjszakai ütközet után az álarcos banda elmenekült.”²⁷³
6. 1946. január 3-án a gyöngyösi Deák Ferenc utcában meggyilkoltak egy szovjet tisztet.
7. 1946. január 10-én újabb merényletre kerül sor, ezúttal a Jászkürt utcában.
8. 1946. április 16-án Salánk község mellett 16 lövéssel meggyilkoltak egy szovjet katonát.

„Ha szeptember 4-i és 5-i, illetve a szovjet szeptember 26-ai és 30-ai merényleteknél csak bizonyos adminisztrációs hibaként kezelnénk a dátumok elcsúszását, akkor sem találnánk egyértelmű azonosságot az esetek lefedésére. Ugyanis, ha a szeptember 4-ét és 26-át próbáljuk azonosítani, akkor a helyszínnel van bajunk, mert a Bethlen utca relatíve nem esett közel a vasútállomáshoz. Ha a szeptember 5-ével és szeptember 30-ával tesszük ugyanezt, akkor azt kapjuk, hogy a Vak Bottyán utca a jelentésben írt 50 méterrel szemben a legjobb szándékkal is minimum 250–300 méterre volt a Katolikus Legényegylet székházától. Tehát ez a két adat sem egyezik. Ha a szeptember 30-i dátumot nézzük, akkor azt látjuk, hogy az csak a szovjet jelentésben szerepel, valamint, hogy e tett színhelye az enyhén szólva bizonytalan „egyik utcában” meghatározással van definiálva. Az 1946. január 2-i szovjet és a január 3-i magyar jelentésnél már egyezik a helyszín, a Deák Ferenc utca és a dátum is már csak egynapos eltérést mutat. A január 10-i szovjet és magyar időpont már egyezik, bár pontos órameghatározás itt sem szerepel. A helyszín itt is problémás, mert csak jóindulattal lehet elfogadni, hogy a Jászkürt utca a korabeli város szélén volt.

Ha a Deák Ferenc utcai gyilkosságot egy esetnek vesszük, abban az esetben nyolc merényletről, ha a január 10-it is egynek vesszük, akkor hétről beszélhetünk. Érdekes, hogy a Kárpátalján Salánk község mellett történt gyilkosság csak a magyar jelentésben szerepelt...

A rendőrség hosszú hónapokig sötétben tapogatózott. Kézzel fogható bizonyíték vagy használható nyom nem állt rendelkezésükre. Nem is gondolták, hogy fiatalok között keressék az igazi tetteseket. A Deák Ferenc utcában lelőtt katonától kaptak hozzávetőleges személyleírást, sőt még azt is elmondta, hogy egyforma alakú és színű sapkát hordtak a merénylők. Valószínűleg ez lehetett az az információ, amely a gyanút a fiatalabb, húsz év körüli ifjúságra terelte. Ennek az lett a következménye, hogy a rendőrség a Mezőgazdasági Szakközépiskola teljes tanuló ifjúságát 1–4. osztályig három napra bezárta a gyöngyösi járásbíróház épületébe. Az egyik tanú szerint gimnazistákat is bezártak velük együtt.

A rendőrség személyleírás alapján szelektált, és az alacsony termetűeket már az első nap hazaengedte.”²⁷⁴

²⁷² Szabad Nép 1946. 05. 03. 3. o.

²⁷³ Szabad Nép 1946. 05. 03. 3. o.

²⁷⁴ PATÓCS Róbert: Péter Kiss Szaléz élete és az 1946-os gyöngyösi koncepció per, Debrecen, 1997.

Részlet a Szövetséges Ellenőrző Bizottság 1946. július 24-i ülésének jegyzőkönyveiből: ... Szviridov tábornok: Tájékoztatást adok a második kérdést illetően. Ismertettem a fasiszta szervezetek magyarországi terrorista tevékenységének tényeit.

1945 szeptemberétől Gyöngyösön, Egerben és Hatvanban illegális szervezetek működtek, amelyek feladatuk tűzték ki a Vörös Hadsereg katonáinak meggyilkolását. Ezek a szervezetek meggyilkolták a Vörös Hadsereg öt katonáját. A magyar rendőrség ezektől a szervezetektől a következő fegyvereket kobozta el: 4 golyószórót, 17 puskát, 3 géppisztolyt, 19 revolvert, 35 kézigranátot, 20 kg robbanóanyagot.²⁷⁵

A sajtó szerint Bánkuty²⁷⁶ névtelen levelet kap 1946. április 14-én.

Részlet Kiss Szaléz állítólagos vallomásából: „...*A húsvéti ünnepekre szabadon bocsátott Szabó Gyula felkeresett egy új tervvel és arra kért, hogy írassak egy fenyegető levelet Bánkuty őrnagynak a rendőrségi betörések vizsgálatának beszüntetésére. Én ezt a tervet közöltem Antal Lajossal, aki a tervet szintén jónak találta és vállalkozott annak keresztülvitelére. Mivel azonban a fenyegető levél megfogalmazása nehezen született meg benne, ezért magam ültem az írógéphez és készítettem erről egy fogalmazványt, amelynek lényege* »... *amennyiben a nyomozást abba nem hagyja, csúnya fekete lelkét kiszorítjuk nagyra sikerült testéből....*«. *Ezt a fogalmazványt Antal Lajos elvitte magával és a levelet megírva Bánkuty őrnagy címére, feladta.*”²⁷⁷

Ezzel ellentétben Antal József Lajos a következőket vallotta:

„*Beismerem, hogy Kiss Szalézzal 1946 évi április hó 23-án, emlékezetem szerint Húsvét vasárnapjának délutánján találkoztam a lakásán, ugyanis előzőleg délelőtti utcán találkoztam, kért engem arra, hogy keressem fel a lakásán, mert beszélgetni akar velem. Közölte velem, hogy a diákokkal kihallgatás kapcsán igen rosszul bántak a rendőrségen, a nagyrédei és gyöngyösszolymosi és egyéb ügyekkel kapcsolatban. Kiss Szaléz ezután azt mondta, hogy helyesnek tartaná, hogyha Bánkuty rendőrőrnagy megfélemlítésére névtelen levelet írnak, ezen névtelen fenyegető levél azt eredményezné, hogy a fenti ügyekben a kihallgatott diáksággal a rendőrség jobban bánna, mérsékletre tudnám bírni Bánkuty rendőrőrnagy urat, ki ezekben az ügyekben a kihallgatást vezeti.*

Kiss Szaléz f. évi április hó 21-én délután a levél szövegét egy negyed ív fehér papírra és átolvasás céljából azt átadta nekem. Ezután átolvastam a Bánkuty rendőrőrnagy úr részére szerkesztett névtelen levél végét, azt mondtam Kiss Szaléznek, hogy a levél tartalmát egy kissé élesnek tartom. Erre a kijelentésemre Kiss Szaléz nem nyilatkozott, hanem átadta nekem a rendőrségen, Bánkuty Ferenc rendőrőrnagy úr által felmutatott levélpapírt és borítékot, azzal, hogy a borítékot és levélpapírt használjam fel az adott szövegű névtelen levél megírására. Ezek után Kiss Szaléztól elbúcsúztam és magammal vittem az általa átadott névtelen levél szövegét, valamint a kapott papírost és borítékot.

Kiss Szaléztól való eltávozásom után hazamentem lakásomra, ahol tintával a kapott levélpapírra a Kiss Szaléz által írt szöveget a névtelen levélre leírtam nyomtatott nagy betűkkel, általam Bánkuty Ferenc rendőr őrnagynak címzett névtelen levelet.

Kiss Szaléztól kapott névtelen levél fogalmazványát a levél megírása után gyufával meggyújtottam, illetve elégettem. A levelet, emlékem szerint 1946. évi április hó 23-án

²⁷⁵ In: A magyarországi Szövetséges Ellenőrző Bizottság jegyzőkönyvei 1945–1947, Szerkesztette: Feitl István, Napvilág Kiadó, Budapest [1991].

²⁷⁶ Bánkuty Ferenc rendőrőrnagy a gyöngyösi kapitányságon.

²⁷⁷ In: Vizsgálati dosszié Péter Kiss Szaléz ügyében. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára V-113398, P. Kiss Szaléz tanúvallomása.

de. 8 fél 9 óra között személyesen vittem el a gyöngyösi postahivatalba, hol azt leragasztott állapotban bélyeg nélkül adtam fel, mert a bélyegárusító fiúknél bélyeget nem kaptam. A levelet Gyöngyösön, a gyöngyösi postahivatal Pap Melchisedek utcai, csomagfelvételi osztályánál lévő belső levélgyűjtő szekrénybe dobtam be. Tagadom, hogy bármi részem volna abban, hogy az általam Bánkuty rendőrőrnagy úr címére feladott névtelen levéllel kapcsolatban a levél postázásának elmulasztására bárkivel is beszéltem, elkövetésére bárkit is rábírtam volna. Ezt azzal is igazolom, hogy a gyöngyösi postahivatalnál semmiféle ismerősöm nincs, ki közreműködött volna a levél postázásának elmulasztásában. Hogyan történt a levélnek helytelen kezelése, ezt nem tudom...

Beismerem, hogy a gyöngyösi rendőrkapitányságon 1946 évi április 28-án de. Bánkuty Ferenc rendőrőrnagy úr által felmutatott névtelen levelet nyomtatott írással tintával teljes egészében saját kézzel írtam.²⁷⁸

Sajtóhadjárat

Szaléz lejárata napról napra a következő cikkek jelentek meg a kommunisták által kézben tartott sajtóban:

1. Fasiszta terrorszervezetet leplezett le a Vidéki Főkapitányság. Páter Kiss Szaléz hitoktató a rabló és gyilkos terrorbanda élén.²⁷⁹
2. A Vidéki Főkapitányság újabb nagyméretű fasiszta terrorcsoportot tett ártalmatlanná.²⁸⁰
3. Gyilkosságok sorozatát elkövető fasiszta merénylőket tett ártalmatlanná a rendőrség.²⁸¹
4. Beismerték gyilkosságaikat és merényletletterveiket a fasiszta összeesküvők. Valomiasuk szerint a Független Ifjúság vezetője is segítséget ígért. Csatolt fényképek: Csoportkép: A fasiszta merénylők a rendőrségen: Antal József, Kizmann Ottó ötszörös gyilkos, Páter Kiss Szaléz, Bodnár László, Kiss Sándor és Kovács László. Kizmann Ottó ötszörös gyilkos géppisztolyával. Páter Kiss Szaléz kihallgatáson.²⁸²
5. Háborúra spekuláltak a fasiszta terrorszervezetek budapesti és vidéki vezetői. Minden részletében fény derült a veszedelmes szervezkedés előzményeire és céljaira. A „Független Ifjúságban, a KALOT-ban és a Kisgazdapártban toboroztak az összeesküvők.”²⁸³
6. Gyöngyösi Bokréta: Egy demokrata naplója. Karikatúra: Reakció 1944-ben és 1946-ban. A képen egy kétarcú ember, egy fasiszta véres késsel és a másik arc, egy mosolygós virágot szagoló.²⁸⁴
7. A Kisgazdapárt deklarációja a gyöngyösi fasiszta szervezkedés ügyében.²⁸⁵
8. Leleplezték a váci fiókösseesküvést.²⁸⁶

²⁷⁸ In: Vizsgálati dosszié Páter Kiss Szaléz ügyében. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára V-113398, Antal József Lajos tanúvallomása. Bár ez volt a hivatalos neve, itt csak Antal József néven szerepel, a sajtóban pedig Antal Lajos néven.

²⁷⁹ Népszava, 1946. május 3. 3. o.

²⁸⁰ Új Szó, 1946. május 3. 3. o.

²⁸¹ Szabad Nép, 1946. május 3. 3. o.

²⁸² Szabad Nép 1946. május 4. 1. o.

²⁸³ Szabad Nép 1946. május 5. 1. o.

²⁸⁴ Szabad Nép 1946. május 5. 6. o.

²⁸⁵ Kis Újság, 1946. május 5. 3. o.

²⁸⁶ Új Szó, 1946. május 5.

9. A 18 éves Kizmann Ottó, Páter Kiss Szaléz jobbkeze, a sokszoros gyilkos rendszeresen beszámolt apjának a gyilkosságokról. Cinikus hangon magyarázta el a rendőrségen, hogyan követte el a sorozatos gyilkosságokat.²⁸⁷
10. Páter Kiss Szaléz szerint hangtompító fegyverrel jól lehet dolgozni.²⁸⁸
11. Hivatalos jelentés a leleplezett fasiszta összeesküvésről.²⁸⁹
12. Internált nyilasok kiszabadítására készült Kiss Szaléz páter.²⁹⁰
13. Ki akarták szabadítani az internálótáborokból a nyilasokat páter Kiss Szaléz fasiszta összeesküvői. Felgöngyölítik a soproni szervezkedést is. Megtalálták a gyöngyösi terroristák lőszerraktárát.²⁹¹
14. Páter Kiss Szaléz május 15-re tervezte az „általános felkelést”. Helyszíni tudósítás a gyöngyösi terroristák gyöngyösi fegyverraktárának feltárásáról. További letartóztatások Gyöngyösön és Hatvanban.²⁹²
15. Felfedezték a gyöngyösi összeesküvők fantasztikus fegyverraktárát.²⁹³
16. 29 láda robbanóanyag, több száz golyószóró és géppisztoly.²⁹⁴
17. Letartóztatták Lukács Pelbárt páttert, a hatvani fasiszta alvezért.²⁹⁵
18. Werfolk és veszett kutyák. Fényképek: Antal, Páter Kiss, Kizmann, és többi gyilkos kölyök.; Páter Kiss Szalézt kihallgatják a vidéki főkapitányságon. Kizmann Ottó ötszörös gyilkos bemutatja, hogyan tört be a rédei rendőrségre.; Antal József: Vörös Vince kiszagdapárti képviselő titkára a fegyvertáros.²⁹⁶
19. Repülőterük volt Gyöngyös mellett a fasiszta összeesküvőknek. Újabb letartóztatások, a nyomozás nagy erővel folyik tovább. Pártközi bizottság vizsgálja a fasiszta összeesküvők ügyét.²⁹⁷
20. A nyomozás újabb szenzációs megállapításai Gyulai László kiszagdapárti képviselő és Fillér László kizárt képviselő fasiszta összeesküvése ügyében. A Kiszagdapárt nem gördít akadályt kiadatásuk elé. Még ma kikéri Fillér Lászlót és Gyulai Lászlót a nemzetgyűléstől.²⁹⁸
21. A Független Kiszagda-, Földmunkás és Polgári Párt gyöngyösi szervezete választmányának véghatározata Páter Kiss Szaléz ügyében. A cikkben bizonytalanságukat fogalmazza meg: „állítólag Kiss Szaléz irányítása mellett létrejött fegyveres szervezkedésről semmit sem tudnak. A sajtóban megjelent »tényeket« elítélik”. A bírósági eljárás végéig Szalézt az alelnöki tisztségből felfüggesztik. Az ügy kivizsgálása céljából központi bizottságot állítson fel. Ugyanebben az újságban „Bűnhődjék, aki bűnös” címmel is közöltek írást. A cikk feltételes módon beszél az esetről.²⁹⁹
22. Fasiszta banditák összeesküvése Páter Kiss Szaléz kiszabadítására.³⁰⁰

²⁸⁷ Világosság, 1946. május 5. 7. o.

²⁸⁸ Világosság, 1946. május 7. 4. o.

²⁸⁹ Új Szó, 1946. május 5.

²⁹⁰ Szabad Szó, 1946. május 7.

²⁹¹ Szabad Nép, 1946. május 7. 1. o.

²⁹² Szabad Nép, 1946. május 8. 3. o.

²⁹³ Világosság, 1946. május 8. 4. o.

²⁹⁴ Szabad Szó, 1946. május 8.

²⁹⁵ Esti Szabad Szó, 1946. május 9.

²⁹⁶ Jövendő, 1946. május 9. 6–7. o.

²⁹⁷ Szabadság, 1946. május 10. 2. o.

²⁹⁸ Világosság, 1946. május 11. 1. o.

²⁹⁹ Gyöngyös és Vidéke (Kiszagdapárt hetilapja) 1946. május 11. 1. o.

³⁰⁰ Világosság, 1946. május 12. 1. o.; továbbá a 4–6. oldalakon egyéb karikatúrák.

23. A gyöngyösi tanulság. A kisgazdapártban szervezkedő fasiszták között csak papok, jegyzők, tanítók, kereskedők vannak – kisgazda egy sincs.³⁰¹
24. A szent páter esernyője.³⁰²
25. Így gyilkolták le a szovjet katonákat páter Kiss Szaléz ifjú banditái. Cinikusan mesélik el bűneiket a fasiszta tömeggyilkosok. A páter: megölni az oroszokat. Mellettünk van Fillér.³⁰³
26. Kiss Szalézék háza tája.³⁰⁴
27. A Kisgazdapárt legyen a kisgazdáké.³⁰⁵
28. Egy kis környezettanulmány Kiss Szaléz előéletéről.³⁰⁶
29. Páter Kiss Szalézt 1941-ben fasiszta összeesküvés miatt kiutasították Amerikából.³⁰⁷
30. Miért késik Páter Kiss Szaléz ügyében a vizsgálat befejezése?³⁰⁸
31. Népbíróság elé!³⁰⁹

Kisgazdapárt reagálása

Futó Dezső napirend előtti felszólalása a Nemzetgyűlésben 1946. 05. 03-án

Elnök: Futó Dezső képviselő úr napirend előtti felszólalásra kért tőlem engedélyt a gyöngyösi fasiszta összeesküvés tárgyában. A képviselő úrnak az engedélyt megadtam. A képviselő urat illeti a szó.

Futó Dezső (kg): T. Nemzetgyűlés! A magyar államrendőrség főkapitánysága tegnap, azaz május 2-án adta ki I. számú sajtótájékoztatóját. A sajtótájékoztató szerint Gyöngyösön, Hatvanban és környékén nagyarányú fasiszta szervezkedést leplezett le a politikai rendőrség. Alkalmam volt a délutáni és a ma reggeli lapokon kívül még a tegnapi napon magát a hivatalos sajtótájékoztatót is elolvasni, és ha az abban foglaltak teljes mértékben fedik a valóságot, de ha még részleteiben is, akkor is mind a magam, mind pártom nevében a legszigorúbb vizsgálatot és a bűnösök legkeményebb megbüntetését kívánom. (Helyeslés.)

„T. Nemzetgyűlés! Én, aki zavaros tüneteknek, visszaéléseknek, az igazságtalanságoknak, a korrupciónak, a jogtalanságoknak, a törvény meg nem tartásának interpellációkon keresztül egyik legnagyobb kritikusam vagyok, (Zaj a kommunista párton.) úgy érzem, hogy éppen nekem kell felszólalnom, és a törvény legszigorúbb megtorlását követelnem azokkal szemben, akik ostoba összeesküvéseket szövögetnek a demokrácia ellen. (Zaj a kommunista párton. Kossa István (kp): Gonosz, nem ostoba! Mi az, hogy ostoba? Ostoba az, aki így állítja be! Gonosz, nem pedig ostoba! Ne próbálja csökkenteni! Gonosz bitangok! – Közbeiktatás a kisgazdapárt oldaláról: Ne hagyd magad Dezső!)

Kossa képviselő úr tegnap levizsgázott, tehát az ostobaságot ne emlegesse. (Kossa István (kp): – Biztos? – Zaj.) A Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt nem hajlandó fedezni semmiféle fasiszta és jobboldali szervezkedéseket. (Úgy van! Úgy van! a kisgazdapárton. Andaházi Kasnya Béla (kg): Sőt üldözi!) Nekiünk, akik hosszú éveken át

³⁰¹ Szabad Nép, 1946. május 12. 3. o.

³⁰² Ludas Matyi, 1946. május 12. 1. o.

³⁰³ Szabad Nép, 1946. május 14. 3. o.

³⁰⁴ Jövendő, 1946. május 16. 20–21. o.

³⁰⁵ Szabad Nép, 1946. május 19. 7. o.

³⁰⁶ Világosság, 1946. május 21.

³⁰⁷ Világosság, 1946. május 24. 6. o.

³⁰⁸ Kis Újság, 1946. június 29. és Új Ember 1946. július 7.

³⁰⁹ Magyar Nemzet, 1946. július 5.

szenvedtünk a reakció és a jobboldal terrorja alatt (Ellentmondások a kommunista párton.) elégünk van a reakcióból és jobboldaliságból. (Közbekiáltás a kommunista párt oldaláról: Hol szenvedtetek? – Zaj.) Inkább balra tolódunk, mint jobbra, de ez a balra tolódás olyan értelemben történik, ami teljes egészében megfelel a magyar nép lelki beállítottságának. (Helyeslés a kisgazdapárton.)

T. Nemzetgyűlés! Pártom nevében bejelentem, hogy pártom vezetősége külön bizottságot küld ki Heves megyébe az említett ügy kivizsgálására. De közölhetem azt is, hogy a házi vizsgálat nemcsak azt eredményezte, hogy pártunkból kizárunk embereket, kizárjuk azokat, akik ebben a fasiszta szervezkedésben részt vettek, hanem tovább is megyünk, mert saját magunk adjuk át az igazságszolgáltatásnak mindazokat, akik részesei, esetleg szervezői voltak ennek a felháborító fasiszta összeesküvésnek. Ugyanakkor közölhetem a t. Nemzetgyűléssel, hogy a budapesti pártközpontunkban, ahol Antal József kisegítő munkaerőként dolgozott, a legszigorúbb vizsgálat indult meg. Nyugodt lélekkel jelenthetem ki, – és hiszem, hogy ebben senki sem kételkedik, – hogy pártom központjában az adminisztrációs osztályok vezetői Antal József magánszerepléséről semmit sem tudtak, de bármilyen beosztásban ülne is a pártközpontunkban valaki, aki erről még csak sejtett is, az illetőt a legsürgősebben eltávolítjuk és keményen eljárunk vele szemben.

T. Nemzetgyűlés! A rendőrségi sajtótájékoztató szerint további letartóztatások várhatók. Én innen kérem a rendőrséget, forduljon teljes bizalommal pártvezetőségünkhöz, mert nekünk nem érdekünk, hogy merénylőket, gyilkosokat, fasiszta összeesküvőket mentsünk és bújassunk. (Úgy van! Úgy van! a kisgazdapárton.) Éppen ezért a legnagyobb készséggel állunk segítségükre és mi magunk is az igazságszolgáltatás kezébe adjuk mindazokat, akik vétének a demokrácia ellen.

T. Nemzetgyűlés! Amikor ezt a napirend előtti felszólalásomat elmondottam, magam és pártom nevében az igazságszolgáltatás tárgyilagos elbírálására hívom fel a figyelmet, mint ahogyan én és pártom a múltban, a jelenben éppúgy, mint a jövőben mindig, minden esetben erre törekszünk. (Élénk éljenzés és taps a kisgazdapárton.)”³¹⁰

A Kisgazdapárt deklarációja a gyöngyösi fasiszta szervezkedés ügyében

A ház pénteki ülésén Varga Béla elnök bejelentette, hogy Károlyi Mihály levelet intézett hozzá, amelyben megköszöni az elnök értesítését az 1946. évi II. tc.-ről és az azal kapcsolatos nemzetgyűlési tárgyalásokról. Levelét azzal fejezte be, hogy nemsokára a nemzetgyűlés elő járul és ezért a pillanatért érdemes volt 27 évig várnia. Utána Tombor Jenő honvédelmi miniszter a miniszterelnök helyett betérjesztette a magyar szabadság-érdemrend alapításáról szóló törvényjavaslatot. Ezután Futó Dezső képviselő szólalt fel napirend előtt a gyöngyösi fasiszta összeesküvők tárgyában:

„A rendőrség sajtótájékoztatója és a lapok szerint Gyöngyösön, Hatvanban és környékén nagyarányú fasiszta szervezkedést lepleztek le. Ha a tájékoztatóban foglaltak teljes mértékben fedik a valóságot, de még csak részleteiben is úgy magam, mint a pártom nevében a legszigorúbb vizsgálatot és a bűnösök legkeményebb megbüntetését kívánom. Én, aki interpellációmon keresztül egyik legnagyobb kritikusa és üldözője vagyok a visszaélésnek, jogtalanságoknak és igazságtalanságoknak, úgy érzem, hogy éppen nekem kell felszólalnom, és a törvény legszigorúbb megtorlását követelem, azokkal szemben, akik ostoba összeesküvést szőnek a demokrácia ellen.

³¹⁰ Jegyzőkönyv: A Nemzetgyűlés 27. ülése 1946. évi május hó 3-án, pénteken, 828–829. hasáb.

A Kisgazda Párt nem hajlandó fedezni semmiféle fasiszta és semmiféle jobboldali szervezkedéseket. Nekünk, akik hosszú éveken át szenvedtünk a jobboldal terrorja alatt, elégünk van a reakcióból és jobboldaliságból. Pártom nevében bejelentethetem, hogy pártom vezetősége különbizottságot küld ki Heves megyébe az említett ügynek kivizsgálására. De közölhetem azt is, hogy a házi vizsgálat nemcsak azt eredményezheti, hogy pártunkból kizárunk embereket, kizárjuk azokat, akik ebben a fasiszta-szervezkedésben részt vettek, hanem tovább megyünk, mert saját magunk adjuk át az igazságszolgáltatásnak mindazokat, akik részesei ennek a felháborító fasiszta összeesküvésnek. Közölhetem, hogy pártközpontunkban, ahol Antal József kisegítő munkaerőként dolgozott, a legszigorúbb vizsgálat indult meg. Nyugodt lélekkel jelenthetem ki, s azt hiszem, ebben senki sem kételkedik, hogy pártom központjában, az adminisztrációs osztályok vezetői Antal magánszerepléséről semmit sem tudtak. De bármilyen beosztásban is ülne pártközpontunkban valaki, aki erről még csak sejtett is, a legsürgősebben eltávolítjuk, és keményen eljárunk vele szemben.

A rendőrségi sajtótájékoztató szerint további letartóztatások is várhatók. Kérem a rendőrséget, forduljon teljes bizalommal pártvezetőségünkhöz, mert nekünk nem érdekünk, hogy merénylőket, gyilkosokat, fasiszta-összeesküvőket mentsünk és bújtassunk. A legnagyobb készséggel állok rendelkezésükre, és magunk adjuk az igazságszolgáltatás kezébe mindazokat, akik vétének a demokrácia ellen.

Pártom nevében az igazságszolgáltatásnak a tárgyalagos bírálatára hívom fel a figyelmet, amikor ezt a felszólalásomat elmondom, mint ahogy én és pártom, a múltban, jelenbe, éppen úgy, mint a jövőben, minden esetben erre törekszem.

Ezután áttértek a napirend tárgyalására. Z. Nagy Ferenc, a földművelésügyi és igazságügyi bizottság előadója hangoztatta, hogy a földbirtokreform a magyar törvényhozás legnagyobb jelentőségű alkotása és hatásában csak a jobbágyság felszabadításához hasonlítható. A magyar nemzet életében a nagybirtokrendszer mindig döntő befolyású volt, politikailag elnyomta, gazdaságilag pedig kihasználta a magyar parasztságot, lehetetlenné tette a gazdasági és kulturális fejlődést s emellett a nagybirtokrendszer, mint szétéphetetlen bilincs feküdt rá a magyar életre. A földbirtokreform során természetesen történtek túlkapások, kisebb-nagyobb szabálytalanságok. Be kell fejezni a földreformot, hogy vége legyen a bizonytalanságnak és helyreálljon a termelés zavartalansága. Ezután Z. Nagy Ferenc részletesen ismertette a javaslatot és kérte annak a bizottság módosításaival való elfogadását.

A vita első szónoka Filó Sámuel kisgazdapárti képviselő volt. Hangsúlyozta, hogy a földreformra igenis szükség volt, de biztosítanunk kell a kialakuló kisbirtokrendszer egészséges fejlődését. Erre a javaslatra már korábban szükség lett volna, mégpedig a svábok kitelepítéséről szóló rendelettel egyidejűleg. Attól tart, hogy a népgondozó hivatal által elkövetett hibákat a Földrendező Tanács nehezen tudja csak helyreigazítani. A magyar közgazdaság létalapja a mezőgazdaság, amíg az nem rentábilis, addig egészséges javulási folyamat nem képzelhető el, ennek biztosítása pedig csak akkor lesz lehetséges, ha a föld tulajdonjoga mindenkinek háborítatlanul biztosítva lesz. A javaslatot pártja nevében elfogadja.

Kovács Imre (parasztpárt) kiemelte, hogy a javaslat, jelentős lépés előre, a demokrácia lapjainak megszilárdítása terén. A javaslatot elfogadta.

Turi István, a Szociáldemokrata Párt szónoka, leszögezte, hogy földreformnak sokkal nagyobbak a történelmi, gazdasági és társadalmi vonatkozásai, minthogy jelentőségéből a végrehajtás során előfordult hibák bármit is levonnának. A javaslatot pártja nevében elfogadja.

Kovács Imre (Parasztpárt) hangoztatta, hogy a földbirtokreformot gyorsan végre kell hajtani. Az illetéktelenek ne kapjanak földet. A sváb birtokokkal foglalkozva, hangoztatta, hogy számos sváb feliratkozott szlovák kitelepítésre.

A vita befejeztével Dobi István földművelésügyi miniszter szólalt fel és részletesen válaszolt a szónokok által felhozottakra.

Ezután a Ház a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta, majd megkezdték a részletes tárgyalást, amelynek során a 24. paragrafusnál a Kisgazda Párt részéről felszólaló Filó Sámuel képviselő javasolta, hogy a paragrafust a következőkkel egészítsék ki: a kishaszonbérlok javára eredeti kishaszonbérleti ingatanokból kell az itt meghatározott mennyiséget visszajuttatni, mégpedig azok részére, akik tanyával is bírnak, belsőségük környékén kell volt kishaszonbérletük területéből a visszajáró részt visszajuttatni. Javaslatát a nemzetgyűlés elfogadta, majd utána az elnök bejelentette, hogy a legközelebbi ülést kedden délelőtt tartják meg, amelynek napirendjére kitűzték a miniszterelnök beszámolója fölötti vita folytatását.

Utána az igazságügy miniszter adott választ több interpelláló képviselőnek.³¹¹

A Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Párt gyöngyösi szervezete választmányának véghatározata Páter Kiss Szaléz ügyében

A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt gyöngyösi szervezete helyiségében, 1946. május 5-én választmányi ülést tartott. A teljes választmány hosszan és részletesen, minden részében tárgyalta P. Kiss Szaléznek a sajtóban megjelent fegyveres szervezkedésével kapcsolatos esetét s többek hozzászólása után egyhangúlag az alábbi véghatározatot hozta: A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt gyöngyösi szervezetének választmánya tényként állapítja meg, hogy az állítólag P. Kiss Szaléz irányítása mellett létrejött fegyveres szervezkedésről semmiféle tudomása nem volt és arról csupán a napi lapokból értesült. A párt helyiségeiben ez ügyben szereplő személyek soha egyetlen gyűlést, értekezletet vagy megbeszélést nem tartottak és a legszigorúbban megtartott házi vizsgálat eredményeként is megállapítható, hogy a párt vezetősége vagy választmányi tagjai nemhogy nem tudtak a szervezkedésről, de ily irányban még gyanúkok sem merültek fel. Különös tekintettel arra, hogy P. Kiss Szaléz, mint egyik alelnök a párt vezetőségében is helyet foglalt, a vezetőség és a választmány a megjelent sajtóközlemény alapján megítélhető tényeket a leghatározottabban és a legmesszebbmenő módon elítéli és az e tárgyban meghozott országos pártvezetőségi állásfoglalással magát mindenben azonosítja.

Bár az ügy ma még csupán nyomozati eljárás alatt áll, mégis P. Kiss Szalézt alelnöki tisztjéből felfüggeszti, és fenntartja magának a jogot arra, hogy esetleges ezen túlmenő intézkedéseit a lefolytatandó bírósági eljárás eredményétől tegye függővé. Utasítja a választmány az elnökséget, hogy ezen jegyzőkönyv egy példányát a párt központi vezetőségéhez mielőbb juttassa el, ahol is azt kéri, hogy az itteni pártszervezet állásfoglalásának és magatartásának legszigorúbb kivizsgálása céljából mielőbb központi bizottságot küldjön ki.

A fenti ügygel kapcsolatban a párt vezetőségének javaslatára a választmány állást foglalt minden olyan törekvéssel szemben, amely a párt jelenlegi politikai irányvonalától csak részben is eltér, és ezzel nemcsak a párt belső egységét, hanem a demokratikus frontba tömörült pártok békés együttműködését is veszélyezteti. Azokkal kapcsolatban, akik a párt keretén belül a fenti határozattal szembe helyezkednek vagy csupán magatartásukkal is veszélyeztetik a magyar demokráciát a párt vezetősége a legszigorúbban eljár, és a pártból kizárja.³¹²

³¹¹ Kis Újság, 1946. május 5.

³¹² Gyöngyös és Vidéke, 1946. május 11. 1. o.

Párthírek

Folyó hó 5-én a Kisgazda Párt helyi szervezetének választmánya gyűlést tartott, amelyen állást foglalt P. Kiss Szaléz ügyében és több fontos kérdésben döntött. Többek között a választmány felhívja a képviselőtestületbe küldött tagokat, hogy a képviselőtestületi gyűléseken feltétlenül jelenjenek meg, mert aki kettő ízben elmarad elfogadható igazolás nélkül, azt a párt visszahívja, s helyette mást fog beküldeni a párt képviseletében.³¹³

Szalézt cserbenhagyják

Idézet Csépany Józsefnek 1946. II. 25-i Nemzeti Bizottsági ülésen megtartott beszédéből: „A földműves és Kisgazdapárt P. Kiss Szaléz működésével nem azonosítja magát. Nem csinálók titkot belőle, hogy a párt politikai irányával ellentétes működése miatt P. Kiss Szalézt vezetőségi üléseinken is sok támadás éri. Amit azonban ő a párt keretein kívül, mint pap és lelkiatya vallási érdekből megtenni kötelességének tart, abba a pártnak beleavatkozni sem jogában, sem módjában nem áll.”

Idézet P. Kiss Szaléz 1946. III. 3-i nagygyűlési beszédéből: „Én a magam útját járom, tetteimért és kijelentéseimért magam vállalom a felelősséget...”

Idézet P. Kiss Szaléz 1946. III. 17-i cikkéből: „Kötelességem a velem egyhiten lévőket a magunk világnézetével megegyező magatartásra nevelni. Ezért sok a kinti munkám.”

Idézet P. Kiss Szaléz 1946. IV. 14-i cikkéből: „Az ifjúsági gyűlésen megmagyaráztam a magyarság és kereszténység szerves egységét, amely az államalkotás, a társadalomszervezés és a kultúrateremtés gazdag ezer évével áll előttünk.”

„Az ülésen a Kisgazdapárt minden egyes kiküldötté megszavazta azt a határozatot, amely szerint a politikának templomokba és színpadokra való bevitelét elítélendőnek tartja. Nem ismerjük a P. Kiss Szaléz ellen emelt vádakat. Ennek folytán sem mellette, sem ellene állást foglalni nem tudunk és nem kívánunk. De akkor, amikor egyesek P. Kiss Szaléz pártunk kívüli munkásságát a párttal kívánják azonosítani, a fentiek emlékeztetbe való idézését szükségesnek tartjuk.”³¹⁴

Illetékes egyházi hely közli

A Kis Újság szerint illetékes egyházi hely a következők közlésével bízta meg a Magyar Kurírt: „A sajtó a gyöngyösi letartóztatásokat és vádakat oly beállításban hozza, mintha Magyarország hercegprímásával is közölték volna terveiket az illetők. A hercegprímás sem szóval, sem összességükkel, sem egyénnel, közülük senkit nem ismer. A kapcsolatba hozás minden alapot nélkülöz.”³¹⁵

A vádakat súlyosnak ítélik a kisgazdák, aki bűnös, annak bűnhődni kell. Ekkor már feszült volt a helyzet a Kisgazdapárt és a szovjet hadsereg teljes támogatását élvező kommunista párt között. Sokan nem tudták elhinni a vádakat, a kommunista párt szálamitaktikáját nem ismerték, vagy nem akartak róla tudomást venni, és nem is sejtették, hogy már a teljes forgatókönyv létezik a kommunista párt teljes diktatúrájának kiépítésére. Nagy Ferenc sürgette a fegyverszüneti egyezmény aláírását, mert úgy gondolta, hogy a SZEB befolyásától sikerül ez által megszabadulnia.

³¹³ Gyöngyös és Vidéke, 1946. május 11. 2. o.

³¹⁴ Gyöngyös és Vidéke, 1946. május 11. 3. o.

³¹⁵ Gyöngyös és Vidéke, 1946. május 11. 3. o.

A gyöngyösi rendőrségen

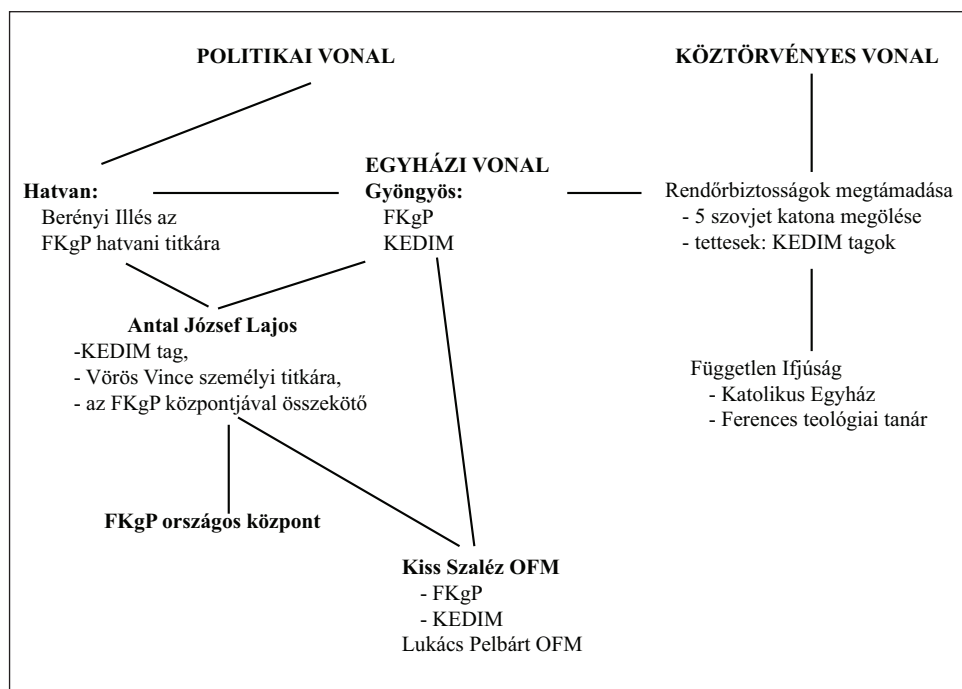
„Abban az időben, mikor a detektívek Szaléz atyát a rendőrségre vitték, három sötét lelkű egyén állt a gyöngyösi rendőrség és a kommunista párt élén: Bánkúti Ferenc borügynök, rendőr százados, Aczél Leó rendőr százados és Szurdi István párttitkár. Bánkúti 1937–1944 között a nyilas párt intranzigens tagja volt. 1944-ben Volksbundistává vedlett. Nem sokkal az orosz megszállás után, mint a kommunista rendőrség politikai osztályának vezetője bukkant föl Gyöngyösön. Végre elérkezettnek látta az időt karrierjének megalapozására. Honnan vetődött Gyöngyösre, senki sem tudja. Városszerte tudták Bánkútiról, hogy Szurdi Istvánnal, a hírhedt gyöngyösi párttitkárral a gyöngyösi gazdák állatállományát maguknak requirálták el. A rablott vagyont azzal gyarapították, hogy a malmokban ingyen őrölt lisztet s az állatokból készült szappant az éhező Pesten feketézték el. Aczél Leó gyöngyösi villanyszerelő, mint a belügyminisztérium tisztviselője intézte a népi németek kilakoltatásának az ügyét. Tucát szerencsétlen kitelepítendőit saját kezűleg ütött agyon. Széltében-hosszában dicsekedett Rákosi barátságával. Bánkúti nemhiába nevezte magát ördögnek, épp a Szaléz atyával való kegyetlenkedésére célozva. Ő volt hármuk között az elvetemült szörny. Kegyetlenkedéseivel igyekezett leplezni náci múltját és akart a ranglétrán való emelkedéséhez érdemeket szerezni. A három gazembert Péter Gáborék beavatták terveikbe. Ők is figyelték Szaléz atya minden lépését. Szaléz atya letartóztatása után közöltek a lapokban egy levelet, melyről azt hirdették, hogy Szaléz atya írta. A levélben megfenyegették a rendőrséget: »Életünkkel fizetnek, ha nem hagyják abba a fasiszta terrorszövetkezet elleni nyomozást.« Gyöngyösön mindenki tudta, hogy a levelet ők maguk írták, hiszen közismert volt Szaléz atya náciellenessége. »Itt vagy, jó madár – fogadta Bánkúti Szaléz atyát –, te nyiszlett, gyámoltalan alak: te akard megdönteni a világkommunizmust?!« Hirtelen teljes erejéből jobbról-balról arcul ütötte Szaléz atyát. Ő állta az ütéseket, arcát el sem mozdította. Szemüvege leröppött és eltört. »Most kezünkben vagy – folytatta a szadista lelkű egyén –, és majd ide kerül Péhm gazdád is. Ti akarjátok megdönteni a rendszert, az új államformát? Majd mi megdölglesztünk benneteket. Királyság kell nektek Ottóval? Majd adok én nektek KEDIM-et, demokratikus ifjúságot.« (Péhm József – későbbi Mindszenty hercegprímás – zalaegerszegi prépost korában magyarosította nevét.) Minden mondat után ütötte, verte áldozatát, Szaléz atyát. Egy gyöngyösi fiatalember, akit több ízben csuktak el a kommunisták, mondta el nekem a következőket: Bánkúti hetekkel az eset után dicsekedett kommunista társaságban azzal, hogy miképpen bánt el Szaléz atyával. »Ha hiszel Istenben – mondta Szaléz atyának – úgy kérd, hogy szabadítson ki tőlünk, az ördögöktől«. Bánkútit Szaléz atya megkínóztatása után – érdemeiért – hamarosan ezredesi rangra emelték. De nem sokkal később üldözési mánia fogta el. Mindenkitől félt, állandóan két revolvért tartott zsebeiben. Végül gazdasági visszaélés miatt kitették a rendőrségtől.³¹⁶

Készen állt a stratégia, a fasiszta szervezkedés – mely meg kívánta dönteni a fiatal „demokráciát” – leleplezésére, a nemkívánatos személyek likvidálására. Péter Kiss Szaléz az egyházi ember, a gyöngyösi teológia magisztere, a KEDIM elnöke, a Független Kiszegzárpart tagja, a Független Ifjúság helyi vezetője. Az első verzió szerint a szervezkedésről tudott Mindszenty József is, és a fő céljuk a Habsburg-ház visszaállítása Magyarországon, Habsburg Ottó legyen a magyar király. Patócs Róbert levelet írt Habsburg Ottónak, aki válaszában leszögezte: személyesen nem ismerte Kiss Szalézt,

³¹⁶ KIRÁLY Kelemen OFM: Akitől szebbé lesz a világ; P. Kiss Szaléz OFM élete és vértanúsága I–II. Kézirat, 1969, 200. o.

bár hallani hallott róla, valamint 1945-ben nem látott esélyt a monarchia visszaállítására. Csak karitatív kapcsolatban állt egyes egyházi vezetőkkel.³¹⁷ Antal József Lajos gyöngyösi fiatalember volt, tagja volt a KEDIM-nek, egyben Vörös Vince titkára volt. Személyén keresztül kiterjeszthették a koncepciók vádakat az FKgP országos szintjére, illetve Hatvan felé.

KÖZTÁRSASÁGELLENESEN – FEGYVERES – FASISZTA ORSZÁGOS ÖSSZEESKÜVÉS

Hatvan felé volt még egy összeköttetés: P. Lukács Pelbárt, aki 1945. augusztus 12-én került át Gyöngyösről Hatvanba. Ő lett volna az országos szervezkedés másik ágának egyházi vezetője.

Április 27-én – a húsvéti ünnepeket figyelmen kívül hagyva, sőt direkt akkor! – megkezdődtek a letartóztatások, kihallgatások. Elfogták Szabó Gyula repülőoktatót, Tamás Pált, Kizmann Ottót, ifj. Kiss Sándort, Bodnár Lászlót, Plachy Tihamért, Borosi Kálmán malomipari munkást, Pók László tanítót, Antal József Lajos joghallgatót, Mester László kisgazda párttitkárt; április 28-án Kovács László mezőgazdász tanulót, aki előző este lakodalomban volt, ezért nem találták otthon.

Ugyanezen a napon a Szent Orbán-templomban elmondott diákmiséje után elfogták P. Kiss Szalézt is. A mise után a templom előtti keresztjénél elbúcsúzott híveitől, s azt kérte, hogy bármit hallanak róla, ne higgyék el! A letartóztatások Hatvanban folytatódtak.

³¹⁷ PATÓCS Róbert: Páter Kiss Szaléz élete és az 1946-os gyöngyösi koncepciók per, Debrecen, 1997.

Újabb letartóztatások a gyöngyösi fasiszták ügyében

„A Páter Kiss Szaléz hitoktató által szervezett »fasiszta terrorbanda« felgöngyölítése során a vidéki főkapitányság politikai osztálya újabb letartóztatásokat végzett. Őrizetbe vettek nyolc gimnáziumi tanulót: Fekete Endrét, Dánássy Oszkárt, Bata Istvánt, Peer Olaszt, Szendrői Gézát, Majdán Lajost, Ocsovai Sándort és Dósa Jánost, valamint Fehér Endre bölcsészettan hallgatót, akik Hatvanban szervezkedtek a »hatalom átvételére«. Szervezkedésük központjában a már előzőleg őrizetbe vett Berényi Illés, a Független Kisgazdapárt helyi szervezetének titkára állott. A hatvani terroristák a közeli hetekben akarták kisiklatni a hatvani vonatot és felrobbantani a város pályaudvarát.”³¹⁸

„Csirájában sikerült elfojtani azt a próbálkozást, hogy P. Kiss Szaléz fegyveres erővel kiszabadítsák a rendőrség őrizetéből. A szombatra virradó éjszaka folyamán előállították Kassay Kázmért, Schall György, Kovács Zoltán tanulókat, akik pontos tervet dolgoztak ki P. Kiss Szaléz kiszabadítására. A mozzalmat a már korábban előállított Király György tervezte ki. Úgy határoztak, hogy egyik este Vác környékén kimennek az országútra, megállítanak egy teher, vagy személyautót, azzal az ürüggyel, hogy hozza fel őket Budapestre. Útközben egyikük leüti a gépkocsivezetőt, akinek helyét Schall György foglalja el, Budapesten a vidéki főkapitányság közelében helyezkednek el. S amikor Kiss Szaléz kihallgatásra vezetik, megtámadják a kísérlőket. Ha szükség van rá, agyon lövik őket. Kiss Szaléz számára világi ruháról is gondoskodtak. A merényletre készülő bandánál egy puskát, három revolvvert és két kézigrántót találtak.”³¹⁹

Kovács Zoltán így emlékszik vissza a kihallgatásra:

– „Szóval ki akartad szabadítani Páter Kiss Szaléz – szólal meg –, erre szervezkedtél társaddal?

– Igen, valóban beszélgettünk, hogy jó lenne, ha valakik kiszabadítanák – válaszoltam.

– A jegyzőkönyvben az áll, hogy K. György javasolta a kiszabadítást és te ezzel egyetértettél. Lesz, ami lesz – gondoltam –, elmondom, hogy is volt. »Igen, azzal egyetértettem, hogy jó lenne, ha valakik kiszabadítanák, mert ő ártatlan. De ebben én nem vettem volna részt semmi áron. Meg is mondtam akkor K. Györgynek, az egész terved egy nagy marhaság, hiszen képzett katonák sem vállalkoznának ilyen akcióra... Tessék elhinni – mondtam –, már akkor ellenkeztem K. Györggyel. Mondtam is neki, hogy te nagy hülye vagy. Gondolod neked, K. Györgynek ez sikerülne? Te képzettebbnek hiszed magad, mint a hivatásos katonák, vagy mint a rendőrök? Igazad van, jó lenne, ha Szaléz atya szabad lenne. Ezt mi semmilyen körülmények között sem tudnánk megcsinálni. Én ezzel elmentem. Felejsük el az egészet. Még a kamasz fantáziámból sem futotta arra, hogy ilyet el tudjak képzelni. K. Györgyöt egy agyalágyult hülyének tartottam. Ha tudom, hogy ilyen marhasággal rukkol elő, el sem megyek erre a beszélgetésre...«”³²⁰

Május 9-én négyüket és P. Lukács Pelbárt hatvani ferences lelkipásztort Budapestre szállították az Andrássy út 60-ba, vele együtt Molnár Attila hetedikes gimnazistát, és Molnár Béla harmadikos gimnazistát, Pócsy Frigyes, akiket fegyverrejtegetés vádjával tartóztattak le. Attila, Béla és Frigyes elválaszthatatlan jó barátságot alkottak, mindig együtt látták őket. Szintén triumvirátust alkotott Kiss Sándor, Kizmann Ottó és Bodnár László. Ez a hármas tömörülés, mint az összeesküvés alapsejtje, jól jött a vállalatoknak.

³¹⁸ Népszava, 1946. május 4. Patócs Róbert a még élő tanúkkal beszélgetve tudta meg, hogy Dósa József miután MÁV tisztviselőként egy szerelvényt kísért fel Budapestre, az ott vásárolt napilapból tudta meg, hogy őt is letartóztatták. Így hazament bejelentkezett főnökénél, megebédelt, majd épp az ebéd befejezése után jöttek érte és kísérték be a rendőrségre.

³¹⁹ Szabadság, 1946. május 12. 2. o.

³²⁰ Kovács Zoltán: A vörös fogaskerekek között 15 évesen, Kézirat 18. o.

Kizmann Ottóval kapcsolatban a különböző szóbeli „pletykák” megjegyzik, hogy anyját és testvérét megerőszakolták az orosz katonák. (Kizmann sváb származású katona – Kizmann József ny. honvéd főtörzsőrmester – fiaként született Gyöngyösön. Apja nem Ottó szülőanyjával, hanem annak húgával élt. Így Ottó nem szülőanyját, Gyuris Máriát, hanem nevelőanyját, Gyuris Erzsébetet tekintette édesanyjának.) *„Kizmann Ottóék szomszédja, B. István ott volt ezen az ominózus éjszakán, a Kizmann-ház pincéjében, mivel a két család jóban volt, és az ő házukat elfoglalták a szovjetek. 1944 végén az egyik este valóban jött három szovjet katona, hogy elvigye a nőt »krumplipucolás« céljából. A két család fő, valamint Ottó azonban a rájuk fogott fegyverek ellenére, kisebb fizikai erőszak alkalmazásával menekülésre készítették a katonákat. Tehát, mint hiteles szemtanú, ám a dulakodásra koránál fogva be nem avatkozó 14 éves B. István állításán alapulva megcáfolom a nők megerőszakolásának tényét. Ezen kívül megcáfolom azt is, hogy Kizmann Ottó leánytestvérét is megerőszakolták volna. A tanú, valamint az anyakönyvi adatok tanúsága szerint egyáltalán nem volt. Volt egy fiútestvére, aki szülőanyjával, Gyuris Máriával Budapesten élt. Én ezt az okot sváb származásában, otthoni neveltetésében, kommunistaellenességében látom, és a szovjet csapatok Gyöngyösön elkövetett erőszakos cselekményeiben vélem felfedezni. Mert az bizonyított tény már, hogy édesanyját nem erőszakolták meg, de a város tele volt meggyalázott, megfertőzött, vagy a megerőszakolások után megölt gyereklányokkal, nőkkel, asszonyokkal.”*³²¹ Bár Patócs Róbert, illetve B. István egyetlen éjszakát említ, csodálkoznék, ha az orosz katonák nem jöttek volna vissza erősítéssel egy másik alkalommal, amikor a fiatalkorú István nem tartózkodott odahaza.

A vádlottak

1. Kassay (Kassai) Kázmér

Született: Budapest, 1930. július 20.
Foglalkozása: gimnáziumi tanuló V. o.
Lakik: Vámosgyörkön

2. Kizmann Ottó

Született: Gyöngyös, 1927. október 16.
Anyja: Gyuris Mária (jegyzőkönyvben: Gyuris Erzsébet)
Apja: Kizmann József ny. honvéd főtörzsőrmester
Lakás: Gyöngyös, Pozsonyi út
Foglalkozás: IV. mez. gazd. isk. tanuló

3. Bodnár László Pál

Született: Gyöngyös, 1927. március 9.
Anyja: Pesti Mária
Apja: Bodnár László gumijavító
Lakás: Gy. Deák F. út 51.

4. Ifj. Kiss Sándor

Született: Gyöngyös, (jegyzőkönyv szerint: Budapest!) 1926. január 30.
Anyja: Martinecz Mária
Apja: Kiss Sándor kötélgyártó
Lakás: Gy. Kozsuba Domonkos út 6.
Foglalkozása: középiskolai tanuló

³²¹ PATÓCS Róbert: Péter Kiss Szaléz élete és az 1946-os gyöngyösi koncepció per, Debrecen, 1997.

5. Antal József Lajos

Apja: Antal József
Anyja: Bardóczi Rozália
Született: Gyöngyös, 1924. július 15.
Lakik: Gyöngyös, Petőfi u. 13.
Foglalkozása: joghallgató

7. Fehér Endre

Született: Budapest, 1927. augusztus 27.
Lakik: Hatvan, Hunyadi tér 17.
Foglalkozása: bölcsészhallgató

8. Berényi Illés

Született: Hatvan, 1923. május 23.
Lakóhelye: Hatvan, Horváth Mihály u. 127.
Foglalkozása: közigazdász

9. Huszár József

Született: Tata-Tóváros, 1926.
Lakik: Apc, József u. 25.
Foglalkozása: községi segédjegyző

10. Pócsy Frigyes

Született: 1927. szept. 21. Gyöngyös
Anyja: Kösztenbauer Karolin
Apja: Pócsy Béla postatiszt
Lakás: Gyöngyös, Bethlen út 1.

11. Tamás Pál

Született: 1929. január 1. Gyöngyöspata
Anyja: Ivándy Hermina
Apja: Tamás István csendőrtiszt helyettes
Lakás: 1946. március 8-ig Salánk (Kárpátalja) majd Gy. Attila út 12.

15. Mester (Macher) László

Született: Vértesboglár, 1925. január 12.
Lakik: Gyöngyös, Hanák Kolos tér 3.
Foglalkozása: Kisgazda párttitkár

16. Pócs Ferenc

Született: 1926. február 8. Gyöngyös
Anyja: Molnár Terézia
Apja: Pócs József földműves, napszámos
Lakás: Gy. Erzsébet királyné út 16.

17. Béres György

Született: Gyöngyös, 1925. december 17.
Lakik: Gyöngyös, Gőzfürdő u. 7.
Foglalkozás: géplakatos segéd

18. Plachy Tihamér Tamás Bertalan

Született: Nagyréde, 1926. augusztus 8.

Anyja: Sípos Mária

Apja: Plachy Árpád községi segédjegyző

Lakás: Nagyréde Gyöngyösi út 25. (majd: Gy. Pozsonyi u. Borosi Kálmán lakásán)

19. Kovács László Vilmos

Született: 1928. június 9. Mátraballa

Anyja: Kiss Julianna

Apja: Kovács Károly cipész

Lakás: Gyöngyös, Hatvani út (előtte Károly Király körút 27.)

Foglalkozás: mezőgazdász tanuló

20. Borosi Kálmán

Született: Gyöngyös

Lakik: Gyöngyös Érsektér, Pozsonyi u.

Foglalkozás: malomipari munkás

22. Molnár Béla

Született: 1928. január 21. Gyöngyös

Anyja: Toldi Julianna

Apja: Molnár Béla kereskedő

Lakás: Gyöngyös, Rákóczi út 9.

25. Király György

Született: Szeged, 1930.

Lakik: Gyöngyös, Palócz u. 2.

28. Kovács Zoltán

Született: Gyöngyös, 1931.

Lakik: Gyöngyös, Toka u. 2.

Foglalkozása: gimnáziumi tanuló

Megkezdődtek tehát a kihallgatások Gyöngyösön, Hatvanban, Budapesten: az Andrássy út 60-ban, valamint a büntetőtörvényszéki fogházban (május 17-től kezdve). Később a Markó utcába, a Népi Gyógyászságra kerültek. A vallatások fizikai erőszak alkalmazásával folytak. Idézet Kovács Zoltán emlékirataiból: „...az előszobában ott álltak a falnak fordulva a többiek. Az a bizonyos ajtó most nyitva volt, benéztem. Valamikor szép fürdőszoba volt. Most csak egy fürdőkád állt benne. A fürdőkádban egy ember feküdt. Cipő nem volt a lábán. Lábféje duplájára volt dagadva. Mindenütt kék-zöld volt, itt-ott vértett is. Arca szintén kék-zöld volt, nagyon megdagadva. Orrán-száján vékony csikban folyt a vér. A feje más helyeken is vértett. Ebben a rettenetes állapotban Szaléz atyára ismerem. A felismerésben segített a ferencesek jellegzetes hajviselete, a rajta levő reverenda és Szaléz atyát mindenki mástól megkülönböztető kerek arca, amit a verés sem tudott megváltoztatni.”³²² Szaléz atya az első képeken még állva látható, később már csak ülve fényképezték. Az első napokban még tudott bicegni, azután már vagy húzták a folyosón, vagy ún. „gólya viszi a fiát” fogással vitték a kihallgatásra.

³²² KOVÁCS Zoltán: A vörös fogaskerek között 15 évesen, Kézirat, Idézve Patócs Róbertnél.

Hogyan hallgatták ki Szalézt? „Bauer (Miklós) a szellemi fölényét okori kínzási módszerek felelevenítésével is érezte. Péter Kiss Szaléz ferences rendi szerzetest 1946-ban tartóztatták le. Kihallgatása során – állítólag Bauer javaslatára – vizet csöpögtettek a koponyájára, majd vödört húztak a fejére, s azt gumibottal döngették. Farkas Vladimír visszaemlékezése szerint a vízcsöpögtetés módszert Bauer Ries István is kipróbálta, de felettese parancsára, igen dühödten, kénytelen volt abbahagyni. Am igazán hírhedtté egy roppant intellektuális kínzási módszertől, a körömtépéstől lett, innen nyerte a »körömös« Bauer elnevezést.”³²³

A gyerekekről a szülők nem tudtak semmit. Hiába érdeklődtek a rendőrségen, hiába írtak leveleket, semmi választ nem kaptak. Csak a napi újságokat várták rettegve. Rendünk sem tudott semmit Szaléz atyáról. Ezért felkérték Varga Lászlót, hogy vállalja el Szaléz védelmét.³²⁴

Király Kelemen atya 1946 nyarán az Igazságügyminisztériumban beszélt egy tisztviselővel. Szaléz felől érdeklődött:

„Nem engedett nyugodni, hogy volt növendékem, Szaléz, aki hazájáért, a magyar népért, főleg a szegényekért annyit tett, igazságtalanul szenved. Utána való kutatásomban hamarosan észrevettem, hogy a börtönöket ajánlatos messziről elkerülni, mert ebben az időben mindenki gyanús volt, különösen aki ferences csuhát viselt. Mégis megtudtam annyit, hogy az Igazságügy Minisztériumban van még a régi időkből visszamaradt két tisztviselő, akiket eddig nem tudtak kommunisták által felváltani.

Nagy szerencsém volt. Az igazságügy minisztérium folyosóján senkivel sem találkoztam s a tisztviselőt hivatalában találtam. Belépésem után azonnal felkelt, megnézte, nincs-e valaki a folyosón, azután gondosan becsukta az ajtót.

Személyazonosságom igazolása után előadtam: P. Kiss Szaléz növendékem volt, az országban és Amerikában magyarságmentő munkát végzett, rágalmaknak esett áldozatul. Kérdésem csupán az: hol és mikor lesz a tárgyalása és milyen úton-módon lehetne azon részt venni.

A tisztviselő végighallgatott, azután halkán, de mégis határozottan felelt: »Kedves páter, adjon hálát az Istennek, hogy ebben az ügyben hozzám jött. Mert ha más tisztviselő előtt beszélt volna erről, alighanem hamarosan szemtől-szembe találta volna magát P. Kissel a börtönben. Kérem, tartózkodjon minden további kutatástól, ha nem akarja rendjét és önmagát bajba sodorni. Azt is kérem, hogy amit tőlem hallott, tartsa titokban, és a nevet sem ejtse ki senki előtt.«

A következő nyilatkozatát szinte szótagolva mondta:

„Kiss Szaléz atya ügyében nem lesz nyilvános tárgyalás. És pedig három okból kifolyólag. 1. A gyónási eseten kívül egyetlen ellene emelt vádat nem tudtak bizonyítani. A gyónási titok megtartása miatt nem mernek ellene eljárni, mert az idehaza és külföldön is nagy felzúdulást váltana ki, s az egész világ a gyónási titok vértanújáról írna és beszélne. 2. Szaléz atyát embertelenül megkínozták, arcán a sebeket nem tudnák eltüntetni, mint fényképeken teszik, azután nem tud lábra állni, mert talpait gumibotokkal szétverték: ezért mutatták be újabb felvételein ülőhelyzetben. 3. Attól félnek, hogy Szaléz atya nyilvános tárgyaláson a nagy nyilvánosság előtt csúffá tenné őket. Még élénk emlékezetükben van, hogy Zadravec püspök miképpen tette nevetségessé a néptörvényszék ügyészét és a bírakat, az utolsó szó jogán tartott beszédje által. Az a meggyőződés, hogy Szaléz atyát tehetetlenségükben

³²³ UGRÓ Miklós: Leköpvé Bauer Miklós eltitkolt élete és halála: <http://www.mn.mno.hu/portal/579314>; Magyar Nemzet, 2008. augusztus 16. 25. o.

³²⁴ Ebben az időben kiszabadult a börtönből egy budapesti személy, akinek tudomása volt Szaléz atya kínztatásáról és főleg szenvedésének hősi elviseléséről. Ő kiszabadulása alkalmával rajtalevő ruhájának szegélyébe varrva hozta ki a börtönből Szaléz atya következő üzenetét: „Halálra ítélték, ártatlan vagyok, az ítéletet megfellebbeztem. Védelmemmel bízzák meg Katona Jenőt.” KIRÁLY 153. o.

hamarosan átadják az oroszoknak, akik nem ismerik el a gyónási titok sértetlenségét, s elítélik. Ily módon a magyar kommunisták lerázzák a számukra kellemetlen ügyet.”

A tisztviselő még megemlítette, hogy egyik alkalommal, mikor kínoztatással nem sikerült Szaléz atyát vallomástételre kényszeríteni, megpróbálták ugyanezt szép szóval elérni. Szaléz atya ennyit felelt: »Én pap vagyok, az egyház és hívek rám néznek. Én nem hazudhatok...»³²⁵

Így emlékezik vissza Varga László:

„...A háború után Gyöngyösön fiatalokat szervezett maga köré. Több híve volt, mint a helyi kommunista ifjúsági szövetségnek. Bajba került, 1946 tavaszán letartóztatták, több fiatal hívével együtt. Gyöngyösről Budapestre szállították. A budapesti ferences rendfőnök felkeresett, és arra kért, vállaljam Kiss Szaléz védelmét.

Örömmel tettem. Másnap már a Markó utcai fogházban voltam. Átadtam meghatalmazásomat. Az ügyeletes őr jól ismert, megnézte a letartóztatottak névjegyzékét, de Kiss Szaléz nevét nem találta. Kérésemre még egyszer átnézte, sőt: még én is melléje álltam, s együtt néztük, de nem találtuk.

Talán a Pest vidéki fogházban van – gondoltam, és máris mentem a Fő utcába. De ott sem volt. Talán a kőbányai Gyűjtőfogházban? Ott sem találtam. Másnap tovább nyomoztam. A katonai fogházban kerestem.

-Nincs itt – válaszolták.

Közben a ferences rendfőnök telefonon érdeklődött, de közöltem vele: eddig még nem találtam meg a pátert.

-Pedig biztos, hogy Budapestre hozták – erősködött.

Nap nap után mentem a Markó utcai fogházba. A válasz mindig ugyanaz volt: nincs náluk. Hol lehet? A szovjet hatóságok vitték volna el? A ferences rendfőnök szerint a magyar titkosrendőrség tartóztatta le.

Egyik este tíz óra körül csengett a telefon.

-Ügyvéd úr, ne kérdezze, ki vagyok – szólt egy idegen férfihang. – Ma este fél tízkor hozták Kiss Szalézt a Markó utcai fogházba. Kérem, azt se mondja, hogy ezt telefonon tudta meg. Isten vele. Sok szerencsét! Nem tudtam kérdezni semmit, mert a vonal túlsó vége elhallgatott. A letartóztatottakkal a beszélgetés délelőtt tíz órakor kezdődött. Másnap reggel már fél tízkor ott voltam, tele feszültséggel. A fogházügyeletes megint a könyvet nézte.

-Nincs – mondta.

-Nézze meg tüzetesen, és talán az újonnan jötteket még nem írták be, mert itt van – mondtam határozottan.

-Nincs.

A fogházigazgatóhoz vezettettem magam. Komisz ember volt, röviden ki akarta adni az utamat, mondván, hogy aki nincs a könyvben, az nincs a fogházban. Erősködtem, hogy itt van. Faggatni kezdett, honnan tudom; amire csak azt hajtogattam:

-Tudom, hogy itt van.

A fogházigazgató nem óhajtott tovább tárgyalni, és kurtán közölte: ha panaszom van, menjek a népbünyészség vezetőjéhez, dr. Ferencz Tiborhoz. Már indultam is. Tárgyalásokról ismertem ezt a több mint százkilós, durva, kiméletlen embert. A titkárnőjének megmondtam a nevemet. Bejelentett, aztán újra megjelent, és tudni akarta, milyen ügyet képviselek. Megmondtam. Láthatóan meglepődött. Bement a főnöke szobájába, majd közölte, hogy a népbünyész ma nagyon elfoglalt, nem fogadhat.

³²⁵ KIRÁLY 156. o.

-Akkor várok – mondtam neki –, amíg a népegyszász úrnak lesz ideje.

Ezzel leültem. Ismét bement a főnökéhez, de gyorsan kijött, és leült az íróasztala mellé. Rám sem nézett többé. Ez volt fél tizenegykor. Tizenkettőkor még mindig ott ültem, senki sem szólt hozzám, csak a nagy sürgés-forgás tűnt fel, s a titkárnő, aki többször suttogott a telefonba, de olyan halkán, hogy ne halljam. Egy órákor rengett a padló, dr. Ferencz kilépett a szobájából, és dühösen odaszólt nekem:

-Üzentem önnek, hogy ma nem érek rá.

Általában udvarias ember vagyok, de ha valaki kihívóan viselkedik, megkapja a magáét. Fel sem állva, keményen válaszoltam: – Én is üzentem, hogy beszélni akarok önnel. Amíg ön nem fogad, addig innen nem megyek el.

Dühösen rám szólt:

-Különböben ebédelni megyek. Elment. Fél háromkor tért vissza. Csodálkozott:

-Ön még mindig itt van?

-Igen, és addig leszek itt, amíg ügyfelemmel, Kiss Szalézzal nem beszélhetek.

-Honnan veszi, hogy itt van?

-Tegnap este fél tíz körül a Markó utcai fogház előtt sétáltam, és a rabszállító kocsi éppen akkor állt meg. Láttam, hogy a kiszállt rabok között ott volt Kiss Szaléz. Ferencz intett, hogy kövessem a szobájába. Leültetett. Ő állva maradt, és ordítani kezdett:

-Engem ön nem vezet félre, hogy látta Kiss Szalézt. Valaki besúgta magának. Vizsgálatot indítok, és ellátom a spicli baját!

-De most beismerte, hogy itt van.

Azt hittem, gutaütést kap. Kivörösödött, leült, verte az asztalt:

-Ide hallgasson! Itt volt vagy nem, már nem érdekes. Egy biztos: most már nincs itt. Akarja tudni, hogy hol van? Luciferi gúnnal szinte sziszegte: Átadtam a szovjet hatóságoknak. Náluk van. Ott keresheti. Maga azt a papot többet nem látja az életben. Kimerülve elterült a széken. Megsemmisülten mondtam:

-Ön törvénysértést követett el.

Láthatóan megdöbbsent. Egyszerre barátságos hangot ütött meg:

-Melyik törvényt sértettem meg?

-Ön úgy viselkedik, mint Pilátus, aki bár bírója volt Jézusnak, mégis tőle kérdezte: »Mi az igazság?« ” Ő pedig, mint a törvény őre, kérdezi, hogy hol követett el jogsértést. A büntetőjog 17. szakaszát szegte meg, miszerint magyar állampolgár más állam hatóságának sohasem adható ki.

Nagy csend. Éppen kérdezni akartam, amikor Ferenc felállt, kiegyenesedett és megfnyegtetett:

-Én magának mindent elmondtam. Nem kellett volna. Ha ön bármikor további lépést tesz, lássa a következményeket!

-Felém jött. Udvariasan akart búcsúzni. Irtóztam attól, hogy kezét fogjak vele. Aktatáskámát a hónom alá csaptam, megfordultam, búcsúzás nélkül otthagytam.

Átmentem az Igazságügyminisztériumba, ahol még több, régi ismerősöm dolgozott. Kérdésekre egyöntetű választ kaptam: semmit sem lehet tenni, a békeszerződésig a megszállók azt cselekszik, amit akarnak. Kiss Szalérről azonban megtudtam, hogy valóban szovjet kézre került...³²⁶

³²⁶ VARGA László: Kérem a vádlott felmentését, Püski, New York, 1981; 224–226. o.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának vizsgálati dossziéi

Két vizsgálati dosszié található az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában.

Az első a V– 113398/1-es számú.

- Antal József Lajos, 5–64. o.,
- Berényi Illés, 65–89. o.,
- Borosi Kálmán, 90–106. o. „SZEB327-nek átadva” jelzés,
- Béres György, 107–117. o. „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Bodnár László, 118–139. o. „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Borosi Kálmán, 140–144. o.
- P. Farkas Jozsefát, 145–164. o. „SZEB kikérte, de szabadlábra helyezte”
- Fehér Endre, 165–184. o., „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Kassai Kázmér, 185–201. o.
- Huszár József, 202–206. o., az internáltat a SZEB kihallgatta, de október 28-án megszökött.
- Király György, 207–2011. o.
- Ifj. Kiss Sándor, 212–227. o. „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Kizmann Ottó, 314–383. o.

A másik a V-113398/1-a számú.

A Kovács László elleni büntetőügyben keletkezett tanúvallomásokat tartalmazza.

- Kovács László, 2–16. o.
- Mester (Macher) László, 17–34. o. „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Molnár Attila, 35–45. o., „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Molnár Béla, 46–54. o., „SZEB-nek átadva” jelzés,
- P. Lukács Pelbárt, 55–90. o. „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Dr. Ocsovai Sándor, 91–109. o. A SZEB kihallgatta- internálták- Megszüntette jelzés,
- Ondrék József, 110–128.o., „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Plachy Tihamér, 129–144. o. „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Pócsy Frigyes, 150–156. o. „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Pócs Ferenc, 157–186. o. „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Sall György, 187–196. o.
- Szabó Gyula, 197–213. o. „SZEB-nek átadva” jelzés,
- Szendrői Géza, 214–236. o. „SZEB kikérte, de szabadlábra helyezte jelzés,
- Vágó Sándor, 237–245. o. „Internálva 1946. jún. Jelenleg nem! Jelzés,
- Tamás Pál, 216–261. o., „SZEB-nek átadva” jelzés,
- P. Zachar Róbert, 262–278. o. SZEB kikérte, de szabadlábra helyezte. Jelenleg internálva

A jegyzőkönyveket a következő szervek készítették:

1. Magyar Államrendőrség Vidéki Főkapitánysága Politikai Rendészeti Osztály (Budapest)
  2. Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitányságának Politikai Rendészeti Osztálya
  3. Magyar Rendőrség Gyöngyösi Kapitányságának Bűnügyi Osztálya
  4. Magyar Államrendőrség Járási Kapitányságának Politikai Osztálya Hatvan
- A gyöngyösi rendházban lakó ferencesek közül senkit sem hallgattak ki.

³²⁷ Szövetséges Ellenőrző Bizottság.

Ellenben a hatvani rendház minden lakóját kihallgatták.

Több esetben a kihallgatottak neveit sem tudták leírni rendesen. Pl. Kovács János László.

A 16–17 éves diákok vallomásai hemzsegnak a jogi szakkifejezésektől, amelyeket nem ismerhettek, és fogalmukkal nem lehettek tisztában.

A jegyzőkönyvben a fiatalok szájába a következő kifejezéseket adták:

- „*merénylet szervezése*”
- „*fegyveres szervezkedés*”
- „*A páter Kiss Szaléz által szervezett és a demokratikus államforma ellen irányuló cselekményekkel kapcsolatban...*” (Vajon már májusban eltervezték, hogy mi lesz a szeptemberi tárgyalás alapja?)
- „*az alapjegyzőkönyvben már elmondtam*”
- „*fasiszta terrorcselekményeink*”

P. Kiss Szaléz szájába pedig:

- „*Bánkútít el kell tenni láb alól, a gyilkosság után feloldozom.*”
- „*rendházunk esti szórakozási termében*” (rekreációs helyiség)

Akik írták, azok nem ismerték a gyöngyösi viszonyokat, helyeket, városrészeket stb. Pl. „Farkaslyuki pincék”, ilyen nem létezik: Farkasmályi pincék igen.

Az anyag összeállítója többször összekeverte a jegyzőkönyveket, bizonyos lapokat máshova tett be, nem az illető anyagához csatolta.

Szuprin alezredes által május 2-án keltezett levél szerint 5 orosz katonát öltek meg. Ennek alapján kiszolgáltatták őket az orosz katonai bíróságnak.

A gyöngyös környéki rendőrbiztonság megtámadása, orosz emlékmű felrobbantásának kitervelése, a demokratikus államforma megdöntésére irányuló vádpontok szerint itthon is bíróság elé állíthatták volna őket, de ezeket a tetteket nem vették figyelembe. A per alkalom volt arra, hogy a felszabadító szovjet hadsereg elleni tetteket a nyilvánosság előtt megtorolják. Még akkor is, ha nem az illetők követték el, csak úgy „elrettenésképpen.”

Több vádlotthoz tartozik bűnjeljegyzék. A május 8-án megjelent újságok „*29 láda robbanóanyagot, több száz golyósórót és géppisztolyt emlegetnek. Ezek közben »eltűnhetek«.*” Megjegyzendő még, hogy a súlyos támadófegyverek között siléc, karóra szíjjal és nadrág is szerepel! Viszont a sajtóban megjelent 29 láda robbanóanyag, s egyéb nagymennyiségű fegyver sehol sem szerepel!

A források üzenete

Káhler Frigyes tanulmányt írt a vallásszabadság magyarországi gyakorlatáról 1945 után. Ennek keretében elemezte Károlyi Bernát, Kiss Szaléz és az újhatvani ügy (Kriszten Rafael, Veres Géza, Zsiga Kerubin, Tarcza Aurél és társaik) ferences vádlottjainak peranyagát. Az alábbi fejezet tőle való idézet:

„*A feldolgozott források nem hagynak kétséget a felől, hogy a ferencesek ellen – már 1945-től elindított hajsza az egyház felszámolását megcélzó politika szerves része. Ehhez kapcsolódik az FKGP ellen folytatott támadás és civil szervezetek megszüntetését eredményező akció is.*

Mindebben fontos szerepet játszott a koncepciós perek azon típusa, amelyben egyes tényállások teljes mértékben valótlanok. Más esetekben pedig a valóság elemeiből szöttek olyan kapcsolatokat, amelyek sohasem léteztek, de a fiktív konstelláció alkalmasnak látszott a kitűzött politikai cél elérésére.

Antal Lajos	1946. április 28.	4 gránát
Béres György	1946. május 14.	Cseh-Szlovenszkó zbrovka v. 7542. gy. Számú használható állapotban lévő lőfegyver és ehhez megfelelő 3. drb. Tölténymag
Bodnár László	1946. április 29.	1 pár Ski lécs Úveg hegyű töltőtoll
Borosi Kálmán	1946. április 29.	43-as mintájú Mauser puska Orosz eredetű 1938/95. 118. sz.puska. 35-ös mintájú Mauser puska. Parebellum pisztoly 2. db tár-ral és 13. db tölténnyel. Orosz és 1. drb. Magyar eredetű kézigránát. Különböző puska töltény 1. db tárral. Orosz géppisztoly töltény visszaütött maggal. Levente töltény. Géppisztolytár 1. db tölténnyel Báránybőr mellény. Géppisztolytár, pisztoly nélkül. Lőszeres doboz Méosz automata puska tár.
Kassai Kázmér	1946. május 6.	1 db magyar /Vécsey/ kézigránát 1db német kézigránát
Király György	1946. május 6.	1 db 9 milliméteres német gyártmányú katonai szolgálati pisztoly; 2 /kettő/ db orosz és 1 /egy/ db magyar gyártm. Kézigránát 56 db orosz lőfegyver-lövedék /puskagolyó/
Kiss Sándor	1946. április 29.	1 db puhaszárú csizma
Kizmann Ottó	1946. április 29.	Karóra szíjjal Frommer gyártmányú 19-es mintájú 7.65-ös pisztoly, 351.477.sz. kaliberű 2 db tárral és 19 db töltény Német géppisztolyba való tár 7 db Orosz géppisztoly töltény visszaütött maggal 5 db ötdolláros amerikai bankjegy, Pisztolytáska 20 Robbanó gyutacs Rakéta töltény 48 Mannicher töltény 1 db tárral Mannicher töltény acélmaggal Orosz géppisztoly tár Bemérő műszer, német eredetű Fekete pénztárca zippzárral Fegyvercső agy nélkül
Kovács László	1946. április 29.	Aktatáska Nadrág /tábori takaróból átalakítva/
Plachy Tihamér	1946. április 29.	Orosz eredetű 1938 mintájú 95.918.sz. puska 43-as mintájú Mannlicher katona lőfegyver Német fegyver Orosz fegyver pár Ski lécs
Pócs Ferenc	1946. április 29.	7.052 mintájú német fegyver 2/9270. sz. német eredetű fegyver Gumibot Szürke töltőtoll
Sall György	1946. május 6.	3 német aknagyutacs 1 db Mauser lőfegyver /puska/

A most feltárt három ügy egy politikai vonulat mentén képez egységet:

- *a szerzetesrendek – mint az egyház integráns részei – szétverése gyengíti és sebezhetőbbé teszi az egyház egységét;*
- *egyetlen esetben sem igazolható, hogy az eljárás alá vont személyek megsértették volna, jogállami értelemben, az állami normákat, olyanokat, amelyek a társadalom igazságérzetébe, vagy a keresztény erkölcs szabályaiba ütköztek; ...*
- *minden ügyben a fizikai és lelki kínzások, a megfélemlítés, zsarolás és más – bűncselekményeket megvalósító módszerekkel készített vallomások állnak rendelkezésre. Ezeket összevetve a politikai vezető testületek határozataival önmagában igazolják, hogy a hatalom saját bűnös törekvéseit – amelyek súlyosan sértik az alapvető emberi és polgári jogokat – állítja úgy be, hogy a jogtalan támadás ő ellen irányul.*
- *Az orosz semmisségi törvény alapján a politikai üldözések okán született ítéleteket – így Kiss Szaléz elítélését is – napjainkra semmisnek nyilvánították. ...*³²⁸

A szovjetek kezében

Részletes adatok³²⁹

Antal József (Gyöngyös, 1925. –): Egyetemista volt, a Kisgazdapárt országos ifjúsági elnöke (Vörös Vince titkára). Gyöngyösön 1946 áprilisában a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő koncepciós „összeesküvés” per vádlottjaként a magyar Katonapolitikai Osztály letartóztatta. Vallatások, kínzások közben mindkét veséjét leverték, az egyik szemét kiverték. Aztán átadták a szovjet igazságszolgáltatási szerveknek, és 1946 októberében Sopronkőhidán fegyveres összeesküvés vádjával szovjet katonai törvényszék az 58. paragrafus alapján tízévi kényszermunkára ítélte. A verésektől félőrrült lett, papnak képzelte magát, és naphosszat misézett. Ettől függetlenül szovjet börtönökbe és munkatáborokba került. A Kemerovo kerületi Iszkityim lágerkerület Sztroj Dvor lágerének kórházában, 1947 karácsonya előtti napokban, végelgyengülésben – ekkor már, mint csendes, depressziós elmebeteg – meghalt.

Antal Lajos (Gyöngyös –): Gyöngyösön, 1946 április végén a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő „összeesküvés” perben azzal a váddal tartóztatták le, hogy a város politikai rendőrőrnagya elleni fegyveres összeesküvés részese volt. Amikor a Magyar Katonapolitikai Osztály (mely letartóztatta és kivallatta) társaival együtt őt is átadta a szovjet nyomozóhatóságnak, minden rendőri vallomását visszavonta. Míg az egy ügyben lefogott társait már 1946. szeptember 14-én elítélte a Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke, őrá csak két hónappal később tudták kimondani a koncepciós ítéletet: 10 évi kényszermunka. – A későbbi években az egyik novoszibirszki láger kórházában halt meg végelgyengülésben ez a jobb sorsra érdemes fiatalember.

Berényi Illés (Hatvan –): A Független Kisgazdapárt hatvani titkára volt. Orosz- és rendszerellenes szervezkedés vádjával a magyar Katonapolitikai Osztály Hatvanban 1946. április 18-án letartóztatta. Ügyét belevonták a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő koncepciós „fegyveres összeesküvés” per vádlottjainak csoportjába. Az első kihallgatások után átadták a szovjet katonai bíróságnak. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten a Conti

³²⁸ KAHLER Frigyes: A nagy „tűzvörös sárkány” torkában, Koncepciós eljárások ferences szerzetesek ellen 1945–1946. Kairosz Kiadó, Budapest, 2009. 281. o.

³²⁹ A fejezet pontos, szó szerinti átvétele a Gulág Lexikon szócikkeinek. Rózsás János: Gulág Lexikon, Püski Kiadó, Budapest, 2000.

utcában 1946. szeptember 14-én 10 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. 1950-ben a finn-karéliai Medvezsugorszk lágerekórházban TBC-ben meghalt.

Béres György (Gyöngyös, 1925. december 17., Füleki Julianna): Géplakatos volt. A Magyar Katonapolitikai Osztály a szülővárosában 1946. április 28-án letartóztatta. Visszaemlékezése: – „*Mint fiatalember gyakran megfordultam a katolikus egyház által vezetett KEDIM táncmulatságain. Abban az időben már a kommunista rendszer megfigyelése alatt állott minden egyházi tevékenység, és csak az alkalomra vártak, hogy lecsaphassanak megsemmisítésükre. A Páter Kiss Szaléz-ügy volt az alkalom, hogy Gyöngyösön tisztozatást végezzenek. A Páterre és csoportjára hárították a lövöldözéseket, amit a szovjet katonák egymás között követtek el, kétes hírű nőkkel kapcsolatos viták rendezésében. Mivel fegyveres csoportot lepézték le, feltétlen kellett az üggyhöz egy fegyvermester is, mivel anélkül nem fegyveres a szervezkedés. Ez a fegyvermester én voltam, a szakmám miatt. Mivel a KEDIM diákegyesület volt, vasas szakmunkás nem volt köztük, de én közéjük jártam. Ez kapóra jött a politikai rendőrségnek. A kihallgatóim állítása szerint gyónás közben kaptam a Pátértől az utasításokat. Hiába hivatkoztam arra, hogy én protestáns vagyok, és a Páterrel soha életemben nem találkoztam...*” Az első kihallgatás után átadták a szovjet katonai elhárításnak. Budapesten a Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke 1946. szeptember 14-én az összeesküvő társaival együtt őt is elítélte. Nyolc évet kapott az 58. paragrafus (2) (11) pontjai alapján. A mordovai lágereken töltötte a büntetését, majd utána még hét hónapot száműzetésben élt. 1953. november 26-án jöhetett haza. A szovjet katonai bíróság által kiszabott büntetését a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya 1968. február 2-án Klg. 1140/1963 szám alatt törölte a bűnügyi nyilvántartásból.

Bodnár László (Gyöngyös): Gyöngyösi fiatalember volt, akit a magyar Katonapolitikai Osztály 1946. április végén letartóztatott, a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő koholt és hamis összeesküvés perben. Két rendőrőrsnek a lefegyverzésében való részvétellel, valamint orosz katonák lelövésével vádolták. Az első kihallgatások után átadták a szovjet bírósági szerveknek. A Szovjet Hadsereg katonai bírósága Budapesten 1946. szeptember 14-én golyó általi halálra ítélte az 58. paragrafus (8) pontja alapján. Sopronkőhidán 1946. október 26-án kivégezték.

Boros Pál (Gyöngyös, 1930–): Gimnáziumi tanuló volt. A Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő összeesküvés perben, 1946 áprilisában a szovjet katonai elhárítás letartóztatta. 1946 augusztusában Budapesten a Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A lemergi gyűjtő- és elosztólágerben beleőrült abba a tudatba, hogy Szibériába viszik. Szidta az oroszokat, és nekirohant az áram alatti drótkadálnak, mely a női és férfi lágert elkülönítette. Lőttek is rá, de ráégett a szöges-drótkerítésre. Két napig hagyták ott hulláját a drótkerítésen lógni – a többi rab elrettentésére.

Borosi Kálmán (Gyöngyös, 1929. május 13., Kovács Anna): Molnártanuló volt. Szülővárosában 1946. április 27-én tartóztatta le a magyar Katonapolitikai Osztály fegyveres összeesküvés vádjával, a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő perben. Két rendőrőrs csoportosan elkövetett lefegyverzésével, valamint szovjet katonák megölésével vádolták. Az első kihallgatások után átadták a szovjet bírósági szerveknek. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten a Conti utcában 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus 2,8,11 pontjai alapján tízévi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. Moldovia lágereiben raboskodott. 1954. szeptember 23-án térhetett haza Magyarországra. A szovjet katonai bíróság által kiszabott büntetését a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya

Klgs. 1140/1963. szám alatt törölte a bűnügyi nyilvántartásból. Az Oroszországi Föderáció Legfőbb Katonai Ügyészsége 1993. május 25-i, 13-1024-89. számú igazolásával tanúsította, hogy Borosi Kálmánt, mint politikai megtorlás áldozatát rehabilitálta.

Borosi László (Gyöngyös 1929. –): Gimnazista volt. Szülővárosában 1946. április 18-án letartóztatta a magyar Katonapolitikai Osztály, fegyveres összeesküvés vádjával, a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő koncepciós perben. A nyár folyamán átadták a szovjet katonai bíróságnak. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten a Conti utcában 1946. szeptember 14-én a szovjet Btk. 58. paragrafusa alapján golyó általi halálra ítélte. 1946. október 26-án, Sopronkőhidán kivégezték.

Dr. Fillér László (Hatvan 1915. február 15., Csikány Ilona): A két világháború között országgyűlési képviselő volt. 1946 tavaszán a magyar Katonapolitikai Osztály Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés perben közvetítő szerep vádjával letartóztatta. Rövid kihallgatás után átadták a szovjet katonai bíróságnak. A szovjet Hadsereg katonai törvényszéke előtt a magyar rendőrségen erőszak hatása alatt tett minden vallomását visszavonta, és így nem a „Szalézi csoporttal” együtt (1946. szeptember 14-én!), hanem egy hónappal később ítélték feletle a szovjet hadbíróság, mely 10 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A szibériai lágeréből 1953. december 3-án tért haza. Ügyét a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya Klgs. 739/1962. számon tartja nyilván.

Huszár József (Gyöngyös –): Gimnáziumi tanuló volt. A Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés perben, 1946 áprilisában a szovjet katonai elhárítás letartóztatta. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten 1946 októberében javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. Ismeretlen szovjet kényszmunkatáborban meghalt.

Kassay Kázmér (Budapest, 1930. július 20., Tóth Anna): 1946. május 16-án tanítási óra alatt vitték el a rendőrök a gyöngyösi gimnáziumi tanár feljelentése alapján, pisztolyrejtegetés vádjával. Letartóztatták, és Budapestre, a Bajza utcai Katonapolitikai Osztályra vitték. Kihallgatás közben többször megverték. Rá akarták bizonyítani, hogy ki akarta szabadítani Páter Kiss Szalézt a börtönből, aki a gyöngyösi állítólagos fegyveres összeesküvés vezetője lett volna. Azon kívül Antal Józseffel (a Kiszgazdapárt főtitkárának személyi titkárával) a Vatikánba küldözgettek rádióüzeneteket. Aztán szovjet tisztokra lövöldözött. Ehhez hasonló vádak akartak ráerőltetni, aztán átadták a budapesti szovjet államvédelmi szerveknek. A Szovjet Csatatok Budapesti Helyőrsége katonai bírósága Conti utcában 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus 2,6,8,11 pontjai alapján hétévi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A sopronkőhidai és lemergi börtönben töltött hónapok után a távol-keleti Kolimára deportálták. Megjárta Kanyon, Tretja Fabrika, Lazo munkatáborait. 1954-ben szabadult a lágerből, és száműzöttként ugyancsak Kolimán, a 72-es településen villanyszerelőként dolgozott. 1956. február 10-én térhetett haza Magyarországra. Az 52065. tábori postaszámú Szovjet Katonai Alakulat haditörvényszéke 552. szám alatt 1989. augusztus 5-én bűncselekmény hiányában rehabilitálta. Ügyét a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya Klgs 37/1989. szám alatt tartja nyilván. (Visszaemlékezéseit „A vörös pók hálójában” Budapest, 1993. cím alatt írta meg.)

Király György (Szeged, 1929. november 19., Sajtlava Mária): Gimnáziumi tanuló volt. A szovjet állambiztonsági szervek Gyöngyösön 1946. május 4-én hurcolták el a szülői házból, a Páter Kiss Szaléz „összeesküvő csoportjának” tagjaként. Rónai Kálmán gimnáziumi

tanár jelentette fel, pisztolyrejtegetés vádjával. Az elhúzódo vizsgálati fogságban „hivatalosan” augusztus 7-én tartóztatták le, majd szeptember 14-én, Budapesten a Szovjet Hadsereg Budapesti Helyőrségének katonai bírósága 7 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. Brjanszk, majd Resoti lágereiben raboskodott. 1953. november 26-án térhetett haza. A Szovjetunió Legfelsőbb Bírósága 1980. június 18-án 1358. szám alatt bűncselekmény hiányában rehabilitálta. Az erről szóló orosz nyelvű Igazolást a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya 1980. július 24-én Klg. 228/1966 szám alatt küldte meg számára.

Király Zoltán (Gyöngyös 1930. –): A Péter Kiss Szaléz és társai összeesküvési ügyében 1946 áprilisában a szovjet állambiztonsági szervek letartóztatták. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke 8 évi, javító-nevelő munkatáborban leöltendő szabadságvesztésre ítélte. További sorsa ismeretlen.

Kiss Endre (–): Gyöngyösi gimnazista volt. A szovjet állambiztonsági szervek 1945 áprilisában a szülői házból elhurcolták. A Péter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés ügyében tartóztatták le. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten 1945 augusztusában javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. További sorsa ismeretlen.

Kiss Sándor (Gyöngyös, 1927. –): A Péter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés kirakatper egyik vádlottjaként Gyöngyösön 1946. április 26-án a magyar Katonapolitikai Osztály a szülői házban letartóztatta. Két rendőrőrs csoportosan elkövetett lefegyverzésével, valamint orosz katonák lelövésével vádolták. Az első kihallgatások után átadták a szovjet katonai bíróságnak. Budapest, 1946. szeptember 14-én a Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke golyó általi halálra ítélte, majd ezt kegyelemből 15 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre változtatták át. Észak Ural valamelyik lágerében meghalt.

Péter Kiss Szaléz László (Szeged, 1904. –): Teológus, szerzetes paptanár volt. Gyöngyösön 1946. április 26-án – legalább 20–25 gimnazista diákjával együtt – a magyar Katonapolitikai Osztály letartóztatta. Az első kihallgatások után átadták a szovjet katonai bíróságoknak. Koncepciós kirakatperben, fegyveres összeesküvés hamis vádjával, hosszas kínvallatás után Budapesten a Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke 1946. szeptember 14-én golyó általi halálra ítélte. Sopronkőhidán 1946. október 26-án kivégezték. (Egyes források szerint a kivégzés 1946. december 10-e körüli napokban történt.)

Kizmann Ottó (Veszprém, 1928. –): Gimnazista volt. A magyar Katonapolitikai Osztály Gyöngyösön 1946. április 26-án, mint a Péter Kiss Szaléz-féle fegyveres összeesküvés kirakatper egyik fővádlottját letartóztatta. Két rendőrőrs csoportosan elkövetett lefegyverzésével, valamint szovjet katonák lelövésével vádolták. Az első kihallgatások után átadták a szovjet katonai bíróságnak. Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten 1946. szeptember 14-én golyó általi halálra ítélte. Sopronkőhidán 1946. október 26-án kivégezték. (Egyes források szerint a kivégzés 1946. december 10-e körül történt.)

Kováts Zoltán (Gyöngyös, 1930. november 3., Szalmási Irén Júlia): Gimnáziumi tanuló volt. A magyar Katonapolitikai Osztály mint a Péter Kiss Szaléz fegyveres összeesküvés csoportjának tagját szülővárosában 1946. május 9-én letartóztatta, Rónai Kálmán gimnáziumi tanár feljelentése alapján, pisztolyrejtegetés vádjával. Az első kihallgatások után átadták a szovjet katonai bíróságnak. A Szovjet Hadsereg Budapesti Helyőrségének katonai

törvényszéke Budapesten a Conti utcában 1946. szeptember 14-én 7 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A lengyeli börtön után Ljackeban, majd a norilski lágerekben raboskodott. 1953. november 26-án térhetett haza, sajnos nyomorékon: a fél lábát üzemi balesetben elvesztette. A MNK Nyíregyházi Kormánybiztosságának 138/1953. számú igazolványa szerint, mint volt hadifoglyot bocsátották szabadon. A Szovjetunió Legfelsőbb Bírósága 1983. április 19-én 1374. szám alatt bűncselekmény hiányában rehabilitálta. Az erről szóló orosz nyelvű igazolást a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya Klg. 1140/1963. szám alatt 1983. június 15-én küldte meg számára.

Lukács Pelbárt (1916 –): A hatvani rendházban ferences szerzetes volt. A magyar Katonapolitikai Osztály 1946. április 18-án letartóztatta a P. Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés koncepció perében. Orosz és rendszerellenes szervezkedéssel vádolták. Az első kihallgatások után átadták a szovjet katonai bíróságnak. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke 1946. szeptember 14-én, Budapesten a Conti utcában 10 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A karéliei Medvezugorszk lágeri központi kórházában 1948-ban TBC-ben meghalt.

Mester László (Vértesboglár, 1925. január 12., Till Mária): Egyetemi hallgató volt, a gyöngyösi Kisgazdapárt szervezet helyi titkára, amikor a Péter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés készülő kirakatperében Gyöngyösön 1946. április 18-án a magyar Katonapolitikai Osztály letartóztatta, a gyöngyösi politikai rendőr-őrnagy elleni fegyveres összeesküvés vádjával. Az első kihallgatások után átadták a szovjet bírósági szerveknek. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten a Conti utcában 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus (2, 8, 11) pontjai alapján 10 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A Szverdlovszk melletti Azanka és Tyigeny, majd Vorkuta lágerében színlődött. 1953. november 26-án térhetett haza. A MNK Nyíregyházi Kormánybiztosságának 171/1953. számú Igazolványa szerint mint „volt hadifoglyot” bocsátották szabadon. A szovjet katonai bíróság által kiszabott büntetését a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya 1966. december 17-én Klg. 1623/1966. szám alatt törölte a bünygyi nyilvántartásból.

Molnár Attila (Gyöngyös, 1928. január 7., Suha Júlia): Gimnáziumi tanuló volt. A magyar Katonapolitikai Osztály Gyöngyösön 1946. május elsején letartóztatta, a Péter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés koncepció perében. Egy kútnál talált géppisztoly miatt, fegyverrejtegetés vádjával. Az első kihallgatások után átadták a szovjet katonai bíróságnak. A szovjet hadsereg katonai törvényszéke Budapesten 1946. szeptember 14-én nyolcévi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A finn-karéliei Petrozavodszk és Medvezugorszk, majd Mordovia Lágeriben raboskodott. 1953. november 26-án jött haza. Az MNK Nyíregyházi Kormánybiztosságának 425/1953. számú Igazolványa szerint mint „volt hadifoglyot” bocsátották szabadon. A szovjet katonai bíróság által kiszabott büntetését a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya 1964. január 21-én Klg. 592/1960. szám alatt törölte a bünygyi nyilvántartásból. Az Oroszországi Föderáció Legfőbb Katonai Ügyészsége 1993. május 25-én 13-1024-89. szám alatt, mint politikai megtorlás áldozatát bűncselekmény hiányában rehabilitálta.

Molnár Béla (Gyöngyös, 1928. január 21., Földi Julianna): Gimnáziumi tanuló volt. A magyar Katonapolitikai Osztály Gyöngyösön 1946. május elsején letartóztatta, a Péter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés koncepció perében. Egy kútnál talált géppisztoly miatt fegyverrejtegetéssel vádolták. Az első kihallgatások után átadták a szovjet

bíróági szerveknek. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten, 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus (2, 11) pontjai alapján nyolcévi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. Mordovia és Jaroszlav légereiben töltötte büntetését. 1953. november 26-án jött haza. A MNK Nyíregyházi Kormánybiztosságának 438/1953. számú Igazolványa szerint, mint „volt hadifoglyot” bocsátották szabadon. A szovjet katonai bíróság által kiszabott büntetését a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya 1966. május 5-én Klg. 531/1966. szám alatt törölte a bűnügyi nyilvántartásból. Az Oroszországi Föderáció Legfőbb Katonai Ügyészége 1993. május 25-én 13-1024-89. szám alatt, mint politikai megtorlás áldozatát bűncselekmény hiányában rehabilitálta.

Ondrik József (–): Banktisztviselő volt. A szovjet katonai elhárítás Gyöngyösön 1946. április 18-án, a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés kirakatperben letartóztatta. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten, a Conti utcában javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. További sorsa ismeretlen.

Plachy Tihamér (Nagyréde, 1926. augusztus 8., Sipos Mária): Gimnáziumi tanuló volt. A Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés egyházellenes kirakatperében tartóztatta le a magyar politikai rendőrség Gyöngyösön, 1946. április 27-én. Két rendőrörs csoportos lefegyverzésével, valamint orosz katonák lelövésével vádolták. 1946 júniusában átadták a szovjet katonai bíróságnak. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus (4,8,11) pontjai alapján 10 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A moordoviai Potyma légereiben sýnlódott. 1955. november 25-én csonttuberkulózisban szenvedve térhetett haza. A szovjet katonai bíróság által kiszabott büntetését a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya 1967. május 19-én Klg. 416/1967. szám alatt törölte a nyilvántartásból.

Pócs Ferenc (Gyöngyös, 1926. február 8., Molnár Terézia): A mezőgazdasági iskola IV. osztályos tanulója volt, amikor a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés egyházellenes kirakatperében a magyar politikai rendőrség Gyöngyösön 1946. április 27-én letartóztatta. A gyöngyösi politikai rendőr-örmagy elleni fegyveres összeesküvésben való részvétellel vádolták. Az első kihallgatások után átadták a szovjet bíróági szerveknek. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten, a Conti utcában 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus (2,8,11) pontjai alapján 10 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A lemergi börtön után megjárta Irkutszk, Kasznojarszk, Angarsztrój légereit, erdőirtáson és mongóliai vasútvonal építkezésein dolgozva. 1953. december 3-án tért haza. Ügyét a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya Klg. 242/1968. számon tartja nyilván. Az Oroszországi Föderáció Legfőbb Katonai Ügyészége 1993. május 25-én a 13-1024-89. szám alatt, mint politikai megtorlás áldozatát bűncselekmény hiányában rehabilitálta.

Pócsy Frigyes (Gyöngyös, 1927–): A magyar politikai rendőrség Gyöngyösön 1946. május 3-án tartóztatta le, a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés egyházellenes kirakatperében. Egy kútban talált géppisztoly miatt fegyverrejtegetéssel vádolták. Átadták a szovjet katonai elhárításnak. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten, a Conti utcában 1946. szeptember 14-én 8 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A mordoviai Potyma 9-es légerének kórházában 1949-ben meghalt.

Pók László (Atkár, 1922. november 1., Farkas Katalin Amália): Általános iskolai tanító volt. A Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés egyházellenes kirakatpe-

rében a magyar politikai rendőrség Gyöngyösön 1946. április 24-én letartóztatta. A gyöngyösi politikai rendőrőrnagy elleni fegyveres összeesküvésben való részvétellel vádolták. Hamarosan átadták a szovjet katonai elhárításnak. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten, 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus (2,8,11) pontjai alapján 10 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. Mordovia légereiben (Potyoma, Javasz 2, 9, 10, 11) raboskodott. 1955. november 25-én térhetett haza. Ügyét a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya Klgs. 570/1967. számon tartja nyilván.

Dr. Puskás Rezső Géza (Szeged, 1910. április 17., Csakurda Amália): A gyöngyösi városházán pénzügyi segédtitkárként dolgozott. A magyar népi rendőrség letartóztatta és 1945. május 23-án Egerbe internálta. 1946 tavaszán Budapestre hordták a szovjet bírósági szervek elé kihallgatásra, a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő, egyházellenes célzatú fegyveres összeesküvési perben, holott nem is ismerte a Páttert, és annak perbe fogott csoportjáról sem volt semmi fogalma. A szovjet katonai elhárítás 1946. május 6-án végleg átvette a magyar hatóságoktól, és letartóztatta. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten, 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus (2,8,11) pontjai alapján 10 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A Szovjet Hadsereg Központi Csoportja katonai törvényszéke ezt az ítéletet az 1946. október 9-i határozatával megerősítette. A pecsoraí Uhtán erdőkitermelésen dolgoztatták 1949-ig, utána Vorkuta szénbányáiban töltötte büntetését. 1953. december 3-án térhetett haza. Az MNK Nyíregyházi Kormánybiztosságának 1130/1953. számú Igazolványa szerint volt karp. őrmestert bocsátották szabadon. A Szovjetunió Legfelsőbb Bírósága 1986 márciusában 3n-031/86. szám alatt bűncselekmény hiányában rehabilitálta. Az erről szóló orosz nyelvű igazolást a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya Klgs. 1495/1966. szám alatt 1986. április 28-án küldte meg számára.

Schall György (Gyöngyös, 1931. július 20., Makrányi Piroska): Gimnáziumi tanuló volt. Gyöngyösön 1946. május 9-én tartóztatták le a magyar Katonapolitikai Osztály, a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés egyházellenes kirakatperében. Rónai Kálmán gimnáziumi tanár feljelentése alapján pisztoly rejtetegetésével vádolták. A nyár folyamán átadták a szovjet katonai bírósági szerveknek. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten, 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus (8) pontjai alapján 7 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. Először éveket töltött Ljacke-i és lembergi fiataikorúak kolóniáján, majd Mordovia kényszerszolgálatba deportálták. 1953. december 3-án térhetett haza. A MNK Nyíregyházi Kormánybiztosságának 1632/1953. számú Igazolványa szerint mint „volt hadifoglyot” bocsátották el. Az 52065. Szovjet Katonai Alakulat haditörvényszéke 1988. április 22-én 279. szám alatt rehabilitálta. Az erről szóló orosz nyelvű Igazolást a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya Klgs. 1429/1965. számon 1988. június 2-án küldte meg számára.

Szabó Gyula (Gyöngyös, 1920. augusztus 2., Galyás Ilona): Sportrepülő-oktató volt. A magyar Katonapolitikai Osztály Gyöngyösön 1946. április 20-án, a Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés egyházellenes kirakatperével kapcsolatban, mint a fegyveres összeesküvés egyik feltételezett résztvevőjét, letartóztatta. A gyöngyösi politikai rendőr-őrnagy elleni fegyveres összeesküvésben való részvétellel vádolták. Az első kihallgatások után átadták a szovjet bírósági szerveknek. A Szovjet Hadsereg katonai törvényszéke Budapesten, 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus (2,8,11) pontjai alapján 10 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A mordoviai

Potyma lágerközpont javaszi 4,7,8,11,16 és 7 sorszámú lagereiben töltötte büntetését. 1955. november 25-én térhetett haza. A rehabilitációs kérelmére a Szovjetunió Legfelsőbb Katonai Ügyészsége 1963. augusztus 1-jén 4r-50151-46. szám alatti következő elutasító választ küldte: „...a katonai törvényszék megalapozottan ítélte el... tevékenysége, amelyet a bíróság ellenforradalminak nyilvánított, megalapozott döntés volt... rehabilitációra irányuló kérelme teljesítetlen maradt...” Ügyét a magyar Igazságügyi Minisztérium Katonai Főosztálya Klgs. 1013/1964. számon tartja nyilván. Az Oroszországi Föderáció Legfőbb Katonai Ügyészsége 1993. május 25-én a 13-1024-89. szám alatt, mint politikai megtorlás áldozatát bűncselekmény hiányában rehabilitálta.

Tamás Pál (Gyöngyös, 1927. –): Középiskolai tanuló volt. A Páter Kiss Szaléz nevéhez fűződő fegyveres összeesküvés egyházellenes kirakatperében a többi diáktársával együtt 1946. április 26-án letartóztatta őt is a magyar Katonapolitikai Osztály. Két rendőr-őrs csoportosan elkövetett lefegyverzésében való részvétellel, valamint orosz katonák lelövésével vádolták. Az első kihallgatások után átadták a szovjet katonai bíróságnak. A szovjet hadsereg katonai törvényszéke Budapesten 1946. szeptember 14-én az 58. paragrafus (8) (9) pontjai alapján 10 évi, javító-nevelő munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A mordoviai Potyma egyik lágeréből megkísérelt szökés közben az őr lelőtte.

P. Kiss Szaléz és társai további sorsa

Rehabilitációs igazolás

Neve: Kis Szalez

Születési év és hely: 1904. Magyarország, Szeged

A letartóztatásakor lakcím: Magyarország, Gyöngyös

A letartóztatásakor munkahelye és beosztása (foglalkozása): kolostori lelkész

Mikor és mely szervezet ítélte el (szankcionálta): 1946. július 12-én tartóztatták le, 1946. szeptember 10–14. között ítélte el a központi hadseregcsoport katonai bírósága.

Az ítélet minősítése és az (alap és kiegészítő) büntetés mértéke: Az OszSzsZk Büntető törvénykönyv 49. §. alapján az Az OszSzsZk Büntető törvénykönyve 58-2, 58-8, 58-11 §. szerint a legsúlyosabb büntetéssel, főbelövással sújtották. Az ítéletet 1946. december 10-én végrehajtották.

Kis Szalézt rehabilitálták az Oroszországi Föderációnak „A politikai megtorlások áldozatainak rehabilitációja”-ról szóló, 1991. október 18-án elfogadott törvény 3. és 5. paragrafusa alapján.

Az Oroszországi Föderáció Legfőbb Ügyészének munkatársa: G. F. Vesznovszkaja.

Körpecsét: Oroszországi Föderáció Legfőbb Ügyészsége, olvashatatlan aláírás.

1993. május 25. Száma: 13-1024-89

A gyónási titok

A magyar hatóságok szerint fiatalok követték el a rendőrbiztosságok megtámadását, majd a gyanút kiterjesztették a szovjet katonák elleni gyilkosságokra is. Először Szalézt úgy gondolták bekapcsolni az ügybe, hogy a fiatalok elmentek hozzá gyónni. Később pedig úgy, hogy Szaléz biztatta őket ezekre a tettekre, s megígérte nekik, hogy majd feloldozza őket. A magyar jogrendben még ekkor élt a gyónási titok védelme, mely szerint a gyónási titkot a pap semmilyen körülmények között nem mondhatja el. Ez a kitétel azonban

hiányzott az oroszoknál. A szovjet KGB mindenképpen világgá akarta kürtölni, hogy Szaléz megszegte a gyónási titkot, mert az neki kényelemből-félelemből szükséges volt. Hatalmas propaganda fogás lett volna a számukra, ezzel együtt pedig sokakban megrendült volna a papok gyónási titoktartásába vetett bizalom. Ez azonban nem sikerült. Persze azt sem tudták, hogy képtelenség és abszurd az az ötlet, hogy bűn megtételére biztat egy pap, s előre megígéri a feloldozást. Az, hogy gyóntak-e nála a fiatalok, már nem bizonyítható hitelt érdemlően, hiszen mindegyiküket kivégezték. Az azonban biztos, hogy Szaléz gyónási titkot nem árult el, mert ezt az irányt elvetette a nyomozás.

A boldoggáavatás felé

A Püspöki Konferencia sajtóközleménye 2010. december 3-án

A ferences rend által kezdeményezett XX. századi ferences vértanúk boldoggáavatásának ügyét a püspökök testülete támogatja. A hét vértanú – Károlyi Bernát, Kriszten Rafael, Lukács Pelbárt, Kiss Szaléz, Hajnal Zénó, Kovács Kristóf és Köröstyös Krizosztom – a II. világháború végén és a kommunizmus kezdeti időszakában életáldozatával tett tanúságot hitéről és emberszeretetről.³³⁰ Károlyi Bernát, Köröstyös Krizosztom, Kovács Kristóf, Hajnal Zénó, Kiss Szaléz, Lukács Pelbárt és Kriszten Rafael ferences szerzetesek 1944 és 1954 között életükkel tettek tanúságot Isten iránti elkötelezettségükről, emberszeretetükről. Mindannyian tudták előre, hogy a nemzetiszocializmus és a kommunizmus diktatúrái alatt kiállni az egyházért, a hívekért, az üldözöttekért, a kisemmizettekért „nem vet jó fényt rájuk”, talán életüket is áldozatul kell adni.

1. P. Károlyi Bernát (1892–1954), aki 1940-től volt kecskeméti házfőnök: bújtatta a zsidókat, vezette a város közellátását, mentette a délvidéki menekülteket. 1949-ben, Budapest-pasaréti házfőnök korában beszédében a hit melletti kiállásra biztatott.
2. P. Lukács Pelbárt (1916–1948) hatvani hitoktató. Átala kívántak Kiss Szaléz-féle összeesküvésnek országos jelleget adni. Finn-Karéliában halt meg.
3. P. Kriszten Rafael (1899–1952) budai házfőnök korában mentette az üldözötteket. Később hatvani házfőnökként igyekezett az embereket csillapítani, akik a budapesti ÁVÓ-soktól akarták védeni a ferenceseket.
4. P. Köröstyös Krizosztom (1900–1944) újvidéki házfőnök. Többször elhagyhatta volna a kolostort, de azt mondta: „*Amíg hívek jönnek a templomba, a pap nem hagyhatja el a rábízottakat!*” Szerb partizánok agyonverték.
5. P. Kovács Kristóf (1914–1944), az újvidéki rendház másik mártírja 1944-ben azal az indokkal kérte idehelyezését, hogy vértanú akar lenni Krisztusért. A szerb partizánok őt is letartóztatták. A tanúk elmondása szerint, az elhurcoltak menetbeállítását napközben menetelt, éjszaka pedig gyóntatott. Különös kegyetlenséggel bántalmazták november 2-án, majd a katonák teherautóra dobták, és Indijja község határában lelőtték. Utolsó szavai: Sic debuit esse, vagyis így kell ennek történnie.
6. P. Hajnal Zénó (1900–1945) nagyatádi házfőnökként mentette az embereket. Egy bolgár katona Gyékényes falu határában húsvétvasárnap agyonlőtte.
7. Kiss Szaléz (1904–1944)³³¹

³³⁰ <https://uj.katolikus.hu/cikk.php?h=1573> (Magyar Püspöki Konferencia).

³³¹ Vö.: KÁLMÁN Peregrin OFM: A hét ferences vértanú első emlékezete: <http://www.vigilia.hu/2010/4/peregrin.htm>

Zárszó

Szaléz atya gondolatával kezdtem az írást, az övével is kívánom befejezni:

Szent Ferenc „először is a kegyelem fényénél tisztán felismeri, mit kell tennie: »Élni a Krisztust, megdicsőíteni életével az evangéliumot!« Jelszava: Előre! Nála éppen ezért nincs lehetetlen, nem ismer legyőzhetetlen akadályt, hátrálást, félrelépést, összeomlás képtelenség. A múlttal leszámol és szakít vele, kitepi magát övéi köréből, kincset, hírnevet, dicsőséget örvendővé hagy el, hogy kiálthassa: Istenem és mindenem! — Empirikus egyénisége átél, megtapasztal mindent. ... Búcsúja kacagó zokogás a hamuval beszórt földön, amikor övéihez szól:

Ó, testvéreim, kezdjünk már el jól cselekedni, mert eddig még semmit sem cselekedtünk!”

Szaléz atya ezeket a gondolatokat 1935-ben írta le, és egész életében igyekezett megvalósítani!

Kovács István P. Kristóf

Születése, neveltetése:

Kovács István 1914. december 16-án született Jászberényben. Édesapja Kovács István, iparos (ácsmester) (1887–1981), édesanyja Bóta Marcella (1897–1978) háztartásbeli. Bakos Antal káplán december 20-án keresztelte meg a Főplébánián. Keresztanyja Bóta Ibolya, Bóta Mihály és Hartyáni Ibolya hajadon leánya.³³² Nem tudjuk sem elsőáldozása, sem bér mátkozása, sem pappá szentelése időpontját, mivel ezeket valamiért nem tüntették fel az anyakönyvben.

Jászberényben a Kun utca 6. szám alatt (ma Kun utca 16.) laktak. Később átköltöztek a Rózsa utcába. István után még két fiú született a családba: József (1918–2005) és Károly (1922–2008; felesége Móczár Sarolta 1929–). Nagymamája Bóta Istvánné Hartyáni Mária (+1945.04.09) tagja volt a III. rendnek a jászberényi barátok templomában.

Elemi iskolába a Bercsényi Miklós Iskolába járhatott, hiszen ez volt a legközelebb. Sajnos az iskola osztálynaplói nem maradtak fenn. Általános iskolában pedig nem volt szokás évkönyvet kiadni.

A Magyar Királyi Állami József Nádor Reálgimnáziumban³³³

Nem tudjuk, hol végezte általános iskoláit, erre vonatkozó forrást ugyanis nem találunk. Csupán feltételezhetjük, hogy a közeli Bercsényi Miklós Iskolába járt. Az viszont már biztosan megállapítható, hogy középfokú tanulmányait a helyi nyolc évfolyamos gimnáziumban végezte, ahová 1925-ben iratkozott be. A nyolc év alatt tanult Schweighoffer Tamás, Majtényi Károly osztályaiban. Tanárai voltak: Ágotai Ferenc történelem, földrajz, Bertalan György torna, Braznyák János német, Bront Miklós testnevelés, Egry Gyula latin, Eördögh József helyettes testnevelő, Fazekas Ágoston történelem. Fenyves Adolf rajz, Firiczky János rajz, óraadó, Gergely Adolf matematika, Horti József mennyiségtan, Jankovics János magyar nyelv, Józsy Ferenc igazgató, matematika, Kemenes Antal dr. történelem, földrajz,

³³² Jászberényi Főplébánia. Kereszteltek Anyakönyve XXIII. kötet, 345. o. 1042. sz.

³³³ „Dósa Pál jászkerületi kapitány 1767-ban alapította meg az első kisgimnáziumot Jászapátin, melyet 1779-ben áthelyeznek Jászberénybe. Darvai Elek, Likler Modest és Németi Tóbiás ferences testvérek vállalták a fiatalok oktatását. Közel száz esztendeig oktatott a ferencesek a gimnáziumban, sőt 1822–1857 között teljesen rájuk hárult az oktatás-nevelés feladata.” In: fr. VARGA Kamill OFM: A ferencesek jász missziója. A későbbiekben a királyi gimnáziumok sorába kerül, nyolcévfolyamossá alakul, 1922-ben felveszi a József nádor nevet.

Korber Ernő természetrajz, filozófia. Kovalik Rezső természetrajz, földrajz, Majtényi Károly magyar, latin. Nagy Kálmán latin, Németh Miklós történelem, francia, Schweighoffer Tamás magyar nyelv, német nyelv, latin nyelv, Székely Alajos hittanár, Waitsch István német.

Tanulmányi eredményei:

Az iskola diákjainak különböző köröket, tanórán kívüli elfoglaltságokat, fakultációkat szerveztek. Ilyenek voltak a Mária Kongregáció, mely Szűz Mária tiszteletét igyekezett előmozdítani; az aerokör, melyben a diákok a repülési ismereteket szerezhettek szaktanár segítségével. Az 1927/28-as tanévben megalakult a karének, a zenekar, a 861-es számú József nádor cserkészcsapat; a sportkör, melynek diákjai az egészséges testmozgás gyakorlatát igyekeztek elsajátítani. Különböző önképzőkörök jöttek létre, mint például a szavalás művészetét fejlesztő, amiben Kovács István is részt vett: „Szavaló-órákat – mint a múlt félévben – az idén is tartottak, Németh Miklós tanár vezetése mellett két csoportban I., II. és III., IV.,a), IV.b) osztályok. Gyakorolták a tanulók a helyes, tájsozólásmentes, irodalmi kiejtést, a szavalásra alkalmas költemények kiválasztásának módját, a költemény átérzését és gondolatainak megértését, a leckeszerű felmondástól való szabadulást s a közönség előtt való biztos, bátor fellépést. A szavaló-órákon különös szorgalmat és előmenetelt tanúsítottak: Kovács István, Lányi Géza és Vas Béla IV. b) oszt. tanulók.”³³⁴

Eördögh József

		Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Latin	Német	Francia	Történelem	Természetrajz	Mennyiség	Földrajz	Rajz	Testgyakorlás	Karének	Fizika	Filozófia	Művészeti rajz	Műének
1925–1926	I. B)	1	2	3	3	-	-	-	3	3	2	2	3	-	-	-	2	2
1926–1927	II. B)	2	2	3	3	3	-	-	3	3	3	3	3	2	-	-	-	-
1927–1928	III. B)	2	1	3	3	3	-	1		3	2	3	1		3	-	-	-
1928–1929	IV. B)	2	2	3	3	3	-	1	3	3	2	3	2	-	-	-	-	-
1929–1930	V.	2	1	3	3	3	3	3	3	3	-	3	fm	2	-	-	-	-
1930–1931	VI.	2	1	3	3	3	3	2	3	4	1	3	3	1	-	-	-	-
1931–1932	VII.	2	2	3	3	3	3	2	3	4	-	3	1	2	3	-	-	-
1932–1933	VIII.	2	1	3	3	3	3	1	-	3	-	3	3	1	3	2	-	-

Ugyanezen évben feltűnik neve a könyvkötészeti munkaközösségben is. Völgyi Kálmán VI. osztályos tanuló irányítása mellett a diákok (15 fő) bekötöttek 57 könyvet a tanári könyvtárból. A következő esztendőben ezt olvashatjuk az iskola évkönyvében: „Az ifjúsági könyvkötészet ebben az évben is szorgalmasan dolgozott Kovács István V. oszt. tanuló dicséretes és szorgalmas irányítása mellett. A résztvevő 15 tanuló a tanári könyvtár 46 kötetét kötötte be.

³³⁴ A jászberényi Magyar Királyi Állami József Nádor Reálgimnázium értesítője az 1928–1929. iskolai évről. Közzéteszi: Józsi Ferenc. Jászberény, 1929. 47. o.

*Szorgalmasan dolgoztak: Tóth István II. oszt., Borics Sándor, Lányi Tibor, és Horti Ferenc III. oszt. tanulók, továbbá Erdődy Sándor, Kovács István és Szabó József V. oszt. tanulók.*³³⁵

Az elkövetkező években is olvashatunk hasonló bejegyzéseket. Minden évben bekötöttek – István irányítása mellett – 30–50 könyvet. Az utolsó évben már nem István volt a könyvkötészet vezetője – nyilván lemondott az érettségire való készület miatt –, de továbbra is aktív tagja maradt a csapatnak. Ebben az évben ezt olvashatjuk az évkönyvben:

„Könyvkötészet.

*Az ifjúsági könyvkötészet ebben az évben is szorgalmasan dolgozott Oláh János VI. oszt. tanuló dicséretes és szorgalmas irányítása mellett. A résztvevő 24 tanuló a tanári könyvtár 26 kötetét s az ifjúsági könyvtár 170 kötetét kötötte be. A munkában különös szorgalommal segédkezett Kovács István VIII. oszt. ... tanuló.*³³⁶

Érettségi írásbeli vizsgák: 1933. május 15–17.

A kijelölt tételek a következők voltak:

1. A magyar nyelvből: a) Kemény Zsigmond „Zord idő” c. regényének ismertetése és méltatása. b) A hő átalakítása munkává. Az irodalmi tételt 26 tanuló, a fizikait 2 tanuló dolgozta ki. Eredmény: 3 jeles, 7 jó, 18 elégséges.
2. A latin nyelvből: M. Tullius Cicero, Epistolae, ad fam. XIV. 4. Eredmény: 3 jeles, 12 jó, 13 elégséges.
3. A német nyelvből: A „Maister tanulóévei” c. regény tartalma. (Fordítás magyarról németre.) Eredmény 5 jeles, 10 jó, 13 elégséges.

A szóbeli vizsgálatok Vucskits Jenő miskolci kir. kat. gimnáziumi igazgató úr elnöklése alatt június hó 12, 13, 14-én voltak. A bizottság szóbeli vizsgálatra bocsátotta mind a 28 tanulót.³³⁷ Ezek közül két tanuló szorult pótvizsgára, a többiek sikeresen leérettségiztek: 1 tanuló kitüntetéssel, 13 jól. Kovács István is a sikeresen vizsgázók között volt. A leérettségizett tanulók közül 13 papi, 3 jogi, 2 orvosi, 5 tanári, 1 mérnöki, 1 gyógyszerészi és 2 tanítói pályát választott.

Novícius Szécsényben³³⁸

A Kapisztrán Rendtartomány novíciusháza Szécsény volt ebben az időben. A novícius az év elején a beöltözköskor megkapta első rendi ruháját, a novíciusmagiszter vezetésével megismerkedett a regulával, rendtörténettel, bevezetést kapott a rendi életbe. A tartományi tabula szerint a rendház gvárdiánja 1933-ban Kiefer Szilvér, helyettese Jenei Jenő, a novíciusmagiszter, aki legnagyobb hatást gyakorolta az új testvérek életére, König Anaklét³³⁹ volt. Ebben a házban látott el lelkipásztori szolgálatot Kaszab

³³⁵ A jászberényi Magyar Királyi József Nádor Reálgymnázium értesítője az 1929–1930. iskolai évről. Készítette Józsi Ferenc. Jászberény, 1930, 43. o.

³³⁶ A jászberényi Magyar Királyi József Nádor Reálgymnázium értesítője az 1930–1933. iskolai évről. Készítette Józsi Ferenc. Jászberény, 1933, 48. o.

³³⁷ A jászberényi Magyar Királyi József Nádor Reálgymnázium értesítője az 1929–1930. iskolai évről. Készítette Józsi Ferenc. Jászberény, 1930, 69–70. o.

³³⁸ A szécsényi rendházat 1332-ben alapította a tartomány, többször elpusztult, majd többször visszatértek a testvérek. A novíciátus mellett lelkipásztori szolgálatot láttak el a város egyetlen katolikus templomában, valamint lelkigyakorlatokat tartottak a testvérek a környékbeli településeken, rendszeresen vállaltak gyóntatást. Az Esztergomi Főegyházmegyéhez tartozott, titulusa pedig Urunk színévaltozása (ünnepe: augusztus 6). Korábban novíciusház volt Pécs, Eger, Szécsény 1922-től.

³³⁹ 1930 júliusában bátyja, König Kelemen más beosztást kapott, így novíciusmagiszteri munkáját öccse, Anaklét vette át. A visszaemlékezések szerint erősen hajlott a misztika felé, minden nemes és szent rajongója volt.

Sándor, a rendtartomány legidősebb tagja és Körösztös Krizosztom hitszónok (későbbi újvidéki házfőnök, aki vértanútársa lett), valamint a ház szolgálatában álló laikus testvérek: Drobinia Cirill, Orosz Albán, Bender Nikász, Kovács Anatol, Ádám Evariszt, Csohány Szilvánusz, Szlancsik Hubert, Zachar Szalutárisz, Vastagh Szaturniusz, Kucsera Szekundusz, Lászlók Proklusz, Cseh Kasztus és Répássy Bonifác.³⁴⁰

Kovács István beöltöztetésére 1933. augusztus 29-én került sor Szécsényben. A szerzetes alkalmával a jelöltek szentmisén vettek részt, majd a mise végén a celebráns palástot öltött, s a következő kérdéssel fordult a novíciusokhoz: *Szeretett fiaim, mi a ti kívánságotok? Mire a jelöltek együtt felelték: „Tisztelendő Atyám, kérlek téged az Isten, a Boldogságos Szűz Mária, Szent Ferenc Atyánk és minden szentek tiszteletére, hogy engem a szeráfi rend ruhájába öltöztetni méltóztassál, hogy bűnbánatot tartsak, életemet megjobbítsam és Istennek halálomig hűségesen szolgáljak.*”³⁴¹ Ezt követően a magiszter levette a jelöltek felső kabátját, majd sorba feladta a habitust, a capuciumot, cordát, rózsafüzért, átadta a zsolozsmáskönyvet, szabálykönyvet, gyertyát és feszületet.

A novíciusok a kolostor nyugati szárnyának első emeletén laktak, mely egy középső folyosóból, s onnan jobbra-balra nyíló szobákból állott. Kápolnájuk a Rákóczi-teremben volt, mely a szentélyre nyíló ablakkal rendelkezett.

Kristóf és minden novícius életének fontos iránymutatója volt a magiszter által szerkesztett és 1934-ben nyomdába került *„A szécsényi novíciát szabálykönyve és imafüzete*”. Ez szinte napi olvasmányos és imádkozó könyvük volt a zsolozsma mellett. Ezt követte Anaklét atya négykötetes litografált munkája: *„Előtanulmányok”, „A hűséges szolga lelkülete a via purgativa”, „Az Isten-gyermek lelkülete a via illuminativa” és „A lelkiélet királyi útja*”. *„Ezek mellett mindig nagy gondot fordítottak a latin nyelv tanulására. Hétköznap minden délután latinórát tartottak, nagy alapossággal átvették a nyelvtant és a mondattant, majd következett az irodalom. Itt azonban Cicero, Livius, Tacitus és Vergilius helyett a zsoltárokat és a szentbeszédeket olvasták és fordították.*”³⁴² A novíciusok számára az újoncév elsősorban nem a tanulás időszaka, hanem a lelkiélet kibontakozására szolgáló csendes esztendő. Kizárták a házból a világot a maga híreivel, újságjaival, politikájával és érdeklődésével együtt. Szécsény környéke természeti értékekben igen gazdag, így lehetőség kínálkozott néha kirándulásokra, szórakozásokra. Nyaranta az Ipolyban fürödtek, halásztak.

Az egyszerű fogadalmat 1934. augusztus 30-án tette le ugyancsak Szécsényben. A fogadalom szövege a következő: *„Én N. N. Testvér, miután ezen fogadalmat a Rendünkben teendő egyszerű fogadalmakról szóló apostoli rendeletek szerint szándékozom letenni, fogadom és ígérem a mindenható Istennek, a boldogságos és mindenkoron Szűz Máriának, Szent Ferenc Atyáknak, minden Szentnek és neked Atyám, hogy az ünnepélyes fogadalom törvényes idejéig megtartom a kisebb testvérek Reguláját, melyet Honorius pápa megerősített, élvén engedelmisségben, tulajdon nélkül és tisztaságban.*”³⁴³

Gyakran láthatták a szentségi kápolnában imádkozni. Növendékei előtt tekintélye volt. Kétszer is betöltötte ezt a szolgálatot: 1930–1939 között és 1944–1946 között.

³⁴⁰ Tabula almae Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. Francisci in Hungaria, Pro anno Christi MCMXXXIII. Vác, 1933. 9–10. o.

³⁴¹ A szécsényi novíciát szabálykönyve és imafüzete. Kézirat gyanánt. [Szécsény] 1934. 60. o.

³⁴² VÁNDOR Gotfrid: A Kapisztrán Szent Jánosról Nevezett Ferences Rendtartomány kispapnevelésének története (1900–1968). Kézirat. Budapest, 1980, 62–63. o.

³⁴³ U. a. 66–67. o.

Kristóffal egy időben tettek fogadalmat: Takács József Tivadar³⁴⁴, Tolnai István Agapit³⁴⁵, Tátrai József Gyula³⁴⁶, Kiss István József³⁴⁷, Tamás Gergely Alajos³⁴⁸, Zólyomi Imre Róbert³⁴⁹, Kiss János Lajos³⁵⁰, Füzér István Julián³⁵¹ és a laikus novíciusok: Unger János Erasmus³⁵², Gáspár István Vulmár³⁵³, Gubica Ferenc Tamás³⁵⁴, Talpay László Firmusz³⁵⁵, Galambosi Imre Rizerrius³⁵⁶.

Filozófiai hallgató Jászberényben³⁵⁷

A rendtartományi káptalan határozatát követően 1934-től a gyöngyösi teológia mellett itt kezdték meg filozófiai tanulmányaikat a novíciátust elvégzett ferencesek: Szinger Tóbiás, Vállaji Ferenc, Lendvai Vince, Viszlói László, Lombos Libor, Waldberg Virgil, Horváth Helibert, Takács Teodor, Kariin Leontin, Ádám Arkangyal, Klempermayer Protáz, Frey Félix, Auerweck Agapit, Kiss József, Nagy Máriusz, Réti Menyhért, Trepák András és Kovács Kristóf. A házfőnök Luptovits Kolos (aki az ifjúság nevelésével már hosszú ideje foglalkozott), helyettese Galambos Imre (a budapesti egyetemen ekkortájt doktorált, de Leuvenben is tanult). A házban élt még Smóling Imre katekéta, Kiss Szaléz, a növendékek magisztere (1934. július 2–3-án a római Athenaeum Antonium által részemre előírt anyagból, a nevezett ferences egyetem rendi tanárai előtt, az univerzális

³⁴⁴ Született Kisvárdán (Szabolcs megye) 1912. március 26-án, örökfogadalmat tett 1937. szeptember 8-án, pappá szentelték 1938. június 29-én, 1974. június 27-én Budapesten hunyt el, Kisvárdán nyugszik.

³⁴⁵ Született Bátaszéken (Tolna megye) 1913. szeptember 1-jén, örökfogadalmat tett 1937. szeptember 8-án, pappá szentelték 1938. június 8-án, Bátaszéken hunyt el 1968. január 21-én.

³⁴⁶ Született Kerekegyházán (Pest megye) 1914. november 7-én, örökfogadalmat tett 1937. szeptember 8-án, pappá szentelték 1938. június 8-án, lektor, jogi doktor, a rózsadombi Kapisztrán templom igazgatója, Budapesten hunyt el 1975. szeptember 20-án.

³⁴⁷ Született Szegeden (Csongrád megye) 1913. október 12-én, örökfogadalmat tett 1938. április 19-én, pappá szentelték 1939. január 8-án, hitoktató, a feloszlítás után kályhásmeister, Szegeden hunyt el 1972. május 16-án.

³⁴⁸ Született Öregcsertőn (Pest megye) 1915. szeptember 18-án, örökfogadalmat tett 1940. augusztus 30-án, pappá szentelték 1941. június 15-én, zeneszerző, karnagy, a Kapisztrán Kórus alapítója, börtönviselt hitvalló, 1967. augusztus 29-én halt meg.

³⁴⁹ Született Nézsán (Nógrád megye) 1915. november 21-én, örökfogadalmat tett 1940. augusztus 30-án, pappá szentelték 1941. június 15-én, börtönviselt hitvalló, Dunaföldváron hitoktató, 1970. december 20-án hunyt el Dunaföldváron.

³⁵⁰ Született Mezőkövesden (Borsod megye) 1917. február 20-án, örökfogadalmat tett 1940. augusztus 30-án, pappá szentelték 1941. június 15-én, a feloszlítás után váci egyházmegyei keretben, 1994-től Esztergomban élt, 2001. július 20-án hunyt el.

³⁵¹ Született Héhalmon (Nógrád megye) 1915. május 30-án, örökfogadalmat tett 1940. március 25-én, pappá szentelték 1941. július 13-án, Rómában doktorált szociológiából, DeWittben lelkiigyakorlatos házat alapított és vezetett, az Amerikai Magyar Komissziáriátus vezetője, intenzív irodalmi tevékenységet folytató imádságos testvér, Mindszenty József bíboros életének kutatója, Budapesten hunyt el 2005. június 14-én.

³⁵² Született Putnokon (Abaújtona megye) 1904. szeptember 7-én, örökfogadalmat tett 1937. december 7-én.

³⁵³ Született Miskolcon (Borsod megye) 1909. augusztus 20-án, örökfogadalmat tett 1939. január 29-én, Miskolcon hunyt el 1989. április 16-án.

³⁵⁴ Született Tatárszentgyörgyön, (Pest megye) 1913. október 31-én, örökfogadalmat tett 1937. október 4-én, sekrestyén, portás, Bécsben hunyt el 1983. november 9-én.

³⁵⁵ Született Szegeden (Csanád megye) 1914. szeptember 15-én, örökfogadalmat tett 1938. október 4-én, a feloszlítás után a MÁV-nál dolgozott, majd a budai rendház ebédlőse volt, Budapesten hunyt el 2005. január 20-án.

³⁵⁶ Született Vókányon (Baranya megye) 1915. május 30-án, örökfogadalmat tett 1938. október 4-én.

³⁵⁷ Az 1239-ben Magyarországra érkező kunokat és jászokat a ferencesek térítették a keresztény hitre. Mivel eleinte folytatták a vándorló életmódjukat, ezért a ferencesek szintén velük vándoroltak. 1399-től IX. Bonifác pápa a ferences vándorapostolokat plébánosi jogokkal ruházta fel. A jászberényi rendház felállítását Hunyadi Mátyás király és Igali Fábán tartományfőnök kezdeményezte 1472-ben IV. Sixtus pápánál. Az Egri Egyházmegyéhez tartozik, a templom titulusa: Jézus Neve (ünnepe január 3.).

filozófiából levizsgázott s a rendi jog értelmében, Lector Provinciális lett.³⁵⁸), László Ákos magiszter (Római Szent Antal Egyetemen végzett), Sall Szilveszter magiszter, Dám Ince hitszónok. A laikus testvérek a rendház szolgálatában: Antal Imre, Fütő Gergely, Veress Ferenc és Fekete Kasszián.³⁵⁹ A pécsi rendház mellett itt volt „kisszeminárium”, ahová azokat az értelmesebb, esetleg szegény sorsú fiúkat vették fel, akikről feltételezték, hogy a papi vagy a szerzetesi hivatást választják. Ebben az esztendőben 8 gimnazista, egy hetedikes és hét nyolcadikos élt a házban. Bár Kristóf jászberényi volt, nem kapott helyet a kollégiumban.

Szaléz atya július 27-én Szécsénybe utazott, s a volt novíciusokkal július 29-én érkezett meg a rendházba. A berendezkedés után az első közös alkalom 6-án volt, amikor is csónakkirándulásra indultak a Zagyván. A tartományfőnök szeptember 10-én nyitotta meg a tanévet, többek között ünnepélyesen elénekelve a Veni Sancte Spiritus himnuszt.

Szeptember 29-én tartották az utolsó őszi kirándulást, mely alkalommal „kihajóztak” a Kántor-szigetre. Ezután a dolgozós hétköznapiak, a tanulás ideje következett. A növendékek a következő tantárgyakat tanulták: ontológia, általános etika, racionális és experimentális pszichológia, metodológia, teodícea (természetes teológia), logika, alapvető dogmatika, pedagógia, történelem, patrológia (egyházatyák történetének tudománya), általános morális.

November 8-án díszünnepélyt tartottak Boldog Duns Scotus János ferences tiszteletére, melyen részt vett Kele István dr. pápai prelátus, Ahsbasch belügyi államtitkár, dr. Friedvalszy Ferenc, Jászberény polgármestere, többen a város előljárói közül, valamint a ház tagjai. Az ünnepély műsora a következő volt:

P. Szaléz köszöntője

P. Engelbert: O doctor Subtilissime... énekelte a növendékek énekkara

fr. Menyhért előadása: A ferences egyéniség érvényesülése B. Duns Scotus bölcséletében

fr. László ünnepi beszéde

fr. Protáz: Scotus diadala. Melodráma

P. H. Jabbi OFM: Si quis vestrum... énekelte a növendékek énekkara

A tartományfőnök zárszava.

November 24-én érdekes esemény tette színessé a hétköznapiakat. Meglátogatta a rendházat Móríc Zsigmond író, aki megtekintette a kápolnát, klerikátot, majd beszélgetett a ház tagjaival.

Az advent, mikulás, karácsony elteltével kezdődtek a féléves vizsgák: január 3–4-én filozófiatörténet, 9–10-én logika és kritika, 15–16-án teodícea, 21–22-én pszichológia és biológia, melyeken a tartományfőnök és P. Antal elnökölt. A vizsgák után, március 6. és

Luptovics Kolos

³⁵⁸ Gépelt kézirat egy el nem készült amerikai magyar lexikon (New Brunswick, 1941) gépelt kéziratából (Le-lőhelye: Magyar Ferences Könyvtár). Lector Provinciális: nem doktori fokozat, nem licenciátus, de a rendi teológián taníthatott. Idézi: fr. Varga Kamill OFM: Élni Krisztust, megdicsőíteni életével az Evangéliumot, I. rész Kiss Szaléz OFM élete. Kézirat. Budapest, 2012. 10. o.

³⁵⁹ Tabula almae Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. Francisci in Hungaria, Pro anno Christi MCMXXXIV. Vác, 1934. 8–9. o.

13. között P. Angelusz tartotta a rendház s a növendékek lelkigyakorlatát. Alig lett vége a lelkigyakorlatnak, 14-én a délutáni séta keretében kirándultak Felsőszentgyörgyre, ahol Főtisztelendő Kovács Mihály kanonok úr és Thuróczy falubíró fogadta őket nagy vendégszeretettel. A második félévi vizsgák május 27-én kezdődtek meg ontológiából, majd június 3–4-én folytatódtak kozmológiából, 11–12-én történelemből, 18–19-én pedig szociológiából. Július 18-án a növendékek hozzákézdtek a kierikát kibővítéséhez, hogy Pécsről idekerülő VII. és VIII. osztályos gimnazisták is elférjenek. A munkát 30-án fejezték be, melyet egy nagyszabású csónakkirándulással ünnepeltek meg a Zagyván. Persze a hallgatóknak ez csak egy kis felüdülést jelentett, mivel nem sokára különbözeti vizsgát kellett tenniük néhány tárgyból.

Augusztusban Kristóféknak útra kellett kelniük. Befejezve egyéves filozófiai képzésüket, a gyöngyösi teológiai házba költöztek át. A krónikás így tájékoztat: „*A volt filozófus testvérek kiröppentek. Nem volt nekik nehéz, mert az ajtó mindkét szárnyát kinyitottuk.*”³⁶⁰

A főiskola tanrendjéhez hozzátartozott a Boldog Duns Scotus János Önképzőkör, a növendékek itt bontakoztathatták ki egyéni képességeiket. Az adott évben minden növendék legalább háromszor szerepelt, de voltak olyanok is, akik tíznél többször léptek a nyilvánosság elé. Ezzel egy időben legalább két dísz- és egy nyilvános közgyűlést is tartottak, melyen a fiatalok beszédeket tartottak, felolvasták írásműveiket, költeményeiket, novelláikat, értekezéseiket, szavaltak, előadtak énekes műveket.

A filozófiai tanulmányok mellett igyekeztek más módon is képezni a növendékeket. A néhány évvel korábban elkészült kultúrházban Kiss Szaléz rendszeresen szervezett előadásokat, előadói esteket, kultúresteket. Például: 1934. december 9-én: Fekete Pál-Tobler János országgyűlési képviselő és P. Szaléz előadása a „Quadragesimo anno” pápai enciklikáról. 1935. február 22-én gróf Széchényi György tartott előadást államtudományi kérdésekről; február 24-én Dr. Riesz Ferenc, az OTI főtisztviselője szociológia témakörben tartott előadást; április 8–13-ig részt vettek a városi katolikus hét eseményein, ahol többek között meghallgatták Szaléz magisztert, aki a család és nevelés problémájával foglalkozott, valamint Dám Incét, aki a Temesvári Pelbártot méltatta 500 éves jubileuma kapcsán; április 13-án dr. Mihelics Vid szociológus: A társadalomtudomány alapvető kérdései; május 19-én érkezett hozzájuk P. Kelemen és P. Lőrinc Berlinből, s az ottani helyzetről hallhattak előadást; November 3–10. szociális előadások...; November 25: Díszünnepély Szent Katalin tiszteletére. Ezeken az összejöveteleken a növendékek aktívan közreműködtek szavalattal, zenekari fellépéssel, vendégek fogadásával.

„*A jászberényi kispapok liturgikus élete... részben a klerikátus kápolnájában, részben a rendi templomban, részben pedig a város plébánia templomában szolgálta a növendéke lelki életének kibontakozását. Jelentősebb alkalmakkor a szolnoki ferences szentegyházba is át-átjártunk asszisztenciák megtartására.*”³⁶¹ A kispapok rendelkezésére állt egy jó kézikönyvtár, melyet Luptovits Kolos rendezett nagy szakértelemmel. 1933 nyarán már készen állt a könyvtár, melyet néhány kisebb földszinti helyiségből alakított ki. A teremben új, azonos kivitelű, s az egész termet körülfogó könyvvállványzatot készíttetett. A könyveket igyekezett bekötetni. Kiss Szalézzal együtt pedig beszerezték a kor legfontosabb folyóiratait, könyveit.

³⁶⁰ Jászberényi krónika. Magyar Umbria, XIII. évf. (1935) 3. szám. 96. o

³⁶¹ Vándor Gotfrid: A Kapisztrán Szent Jánosról Nevezett Ferences Rendtartomány kispapnevelésének története (1900–1968). Kézirat. Budapest, 1980, 87. o.

Teológiai hallgató Gyöngyösön³⁶²

A házfőnök és templomigazgató Kovács Rajmund, helyettese a Leuvenben tanult Karácsonyi Aladár teológiai tanár, Plischka Norbert tanár, Kalmár Özséb dr. teológiai tanár, Szalay Szalvátor teológiai tanár-könyvtáros, a Jeruzsálemi Biblikus Egyetemen végzett Horváth Zsigmond dr. teológiai tanár, Thun Albin hitszónok, Návay Rogeriusz hitszónok. A ház szolgálatában lévő laikus testvérek: Mőzl Simon, Bedők Didák, Uhl Jób, Lakner Celsus, Fekete Kasszián, Cseh Kasztus, Kovács Benno, Bujdosó Kalliszt, Guzsvány Memnon, Zsámboki Zénó, Fritz Florus; a klerikus növendékek: 4 negyedéves, 8 harmadéves, 11 másodéves, 17 elsőéves: köztük Kristóf: összesen 59 fő. Az következő évben a végzősök elmentek, újabb laikus testvérek és újabb elsőéves teológusok érkeztek, így a ház létszáma 68 főre változott.³⁶³ 1938-ig tanárai voltak még: Dám Ince és a bécsi egyetemen végzett dr. Sebestyén Szaniszló.

Kovács Kristóf és növendéktársai megérkezésük és elrendezkedésük után augusztus 13-án mátrai kirándulással kezdték meg a környék felfedezését. Visszafelé kipróbálták a kisvasutat is.

„Aug. 22–29. Nagy lelkigyakorlat. Ft. P. Varga Iréneusz dévai házfőnök lelkesített bennünket tüzes, lélekhez szóló, tömör beszédeivel. Biztos kézzel vezetett bennünket a Boldogság-hegy szerpentinjén. Hálás szívvel mondunk köszönetét az Úrnak kedves lelkigyakorlat vezetőnkért és kérjük, hogy áldja meg őt és minden munkáját.”³⁶⁴

Szeptember 14-re elkészül az iskolai helyiségek, szobák felújítása, megérkeztek az új padok és megkezdtek az oratórium átépítését is. A növendékek számának növekedésével a gyóntatófolyosó fölé, az első emeleten kellett új kápolnát tervezni.

A tanulóév beosztása hasonlóan nézett ki a jászberényi stúdiumházéhoz. A preaprációk, vagyis a vizsgák január 7–24-ig zajlottak: dogmatika, morális, egyháztörténelem, patológia. Február 26-án P. Ince vezette az éves nagy lelkigyakorlatot, aki a szombathelyi mariánus teológiai házból érkezett. Lelkigyakorlatában kiemelte a szabály, a fogadalmak, az ima, a szentek tisztelete, a szent kereszt szeretete fontosságát.

Az 1936–37-es esztendő is szokott rendben folyt. 1937. június 5–19-ig megvoltak a rendes évi preparációk dogmatikából, ószövetségi Szentírásból, egyházjogból. Ezt követte 19–25-ig a kierikát és a ház éves lelkigyakorlata, melyet P. Horváth Domonkos székesfehérvári ferences vezetett. Június 26-án Főtisztelendő Kriston Endre segédpüspök érkezett Egerből, és feladta a tonzúrárt³⁶⁵ Kristófnak és társainak: Henrik, Gilbert, Kerény, Szerén, Rémig, Flavius, Lukács, Gedeon, Teodor, Félix, Agapit, Máriusz, Gyula, Gyárfás, Pacifik, Gratus és Richárd testvérnek, majd 27-én két kisebb papi rendet: ostiáriust és a lectorátust.³⁶⁶

³⁶² Az Egri Egyházmegyéhez tartozó Gyöngyösre az első ferencesek az 1300-as évek elején érkeztek, a templom legrégebbi részei a 14. század során készültek el. Az adományozók Szécsényi Farkas és a Bánffy-család voltak. A templom tulajdonosa Mária látogatása Erzsébetnél (ünnepe: július 2). A hittudományi főiskola 1911-ben került ebbe a kolostorba.

³⁶³ Tabula almae Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. Francisci in Hungaria. 1935, 1936, 1937.

³⁶⁴ Életünkben. Magyar Umbria, IX. évf. (1935) 3. szám. 95. o.

³⁶⁵ „A latin tondeo, „lenyír, levág” igéből; hajkorona: klerikusok és szerzetesek fején hajkivágás, az Istennek szentelt élet jele. Régi nevén pilis, capucium fedte. A tonzúra ünnepélyes fölvétele a klérus tagjává tett, de nem tartozott a kisebb rendek közé.” Magyar Katolikus Lexikon XIV. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2009, 160. o.

³⁶⁶ Kisebbs rendek: „A II. Vatikáni Zsinat előtt úgy tekintették az egyházi rend szentségét, mely négy kisebb rendre és négy nagyobb rendre tagozódik. A kisebb rendek közé számított az ostiarius (ajtónálló), a lector

Szeptember 8. „Szép ünnepre virradt az egész ház. A reggeli szentmise keretében tették le ünnepélyes szerzetesi fogadalmukat Ft P. Provinciális megbízásából a házfőnök-magiszter kezébe: Kristóf, Henrik, Gilbert, Kerény, Szerén, Rémig, Falavius, Lukács, Gedeon, Teodor, Félix, Agapit, Máriusz, Gyula.”³⁶⁷

Október 31. „...Az első két kisebb rendet felvette fr. Menyhért, a másik két kisebb rendet pedig Tivadar, Agapitet, Máriusz, Gyula és Kristóf testvérek.”³⁶⁸

December 19-én Kriston Endre segédpüspök úr az egri érseki szeminárium kápolnájában szubdiakonussá szentelte Kristófot és társait: Tivadart, Félixet, Agapit, Máriuszt és Gyulát.

Január 7–8-án megkezdődtek a félévi vizsgák, először Szentírásból, 14–15-én dogmatikából, 21–22-én morálisból, 28-án pedig katechetikából, liturgikából, és ékeesszólástanból.

Március 27-én Egerben Kristófot és társait Kriston Endre püspök úr diakonussá szentelte.

Az egész országot lázba hozta a XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus. Május 22-én volt az Alsóvárosi Kultúrházban az egyházközség hivatalos eucharisztikus ünnepe, melyen a növendékek is részt vettek. Az ünnepi beszédet fr. Menyhért V. éves teológus mondta. A többiek előadták Wilhem Penter SJ Martyres Christi című misztériumjátékát, melyet fr. Gilbert fordított. A növendékek és a magiszter 27-én utaztak Budapestre, hogy jelen lehessenek a Hősök terén lévő szentségimádáson, 30-án tértek haza. Szintén a kongresszushoz kapcsolódó esemény – a növendékek legnagyobb öröme –, hogy a generális felmentette őket a vizsgák alól.

A tanításhoz a világszerte közkedvelt könyveket használták.³⁶⁹ A diákoknak rendelkezésre állt a rendház nagykönyvtára, mely 10 000 kötetet, köztük 92 ősnymtatványt, 89 régi magyar nyomtatványt, több ősi magyar nyelvemléket, 39 kötet kéziratot, számos térképet és metszetet foglalt magába. Emellett volt egy saját stúdiumi könyvtárunk is, melyben a legfrissebben megjelent könyvek voltak találhatóak, ezt évente kb. 150–200 kötettel gyarapították. Ezenkívül 51 folyóiratot (bel- és külföldit egyaránt) is járattak rendszeresen. A dokumentumokat rendszeresen használták a növendékek, ezt tükrözi a Szent Bonaventura Egyházirodalmi Iskola aktív tevékenysége, illetve az előadásokat megjelentető Magyar Umbria folyóirat. Kristóf is tartott néha előadást, két cikke meg is jelent a folyóiratban. Az önképzőkör könyvtárosi szolgálatát is rábízták 1937. december 31-én. A főiskolára rendszeresen meghívtak kül- és belföldi vendégelőadókat. Nagy gondot fordítottak a kispapok zenei nevelésére, mindig hívtak szakelőadókat (például Szabó Polikárp ferencest, aki Budapesten, Bécsben és Rómában folytatott zeneakadémiai tanulmányokat). Több kispap tanult orgonálni, s a tabulákban szerepelt a neve mellett: „orgonista”. A kispapoknak volt alkalmi zenekara is, mely hegedűsök, brácsásokból, gordonkásokból, bőgősökből, fuvalásokból és klarinétosokból állt, és mellyel időnként, nagyobb ünnepeken, előadásokon fel is léptek. Gyakran szerveztek vegyes karokat a kispapokból és a város fiatalságából. Egyes növendékek pedig betanították az ünnepélyes zsolozsmákat, liturgikus énekeket.

(felolvasó), az exorcista (ördögűző), és az acholithus (gyertyavívó). A nagyobb rendek a szubdiakonátus, a diakonátus, a präsbyterátus (papság) és az episcopátus (püspökség) voltak. VI. Pál pápa 1972. augusztus 15-én kelt Ministeria quaedam apostoli levelével a kisebb rendek közül csak a lektor és akolitus szolgálatát tartotta meg, a többi megszüntette.” Verbényi István: Liturgikus lexikon. Budapest, 1988, 128. o.

³⁶⁷ Historia Domus Gyöngyösiensis, 1937. szeptember 8. (Magyar Ferences Könyvtár és Levéltár)

³⁶⁸ Uo. 1937. október 31. (Megjegyzés: exorcista, acholithus.)

³⁶⁹ Szentírásudományhoz P. H. Höpfl Kompendiumát és Simon Prado C.S.S.R. Praelaciones Biblique ad usum Scholarum kötetét, dogmatikához Tanquerey Synopsis Theologiae kötetét, erkölcstanhoz H. Noldin S.J. Summa Theologiae Morális kötetét, jogtudományban Stephanus Sipos Enchiridon Juris Canonici könyvét. A tanárok saját jegyzeteket is készítettek, melyeket a Kapisztrán provincia váci nyomdájában nyomtattak ki.

Minden kispapnak folytatnia kellett a latin nyelv tanulását, hiszen a liturgiában, a szakkönyvek olvasásában nélkülözhetetlen volt. Ezen kívül tanultak egy-két más idegen nyelvet is, ami igen hasznosnak bizonyult elsősorban azok számára, akik tanulmányaikat külföldi egyetemeken fejezték be.

„A magiszterek a papnövendékek lelki életének irányítói, akikhez ehhez az alapot az évtizedeken át kibontakozott életrend biztosítja... A hajnal első és az est utolsó órái az Istené és a léleké voltak. Korán fél 5 órakor ébresztették a levitákat. A reggeli tisztálkodás után nyáron a templom kórusára, télen az oratóriumba mentünk, s a papi lelkiséget alakító és élesztő kegyelmekért könyörögve részt vettünk az elmélkedésen, a zsolozsmán, a szentmisén és a szentáldozáshoz járultunk. Délelőttiünket a tanításnak, délutánunkat pedig a tanulásnak szenteltük. Naponta háromszor étkezünk. Az ebédet követő felüdülés percei után elvégeztük a vesperást és a completoriumot, vacsora előtt pedig a matutinumot, a laudest, valamint az elmélkedés második részét. Este fél 9 órakor a rendház valamennyi tagja, a templom szentélyében, esti imára gyülekezett, majd az előljáró áldásával nyugovóra tértünk. A heti rend sajátos eseményei a következők voltak: a szerda délutáni séta,... a szombat délutáni nagytakarítás, a szentgyónás, a kéthetenként tartott önképzőköri gyűlés... Rendszerint szombaton délután hallgattuk meg magisztereink hit-exhortációit is. A vasárnapi életrendünk is igen tömörnek bizonyult. A reggeli közös elmélkedés elmaradt, helyette a 9 órás ünnepi szentmise prédikációján vettünk részt..., melyen asszisztáltunk. 14 órakor a vesperás és a completorium egy-egy tetemes részét énekeltük. Délutánra a tanulás maradt... A havi rendből az elsőpénteki rekollekciós, lelkigyakorlatos napot említhetjük meg... az esztendő rendjét egyházunk liturgiája és főiskolánk tanulmányai szabályozták... Január és július első napjaiban a hirdetőtáblára függesztették ki a praeparatio, az előkészületi hetek napirendjét és a vizsgák idejét. E két hónapban a tanítás szünetelt, csak tanultunk és vizsgáztunk.”³⁷⁰ A végzős hallgatók rendszeresen tartottak próbaprédikációkat a félévi vizsgák után. A déli és az esti étkezések alatt, az asztali olvasmányokat végző klerikus helyett egy-egy növendék ment az ebédlő szószékére és tartotta meg a prédikációját. A sorozat végén – szaktanár vezetésével – ki-elemezték a beszédeket, útmutatásokat, bátorításokat kaptak.

Minden esztendőnek fontos eseménye a rendház életében az éves lelkigyakorlat. Erre országszerte ismert hittudósokat, kiemelkedő lelkiéletű papokat hívtak. A rendház tagjainak életére, így Kristóf életére is a következő személyek voltak hatással: 1935-ben Varga Iván dévai ferences házfőnök, 1936-ban P. Takács Ince, a szombathelyi ferences teológia magisztere, 1938-ban P. Siska Á. István jezsuita, 1939-ben Szalai János domonkos.

A munka és imádság mellett szükség volt felüdülésekre, szórakozásokra is. Ezt szolgálták a szerdai séták, mátrai kirándulások, más rendházakba való látogatások. A különböző rendházakban tanuló növendékek mindig szívesen emlékeztek a gyöngyösi kirándulásokra, különösen a Sárhegy és a Bene felé vezetőkre. „Mátrai utainkon P. Norbert volt a vezetőnk, felszerelve a szakértő turista minden kellékével és műszerével. Kora hajnalban elvégeztük a papi imádságokat, és bemutattuk a szentmiseáldozatot. Öt órakor már gyalogosan a mátrafüredi úton haladtunk... Utánunk jött Jancsi (számár, kordéval, élelemmel, szakácsfelszereléssel)... A Gyökeres-forrásnál elfogyasztottuk szafalédé-reggelit. Aztán felkapaszkodtunk a Kaparóházig, ahol letáboroztunk. A szakácsok ebédhez készülődtek, mi pedig ebédig megijártuk a Kékestetőt, a Saskőt vagy Pisztrángost, volt, aki – ebéd nélkül

³⁷⁰ VÁNDOR Gottfrid: A Kapisztrán Szent Jánosról Nevezett Ferences Rendtartomány kispapnevelésének története (1900–1968). Kézirat. Budapest, 1980. 124–127. o.

– a Csevicét vagy a Galyatetőt. – Ebéd után mindenki fáradt volt, pihenés következett, majd a legnehezebb rész: újból 14 kilométer hazáig.”³⁷¹

„Június 27. Ordináció... papszentelés... Van-e ennél nagyobb esemény egy klerikát életében? Nem is lehetne! S ez a nap még azzal is nevezeteskedik a krónikában, hogy úgyszólván majdnem az egész klerikát kapott ordinációt és az összes rendek sorra jöttek. Előző este már Kriston Endre püspök úr Őexcellenciája feladta Fr. Klárusznak és Fr. Guidónak a tonzúrát, Szerén, Gedeon, Flávius, Lukács, Richárd, Gyárfás, Pacifik és Grátusz testvérek pedig a második két kisebb rendet vették fel. Colecta után Fr. Menyhért a subdiaconatust, majd Fr. Félix a szent diakonatust kapta fel. Azután felharsant az archidiákonus várva várt szólítása: *Accedat, qui ordinandi sunt ad presbyteratum...* Amuldus Tonigold, Methodus Sípos, Teodorus Takács, Agapitus Marius Nagy, Julius Tátrai, Christoforus Kovács. S jöttek a szent pillanatok., szent olaj-áradás... boldog percek... zúgó Szentlélekjárás... ahogy el-ütötte a toronyóra a hetet, már hét pappal gyarapodott a megváltás szolgálatának hős csapata. Papok lettek! ... Június 29. Újmiséink ma mutatták be első szentmiseáldozataikat a fölséges Istennek. Még pedig P. Arndold Pasaréten, P. Metód Nyírbátorban, P. Tivadar Kisvárdán, P. Agapit Bátaszéken, P. Máriusz Kisújszálláson, P. Gyula Kerekegyháza és P. Kristóf Jászberényben.”³⁷² Kristóf azonban nem 29-én misézett Jászberényben, hanem néhány nappal később. Így tájékoztat minket fr. Létusz: „Július 3. Nagy szeretettel vártuk primíciás testvérünket, P. Kovács Kristófot, aki szülővárosában mondta első szentmiséjét. A gyönyörű percek meghatottak bennünket, hiszen mi is oda készülünk az oltár elé. Bartók második miséjét énekeltük a misén. Főt. Kolos definitor atya volt a szónok. Forró szívvel kértük az Örök Főpapot, hogy primíciás testvérünket segítse és gyámolítsa nemesen vállalt hivatásának útjain.”³⁷³

Július 5-én nagy ünnepet tartott Gyöngyös városa, melyen részt vettek a növendékek is. Megérkezett a Szent Jobb. A rendház tagjai teljes létszámban kivonultak, a teológus növendékek karingben álltak sorfalat, délután 3 órakor ők vezették az ünnepélyes zsolozsmát. Ennek végeztével ünnepélyes körmenetben kísérték vissza az állomásra István király ereklyéjét, útba ejtve a rendházat is, ahol P. Karácsonyi Aladár magiszter tartott ünnepi beszédet.

Rozsnyón³⁷⁴

Kovács Kristófot 1939-ben Rozsnyóra helyezték, ahol hitszónok, a laikus testvérek gyóntatója és a házi tanács tagja lett. A ház tagjai Szűcs Szolánói Ferenc prézes, provinciai titkár, hitszónok; Fipip Urbán; a ház szolgálatában álló laikus testvérek: Szlancsik Hubert, Piánk Protáz; valamint a jelöltek: Tisza Mihály és Rákay Adalbert.³⁷⁵ Az itt tartózkodásáról nem sokat tudunk, mivel sajnos a ház História Domusa elveszett, és az Országos Széchenyi Könyvtárban sem található erre az időszakra vonatkozó helyi egyházi lap.

³⁷¹ Uo. 138–139. o.

³⁷² Magyar Umbria, XII. évf. 3. szám, 1938. 122. o.

³⁷³ Uo. (Megjegyzés: Bár Bartók Béla kezdetben katolikus volt, később a protestáns egyházakhoz csatlakozott, majd unitárius lett. Nem írt egyetlen misét sem!)

³⁷⁴ A rozsnyói rendház a trianoni békediktátumig működött, majd 1938-tól foglalhattuk el. 1938. november 2-án a bécsi Belvedere palotában kihirdették az első bécsi döntést. Magyarország 11 925 négyzetkilométerrel és közel 1 millió lakossal gyarapodott, ennek 86,5%-a volt magyar nemzetiségű. Visszakerült az országhoz Kassa, Rozsnyó, Ungvár. Munkács, Beregszász, Rimaszombat, Érsekújvár, Komárom, Léva és Losonc.

³⁷⁵ Tabula almae Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. Franc.sc. in Hungaria, Pro anno Christi MCMXXXIX. Vác, 1939, 20. o.

Pécsen³⁷⁶

A következő évben, 1940-ben Pécsre helyezték, ahol hitszónoki és gyóntatói megbírást kapott. Ez időben a házfőnök Ördögh Alfonz, helyettese Dallos Diómét, a házban lakik meg Ungváry Antal gyóntató, Árvai Agnellus hitszónok-gyóntató, Varga Vítál hitszónok-gyóntató, Nagy Konstantin hitszónok-gyóntató, Szabó Leopold hitszónok-gyóntató, a kollégium magisztere, Tátrai Gyula hitszónok-gyóntató. A ház szolgálatában dolgozó laikus testvérek: Kiss Ferenc, Nagy Kanizsai Martin, Szászdy Krizológ, Fekete Kasszián, Halász Flaviánusz, Serfőző Nikánor, Golenkó Gallus, Gázsó Máté, Tóth Parménusz, Sztópka Geminusz, Dömötör Longinus, Weidinger Villebaldusz, Pintér Peregrin és Tátrai Eventiusz.³⁷⁷

A rendház közösségének életét nagyban nehezítette, hogy július elsején a kolostor egy részét (kollégium) elfoglalták a katonatisztek. A katonai behívások egyre nagyobb méreteket öltöttek, a templom egyes dolgozóit is behívták, s ház dolgozói egyre kevesebben egyre több munkát végeztek. A háztörténet jegyzője megjegyzi, hogy az „*orosz rádió napok óta ezt harsogja: magyarok rövid időn belül találkozunk Bukarestben! Hirt közli világgá. Úgy látszik belekeveredtünk a háborúba.*”³⁷⁸

Augusztus végén tartották meg a tartományi káptalant, melyen Ungváry Antal utóda a Rómából hazatérő Schrotty Pál lett. Ekkor készül el az új tabula, mely szerint Kristófot Pécsre helyezte a definitórium. Érdekesség azonban, hogy a pécsi rendház Historia Domusában egyetlen szó sem szerepel Kristófról. A Tabulát teljes egészében bemásolta a jegyző, de ebben nem szerepel Kristóf neve. S a későbbiekben sem írnak róla semmit, sem azt hogy megérkezett, sem azt, hogy elköltözött. Erre a kérdésre nem találtam meg a választ.

Kassán³⁷⁹

Az bizonyos, hogy 1941-ben Kassára került hitszónok-gyóntatónak és tagja lett a házitanácsnak is. A ház vezetője Füredi Lőrinc, hitszónok-gyóntató, a III. Rend igazgatója, König Anaklét a helyettese, aki szintén hitszónok-gyóntató, valamint a laikus testvérek buzdítója, valamint Zachar Róbert hitszónok-gyóntató; a ház szolgálatában állnak a laikus testvérek: Piánk Protáz és Szalncsik Hubert.³⁸⁰

A rendháznak berendezett épület nem volt ideális, erről P. Király Anaklét így tájékoztatta a provinciálíst: „*Új lakásunk rosszabb az elsőnél. Földszintes szobákban lakunk, az ablakok olyan alacsonyok, hogy nem lehet őket kinyitni, mindenki belát; levegőnk nincs. Ketten lakunk egy szobában... Nem tudom, egy új ember hogy szokná meg. Kristóf*

³⁷⁶ Az első testvérek 1248-ban érkeznek Pécsre a Korogyi-család támogatásával. A XIV. században épült fel az első templom. A XX. század elején küsszeminárium működött a házban, ahol másfél ezer gyermek hitoktatásával foglalkoztak. A Pécsi Egyházmegyéhez tartoztak. Több laikus testvér az oltárépítő közösségben dolgozott.

³⁷⁷ Tabula almae Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. Francisci in Hungaria, Pro anno Christi MCMXL, Typis Kapisztrán-Nyomda Vác, 1940, 8–9. o.

³⁷⁸ A Pécsi Rendház História Domusa III. 157. o. (Magyar Ferences Könyvtár és Levéltár)

³⁷⁹ Kassa két rendházzal új alapításként jelent meg 1938-ban. Kristóf a Kovács u. 35-beli rendházba került, aminek Patavinai Szent Antal volt a titulusa. A másik rendházunk – Kassa II. – a Fischer-Kolbe Ágoston utca 29-ben kapott helyet és Mária, a béke királynéja titulust viselte. A Szent Antal-templomot 1940. december 29-én emelte dr. Madarász Viktor megyéspüspök plébánia rangra, első plébánosa P. Návay Kapisztrán OFM. Sajnos a kassai rendház Historia Domusa is ismeretlen helyen van. A Kassai Lapok csak a plébánia életéről ad információt, Kristófról nem találtam semmit sem.

³⁸⁰ Tabula almae Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. Francisci in Hungaria, Pro anno Christi MCMXLI. Vác, 1941. 18. o.

az ebédlőben tanyázik és alszik; ő is állandóan meg lesz zavarva. Én meg a szakáccsal... Meghoznuk az áldozatokat abban a reményben, hogy nem tart olyan soká.”³⁸¹

P. Kristóf pedig a következőket írta a helyzetükről a tartományfőnököknek: „Nehéz, nagyon nehéz itt minálunk az élet. Amint méltóztatott látni, nincsen szerzetesi állapotunkhoz megfelelő lakásunk. Nincs egy nyugalmas percünk, és megpihenésre alkalmas helyünk. Viszont a hívek és az iskolák a végsőig igénybe vesznek bennünket. Hárman teljesen nyakig vagyunk a munkában, és már nem bírjuk tovább az iramot, amelyben nincs soha megállás. Nem egy félnap, hanem egy órányi pihenőnk is alig akad. ... Normális keretek között nagyon szívesen elvégzem a rám jutó munkát, de itt mindenkinek több van az elbírhatónál. ... Ha már a helyzetünkön nem lehet egyelőre segíteni, legalább rajtunk, az embereken szíveskedjék könnyíteni. Méltóztassék egy atyát küldeni, akivel megoszthatjuk a munkát, és a nyomorúságot is.”³⁸² A tartományfőnök válaszelevelében kifejtette, hogy egyelőre – különösen a közelgő karácsonyi ünnepek miatt – nem tud segíteni, de keresi a megoldást.³⁸³

A tartományfőnök embert küldeni nem tudott, de megpróbált Kristófnak valami tanulmányi szabadságot engedélyezni. P. Lőrinc házfőnökkel való beszélgetés után, valamelyik tanulmányi kolostort kérte kijelölni tartózkodási helyül. Kristóf leveleinek harmadik pontjában írta: „Kassán bizony nagyon nagy baj lenne, ha úgy elmennék, hogy senki sem jönne helyettem. Legjobb megoldás a következő: Az egyetemen a tanulás ügyis csak októberben kezdődik, addig, amíg odaleszek, P. Jusztin jönne le Kassára. Tökéletesen tud tótul... Az útlevél megszerzésére is törekszem. Ha megadják, nagyon örülök! Kell a belügy- és a hadügyminisztérium engedélye.”³⁸⁴ Schrotty Pál provinciális válaszából tudjuk, Eperjes vagy Pozsony jött volna számításba Kristóf áthelyezése kapcsán, azonban egyik sem valósult meg.³⁸⁵ Kristóf 1942-ben ismét kéri a provinciálíst, hogy helyezze el a kassai rendházból. Szerinte az ott élő testvérek egy része nem szeretne a magyar provincia tagja lenni, hanem egy önálló szlovák őrség megteremtésének lehetőségén fáradoznak.³⁸⁶ A tartományfőnök válasza július 23-án: „Levelét, melyben a kassai helyzetről értesít, érdeklődéssel olvastam. Hozzávetőlegesen eddig is ismertem a dolgokat, de az Ön aggályait is tudomásul veszem. A szükséges lépéseket alkalmas időben megteszem. Arra azonban szeretettel kérem, maradjon nyugodtan a helyén s dolgozzék tovább is...”³⁸⁷

Debrecenben³⁸⁸

1943-ban Debrecenbe került hitszónoknak és gyóntatónak. Mivel itt egy újonnan alakult rendház és plébánia volt ekkoriban, igen érdekes és izgalmas helyzetben találta magát.

„Szent Ferenc fiai még e hónapban immár harmadszor telepednek le Tiszántúl fővárosában, Debrecenben. Igen jelentős eseménye ez a háborútól és a tengernyi bajtól megpróbált magyarságnak. Ünnepe a magyar katolicizmusnak. Talán nem túlozzuk a dolgot, ha jobb jövőnk egyik hajnalszallagának tekintjük ezt a letelepedést. Vajon miért? Egyszerűen azért,

³⁸¹ Király Anaklét 1942. szeptember 7-i levele Schrotty Pál provinciálishoz. (MFKL 1942/2582.)

³⁸² P. Kristóf levele Schrotty Pál tartományfőnököknek, Kassa, 1940. december 6. (MFKL 1783/1940)

³⁸³ A tartományfőnök levele Kristófnak, Budapest, 1940. december 13. (MFKL 1783/1940).

³⁸⁴ Kristóf levele a Schrotty Pál tartományfőnököknek, Kassa, 1941. július 12. (MFKL, 1840/1941).

³⁸⁵ Vö.: Schrotty Pál tartományfőnök levele Kristófnak, Budapest, 1941. július 14. (MFKL, 1840/1941)

³⁸⁶ Kovács Kristóf levele Schrotty Pálnak, Kassa, 1942. július 15. (MFKL, 2094/1942)

³⁸⁷ Vö. Schrotty Pál tartományfőnök levele Kristófnak, Budapest, 1941. július 14. (MFKL, 1840/1941); Schrotty Pál válasza Kristófnak, Budapest, 1942. július 23. (MFKL, 2094/1942.)

³⁸⁸ Az első testvérek 1332-ben érkeztek Debrecenbe a Péterfia-család támogatásával. A századok folyamán kétszer vált lakatlaná a kolostor. Az 1942-es alapítás így a harmadik letelepedésünk. A templom titulusa Szent István király.

mert a történelem tanúsága szerint minden debreceni letelepedésünket egy-egy békésebb kor, építőbb szellem jellemzi. Háborús időben telepedtek le őseink, a béke munkásai és letéteményesei.”³⁸⁹

A trianoni szerződés Magyarországot, és vele együtt a magyar egyházmegyéket is feldarabolta. Debrecen városa és vonzáskörzete a Nagyvárad Egyházmegyéhez tartozott. A püspöki központtal nagyon nehéz volt tartani a kapcsolatot. Debreceni adminisztrátorrá Lindenberger Jánost nevezték ki 1919-ben, később pedig dr. Bánáss László apostoli vikárius helyettesítette a nagyvárad püspököt. Ebben az időben, a városban egyetlen plébánia volt. Igaz, hogy a katolikusok kisebbségben voltak, de így is túl kevés volt a lelkipásztorok száma, mivel nagy területet ölelt fel és sok ember tartozott ide. Lindenberger János elhatározta, hogy Nyilastelepen és Csapókerten templomot építtet és oda hívja a ferenceseket, a felállítandó Szent László-plébániára pedig a domonkosokat. A területek nagyságára és lelkipásztori ellátatlanságára illusztrációképpen álljon itt két korabeli cikk az Új Emberből és a Kis Újságból:

„Ilyen hatalmas területű plébánia szinte alig van Magyarországon. Szinte hihetetlen, de területén a homokos debreceni tanyavilágon keresztül 25 percig robog a gyorsvonat. Kínai arányok! ...Had' villantsak fel egyetlenegy képet. Az egyik ferences atya mesélte el... (P. Faddy Ottmár OFM – a szerk.) Megérkezésük után nem is a legtávolibb tanyáról beállított hozzá egy 19 éves leány. Mert meghallotta, hogy idevetődtek a barátok.

– Katolikus vagyok tiszteletes úr, keresztlő miatt jöttem.

Szent Ferenc fia rámosolygott a leányra és megkérdi, hol a kisbaba.

Hát én lennék – válaszolja a jól megtermett lány. – Körösztlőn meg plébános úr, mert nemsokára férjhez megyek.”³⁹⁰ Debrecen körül a kertvárosi részek óriási iramban népesedtek be. A ferencesek kapták a Nyilastelepet: itt a MÁV-nak volt javító üzeme, melyben 2500 fő dolgozott. A MÁV a templom építéséből is kivette részét, ezért a templom homlokzatán egy vasúti jelvény vasúti kerék volt látható. (Az 1944-ben bevonuló oroszok leverték, mondván biztos fasiszta jelkép.)

A Szent Anna-templom új plébánosát, dr. Bánáss Lászlót 1942. július 2-án iktatták be. Felolvasták dr. Scheffler János szatmári püspök, nagyvárad egyházmegyei apostoli adminisztrátor iratát a debreceni egyházközség három részre osztásáról.

A domonkos és ferences plébániát 1942. október 2-án foglalták el, ekkor iktatták be plébánosokat. A pályaudvaron Dr. Bánáss László esperes és Wolfinau József világi elnök köszöntötték a megérkező ferences és domonkos atyákat. Bánáss László prépost 9 órakor ünnepélyes szentmisét celebrált a Szent Anna templomban. Ezt követően Kopasz Árpád, a Theresianum igazgatója felolvasta az új plébániák felállításáról szóló püspöki dekrétumot, majd az új plébánosok letették a plébánosi esküt. A délután folyamán a nyilastelepi Szent István-plébánián Pálmay József káplán – a telepi hívek addigi vezetője – fogadta a bevonuló ferenceseket Schrotty Pál tartományfőnökkel és Szaléz plébánossal.

Az első időszakban a Száraz Ferenc utca 10. szám alatt volt a kolostorunk, mely a templomtól messze, nehezen megközelíthető helyen állott. Az adásvételi szerződést Szaléz atya 38. születésnapján írta alá, 1942. július 27-én. Itt szűk 10 hónapot élt a közösség. Később

³⁸⁹ KISS Szaléz: Újból Debrecenben. Magyar Barát. Ferences Közlöny. 1942. szeptember 15. XXII. évf. 9. sz. 135–136. o. Idézi: Fr. VARGA Kamill OFM: Élmi Krisztust, megdicsőíteni életével az Evangéliumot. II. rész P. Kiss Szaléz művei, Kézirat, Szeged, 2012, 140–142. o.

³⁹⁰ KOLOZS Pál: Plébánia, amelynek területén 25 percig robog a gyorsvonat; Új Ember, 1948. április 25. 5. o. Idézi: Varga Kamill: Élmi Krisztust, megdicsőíteni életével az Evangéliumot, I. rész P. Kiss Szaléz élete, Kézirat Szeged, 2012, 26. o.

került át a rendház a templommal szemben lévő ingatlanba, a Vámospércsi utca 8. szám alá. Az újjáalakuló rendház első vezetője Kiss Szaléz, helyettese Krupa Kolombán hitszónok-gyóntató, a játszótér vezetője, Tóth Benjámin hitszónok-gyóntató. Később ide került Kristóf, aki szintén hitszónok-gyóntató lett.³⁹¹ A ház szolgálatában álló laikus testvérek: Talpay Firmusz és Vajas Vivald. Másik rendházunk a „Debrecen II.”, melyet 1943. október 31-én dr. Bánáss László prépost áldott meg, a Csapókertben volt, a Mikes Kelemen utca 8. szám alatt, a titulusa Jézus Szíve. A debreceni katolikus újság így ír ezekről az eseményekről: „*Debrecen katolikus élete ismét gazdagabb lett. Október 31-én, Krisztus Király ünnepén nagy papi segédlettel megáldotta dr. Bánáss László prépost a Csapókertben kicsi rendházunkat. P. Sebestyén Szaniszló és P. Kovács Kristóf, valamint fr. Vajas Vivald kezdhették meg ott jó híveink nagy örömeire az intenzív lelkigondozást. ... Csapókertben minden nap két szentmise van: 7 és 9 órakor, vasárnap és ünnepnap pedig három: fél 8, fél 10 és fél 12. Vasárnap, kedden és szombaton 5 órakor litánia. Az új atyák az első szent karácsonyt szeretnék lelkileg is felejthetetlené avatni. Ezért az ünnep előtt háromnapos előkészületet tartanak a kistemplomban, mégpedig 21, 22 és 23-án délután szentbeszéddel és 24-én közös szentáldozással.*”³⁹² November 4-én tudtak először ott aludni a testvérek: Sebestyén Szaniszló házfőnök, Kovács Kristóf káplán, és Vajas Vivald testvér a rendház szolgálatában. A rozoga ház Ory Lajos református iskolai tanár korábbi lakása volt, négy egymásba nyíló szobából állt, valamint egy melléképületből, melyet alsókonyhának használtak. Később ezt az épületet lebontották, és helyére új konyhát építettek. A város 1944 nagyszombat éjszakájától kezdve volt kitéve légi veszélynek. Június másodikán bombázták először. Kristóf atya és testvérek ezt a fél 10-kor bekövetkező katasztrófát az udvaron lévő futóárokból vészelték át.

A plébániához tartozott tizennégy tanyai csoport.³⁹³ Sokan éltek szegénysorban, nyomorban. Egy év alatt 18 000 pengő segélyt, támogatást osztottak ki, részben a főplébánia, részben a rend a budai rendház támogatásával, több színvonalas kultúrestet is tartottak, melyek összebevétele 4000 pengő volt.

Kristóf fontos heti feladata volt a sámsonházi hívek ellátása: vasárnap délben szentmiséket tartott, hétköznap pedig hittanórákat. Ez a feladata megmaradt akkor is, amikor 1943 októberében a csapókerti közösségbe került kápláni szolgálatra. Naponta miséztek a templomban, várták a híveket szentgyónás elvégzésére, rendszeresen megtartották a rózsafüzérek, litániákat. Megalapították a ferences III. Rendet, hetente bibliaórát tartottak. Január hónapban házszenteléseket végeztek, mely jó alkalom volt arra, hogy elvégezzék a családlátogatásokat. Lelkipásztori tevékenységük sikeres lehetett, mert nemcsak katolikus hívek, hanem protestánsok is látogatták összejöveteleiket. Kiss Szaléz vezetésével rendszeres időközönként kultúresteteket tartottak azok a gyerekek, akik részt vettek vasárnap szentmisén, vagy istentiszteleten járhattak a ferences játszótérre is. Hetente filmvetítéseket is tartottak, melyre a szegényebbeknek csak egy tojás volt a belépő. Vonzó lehetett az ott élők számára, hogy a testvérek ezeket a tevékenységeket nem egyedül végezték, hanem közösségben, csapatmunkában.

„*A nyári definitoriális gyűlés Kristóf atyát saját kérésére délebbi rendházba, Pécsre helyezte, ahonnan csere folytán Újvidékre került.*”³⁹⁴

³⁹¹ Tabula almae Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. Francisci in Hungaria, Pro anno Christi MCMXLIII, Vác, 1943, 29–30. o.

³⁹² KISS Szaléz: A Szent István Plébánia hírei, Debrecen, XIX. évf. 12. szám, 1943. december hó, 8. o.

³⁹³ Nagycsere, Haláp, Vámospércs, Állóhegy, Diószegi út, Jancsika, Hármashatárhegy, Létai út, Lukaháza, Mézeshegy, Pipóhegy, Szata, Wolofka telep. Nagyobb tanyaközpontokban, az iskolákban minden vasárnap volt szentmise.

³⁹⁴ A Debrecen Csapókerti Rendház História Domusa I. (MFKL)

Újvidéken³⁹⁵

P. Kovács Kristófot Debrecenből az 1943. február 2-án újonnan alapított újvidéki rendházba helyezték. Bár az 1944-es tabula tanúsága szerint ebben az évben Pécsre rendelték hitszónoknak és gyóntatónak,³⁹⁶ ide soha sem költözött be. Kéri a tartományfőnököt, hogy inkább az újvidéki rendházba kerülhessen: „*ha Jézus üdvözíteni akar, vértanúvá tesz*”. Ebbe a rendházba került Köröstyös Krizosztom (1909–1944) házfőnök, hitszónok-gyóntató. Hornyák Domonkos helyettes, hitszónok-gyóntató, a horvát és sokác lakosság miszsiója, Vértés Honor hitszónok-gyóntató, katonalelkész, Szalóky Felicián, Faulháber Mihály (később Kamarás Mihályra magyarosított), a székely telepek: Hadiknépe, Hadikfalva gondozója; Szikra Ferenc hitszónok-gyóntató, katonalelkész, iskolalelkész, Hanyecz Hugó testvér a rendház szolgálatában, valamint Kurucz Zoltán jelölt.³⁹⁷

1944-ben még egyszer hazatért Jászberénybe, beteg nagymamáját meglátogatni. Édesapja írt egy kérő levelet: „*Alulírott Kovács István P. Kovács Kristóf édesapja azzal a bizalommal teljes kéressel járulok kegyes színe elé, hogy kérésemet meghallgatni és ha csak lehet, teljesíteni szíveskedjék. Amint az itten főtisztelendő atyák jól tudják P. Kristóf nagymamája nagyon beteg. Sokszor emlegeti őt józan és lázas állapotában. Azt gondoltuk, hogy nagyon jól tenne a szegény betegnek, ha meglátogatná Kristóf fiunk és szívére beszélne neki. ... A számunkra egyetlen itthon töltött nap elég. Csak szeretnénk a betegnek némi megnyugvást szerezni.*”³⁹⁸ Ezen látogatás alkalmával elbúcsúzik mindenkitől!

Josip Broz Tito hazatért a Szovjetunióból, ahol személyes példaképe, Sztálin mellett kitapasztalhatta a kommunista diktatúra mechanizmusát. 1937-től ő lett a Jugoszláv Kommunista Párt vezetője. Amikor megbukott az ország vezetése, 1941. március 27-én partizáncsapatokat toborzott Jugoszláv Nemzeti Felszabadító és Partizán osztagok név alatt. Tito meghívására a Vörös Hadsereg 1944. október 1-jén átlépte a határt, s birtokba vette először a Délvidék területét. Őket követték a partizánok, majd Ivan Rukavina tábornok vezetésével katonai közigazgatást vezettek be és megkezdték a bosszúhadjáratot a magyarok és a németek ellen: lágerekbe hurcolták őket. „*A történelem folyamán ritkán előzte meg olyan vérfürdő egy új hatalom berendezkedését, mint Jugoszláviában (körülbelül egymillió ember esett áldozatul ebben a tizenöt és fél milliós országban); a sokféle faji, világnézeti és vallási jellegű polgárháború több halottal járt, mint a megszállók ellen vívott eredményes és a szövetségesek által elismert háború.*”³⁹⁹ „*A katolikus egyház iránt táplált érzelmeiket a papokon torolták meg. A papokat válogatott kínzásokban részesítették.*”⁴⁰⁰ Vladimír

³⁹⁵ Itt egy kápolna volt 1702-ben. A pétervárad ferencesek jártak ki misézni, gyóntatni. 1942: Léh Mátyás szépligeti plébánosnak volt egy családi villája a Dusan császár utcában. Ide szeretett volna letelepíteni trappista szerzeteseket, de köztük magyarul tudó nem volt. 1942. október 6-án a definitórium elfogadta az ingatlant. A ház földszintjén kápolnát alakítottak ki (titulusa Kapisztrán Szent János lett), az emeleten pedig a rendtársak szobái voltak. 1943. február 2-án szentelte fel Zadavec István OFM, tábori püspök. Két év alatt sikeresen megszervezték a katolikus egyházközségi életet, hitoktatást, népmissziót.

³⁹⁶ Tabula almae Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. Francisci in Hungaria, Pro anno Christi MCMXLIV, Typis Kapisztrán-Nyomda Vác, 1944, 12. o.

³⁹⁷ Tabula almae Provinciae Sancti Joannis a Capistrano Ordinis Fratrum Minorum S. P. Francisci in Hungaria, Pro anno Christi MCMXLIV, Typis Kapisztrán-Nyomda Vác, 1944, 30. o.

³⁹⁸ Id. Kovács István levele P. Schrotty Pál tartományfőnöknek Jászberényből, 1944. augusztus 12-én. (MFKL 1451/1944).

³⁹⁹ HARMATH Károly: A II. világháború utáni „néphatalom” viszonya az egyházakhoz a második Jugoszláviában. In: *Egyházüldözés és egyházüldözők a Kádár-korszakban*. Szerk.: Soós Viktor Attila, Szabó Csaba, Szigeti László. Lénárd Ödön Közhazsnú Alapítvány, Szent István Társulat, Luther Kiadó, Budapest, 2010. 45–16. o.

⁴⁰⁰ Délvidéki Mártírium 1944–45 Alapítvány, Feljegyzés, Budapest, 2011. (kézirat), 4. o.

Bakaric kommunista pártelnök meghirdette a „papok elleni kampány kezdetét” és a „papoknak mint usztasa fészeknek a feltárását.”

Körösztos Krizosztom így írt Schrotty Pál provinciálisnak 6 héttel a partizánok bevonulása előtt: „Egyelőre nincs közvetlen veszély, a bombázástól eltekintve. Arra az esetre azonban, ha a helyzet megváltozna, és akár a partizánok miatt, akár ellenséges behatolás következtében az alvókat közvetlen veszély fenyegetné, kérem Ft. Provinciális Atyám szíves intézkedését. Magam részéről úgy gondolom, hogy ebben az esetben fölösleges volna az öt pátért és a két testvért itt tartani. Én mindenképpen maradni szeretnék, s úgy látom, P. Kristóf és Mihály is maradnának szívesen. Illetve, nem akarjuk cserbenhagyni azt a népet, amely megszeretett minket, nagy áldozatot hozott, és akiknek minden bizalmuk az Isten után bennünk van. Itt maradásunk valószínű következményeivel tisztában vagyunk...”⁴⁰¹

Az utolsó napok

Mihály atya sokáig elveszettnek hitt naplójában lejegyezte az eseményeket: „1944. [október] 24. Kapisztrán ünnepe. A városban – Újvidék – csend van. Egy nénike szerint, mikor a katonaság utolsó csoportja, a csendőrség is elindult: most már csak szerbek és a becsületes magyarok maradtak itten. Csend. Elmélkedem. Minek is a nagy félelem? Miért bántánák azokat, akik rendesen viselkedtek? El sem tudom képzelni, amiket regélnek.

25. Kórházba még rendesen járok. Az örök már a szerbek. Zászlók is mások már. Csend. Kristóf-Krizosztom este az életük történetét mondják el. Mennyi félreértés kíséri az emberek élete útját... És most? Mi vár rájuk? Komolyan előkészülnek. Mindkettő bejön hozzám gyónni. Majd én is a főnöknél. Nem tudom olyan komolyan fölfogni a helyzetet. Végül »Kristivel« a pápai áldást tanuljuk. Kánont átvesszük, hogy könyv nélkül is tudjuk. Különböző fakultásokat is megkaptuk. Csend.”⁴⁰² „Október 23-án alighanem a híveink közül szólt valaki, hogy lezárták az utcát. Én kulcsot vittem át a szomszédba, amikor szóltak mindannyiunknak, hogy tíz percre le kell mennünk az utcára igazoltatás végett. Volt velünk egy 16 éves ministráns is, a Lütze fiú; mind a négyünknek le kellett menni. Mire mi leértünk, akkorra már három-négy ember várakozott ott, s a házakból, mellékutcákból másokat is tereltek kifelé. Valaki szólt, hogy hozd el a Lütze fiú igazolványát. Krizosztom nagyon beteges volt, mert ő megjárta a Don-kanyart. Amikor ott felbomlott a hadsereg, ő a szétszéledt embereknek az élére állt, és egy csoportot onnan hazavezetett. Ő már előbb is volt ilyen küldetésben, amikor a moldovai székelyeket vezette erre a vidékre. A doni csatánál súlyosan megbetegedett, s amikor itt az utcán igazoltattak bennünket, akkor a katonák azt mondták neki, hogy ő elmehet, mire ő azt válaszolta, hogy ha minket, többieket nem engednek el, akkor ő sem mehet. És maradt velünk. Az egybetereit embercsoportot menetbe állítva kivezették a folyamórság laktanyába. Volt a mi csoportunkban körülbelül száz ember. Ott elszedték mindannyiunktól az igazolványainkat, és bezártak bennünket az ott álló pavilonokba. A kinti ismerőseink hordtak ennivalót meg egyéb szükségeseket. Emlékezetem szerint 5–6 ezer embert szedtek össze.

Úgy tudtuk, hogy kezes kellett volna, akinek a szavára majd kiengednek bennünket. Úgy tudom, hogy a próta (pravoszláv esperes) lett a városparancsnok. Egy Matis nevű embert kerítettek az ismerőseink, aki kezeskedett volna értünk, de ekkor már ez nem volt elég, hanem azt mondták, hogy partizántiszt kell, meg orosz tiszt kell. A városban már megkezdődött a felelőtlen felelősségre vonás.

⁴⁰¹ Körösztos Krizosztom 1944. szeptember 11-i levele Schrotty Pál provinciálishoz. Magyar Ferences Levéltár. Kapisztrán Rendtartomány. Tartományi levelezés. 1602/1944.

⁴⁰² Kamarás Mihály OFM naplója, MFKL.

A kaszárnnyából vittek bennünket munkára. Egy este, ez talán 28-án történt, úgy 9–10 óra körül beállított hozzánk néhány katona egy tiszttel, hosszú listát hoztak magukkal. Felolvasták a listán lévő neveket, és azokat azzal az indokkal, hogy mennek haza, átirányították a kettes számú pavilonba. A listáról felolvasták Krizosztom atya nevét is. Onnan azonban nem engedték el őket, azt mondták nekik, hogy most már úgylis késő van, majd reggel mehetnek haza. Ott töltötték az egész rá következő napot. Este hármasával összekötözték, és két sorkatona között terelték őket, közben zene szólt, nekünk megtiltották, hogy az ablakon át nézzük, mi történik. Éjjel felé kamionok érkeztek. Egy a megkötözöttek közül meg akart szökni, azt lelőtték. Teteme még másnap is ott hevert. A városból másnap különféle híreket hoztak az elhurcoltakról, hogy ide vitték, meg oda vitték őket, Borba, a bányába, a temetőbe. Elvitték Krizosztomot is. Tudomásom szerint a hetvenes években a kamenciai parkban az árvíz kimosta néhányuknak a csontjait.

Az őreink között volt egy hatvani származású magyar fiú, aki már korábban beállt a partizánok közé. Megismerkedett Krizosztommal, s egyre nyugtatgatott bennünket, hogy ne féljünk, a bűnösök elmenekültek, nekünk nem lesz már bajunk. November elsején, mindenszentek napján, temerinieket hoztak közénk. Náluk szerszám is volt, ásó meg lapát. Kiválasztottak mintegy nyolcszáz embert. Ez úgy történt, hogy elébünk állt egy tiszt, és azt mondta, ti mentek délre. Köztük volt Buda József református lelkész, s ott volt az én rendtársam meg jómagam, akinek akkor még németes nevem volt, Faulháber. A tiszt elébünk állt, és azt mondta: »Utánam, a végtelenbe«. Szerbül mondta, én akkor nem sokat értettem belőle. Átvittek mindannyiunkat kompon Péterváradra, a vár kazamatáiba. Ahogyan a kompra szálltunk be, éppen megszólaltak a harangok. Volt velünk még egy szerzetes is, egy Weidner nevű német kapucinus barát. Volt rajta egy nagyon jó meleg pulóver. Az egyik ór ezt elvette tőle, és adott neki helyette egy SS-zubbonyt. A várban zsúfolt börtönbe zártak bennünket. Azt hittük, ütött az utolsó óránk, mi, papok egész éjjel gyóntattuk fogolytársainkat. Voltak köztünk, akik nyíltan agitáltak, hogy lám, mit tettek Horthyék a szerbekkel, a legjobb lenne, ha mi megtagadnánk magyarságunkat, akkor talán megkegyelmeznének nekünk.

Másnap a parancsnokunk felsorakoztatott bennünket. Meghallgattuk, hogy a nyolcszáz ember közül kétszáz marad, a többi elhajtják. Ahogy ennek hírért vettük, úgy intéztük, hogy a sor végére kerüljünk, akkor majd maradunk. A későbbiek során ilyen vezényszóval többször is keserítették életünket, sőt azt is megparancsolták, hogy a sor elején mi vigyük a géppuskájukat.

Vigyázz, pap! Ha eldobod, lelőlek – fenyegettek minduntalan. Útközben hangosan imádkoztunk, mondtuk a rózsafüzért. A tekijai templom mellett elhaladva még lökdöstek bennünket, hogy na, mi van. A Majka Bozija (Szűzanya) nem segít a fegyvert vinni?

Karlócán kétszázat köztünk leválasztottak, őt ott maradtak, majd mehettünk tovább. Valami vita kerekedett, amelynek során Buda tiszteletest megverték. Minket, többieket meg egy partizán nő a puska tisztítására szolgáló vasvesszővel fejbe vágott, én is kivéreztem...

November másodikán már Indijára értünk. Itt egy katona megsebesítette Kristóf testvér bordáját. Bajonettel felhasította a ruhát – mindannyian rendi ruhában lettünk elhíve otthonról, rajtunk volt a pallium-, és a bordájánál a bőrét is felhasította, nagy sebet ejtve rajta, s még erősen lábon is rúgta. Jártányi ereje sem volt, közben kiadták a parancsot, hogy aki nem bír menetelni, az le kell lőni. Támogattuk szegény Kristófot, de úgy sem tudott már menni. Ekkor egy kazalhoz támasztottuk.

Aki nem megy, azt lelőjük! – rivallt rá egy kísérő.

Én nem megyek. Lőj le! – válaszolta Kristóf, majd felénk fordult, és ezt mondta: Sic debuit esse! (Így kellett történnie!)

*Föltették egy orosz kamionra, de nem vitték sehova, mert egy vad alak felugrott a kamionra, és Kristófot lelőtte. Indijánál a ruháját is lehúzták róla. Azt mondták rá, hogy egy svinja (disznó), meg még annál is rosszabb: pap. Ott is lett elásva.*⁴⁰³

Mihály atya így tájékoztatta a tartományfőnököket: „Kristóf november 2-án halt meg Szerémség Indija nevű helysége közelében, in odio sacerdoti.”⁴⁰⁴

Páter Kristóf vértanúságra vágyott, így ír erről P. Mór:

„1944. június 21-én Pécsre helyezik, de megkéri a P. Provinciálist, hogy P. Verdung Gellért helyett ő mehessen Újvidékre hitszónoknak és gyóntatónak. Így is történt. Azt óhajtott elérni, hogy mint pap, hitéért vértanúságot szenvedhessen. A zavaros viszonyok között ezt remélte is. Éppen ezért szándékosan ott maradt Újvidéken, pedig a veszély közeledtével onnan eltávozhathatott volna. A hívek nemcsak prédikációiért kedvelték, hanem azért is, mert mindenkinek gondját-baját megértően és szeretettel igyekezett elintézni. Mikor elvitték őket P. Kamarás Mihállyal együtt az újvidéki rendházból, akkor is kedvesen bánt mindenkivel, és társai megszerették.”⁴⁰⁵

„Az ő sírját hiába keresték, több alkalommal is, amikor már lehetett utazni: újvidéki hívek is, de a rokonságból is. Ebben is beteljesedett, amit Indijába vezető utunkon mondott: látod, kispajtásom, mi annyi embert részesítettünk temetési szertartásban, minket senki sem fog elbúcsúztatni.”⁴⁰⁶

1944 óta eltelt időben

Az újvidéki magyarok mártíromságát, több tízezer ártatlan ember kivégzését 1944 és 1990 között nem volt szabad felemlíteni. A rendszerváltozás után megszűnt ez a tilalom, de aki így cselekszik, az jól vigyázzon magára! Itt kell megemlíteni Matuska Márton munkásságát, aki igyekezett összegyűjteni a még élő szemtanúk beszámolóit. A megtorlás napjai, ahogy az emlékezett megőrizte címmel könyvet jelentetett meg e témában és emellett cikkekben, tanulmányokban és előadásokban igyekszik megismertetni az emberekkel az akkori történeteket.⁴⁰⁷ Az első magyarországi beszámolók közül külön figyelmet érdemel Hetényi Varga Károlyé, aki igyekezett összegyűjteni a nemzetiszocializmus és a szocializmus pap és szerzetes áldozatainak hiteles történetét.⁴⁰⁸

A Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány a hét ferences vértanú ügyét felkarolta, s elindította boldogávvatási eljárásukat.

A boldoggá avatás felé

A Püspöki Konferencia sajtóközleménye 2010. december 3

A ferences rend által kezdeményezett XX. századi ferences vértanúk boldoggá avatásának ügyét a püspökök testülete támogatja. A hét vértanú – Károlyi Bernát, Kriszten Rafael, Lukács Pelbárt, Kiss Szaléz, Hajnal Zénó, Kovács Kristóf és Köröosztos Krizosztom – a II. világháború végén és a kommunizmus kezdeti időszakában életáldozatával tett tanúságot hitéről és emberszeretetről. Károlyi Bernát, Köröosztos Krizosztom, Kovács Kristóf, Hajnal Zénó, Kiss Szaléz, Lukács Pelbárt és Kriszten Rafael ferences szerzetesek 1944 és

⁴⁰³ Kamarás Mihály OFM naplója. Magyar Ferences Levéltár. Kamarás Mihály hagyatéka.

⁴⁰⁴ Kamarás Mihály 1945. március 19-i levele Schrotty Pál provinciálishoz, Magyar Ferences Levéltár.

⁴⁰⁵ MAJSAI Mór: Kovács Kristóf, In: Provinciai Mozaikok, (Kézirat), 1970 (?), Budapest, MFKL 112.

⁴⁰⁶ KAMARÁSs Mihály: Újvidéki rendházunk alapításának és 1942–45 közötti működésének rövid története. Magyar Umbria, Ferences füzetek 17. Budapest 1999. 14. o.

⁴⁰⁷ MATUSKA Márton: A megtorlás napjai: ahogy az emlékezet megőrizte. Fórum. Újvidék, 1991.

⁴⁰⁸ HETÉNYI VARGA Károly: Szerzetesek a horogkereszt és a vörös csillag árnyékában I. Budapest, Márton Áron Kiadó, 2000.

1954 között életükkel tettek tanúságot Isten iránti elkötelezettségükről, emberszeretetükről. Mindannyian tudták előre, hogy a nemzetiszocializmus és a kommunizmus diktatúrái alatt kiállni az egyházért, a hívekért, az üldözöttekért, a kisemmizettekért „nem vet jó fényt rájuk”, talán életüket is áldozatul kell adni.

1. P. Károlyi Bernát (1892–1954), aki 1940-től volt kecskeméti házfőnök: bújtatta a zsidókat, vezette a város közellátását, mentette a délvidéki menekülteket. 1949-ben, budapest-pasaréti házfőnök korában beszédében a hit melletti kiállásra biztatott.
2. P. Lukács Pelbárt (1916–1948) hatvani hitoktató. Általa kívántak Kiss Szaléz-féle összeesküvésnek országos jelleget adni. Finn-Karéliában halt meg.
3. P. Kriszten Rafael (1899–1952) budai házfőnök korában mentette az üldözötteket. Később hatvani házfőnökként igyekezett az embereket csillapítani, akik a budapesti ÁVÓ-soktól akarták védeni a ferenceseket.
4. P. Köröstyös Krizosztom (1900–1944) újvidéki házfőnök. Többször elhagyhatta volna a kolostort, de azt mondta: „Amíg hívek jönnek a templomba, a pap nem hagyhatja el a rábízottakat!” Szerb partizánok agyonverték.
5. P. Kovács Kristóf (1914–1944)
6. P. Hajnal Zénó (1900–1945) nagyatádi házfőnökként mentette az embereket. Egy bolgár katona Gyékényes falu határában húsvétvasárnap agyonlőtte.
7. Kiss Szaléz (1904–1944)⁴⁰⁹ Gyöngyösön tartóztatták le 1946. április 28-án, és koncepciós perben ítélte el a Vöröshadsereg Hadbírósa közel 50 fiattal együtt, valamint Lukács Pelbárt hatvani ferencessel. 5 vádlottat halálraítéltek Soporonkőhidán, a többiek pedig különböző szovjet lágerbe internáltak.

Megszületett a ferences vértanúk boldoggá avatásáért szóló ima hivatalos szövege:

A püspöki konferencia december elején döntött arról, hogy támogatja az 1944 és 1954 között vértanúságot szenvedett Károlyi Bernát, Köröstyös Krizosztom, Kovács Kristóf, Hajnal Zénó, Kiss Szaléz, Lukács Pelbárt és Kriszten Rafael oltárra emelésének ügyét.

A szerzetesek életük feláldozásával tettek tanúságot hitükről és emberszeretetükről. Hárman a szovjet, illetve jugoszláv csapatok, négyen pedig a magyar kommunista rendszer áldozatai lettek.

Az ima hivatalos szövege:

Erős és Igaz Istenünk!

Te Kristóf szolgád és társai életében csodálatosan kibontakoztattad a kereszt misztériumát, amikor áldozatvállalásuk által a diktatúrák sötétségében is felragyogtattad a hit világosságát. Kérünk, dicsőítsd meg szolgálodat szent egyházadban, hogy hitvalló életük és vértanúságuk példája ma is bátorító erőforrásunk legyen a szegény és alázatos Krisztus követésében. Aki él és uralkodik, mindörökkön örökké. Ámen

⁴⁰⁹ Vö.: KÁLMÁN Peregrin OFM: A hét ferences vértanú első emlékezete: www.vigilia.hu/2014/4/peregrin.htm

Szómagyarázatok

Férfi szerzetesrendeknél

1. Alamizsnagyűjtő. Szent Ferenc atyánk írja regulájában: „Ha a szükség úgy hozza, más szegények módjára menjenek alamizsnát gyűjteni.” Ha a testvérek a mindennapi munkából nem tudták megszerezni az szükségeset, akkor elmehettek koldulni.
2. Betegellátó: Az a testvér, akinek fő feladata volt a rendházban az idős vagy beteg testvérek ellátása.
3. Borospince kezelője. A szentmiséhez és az ebédlői asztalra minden évben beszerezték a szükséges mennyiségű bort, melyet egy testvérré bízta, mint pincemesterre.
4. Doktorandusz. Olyan ferences szerzetes, aki teológiából magasabb fokozat elérése törekedett.
5. Élelmezésvezető. A rendház élelmezéséről gondoskodott, a gvardiánnal egyeztetve beszerezte a szükséges dolgokat, esetleg intézte a konyhakert dolgait.
6. Énektanár. A növendékházakban mindig voltak olyan testvérek, akik az egyházzenehez értettek, be tudták vezetni a növendékeket az egyházi ének gyakorlatában, a zsolozsma szövegeinek éneklésébe. Gyakran előfordult, hogy a növendékek orgonálni is tanultak.
7. Gimnáziumi lelkész, gimnáziumi lelkivezető, spirituális. A ferences rend általában a városok vagy az állam által fenntartott gimnáziumokban tanítottak, vezették az egyes osztályokat. Emellett azonban a növendékek lelki fejlődéséről is gondoskodtak. A rendi tabulákban gyakran szerepel a gimnáziumi exhortátor kifejezés, akinek feladata volt a buzdító beszédek tartása, szentmisék végzése, gyóntatások megszervezése a gimnazisták részére.
8. Gyóntató. A ferences templomokban mindig nagy volt a gyónók száma, melyhez kellő számú gyóntatót is kellett biztosítani. A tabulákban rendszeresen szerepel a „confessarius”, vagyis gyóntató, aki gyakran lelkivezető is volt. Sőt olyanok is voltak, akik bizonyos súlyosabb bűnök alól is feloldozást adhattak.
9. Házfőnök (latin: gvardián, őrző). Egy adott teljes jogú rendház vezetője. A magyar nyelvben ez a házfőnök szóval honosodott meg.
10. Házfőnökhelyettes (latin: vicarius). Az a ferences, aki a házfőnök távolléte vagy betegsége esetén a ház ügyeit intézi. Bizonyos feladatokat szintén a vikárius lát el a rendházban.
11. A házitanács tagja. A nagyobb rendházakban nem hívták mindig össze az egész közösséget megbeszélésre (házikáptalan), hanem voltak discretusok, akik a gvardián tanácsadó testületét képezték.
12. Háztörténet jegyzője. Minden rendházban vezetni kell egy krónikát, vagyis háztörténetet (Historia Domus), melyben meg kell örökíteni a rendház vagy a plébánia fontos eseményeit. A háború előtt ezt általában a házfőnök írta, az azóta eltelt időben mindig egy erre a feladatra kijelölt testvér írja. Ezek a háztörténetek a későbbi történetírás alapvető forrásai.
13. Helyettes novíciusmagiszter. Az a ferences testvér, aki távolléte vagy betegsége esetén a novíciusok magiszterét helyettesítette, bizonyos tantárgyakat tanított a novíciusoknak.
14. Hitoktató a tanyasi iskolákban. A jászberényi rendház lakói is kijártak a környékbeli tanyákra misézni, gyóntatni, hitoktatni. Erre az egri érsektől kaptak minden esztendőben kinevezést.

15. Hitszónok (latin: concionator). A II. Vatikáni Zsinat előtt, amikor a szentmisét még latinul végezték, nem mondtak prédikációt minden szentmisében, hanem csak a litániákon, vagy minden vasárnap egyet a szentmisék között.
16. Hitszónok a jászdózsai plébánián. A jászdózsai lelkipásztor betegsége, vagy elhunyt esetén hosszabb-rövidebb időre az egri érsek kért kisegítőket a ferences kolostorból, aki ott ellátta a lelkipásztori feladatokat. Ez mindig rövidtávra szólt.
17. Ifjúsági hitszónok. Már hosszú ideje jelen van az egyházban az úgynevezett diákmise fogalma, vagyis a vasárnapi misék közül az, amelyiken az iskolás hittanosok vettek részt. Ehhez kapcsolódóan, vagy akár ettől függetlenül is kineveztek egy hitszónokot, aki jól tudott a diákok nyelvén prédikálni. Nem egy rendtársamról hallottam, hogy ezeket beszédeket akár bábozással is kísérték.
18. Janitor. A feladata különböző korokban és az egyes kolostorok nagyságához képest változott. Bizonyos esetekben a kapus testvér a kolostor ajtaján kopogót beengette, majd lehívta a keresett testvért, más esetekben portásként szolgált.
19. Jeruzsálemi spirituális szolgálatban. Szent Ferenc atyánk maga is járt a Szentföldön, felkereste azokat a helyeket, ahol Jézus született, tanított, szenvedett és meghalt. Az elmúlt századokban a ferences szerzeteseket megtűrték Palesztinában. A különböző templomokat, emlékhelyeket, kegyhelyeket a rend tagjai őrzik, illetve fogadták a különböző korok zarándokait. Ez a tartomány, a Szentföldi Kustódia a rend mindenkor általános vezetőjének a különleges fennhatósága alatt állt. Minden rendtartományból jelentkezhetek ide testvérek hosszabb rövidebb szolgálatra. P. Kiss Mátyás és P. Kiss István jászberényi származású testvérpár (egyébként ikrek) is voltak kint a Szentföldön rövidebb szolgálaton.
20. Jubiláns örökfogadalmas. A papi jubileumok általában ismertek, hiszen minden pap különösen megünnepli pappászentelésének 25., 50., 60. vagy 70. évfordulóját, jubileumát. A szerzetesek életében hasonlóan fontos a szerzetesi örökfogadalom kerek évfordulója. Az elmúlt századokban az 50. évforduló után mindig odaírták a tabulában, hogy az illető az 50., 51., 52. stb. szerzetesi jubileumát ünnepli.
21. Kapus. Lásd: janitor.
22. Katekéta. Hitoktató, hittanár, akinek a fő feladata heti 20-30 órában a gyermekek, osztályok hittanra tanítása.
23. Keresztút végzője. A ferences szerzetesek hagyományából terjedt el az egyházban a keresztút imádsága, melyet már minden templomban imádkoznak nagybőjt péntekjein közösen, illetve egyénileg bárki, bármikor. Ezen keresztutak végzőjének minden kolostorban volt egy-egy testvér kijelölve. A ferencesek joga volt a más templomokban felállított keresztutak felszentelése is.
24. Kérdemesült hitszónok. Az a ferences testvér, aki életében hitszónokként dolgozott, de idős kora vagy betegsége miatt már nem tud ilyen szolgálatot ellátni, azonban a tabulában még megemlézték korábbi beosztását.
25. Klerikus novíciusok. Azok a ferences újoncok, akik már több évet jártak gimnáziumba (elvégezték már legalább a VI. gimnáziumi osztályt), ezt követően a ferences rendben beöltöztek, a novíciátus évét töltötték, melynek végéig filozófiai és teológiai tanulmányokat folytattak, azzal a szándékkal, hogy az egyházi rend szentségében részesülhessenek.
26. Klerikusok gyóntatója. A rendnek minden korban nagy gondot kellett fordítania a növendékek tanulmányi képzésére, emellett ugyanolyan fontos volt, hogy a növendékházakban legyenek idősebb testvérek, akik példájukkal elől járnak, illetve a lelkiéletben

- segítik a papságra készülő fiatalokat. A növendékek gyóntatójának mindig kipróbált, idősebb testvérnek kellett lennie.
27. Könyvtáros. A rendházakban mindig volt néhány könyvből álló könyvtár, elsősorban a prédikációs és szentírásmagyarázattal foglalkozó könyvek. A tanulmányi házakban pedig a növendékképzés életéhez igazodó könyvtárral kellett rendelkezni. Ennek vezetője volt a könyvtáros, akitől a könyveket lehetett kérni. Ő intézte a gvardiánnal egyeztetve a beszerzéseket, egyéb könyvtári ügyeket.
  28. Külső szolgálatos. Az a ferences testvér, aki püspöki megbízással nemcsak a rendi templomban misézett, hanem kijárhatott a környékbeli tanyákra is.
  29. Laikus testvérek. A szerzetesi élethez az ősi időkben (egyiptomi remeték, IV. század) nem tartozott hozzá, hogy a szerzetes egyben pap is legyen, ez csak a későbbi századokban alakult ki. A ferences rendben is voltak mindig olyan testvérek, akik nem voltak papok. A rendház körüli munkákat látták el: kántor, sekrestyés, szakács, szabó, cipész, mosodás, ostyasütő, kertész stb.
  30. Laikus testvérek buzdítója (latin: exhortátor). A laikus testvéreknek tartott szentbeszédet, „buzdítást”, nemegyszer gyóntatójuk is volt.
  31. Lektor. A rendtartományban a növendékek képzését a filozófiai és teológiai lektorok látták el. Ma talán főiskolai tanárnak mondanánk.
  32. Lelkipásztor. A lelkipásztori feladatokat ellátó ferences szerzetes, aki nem plébános.
  33. Magiszter. A növendékek tanára.
  34. Nagyböjti és rendes szónok. A rendes hitszónokok minden vasárnap prédikáltak a ferences templomban, a nagyböjti hitszónokok pedig különböző egyházmegyes plébániák kéréseit elégítették ki, amikor más plébániákra elmentek misézni, gyóntatni, prédikálni.
  35. Novícius. Az a fiatal növendék, aki jelentkezett a tartományfőnöknél a rendbe, fel is vették, és megkezdhette első tanulmányi évét, a novíciátus esztendejét. Ez az idő bevezet a közösség, a rend életébe. Célja, hogy az újonc jobban megismerje a közösség, az alapító karizmáját, erről személyes tapasztalatot szerezzen, hivatását felülvizsgálja, és abban megerősödve felkészüljön az első fogadalom letételére. Ezzel egy időben a rendi közösség is megvizsgálja a jelentkezőt, vajon hivatása valóban isteni eredetű-e, illetve alkalmas-e a közösségi életre.
  36. Novíciusmagiszter. A novíciátus esztendejét töltő növendékek tanára.
  37. Növendékek correpetetitora. A növendékek tanára, felkészítője.
  38. Orgonista. Mindig voltak a rendben zeneileg képzettebb testvérek, akik a templomi szolgálatot ellátták, a növendékeknek zenét, éneket, esetleg orgonálást tanítottak, vagy néha zenét szereztek, kísérték a zsolozsma énekét.
  39. Örökfogadalmas. A novíciátus egy éve után ideiglenes fogadalmat tesz a növendék, ezt többször megismételheti. Egy bizonyos idő után kérheti az örökfogadalmát, amikor már nem kell évente azt megújítania. Ez a rendben bizonyos jogokkal és kötelességekkel is jár.
  40. Paróchus. Plébános.
  41. Pécskán Perlaky Flóriánnál. Különböző családok kértek a rendtartománytól gyermekeik mellé nevelőket, aki megfelelő képzésben, tanításban részesítette őket. Ilyen volt P. László Donát, aki nem a kolostorban lakott, hanem a Perlaky-család gyermekeinek volt a házitanója, nevelője.
  42. Penitentiárius. A rendháznak az a tagja, aki rendes felhatalmazással rendelkezik arra, hogy a szentségi fórumon elengedje a cenzúrákat. A cenzúra egyházi büntetés, melynek célja az elkövető makacsságának megváltoztatása. Háromféle cenzúrát ismerünk: kiközösítés, egyházi tilalom és felfüggesztés.

43. Portás. Lásd: janitor.
44. Prédikátor. Lásd: hitszónok.
45. Prefektus. Prefektusnak nevezték a gimnáziumi osztályok osztályfőnökeit, a szemináriumok igazgatóit, néha a jószágigazgatót, énekigazgatót, ének mestert, a tanulmányi igazgatót is.
46. Professzor. A teológiai vagy filozófiai fakultáson előadó tanár.
47. Rendház anyagi ügyeinek intézője – a rendház gazdasági vezetője. A rendház anyagi ügyeit a syndicus végezte, ez lehet világi, illetve a XX. századtól ferences is. Mai szóhasználat szerint ökonómus.
48. Rendház szolgálatában. A laikus testvérek neve mellett szerepelhetett, akire a házon belüli feladatokat bízta. Ellentétben a sekrestyével, kántorral, akik a templom, plébánia szolgálatát látták el.
49. Rendtartomány nesztor. A rendtartomány legidősebb tagja.
50. Sartor. Szabó, aki tehetségének megfelelően a ruhák javításával foglalkozott, vagy habitust is készített, a XIX. században a budai kolostor (illetve a tartományfőnökség) posztómanufaktúrát is fenntartott.
51. Sekrestyés. A templom szolgálatára rendelt testvér, aki nyitotta és zárta a templomot, előkészített a liturgiákat.
52. Sutor. Cipész, aki javította a testvérek saruit vagy újakat is készített.
53. Tartományfőnök. A latin minister provincialis (a rendtartomány szolgálja, vezetője) kifejezés magyar megfelelője. A jászberényi rendház először az Üdvöztől Nevezett Rendtartományhoz tartozott, majd a Kapisztrán Szent Jánosról Nevezett Rendtartományhoz.
54. Tartományfőnök titkára. A tartományfőnök személyes ügyeit intézte. Munkaköri leírása különböző korokban változott, de olyan idő is volt, amikor nem létezett ez a beosztás.
55. Tartományfőnöki tanácsos (latin: definitor). A tartományfőnök tanácsadója.
56. Tartományi cenzor. Az illető testvér a tartományfőnök megbízásából elolvasta a kiadásra szánt műveket, véleménye alapján a tartományfőnök jóváhagyta, kiadásra alkalmasnak ítéltette az írást.
57. Tartományi titkár. A rendtartomány központi hivatalában dolgozott, kezelte a beérkezett vagy kipostázott iratokat, feladatköre folyamatosan változott.
58. Teológiai lektor. A növendékek képzésével foglalkozó tanár, magiszter. Minden esetben a tartományfőnök bízta meg.
59. Teológiai tanár. Lásd: teológiai lektor.
60. Teológus. Teológiát hallgató növendék.
61. Tertiárius. Az első rendbe föl nem vett, de a kolostorban élő világi testvér. Házköri munkákat végzett.
62. Testvérek gyóntatója. A laikus testvérek lelkiéletéről gondoskodó pap, akinél egyben szentgyónásukat is elvégezhettek.
63. Vincés nővérek lelki vezetője. A szerzetesnővérek gyakran kértek a ferencesektől lelki vezetőt, misézőt, gyóntatót. Minden esetben a püspöktől kaptak felhatalmazást.

Női szerzetesrendeknél***Vincéseknél***

1. Belépett a rendbe. Beköltözött a kolostorba, ahol jelöltként ismerkedett a közösséggel.
2. Beöltözött. A novíciátus elején megkapta a rendi ruhát, beöltöztették a rend ruhájába.
3. Fogadalmat tett. A novíciátus végén egy évre elkötelezte magát a rendben (egyszerű fogadalmat tett). Ezt a fogadalmát évente újítania kellett, míg örökfogadalmat nem tehetett.
4. Örökfogadalmat tett. Hosszabb időn keresztül évente megújította fogadalmait, majd engedélyezték számára az örökfogadalmat. Ez után már nem kellett évente azt megújítania, a közösségnek teljes jogú tagja lett.

Szegénygondozó nővéreknél

1. Belépett a rendbe. Beköltözött a kolostorba, ahol jelöltként ismerkedett a közösséggel.
2. Beöltözött. A novíciátus elején megkapta a rendi ruhát.
3. Egyszerű fogadalmat tett. A novíciátus végén egy évre elkötelezte magát a rendben. Ezt a fogadalmát évente újítania kellett, míg örökfogadalmat nem tehetett.
4. Elöljáró. A rendi közösség vezetője. Ez lehet egy rendház elöljárója, vagy az egész tartományé.
5. Gondnok. A rendház körüli feladatokat ellátó nővér, házgondnok.
6. Háztörténetíró. A Historia Domus jegyzője, akinek feladata a rendház életének fontosabb eseményeiről krónikát írni.
7. Ínségakció környezettanulmányozó. A városban élő szegények a nővérek meglátogatták, és készítettek a helyzetéről egy felmérést. Megállapították, hogy mire van szüksége, és eszerint kapta a gondozást, segélyt vagy természetbeni támogatást.
8. Kápolnás. A rendház kápolnájának gondozója, takarítója, virágozó.
9. Nyílt szegénygondozás vezető és külső szegénygondozó. A város vezetőivel együttműködő, a Szegénygondozó Bizottsággal együttműködő nővér, akinek feladata a városban lévő szegények, idősök, hajléktalanok gondozása.
10. Örökfogadalmat tett. Hosszabb időn keresztül évente megújította fogadalmait, majd engedélyezték számára az örökfogadalmat. Ezután már nem kellett évente megújítania azt, a közösség teljes jogú tagja lett.

IRODALOMJEGYZÉK

1. A Jászberényi magyar királyi állami József nádor reálgimnázium Értesítői, 1928–1940
2. A Keresztény Demokratikus Ifjúsági Munkaközösség jegyzőkönyvei, 1945
3. A Magyar Vicáriáthoz tartozó Szatmári Irgalmas nővérek anyakönyvi másolata
4. A páli Szent Vincéről nevezett Irgalmas Nővérek Szerzetestársulatának „a Keresztény Szeretet Leányainak” szabályai. – Oradea: Szent László R.T. Könyvnyomdája, 1938. – 100 o.
5. Assisi Szent Ferenc Perugiai legendája. – Bp.: Helikon K., 1990. – 144 o.
6. A Szatmári Irgalmas Nővérek vezetése alatt álló Jászberényi Érseki Róm. Kat. Leánynevelő Intézet évkönyvei, 1887–1941
7. A szécsényi noviciát szabálykönyve és imafüzete. – Szécsény: Szécsényi rendház, 1934. – 140 o. 8. A Szegénygondozó Nővérek Anyakönyve
8. Az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság Büntetőtörvénykönyve – Bp.: Jogi és Államigazgatási Könyv- és Folyóirat Kiadó, 1952. – 150 o.
9. BESENYI Vendel: Egyházi internálótábor 1950-ben Jászberényben. In: Jászsági Évkönyv 2002. – Jb.: Jászsági Évkönyv Alapítvány, 2001. – 52–62. o.
10. BESENYI Vendel: Jászság a háborúk viharában. In: Szülőföldünk a Jászság. – Jászberény: Jász Múzeumért Alapítvány, 2011. – 160-197. o.
11. BLÉNESSY János: Jászberény iskolázásának és közművelődésének története. – Jb.: Jász Múzeum, 1967. – 71 o.
12. BORSODI Csaba: A szerzetesrendek feloszlata, működési engedélyük megvonása 1950 nyarán. In: Magyar Egyháztörténeti Vázlatok, 2000. 1–4. sz. 183–210. o.
13. BOTTYÁN János: Erőtéljes fejlődésben a Debrecen övező kertek, telepek. In: Kis Újság, 1944. febr. 10.
14. P. Tamás Alajos emlékkönyv / szerk. BŐSZE Ádám – Budapest: Ferences K., 1996. – 128 o.
15. CELANÓI Tamás: Szent Ferenc első életrajza. –Szeged: Agapé K., 1993. – 413 o.
16. FÁBIÁN Borbála: Az utolsó bajai házfőnök: Vértes Honor. In: Magyar Egyháztörténeti Vázlatok, 2010. 1–2. sz. 69–75. o.
17. FÁY Zoltán: Faddy Othmár Ágoston OFM plébános. In: Takács József (szerk.): Katolikusok Debrecenben, 1715–2015. – Debrecen, 2015. – 424–427. o.
18. FEHÉR Gregorius: Codex Diplomatius Hungariae ecclesiasticus et civilis, Budae, 1829. Tom. IV.
19. A magyarországi Szövetséges Ellenőrző Bizottság jegyzőkönyvei 1945–1947/ szerk. FEITL István – Bp.: Napvilág K., 2003. – 453 o.
20. FERENT, Ioan: A kunok és püspökségük – Bp.: Szent István Társ., 1981. 154 o.

21. FINTA Judit: Az Érseki Leánynevelő Intézet Jászberényben. In: Szabóné Taczman Mária (szerk.): Zárdától a Katolikus Általános Iskoláig. – Jászberény, 2016. – 15–29. o.
22. FODOR Ferenc: A Jászság életrajza – Bp. : Szent István Társ. K., 1942. – 504 o., 22 t.
23. GALCSIK Zsolt: Szerzetesrendek feloszlata Nógrád megyében. – In: Vigilia, 2000. 6. sz., 433–441. o.
24. GERGELY Jenő: Az 1950-es egyezmény és a szerzetesrendek feloszlata Magyarországon. – Bp.: Vigilia K., 1990. – 375 o.
25. Julianus barát és a napkelet fölfedezése / vál., a bev. tanulmányt és a jegyzeteket írta GYÖRFFY György – Bp.: Szépirodalmi K., 1986. 1-493. o.
26. GYÖRFFY István: A Jász-Kunok története. In: A kunok 700 éves betelepülésének emlékeztére rendezett Jász-Kun Kongresszus, Bp., 1939. – 84 o.
27. HARMATH Károly: A II. világháború utáni „néphatalom” viszonya a katolikus egyházakhoz a második Jugoszláviában. In: Egyházüldözés és egyházüldözők a Kádár-korszakban. – Bp.: Luther K., 2010. 44–54. o.
28. HETÉNYI Varga Károly: Szerzetesek a horogkereszt és a vörös csillag árnyékában: 1. köt. - Bp.: Márton Áron K., 2000. – 668 o.
29. HISTORIA DOMUS Jászberényiensis III.
30. HISTORIA DOMUS Gyöngyösiensis 1937
31. HISTORIA DOMUS Debrecen-Csapókert I.
32. HISTORIA DOMUS Buda VI.
33. HISTORIA DOMUS Salgotarjániensis
34. HISTORIA Parochiae 1944–1950
35. HÓMAN Bálint: Magyar történet, 2. köt. - Bp., Kir. Magy. Egyetemi Nyomda, 1936. – 368 o. 36. Jászberényi Főplébánia Kereszteltek Anyakönyve
36. JÁSZ Hírlap, 1934.
37. JÁSZ Ujság, Jászapáti, 1914.
38. KAHLER Frigyes: A nagy „tűzvörös sárkány” torkában: Konceptiós eljárások ferences szerzetesek ellen 1945–1956. – Bp. Kairosz K., 2009. – 282 o.
39. KALAZANTINUS TUDÓSÍTÓ – Budapest, 1936. 2–11. sz.
40. KÁLMÁN Peregrin: A hét ferences vértanú élő emlékezte. In: Vigilia, 2010. 4. sz. 270–78. o. 42. KAMARÁS Mihály: Napló
41. KAMARÁS Mihály: Újvidéki rendházunk alapításának és 1942–1945 közötti működésének rövid története. In: Magyar Umbria, ferences füzetek 17. Bp., 1999.
42. KARÁCSONYI János: Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1911-ig, I. köt. – Bp.: Magyar Tudományos Akadémia, 1922. – 654 o.

43. KARÁCSONYI János: A magyar nemzet részvétele a katolikus hit terjesztésében. In: Nemzetközi Missziós Kongresszus Budapest, Bp., 1925.
44. KIRÁLY Kelemen: Akitől szebbé lesz a világ: P. Kiss Szaléz OFM élete és vértanúsága I–II. köt. Kézirat, 1969.
45. KISS István: Jeruzsálemi utazás / bev., jegyz. Pásztor Lajos. – Róma, Anonymus, 1958. – 275 o.
46. KISS Szaléz: Jegyzőkönyvecske lelkiismeretvizsgálatra. – Eger, 1921. – Kézirat a Gyöngyösi Ferences Könyvtárban
47. KISS Szaléz: Kedves híeim! – In: A New Brunswicki Szent László Hitközség 1939. évkönyve 50. KISS Szaléz: Plébániánk életéből. In: Rendtartományi Közlöny, 1941. 1. sz.
48. KISS Szaléz: Amerikai Magyarok Vasárnapja, Vezércikkek: 1941–1942
49. KISS Szaléz: Újból Debrecenben. In: Magyar Barát: Ferences Közlöny, 1942.
50. KISS Szaléz: „Ebben az ősi magyar városban, nekünk magyar barátoknak feladataink vannak”. In: Debrecen, 1942. júl. 28.
51. KISS Szaléz: A Szent István Ferences Plébánia hírei – Debrecen, 1943.
52. KISS Szaléz: A magyar lelkiegységről. In: Az Egység Útja, 1943. máj.
53. KISS Szaléz: A világ magyarságáért. In: Az Egység útja, 1944. szept.
54. KISS Szaléz: Az egység felé. In: Magyar Barát, 1944. júl.
55. KISS Szaléz: Fiatal Magyarok. 1945, Gyöngyös
56. KISS Szaléz vizsgálati dossziéja I–II. köt. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, V–113398
57. KÓKAI Magdolna: A naptári év szokásai. In: Szülőföldünk a Jászság. – Jászberény: Jász Múzeumért Alapítvány, 2011. –230-244. o.
58. KOLOZS Pál: Plébánia, amelynek területén 25 percig robog a gyorsvonat. In: Új Ember, IV. évf. 17. sz. 1948. ápr. 25. 5. o.
59. KOMÁROMY József: Befestették a gyóntatófolyosót. In: Jász Hírlap, 1941.
60. KORUNK Szava: Aktív katolikus orgánus. – Bp. 1933–1946
61. KÓSA Eugenius: Antiquarii S.P.N. Francisci Stictioris
62. KOVÁCS Kamill: Kamill testvér kalandozásai a XX. században. – Bp.: Szent István Társ., 1989. – 207 o.
63. KOVÁCS Sándor Iván: Magyar utazási irodalom, 15–18. század. – Bp.: Szépirodalmi Kiad., 1990. – 1013 o.
64. KOVÁTS Zoltán: A vörös fogaskerekek között 15 évesen: Kézirat.
65. KRUPA Sándor Kolumbán: A sarló-kalapács bilincseiben. – Youngston, 1976.
66. KRUPA Sándor Kolumbán: Sarló-kalapács áldozatai. – Michigan, DeWitt, 1979.

67. MAGYAR UMBRIA, 1936, 10 évf. 3–4. sz.
68. MANNS, Peter: Testvéreink a szentek. – Eisenstadt: Prugg Verlag, 1980. – 488 o.
69. MATUSKA Márton: A megtorlás napjai: ahogy az emlékezet megőrizte. – Újvidék: Forum, 1991. – 393 o.
70. PATÓCS Róbert: Páter Kiss Szaléz élete és az 1946-os gyöngyösi koncepció per. – Debrecen, 1997.
71. PÁSZTOR Lajos: Kiss István Jeruzsálemi utazása In: ITK, 1948. 2. sz. 133–143. o.
72. PUSKELY Mária: Keresztény szerzetesség: 2. köt. : Történelmi kalauz. – Bp.: Bencés K., 1996. – 579–1191. o.
73. RÓZSÁS János: Gulag Lexikon. – Bp.: Püski K., 2000. – 415 o.
74. SÁROS András: Kincset érő ablak. In: Szolnok Megyei Néplap, XXIII. évf. 208. sz., 1972. szept. 3. 4. o.
75. SÁROS András: A jászberényi volt ferences templom történetéhez. In: Műemlékvédelem, 1974.
76. SÁROS András: Újabb adatok a jászberényi volt ferences templom történetéhez. In: Műemlékvédelem, 1974. 2. sz. 86–88. o.
77. SÁROSDY Judit: Megszentelt hajlék. In: Jászkun Krónika, 1998.
78. SCHEMATISMUS alma Provinciae Santi Ioannis a Capistrano OFM S.P. Francisici in Hungaria ad annum Christi (1900–1950)
79. SCHEMATISMUS alma Provinciae Sanctissimi Salvatoris in Hungaria Ordinis Minorum S.P. Francisci, Stictioris observantiae ad annum Jesu Christi (1833–1890)
80. SCHEMATISMUS Agriensis 1819–1933
81. SEBES Gyula: Szentföldi magyar utazás a XVIII. században. In: Földrajzi Közlemények, 1913. 4. sz., 4 füzet, 120–127. o.
82. SELMECZI László: A Jászság kialakulása. In: Szülőföldünk a Jászság. – Jászberény: Jász Múzeumért Alapítvány, 2011. – 66–99. o.
83. STOFFÁN György: Az elfelejtett vértanú. In: Kurír, 1991. 12. sz.
84. SZABÓ György Piusz: Ferencrendiek a magyar történelemben: adalékok a magyar ferencrendiek történetéhez. – Bp., 1921. – 452 o.
85. SZÁNTÓ Konrád: Ferences Gimnáziumok Magyarországon. In: Vigilia, 1967. 5. sz., 305–308. o.
86. SZÁNTÓ Konrád: A jászberényi ferences templom története: 1472–1972. – Bp.: Ecclesia, 1974. – 215 o.
87. SZÁNTÓ Konrád: A Katolikus Egyház története I. köt. – Bp.: Ecclesia, 1983. – 710 o.
88. SZATMÁRI Antalné: A Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat jászberényi időskorúak otthonának kapacitásbővítése elsősorban az életminőség javítása: Szakdolgozat. Bp.: BG GYTF, 1998.

-
89. SZATMÁRI Antalné: Időskori életútváltozás mentálhigiénés szempontból: Szakdolgozat. – Bp.: SE TKMT, 2002.
90. SZENT BONAVENTURA önképzőkör jegyzőkönyvei. – Gyöngyös, 1926–1930.
91. TABULA Congressus Definitorialis Provinciae Hungariae S. Ioannis A Cap. Ord. Fr. M. Anno (1917–1940)
92. TAKÁCS Ince: A magyar ferencesek térítették meg a kunokat-jászokat. In: Takács Ince: Assisi küldöttei: Összegyűjtött tanulmányok. – Gyöngyös: Magyar Barát kiad., 1945. – 234–238. o.
93. UGRÓ Miklós: Leköppe, Bauer Miklós eltitkolt élete és halála. In: Magyar Nemzet, 2008. aug. 16. 25. o.
94. UZDÓCZY-ZADRAVECZ István: Porciunkula: Kézirat. – Zsámbék, 1962.
95. VÁNDOR Gottfried: A Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány kispapnevelésének története: Kézirat. – Bp.: Vándor G., 1980. – 165 o.
96. VARGA Kamill: Nem historikus, hanem peregrinus, utazó vagyok: Kézirat. – Bp., 2014.
97. VARGA László: Kérem a vádlott felmentését! – New York: Püski, 1981. – 253 o.
98. VICZIÁN János (szerk.): Magyar Katolikus Lexikon. – Bp.: Szent István Társ., 1993–2014. 100. VIRÁNYI Ottó: A Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat ötven éve. – Bp.: Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat, 2000. – 68 o.

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

aug.	augusztus
bev.	bevezette
BG GYTF	Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola
Bp.	Budapest
é. n.	év nélkül
febr.	február
ITK	Irodalomtudományi Közlemények
Jb.	Jászberény
jegyz.	jegyzetelte
júl.	július
Kiad.	Kiadó
köt.	kötet
máj.	május
SE TKMT	Semmelweis Egyetem Testnevelés-tudományi Kar Mentálhigiéné Tanszék
sz.	lapszám
t.	tábla
Társ.	Társulat

KÉPEK FORRÁSJEGYZÉKE

Bujdosó Gyula tulajdona

Dr. Dobos László magángyűjteménye

https://www.google.hu/search?q=frajka+f%C3%A9lix+atya&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj-8_fq_IXgAhWJlAKHaJuCZAQ_AUIDigB&biw=1440&bih=746

Ferences Könyvtár (1024 Budapest, Margit krt. 23.)

Dr. Suba György családi fényképei

Nagyboldogasszony Főplébánia irattára

Sáros András Miklós rajza a ferences rendházról a 16. oldalon.

Nagy Tamás felvétele a Porciunkula kápolnáról

Sáros László DLA felvétele a ferences templomról 30. oldalon.

Suba Györgyné: Isten Országának munkásai

Sáros András: Jászberény műemlékei

Zárdától a katolikus iskoláig

Jászberény katolikus élete

Jászberényi Ferences templom XV. sz.:

https://www.google.hu/search?q=j%C3%A1szber%C3%A9ny+ferences+bar%C3%A1tok+temploma&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEWj6-MyyjpzeAhWDmbQKHfAbBQIQ_AUIDigB&biw=1428&bih=739#img-rc=FViNN-hHO79KIM:

Dr. Szakos Gyula:

https://www.google.hu/search?q=Dr.+Szakos+Gyula&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEWj82bnK46HeAhWQZFAKHRguCmsQ_AUIDigB&biw=1428&bih=739

Dr. Czapik Gyula:

https://www.google.hu/search?q=Czapik+Gyula+egri+%C3%A9rsek&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=tiJbGjiFgP5UQM%253A%252CSAKwGsDTabpQcM%252C%252Fg%252F120rs1kr&usg=AI4_-kQyFPyy1Pq2MrlqMioJl-GJ-DGEuaA&sa=X&ved=2ahUKEwiDl_qe6-jgAhUDi8MKHU39DgQQ_B0wEnoE-CAYQEA#img-rc=tiJbGjiFgP5UQM:

Virányi Ottó:

<https://www.google.hu/search?q=vir%C3%A1ny+ott%C3%B3+sp&sa=X&biw=1428&b>

Faddy Ágoston Othmár:

<https://www.google.hu/search?q=faddy+ágoston+othmár&source=lnms&tbm=isch&sa=>

SUMMARY

The reader holds a copy of the „*Isten Országának munkásai Jászberényben*” (*Servants of God's Country in Jászberény*). After 5 years of research, this work is dedicated to introducing the history of the Franciscan order in the town of Jászberény, Hungary, from the beginning until 1950, as well as the Friars' duties and biographies based on Tabulas and directories between 1819 and 1950.

The Franciscan arrived in Hungary at the beginning of the 13th century and they immediately started to look for their place and tasks to do through which they could serve both God and his followers. The order played a great role in the integration of the Jász minority. They were wandering with these nomadic people who eventually settled down in Hungary, while they also kept on spreading the Gospels. The order remained friends with the Jász minority throughout history. During the Ottoman occupation, only the Franciscans were allowed to enter the invaded territories to comfort and encourage the people living there. They did not abandon the people in later centuries either. The Franciscans taught in schools, took over and helped out in different parishes, celebrated masses, listened to parishioners' confessions as well as organized retreats and short missions.

How the Merciful Sisters of Szatmár settled in Jászberény is also part of this research, including descriptions of their daily life and duties in the 19th and 20th centuries. In the past couple of hundred years, almost every society banished the discussion about women's education to the periphery. By studying the schools' yearbooks we can see what a devoted job the Sisters had done in order to teach young girls from Jászberény and other nearby settlements. After a rather difficult beginning, their hard work proved to be fruitful even in the direst circumstances.

The reader also can learn about how the Franciscan Sisters of the Poor settled down in the area, the members' biographies and work. At the beginning of the last century, the number of beggars on the streets increased, impoverishment became more and more severe by the day to which Hungarian towns' social network was not equipped or prepared enough to handle. Supported by the Franciscan Friar Oswald Oslay the Sisters took this burden upon themselves and sought out those in need to explore what people were really short of. By using the knowledge gained the Sisters tried to provide the most adequate help in their power.

This work also introduces some Pious and Benedictine Friars born in Jászberény. The book also presents the reader with numerous photos related to the topic and indexes.

The biographies of the featured Friars are not always of the same length. This is especially true about the two martyrs Szaléz Kiss and Kristóf Kovács. The descriptions of their lives are parts of a much larger work and were not originally written for this book.

Unfortunately, the devoted work of the order came somewhat to an end with World War II and the dictatorship following that in Hungary, when the government tried to minimize the Friars impact on society as much as possible. In order to do so, they used every available tool at hand: false accusations, threats, torture and even murder.

The research gives only a cursory summary of what happened to the Franciscan monastery and parish after these events. To explore that part of history would require much more time and would also deserve its own individual study written about it.

Jászberény on January 1st, 2018

fr. Kamill Varga OFM

HELYNÉVMUTATÓ

A

Abádszalók 172
 Abony 103
 Ada 129
 Alattán 26, 126, 210,
 Albertirsa 108, 199
 Alexandria 76
 Allentown 266, 272
 Almáskamarás 142
 Alsóbagod 238
 Alsószentgyörgy 27
 Aparhant 184
 Aszód 167

B

Bács 154
 Bácsbokod 183, 188
 Bácsbokod 188
 Bács-Topolya, 169, 239
 Bágy 141
 Baja 18, 135, 140, 141, 142, 146,
 148, 150, 152, 154, 155, 157,
 158, 160, 164, 165, 166, 177,
 178, 179,
 185, 187, 191, 231, 329
 Bakbánya 211
 Bakonybél 36, 152
 Balassagyarmat 239, 240
 Bánóc 112
 Baracska 153
 Barcelona 186
 Bártfa 203
 Bátaszék 180
 Bátorkeszi 214
 Bécs 76, 182, 183, 242, 254
 békéscsaba 34
 Bél 159
 Bélabánya 97
 Berlau 181
 Berlin 153
 Bessenyő 219
 Beszterce 250
 Betlehem 156
 Bicske 137
 Bikalikk-Bányatelep 220
 Boba 124
 Boldog 197
 Boldva 134
 Boros-Berénke 87
 Bosna-Brod 163

Brassó 173
 Breznó 250
 Brüsszel 200
 Buda lásd Budapest
 Budafok lásd Budapest
 Budakeszi lásd Budapest
 Buda lásd Budapest
 Óbuda lásd Budapest
 Budapest-Erzsébetváros lásd Bu-
 dapest
 Budapest-Pasarét lásd Budapest
 Budapest-Rákoskeresztúr lásd Bu-
 dapest
 Budapest-Zugliget lásd Budapest
 Budapest 11, 15, 28, 31, 33, 76, 78,
 79, 112, 123, 139, 141, 142, 144,
 145, 146, 147, 148, 149, 150,
 152, 153, 154, 155, 156, 157,
 158, 159, 160, 161, 162, 163,
 164, 166, 167, 168, 169, 170,
 171, 172, 173, 174, 175, 177,
 178, 179, 180, 181, 182, 183,
 188, 189, 190, 192, 198, 199,
 200, 201, 205, 218, 220, 221,
 223, 226, 227, 230, 238, 239,
 240, 241, 242, 243, 244, 245,
 246, 247, 248, 250, 251, 252,
 253, 254, 259, 264, 266, 295,
 296, 297, 298, 300, 302, 306,
 307, 308, 309, 310, 312, 313, 333

Burton 157
 Busa 252

C

Carey-Ohio 266
 Carpona 101
 Carteret 154
 Cered 172, 197
 Chieri 254
 Chrismes 129
 Cibini 250
 Cinkota 107
 Cleveland 265

Cs

Csákgorbó 149
 Csáktornya 140
 Csantavér 125, 160
 Csány 104
 Csap 242

Csécse 130, 199
 Csengele 176
 Csépa 151
 Csíkszereda 41
 Csobád 222
 Csobánd 224
 Csongrád 141, 145, 148, 149, 156,
 158, 162, 175, 177, 178, 179, 181,
 182, 183, 196, 199, 226, 227,
 Csurgó 222

D

Dávod-Püspökpuszta 184
 Dax 202
 Debrecen 33, 78, 156, 157, 160,
 162, 166, 178, 186, 198, 199,
 248, 249, 250, 251,
 273, 274, 275, 276, 277, 279, 326,
 327, 329
 Dejtár 152, 187
 Derékegyháza 92
 DeWitt 153, 157, 187
 Diósberény 175
 Diósgyőr 239, 240, 243, 244, 245, 246
 Diósvizlő 169
 Dóczy-Fürész 214
 Dömös 89
 Drégelypalánk 179
 Drottinghelm 273
 Dunaföldvár 140, 142, 143, 147,
 151, 152, 154, 155, 157, 159,
 168, 174, 178, 189, 257
 Dunakömlőd 168
 Dunaújváros 155
 Dúzs 175

E, É

Eger 18, 77, 82, 83, 84, 85, 86, 87,
 88, 89, 90, 91, 95, 96, 98, 100,
 101, 102, 103, 104, 105, 106, 108,
 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115,
 117, 118, 119, 120, 121, 122, 124,
 125, 127, 128, 129, 136, 137, 138,
 139, 144, 145, 146, 147, 148, 150,
 152, 153, 154, 156, 165, 166, 167,
 170, 171, 172, 173, 181, 182, 183,
 184, 185, 187, 188, 189, 195, 196,
 197, 207, 231, 234, 238, 242, 245,
 247, 251, 253, 254, 259, 271, 285,
 311, 322,

Egyházasharaszti 147
 Elek 180, 238
 Endrefalva 91, 257
 Enyicke 212
 Eresi 147
 Érd 254
 Erdőtelek 87
 Érsekújvár 107
 Esztergom 11, 144, 146, 147, 155,
 156, 161, 180, 183, 184, 195,
 196, 200, 203, 211, 212, 213, 214,
 215, 216, 217, 218, 219, 220,
 221, 222, 223, 224, 225, 226,
 227, 228, 229, 230, 240, 241,

F

F.-Hricsó 118
 Farád 225
 Fegyvernek 85, 100
 Fegyvernek 85
 Fehérgyarmat 213
 Fehérpatak 87
 Felcsút 179
 Félegyháza lásd Kiskunfélegyháza
 Felmington 153
 Fény 220
 Fényszaru (Jászfényszaru) 26
 Firenze-Quaracchi 190
 Fiume 196
 Flint 190
 Formosa 225
 Fukiacung 142
 Fülek 77, 84, 85, 86, 87, 89, 91, 93,
 95, 96, 97, 98, 100, 102, 103, 104,
 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112,
 115, 118, 121, 125, 127, 129, 130,
 131, 134, 136, 156, 176, 190,
 191, 196, 228,
 Füleksávoly 189
 Füles 203
 Füzesabony 84

G, Gy

Galgóc 76, 112, 113, 116, 131
 Gecsehely 225
 Gordisa 145, 147
 Gödreszentmárton 191
 Grác 253
 Gries am Brenner 254
 Gumpendorf 203
 Gy. Kozsuba 296
 Gyékényes 313
 Gyoma 226
 Gyón 36

Gyöngyös 11, 30, 76, 77, 79, 82,
 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91,
 95, 98, 99, 101, 102, 103, 104,
 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111,
 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118,
 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125,
 126, 127, 128, 129, 130, 131,
 132, 134, 135, 136, 138, 143,
 144, 146, 147, 148, 149, 150,
 151, 152, 153, 154, 155, 157,
 158, 159, 162, 164, 165, 166,
 167, 168, 169, 170, 171, 173,
 174, 175, 176, 177, 178, 179,
 180, 181, 182, 183, 184, 185,
 186, 187, 188, 189, 190, 191,
 192, 193, 195, 196, 197, 200,
 201, 231, 235, 240, 241, 253,
 254, 258, 260, 279, 282, 283,
 285, 286, 287, 288, 291, 293,
 285, 286, 287, 288, 291, 293,
 305, 306, 307, 308, 309, 310, 333
 Gyöngyöshalász 90, 113
 Gyöngyösoroszi 84, 282
 Gyöngyöspata 297
 Gyöngyöspüski 84, 135, 136
 Gyöngyöstarján 282
 Győr 11, 156, 216, 219, 223, 239,
 241, 244, 252, 253
 Győr-Szabadhegy 211
 Györszentmárton 214, 218
 Györsziget 203, 223
 Gyula 245, 247
 Gyulafehérvár 253

H

Halász 92, 93
 Haraszti 223
 Hatvan 30, 148, 150, 152, 160, 168,
 169, 170, 172, 173, 174, 178,
 183, 188, 195, 198, 199, 242,
 245, 285, 287, 294, 297, 298,
 305, 307, 309, 333,
 Hejce 36, 215, 216, 218, 221, 223
 Heves 120, 181, 289,
 Hévíz 36, 177, 248
 Hort 95, 150
 Hosszúfalu 132

I

Illésháza 134
 Imény 184
 Indija 313, 332
 Istvánhuta 221

J

Jankib 141
 Jánoshalma 161, 175, 176, 188
 Jánoshida 36, 210
 Járdánháza 167
 Jászsószentgyörgy 130
 Jászapáti 18
 Jászárokszállás 76, 99, 104, 182,
 222, 223, 224, 229
 Jászboldogháza 200
 Jászdózsa 185, 226
 Jászfelsőszentgyörgy 210
 Jászfényszaru 210
 Jászkáóhalma 26, 210, 227, 235,
 236, 246
 Jászkarajenő 199
 Jászládány 27, 150, 230
 Jászóújfalu 217
 Jászszentandrás 26, 183, 228
 Jásztelek 26
 Jaszvásár 11
 Javasz 311
 Jeruzsálem 33, 76, 79, 141
 Joppe 76

K

Kácsfalu 197
 Kalocsa 113, 162, 191, 192, 254,
 Kalyaván 109
 Kanizsa 251
 Kaplony 82, 83, 86, 87, 89, 90, 91,
 95, 96, 97, 99, 101, 102, 103, 108,
 110, 111, 115, 117, 118, 121, 123,
 127, 128, 130, 131, 134, 143
 Káptalanfa 161
 Karancslapujtő 172
 Karcfalva 139
 Kassa 159, 173, 182, 186, 190, 196,
 198, 214, 254, 325, 326
 Kászon-Feltíz 216
 Kecskemét 15, 25, 27, 76, 77, 82,
 83, 84, 85, 86, 87, 89, 91, 92, 93,
 95, 96, 97, 98, 99, 100, 103, 104,
 105, 106, 107, 109, 110, 111, 112,
 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120,
 121, 122, 123, 124, 125, 126,
 127, 128, 130, 132, 134, 135,
 136, 138, 140, 141, 142, 145,
 147, 149, 150, 153, 164, 166,
 172, 1174, 178, 181, 182, 189,
 194, 239, 243, 244, 248, 249,
 250, 251, 252, 333
 Kemenhőgyész 195
 Kerecsend 150

Kerekegyháza 187
Kérsemjén 160
Kisberza 174
Kisharsány 145
Kishartyán 147
Kisigmánd 223
Kiskanizsa 33
Kiskunfélegyháza 89, 104, 125,
140, 141, 239, 240, 241, 242
Kiskunhalas 155
Kispest, lásd Budapest
Kistapolca 144, 145
Kisterenye 171
Kisvárdá 172, 238
Kóka 84, 97
Kolozsvár 204, 250, 251, 253, 252
Korompa 115
Korpona 83
Kosd 135
Kozárhegy 179
Körmend 85, 101
Kőszárhegy 179
Kőszeg 33

L

La Havre 265
Lajosmizse 27
Lansingen 158
Láposbánya 212
Leleden 95
Lengsüitan 142
Lensingen 153
Léva 77, 120, 213, 216, 221, 250,
251,
Lipova 221
Liszaon 273
Lowani 147
Lócse 228
Lőrincskáta 30
Lucsna 98
Ludány 231, 234, 238, 239, 241,
245, 247,

M

Madaras 185
Magyaróvár 203
Magyarpolány 246
Makó 180, 238, 243, 245
Máramarossziget 203, 215, 248, 250
Marcali 195
Maria Theresiopolitanus 110, 115,
126, 140
Máriagyűd 28, 140, 143, 157, 160,
161, 168, 171, 175, 259

Máriakéménd 184
Márianosztra 163
Máriaradna 141, 148, 257
Markaz 197
Markotabögde 227
Maronyos 127
Marseille 202
Martfűpuszta 210
Máslak 142
Mátraballa 298
Mátraháza 171, 200
Mátraverebély 143
Mátraverebély-Szentkút 134, 139,
153, 157, 159, 160, 180, 182, 187
Matty 145
Matty 145
Medgyes 249
Medvezugorszk (Medvezseg-
orszk) 309
Mélykút 221
Mersevát 165
Mezőhegyes 143
Mezőkövesd 152, 196
Mezőlak 158
Milkó 11
Milwaukee 156
Miskolc 41, 137, 143, 155, 157,
158, 164, 172, 177, 182, 191,
203, 224, 227, 238
Mokrin 173
Moldva 11
Montreal 265
Mórahalom 198
Mordovia 311
Mosonmagyaróvár 248, 249
Munkács 104, 203

N, Ny

Nagyárpád 168
Nagyatád 33, 333
Nagybánya 216, 239
Nagyhalász 154
Nagyharsány 144
Nagykanizsa 250
Nagykanizsa 33
Nagykároly 220, 249, 250, 251
Nagykátá 30
Nagykőrös 194
Nagymajtény 180
Nagymányok 185
Nagyréde 298
Nagyszombat 253, 243
Nagyszőlős 77, 83, 85, 87, 89, 90,
92, 96, 98, 101, 102, 104, 106,
115, 117, 128, 140
Nagytótfalu 145

Nagyvárad 203, 274, 327
Nagyvenyim 241, 243
Nemespátró 88
Németszentmihály 217
Neuw Brunswick 141, 151, 153,
156, 165, 264, 265, 266, 267, 281
New York 164, 165, 167, 190, 264,
266
Nézsá 139, 147, 155, 170, 171
Nógrádmegyer 85, 100
Noll Fort 265
Nyíregyháza 144, 145, 150, 152,
154, 160, 162, 181, 185
Nyitra 248, 249, 250, 251
Nyúlfa 166

O, Ó, Ö

Óbecse 153
Ófalu 147
Olsi 212
Oravicza 137
Oroszlámos 215
Ostoros 85
Oszada 101
Öregcsertő 191, 192

P

Pannonhalma 140, 145, 150, 152,
156, 159, 165, 168, 170, 172,
174, 179, 185, 197, 227, 230, 253
Paoking 141, 154, 219
Pápa 103, 188
Parád 88
Párizs 202
Pasarét 181
Pásztó 87
Pátroha 158
Pavia 114
Pécel 157
Pécs 18, 33, 36, 136, 140, 141, 142,
144, 145, 146, 148, 151, 152,
153, 154, 155, 156, 157, 188,
160, 161, 164, 166, 167, 168,
169, 170, 172, 174, 175, 180,
182, 184, 185, 186, 188, 191, 192,
194, 196, 197, 198, 240, 243,
257, 259, 319, 325, 329, 332
Pécska 112
Pekelnik 136
Péliföldszentkereszt 34
Pered 190
Péterfa 169
Péterrév 145, 185
Pétervására 107

Petőmihályfalva 243
 Petrovoszel 112
 Piliscsaba 34, 36
 Pilisvörösvár 179
 Pilisszentkereszt 179
 Pinkafő 203
 Plotey 187
 Podolin 250
 Pola 153
 Polgár 174
 Portage 265
 Potyma 310, 311, 312
 Potyond 135
 Pozsony 11, 76, 212, 213, 254
 Pozsony 76
 Pöstyénpuszta 257
 Privigye 139, 249, 250, 251
 Pusztagyenda 180
 Pusztamizse 210
 Pusztamonostor 210
 Putnok 172
 Püspökhatvan 131
 Püspökladány 157
 Püspöklak 184
 Püspökszentlászló 36, 222

R

Radna 18
 Ragály 172
 Rajec 105
 Rajec 119
 Rajec 84
 Rajec 88
 Rajec 96
 Rakamaz 184
 Rákóczipfalva 225
 Rákospalota lásd Budapest
 Ranquine 202
 Rarita 269
 Regöly 184
 Révfalva 102
 Rimóc 155
 Roebling (Roeblingen, Röbling am See) 154, 158, 186, 187
 Róma 33, 76, 92, 146, 165, 172, 190, 325
 Romuli 227
 Rosenberg (Rózsahegy) 250, 251
 Rovna 110
 Rózsaszentmárton 31, 83, 84, 86, 90, 95, 98, 100, 101, 104, 105, 106, 107, 130, 134, 160, 186, 187, 196, 213, 215, 221, 324
 Rozsnyó 98, 100, 101, 104, 105, 106, 107, 130, 134, 139, 160, 186, 187, 196, 203, 213, 221, 324

S

Saint-Léonard-de-Chaumes 202
 Sajóvárkony 154
 Salánk 283, 284, 297
 Salgótarján 33, 145, 146, 148, 150, 151, 152, 160, 166, 168, 172, 185, 187, 188, 189, 195, 198, 235, 241, 242, 264
 Sár 134
 Sárospatak 203, 211
 Sárretudvari 241
 Sashalom 244
 Sátoraljaújhely 203, 226, 239, 240, 243, 245, 250, 251
 Segesd 33
 Selmezbánya 215, 219
 Serényfalu 172
 Sidzina 129
 Siklós 140, 143, 144, 145, 147, 158, 177, 182, 185
 Siklósnagyfalu 145
 Simontornya 25, 130, 134, 136, 140, 143, 145, 152, 154, 160, 168, 178, 179, 181, 191,
 Sinhwa 141, 142, 167
 Solna 110
 Sopron 41, 33,
 Sopronkőhida 151
 Sout Bend 265
 South Norwalk 265, 266
 South River 270

Sz

Szabadka 82, 83, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 913, 96, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 113, 114, 117, 118, 119, 121, 123, 124, 125, 126, 129, 130, 131, 132, 135, 136, 144, 168, 169
 Szajol 229
 Szakácsi 219
 Szakolca 98, 107, 114, 115, 131,
 Szarajevó 21, 22
 Szatmár, Szatmár-Németi, Szatmárnémeti 18, 142, 203, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 229, 230, 254,
 Szebény 144
 Szécsény 33, 76, 77, 82, 83, 86, 87, 89, 90, 91, 92, 96, 99, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 111, 114, 115, 116, 118, 119, 121, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 140, 141, 142, 144, 147, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 201, 214, 240, 245, 246, 247, 316, 317, 319
 Szeged, Szeged-Alsóváros 27, 77, 83, 84, 87, 88, 89, 91, 95, 97, 98, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 111, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 137, 138, 139, 140, 143, 144, 147, 148, 149, 152, 154, 160, 166, 176, 178, 180, 181, 182, 183, 184, 188, 189, 191, 196, 198, 201, 228, 248, 254, 255, 259, 298, 307, 308, 311, 312,
 Szegvár 212
 Székelyudvarhely 213, 253,
 Székesfehérvár 36, 37, 179, 183, 215, 220, 223, 228, 229,
 Szekszárd 198
 Szekszárd 242
 Szenc 250
 Szentanna 249
 Szentbenedek 81
 Szentendre 163, 200
 Szentendre 200
 Szentföld 76
 Szentmártonkáta 224
 Szepes-Remete 213
 Szépfülöp 164
 Szigetcsép 179
 Szigetvár 144, 152, 155, 156, 158, 160, 172
 Szilágy 177
 Szilas 105
 Szinyérváralja (Szinérváralja) 90
 Sziptó 218
 Szob 34
 Szolnok 27, 30, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 93, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 134, 135, 137, 138, 139, 141, 144, 145, 148, 152, 154, 155, 156, 165, 166, 167, 168, 171, 175, 179, 181, 189, 196, 210, 231, 239, 241, 242
 Szombathely 141, 188, 201, 220, 239, 240, 244, 246, 247

Szomolnok 99
Szöke-Dénes (Szent Dénes) 135
Sztropkó 112

T

Tápiógyörgye 86, 102, 199, 229
Tápiószele 27
Tarcál 248
Tarnaméra 181
Tata 114, 133, 250, 297
Tatárszentgyörgy 182
Tata-Tóváros lásd. Tata
Temesvár 251
Terecske 125
Thurdossin 128
Tiszkürt 210
Tiszaluc 217
Tiszapüspöki 112
Tiszastűly 210
Tiszaújlak 90
Tokaj 227
Tokaj 248, 249
Topolya, lásd Bács-Topolya
Torna 187
Tornaalja 96
Tornyosnémeti 226
Tornyos-pusztá 145
Tószeg 190
Toulouse 202
Törökszentmiklós 166
Trencsén 253
Trenton 164
Trestena 130
Trevisó 105
Trieszt 76
Tripoly 173
Trstena 106
Trsztena 100
Tungnan 142

U, Ú

Uhta 311
Újkécske 148, 176
Újpest lásd Budapest
Újszász 27, 118, 210, 225
Újvidék 171, 177, 328, 333
Ungvár 203

V

Vác 27, 76, 82, 83, 84, 85, 86, 87,
88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97,
100, 101, 103, 104, 105, 106,

107, 110, 111, 113, 114, 115, 117,
119, 121, 125, 128, 129, 130, 131,
134, 135, 136, 137, 142, 143,
144, 146, 147, 151, 152, 155,
156, 158, 163, 164, 172, 175,
178, 180, 196, 199, 220, 224,
246, 248, 249, 251, 251

Vágbeszterce 99
Vállaj 159, 160, 196
Valp 195
Vámszőlőhegy 181
Várallya 90, 108
Várpalota 212
Vas-Alja 102
Vásárút 119
Vatta 178
Vechta 3
Velence 76, 77
Vencsellő 222
Verestorony 168
Verőce 215, 220, 229, 225,
Verőcemaros 36, 225
Vértesboglár 197, 309
Veszprém 195, 234, 238, 240, 243,
246, 247, 248, 250, 251, 308
Vetuloz 103
Visznek 282
Vörösvár 137

W

Washington 165, 156
Wayne 265
Welland 265
Winnipeg 186
Woodbridge 264
Wratislawiac 181

Y

Youngstown 157, 265

Z

Zágráb 191
Zákányszék 180
Zalabesnyő 184
Zalaegerszeg 201
Zsolna 99

NÉVMUTATÓ

I. Kelemen pápa 12
 II. József 27
 II. Lipót 15
 III. Honorzus (Honoriusz) 26
 III. Miklós pápa 12
 IV. Béla 11, 12
 IV. László 12
 IV. Sixtus pápa 13
 V. Piusz 26
 IX. Bonifác pápa 12
 XI. Piusz 261
 XII. Kelemen 202
 XII. Piusz pápa 29
 XIII. Leó 18, 202

A, Á

Aczél Leo 293
 Ács Bonaventura **80**
 Ádám Evariszt 317
 Ádám Gábor 176
 Ádám József Arkangyal 67, **176**, 318
 Adonyi Bertrand 69
 Adonyi Bertrand 70
 Adorján 12
 Agapitus Marius 324
 Ágó Mária 171
 Ágotai Ferenc 314
 Ahsbasch Szaléz 319
 Alberti Pacifik **112**
 Alberti Pacifik 45
 Alberti Pacifik 48
 Alfred Pucher 39
 Almási Mária 194
 Ambultan fia Chareth
 Amrus Pál SJ. 41
 Amuldus Tonigold 324
 Andaházi Kasnya Béla 288
 Anderkó Bonesus 71
 Andorkó Albert Bonozusz **196**
 Andorkó Bonusus 70
 Angelo Brusco dr. 39
 Angelusz 320
 Angyal Géza 210
 Antal Imre 65, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 319
 Antal József 286, 287, 297, 305
 Antal József Lajos 285, 294, 297, 302
 Antal Józsefné 38
 Antal Julianna 182
 Antal Lajos 285, 304, 305
 Anton Gots 39

Aranyos Zsigmond 27
 Arpan 12
 Árvai Agnellus 325
 Árvay Rajmund **92**
 Asztalos János 35
 Attila, Béla és Frigyes 295
 Auerweck/Tolnai István Agapit 67, **180**, 318
 Auerweck Ádám 180

B

B. István 296
 Babos Mihály 238
 Babos Rozália M. Benigna 237, **238**
 Bajúsz Béda 70, 71, 72
 Bajza Irén 223
 Bakinszki Margit 224
 Bakki Anna M. Fides **223**
 Bakki János 223
 Bakó Apollónia 225
 Bakodi András 21, 22, 61
 Bakodi József András **135**
 Bakos Antal 314
 Bakos Ilona Gonzága **247**
 Bakos Irma 242
 Bakos Kalliszt 63, **160**, 161
 Bakos Mihály 161
 Bakos Sándor 247
 Bakovich Márk 47
 Balázs Katalin 198
 Baligai/Baligay Kázmér 43, **92**
 Bálint Remig 68
 Bálint Antal Remig 67, **191**
 Bálint Donulusz 46, **120**
 Bálint István 57
 Bálint Karolin 216
 Bálint Mihály Xavér 60, 61, **124**
 Balla János **248**
 Ballai Károly Demeter 58, **118**
 Balog Erzsébet Assiola **225**
 Balog József 225
 Balogh Emánuel 75
 Balogh Sándor 199
 Balogh Sándor Emmánuel 75, **199**
 Balta József 220
 Balta Lujza M. Lidoca **220**
 Bámlí Erzsébet 219
 Bánás László dr. 275, 276, 278, 279, 327, 328,
 Bandek Terézia 155
 Baner Terézia 152
 Bangha Béla 259

Bánhegyi Flaviusz 67, 68
 Bánki Vilmos 35, 37
 Bánkúti Szaléz 293
 Bánkúty Ferenc 285, 293
 Barabás József 41
 Baranyi Amália 230
 Baranyi Pál **253**
 Barát Ferenc 27
 Baráth Kálmán 226
 Baráth Lőrinc **114**
 Baráth Lőrinc 53, 54,
 Baráth Mária 213
 Baráth Mária M. Michaela **226**
 Baráth Rozália 170
 Bardóczy Rozália 297
 Barinkai Dorottya 14
 Barkovics Henrik **105**
 Barkovics Henrik 43, 46, **88**
 Barna István 170
 Bartalkovics Béla 203, 204, 206
 Bártfai Kálmán 54, 56, 57, 83, **107**
 Bartos Zakariás 44, 45, **84**
 Bartsay Kálmány 43
 Bata István 295
 Bata Julianna 201
 Bátki Vilmos 46, 49, **110**
 Bátorfi 277
 Bauer (Miklós) 299
 Baumgartner János 217
 Baumgartner Mária Fidélia **217**
 Bede Béla 65, 66, 67, **174**
 Bedők Didák 321
 Bedross Mária Gaudentia 207
 Behő Júlia 240
 Bélydy Levente 178
 Beleznay Gizella M. Dominika **224**
 Beleznay János 167
 Beleznay János Bonifác **167**
 Beleznay József 224
 Beleznay Julianna M. Arnolda **224**
 Bella Franciska 213
 Bello Leonardus 192
 Bellus Gyula 219
 Bellus Ilona Marietta 207, **219**
 Bender Nikász 317
 Bendő Mária 185
 Benedek Mária 212
 Béniss Dezső 49, **94**
 Benke László 35
 Benvenut 265
 Benyovszky Teréz 164
 Beőte Mihály **80**
 Berczik Zsuzsanna 212
 Beregfy Károly 279

Berényi Illés 294, 295, 297, 302, 305
 Berényi János **254**
 Berényi Simon **93**
 Béres György 297, 302, 304, 306
 Bergits Honos 66
 Bergmann Béda 65, 66, **171**
 Berki Rupert 70, 71
 Bernát György 222
 Bernát Katalin Emerána **222**
 Bernát Rózsa 183
 Bertalan György 314
 Beszenszky Dániel 212
 Beszenszky Johanna Beata **212**
 Besenyi Erzsébet 229
 Besze Vince **80**
 Besztercezy Margit 174
 Bicskei Aport 19
 Bicskei Lajos 198
 Bicskei Tibor Aport **198**
 Bíró Benedek 271
 Bíró Dezső Jusztin **175**
 Bíró Ilona M. Andrea 232, 237, **242**
 Bíró István 175
 Bíró Jusztin 65
 Bíró Lőrinc 265
 Bíró Márton 242
 Blachó Lszák 46, **107**
 Bódi Ilona 234
 Bódics Teréz M. Clementina **229**
 Bódis Alajos 229
 Bódis Balázs 223
 Bódis Terézia M. Tekla **223**
 Bodnár László 286, 294, 295, 296, 302, 304, 306
 Bodnár László Pál 296
 Bodó Norbert **80**
 Bodrogi Tamás 68
 Boehm Konrád **81**
 Bognár Antal 216
 Bognár Erzsébet 160
 Bognár István 27
 Bognár János 60
 Bognár János Márk **129**
 Bognár József 36
 Bognár Mária Remédia **216**
 Bognár Mihály János **135**
 Bognár Tádé **81**
 Bokor András Gedeon 46, 48, **113**
 Boldog Duns Scotus János 20
 Bollók Eszter 227
 Bona Mihály Ivó **170**
 Borbély Bertinus 76, **198**
 Borbély József 198
 Borics fejedelem 11
 Borics Sándor 316
 Boros Erzsébet M. Ermelinda **223**
 Boros János 34, 223
 Boros Pál 306

Boros Tamás 48, 49
 Borosi Kálmán 294, 298, 302, 304, 306
 Borosi László 307
 Boross Tamás **85**
 Bóróti Szilveszter 44, 81
 Bóróti Szilveszter **81**
 Borsody Péter 212
 Borsody Scholastika Elisabeth (Erzsébet) **212**
 Borsy Engelbert 30
 Borz József 219
 Borz Margit Lerina 207, **219**
 Boskó Sándor Fauszt 58, **136**
 Bóta Bernard 51, 55, 56,
 Bóta Ferenc Bernardin 45, 51, 52, 53, 54, 55, 57, **121**
 Bóta Ibolya 314
 Bóta Istvánné Hortyáni Mária 314
 Bóta Marcella 186, 314
 Bóta Mihály 314
 Bozsik Erzsébet 199
 Böhm Károly 271
 Branczik Rókus 48, **94**
 Braznyák János 314
 Bront Miklós 314
 Bruck Angelusz 64, **164**
 Buczkó Atanáz 71, 72
 Bugyi Emmánuel 185
 Bugyi István Leovigild 68, **185**
 Bugyi Terézia 171
 Bujdosó Borbála M. Bernadett **240**
 Bujdosó Gizella 232
 Bujdosó Ilona M. Krisztina **246**
 Bujdosó Irén M. Gizella **242**
 Bujdosó József 69
 Bujdosó Júlia Mária Georgina **243**
 Bujdosó Kalliszt 321
 Bujdosó László 240, 242, 243, 244, 246
 Bujdosó M. Joachina **244**
 Buócz Kelemen 65
 Burics Lénárd 55, 56, **133**
 Burits Terézia 164
 Bús Erzsébet M. Cehiana **229**
 Bús István 229

C

Carleone János 16
 Chakan fia András 12
 Chamaz fia Péter 12
 Chilko Benjamin 52
 Chilkó Géza 240
 Chilko József Benjamin **108**
 Chilkó Julianna M. Zsuzsanna 237, **240**

Christoforus Kovács 324
 Czapanszky/Bánhegyi Ödön Flavius **181**
 Czapianszky Edmund 181
 Czapik Gyula dr. 32, 36
 Czapp Erzsébet Corona **211**
 Czapp István 211
 Czéna Krizogónusz 70, 71
 Czétényi Anscharus 67
 Czétényi János 186
 Czétényi János Oszkár, 65, 66, **186**
 Czibulka Kristóf 44, **88**
 Czigány Mihály dr. 235
 Czikkely Bonaventura 43
 Czikkely/Czikkel Bonaventura 43, **81**
 Cziráki Magdolna Felicissima **226**
 Cziráki Sándor 226
 Czironyi Mária Tiburtia **211**
 Czironyi Maximilán 211

Cs

Csajka Mária 179
 Csák Amália 224
 Csakurda Amália 311
 Csáky Terézia 151
 Csantavéri Patriciusz 74
 Császár-Pulyi Julianna 197
 Csécsei Barbara 186
 Cseh Kasztus 317, 321
 Cséki Sándor 36
 Csépany József 292
 Csepela György 219
 Csepela Katalin M Loyola **219**
 Cseri Flórián 46, **95**
 Cseri Veronika 223
 Csernoch János 256
 Csértő Antal Jakab 69, 70, 71, 72, 75, 76, **194**
 Csértő Lajos 194
 Csigaváry Julianna 181
 Csikány Károly 43
 Csikány Károly 43, **82**
 Csillik Erzsébet M. Hermina **229**
 Csillik László 230
 Csillik Rozi M. Salviana **230**
 Csillik Sándor 229
 Csima Ignác 44, **82**
 Cszimadia József 179
 Cszimadia József Keresztély 65, 66, 67, 71, 73, **179**
 Cszimáz István 41
 Csohány Szilvánusz 317
 Csókási Katona Bertalan 63, **155**
 Csoltisz/Csoltész/Soltész Nárcis, 19, 48, **95**

Csomán Borbála 220
 Csomor Sándor Antal 58, **115**
 Csonka Czirinusz 69
 Csonka Ferenc 191
 Csonka Imre Kürinusz **190**
 Csonka János 35
 Csontos Anszgár 70
 Csontos Oszkár 71, 72, 193, 276
 Csontos Teréz 223
 Csordás István 32
 Csóri András Gábor 61, **135**
 Csóri Gábor 21
 Csörgi István 41
 Csuka Anna 224
 Csuka Viktória 222

D

Dallos János Dioméd 74, 75, **144**, 325
 Dám Antal Ince 30, 63, 64, 67, **163**,
 319, 320, 321,
 Damján 258, 259
 Dán István 220
 Dán Mária Fidentia **220**
 Dánássy Oszkár 295
 Darvai Elek 18
 Darvas József 36
 Davcsik Tamás 47
 Davcsik/Davtsik Tamás 47, **101**
 Deák András Menyhért **248**
 Deics György 46
 Deics/Daits György 46, **95**
 Dékány Menyhért Ice 58
 Dékány Menyhért Ince 58
 Dékány Menyhért Ince 58, **134**
 Demkó Máté
 Demkó Máté 42
 Demkó Máté 42, 43, **92**
 Demkó Máté 43
 Déri 23
 Derzsi Mihály Ádám 58
 Detsi Medárd 45
 Détsy Mihály 35
 Dietsi Medárd **81**
 Dobai Katalin 214
 Dobi István 291
 Dobos László dr. 62
 Dobosi/Dobossy Malakiás 45, 47, **104**
 Domokos Elek Rafael **123**
 Domokos Pacific 55
 Domokos Pacifik 50, 54, 55, **133**
 Donát László 52
 Dormán Mária 243
 Dorotich Szilveszter 44, **91**
 Dósa Gergely 27
 Dósa János 295
 Dömötör Longinus 325

Drobina Cirill 317
 Dubecz József 43
 Dubecz József 43, **89**
 Duchon Károly 212
 Duchon Mária Antonia **212**
 Dudás Anna 170, 244
 Dudás Erzsébet M. Kléta **124**
 Dudás István 224, 245
 Dudás Jakab 44
 Dudás Jakab 44, **84**
 Dudás Jolán Tharsitia **224**
 Duns Scotus János 20, 319, 320

E, É

Eckhard Márton **80**
 Édenhoffer Mária 243
 Egerszegi Celián 70
 Egry Gyula 314
 Éhmann Erzsébet M. Eustólia **230**
 Éhmann Ferenc 230
 Eicher Béla Efrém 64, **159**
 Éliássy Béla Keresztelő János 58,
141
 Eller György Engelbert 63, 64, 68,
 69, 70, 71, **169**
 Énekes 20
 Eördögh József 73, 314
 Erdélyi Imre 214
 Erdélyi Margit Eusztella 207, **214**
 Erdélyi Mária Estella 207
 Erdődy Sándor 316
 Erdőmegi Valentin 49
 Erdőmegi Valentin 49, **94**
 Erdős András 21, 207
 Erdős Apolinár 142
 Erki István 151
 Erki Mihály Manszvét **151**

F

Fabanai, Fabanay Balázs 45, 46, 47,
105
 Faber Damján 46
 Faber Damján 46, **95**
 Fabri/Fábri/Fábry Lukács 44, **87**
 Faddy Ágoston Othmár/Ottmar 28,
 65, 66, **161**, 162, 163, 279, 327,
 339
 Faddy Mihály 161
 Fallenbüchl Ferenc dr. 30
 Faludy György 220
 Faludy Margit Adorjána **220**
 Farkas Erzsébet M. Paula **222**
 Farkas Fülöp 53, **124**
 Farkas Fülöp id. 52
 Farkas Imre Jozafát **178**
 Farkas István 236
 Farkas István Vince **138**
 Farkas Josefa 65, 66, 302
 Farkas József 178
 Farkas József Pál 58, **134**
 Farkas Katalin Amália 310
 Farkas Máté 49, 50, 51, **104**
 Farkas Mátyás 207
 Farkas Medárd 47, 48, 49, 50, 51,
 52, 53, **109**
 Farkas Pál 57
 Farkas Sándor 222
 Farkas Vendel 43, 53, 55, **132**
 Farkas Vladimír 299
 Faulháber (Kamarás) Mihály 329
 Faulhaber Fauszt 68, 69, 70, 71
 Fazekas Ágoston 314
 Fazekas Anna M. Lukrécia 232,
 237, **240**
 Fazekas Béla 41
 Fazekas Károly 240
 Fecske Veronka 217
 Fegyveres Mária 215
 Fehér Damáz 63
 Fehér Endre 295, 297, 302
 Fehér Erzsébet M. Fábiana **245**
 Fehér József 245
 Fehér József András 58, **137**
 Fehér Mihály **147**
 Fehér Péter Damáz **147**
 Feisz Angelia 256
 Feisz István Angelusz 65, **140**
 Fejes Joachim 43, **88**
 Fekete Endrét 295
 Fekete Ferenc Kasszián 65, 66, 67,
 74, **154**, 319, 321, 325
 Fekete Pál 320
 Feldmann Franciska 211
 Fentzl Rupert **80**
 Fenyvesi Adél 188, 314
 Fenyvesy Flontiusz 68, 69, 70
 Ferenc Ferdinánd 21, 255
 Ferenc Vilmos dr. 20
 Ferencz Tibor dr 300, 301
 Ferenczi Gerhard 44, 45, 46, 48, 49,
 86, **102**
 Ferkó (Friedrich) József Vítusz 74,
173
 Figy Béla 264
 Filip István 223
 Filip Mária M. Villanova **223**
 Fillér László dr. 287, 288, 307
 Filó Sámuel 290, 291
 Fipip Urbán 324
 Firiczky János 314
 Fjedor Konsztinovics Chorjkov 283
 Fodor Ferenc dr. 14

Fogelsang András **80**
 Fogl Anna 185
 Főris Ferdinánd 48
 Főris/Foriss Ferdinánd 48, **103**
 Főzer Mária 241
 Földes Menyhért 35
 Földi Julianna 309
 Frajka Félix János **200**
 Frajka Fülöp 69
 Frajka István 200
 Franyó János Rajmund **248**
 Frech Ferenc Ottó 77, **150**
 Frey/Lugosi Lőrinc Félix 67, **179**, 318
 Fricrich Vítusz 73
 Fridrich Izidor 49, **94**
 Fridrich József 173
 Friedl Izabella 196
 Friedrich József Vítusz 73, **173**
 Friedvalszky Ferenc dr. 26, 232, 233, 234, 319
 Fritz Florus 321
 Furdek Teodor 51
 Furdek Tivadar (Teodor) 51, **106**
 Futó Dezső 288
 Futó Dezső 289, 290
 Fülöp Mártonné 41
 Fülöp pápai követ 12
 Fülöp Terézia 221
 Fütő Gergely
 Fütő János György/Gergely 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 319
 Füzér István Julián 68, 69, 70, 318

G

Gaal Franciska 158
 Gaál Gedeon 67
 Gaál Gedeon 68
 Gábel Rozália 220
 Gál/Gaál? László Gedeon **190**
 Gál János 190
 Galambos Imre 318
 Galambos Imre dr. 20, 64, 65, 66, 67, 318
 Galambos Mátyás Imre dr. 20, 64, 65, 66, 67, **146**, 318
 Gálfi Mária 227
 Galicz Töhötöm 259
 Galyás Ilona 311
 Ganiczki Péter 56, **131**
 Garallya György 42
 Garallya György 42, **92**
 Garallya Zeferin 46, **100**
 Gáspár István Vulmár 75, 76, 164, **318**
 Gáspár Joachim 48, **118**
 Gavrillo Princip 22, 255
 Gázó Máté 325

Gedrák Remig **93**
 Geegzan fia István 12
 Gelber Miklós 162
 Gerencsér István Tarcziciusz 63, **165**
 Gerencsér Tarcziciusz 63
 Gergely Adolf 314
 Gergely Gyula Gaudenc 63, 64, **156**
 Gergely István 37, 41
 Gerőcs Gáspár 76
 Glacz Viktor 48, **94**
 Golenkó Gallus 325
 Golgovszky Emma Inviolata 210, **219**
 Golgovszky Román 219
 Gólya András 216
 Gólya Róza Ernesztina **216**
 Gombóc Mihály 42, **92**
 Gonda Ciprián 51, 52, 53, **114**
 Goór János 181
 Goór Pál Geminiánusz 70, **181**
 Göcze Demeter **80**
 Görög Erzsébet Valentina **226**
 Görög Ferenc 226
 Gregor Fridrich András **138**
 Gressner, Gresner/Greschner Miklós 49, 50, 51, **109**
 Gréty Erzsébet Scolastica **227**
 Gréty István
 Grünner István Fidél 57, **134**
 Guba Bálint 182
 Guba Béla Genesiusz/Imre 68, **182**
 Guba Marcella 226
 Guba Viktória 229
 Gubica Ferenc Tamás 318
 Gubica Tamás 75
 Gubicza Ferenc Nereusz/Tamás 74, **182**, 318
 Gubicza István 182
 Gubisi Imre 226
 Gubisi Mária Jolandis **226**
 Gubul fia Demeter 12
 Gulyás András 35
 Gulyás Antal 230
 Gulyás István **251**
 Gulyás Mária M. Michelina **230**
 Gut Péter 185
 Guth/Nagymányoki Péter Gilbert 68, **185**
 Guzvány Memnon 321
 Güll Katalin 171

Gy

Gy. Kozsuba 296
 Gyárfás József Guidó/Győző/Viktor 67, 68, **189**
 Gyarmathy Ilona 174

Gyenes Vince 44, **86**
 Gyergyák Róza 225
 Gyetvai János dr. 206
 Györfly Ede 43, **88**
 György Anna 246
 Győri István Jusztin **184**
 Győri János 184
 Győri Jenő 50, **124**
 Győri Jusztin 65
 Győri/Győry Sándor Angelusz 56, 57, **130**
 Gyulai Illés dr. 71, 72
 Gyulai Illés dr. 72
 Gyulai László 287, 288
 Gyuris Erzsébetet 296
 Gyuris József 189
 Gyuris Mária 296
 Gyurkó Imre 43, 46, 48
 Gyurkó Kornél **80**
 Gyurkó Pál Imre **109**
 Gyurovics Anna 197

H

H. Jabbi 319
 Habsburg Ottó 293
 Hagyó-Kovács Gyula 36
 Hajder Anna 222
 Hajnal Zénó 313, 332, 333
 Hájoss István **249**
 Hák/Hán József **117**
 Halápi József Félix 63, **145**
 Halász Flavianusz 325
 Halász Piroska 151, 255
 Hám János 203
 Hamvas Endre dr. 36
 Hangya Henrik 68
 Hangya István 188
 Hangya Martin Henrik **188**
 Hanuszik Alajos Timóteus 58, **129**
 Hanyecz Hugó 329
 Harmath Mária 229
 Hartyáni Ibolya 314
 Haszár Norbert 46
 Hatser Ágoston
 Hauer Irene Hermine **211**
 Hauer Mihály 211
 Havasi József 238
 Havasi Róza M. Kamilla 237
 Havasi Róza M. Kamilla 237, **238**
 Hayes 264
 Heffenfelder (Hajdú) Anna Edilia **215**
 Heffenfelder János 215
 Hegedűs Erzsébet Maristella **218**
 Hegedűs Gizella M. Cassia **228**
 Hegedűs István 218

Hegedűs Kolos 28, 195
 Hegedűs Mária 220
 Hegedűs Sándor 228
 Hegyi András 57, **117**
 Hegyi Pál Emmánuel **250**
 Heinfart Márton 40
 Henrik, Gilbert 321
 Herman Hermenegild 19, 20
 Herman Mária 220
 Hernitz Rajmund 43, **88**
 Herr József Leó 63, **142**
 Hetényi Albert 15
 Hetényi Varga Károly 332
 Hevér Albert 239
 Hevér Julianna M. Angéla 237, **239**
 Hevesi Jolán 180
 Hideg Erzsébet 140
 Hidegkúti Sándor 41
 Hochdorfer Anna 217
 Hoffbauer József 42, **92**
 Hoffman Helma 197
 Hohenberg Zsófia 21
 Holi/Holly Pacifik 42, 46, **99**
 Hóman (Bálint) 11
 Hommonay Sámuel 43, **92**
 Homyak Domonkos 329
 Honann Fredrich 23
 Horti Ferenc 316
 Horti József 314
 Horvát Jusstusz 72
 Horváth Asztrik 65, 67
 Horváth Bonfilíusz 69
 Horváth Domonkos 321
 Horváth Ferenc 220
 Horváth Helibert 67, 318
 Horváth Honor 68
 Horváth Honorát 69, 70, 71
 Horváth József 165
 Horváth József Asztrik **165**
 Horváth Júlia 238
 Horváth Julianna Joachima **220**
 Horváth Jusstusz 71
 Horváth Lidvina M. Viktória **228**
 Horváth Péter **252**
 Horváth Sándor 153
 Horváth Sándor Heribert **153**
 Horváth Simonc 228
 Horváth Szeráf 42
 Horváth Szeráf 42, **83**
 Horváth Terézia 188
 Horváth Zsigmond dr. 321
 Hölisky Károly 218
 Hölisky Mária M. Angéla **218**
 Hudra Erzsébet 225
 Hudra János **251**
 Hudra Mária 171
 Hulin Teréz 221
 Hulyák Ambrus 47, **96**

Hummel Marina 219
 Husz Mária 184
 Huszár József 297, 302, 307
 Huszár Norbert 52, 53, **102**
 Huszár Teréz 221

I

Ibler Osváld **79**
 Igali Fábán 13, 27
 Iglói Ignác 71, 72
 Illés István 224
 Illés Margit M. Pulchéria **224**
 Imre Antal 70, 220
 Imre Borbála M. Franciska **220**
 Isky István 41
 Ivan Rukavina 329
 Ivancsics János Jusztin 54, 55, 56, 57, 58, **121**
 Ivancsics László Gottfrid **160**
 Ivándy Hermína 297
 Iváner Erzsébet 222
 Ivánfi János 260
 Ivánits Godfrid 66
 Ivanits Zsigmond **96**

J

Jankovics János 314
 Járás Mária 224
 Jarina Elezár 44, 45, **89**
 Járomi Erzsébet 247
 Jász-Berényi Gáspár **79**
 Jászberényi János **254**
 Jéczy Anzelm 43, **91**
 Jenei János id. 147
 Jenei János Jenő 32, 73, 74, 75, **147**, 148, 316
 Jeszenszki Xavér
 Jeszenszky Dudás Xavér Ferenc/
 Jeszenszki Ferenc Xavér 19, 45, 46, 49, 50, 51, **97**
 Jevgenij Boriszovics Muchin 283
 Jóbóru Magda 36
 Johannes Kohl 23
 Johannes Noipeckher 23
 Jójárt Fidél 42, 43, 44, 45, 46, 47, **140**
 Jonannes Jurich **93**
 Josif Borz Tito 329
 József Attila 235
 József nádor 19
 Józsy Ferenc 314
 Juhász Ágoston 64
 Juhász Gregus János 221
 Juhász Gregus Terézia Bonifácia **221**

Juhász Ilona 181
 Juhász István Ágoston **157**
 Juhász János Jób **178**
 Juhász József 178
 Juhász Norbert **80**
 Juhász-Nyitó Erzsébet 197, 228
 Juhász-Nyitó János 222
 Juhász-Nyitó Margit M. Alfonsa **222**
 Jurich János 47

K

K. György 295
 Kácsor Franciska 190
 Kádasi István Lőrinc 19, **199**
 Kähler Frigyes Bernát 303
 Kajlinger/Kajlinger Sándor 44, **87**
 Kakas/Péterfai István Hadrián/Andrián 65, 66, **169**
 Kakas István 169
 Kalhen fia Zaduk 12
 Kalinács András Márk **198**
 Kalinács Imre 198
 Kállay Bonaventura 68, 69, 70, 71
 Kálmán Baltazár 44
 Kálmán Celerin 70
 Kalmanczi Félix 47
 Kalmár/Kálmár/Kálmán János Boldizsár **90**
 Kalmár Baltazár 44
 Kalmár Özséb dr. 264, 265, 267, 321
 Kalniács András 19
 Kámán Celerin
 Kámán Emil Celerin 30, 69, 74, 75, **184**
 Kámán Zsigmond 184
 Kamarás Ferenc 220
 Kamarás Mihály 332
 Kamarás Róza Emmanuela **220**
 Kanizsai József 141
 Kanizsai-Nagy Sándor Márton/
 Marton 75, 76, **141**
 Kara Terézia 153
 Karácsony Sándor Aladár 19, 20, 63, 64, 65, 66, 117, **144**, 207, 321, 324
 Karácsonyi Mária 212
 Karádi Mária Doloris 207
 Karacsonovics/Krazsanovics/Kracsanovics Péter 85, 101
 Karcú Antal Arzén 50, **119**
 Kardos Mihály 47, **105**
 Kariin/Karlin Leontin 67, 318
 Károly Róbert 12
 Károlyi Ádám Bernát 62, 63, **142**, 311, 313, 332, 333,
 Károlyi Mihály 289
 Károsi Simon 47, **103**

- Kárpáti 20
 Kartali Flórián 57, **116**
 Kassai /Kassay Kázmér 295, 296, 302, 304, 307
 Kassai Antonin 218
 Kasza Domonkos 42, 43, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, **99**
 Kaszab Sándor 317
 Kátai Veronika 218
 Katics György 55, **133**
 Kauffmann Bálint Valentin 43, 44, 45, 46, **97**
 Kazy Libor 65
 Keceli-Mészáros András Albert **145**, 189
 Kecskés Sándor Donát 21, 22, 61, **131**
 Kékesi Klárusz 67, 68,
 Kele István dr. 27, 30, 32, 207, 232, 233, 235, 262, 263, 260, 319
 Kelemen Terézia 184
 Keller János Balázs **138**
 Keller Mária 196, 223
 Kelő Konrád 71
 Kemenes Antal dr 314
 Kemény Zsigmond 316
 Kengyera Alajos 47, **87**
 Kerekes Athanáz **79**
 Kereskényi Joákim **80**
 Keresztes János 221
 Keresztes Krescens 25
 Keresztes Mária Lucia 209, **221**
 Keresztúri Balázs 56, **133**
 Kéri István Xavér Ferenc 73, 148, **149**
 Kertész Gerváz 42, 43, **82**
 Kertész Kapisztrán 43, **92**
 Kertész Károly 22, 24
 Keskene fia Jakab 12
 Keverge fiainak 12
 Keyan fia Demeter 12
 Kiefer Szilvér 316
 Kieftyka Felícia 227
 Kilián Vendel 69, 70, 71, 72,
 Kindla Júlia 175
 Király Anaklét 325
 Király Angyél 216
 Király Antal 228
 Király György 295, 298, 302, 304, 307
 Király Ilona 191
 Király Kelemen 265, 278, 299
 Király Mária M. Modesta **228**
 Király Zoltán 308
 Kis/Kiss P. (Kispiroska) Terézia 242, 243, 244
 Kis Erzsébet M. Anasztázia **224**
 Kis Ferenc 224
 Kis Irén M. Borgia 237, **242**
 Kis Kalazanci József 67
 Kis Ludovik 73
 Kis Makárusz 67
 Kis Margit 176
 Kis Piroška 240, 246
 Kislinder Adél 239
 Kisnémet Demeter 245
 Kisnémet Ilona M. Judit **245**
 Kispál Vendel András 147
 Kiss Balázs 26
 Kiss Cecil 68, 69, 70, 71
 Kiss Endre 308
 Kiss Ernő 151, 255
 Kiss Erzsébet 155
 Kiss Ferenc 325
 Kiss Gábor 225
 Kiss György 242
 Kiss István 32, 76,
 Kiss István József 318
 Kiss István Kalazanti József **181**
 Kiss János 76, 196
 Kiss János Lajos **196**, 318
 Kiss József 318
 Kiss Julianna 298
 Kiss Kornél 72
 Kiss Lajos Makár 66, **185**
 Kiss László 33, 79
 Kiss László Szaléz 6, 10, 20, 28, 30, 67, 68, 69, 73, **151**, 162, 178, 195, 196, 207, 231, 232, 233, 235, **255**, 156, 260, 261, 262, 264, 270, 272, 274, 275, 276, 278, 285, 286, 287, 288, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 299, 300, 303, 305, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 214, 318, 319, 320, 327, 328, 332, 333, 341, 342
 Kiss Ludovik 67, 68, 69, 70, 74
 Kiss Malakiás 44, **81**
 Kiss Margit Veronika **225**
 Kiss Mátyás István 32, **76**, 78
 Kiss Mihály Adroán 181, **249**
 Kiss Mihály József 185
 Kiss Pál 35, 76, 79
 Kiss Pál Borgia Ferenc **136**
 Kiss Sándor 286, 295, 296, 304, 308
 Kiss Sándor 296
 Kiss Sándor ifj. 294, 296, 302
 Kisterenyi Béda 67
 Kiszely Anna 171
 Kizmann József 296
 Kizmann Ottó 287, 294, 295, 296, 302, 304, 308
 Klaniczay Tibor 76
 Klaniczay Tibor 78
 Kleckner Béla Placid 64, 65, **154**
 Kleckner József 154
 Klemm Teréz 238
 Klempermayer Protáz 318
 Klesnyák M. Anzelma 210
 Kletsánszki/Klecsánszky Madeszt 44, 45, **84**
 Klinner Apolinár 46, **120**
 Koch Róbert 270
 Kohajda Círusz 75, 76
 Koháry Sándor Henrik **158**
 Kollár Károly Kázmér 63, 64, **164**
 Koltai Imre 264
 Kolvek Gyula 199
 Komáromi Lénárd 42, 43, **92**
 Komáromy Terézia 161
 Koncz Anna 154
 Koncz Menyhért 205, 206, 207
 Koncz Pál **93**
 Kondor Anna 173
 Kongorác Mária 199
 Kónsz József Ambrus 58, 60, 61, **136**
 Kontuly Béla 177
 Kopasz Árpád 276, 327
 Kopasz Melchiades 69, 70, 71, 72
 Kopper Barbara 212
 Korány Gabriella M. Kotszka **217**
 Korber Ernő 315
 Korliszki Mária 213
 Kóros Béla **93**
 Koscs Ernestina Severina **214**
 Koscs János 214
 Koskó Erzsébet Cherubina **213**
 Koskó János 213
 Kossa István 288
 Koszka Gergely Endre **253**
 Koszorin Mária 216
 Kotán Mária Lucella **211**
 Kotán Mihály 211
 Kovács/Kováts Kristóf 10, 67, **186**, 275, 276, 277, 313, **314**, 318, 321, 326, 328, 329, 332, 333
 Kovács Ákos 55, 56, **131**
 Kovács Amál Ignácia **245**
 Kovács Anatoliusz/Anatóliusz 70, 71
 Kovács Aranka M. Hedvig 238
 Kovács Aranka M. Hedvig 238, **241**
 Kovács Barbara 196
 Kovács Benno 321
 Kovács Christoforus 324
 Kovács Éliás 71
 Kovács Etelka 226
 Kovács Éva 211
 Kovács Ferenc 73, 241
 Kovács György 16
 Kovács Ida 160
 Kovács Imre 290
 Kovács Imre Valentin **122**
 Kovács István 20, 186, 314, 315, 316, 317
 Kovács István Benno **175**

Kovács János 175, 223, 245
 Kovács János László 302
 Kovács József 178
 Kovács Jusztin 68, 69, 70
 Kovács Jusztusz 71
 Kovács Kálmán 264
 Kovács Kamill 28, 68, 69
 Kovács Károly 298
 Kovács László 286, 294, 302, 304,
 Kovács Mária 174, 242, 247
 Kovács Mihály 320
 Kovács Paulina 210
 Kovács Róza Paulina 210, **223**
 Kovács Valentin 50, 52
 Kovács Vencel 41
 Kovács Vendel 54, **132**
 Kovács Vilmos Anatoliusz **188**
 Kovács Vince 188
 Kovács Zoltán 295
 Kovácsi Bálint **79**
 Kovacsics Vince 175
 Kovacsics Zsuzsanna 41
 Koválik Johanna 211
 Kovalik Rezső 315
 Kováts Benno 66
 Kováts Rajmund 321
 Kováts Zoltán 298, 308
 Kozák Károly 35
 Kozma Borbála 238
 König Anaklét 316, 325
 Köpping (Kadosa) Marit Mercedes
214
 Köpping Adolf 214
 Körmöczy György 264
 Körösztes Krizosztom 313, 317,
 329, 332, 333
 Kösztenbauer Karolin 297
 Köten (Kötöny) 11
 Kövér Sándor 175
 Kövér Sándor Ignác **175**
 Kracsanovich Péter 46, 50
 Krajcsovics Ádám **80**
 Kraszikov 283
 Kratsanovits Páter 44, 46
 Krékity Ignác 183
 Krékity/Kékesi István Klárus **183**
 Krempelmayer György Protáz 67,
178
 Krempelmayer István 178
 Kresnyák Josefa Anselma **212**
 Kresnyák József 212
 Kriston Ednre 161, 171, 172, 173,
 174, 175, 176, 177, 178, 179,
 180, 181, 182, 183, 184, 185,
 186, 187, 188, 189, 190, 191,
 193, 196, 321, 322, 324
 Kriszten Rafael 303, 313, 332, 333
 Krizsamek Mária Virgília **221**

Krizsán Celesztin 69, 70, 71
 Krizsanovits Péter 43
 Krizsmanek Károly 221
 Krizsmanek Mária Virgília 210,
221
 Krupa Antal 172
 Krupa Bernát Rókus 65, 71, 72, **172**
 Krupa Sándor Kolumbán 65, 67,
156, 276, 277, 328
 Kubán Nesztor 72
 Kubusz Bonaventura 58
 Kubusz Imre Bonaventura 58, **135**
 Kubusz István Leontin 22, 25, 60,
 61, **136**
 Kucsa János Román 58, **135**
 Kucsera Mária 147
 Kucsera Szekundusz 317
 Kuhajda Vince Cirusz/74, 75, **140**
 Kulka János Nabor 58, **129**
 Kuluncsics János Jessze 54, 55, **132**
 Kummer Ignác 49, 50, 51, 56, 57
 Kun Lajos 231
 Kun László 12
 Kupovics Hermina 161
 Kurman fia István 12
 Kurucz Margit 246
 Kurucz Zoltán 329

L

Lábody Károly 42, **93**
 Lakatos Ágnes 245
 Lakner Celsius 321
 Lakonidesz Modeszt 57
 Lakos Mária Marillac 207
 Laky (Leták) Mátyás **251**
 Lang Karolin 214
 Láng Magdolna 180
 Lányi Géza 315
 Lányi Tibor 316
 Laokonidesz János Modeszt **131**
 Laposi Leonárd 42, **93**
 László Ákos 67, 68, 69, 70, 71, 319
 László Benitusz 75, 76
 László Donát 47, 48, 49, 50, 51,
 52, **112**
 László Erzsébet M. Eszter 236, **246**
 László Generosz 69, 70, 71
 László János 197
 László János Benitusz **197**
 László Létusz 68, 69, 70, 71
 László Miklós Ákos **146**
 László Sándor 246
 László Vilmos 298
 Lászlók Proklusz 317
 Lávor Melkizedek **49**, **94**
 Lazányi Imre Jukundián 70, **157**

Lazányi János 157
 Lechner József 212
 Lechner Mária Anatholia 212
 Legeza Mihály **254**
 Lehoczky Lajos **81**
 Lehota Mária 228
 Lékó András 227
 Lékó Béla 29, 235
 Lékó Ilona Hedda **227**
 Léman Ottilia 182
 Lendvai Vince 318
 Lengyel Mária 169
 Leó pápa 24
 Leonhard Gregotsch 39
 Leontin 22
 Leontin Modella 195
 Leopold Franciska 228
 Leskő Baltázár 65, 66
 Leskő György Boldizsár **168**
 Likh Adolfné 205
 Likler Modest 18
 Lindenberger János dr. 275, 327,
 Lintermayer Róza 216
 Linzbótz György 269
 Lipót császár 253
 Lipták Julianna 178
 Liptay Gizella 220
 Litkei Antal 244
 Litkei Erzsébet M. Kassziána **244**
 Litkei Ferenc 244
 Litkei István 244
 Litkei János 244
 Litkei József 244
 Litkei Mária 244
 Litkei Sándor 244
 Lombos József László 25, 61, **141**,
 207
 Lombos Libor 318
 Lőcsei Antal 240
 Lőcsei Piroška M. Hugolina 237,
 238, **240**
 Lőcsei Terézia 240
 Lukács (Telegd) Tiglides 72, **174**
 Lukács Bonusz 63, 64
 Lukács Elek 148
 Lukács Ferdinánd Ferenc Kálmán
187
 Lukács Gábor 174
 Lukács István 195
 Lukács József Bónusz **148**
 Lukács Kálmán 69, 70, 71, 73
 Lukács Kelemen 72
 Lukács László Pelbárt 70, 71, 73,
 151, 178, **195**, 280, 287, 294,
 295, 302, 309, 313, 332, 333
 Lukács Zakariás **110**
 Lukács Zakariás 49, 50, 51, 52, 55,
 56

Lukács, Gedeon 321
 Lukárdy Erzsí 215
 Luptovits Béla Kolos 20, 63, 64, 65,
 66, 67, 68, **143**, 232, 318, 320
 Lutissan Mária 170

M

Magar fia György 12
 Magócsi/Magótsy László 44, 45,
121
 Magócsi János Imre 21, 25, 61, **130**
 Magyar Adalbertina 233
 Magyar Anna M. Adalbertina **241**
 Magyar Ferenc 42, 43, **93**
 Magyar Gervásiusz 50, **125**
 Magyar István Gentilis 63, **146**
 Magyar János 26, 241
 Magyar Levente dr. 207
 Magyar Pál 11
 Magyar Dénes 218
 Magyar Heléna Amabilis **218**
 Majdán Lajos 295
 Majer Antal Protáz 57, **127**
 Majlik Erzsébet M. Desidéria **241**,
 237
 Majlik Pál 241
 Majlink Eleonora 213
 Major János Urbán 63, 64, 66, **152**
 Majoros Bertalan Ignác 58
 Majoros Ignác Bertalan 58, **139**
 Majos Franciska 223
 Majsai Mária 185
 Majtényi Károly 314, 315
 Makrányi Piroska 311
 Maldrik Ferdinád 55, **130**
 Mandl Maxim 68, 69, 70
 Marcus Bakovich **94**
 Maresch Martialis 69, 70
 Mária Franciska 234, 236
 Maria Weide-Dummer 39
 Máriaföldi Lukács 69, 73, 75, 173
 Markas Medárd 46
 Markó Dénes 44, **89**
 Markó Jolán Leonilla **223**
 Markó Károly 223
 Marosszéki Márk 72
 Martinecz Mária 296
 Máté Etel Cella **216**
 Máté Ilona 239
 Máté Lajos 216
 Máté Péter 42, **83**
 Mathis Faust 264
 Mathovics Ágnes M. Margit **227**
 Matics Terézia Urbána **246**
 Matics Vendel 246
 Matkovits Mária 176

Matók József 27
 Mátrai Alajos Rafael 55, **125**
 Matusek Kajetán 47, **101**
 Mátyás Izabella M. Beatrix **243**
 Mátyás József 243
 Mátyás király 13, 27
 Mátyus Ferenc 15
 Mechli Magdolna 220
 Medárd atya 41, 271, 274
 Medgyes Imre 48, 49, 50, 51, 52,
 53, 54, 55, **99**
 Medveczki Simon 54, **126**
 Medveczky Medárd 267, 269, 271,
 272
 Melicher Polikárp 48, **94**
 Mellen Erzsébet Solana **219**
 Mellen Márton 219
 Mentés Mihály 235
 Menyhért 20
 Meresch Hugolin 68
 Merk Tibor 72, 73, 74
 Mester (Macher) László 294, 297,
 302, 309
 Mészáros Albert 25, 63
 Mészáros Anna 76, 79
 Mészáros Erzsébet 218
 Mészáros Keczely Albert 63, 64
 Mészáros Lajos 35
 Mészáros Leontin 71, 72
 Mezei/Mezey Lajos Linusz **138**
 Michalovits Tóbiás 44, **91**
 Migazzi Kristóf 76
 Mihelics Vid dr. 320
 Mikola Margit Romula **222**
 Miksh Mama 274
 Milán Vilma 241
 Miller Vencel **80**
 Mindszenty József 188
 Mindszenty József 293
 Mizsei Erzsébet 227
 Mizsey Árpád Emil 65, **160**
 Mizsey Elek 160
 Mizslei Anna 169
 Mlinárik Ferenc 42, 43, 44, 45, 46,
 47, 48, **95**
 Mlinárik Rozália 189
 Móczár Sarolta 314
 Mócsány Péter Magnusz 70, 71,
 72, **155**
 Modorovszky Wolfgang **114**
 Mogyoróffy Dániel **116**
 Mohos Ábrahám 47, **115**
 Mokzun fia Pál 12
 Molnár Attila 302, 309
 Molnár Béla 298, 302, 309
 Molnár Ferenc 215
 Molnár Mária Damascena **215**
 Molnár Mihály 45, **114**

Molnár Terézia 297, 310
 Móri József Fülöp 21, 61, **137**
 Móricz Zsigmond 319
 Morócz/Morocz/Morócz/Morocz
 Zsigmond 47, **103**
 Mosó Dezső 232
 Mozsár Julianna 183
 Mözl Simon 321
 Mracsnya Mária 221
 Mrs. Mary Stétz 274
 Muhari Viktória 247
 Muhorai Krisztom
 Muhorai/Muharai Krizosztom 47,
 49, 51, **111**
 Muzsik Mária 211
 Mülleck Franciska M. Julianna
 237, **238**
 Mülleck Jakab 238
 Müller Jenő 26

N, Ny

Nagy Amália 243
 Nagy András 27
 Nagy Anna 200
 Nagy B. József 182
 Nagy Béla 41
 Nagy Ernő 50, **126**
 Nagy Ferenc 282
 Nagy Gergely Konstantin **166**
 Nagy Imre Petroniusz **174**
 Nagy János Lajos **200**
 Nagy József 174
 Nagy József Róbert 35, **125**
 Nagy Kálmán 315
 Nagy Kanizsai Martin 325
 Nagy Konstantin 64, 65, 325
 Nagy Lajos király 12
 Nagy László 41
 Nagy Lukács 15
 Nagy Mária 200, 217
 Nagy Máriusz 67, 318
 Nagy Miklós 46, **101**
 Nagy Pankrácius 43
 Nagy Petroniusz 68
 Nagy Pongrácz **92**
 Nagy Róbert 61
 Nagy Szolán 47
 Nagy Szolán Ferenc 84, **97**
 Nagy Vencel 36
 Nagy Zoltán 41
 Nagy Zoltán Máriusz 41, **182**
 Nagypál Amália 224
 Nagypál József Klétusz **137**
 Návay József Roger /Rogeriusz 63,
 64, **168**, 321
 Nebel Alapiusz 69, 70

Nedich István 47
 Nedomanszky Róza 217
 Nemcsók Ágnes 141
 Némerth Ferenc 169
 Nemes Simon **80**
 Német Anna 226
 Német Kelemen 61
 Németh György Lúcius **153**
 Németh György Tertullián **169**
 Németh János Kelemen 21, 22, 50,
 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61,
125
 Németh Lócius 66, 72
 Németh Miklós 315
 Németi Tóbiás 18
 Netreba Mária 214
 Nigrinyi Ödön 42, **91**
 Nikola Bernát 49, **94**
 Noszko Alajos **81**
 Novák Erzsébet 195
 Novák Iréneusz 56, **133**
 Novák Matild 214
 Nyisztor Teodor 63, 64
 Nyitrai Eszter 181
 Nyúl Volfgang 45, **120**

O, Ó

Ócskay Mária Fausztina 207
 Ocsovai Sándor dr. 295, 302
 Oláh József Celesztin 74, **198**
 Oláh Margit M. Stefánia **227**
 Oláh Mária 175
 Oláh Mihály 227
 Oláh Oktáv 71, 72,
 Olesz Ferenc 212
 Olesz Mária Theresia **212**
 Olt Károly 36
 Ondrék József 302, 310
 Ónódy Albert 72
 Ordinánsz Konstantin 43, **93**
 Orosz Albán 317
 Orosz János 226
 Orosz Mária Gonsága **226**
 Oroszlán Gizella 149
 Országh István **80**
 Orth Paskál **81**
 Ory Lajos 328
 Oslay Oszvald 19, 28, 231, 234, 259
 Ottó páduai püspök 12
 Ozoróvszky Mátyás Péter 58, 59

Ö

Ördögh Alfonz 325
 Ördögh Anna 198

P

Pákozdy Erzsébet Juventia **225**
 Pákozdy István 225
 Pál Rozália 197
 Palaczka Mária 155
 Palaczka Peregrin 64
 Palaczka Sándor Peregrin 64, **153**
 Páli Szent Vince 202
 Pálik Arzén
 Pálik János Arzén 22, 24, 61, **139**
 Pálkás Péter **117**
 Pálmay József 276
 Palócz Anna M. Valéria **242**
 Palócz Erzsébet M. Fidélia **247**
 Palócz János 247
 Palócz József 242
 Palotás András Lajos **134**
 Palotás András Modeszt **134**
 Palotás Ludovik 57
 Palotás Modest 22
 Palotás Modest 61, 63, 64, 65
 Pámer Erzsébet 212
 Pap Mária 245
 Pap Melchisek 286
 Pap Melkizedek 48, 56,
 Papik János György 41
 Papp Terézia 144
 Pardubai/Pardukai Ádám 19, 44,
 48, 49, **108**
 Paróczai Veronika 226
 Parti Pál 46, **98**
 Pászti Erzsébet Hildelitha **216**
 Pászti Ferenc 216
 Pásztor Benedek Velimir (Elemér?)
 74, **190**
 Pásztor Ferenc András **198**
 Pásztor Lajos 33, 76, 77
 Pataki János 213
 Pataki Veronika Eudoxia **213**
 Patócs Róbert 293
 Patócs Róbert 296
 Pazár Fábián **44, 85**
 Pazsiczki János Simeon 49, 50, 51,
119
 Peer Olasz 295
 Peéri Bonaventura 264
 Pelczman Márk 43, 46, 49, 50, **98**
 Pelle 20
 Peltzmann Márk **98**
 Perlaky Flórián 48
 Pernecz/Pernyész Tádé 45, 46, **104**
 Pernyész Gábor 16
 Pernyész Ilona 154
 Pertze Jakab 45, **81**
 Pesti Józsefné Katona Rozália 25
 Pesti Mária 296

Pestner Nepomuk 45
 Pestner/Pecsner Nepomuk 45, **91**
 Péter diák 15
 Péter Gábor 293
 Péterfai Hadrián 67
 Pető Veronika 27
 Petri András 41
 Petrich Adelheid 169
 Petroczy Elek 44
 Petróczi/Petróczy József Elek 44, **90**
 Piánk Protáz 324, 325
 Piffkó 23
 Pintér József 243
 Pintér Kornél 54
 Pintér Margit M. Digna **243**
 Pintér Mihály Kornél **132**
 Pintér Modeszt **80**
 Pintér Peregrin 325
 Pinton Hermenegilda 213
 Pitter Ignác 224
 Pitter Ilona M. Aloysia **224**
 Pittner Rókus 43, **96**
 Plachy Árpád 298
 Plachy Tihamér 294, 302, 304, 310
 Plánk János Protáz 75, 76, **196**
 Plánk József 196
 Plasinka Máté 69, 70, 71
 Plattner Ferenc 214
 Plattner Viktória Tobia **214**
 Plinárik Ferenc 42
 Plischka Norbert 77, 321
 Pócz Benedek 231
 Pócs Ferenc 297, 302, 304, 310,
 Pócs József 297
 Pócsai Rozália 242
 Pócsy Béla 297
 Pócsy Frigyes 295, 297, 302, 310
 Podhradczy (Podraczki, Podragy)
 György Mihály **250**
 Pók László 294, 310
 Polgár Miklós 30
 Pompár Primusz 68, 69, 70
 Posonyi Ignát 76
 Posta István Benjamin 19, **199**
 Pozsegai Ibrissimovich Marinus 15
 Priester Ágoston 256
 Printz Anna 219
 Pucher József 205
 Pulusz Remig 64, 65
 Puskás Rezső Géza dr. 311
 Pusztai Erzsébet M. Krizanta 238
 Pusztai Erzsébet M. Krizanta 238,
246
 Pusztai József 246

R

Raák Franciska 218
 Rác Imre 41
 Rada Rókus 46, **94**, **120**
 Radics Ambrus 43, **85**
 Radlinszki Olga Claveria **218**
 Radnóti Miklós 184
 Raichovits/Reikovich Leopold 45, **102**
 Rákay Adalbert 324
 Ralinszky József 218
 Rasztik Terézia 185
 Rausch Ferenc Rembert 73, **197**
 Rausch János 197
 Reichard Erzsébet 230
 Reinhardt Anna 182
 Reindl Margit 221
 Remess István Kázmér 48, 54, 55, **113**
 Renák György Fülöp 66, 67, **180**
 Répássy Bonifác 317
 Resch Mátyás **80**
 Réti József 187
 Réti László Menyhért 67, **187**, 318
 Réz József Marián 26, 28, 30, 63, **146**, 189
 Rezsnyák /Lőrinc Lajos (Fülöp) Ignác **160**
 Rezsnyák Kálmán 169
 Ria van de Weide 39
 Riba Antal Hugó 63, 64, **143**, 207
 Rickert Ernő 271
 Riech Efrém 69
 Riedl János **80**
 Ries István 299
 Riesz Ferenc dr.320
 Rigó Antal 21, 22, 60, 61
 Rigó János András **199**
 Rigó János Antal **120**
 Rigó Mária 167
 Ritter Erzsébet M. Karola 237, **239**
 Ritter Mihály 29
 Robert 11
 Romuald 271
 Roscht Mária 218
 Roziman Konrád **79**
 Rózsa Edvard **125**
 Rózsa Edvárd 50
 Rózsa István Viktor **197**
 Rózsa Viktor 72, 73
 Rukavina József 177
 Rusz János 26
 Ruzsinszky Etelka 229

S

Sajtlava Mária 307
 Sall Elek 63, 64, 276
 Sall György 302, 304
 Sall Kálmán Elek **166**
 Sall László Szilveszter **158**
 Sall Szilveszter 65, 67, 69
 Salló Oliver 70, 71, 72
 Salló Sanctus 69
 Saly Damaszkuszi János 65
 Saly Damscén 64
 Samassa József dr. 205, 206
 Samm Antal 225
 Samm Margit M. Genovéva **225**
 Sándor János 226
 Sándor Joákim **93**
 Sándor Mária M. Imelda **226**
 Sándor Surán 73
 Sándor Suranusz 74
 Sánta Mária 148
 Sági Mária 245
 Ságai János Tamás 57, 58
 Ságai Tamás 53, 54, 57
 Sárközi Julianna 187
 Sas Julianna 147
 Sas Margit 246
 Schall György 295, 311
 Schandl Anna 228
 Scheffer János dr. 275, 327
 Scheibl Ferenc Modeszt **159**
 Scheibli Modeszt 63
 Scheicher Erzsébet 219
 Schleisz Pál 276
 Schneider Mátyás 213
 Schneider Szidónia Gráta **213**
 Schnitzinger/Áldási József Amand 66, 182, **183**
 Schnitzler Károly 26
 Schramko Béla 48
 Schramko Béla 48, 49, **99**
 Schramkó Béla 49
 Schrotty Pál 20, 30, 279, 325, 326, 327, 330
 Schultcz János 70, 71
 Schweighardt Mátyás 215
 Schweighart Ida Marina **215**
 Schweighoffer Tamás 314, 315
 Sebes Gyula 77
 Sebestyén Árpád József Sándor **149**
 Sebestyén Sándor 70, 71
 Sebestyén Szaniszló 276, 321, 328
 Selyem Margit 222
 Semmer Demeter 54, 55
 Semmer Károly Demeter 54, 55, **131**
 Séra Szulpiciusz 64, **159**
 Serfőző Nikánor 325
 Simán István 197
 Simon Borbála 219
 Simon István Máté **138**
 Simon János Platon **197**
 Simon Lajos 36
 Simon Margit Renilda **217**
 Simon Mihály 217
 Simon Platon 72
 Simonfalvy Gerhárd 45, **105**
 Sinka László 171
 Sinka László Nazáriusz **171**
 Sípós Ferenc 174
 Sípós Géza Metód **174**
 Sípós Mária 298, 310
 Sípós Márton 27
 Sípós Methodus 324
 Sípóss Metód 65, 66
 Sisa Menyhért 38
 Siska Á. István 323
 Sivák István 235
 Sivák Julianna 172
 Skrovánkovits Elek 50, **124**
 Skultéti István Pál 58, **129**
 Sleisz Pál 277
 Smóling Dezső Péter 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, **138**
 Smóling Imre 318
 Smóling Remig 69
 Soós Mária 230
 Sós Elizeus 45, **81**
 Sós Erzsébet 225
 Spányik Sándor 16
 Sporer Elezeár **79**
 Stajer János **81**
 Stanek Erzsébet Fortunáta **215**
 Stanek István 215
 Stefanovits/Stefanovics FidéL 45, 47, 48, **100**
 Stephanus Nedich **93**
 Stettner Viola 214
 Stibló (Szentirmai) Margit Hedvigis **218**
 Stibló István 218
 Stier Katalin 175
 Stipics Brúnó 57
 Stipitz Árpád 21
 Strilich Elek 47, 48
 Stupiczky (Kereszti?) Ilona Raineria **214**
 Stupiczky Gyula 214
 Suha Júlia 309
 Suller/Bodrogi József Szabin/Tamás **184**
 Suller Katalin 184
 Suller Konrád 184
 Sulyok Terézia 165
 Susányi Simeon 69, 70, 71, 72
 Sütő Anasztáz **94**

Sz

Szabadka Zoltán dr. 41
 Szabados Anzelm 64
 Szabados Imre Anzelm **158**
 Szabados Imre Szevér /Szeverusz 63, **155**
 Szabados Károly 155
 Szabó Ákos **122**
 Szabó András 225
 Szabó Anna 215
 Szabó Antal 185
 Szabó Antal Szerén **185**
 Szabó Brúnó 68, 69
 Szabó Edmund 46
 Szabó Erna 36
 Szabó Erzsébet 174
 Szabó Fekete M. Rozália **230**
 Szabó Gergely Jácint 58, **127**
 Szabó Gyula 285, 294, 302, 311
 Szabó Imre dr. 28
 Szabó István 26, 230
 Szabó István Tihamér 41
 Szabó János 161, 221
 Szabó József 316
 Szabó József Lipót **161**
 Szabó Lajos Brúnó **41, 139**
 Szabó Leopold 325
 Szabó Lipót 19, 66
 Szabó Margit M. Hieronyma **230**
 Szabó Mária 161, 225
 Szabó Mária M. Loctona **225**
 Szabó Ödön 45, 47, 52, 53, 54, **106**
 Szabó Szerén 67, 68
 Szabó Teréz Evelin **221**
 Szabó-Fekete Dezső 230
 Szadniczky Domonkos **83**
 Szádóczky/Szentirmay Károly II-defonz 65, 66, **170**
 Szádóczky József 170
 Szakos Gyula dr. 37
 Szalai János 323
 Szalai Karolin 226
 Szalay Imre **150**
 Szalay Sándor Szalvátor 20, 63, 64, **150**, 321
 Szalncsik Hubert 325
 Szalóki/Szalóky Gyula Felicián 66, **170**
 Szalóki Gyula 170
 Szalóki Miklós 41
 Szalóky Felicián 329
 Szamkó Mihály 43, **92**
 Szamoléczy Venánc **98**
 Szamoletzi Vince 45, **81**
 Szamor 277
 Szántó Konrád 18, 28, 72

Száraz Ferenc 327
 Szászdy Krizológ 325
 Szatmári Antalné 39, 40, 41
 Szatmári Margit 168
 Szatmáry Gergely 56, **133**
 Széchényi György 320
 Szegát Sakirovics Szalichbajev 283
 Szegedi Antal Klétusz 51, 52, **115**
 Székely Alajos 26, 315
 Székessy Paulina 215
 Szelezsán Mária 216
 Szemerédy Dezső 66
 Szemmári Szergiusz 63
 Szent László 27
 Szencsár Péter 70, 71, 207
 Szendei Tóbiás 68
 Szendrői Géza 295, 302
 Szent Ászló 12, 15
 Szentesi György 51, **116**
 Szentkúti Szeverin 72
 Széplaki István 171
 Széplaki Lajos Tamás 65, 66, **171**
 Szerdahelyi Mária 240
 Szeredi Terézia 172
 Szeremédy István Jakab **194**
 Szerencsés Jenő 48, **120**
 Szerenka Izsák **120**
 Szerenka Izsák 46
 Szigethi Ágnes 227
 Szikra Ferenc 329
 Szilágyi Terézia 178
 Szilárdy János 22
 Szilvási Antal 159
 Szilvási József Konstantin/Szilárd 74, **159**
 Szilvássy Teréz 217
 Szincsik István Jusztus 66, 67, **169**
 Szinger/Szendei József Tóbiás/Ta-
 más 65, 66, 67, **175**
 Szinger Mihály 175
 Sziráki Medárd 48, **94**
 Szita Gergely 68, 69, 70, 71, 74, 75
 Szívós Gerard 72
 Szívós Julianna Alfréda **228**
 Szívós Mihály Szirén **197**
 Szívós Péter 222, 228
 Szívós Péter János 197
 Szívós Rozália M. Klemensa **222**
 Szívós-Nyitó Erzsébet 222
 Szlancsik Hubert 317, 324
 Szlatiniai Ignác **79**
 Szlivka József 216
 Szlivka Vilma Agnella **216**
 Szmrecsányi Lajos 162, 234, 256
 Szokola Urbán Patricius = Csanta-
 véri Urbán Patricius **160**
 Szomolányi József Bertalan **127**
 Szomolányi József Modeszt 57, 58

Szomolányi József Modeszt 58
 Szont Johanna 212
 Szoporka György **81**
 Szórád Mária 175
 Szöllősi Domonkos 53, **126**
 Szörényi Gábor 37
 Szörös/Szendei János Teodorik **187**
 Szörös Amália 160
 Szörös János 187
 Szrilics Elek **100**
 Sztakó Mária 182
 Sztanics István Imre 60, **140**
 Sztankay (Sztankai) István Szilás 69, 70, 73, 74, 75, **175**, 176
 Sztankó István 175
 Sztípics Vince Brúnó 56, 57, 58, **118**
 Sztópka Geminusz 325
 Sztrahovszky Mária Ignatia 207
 Sztrecsko Leonárd 49, 50, 51, 52, **110**
 Sztirlits Elek 47, 48
 Sztjepan Pjotrovics GLADKOV 283
 Szuhányi Ferenc Paszkál 58, **137**
 Szuprin 303
 Szurák József 221
 Szurák Mária Malvin Cecilia **221**
 Szurdi István 293
 Suromi Katalin 157
 Szűcs Szolánói Ferenc 324

T, Ty

Tabani Balázs 45
 Tabodi Máté **79**
 Tábori Béla 183
 Tábori László Flórián 65, 66, **183**
 Tajti Lajos dr. 35
 Takács Elek 43, **93**
 Takács Ince 323
 Takács József Tivadar **172**, 268, 318, 348
 Takács Józsefné 27, 348
 Takács Lőrinc 15
 Takács Mária 187
 Takács Teodor 67, 318
 Takács Urbán 57, 17, **156**
 Takács Elek 42, **92**
 Takler József 198
 Talabér Ágnes 223
 Talpay László Firmusz 276, 318, 328
 Tamás Gergely Alajos 68, 69, 70, **191**, 192, 193, 194, 264, 318
 Tamás István 297
 Tamás Pál 294, 302, 312,

Tanos Gábor 46, 95, **120**
 Tárai Kálmán **88**
 Tárai Medárd 43, **88**
 Tarcza Aurél 72, 276, 303
 Tarnóczy/Tarnóczy Pál 46, **81**
 Tarziciusz 271
 Taska István Mátyás **188**
 Tassi Ilona 175
 Tassi Katalin M. Flóra **229**
 Tassy Balázs 229
 Tassy Borbála M. Luciosa **229**
 Tátrai Eventiusz 325
 Tátrai József Gyula 318, 325
 Taxner Teréz 211
 Tegó Izaiás 46, 47, **104**
 Téka Ilona Aquilina **213**
 Téka János 213
 Temesvári Pelbárt 21, 320
 Temesváry Alajos 42, 44, **92**
 Tenki Terézia 178
 Terebessy József 216
 Terebessy Róza Floriberta **216**
 Terplán Zénó 21
 Theodorik 11
 Thun Ottó Gallus Albin 63, **167**, 321
 Thuróczy 320
 Tihamér Tamás Bertalan 298
 Timkó Metód 70
 Tisza Mihály 324
 Tisza Nétusz 276
 Tiszai Rozália 245
 Tobler János 320
 Tokár János 40
 Toldi (Toldy) László **111**
 Toldi András **122**
 Toldi András 52
 Toldi Donát Péter **122**
 Toldi Julianna 298
 Toldi László 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54
 Tolnai István Agapit 318
 Tomcsa József 160
 Tomcsa Sándor Theodolusz 70, **160**
 Tonigold János Arnold 65, 66, 71, 171, **171**
 Torgyán József 163
 Tornósy György 30
 Tóth Albert 40
 Tóth András 51, 55, 56, 57
 Tóth Anna 198, 307
 Tóth Balázs 30
 Tóth Benjámin 64, 65, 76, 328,
 Tóth Dezső 59, 60
 Tóth Erzsébet 216
 Tóth György Benjámin **166**
 Tóth Ilona M. Aquináta 236, **247**
 Tóth István 316
 Tóth István András **112**

Tóth József 247
 Tóth Julianna M. Clarentia **227**
 Tóth Kálmán 227
 Tóth Katalin 199
 Tóth Lajos Dezső **137**
 Tóth László 45, **81**
 Tóth Margit 230
 Tóth Mária 198
 Tóth Odorik 64, 65
 Tóth Ottokár 33, 34, 66, 67, 73, 74
 Tóth Parménusz 325
 Tóth Rozália 230
 Tóth Tamás 70
 Tóth Tihamér 259
 Tóth Wolfgang 65
 Tottervaich Szeráf 46, **101**
 Tower Vilmos 29
 Tölgyesi Ferenc Menyhért 19, **198**
 Töröcsik József 204, 205
 Török Borbála 229
 Török Ilona 30
 Trentsényi Zakariás 44, 45, 46, 86, **102**
 Trepák/Tátrai József András/Gyula 67, 70, **187**, 318
 Trepák Szilviusz 70
 Tuba Iván **252**
 Turtsányi Ede Sebestyén 65, 66, 70, 71, **173**
 Turul József Tardos **191**
 Turul Teodard 73, 74
 Turul Teodardusz 73, 74, 75
 Tvik-Nagy Etel 205
 Tyukodi Lucian 142

U,Ú

Udvardy M. Dominika 205, 206, 207
 Uhl Jób 321
 Új Ignác 42, **86**
 Újházy Antal 22
 Ulrich András Neitusz 58, **128**
 Unger János Erasmus 74, **152**, 318
 Unger József 152
 Ungváry Antal 19, 22, 25, 325
 Unyi Atanáz 255
 Unyi Bernardi 177
 Urbán Anna M. Marciána **228**
 Urbán József 228
 Utasi Antal **79**

V

Vadász Róbert 48, **120**
 Vágó Ferenc 51, 52

Vágó Pál Ferenc **118**
 Vágó Sándor 302
 Vaisz/Vajsz/Weisz Lőrinc 47, **97**
 Vajas Vivald 276, 328
 Vajda Ilona M. Klára 237, **239**
 Vajda István 239
 Valanti Ilona 170
 Valeczki Fülöp 54, **132**
 Válik József Sebestyén **154**
 Válik Mihály 154
 Vállaji Ferenc 67, 318
 Vállaji Hugolin 70
 Vállaji Hugolinus 69, 70
 Vannai Urbán 44, 45, 46, **85**
 Váradi Béla 207, 235,
 Váradi Gyula Béla 64, 65, 70, 71, **167**, 207, 235
 Várady Dezső 26
 Varga Béla 289
 Varga Iréneusz 321
 Varga Iván 323
 Varga János Válen **158**
 Varga József 201
 Varga József Kamill **201**
 Varga László 300
 Varga Mihály Emil 38, 58, 158, **128**
 Varga Mihály 158
 Varga Pál Vitál 63, 64, **168**, 325
 Varga Válen 73, 74, 75, 76
 Vargáné Deme Katalin 41
 Vargha Ágoston 215
 Vargha Paulina Ambrosia **215**
 Vargits/Vértes Béla Honor **176**
 Vargits Antal 176
 Vargits Honor 65
 Várkonyi Terézia 226
 Vas Béla 315
 Vásáry István 274
 Vass Erzsébet M. Melitia **218**
 Vass Ferenc Viktor **170**
 Vass Fülöp **121**
 Vass Imre 170
 Vass János 218
 Vastagh Szaturnusz 317
 Vaszilij Ivanovics KRASZNIKOV 283
 Vaszlóvszky Károly Attila 39
 Vavró Ambrus 50, **124**
 Vavró István **81**
 Végh Antal Anasztáz 60, **133**
 Végh Arisztid 70
 Vékes Dávid 47, **107**
 Velkei Tóbiás 44, **98**
 Vella Zsigmond Dezső 65, **153**
 Veltpin Rókus **80**
 Verdung Gellért 186, 332
 Verdung Nemesius 69, 70, 71, 72,
 Veres András 155

Veres Ferenc 63
 Veres Géza 36, 74, 75, 76, 303
 Veres Károly Ferenc **155**
 Veres Verus 72
 Veress Ferenc 67, 68, 69, 319
 Verner Nepomuk **79**
 Vértess Honor 67, 329
 Vida Bernardin 50, **126**
 Vigh Martin 46
 Vigh Márton 46, **95**
 Vigyikán Amália 150
 Villi/Villányi Béla Quirin/Kvirin 68, **180**
 Villi Vendel 180
 Vilman Gyula dr. 264
 Vince Özséb OFM. 41
 Virág Heléna Rosina **213**
 Virág József 213
 Virág Mária Rosina 207
 Virág Rafael 37, 49, **94**
 Virányi Ottó 37
 Vissnyovszki/Visnyovszky/Krisnyovszki János Márk 47, 49, 51, 52, 53, 54, **115**
 Viszlói László 67, 318
 Vlagyimir Bakaric 329
 Volacsek Julianna 159
 Vongyel (Kácsi) Mária 173
 Völgyi Kálmán 315
 Vörös Vince 287, 294, 305
 Vuicskits Jenő 316

W

Wágner (Vencsellői) Erzsébet Hedvig **222**
 Wágner István 222
 Waitsch István 315
 Waldberg Virgil 67, 318
 Wälsér Ferenc 205
 Wayer/Mária földi Péter Lukács 67, 68, **173**
 Wayer Péter 173
 Weider Godfrid 70, 71,
 Weidinger Villebaldusz 325
 Weinberger/Földesi Sarolta Siegfrieda **211**
 Weinberger Emanuel 211
 Weisz (Vágvölgyi) Viktória Kornélia **227**
 Weisz Jakab 227
 Weisz Kornélia 210
 Werneck Josefa 218
 Werner Erzsébet 180
 Werner Vilma 228
 Willelmus Rubruk 11
 Wolfinau József 276

Z

Z. Nagy Ferenc 290
 Zachár/Zentai Károly Marcell 66, 67, **171**
 Zachar András Vendel 60, **139**
 Zachár József 171
 Zachar Róbert 302, 325
 Zachar Sergiusz 68, 69, 70,
 Zachar Szalutárisz 317
 Zadravec István 195, 255, 299
 Zagyva Zsófia 241
 Zaimus Gergely 46
 Zaja Mária 197
 Zajmusz/Zaimus György 47, **110**
 Zakaran fia György 12
 Zambelly Antal 217
 Zambelly Malvin Bernadette **217**
 Zamuka Vilma 239
 Zana Mátyás dr. 38
 Zaprel János 197
 Zaprel Kálmán Egyed 71, 73, **197**
 Zarnaszi Gergely 13
 Zellinger Johanna 215
 Zentai Károly 34
 Zichy Géza 270
 Zimmermann József 214
 Zimmermann Mária 214
 Zimmermann Vilma Lidvina **214**
 Ziska Aranka M. Rudolfina (M. Klára) **229**
 Ziska Zoltán 229
 Zokan fia Larzan 12
 Zólyomi Imre Róbert 318
 Zrunek Romuáld **80**
 Zuagan fia András 12
 Zuber Zefirin 256
 Zupancsics Etel M. Medarda 234, 237, **243**
 Zvaratko/Zvatkó Dániel 47, 49, 50, **108**

Zs

Zsámber (Karádi) Etel Doloris **217**
 Zsámber János 217
 Zsámber Zénó 321
 Zsendör Kispál János 217
 Zsendör Kispál Mária **217**
 Zsendrin Imre 205
 Zsiga Kerubin 303
 Zsigmond Sándor Adolf 59, 60, **130**
 Zsivetzky Konrád 42, 43, **92**

ELŐFIZETŐK

Alattyán

Túróczi Béla nyugdíjas

Budapest

„A Jászságért” Alapítvány

Dr. Dobos László közgazdász-szociológus

Fehér Pálné Terjéki Piroksa nyugdíjas

Dr. Földi József ny. közgazdász

Gerőcsné Horváth Erzsébet

Dr. Gulyás Richárd ügyvéd

Jászok Egyesülete

Kispál György c. esperes

Korényiné Horváth Maria

Dr. Lantos Klementina jogász

Dr. Lantos Krisztina jogi igazgató

Mizsei Gézané nyugdíjas

Mizsei Zoltán pénzügyi tanácsadó

Molnár Tibor

Dr. Oszoli Ágnes közgazdász

Dr. Lantos Krisztina nyugdíjas

Sáros Katalin nyugdíjas

Simék Pál nyomdaipari mérnök

Sugárné Koncsek Aranka helytörténeti kutató

Tóth Jánosné ny. tanárnő

Budakeszi

Lantos Szilárd műszaki tanár

Budaörs

Veliczky Józsefné nyugdíjas

Cegléd

Bajor Imre ny. üzem-mérnök

Mészáros Piroksa nyugdíjas

Csőmör

Fábián Rigó Tamás építész

Debrecen

Dr. Suba László orvos

Eger

Dr. Horváth Gábor Miklós család-orvos

Gyöngyös

Hammer Péterné nyugdíjas

ifj. Józsa András építőmérnök

Orbán Márk OFM

Gyöngyösohlymos

Márkus Mária tanár

Jánoshida

Eszes Béla polgármester

Révész Ferencné nyugdíjas

Zámbori János em. jászkapitány

Jászágó

Tösér Edit

Jászsósószentgyörgy

Lukácsi László hagyományörző

Simon Károly hagyományörző

Talált József em. jászkapitány

Jászárokszállás

Kiss Csaba plébános

özv. Major Balázsné nyugdíjas

Sisa Menyhért kántor

Jászapáti

Ádám Istvánné nyugdíjas

Andrásiné Miklós Julianna

Balláné Szabó Ilona könyvtáros

Barta István honismereti szakkör-vezető

Borbás Ferenc jászkunfőkapitány

Farkas Lászlóné nyugdíjas

Földes Rita tanár

Fülöp Józsefné tanár

Kisbalázs Koletta tanár

Kiss Béláné nyugdíjas

Laczó Gizella gyógypedagógus

Mihályi Ferencné kisgyermeknevelő

Mihályi József ny. honismereti szakkör-vezető

Szikszai Mária ny. könyvtárigazgató

Városi Könyvtár

Jászberény

298. sz. Lehel Vezér Cserkészcsapat

858-as Jász Cserkészcsapat Vercse őr

Antics István tanár

Bába Jánosné nyugdíjas

Bajor Jánosné nyugdíjas

Bakki N. Anikó

Balázs Dániel középiskolai tanár

Balláné Nagy Katalin tanító

Baranyi István gazdálkodó

Baranyi Józsefné nyugdíjas

Barcza-Kozma Anett hittanár

Barta László Attila ny. műszaki tanár

Bartha László vállalatvezető

Bathóné Lakatos Csilla középiskolai tanár

Beniczki Béla kántor-karnagy

Benke Tiborné nyugdíjas

Dr. Bérczes Anna fogszakorvos

Besenyi János üzem-mérnök

Dr. Besenyi Orsolya fül-orr-gégész szakorvos

Besenyi Péter vállalkozó

Besenyi Vendel agrármérnök, helytörténeti kutató

Bohárné Bathó Rozália önkormányzati képviselő

Dr. Bolla Ilona ügyvéd

Bolla János em. jászkapitány

Boros Zoltánné

Bóta Ferenc műszaki munkatárs

Buchulszky Tünde tanárnő

Bujdosó Imréné nyugdíjas

Bujdosó József nyugdíjas

Bujdosó Sándorné nyugdíjas

Cseh János

Csik Istvánné nyugdíjas

Csirke Istvánné nyugdíjas

Csomor Józsefné tanárnő

Csörgő László építőmérnök

Csörgő Terézia tanárnő

Dancsó Bálint orvostanhallgató

Darabont Jánosné nyugdíjas

Deméné Ilonka Gabriella tanárnő

Demeter Sándor tanár

Dezmond Ferencné

Dr. Dunay Miklós állatorvos

Egressy András jogsegély szolgáltatási ügyintéző

Éri Gabriella gazdasági vezető

Erős Sándorné nyugdíjas

Ézsiás Sándorné nyugdíjas

Fábián Rigó Attila vállalkozó

Fábiánné Völgyi Erzsébet női szabó

Faragó Sándorné nyugdíjas

Fehér Melinda középiskolai tanár

Fehér Melitta gyógytornász

Ferencvári Csaba önkormányzati képviselő

Forgács László tanító, gazdálkodó

Gazdák és Polgárok Köre

Gazsi Istvánné ügyvezető

Gerner Ferenc ny. mérnök

Dr. Gledura Éva orvos

Godáné Merse Mariann rekreációs szakvezető

Gulyás Csaba könyvvizsgáló

Gulyás Erzsébet könyvtáros

Gulyás József nyugdíjas
 Gulyás Zsuzsanna
 Gulyásné Túróczi Margit ny. fő-
 igazgató
 Dr. Gyárfás Eszter orvos
 György Lászlóné
 Hájas Tamás pedagógus
 ifj. Hájos Pál üzemmérnök
 Halász Péter középiskolai tanár
 Hasznos Rozália könyvtáros
 Hering Antalné ügyvezető
 Heringei Mária ápolónő
 Horti Józsefné nyugdíjas
 Hortiné dr. Bathó Edit múzeumigaz-
 gató
 Illési Jánosné kozmetikus
 Ilonka Elemér szerszámkészítő
 Ilonkáné Baranyi Zsuzsanna tanár
 Jancsik Árpád középiskolai tanár
 Jászberényi Katolikus Óvoda és
 Iskola
 Jászberényi Katolikus Óvoda,
 Általános Iskola, Liska József
 Középiskola és Kollégium Tagin-
 tézménye
 Józsa Andrásné ny. üzemmérnök
 Juhász Ferencné östermelő
 Katona Katalin ny. tanárnő
 Keszthelyi Zsolt elektrikus
 Kisjuhász Andrea középiskolai tanár
 Kisnémet Péter
 Kisnémeth Antalné nyugdíjas
 Kisnémeth László nyugdíjas
 Kispál János nyugdíjas
 Dr. Kiss Andrásné ny. népművelő
 Kiss J. Rudolfné nyugdíjas
 Dr. Klinkó Anna gyógyszerész
 Kocsis Zsuzsanna
 Kohári Gyuláné
 Kollár László nyugdíjas
 Konyhás Mihály főtanácsos-igazgató
 Kovács Éva középiskolai tanár
 Dr. Kovács Lajos vezető ügyész
 Kovács Szűcs Miklós nyugdíjas
 Kozma József műszaki tanár
 Kozma Máté programozó
 Kődöböcz Klára tanár
 Körei Nagy Kristóf egyetemi hallgató
 Kövér Károly
 Kövér Károlyné
 Ladányi Irén
 Lantos István vállalkozó
 Lantos Tibor ny. agrármérnök
 Lantos Tibor nyugdíjas
 Lantos Tiborné képviselő testület
 elnöke
 László Mária Leonóra és László
 Miklósné

Lehel Vezér Gimnázium
 Litkei Ferenc ny. mérnök, kertész
 Litkei Ildikó tanár
 Lótos Tiborné nyugdíjas
 Magyar Gézané igazgatóhelyettes
 Magyar Zsolt középiskolai tanár
 Márkus Márta tanítónő
 Maró Anikó középiskolai tanár
 Metykó Béla ny. gépészmérnök
 Mizsei Béla nyugdíjas
 Mizsei Gyuláné nyugdíjas
 Móczár Béla ny. tűzér alezredes
 Molnár József mérnök
 Molnár Péter mérnök
 Molnárné Laki Edit tanítónő
 Molnárné Somogyi Margit tanár
 Molnárné Telek Katalin
 Muhari István közgazdász, közép-
 iskolai tanár
 Muhari Károly nyugdíjas
 Muhari Máté egyetemi hallgató
 Muhari Tibor Ferenc ny. agrármér-
 nök
 Muhariné Mészáros Katalin tanár
 Nagy András ny. gimn. igazgató
 Nagy Gábor vállalkozó
 Nagy Jánosné ny. tanár
 Dr. Nagy Julianna fogorvos
 Nagy Kálmán nyugdíjas
 Nagy Sándorné nyugdíjas
 Dr. Novák István főigazgató plé-
 bános
 Nyitó Róbert ügyvezető
 Dr. Ócsai Antal orvos
 Olajos Andrásné nyugdíjas
 Palócz Dorina egyetemi hallgató
 Parti Csaba könyvtáros
 Parti Jenő mérnök
 Parti Tamás tanár
 Pataki Róbertné középiskolai tanár
 Pernyész Anita magyar-történe-
 lem-angol szakos tanár
 Pernyész Tünde
 Pesti Lászlóné nyugdíjas
 Dr. Petrics István ügyvéd
 Pintér Bálint diakónus
 Pintér Miklósné egyéni vállalkozó
 Pócz István nyugdíjas
 Pólyáné Balla Julianna középisko-
 lai tanár
 Pozsonyi Lajos ny. mezőgazdasági
 szerelő
 Dr. Pray György állatorvos
 Rác Valéria közgazdász
 Réti Sándor nyugdíjas
 Rigóné Muhari Erika kereskedő
 Rimóczi Jánosné nyugdíjas
 Rónaszéki Balázs hittanár

Rusvai Jolán nyugdíjas
 Sárközi Istvánné nyugdíjas
 Sárközyné Nagy Edit középiskolai
 tanár
 Sebőkéné Németh Katalin
 Seres Rita középiskolai tanár
 Simon Miklós vállalkozó
 Simonné Hudra Erzsébet pedagó-
 gus
 Sinka Péter harangozó
 Sóséné Görbe Ildikó
 Streitmann Andrásné ny. tanár
 Dr. Suba György ny. orvos
 Suba István irodavezető
 Szabó Attila tanár
 Szabó Béla ny. pedagógus
 Szabó Jánosné ny. könyvtáros
 Szabó László ny. igazgató
 Szabó-Molnár Zsófia tanár
 Szalkai József mérnök
 Szaszko Sándor vállalkozó
 Szatmári Antalné alpolgármester
 Szatmári Károlyné nyugdíjas
 Dr. Szatmári Melinda jogász
 Szatmári Nóra egyetemi hallgató
 ifj. Szatmári Zoltán kereskedelmi
 manager
 Szatmári Zoltán vállalatigazgató
 Szécsi Zoltánné ny. tanár
 Székely Béláné nyugdíjas
 Szent Klára Idősek Otthona
 Szigeti Tamásné iskolatitkár
 Szívós Jánosné ny. gondozási közp.
 vezető
 Tábi Istvánné nyugdíjas
 Taczman András diakónus
 Taczman Andrásné hittanár
 Dr. Taczman Andrea tanár
 Taczman Mária középiskolai tanár
 Taczmann László nyugdíjas
 Taczmann Tamás vállalkozó
 Tamás Zoltán tanár, igazgató, em.
 jászkapitány
 Telek Béla ny. főiskolai tanár
 Terplán Zénó Ferences Középis-
 kola
 Tóth Rudolf nyugdíjas
 Túróczi Antal ny. üzemmérnök
 Turupulyi László
 Urbán István hegesztő
 Vargáné Deme Katalin intézmény-
 vezető
 Vass Tiborné bolti eladó, pénztáros
 Vékás Kovács Bálint technikus
 Versler Sándor káplán
 Vidovich Anikó klinikai kutató
 manager
 Vidovich Kálmán mérnök

Vidovich László ny. vasutas
 Vidovich Lászlóné ny. tanár
 Vidovich-Bárá Anna egyetemi
 hallgató
 Villars Imre nyugdíjas
 Dr. Yaset Asseta kardiológus, bel-
 gyógyász szakorvos
 Zentai Zoltánné nyugdíjas

Jászboldogháza

Kispálné Baranyi Aranka ny. fő-
 könyvelő
 Kocsis Imre nyugdíjas
 Nagy Albert em. jászkapitány
 Papp Izabella levéltáros

Jászdózsa

Vargáné Kiss Annamária ügyintéző

Jászfényszaru

Ézsaiás István em. jászkapitány
 Ézsaiás István mg. vállalkozó
 Görbéné Dobos Amália hagyo-
 mányörző
 Győriné Kiss Margit
 Misinkó Imréné pénzügyi asszisz-
 tens
 Nagyné Kiss Mária mentál-higié-
 nés szakember
 Pádár Sándor nyugdíjas
 Pető István egyetemi oktató

Jászivány

Tajtiné Lóczy Terézia ny. könyvelő

Jászkáköhalma

Kovácsné Kis Gizella könyvelő
 Szegedi Ferencné

Jászkisér

Bollók György em. jászkapitány
 Boros Sándorné statikus
 Csontos Lászlóné Szikszai Katalin
 Gubicz András em. jászkapitány
 Kovács Ferencné Jász Ilona nyug-
 díjas
 Lukácsi György polgármester
 Nemes József jászkapitány
 Szüle Katalin hagyományörző

Jászládány

Bertalan János em. jászkapitány

Jászsztandrás

Kóczyánné Ballagó Mária hitoktató

Jásztelek

Koczka Ferenc középiskolai tanár

Karcag

Dr. Bartha Júlia turkológus
 Györfly Sándor em. nyakunkapi-
 tány

Kemence

Kelemen Zoltán plébános

Kiskunfélegyháza

Dr. Szaszko Mária orvos
 Szépe Ferenc em. kiskunkapitány

Kisújszállás

Dr. Tóth Albert professzor em.

Kunhegyes

Nagy András nagykun kapitány
 Vigh Márta helytörténeti kutató

Kunszentmárton

Józsa László tanár, helytörténeti
 kutató
 Smuta Zsolt em. jászkun főkapi-
 tány

Lajosmizse

Kovácsné Terenyi Éva nyugdíjas
 Miklósné Besenyi Erzsébet tanárnő
 Terenyiné Besenyi Mária nyugdíjas

Marosszentgyörgy

Baritz Lajos esperes plébános
 Dr. Bartha Jenő háziorvos

Mályi

Litkei Zoltán mérnök

Miskolc

Lóczy Tamás római katolikus pap

Mosonmagyaróvár

ifj. Egressy András gépészmérnök

Nagykát

Kármán Ágota középiskolai tanár

Pannonhalma

Kisnémeth László bencés novícius

Pécs

Dr. Veszely Károlyné kerámikus

Pusztamonostor

Ambrus Sándor könyvtáros
 Bognár Zita hitoktató
 Cserháti László ny. ügyvezető
 Dóka Lászlóné boltvezető h.

Dr. Farkas Kristóf Vincze törté-
 nész-muzeológus
 Fábrián-Farkas Emma boltvezető
 Hunt Csilla tanár, tagintézmény
 vezető
 Káposzta Sándorné óvodavezető
 Kocsis Róbertné dajka
 Kollár János P. B. K. elnök
 Lajkóné Vincze Ildikó művelődés
 szervező
 Percz László em. jászkapitány
 Pusztamonostori Könyvtár
 Sári Ferenc polgármester
 Sós Zsolt családi gazdálkodó
 Tőzsérné Vincze Mónika háztar-
 tásbeli

Rákóczi falva

Dr. Túróczi Imre gazdasági igazgató

Soroksár

Pádár Erzsébet

Szeged

Dr. Besenyi Zsuzsanna nukleáris
 medicina szakorvos
 Farkas Tibor Bence rendőr
 P. Hess István SJ szerzetes
 Dr. Janka Zoltán Jászberény Város
 Díszpolgára
 Kalna Zsolt OFM Conv., plébános
 Dr. Muhari Dezső ny. állatorvos
 Nagy György ny. mérnök

Szentmártonkát

Héja István nyugdíjas

Szihalom

Tóthné Joó Rita pedagógus

Szolnok

Fózer Vendel nyugdíjas
 Verseghy Ferenc Könyvtár és Köz-
 művelődési Intézmény

Tiszaújváros

Suba Péter ny. tanár

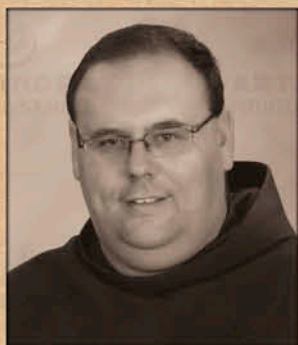
USA / Cleveland

Muhoray Kornél ny. mérnök

USA / Hanston

Dr. Lantos Cecília kutatóorvos

„AKKOR JÉZUS RÁTEKINTETT, MEGKEDVELTE
ŐT, ÉS AZT MONDTA NEKI: »EGYNEK VAGY
MÉG HÍJÁVAL: MENJ, ADD EL, AMID VAN,
S ADD A SZEGÉNYEKNEK, AKKOR KINCSED
LESZ A MENNYBEN. AZUTÁN JÖJJ, KÖVESS
ENGEM«.» (Mk 10, 17)

MINDANNYIUNK ELŐTT ISMERETESEK JÉZUSNAK EZEK A SZAVAI. AZT IS TUDJUK, HOGY AZ ELMÚLT KÉT ÉVEZRED FOLYAMÁN SOKAN HATÁROZTÁK EL ENNEK MEGVALÓSÍTÁSÁT: VAGYIS KÖVETTKÉ A MESTERT! A KÖVETŐK KÖZÜL NÉHÁNYAT KIEMELTÜNK, MÉGHOZZÁ AZOKAT, AKIK VALAMI MÓDON KÖTÖDNEK JÁSZBERÉNY VÁROSÁHOZ, VAGY MERT ITT SZÜLETTEK, VAGY MERT ITT ÉLTÉK LE ÉLETÜK EGY RÉSZÉT. A KÖTET ÁLTAL SZERETNÉK EMLÉKET ÁLLÍTANI AZ ELŐDÖKNEK, VAGY MÉG INKÁBB ELŐDÖKNEK, AKIK BÁR SZINTÉN GYARLÓK VOLTAK, DE AMI TÖLÜK TELLET MEGTETTÉK.

A MŰ LAPJAIN A MÚLT SZÓL HOZZÁNK, DE REMÉLJÜK NEM HIÁBA, HANEM AZZAL A SZÁNDÉKKAL, HOGY MI IS EGYRE JOBB TANÍTVÁNYAI LEGYÜNK JÉZUSNAK, A MESTERNEK. AJÁNLOM A KÖNYVET MINDAZOKNAK, AKIK SZERETNÉNEK AZ ELŐDÖKTŐL TANULNI, S SZERETNÉNEK JOBB TANÍTVÁNYOK LENNI.

VARGA KAMILL
FERENCES TESTVÉR